T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRK MÛSİKÎSİ REPERTUVARINDA YER ALAN RAST İLÂHİLERİN MAKAM – USÛL YÖNÜNDEN TAHKÎK VE TASHÎHİ

MUSTAFA SÜHA ÇUBUKCU

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN
PROF. DR. MEHMET GÖNÜL

KONYA-2025

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Süha ÇUBUKCU		
	Numarası	21813101006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Müziği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
		Doktora	X	
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL		
	Tezin Adı	Türk Mûsikîsi Repertuvarında Yer Alan Rast İlâhilerin Makam – Usûl Yönünden Tahkîk ve Tashîhi		

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin hazırlanış sürecinde, bilimsel etik ve akademik kurallara özenle riâyet edildiğini, tez içinde yer alan bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kâideler çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Mustafa Süha ÇUBUKCU

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının oluşumunda öncülük eden; kıymetli zamanlarından ayırarak değerli bilgi, birikim ve tecrübelerini aktararak beni teşvik eden danışmanım Prof. Dr. Mehmet Gönül başta olmak üzere, tez izleme komitelerinde konunun tekâmülünde önemli katkılar sağlayan ve vakit ayıran Prof. Dr. Murak AK ve Doç. Dr. Mustafa YILDIRIM hocalarıma, savunma jürisinde yer alarak beni gururlandıran ve kıymetli fikirlerini aktaran Doç. Dr. Zinnur KANIK hocama, lisans dönemlerinden itibaren desteklerini hiçbir zaman esirgemeyerek ışık olan Doç. Dr. Mehmet Nuri PARMAKSIZ ve Prof. Dr. Sühan İRDEN hocalarıma, usûl konusundaki destekleri ile yardımcı olan Öğr. Gör. Ufuk Akın İNCE'ye ve bu zorlu süreçte benimle birlikte yükümü paylaşan ve destekçi olan kıymetli mesai arkadaşlarım Doç. Dr. Burak KURUBAŞ, Dr. Öğretim Üyesi Özcan ÇETİK, Öğr. Gör. Bünyamin TİLAVEL ve Arş. Gör. Cafer Sami ERDOĞAN hocalarıma;

Hem bu süreçte hem de hayat boyu her an varlıkları ve destekleri ile güç bulduğum babam İsmail ÇUBUKCU ve annem Necla ÇUBUKCU'ya, sabrı, anlayışı ve sonsuz desteği ile bu süreçteki en büyük dayanağım sevgili eşim Öğr. Gör. Gamze ÇUBUKCU'ya ve hayata gözlerini açtığı günden itibaren en güzel zamanlarından ayırdığım oğlum Âgâh ÇUBUKCU'ya en kalbî şükranlarımı sunarak teşekkürlerimi arz ediyorum.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mustafa Süha ÇUBUKCU		
	Numarası	21813101006		
	Ana Bilim	Türk Müziği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
		Doktora	X	
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL		
	Tezin Adı	Türk Mûsikîsi Repertuvarında Yer Alan Rast İlâhilerin Makam – Usûl Yönünden Tahkîk ve Tashîhi		

Türk Mûsikîsinin Câmi ve Tekke türleri içerisinde müşterek kullanılan ilâhiler, kökleri kadim geçmişe dayanan, dinleyici ve icrâcılar tarafından teveccüh görerek sıklıkla icrâ edilegelen bir Türk mûsikîsi formudur. Zikir ve ibadet temelinde işlenen bu form, geçmişten günümüze gerek ibadetlere coşku katmak gerek Allah ve Resûlünün sevgisinin ifadesi ve temâyüzü için kullanılmaktadır. Türk mûsikîsinde mütemâdiyen bestelenen ve icrâ edilen bu form, dönem içerisinde meşk geleneği ile nesilden nesile aktarılmış, yakın dönemlerde de notaya alınarak eserlerin günümüze intikâli sağlanmıştır.

Çalışmada "ümmü'l makâmât" yani "makâmların anası" olarak görülen ve asırlarca ana dizi olarak kullanılan Rast makâmı ve bu makâmda bestelenmiş ilâhiler ele alınarak, eserlerin makâm ve usûl yönünden tahkîk ve tashih edilmesi amaçlanmaktadır. Kültür Bakanlığı uhdesinde oluşturulan Devlet Korosu nota arşivinin ele alındığı çalışmada arşiv içerisinde yer alan eserler, "tarama/survey" yöntemi ile toplanarak Türk mûsikîsi makâm nazariyatının perde ve seyir ekseninde icrâi târifler yönünden temelini teşekkül eden Kantemiroğlu ve Nâsır Dede nazariyesi ile "karşılaştırmalı analiz" yöntemi ile mukâyese edilmiştir. "Kategorik içerik analizi" yöntemi ile incelenen eserler, yapılan karşılaştırmalar sonucunda Kantemiroğlu ve Nâsır Dede başta olmak üzere Rauf Yektâ Bey ve Yakup Fikret Kutluğ gibi nazariyatçıların makâm târifleri ve Türk mûsikîsinde klasik eserler sunan bestekârların eserleri ile yapılan mukâyeselere göre sınıflandırılarak tekrar notaya aktarılmıştır. Ayrıca ele alınan eserler usûl konusunda tahkîk edilerek, usûl-icrâ ya da usûl-nüsha münâsebetlerinde görülen tutarsızlıklar irdelenmiştir.

Yapılan müşâhedelerin neticesinde Rast makâmında bestelenen ilâhiler, makâm ve usûl yönünden tahkîk ve tashih edilerek, elde edilen sonuçlar grafiklere aktarılmıştır. Bu sayede ele alınan eserlerde Türk mûsikîsi âsârı ışığında makâm ve usûl konusunda daha tutarlı ve okunaklı nüshalar önerilmiştir. Ayrıca Rast makâmının gölgesinde kalan muhtelif makâmların sarihleşmesi, nüshalar arasındaki usûl ve form tutarsızlıklarının irdelenmesi, çeşitli gerekçeler sebebiyle küçük usûllerle notaya alınan bazı eserlerin icrâ ile bütünlük gösterdiği ve âhenk oluşturduğu büyük usûller ile yeniden yazılarak nüsha önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Mûsikîsi, Rast Makâmı, İlâhi, Makâm, Usûl

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Mustafa Süha ÇUBUKCU		
	Student Number	21813101006		
	Department	Türk Müziği		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)		
		Doctoral Degree (Ph.D.)	X	
	Supervisor	Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL		
	Title of the Thesis/Dissertation	Verification and Correction of Rast Hymns in Turkish Music Repertoire in Terms of Makam and Usul		

The hymns, which are commonly used in the Mosque and Lodge genres of Turkish music, are a Turkish music formula that dates back to ancient times and is frequently performed by listeners and performers. This form of dhikr and worship, which was invalid in the past, is used to add enthusiasm to worship and to express and highlight the love of Allah and His Messenger. This form, which was constantly composed and performed in Turkish music, was transferred from generation to generation with the mesk tradition during the period, and the products that were notated in recent times were preserved intact.

In the study, it is aimed to verify and correct the works in terms of makam and usul by discussing the Rast makam, which is seen as "ummü'l makâmât", that is, the "mother of makams" and has been used as the main scale for centuries, and the hymns composed in this makam. In the study, where the State Choir's note archive created under the responsibility of the Ministry of Culture was discussed, the works in the archive were collected by the "scan/survey" method and compared with the theory of Kantemiroğlu and Nâsır Dede, which formed the basis of Turkish music makam theory in terms of performance descriptions, by the "comparative analysis" method. The works examined with the "categorical content analysis" method were classified and re-notated according to the comparisons made with the makam descriptions of theorists such as Kantemiroğlu and Nâsır Dede, Rauf Yektâ Bey and Yakup Fikret Kutluğ, and the works of composers who presented classical works in Turkish music. In addition, the works discussed were examined regarding the method and the inconsistencies in the relationships between the method and execution or the method and copy were examined.

As a result of the observations made, the hymns composed in the Rast makam were examined and corrected in terms of mode and style, and the results obtained were transferred to graphics. In this way, in the works discussed, more consistent and readable copies of makam and usul were suggested in the light of Turkish music works. In addition, various makams that remain under the shadow of the Rast makam were clarified, the inconsistencies in style and form between the copies were examined, and some works notated in minor rhythms for various reasons were rewritten in major rhythms that showed integrity and harmony with the performance and suggestions were made for copies.

Key Words: Turkish Music, Rast Makam, Hymn, Makam, Usul.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR ..... **i**

RESİMLER LİSTESİ ..... **xiii**

ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **xiv**

GRAFİKLER LİSTESİ ..... **xxiii**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xxiv**

KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xxv**

1. GİRİŞ **1**

1.1. Problem Durumu ve Problem Cümlesi 20

1.2. Alt Problemler 21

1.3. Araştırmanın Amacı 22

1.4. Araştırmanın Önemi 22

1.5. Varsayımlar 22

1.6. Sınırlılıklar 23

1.7. İlgili Araştırmalar 23

2. YÖNTEM **27**

2.1. Araştırmanın Modeli 27

2.2. Evren ve Örneklem 28

2.3. Veri Toplama Teknikleri 28

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması 28

3. RAST VE TEVÂBÎ MAKAMLAR **34**

3.1. Rehâvî Makâmı 35

3.2. Pençgâh Makâmı 36

3.3. Sazkar Makâmı 38

3.4. Rast Mâye Makâmı 39

3.5. Rast-ı Cedid Makâmı 40

3.6. Selmek Makâmı 40

3.7. Sûzinak Makâmı 41

3.8. Hoş Âver Makâmı 43

3.9. Mâhur Makâmı 43

3.10. Nikriz Makâmı 45

3.11. Ârâm-ı Can Makâmı 46

4. BULGULAR VE YORUMLAR **48**

4.1. Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu 49

4.2. Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur 52

4.3. Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin 55
4.4. Akan Çeşme Durulur Mu 58
4.5. Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız 61
4.6. Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece 64
4.7. Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler 67
4.8. Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol 70
4.9. Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah 73
4.10. Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle 76
4.11. Arayı Arayı Bulsam İzini 79
4.12. Arayı Arayı Bulsam İzini 82
4.13. Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim 85
4.14. Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde 88
4.15. Aşk Odu Kâr Etti Câna 92
4.16. Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın 95
4.17. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah 98
4.18. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah 101
4.19. Aşkın Nârına Ben Kana Geldim 104
4.20. Aşkınla Cihan Beste 108
4.21. Aşkınla Cihan Beste 111
4.22. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in 114
4.23. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in 117
4.24. Azrâil Alır Canımız 120
4.25. Azrâil Alır Canımız 123
4.26. Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn 126
4.27. Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir 129
4.28. Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû 132
4.29. Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle 135
4.30. Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim) 138
4.31. Behey Âdemoğlu Musun 141
4.32. Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek 144
4.33. Ben Ham İdim Olgunlaştım 147
4.34. Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e 150
4.35. Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in 153
4.36. Benem Ol Aşk Bahrîsi 156
4.37. Biliniz Ey Çocuklar 160
4.38. Bilirim Bende Sensin Allâh'ım 163
4.39. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet 166
4.40. Bir Nur Gördüm Seyrimde 169
4.41. Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben 172

4.42. Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım 175
4.43. Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla 178
4.44. Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız 181
4.45. Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim 184
4.46. Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah 188
4.47. Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına 191
4.48. Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin 194
4.49. Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir 197
4.50. Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece 199
4.51. Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah 202
4.52. Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun 205
4.53. Cem Olmuş Dervişleri 208
4.54. Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri 211
4.55. Cerrâhî Benim Özüm Kâbeye Dönük Yüzüm 214
4.56. Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey 217
4.57. Cihandan Göç Ederim 220
4.58. Çekme Gam Destgîrdir Allah 223
4.59. Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına 227
4.60. Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var 230
4.61. Dağı Taşı Düz Eder 233
4.62. Dâim Hakkı Zikredelim 236
4.63. Daldı Gönül Bahr-i Gama 239
4.64. Dervişim Deyip de Dergâha Geldin 242
4.65. Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır 245
4.66. Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân 248
4.67. Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile 251
4.68. Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb 254
4.69. Doğmazdı Kalbe Îman 258
4.70. Dolap Niçin İnilersin 261
4.71. Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana 264
4.72. Doldur Kadeh Sungıl Bize 267
4.73. Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim 271
4.74. Durmaz Yanar Vücûdum 274
4.75. Durmaz Yanar Vücûdum 277
4.76. Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney 280
4.77. Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen 284
4.78. Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı 287
4.79. Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan 290
4.80. Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye 293

4.81. El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî 297
4.82. El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn 300
4.83. Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık 303
4.84. Elbet Gelir Nurlu Günler 306
4.85. Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî 309
4.86. En Muhteşem Sevdâ O ki Yâr Görünmez 313
4.87. Engelleri Aştım Geldim 316
4.88. Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Sünnet İlahisi) 319
4.89. Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu) 322
4.90. Erişdi Hicrânın Demi 325
4.91. Erler Demine Destûr Alalım 328
4.92. Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm 332
4.93. Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm 335
4.94. Estağfirullâh el-Azîm Mürâînin İşlerine 338
4.95. Evvel Allah Adını Yâd Edelim 341
4.96. Ey Âşık-ı Dildâde 345
4.97. Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser) 348
4.98. Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver 351
4.99. Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan 354
4.100. Ey Canların Cânânı 357
4.101. Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ 360
4.102. Ey Dervişim Diyen Kişi 363
4.103. Ey Dillere Cân ü Hayât 366
4.104. Ey Fâtıma Ey Fâtıma 369
4.105. Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir 372
4.106. Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul 375
4.107. Ey Gülleri Handân Eden 378
4.108. Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ 382
4.109. Ey Hevâsına Tapan 385
4.110. Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen 388
4.111. Ey Kâbe'ye Bakanlar 391
4.112. Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ 396
4.113. Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz 399
4.114. Ey Rabb-i Rahmân 402
4.115. Ey Rahmeti Bol Pâdişâh 405
4.116. Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ 408
4.117. Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan 411
4.118. Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin 414
4.119. Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim 417

4.120. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır 420
4.121. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır 423
4.122. Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış) 426
4.123. Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel 429
4.124. Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden 432
4.125. Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz 435
4.126. Gamdan Beni Azâd Et 438
4.127. Ganî Mevlâm Nasîb Etse 441
4.128. Garîb Âvâre Bîçâre 444
4.129. Gece Gündüz Zikrimiz 448
4.130. Gel Can Gezelim Gel Kendimizde 451
4.131. Gel Derviş Beri Gel 454
4.132. Geldi Binlerce Şükür 457
4.133. Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda 460
4.134. Geldik Dünyâya İbret Almaya 464
4.135. Gelin Tevhîd Edelim 468
4.136. Gerçek Âşıklara Salâ Denildi 471
4.137. Göklerden Son İlâm 474
4.138. Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde 477
4.139. Göynükte İki Veli 480
4.140. Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye) 483
4.141. Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan 486
4.142. Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah 489
4.143. Güller Sünbüller Öten Bülbüller 492
4.144. Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah 495
4.145. Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim 498
4.146. Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez 501
4.147. Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim 504
4.148. Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem 507
4.149. Hak Şerleri Hayreyler 511
4.150. Hak Şerleri Hayreyler 514
4.151. Hak Şerleri Hayreyler 517
4.152. Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın 520
4.153. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in 523
4.154. Hak'dan Gayrı Sevgiler Külli Yalandır Yalan 527
4.155. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı 531
4.156. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun) 534
4.157. Hakk'a Giden Erenler 537
4.158. Hakk'a Yakın Olmanın 540

4.159. Hakk'ın Metin Kal'ası 543
4.160. Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân 546
4.161. Hamr-ı Rûy-i Yâr ile Sekrân Olan Anlar Bizi 549
4.162. Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe 552
4.163. Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur 555
4.164. Her Nefeste Her Yerde 558
4.165. Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî) 561
4.166. İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan (Vaktin Yücesi) 564
4.167. İkilik Yok Birlik Var 567
4.168. İlim İlim Bilmektir 570
4.169. İlim İlim Bilmektir 573
4.170. Îmandır Her Derde Çâre 576
4.171. İnile Ey Dertli Gönül İnile 580
4.172. İntisâbım Tâ Ezeldendir 583
4.173. İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi 586
4.174. İşte Geldi Ramazan 589
4.175. İyi Sende Kötü Sende 592
4.176. Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür 595
4.177. Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse 598
4.178. Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk 601
4.179. Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem 605
4.180. Kudretinden Şüphe Yok Bir Damladan Âdem Doğar 608
4.181. Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca 611
4.182. Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim 614
4.183. Lâ Aynasında Gördüm İllâyı 617
4.184. Lâ Fâile İllâllah 620
4.185. Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ 623
4.186. Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler 626
4.187. Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim 629
4.188. Mecnûn Olana Duâ Gerekmez 632
4.189. Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû 635
4.190. Meded yâ Gavsü'l-Âzam 638
4.191. Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre 641
4.192. Medîne'den Bir Er Uçtu 644
4.193. Men Garibin Ey Âşinâmız 647
4.194. Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû 650
4.195. Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ 654
4.196. Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ 657
4.197. Mevlâm Bana Ver Aşkını 660

4.198. Milk-i Cihan Sultânı 663
4.199. Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât 666
4.200. Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün 669
4.201. Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan 672
4.202. Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez 675
4.203. Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne 678
4.204. Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan 681
4.205. Neye Beyhûde Emekler 684
4.206. Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek 687
4.207. Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân 690
4.208. Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana 693
4.209. Nurdan Süzülür Besmeleler 696
4.210. O Mistik Havanı Kokladık Bugün 699
4.211. Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider 702
4.212. Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi 705
4.213. Oldumsa Bî-râh Estağfirullah 708
4.214. Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan 711
4.215. Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hiç Gelmesen 715
4.216. Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn 718
4.217. Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim 721
4.218. Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek 724
4.219. Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu 726
4.220. Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl 729
4.221. Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ 732
4.222. Saf Saf Gelenler 735
4.223. Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded 738
4.224. Sakın Dünyâya Aldanma 741
4.225. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu 744
4.226. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu 747
4.227. Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur 750
4.228. Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi) 753
4.229. Sebeb-i Hilkat-i Âlem Yüceden Sesleniyor 756
4.230. Seher Vaktinin Yeliyiz 759
4.231. Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler) 762
4.232. Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha 765
4.233. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne 768
4.234. Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah 771
4.235. Sen Bir Yalaz Yavrusun Kuş Kanatsız Uçar mı 774
4.236. Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın 777

4.237. Sen Dervişsin Ulu Dağsın 780
4.238. Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ 783
4.239. Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah 786
4.240. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim 789
4.241. Sev Beni Sevdir Beni Billah Severim Seni 792
4.242. Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize 795
4.243. Solmadan Bağın Geçmeden Çağın 798
4.244. Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî 801
4.245. Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ 804
4.246. Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî 807
4.247. Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber 810
4.248. Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana 813
4.249. Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu 816
4.250. Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler 819
4.251. Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın 822
4.252. Şükredersen Yaradan'a Tez Ererşin Murâdına 826
4.253. Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî 829
4.254. Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar Mısın 832
4.255. Tevbe Edelim Zenbimize 836
4.256. Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor 839
4.257. Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu 842
4.258. Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi) 845
4.259. Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten 848
4.260. Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu 851
4.261. Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin 854
4.262. Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez 857
4.263. Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin Bu Sevdâ 860
4.264. Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd 863
4.265. Yâ Râb Günâhım Affet 866
4.266. Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre 869
4.267. Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün 872
4.268. Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden 875
4.269. Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına 878
4.270. Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin 881
4.271. Yanan Kalbe Devâsın Sen 884
4.272. Yandır Beni Yanayım Allah Allah 887
4.273. Yar Yüreğim Yar Gör ki Neler Var 890
4.274. Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi 892
4.275. Yıkıldı Kalmadı Zulmet 895

4.276. Yokta İnsan Aranılmaz 898
4.277. Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre 901
4.278. Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere 904
4.279. Zâkir Safâya İrişür 907
4.280. Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan 910
4.281. Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşanındadır 913
4.282. Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah 916

5. SONUÇ VE ÖNERİLER 919

KAYNAKLAR 952

EKLER: 956

TÜRK MÛSİKİSİ REPERTUVARINDA YER ALAN RAST İLAHİLERİN TASHİH EDİLMİŞ NOTA NÜSHALARI 956

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. İncelenen Eserin Arşivdeki Nüshası 30
Resim 2. Tahkîk ve Tashîhi Yapılan Eserin Yeniden Notaya Alınmış Örneği..... 32
Resim 3. Dellâlzâde'nin "*Sünbüli Sünbüli Sünbüli Siyeh*" isimli eserinin başlangıç ve karar nağme cümleleri 36
Resim 4. Hâfız Post'un "*Biz Alûde-i Sagâr-ı Bâdeyiz*" isimli eserinin Zemin bölümü 36
Resim 5. Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini'nin Birinci Selâm Girişi..... 37
Resim 6. Itrî'nin "*Pây-i Yâre Düşmeye Ağyardan Nevbet mi Var*" Murabbâ Bestesi 37
Resim 7. İlyâ'nın "*Biyâ ki Kadd-i Tü Der Bağ-can Nihâli Menest*" Yürük Semâisi..... 38
Resim 8. "*Gel gel yanalım ateş-i aşka*" isimli Sazkâr İlâhi 39
Resim 9. *Rast Mâye Saz Semâisi* (Bestekârı bilinmemektedir) 40
Resim 10. Haham Nesim Sivilya'nın "*Gamınla Dilfikâr olsun*" isimli şarkısı 41
Resim 11. Zekâî Dede'nin "*Dil Şevk-İ Lebet Müdam Dâred*" isimli eseri 42
Resim 12. Bestesi Kemânî İsmâil Ağa'ya ait "*Hoş Âver Saz Semâisi*" 43
Resim 13. Bestesi Dede Efendi'ye ait "*Gördüm Bugün Cânân-ı Dil*" isimli şarkı 45
Resim 14. Güftesi Sâdi Bey'e ait "*Yâ Resûlallah Cemâlin Keşefeddücâ Değil mi*" eseri..... 46
Resim 15. Bestesi Selim Dede'ye ait *Ârâm-ı Can Peşrevi* Birinci Hâne ve Mülâzimesi 47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu 49
Şekil 2. Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur 52
Şekil 3. Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin 55
Şekil 4. Akan Çeşme Durulur Mu 58
Şekil 5. Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız 61
Şekil 6. Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece 64
Şekil 7. Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler 67
Şekil 8. Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol 70
Şekil 9. Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah 73
Şekil 10. Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle 76
Şekil 11. Arayı Arayı Bulsam İzini 79
Şekil 12. Arayı Arayı Bulsam İzini 82
Şekil 13. Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim 85
Şekil 14. Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde 89
Şekil 15. Aşk Odu Kâr Etti Câna 92
Şekil 16. Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın 95
Şekil 17. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah 98
Şekil 18. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah 101
Şekil 19. Aşkın Nârına Ben Kana Geldim 105
Şekil 20. Aşkınla Cihan Beste 108
Şekil 21. Aşkınla Cihan Beste 111
Şekil 22. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in 114
Şekil 23. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in 117
Şekil 24. Azrâil Alır Canımız 120
Şekil 25. Azrâil Alır Canımız 123
Şekil 26. Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn 126
Şekil 27. Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir 129
Şekil 28. Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû 132
Şekil 29. Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle 135
Şekil 30. Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim) 138
Şekil 31. Behey Âdemoğlu Musun 141
Şekil 32. Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek 144
Şekil 33. Ben Ham İdim Olgunlaştım 147

Şekil 34. Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e 151
Şekil 35. Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in 153
Şekil 36. Benem Ol Aşk Bahrîsi 157
Şekil 37. Biliniz Ey Çocuklar 160
Şekil 38. Bilirim Bende Sensin Allâh'ım 163
Şekil 39. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet 166
Şekil 40. Bir Nur Gördüm Seyrimde 169
Şekil 41. Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben 172
Şekil 42. Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım 175
Şekil 43. Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla 178
Şekil 44. Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız 181
Şekil 45. Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim 185
Şekil 46. Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah 188
Şekil 47. Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına 191
Şekil 48. Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin 194
Şekil 49. Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir 197
Şekil 50. Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece 199
Şekil 51. Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah 202
Şekil 52. Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun 205
Şekil 53. Cem Olmuş Dervişleri 208
Şekil 54. Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri 211
Şekil 55. Cerrâhî Benim Özüm Kâbeye Dönük Yüzüm 214
Şekil 56. Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey 217
Şekil 57. Cihandan Göç Ederim 220
Şekil 58. Çekme Gam Destgîrdir Allah 224
Şekil 59. Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına 227
Şekil 60. Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var 230
Şekil 61. Dağı Taşı Düz Eder 233
Şekil 62. Dâim Hakkı Zikredelim 236
Şekil 63. Daldı Gönül Bahr-i Gama 239
Şekil 64. Dervişim Deyip de Dergâha Geldin 242
Şekil 65. Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır 245
Şekil 66. Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân 248
Şekil 67. Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile 251

Şekil 68. Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb 255
Şekil 69. Doğmazdı Kalbe Îman 258
Şekil 70. Dolap Niçin İnilersin 261
Şekil 71. Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana 264
Şekil 72. Doldur Kadeh Sungıl Bize 268
Şekil 73. Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim 271
Şekil 74. Durmaz Yanar Vücûdum 274
Şekil 75. Durmaz Yanar Vücûdum 277
Şekil 76. Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney 281
Şekil 77. Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen 284
Şekil 78. Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı 287
Şekil 79. Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan 290
Şekil 80. Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye 294
Şekil 81. El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî 297
Şekil 82. El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn 300
Şekil 83. Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık 303
Şekil 84. Elbet Gelir Nurlu Günler 306
Şekil 85. Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî 310
Şekil 86. En Muhteşem Sevdâ O ki Yâr Görünmez 313
Şekil 87. Engelleri Aştım Geldim 316
Şekil 88. Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim) 319
Şekil 89. Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu) 322
Şekil 90. Erişdi Hicrânın Demi 325
Şekil 91. Erler Demine Destûr Alalım 329
Şekil 92. Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm 332
Şekil 93. Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm 335
Şekil 94. Estağfirullâh el-Azîm Mürâînin İşlerine 338
Şekil 95. Evvel Allah Adını Yâd Edelim 341
Şekil 96. Ey Âşık-ı Dildâde 345
Şekil 97. Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser) 348
Şekil 98. Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver 351
Şekil 99. Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan 354
Şekil 100. Ey Canların Cânânı 357
Şekil 101. Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ 360

Şekil 102. Ey Dervişim Diyen Kişi 363
Şekil 103. Ey Dillere Cân ü Hayât 366
Şekil 104. Ey Fâtıma Ey Fâtıma 369
Şekil 105. Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir 372
Şekil 106. Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul 375
Şekil 107. Ey Gülleri Handân Eden 379
Şekil 108. Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ 382
Şekil 109. Ey Hevâsına Tapan 385
Şekil 110. Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen 388
Şekil 111. Ey Kâbe'ye Bakanlar 393
Şekil 112. Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ 396
Şekil 113. Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz 399
Şekil 114. Ey Rabb-i Rahmân 402
Şekil 115. Ey Rahmeti Bol Pâdişâh 405
Şekil 116. Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ 408
Şekil 117. Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan 411
Şekil 118. Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin 414
Şekil 119. Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim 417
Şekil 120. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır 420
Şekil 121. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır 423
Şekil 122. Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış) 426
Şekil 123. Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel 429
Şekil 124. Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden 432
Şekil 125. Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz 435
Şekil 126. Gamdan Beni Azâd Et 438
Şekil 127. Ganî Mevlâm Nasîb Etse 441
Şekil 128. Garîb Âvâre Bîçâre 445
Şekil 129. Gece Gündüz Zikrimiz 448
Şekil 130. Gel Can Gezelim Gel Kendimizde 451
Şekil 131. Gel Derviş Beri Gel 454
Şekil 132. Geldi Binlerce Şükür 457
Şekil 133. Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda 461
Şekil 134. Geldik Dünyâya İbret Almaya 465
Şekil 135. Gelin Tevhîd Edelim 468

Şekil 136. Gerçek Âşıklara Salâ Denildi 471
Şekil 137. Göklerden Son İlâm 474
Şekil 138. Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde 477
Şekil 139. Göynükte İki Veli 480
Şekil 140. Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye) 483
Şekil 141. Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan 486
Şekil 142. Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah 489
Şekil 143. Güller Sünbüller Öten Bülbüller 492
Şekil 144. Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah 495
Şekil 145. Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim 498
Şekil 146. Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez 501
Şekil 147. Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim 504
Şekil 148. Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem 508
Şekil 149. Hak Şerleri Hayreyler 511
Şekil 150. Hak Şerleri Hayreyler 514
Şekil 151. Hak Şerleri Hayreyler 517
Şekil 152. Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın 520
Şekil 153. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in 524
Şekil 154. Hak'dan Gayrı Sevgiler Külli Yalandır Yalan 528
Şekil 155. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı 531
Şekil 156. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun) 534
Şekil 157. Hakk'a Giden Erenler 537
Şekil 158. Hakk'a Yakın Olmanın 540
Şekil 159. Hakk'ın Metin Kal'ası 543
Şekil 160. Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân 546
Şekil 161. Hamr-ı Rûy-i Yâr ile Sekrân Olan Anlar Bizi 549
Şekil 162. Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe 552
Şekil 163. Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur 555
Şekil 164. Her Nefeste Her Yerde 558
Şekil 165. Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî) 561
Şekil 166. İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan 564
Şekil 167. İkilik Yok Birlik Var 567
Şekil 168. İlim İlim Bilmektir 570
Şekil 169. İlim İlim Bilmektir 573

Şekil 170. Îmandır Her Derde Çâre 577
Şekil 171. İnile Ey Dertli Gönül İnile 580
Şekil 172. İntisâbım Tâ Ezeldendir 583
Şekil 173. İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi 586
Şekil 174. İşte Geldi Ramazan 589
Şekil 175. İyi Sende Kötü Sende 592
Şekil 176. Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür 595
Şekil 177. Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse 598
Şekil 178. Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk 602
Şekil 179. Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem 605
Şekil 180. Kudretinden Şüphe Yok Bir Damladan Âdem Doğar 608
Şekil 181. Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca 611
Şekil 182. Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim 614
Şekil 183. Lâ Aynasında Gördüm İllâyı 617
Şekil 184. Lâ Fâile İllâllah 620
Şekil 185. Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ 623
Şekil 186. Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler 626
Şekil 187. Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim 629
Şekil 188. Mecnûn Olana Duâ Gerekmez 632
Şekil 189. Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû 635
Şekil 190. Meded yâ Gavsü'l-Âzam 638
Şekil 191. Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre 641
Şekil 192. Medîne'den Bir Er Uçtu 644
Şekil 193. Men Garibin Ey Âşinâmız 647
Şekil 194. Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû 651
Şekil 195. Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ 654
Şekil 196. Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ 657
Şekil 197. Mevlâm Bana Ver Aşkını 660
Şekil 198. Milk-i Cihan Sultânı 663
Şekil 199. Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât 666
Şekil 200. Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün 669
Şekil 201. Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan 672
Şekil 202. Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez 675
Şekil 203. Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne 678

Şekil 204. Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan 681
Şekil 205. Neye Beyhûde Emekler 684
Şekil 206. Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek 687
Şekil 207. Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân 690
Şekil 208. Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana 693
Şekil 209. Nurdan Süzülür Besmeleler 696
Şekil 210. O Mistik Havanı Kokladık Bugün 699
Şekil 211. Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider 702
Şekil 212. Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi 705
Şekil 213. Oldumsa Bî-râh Estağfirullah 708
Şekil 214. Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan 712
Şekil 215. Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hiç Gelmesen 715
Şekil 216. Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn 718
Şekil 217. Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim 721
Şekil 218. Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek 724
Şekil 219. Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu 726
Şekil 220. Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl 729
Şekil 221. Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ 732
Şekil 222. Saf Saf Gelenler 735
Şekil 223. Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded 738
Şekil 224. Sakın Dünyâya Aldanma 741
Şekil 225. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu 744
Şekil 226. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu 747
Şekil 227. Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur 750
Şekil 228. Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi) 753
Şekil 229. Sebeb-i Hilkat-i Âlem Yüceden Sesleniyor 756
Şekil 230. Seher Vaktinin Yeliyiz 759
Şekil 231. Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler) 762
Şekil 232. Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha 765
Şekil 233. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne 768
Şekil 234. Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah 771
Şekil 235. Sen Bir Yalaz Yavrusun Kuş Kanatsız Uçar mı 774
Şekil 236. Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın 777
Şekil 237. Sen Dervişsin Ulu Dağsın 780

Şekil 238. Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ 783
Şekil 239. Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah 786
Şekil 240. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim 789
Şekil 241. Sev Beni Sevdir Beni Billah Severim Seni 792
Şekil 242. Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize 795
Şekil 243. Solmadan Bağın Geçmeden Çağın 798
Şekil 244. Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî 801
Şekil 245. Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ 804
Şekil 246. Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî 807
Şekil 247. Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber 810
Şekil 248. Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana 813
Şekil 249. Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu 816
Şekil 250. Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler 819
Şekil 251. Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın 823
Şekil 252. Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına 826
Şekil 253. Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî 829
Şekil 254. Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar Mısın 833
Şekil 255. Tevbe Edelim Zenbimize 836
Şekil 256. Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor 839
Şekil 257. Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu 842
Şekil 258. Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi) 845
Şekil 259. Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten 848
Şekil 260. Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu 851
Şekil 261. Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin 854
Şekil 262. Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez 857
Şekil 263. Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin Bu Sevdâ 860
Şekil 264. Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd 863
Şekil 265. Yâ Râb Günâhım Affet 866
Şekil 266. Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre 869
Şekil 267. Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün 872
Şekil 268. Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden 875
Şekil 269. Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına 878
Şekil 270. Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin 881
Şekil 271. Yanan Kalbe Devâsın Sen 884

Şekil 272. Yandır Beni Yanayım Allah Allah 887
Şekil 273. Yar Yüreğim Yar Gör ki Neler Var 890
Şekil 274. Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi 892
Şekil 275. Yıkıldı Kalmadı Zulmet 895
Şekil 276. Yokta İnsan Aranılmaz 898
Şekil 277. Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre 901
Şekil 278. Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere 904
Şekil 279. Zâkir Safâya İrişür 907
Şekil 280. Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan 910
Şekil 281. Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşanındadır 913
Şekil 282. Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah 916

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Arşivdeki Rast İlâhilerin Formlara Göre Dağılımları 920
Grafik 2. Güftekâr Bilgisi 921
Grafik 3. Bestekâr Bilgisi 921
Grafik 4. Ele Alınan Eserlerde Güfteleri Kullanılan Şâirler 923
Grafik 5. Ele Alınan Eserlerin Bestekârlara Göre Grafiği 924
Grafik 6. Arşivdeki Eserlerin Neşretmiş Kişilere Göre Grafiği 925
Grafik 7. Eserlerin Zemin ve Nakarat Bölümlerinde Görülen Geçki ve Çeşniler 927
Grafik 8. Tespit Edilen Makâm Dağılımlarının Sayısal Verileri 928
Grafik 9. Tespit Edilen Makâm Dağılımlarının Yüzdelik Oranları 929
Grafik 10. Devlet Korosu Nota Arşivinde İfade Edilen Usûller 930
Grafik 11. Tespit Edilen Usûl Değişimleri 931
Grafik 12. Tespit Edilen Usûl Değişimlerinin Yüzdelik Oranları 932
Grafik 13. Nüshalar Arasındaki Muhtelif Tutarsızlıklar 933
Grafik 14. Nota Nüshalarında Usûl Yapılarına Göre Düzümlenen Nüshaların Neşreden Kişilere Göre Dağılım Grafiği 934

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Devlet Korosu Nota Arşivinde Yer Alan Eserler Tablosu..... 20
Tablo 2. Yapılan Tashihlere Göre Sınıflandırılan Eserler Tablosu..... 950

KISALTMALAR DİZİNİ

A. Hatipoğlu : Ahmet Hatipoğlu

A. Hepgür : Arslan Hepgür

Bkz. : Bakınız

C. : Cilt

C. Kosal : Cüneyt Kosal

D. Çakmak : Dursun Çakmak

D. Ergin : Doğan Ergin

Doç. : Doçent

Dr. : Doktor

E. Bal : Erdinç Bal

E. Çelikkol : Erdinç Çelikkol

Ek. : Ekler

H. Can : Halil Can

H. Alvan : Mustafa Hakan Alvan

M. İ. Hakkı Bey : Muallim İsmail Hakkı Bey

Prof. : Profesör

R. İlâhisi : Ramazan İlâhisi

S. İlâhisi : Sünnet İlâhisi

TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

T.T.M.V. : Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı

T. Karagöz : Tâhir Karagöz

Y. Ömürlü : Yusuf Ömürlü

1. GİRİŞ

Mûsikî, diğer birçok sanat alanında görüldüğü üzere, insan rûhundan neşet etmiş, sevgi, neşe, coşku, hüzün, teessür gibi duygu ve hasletlerin sâfiyâne biçimde izhârında önemli rol üstlenmiş, asırlarca muhtelif medeniyetlerin his ve inançlarına tercüman olmuş kadîm bir sanattır. Mûsikînin oluşumunda, ilk çağlardan itibaren çeşitli zaman ve mekânlarda toplumlara dâir özgün konuların işlendiği ve bu konuların ritüeller ile belirli bir yapı göstererek bugünkü tür, biçim (form) olarak bilinen yapıların nüvelerini görmek mümkündür. Bu minvalde bugünkü inanç ve ritüellere yönelik oluşturulan formların, temelde "ilâhî" bir maksatla teşekkül etmesi söz konusudur.

Türk mûsikîsinde kökleri Altaylara kadar uzanan ilâhiler, kelime yönünden "Allah ile ilgili" mânâsına gelen, dînî muhteviyat taşıyan şiirlerin (Uzun, 2000, s. 64-65) daha ziyâde toplumun önde gelen kam, şaman, bahşi, ozan (Köprülü, 1980, s. 67) ismi verilen dînî lider ve dînî şâirleri tarafından önceleri vezin ve kâfiyesiz şekilde okunduğu, daha sonra da kâfiye ve vezne riâyet edilerek duyulan heyecanı daha etkili biçimde ifâde etmek maksadı ile mûsikî eşliğinde icrâ edilmeye başlandığı (Banarlı, 1983, s. 41) bir form mâhiyeti göstermektedir.

XIII. yy. dan itibaren mutasavvıf şâirlerin diğer şâirlerden tefrîki için "âşık" mahlâsı kullandıkları, bu sayede ilham kaynaklarının kutsî ve ilâhî olduğunu belirttikleri söz konusudur. Bilhassa o dönemdeki tekke şâirleri kendi manzumelerine şiir demek yerine "ilâhi, nutuk, nefes" isimlerini tercih etmişlerdir (Köprülü, 1984, s. 186).

"Dînî içerikli bir şiirin mûsikî ile icrâ edilmesi" anlamında kullanılan "ilâhi" ifâdesinin ise tarihte ilk defa Evliyâ Çelebi'nin Seyahatnâmesi'nde kullanılanıldığı; form yapısı ve özellikleri yönünden daha eski dönemlerde de icrâ edildiği şu ifâdeler ile görülmektedir;

> *Hânendelerin vasıfları: Neferât 300, pirleri Yetimî oğlu Hamza'dır. Hazret huzurunda güzel okuyuculuk ederdi. Bütün hânendelerin silsilesi ona ulaşır. Kabri Tâif'tedir. Bunlar güzel sesle sefere dâir 'İlâhîler' okurlar. Bazıları 'Allâhümme yâ Hâdî, âsân eyle yolumuz', 'İlâhîlerini' okuyup Alay köşkü dibinden geçerler* (Kahraman, 2003, s. 482).

Bunun yanında bahsi geçen eserde Sultan Murad Hân'ın cumartesi geceleri "ilâhi ve nâ't" icrâsı yapan hânende ve sâzendeler ile sohbet ettiği ifâdeleri yer almaktadır (s. 215).

Dönemin ilerlemesiyle birlikte bu forma duyulan rağbet artarak binlerce eserin günümüze ulaştığı söylenebilir. Câmi ve Tekke Mûsikîsi bünyesinde en çok bestenin yer aldığı ilâhiler,

konusu ve icrâ edildiği mahale göre tevşîh, nefes, şuğul, tevhid ilâhisi, mersiye gibi isimlerle ifâde edilmiştir. Örneğin tevşih formunun Hz. Peygamber'in hayatına yönelik konuların işlendiği ve ekseriyetle mevlid ve mîrâciye formlarındaki bahir aralarında icrâ edilmek suretiyle genellikle aruz vezni ile bestelendiği (Çubukcu, 2021, s. 9-10), nefes formunun Bektâşîlik ile ilgili konuları daha ziyâde yöre etkisi hissedilerek, küçük usûllerde ve genelde hece vezni kullanılarak bestelendiği (Özcan, 1992, s. 371), şuğul formunun ise Arapça güfteler ile Türk bestekârlar tarafından Türk uslûbunca bestelendiği (Ateş, 2010, s. 226) bilinmektedir.

İlâhilerin isimlendirilmesinde tekke ve câmilerdeki icrâ hâllerinin de etkisi bulunmaktadır. Örneğin ilâhilerin ekseriyetle birden fazla kişi tarafından okunanlarına "Cumhur İlâhisi", bilhassa tekkelerde ayakta zikir esnasında okunanlara "Kıyam İlâhisi", oturarak okunduğunda "Kuûd İlâhisi", devran zikri esnasında okunanlara "Devran İlâhisi" (Uzun, 2000, s. 64-66) denildiği gibi, güftelerde işlenen konulara göre "Ramazan İlâhisi", "Tevhid İlâhisi", "Sünnet İlâhisi" şeklindeki ifadeleri söz konusudur.

Ayrıca çeşitli tarikatlar tarafından "tabuğ, deme, nefes" gibi tesmiye edilen ilâhi formu, muhtelif Türk lehçelerinde de aynı anlama gelen "dinî mahnı, ilâhi koşuk, ilâhi küy, dînî maktav yırı, ilâhî maktav cırı" (Uzun, 1999, s. 595) gibi farklı isimlerde kullanılmakta ve icrâ edilegelmektedir.

Türk mûsikîsi muhtevâsında yer alan tür ve biçimlerinin -diğer bir deyişle formların- özelliklerine göre icrâ üslûbu ve tavırlarının aktarımında XX. yy. a kadar kullanılan yegâne yöntem meşk sistemi olarak görülmektedir (Behar, 2015, s. 162). Meşk ile Türk mûsikîsi eserleri ve icrâ unsurlarının yanında mûsikî kültürü, maksat ve muhtevâya hakimiyet noktasında hal'den kâl'e birçok yönden aktarımlar ile talebenin gelişimi hedeflenmektedir (Gönül, 2021, s. 1). Söz konusu sistem ile Türk mûsikîsi seciyesinin aslî unsurları korunarak eser ve icrâların intikâli büyük ölçüde sağlanmıştır.

Birçok formda olduğu gibi ilâhilerin intikâlinde de gerek meşk yoluyla hocadan talebeye gerekse zikir meclislerinde zâkirbaşı tarafından icrâ edilen eserlerin ezberlenmesi yolu ile sağlandığı söylenebilir. Kaynaklarda en az 5000 ilâhiyi ezberinde tutan ve icrâ edebilen kişilerin zâkirbaşı olabileceğine dâir bilgiler bulunması, aslında günümüze birçok ilâhinin ulaşamadığı gerçeğini göstermektedir (Toptaş, 2022, s. 9). Özellikle Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet Dönemi'ne geçiş sürecindeki "Batılılaşma" hareketleri kapsamınca yapılan; kültürel miras sayılacak değerlerin önemsizleştirilmesi, tekke ve zâviyelerin kapatılması (13

Aralık 1925), çeşitli yasaklamaların Türk mûsikîsi üzerine uygulanması (1926), Türk mûsikîsi eğitiminin okul müfredatlarından kaldırılması (1927) gibi uygulamaların meşk silsilesinin ve özelde de söz konusu eserlerin zâyiata uğramasına etken oluşturduğu ifâde edilebilir.

Tamamen ezbere dayalı yürütülen meşk sisteminde söz konusu kısıtlamalar, eserlerin unutulmaması adına notaya aktarım ihtiyacını doğurmuştur. Eserler kimi zaman belirli heyetler uhdesinde, kimi zaman yapılan icrâlara göre, kimi zaman da akıllarda kaldığı şekli ile notaya alınmıştır (Çolakoğlu, 2019, s. 1-2). Söz konusu notaya alım sürecinde eserleri notaya alan kişi ya da kişilerin usûl ve makâm bilgisine göre isimlendirilen ve tasniflenen eserler, kimi zaman geleneksel nazarî anlayışlar ile ihtilaflar oluşturmuştur. Bu sebeple söz konusu nazarî ihtilafların oluşumunu tutarlı bir yapıda tedkîk etmek maksadı ile ele alınan kavramların gelenek bünyesinde temellendirilmesi ve bu temel ekseninde değerlendirilmesi önem teşkîl etmektedir.

Türk mûsikîsi nazariyat geleneği icrâ yönünden Hunlar öncesine kadar dayandırılsa da nazariyata dâir ulaşılan ilk yazılı eserin Kindî'ye ait olduğu bilinmektedir (Tıraşcı, 2019, s. 50). Yakın dönemlerde yine Fârâbî, İbn Sînâ ve İhvân-ı Safâ gibi nazariyatçıların temelinde oluşan nazariyat geleneği ilerleyen dönemlerde Urmevî ile belirginleşerek sistemleşmiş, Merâgî ile daha da olgunlaşmıştır. Merâgî'ye kadar teorik anlamda yapılan çeşitli nazarî çalışmalar bu dönemden sonra yavaşlamaya başlamış, beste ve icrâ tarafında gelişmeler görülse de teorik çalışmaların daha ziyâde birbirlerine benzer ve tekrarlar mâhiyette olduğu ifâde edilebilir.

XVII. yy. a kadar görülen teorik durgunluk dönemine Dimitri Kantemir ile gelenek ve icrâ temelinde yeni bir bakış kazandırılarak bu dönemden sonraki nazarî üslûpta farklılaşmaların oluşmaya başlandığı söz konusudur. Makâmların perdeleri, başlangıç bölgesi, gezinme bölgesi, gezinme adımları, genişleme bölgeleri ve karar perdeleri ifâde edilerek (Yeprem, 2007, s. 641) makâm yapıları geçmiş dönemlerdekine göre daha sarih ve anlaşılır bir biçimde sunulmuştur. Söz konusu ifâdelerin etkilerine, aynı dönemde yaşayan Kutbünnâyî Osman Dede'nin *Rabt-ı Ta'bîrât-ı Mûsikî* eserinde yer yer rastlanmaktadır. Kantemir'den yaklaşık bir asır sonra yaşayan Abdülbâki Nâsır Dede'nin de makâmları Dimitri Kantemir ile benzer yaklaşımla ele alarak *Tedkîk u Tahkîk* (Tura, 2006) isimli eserine yansıttığı ve bu sistemi daha da geliştirdiği ifâde edilebilir.

Geleneksel icrâ temelinden beslenen mevzubahis sistemin birçok nazarî bakış ve beste yapılarını etkilediği söz konusudur. İlerleyen dönemlerde ise Batı ekseninde gerçekleşen

“modernleşme” hareketlerinin geleneksel nazarî anlayış ve eserlerine olan etkileri ön plana çıkmaktadır. Bahsi geçen etkileşimler ile oluşturulan yeni sistemlerin bazen Batı, bazen de gelenek arasında kalarak çeşitli ihtilaflar oluşturduğu ve bu ihtilafların ilerleyen dönemde beste yapıları ve bestelerin notaya alma sürecini olumsuz yönde etkilediğinden söz edilebilir. Bu sebeple geleneksel anlayış ve icrâsının daha sarih yapıda tariflendiği Kantemiroğlu ve Nâsır Dede ekolleri nazarî yönden daha tutarlı görülmektedir.

Batı temelli oluşturmuş sistemlere göre bestelenen ya da notaya alınan eserlerde gerek makâm gerek usûl yönünden bazı ihtilaflardan bahsetmek gerekir. Söz konusu ihtilaflar ve çeşitlenmeler sadece Batı ekseninde değil notaya alma sürecindeki görüş ve nazarî anlayışlar ile de doğru orantılıdır.

Bahsi geçen ifadeler doğrultusunda çalışmanın konusunu oluşturan Rast makâmı, Urmevî döneminden de evvel kullanılan, Urmevî’den itibaren “Edvâr-ı Meşhûre” (Levendoğlu Yılmaz, 2002, s. 161) kapsamınca 12 ana makâm sınıfında yer alan, asırlarca birçok nazariyatçı tarafından ana dizi ve “Ümmü’l-makâmat” (Arısoy, 1988, s. 100) yani “makâmların anası” olarak görülen bir makâm mâhiyeti taşıması itibariyle bestekârların bu makâma yönelik temâyülü ve teveccühü söz konusudur. Yapılan bestelerde sıklıkla kullanılagelen bu makâm, süreç içerisinde kendisine benzerlik gösteren Pençgâh, Rehâvî, Sazkâr, Selmek, Rast Mâye gibi birçok makâmı gölgesinde bırakmış, bu makâmların temâyüzünün önüne geçilmesine sebebiyet vermiştir. Bu yaklaşımın bir diğer yönü de asırlardır meşk ile aktarılan eserlerin bestekârın kendi elinden herhangi bir yazılı kaynak kullanılmaksızın kulaktan kulağa nağme ve güfte yapıları odağında işlenen intikâl sürecinde, eserleri icrâ eden son ağız ve notaya alan kişilerin makâm ve usûl bilgisine/yorumuna göre şekillenebilen eser nüshaları söz konusudur. Bahsi geçen notaya alım sürecinde ele alınan eserlerin makâm tespitlerinde âgaz-seyir-karar yapıları ve bu minvalde de makâm ayrımlarından ziyâde donanım ve karar perdelerinin öncelenmesi ile Rast makâmının, ifade edilen diğer birçok makâmı gölgesinde bırakabileceği düşünülmektedir.

Usûl konusunda ise özellikle ilâhi formu özelinde, eserlerde işlenen usûlün zikre uygun icrâ edilebilmesi açısından Aksak usûlünden zikre uygun usûllere dönüştürülmesi, (Çolakoğlu, 2019, s. 321-322) yirmi ve üzeri zamanlarda bestelenmiş birçok eserin yakın dönemde Sofyan ve Düyek gibi usûllerde yazılarak küçültüldüğü, bu şekilde icrâ edilen eserlerin de formun zenginliklerini yansıtmayarak icrâsının kavranılamamasına sebebiyet verdiği ifade edilebilir (Gönül, 2015, s. 37).

Bahsi geçen makâm anlayışları ve usûl yönündeki ihtilaflar, eserlere göre gerek makâm gerek usûl tâyininde bulunmayı güçleştirmiş, eserlerin nazarî anlayışlarını ifâde noktasında da olumsuz yansımalara sebebiyet vermiştir. Bu minvalde geleneksel makâm ve usûl kuralları gözetilerek Rast makâmında bestelenen ilâhilerin yeniden ele alınması ve daha tutarlı yapıda tahkîk, mukâyese ve tashihler doğrultusunda tekrar notaya alınması hedeflenmektedir.

Devlet Korosu Nota Arşivinde yer alan eserlerin arşivde ifade edildiği form, makâm ve usûllerine göre oluşturulan tabloda "Eser Adı" bilgileri tashih edilerek aşağıda verilmiştir;

No	**Eser Adı**	**Güftekâr**	**Bestekâr**	**Formu**	**Makâmı**	**Usûlü**
1	Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu		Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Düyek
2	Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur	Kuddûsi Hz.	R. Tekin Uğurel	İlâhi	Rast	Sofyan
3	Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin	Nihâyet Ağça	Mustafa Malay	İlâhi	Rast	Sofyan
4	Akan Çeşme Durulur Mu		Rüştü Eriç	İlâhi	Rast	Sofyan
5	Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız		Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Müsemmen
6	Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece	Yûnus Emre	Hâfız Hüseyin Tolan	İlâhi	Rast	Sofyan
7	Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler	Yûnus Emre	Fehmi Tokay	İlâhi	Rast	Sofyan
8	Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol	Mehmet Âkif-Ali Ulvi Kurucu	Ali Kemal Belviranlı	İlâhi	Rast	Yürük Semâî
9	Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah	Lütfi Filiz (Fânî)	Seven	İlâhi	Rast	Sofyan
10	Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle	Sultan III. Selim Han	Hâlikî	İlâhi	Rast	Nim Evsat
11	Arayı Arayı Bulsam İzini	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
12	Arayı Arayı Bulsam İzini	Yûnus Emre	Ahmed Muhtar Gölge	İlâhi	Rast	Sofyan
13	Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim	Yûnus Emre	Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Sofyan

14	Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde	Yûnus Emre	Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Sofyan
15	Aşk Oldu Kâr Etti Câna		Latîf Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
16	Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın	Muhibbî	Sâdün Aksüt	İlâhi	Rast	Düyek
17	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
18	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
19	Aşkın Nârına Ben Kana Geldim	Niyâzi Mısrî	Osman Nûri Özpekel	İlâhi	Rast	Sofyan
20	Aşkınla Cihan Beste	Abdülehad Nûri	Şeyh Hüseyin Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
21	Aşkınla Cihan Beste	Abdülehad Nûri	Hatîb Zâkirî Hasan Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
22	Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in	Yûnus Emre	Savni Sâmi Özer	İlâhi	Rast	Sofyan
23	Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in	Yûnus Emre	Sâdettin Kaynak	İlâhi	Rast	Sofyan
24	Azrâil Alır Canımız	Yûnus Emre	M. Hâkan Alvan	İlâhi	Rast	Raks Aksağı
25	Azrâil Alır Canımız	Yûnus Emre	Raif Somer	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
26	Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn		Latîf Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
27	Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir	Aziz M. Hüdâî	Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Müsem men
28	Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû		Zekâî Dede	İlâhi	Rast	Düyek
29	Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle	Ulvî Baba	Hayâti Günyeli	İlâhi	Rast	Raks Aksağı
30	Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim)	Ziyâ Polat	Kadri Şençalar	İlâhi	Rast	Sofyan
31	Behey Âdemoğlu Musun	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
32	Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek	Eşrefoğlu Rûmî Hz.	Şeyh Hüseyin Hâlis Ef.	İlâhi	Rast	Düyek
33	Ben Ham İdim Olgunlaştım	Mehmet Reis	Sadettin Çevik	İlâhi	Rast	Sofyan

34	Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e	Sermet Yüksel	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
35	Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in		İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Düyek
36	Benem Ol Aşk Bahrîsi	Yûnus Emre	Mutlu Torun	İlâhi	Rast	Evsat
37	Biliniz Ey Çocuklar		Metin Alkanlı	İlâhi	Rast	Aksak Semâî Evferi
38	Bilirim Bende Sensin Allâh'ım	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)	Dellâlzâde	İlâhi	Rast	Sofyan
39	Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet	Derviş Mûsâ Dede	Kemal Gürses	İlâhi	Rast	Düyek
40	Bir Nur Gördüm Seyrimde	Osman Erdiren	Osman Kenarda	İlâhi	Rast	Yürük Semâî
41	Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben	Hasan Fehmi Hz.	Yahyâ Soyyiğit	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
42	Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım	Şeyh Tâlip Kargı	Şeyh Tâlip Kargı	İlâhi	Rast	Düyek
43	Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla	Rıdvan Tandoğan	Rıdvan Tandoğan	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
44	Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız	Şemsi Sivâsî		İlâhi	Rast	Sofyan
45	Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim	Fehmi	Ârif Efendi	İlâhi	Rast	Evsat
46	Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah	Azmi Efendi	Hâfız Kemal Tezergil	İlâhi	Rast	Düyek
47	Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına	Şeyh Tâlip Kargı	Şeyh Tâlip Kargı	İlâhi	Rast	Sofyan
48	Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin	Eşrefoğlu Rûmî	Bekir Sıtkı Sezgin	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
49	Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir	Sâdık Atay	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
50	Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece	Ali Ulvi Kurucu	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Aksak
51	Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah	Necâti Bursalı	Metin Yetişken	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
52	Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun	Yûnus Emre	İsmail Ötenkaya	İlâhi	Rast	Sofyan

53	Cem Olmuş Dervişleri	Eşrefzâde Abdullah Rûmî	Zeki Altun	İlâhi	Rast	Düyek
54	Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri	Tevfik Çapacıoğlu	Kemal Tezergil	İlâhi	Rast	Düyek
55	Cerrâhî Benim Özüm	Aslan Hepgür	Aslan Hepgür	İlâhi	Rast	Sofyan
56	Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey		Muallim İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Düyek
57	Cihandan Göç Ederim		Sâdettin Kaynak	İlâhi	Rast	Düyek
58	Çekme Gam Destgîrdir Allah	Şeyh Gâlib	S. Eyyûbi Işıksal	İlâhi	Rast	Curcuna
59	Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına		K.K.: Hamza Demir - Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Raks Aksağı
60	Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var		Şehülislam Esad Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
61	Dağı Taşı Düz Eder	Mustafa Piranoğlu	Nihat Adlim	İlâhi	Rast	Sofyan
62	Dâim Hakkı Zikredelim	Aşkî	Erdinç Çelikkol	İlâhi	Rast	Sofyan
63	Daldı Gönül Bahr-i Gama			İlâhi	Rast	Düyek
64	Dervişim Deyip de Dergâha Geldin			İlâhi	Rast	Sofyan
65	Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır	Yûnus Emre	Tahir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
66	Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân	Şeyh Sırrî Efendi (Üsküplü)	Şeyh Sâdeddin Rifâî Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
67	Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile	Sultan I. Ahmed	Kemal Batanay	İlâhi	Rast	Sofyan
68	Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb		Latîf Efendi	İlâhi	Rast	Evsat
69	Doğmazdı Kalbe Îman	Ali Ulvi Kurucu	Sâdettin Kaynak	İlâhi	Rast	Sofyan
70	Dolap Niçin İnilersin	Yûnus Emre	Abdullah Dede	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi

71	Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana	Hasan Boşluk	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
72	Doldur Kadeh Sungıl Bize	Yûnus Emre	Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
73	Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim		Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Sofyan
74	Durmaz Yanar Vücûdum	Yûnus Emre	Arab Sâlih Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
75	Durmaz Yanar Vücûdum	Yûnus Emre	Zekâi Dede	İlâhi	Rast	Sofyan
76	Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney	Mevlânâ C. Rûmî - Ter.: Feyzi Halıcı	Tahir Karagöz	İlâhi	Rast	Düyek
77	Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen	Sefer Dal (Muhîbbî)	Cüneyt Kosal	İlâhi	Rast	Sofyan
78	Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı	Ziyâ Polat	Kadri Şençalar	İlâhi	Rast	Sofyan
79	Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan	Ziyâ Cemâl Büyükaksoy	İzzeddin Hümâyî Bey	İlâhi	Rast	Düyek
80	Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye	Yûnus Emre	Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Türk Aksağı
81	El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî		Muallim İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Düyek
82	El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn	Cerrâhî Şeyhi Âtıf Efendi	Hâfız Kemal Tezerggil	İlâhi	Rast	Düyek
83	Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık	Şeyh Sâmi Efendi	Mustafa Tüzün	İlâhi	Rast	Düyek
84	Elbet Gelir Nurlu Günler	İzzettin Eskidemir	İzzettin Eskidemir	İlâhi	Rast	Düyek
85	Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî		Muallim İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Ağır Devr-i Hindi
86	En Muhteşem Sevdâ O Ki Yâr Görünmez	Yahyâ Kemal Beyatlı	Kemal Gürses	İlâhi	Rast	Sofyan
87	Engelleri Aştım Geldim	Feyzi Halıcı	Cinuçen Tanrıkorur	İlâhi	Rast	Düyek
88	Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim)	Ziyâ Polat	Ârif Sâmi Toker	İlâhi	Rast	Düyek

89	Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu)	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
90	Erişdi Hicrânın Demi	Aziz Mahmud Hüdâî	Erdinç Çelikkol	İlâhi	Rast	Sofyan
91	Erler Demine Destûr Alalım	Hacı Tahsîne Hanım	Hacı Tahsîne Hanım	İlâhi	Rast	Sofyan
92	Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm		Sâdettin Heper	İlâhi	Rast	Düyek
93	Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah	Cüneyt Kosal	İlâhi	Rast	Sofyan
94	Estağfirullah el-Azîm Mürâînin İşlerine	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah	Şikârîzâde Şeyh Ahmed Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
95	Evvel Allah Adını Yâd Edelim		Münir Nûrettin Selçuk	İlâhi	Rast	Düyek
96	Ey Âşık-ı Dildâde	Hasan Sezâî Hz.	Halvetî Şeyhi Sâdık Ef.	İlâhi	Rast	Sofyan
97	Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser)	Yûnus Emre	Arab Sâlih Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
98	Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver	Şeyh Mehmed Şerüfeddin Ef.	M. İhsan Özer	İlâhi	Rast	Sofyan
99	Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan	Ali Ulvi Kurucu	Fevzi Özçimi	İlâhi	Rast	Yürük Semâî
100	Ey Canların Cânânı	Tevfik Çapacıoğlu	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Sofyan
101	Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ	Yavuz Sultan Selim	Zeki Altun	İlâhi	Rast	Müsemmen
102	Ey Dervişim Diyen Kişi	Eşrefoğlu Rûmî	Hopçuzâde Şâkir Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
103	Ey Dillere Cân ü Hayât	İrşâdî		İlâhi	Rast	Sofyan
104	Ey Fâtıma Ey Fâtıma	Rüştü		İlâhi	Rast	Düyek
105	Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir	Niyâzi Mısrî		İlâhi	Rast	Sofyan
106	Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul	Niyâzi Mısrî	Niyâzi Yetişken	İlâhi	Rast	Müsemmen

107	Ey Gülleri Handân Eden	Aziz Mahmud Hüdâî	S. Eyyûbi Işıksal	İlâhi	Rast	Sofyan
108	Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ	Hayrullah Tâceddin Efendi	Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
109	Ey Hevâsına Tapan	Eşrefoğlu Rûmî	Mustafa Hâkan Alvan	İlâhi	Rast	Sofyan
110	Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen	Abdurrahman Efendi (Nefeszâde)	Kânî Karaca	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
111	Ey Kâbeye Bakanlar	Sefer Dal Ef. (Muhibbî)	Cüneyt Kosal	İlâhi	Rast	Sofyan
112	Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ	Şeyh Gâlip	M. Refik Kaya	İlâhi	Rast	Düyek
113	Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz		Zekâîzâde Ahmed Ef.	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
114	Ey Rabb-i Rahmân		Şikârî Zâde Ahmed Ef.	İlâhi	Rast	Sofyan
115	Ey Rahmeti Bol Pâdişâh	Kuddûsî		İlâhi	Rast	Sofyan
116	Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ		Fahri Dede	İlâhi	Rast	Evsat
117	Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)		İlâhi	Rast	Sofyan
118	Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal’atındır yâ Resûlâllâh Senin	Mehmed Nasûhî	Hâfız Tevfik Bey	İlâhi	Rast	M. Devr-i Revânı
119	Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim	Sünbül Sinan Hz.		İlâhi	Rast	Sofyan
120	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır		Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
121	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır		Zeki Altun	İlâhi	Rast	Düyek
122	Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış)	Ziyâ Polat	Kadri Şençalar	İlâhi	Rast	Düyek
123	Fazlın ile Yâ Rabbena Kaldır Kuvamızdan Kesel		Hatîb Zâkirî Hasan Efendi	İlâhi	Rast	Sofyan
124	Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden	Nûri Baş	Zeki Altun	İlâhi	Rast	Düyek

125	Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz	Genc Abdal	Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Sofyan
126	Gamdan Beni Azâd Et	Şeref Hanım	Sefer Dal (Muhibbî)	İlâhi	Rast	Sofyan
127	Ganî Mevlâm Nasîb Etse	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
128	Garîb Âvâre Bîçâre	Kenan Rifâî	Kenan Rifâî	İlâhi	Rast	Sofyan
129	Gece Gündüz Zikrimiz	Muzaffer Ozak (Aşkî)	İzzet Onat	İlâhi	Rast	Sofyan
130	Gel Can Gezelim Gel Kendimizde	Lütfi Filiz	Lütfi Filiz	İlâhi	Rast	Düyek
131	Gel Derviş Beri Gel	Rızâ Tevfik	Niyâzi Yetişken	İlâhi	Rast	Sofyan
132	Geldi Binlerce Şükür		Câhit Öney	İlâhi	Rast	Çember
133	Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda	Mustafa Nâfiz Irmak	Sâlih Suphi Soner	İlâhi	Rast	Müsemmen
134	Geldik Dünyâya İbret Almaya	Mehmet Hulusi Öcal	Selahattin İçli	İlâhi	Rast	Türk Aksağı + Sofyan
135	Gelin Tevhîd Edelim	Osman Erdiren	Orhan Bandak (Ûdî)	İlâhi	Rast	Düyek
136	Gerçek Âşıklara Salâ Denildi	Emir Sultan Hz.	Hayrullah Tâceddin Ef.	İlâhi	Rast	Sofyan
137	Göklerden Son İlâm	Necip Fâzıl Kısakürek	Yılmaz Pakalınlar	İlâhi	Rast	Sofyan
138	Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde	Mürşid Kavurmacı	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Düyek
139	Göynükte İki Veli	Ahmed Cesur	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
140	Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye)	N. Deniz Yaşar	Abidin Gerçeker	İlâhi	Rast	Sofyan
141	Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan	İsmail Hakkı (Bursavî)	M. Hâkan Alvan	İlâhi	Rast	Düyek
142	Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah	Hacı Kişi	Hafız Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Düyek-Sofyan
143	Güller Sünbüller Öten Bülbüller		Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Düyek

144	Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah		İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Evsat
145	Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim	Şevket Özdemir	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Sofyan
146	Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez	Yûnus Emre	Danyal Mantı	İlâhi	Rast	Sofyan
147	Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim			İlâhi	Rast	Curcuna
148	Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem	Kenan Rifâî	Yusuf ömürlü	İlâhi	Rast	Aksak
149	Hak Şerleri Hayreyler	Erzurumlu İbrahim Hakkı	Abidin Gerçeker	İlâhi	Rast	Sofyan
150	Hak Şerleri Hayreyler	Erzurumlu İbrahim Hakkı	Erdinç Çelikkol	İlâhi	Rast	Sofyan
151	Hak Şerleri Hayr Eyler	Erzurumlu İbrahim Hakkı	Zeki Altun	İlâhi	Rast	Sofyan
152	Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın	Halile Nusret Zorlutuna	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
153	Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in	Yûnus Emre	İsmail Demirkıran	İlâhi	Rast	Sofyan
154	Hak'dan Gayrı Sevgiler Küllî Yalandır Yalan	Yûnus Emre	Abdülkerim Ef. (Buhûrizâde)	İlâhi	Rast	Evsat
155	Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı	Mehmet Muhyittin (Üftâde)	Ali Şirügâni Dede	İlâhi	Rast	Sofyan
156	Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun)	Mehmet Muhyittin (Üftâde)		İlâhi	Rast	Sofyan
157	Hakk'a Giden Erenler	Nil Ergül	Nil Ergül	İlâhi	Rast	Sofyan
158	Hakk'a Yakın Olmanın	Ünal Ensârî	Ünal Ensârî	İlâhi	Rast	Sofyan
159	Hakk'ın Metin Kal'ası	Muzaffer Ozak	Hüseyin Tolan	İlâhi	Rast	Sofyan
160	Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân		Erdinç Çelikkol	İlâhi	Rast	Müsemmen
161	Hamr-ı Rûy-i Yâr İle Sekrân Olan Anlar Bizi	Niyâzi Mısrî	Sabahaddin Volkan	İlâhi	Rast	Sofyan

162	Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe	Eşrefoğlu Rûmî		İlâhi	Rast	Düyek
163	Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur		Turşucuzâde Hâfız Mehmed Ef.	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
164	Her Nefeste Her Yerde	Turhan Toper	Turhan Toper	İlâhi	Rast	Düyek
165	Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî)	Şükrü Algın	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Düyek
166	İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan	Bestâmi Yazgan	Faruk Şahin	İlâhi	Rast	Raks Aksağı - Sofyan
167	İkilik Yok Birlik Var	Orhan Seyfi Orhan	Remzi Oktar	İlâhi	Rast	Sofyan
168	İlim İlim Bilmektir	Yûnus Emre	Abidin Gerçeker	İlâhi	Rast	Curcuna
169	İlim İlim Bilmektir	Yûnus Emre	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
170	Îmandır Her Derde Çâre	Mustafa Ertürk	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
171	İnile Ey Dertli Gönül İnile	Niyâzi Mısrî		İlâhi	Rast	Sofyan
172	İntisâbım Tâ Ezeldendir	Sâdi Bey	Sâdi Bey	İlâhi	Rast	Düyek
173	İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi	Yûnus Emre	Veysel Dalsaldı- M. Hâkan Alvan	İlâhi	Rast	Sofyan
174	İşte Geldi Ramazan	İsmail Konak	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
175	İyi Sende Kötü Sende	İbrâhim Âgâh Çubukçu	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
176	Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
177	Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse			İlâhi	Rast	Düyek
178	Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk	İbrâhim Hakkı (Erzurumî)	Alâeddin Yavaşca	İlâhi	Rast	Müsem men
179	Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem		İzzeddin Hümâyi Bey	İlâhi	Rast	Düyek

180	Kudretinden Şüphe Yok, Kudretinden Âdem Doğar	Yâsin Hatiboğlu	Erdinç Çelikkol	İlâhi	Rast	Müsem men
181	Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca	Ayhan Songar	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Düyek
182	Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim	Niyâzi Yetişken	Metin Yetişken	İlâhi	Rast	Düyek
183	Lâ Aynasında Gördüm İllâyı	Lütfi Filiz	Lütfi Filiz	İlâhi	Rast	Sengin Semâî
184	Lâ Fâile İllâllah	Zâkir Âsım Efendi	Mehmet Efendi (Terlikci Zâkir)	İlâhi	Rast	Düyek
185	Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ		Zekâî Dede	İlâhi	Rast	Evsat
186	Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler	Aslan Hepgür	Aslan Hepgür	İlâhi	Rast	Nim Sofyan
187	Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim	Lütfi Filiz	Lütfi Filiz	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
188	Mecnûn Olana Duâ Gerekmez	Rızâ Göver	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Sofyan
189	Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû	Muzaffer Ozak (Aşkî)	Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Düyek
190	Meded Yâ Gavsü'l-Âzam	Derviş Tevfik		İlâhi	Rast	Sofyan
191	Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre	Aziz Mahmut Hüdâyî	Aslan Hepgür	İlâhi	Rast	Sofyan
192	Medîne'den Bir Er Uçtu	Bedreddin Mahmud Mustafa Ef. (Bedrî)		İlâhi	Rast	Sofyan
193	Men Garîbin Ey Âşinâyız	Osman Hulûsi Ef.	Ahmet Hatipoğlu	İlâhi	Rast	Sofyan
194	Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû	Nedim Ökmen	İsmail Baha Sürelsan	İlâhi	Rast	Düyek+ Semâî+ Yürük Semâî
195	Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ		İzeddin Hümâyi Bey	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
196	Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ		Hâfız Kemal Tezergil	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi

197	Mevlam Bana Ver Aşkını	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah	Hâfız Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	İkiz Aksak
198	Milk-i Cihan Sultânı	Şevkî	Şeyhülislâm Esad Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
199	Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât	Sezâî	Hâfız Kemal Tezergil	İlâhi	Rast	Düyek
200	Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün			İlâhi	Rast	Düyek
201	Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
202	Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez	H. Tevfik Çapacıoğlu	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Sofyan
203	Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne	Şeyh Şâkir Ef.	Bursalı Duhânî Şerif	İlâhi	Rast	Düyek
204	Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan	Safer Dal	Nizâmeddin Yıldırım	İlâhi	Rast	Sofyan
205	Neye Beyhûde Emekler	Ken'an Rifâi	İzzeddin Hümâyi	İlâhi	Rast	Sofyan
206	Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek	Aziz Mahmud Hüdâyî	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Sofyan
207	Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân	Aziz Mahmud Hüdâyî	M. Hakan Alvan	İlâhi	Rast	Sofyan
208	Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana	Câvit Deringöl	Câvit Deringöl	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
209	Nurdan Süzülür Besmeleler	Melek Hiç	Sabahattin Volkan (Rebâbî)	İlâhi	Rast	Sofyan
210	O Mistik Havanı Kokladık Bugün	N. Deniz Yaşar	Abidin Gerçeker	İlâhi	Rast	Sofyan
211	Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider	Pîr Sultan	Niyâzi Yetişken	İlâhi	Rast	Sofyan
212	Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi	Ziver Paşa	Zeki Altun	İlâhi	Rast	Sofyan
213	Oldumsa Bî-râh Estağfirullah	Mehmet Aydi Baba	Ahmet Yılmaz	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
214	Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan	Yûnus Emre	Ahmet Ağa (Küçük)	İlâhi	Rast	Sofyan
215	Pâyin Sadâsı Gelse De Sen Hiç Gelmesen	İsmail Hami Danişmend	Yavuz Yektâ	İlâhi	Rast	Darbeyn

216	Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn		Latif Ağa	İlâhi	Rast	Düyek
217	Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim	Sevinç Tevrüz	Sevinç Tevrüz	İlâhi	Rast	Sofyan
218	Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek	Nâci Efendi		İlâhi	Rast	Sofyan
219	Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu	Lütfi	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Sofyan
220	Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl	Kenan Rifâî	Kenan Rifâî	İlâhi	Rast	Semâî
221	Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ	Mehmet Nasûhî Efendi	Mehmet Efendi (Terlikci Zâkir)	İlâhi	Rast	Düyek
222	Saf Saf Gelenler	Tevhid Turnalı	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
223	Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded	Hüznî	Ahmed Şâhin	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
224	Sakın Dünyâya Aldanma	Aziz Mahmud Hüdâî	Muallim İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Düyek
225	Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu	Nâbî	Dr. Câhit Öney	İlâhi	Rast	Düyek
226	Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu	Nâbî	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Düyek
227	Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur		Turşucuzâde Hâfız Mehmet Efendi	İlâhi	Rast	Evsat
228	Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi)	Kemalettin Kamu	Muallim İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Sofyan
229	Sebeb-i Hilkati Âlem Yüceden Sesleniyor	Mecit Sesigür	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
230	Seher Vaktinin Yeliyiz	Şeyh Sâdık Efendi	Mehmet Efendi (Halvetî)	İlâhi	Rast	Sofyan
231	Selâm Size Erenler Hakk’a Gönül Verenler (Hû Erenler)	Münevver Tulun	Kadri Şençalar	İlâhi	Rast	Düyek
232	Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha	Tevfik Çapacı	Kemal Tezergil	İlâhi	Rast	Düyek

233	Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne	Abdülehad Nûri	Hüseyin Sebilci	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
234	Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah	Yılmaz Çiçek	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
235	Sen Bir Yalaz Yavrusun (Hakk'a Âşık Olanlar)	Üftâde (Mehmet Muhyittin)		İlâhi	Rast	Sofyan
236	Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın	Yûnus Emre	Hasan Subaşı	İlâhi	Rast	Sofyan
237	Sen Dervişsin Ulu Dağsın	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sengin Semâî
238	Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ	Abdülehad Nûri	Sâdun Aksüt	İlâhi	Rast	Sofyan
239	Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah	Hayreddin Karaman	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Sofyan
240	Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim	İbrahim Peker	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
241	Sev Beni Sevdir Beni	Tevfik Çapacıoğlu	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
242	Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize	İbrahim Yurtören	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
243	Solmadan Bağın Geçmeden Çağın	İsmail Hakkı Bursavî	Cüneyt Kosal	İlâhi	Rast	Sofyan
244	Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî			İlâhi	Rast	Sofyan
245	Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ	Muzaffer Ozak (Aşkî)	M. İhsan Özer	İlâhi	Rast	Sofyan
246	Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî	Şeyh Fuad Efendi		İlâhi	Rast	Sofyan
247	Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber		Sâlih Efendi (Suyolcuzâde)	İlâhi	Rast	Hafif
248	Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana	Ahmet Cesur	Mümin Salman	İlâhi	Rast	Düyek
249	Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu			İlâhi	Rast	Düyek
250	Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler	Aslan Hepgür	Aslan Hepgür	İlâhi	Rast	Sofyan

251	Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın	Samim Arıksoy	Erol Sayan	İlâhi	Rast	Düyek
252	Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına	İsmail Acar	İsmail Acar	İlâhi	Rast	Sofyan
253	Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
254	Taştın Yine Deli Gönül	Yûnus Emre	Hüseyin Erbay	İlâhi	Rast	Sofyan
255	Tevbe Edelim Zenbimize	Şeyh Kâmil Efendi	Zekâî Dede	İlâhi	Rast	Sofyan
256	Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor	Ali Oktay Cevher	Özata Ayan	İlâhi	Rast	Düyek
257	Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu	Neccarzâde Rıza Efendi	Sâdettin Kaynak	İlâhi	Rast	Düyek
258	Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi)		Hayrullah Tâcettin Efendi	İlâhi	Rast	
259	Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten	Derviş Himmet	Hayrullah Tâcettin Efendi	İlâhi	Rast	Düyek
260	Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu	Yûnus Emre	Sâmi Savni Özer	İlâhi	Rast	Sofyan
261	Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin	Hayreddin Karaman	Âmir Ateş	İlâhi	Rast	Düyek
262	Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez	Kuşadalı İbrâhim Ef.		İlâhi	Rast	Sofyan
263	Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin	Abdullah Akay	Refet Kayserilioğlu	İlâhi	Rast	Yürük Semâî
264	Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd	Haydar Akdemir	Haydar Akdemir	İlâhi	Rast	Yürük Semâî
265	Yâ Râb Günâhım Affet	Sefer Dal (Muhibbî)	M. Hakan Alvan	İlâhi	Rast	Sofyan
266	Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre	İsa Mahvi Efendi	Muzaffer Ozak (Aşkî)	İlâhi	Rast	Sofyan
267	Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün			İlâhi	Rast	Düyek
268	Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden	Ali Ufki Bey	Ali Ufki Bey	İlâhi	Rast	Evsat
269	Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına		Zekâî Dede	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi

270	Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin	Kenan Rifâî	Kenan Rifâî	İlâhi	Rast	Devr-i Hindi
271	Yanan Kalbe Devâsın Sen	Yanar Dede	Ali Kemal Belviranlı	İlâhi	Rast	Düyek
272	Yandır Beni Yanayım Allah	Davut Yılmaz	H. Hüsnü Üstün	İlâhi	Rast	Sofyan
273	Yar Yüreğim Yar Gör Ki Neler Var	Âşık Yûnus	Tâhir Karagöz	İlâhi	Rast	Sofyan
274	Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi	Yûnus Emre		İlâhi	Rast	Sofyan
275	Yıkıldı Kalmadı Zulmet	Tevfik Çapacıoğlu	Yusuf Kalyoncu	İlâhi	Rast	Sofyan
276	Yokta İnsan Aranılmaz	Halil Soyuer	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
277	Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre			İlâhi	Rast	Düyek
278	Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere	Enver Baytan	Dursun Çakmak	İlâhi	Rast	Düyek
279	Zâkir Safâya İrişür	Aziz Mahmud Hüdâî	Hasan Şanlıtürk	İlâhi	Rast	Sofyan
280	Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan	Akşemseddin Hz.	Çayırlı İsmail Hakkı Bey	İlâhi	Rast	Evsat
281	Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşânındadır	Nedim	Abidin Gerçeker	İlâhi	Rast	Müsemmen
282	Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah	Sefer Dal (Muhibbî)	Cüneyt Kosal	İlâhi	Rast	Sofyan

Tablo 1. Devlet Korosu Nota Arşivinde Yer Alan Eserler Tablosu

1.1. Problem Durumu ve Problem Cümlesi

İlâhi formu Türk mûsikîsi muhteviyatında beste ve icrâ yönünden sıklıkla kullanılagelen, Câmi ve Tekke türleri içerisindeki repertuvarlarda en çok yer bulan form olarak görülmektedir. Geçmişten günümüze gerek bahsi geçen mekânlarda kulaktan kulağa meşk yolu ile gerek yapılan icrâlar ya da akıllarda kalan eserlerin notaya aktarılması ile ulaştığı söylenebilir. Batılılaşma hareketleri, tekke, tarikat ve zâviyelerin kapatılması, Türk mûsikîsi ve eğitiminin yasaklanması gibi muhtelif nedenler âsârın müktesebâtı özelinde Türk mûsikîsinin aktarım sürecini etkilemiş, dolayısıyla da Türk mûsikîsinin zâyiata uğramasına sebep olmuştur. Çeşitli

formlarda -daha ziyâde fasıl formlarından- eserler belirli heyetlerce notaya alınsa da ilâhi formu gibi Câmî ve Tekke türlerine ait eserler daha ziyâde münferiden yapılan icrâlardan dinlenerek notaya alınmıştır. Bu minvalde daha çok notaya alan kişilerin uhdesinde olan eserler, notaya alan kişilerin nazarî bilgisi ve kişisel görüşlerine göre değişimler göstermiştir. Söz konusu değişimlerin geleneksel nazarî anlayışı yansıtan Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin makâm kuramı ve Türk mûsikîsi usûl geleneği temelinde ele alınarak, Rast ilâhilerin tahkîk ve tashih edilmesi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışma içerisinde "Türk mûsikîsi Repertuvarında yer alan Rast ilâhilerin makâm ve usûl yapılarının tahkîk ve tashihleri doğrultusunda notaları nasıl yazılmalıdır?" problem cümlesine yanıt aranacaktır.

1.2. Alt Problemler

1. Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'ye göre Rast makâmı nasıldır? Rast makâmı ile benzerlik gösteren Rast tevâbî makamlar hangileridir?

Ele alınan eserler için;

2. Arşivde Rast makâmı ve İlâhi formunda verilen eserlerin biçimleri nelerdir?
3. Arşivde güftekâr, bestekâr ve arşiv numarası gibi künye bilgilerine yer verilmiş midir?
4. Gûfteleri kullanılan şâirler kimlerdir?
5. Bestekârlar kimlerdir?
6. Nota nüshalarını kimler neşretmiştir?
7. Zemin ve Nakarat bölümlerinde görülen geçki ve çeşniler nelerdir?
8. Türk mûsikîsi makâm nazariyesi ile yapılan mukâyeselere göre makâm değişimi gösteren kaç eser bulunmaktadır? Makâm değişim oranları nedir?
9. Rast makâmında olduğu tespit edilen eserlerin kaç tanesi Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik göstermektedir?
10. Arşivdeki nüshalarda hangi usûller kullanılmıştır?
11. Türk mûsikîsi usûl nazariyesi ile yapılan mukâyeselere göre usûl değişimi gösteren kaç eser bulunmaktadır? Usûl değişim oranları nedir?
12. Aynı eserler için yazılan nota nüshaları birbirleri ile tutarlı mıdır?
13. Arşivdeki nüshalarda nota yazımında usûllere göre düzümleme yapılmış mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Kültür Bakanlığı Devlet Korosu nota arşivinde yer alan Rast makâmındaki ilâhilerin makâm ve usûl yönünden Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'ye ait edvarlar başta olmak üzere Türk mûsikîsi nazariyat kaynakları ve Türk mûsikîsinde klasik eserler sunan bestekârların eserleri ile tutarlılık gösterme durumunun tahkik edilmesi; bu doğrultuda ele alınan eserlerin tespit edilen makâm ve usûllerine göre tekrar notaya alınması, ayrıca yeniden notaya alınan eserlerin künye bilgilerindeki eksiklikler ve tutarsızlıklar irdelenerek usûl kalıplarına göre düzümlenen daha tutarlı ve sarih nüshaların önerilmesi amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma;

- Türk mûsikîsi repertuvarında yer alan Rast ilâhilerin tespit edilmesi ve Rast makâmında bestelenen ilâhilerin;
  - Makâm özelliklerinin tahkîk edilmesi,
  - Usûl özelliklerinin tahkîk edilmesi,
  - Türk mûsikîsi makâm nazariyesi ve âsâra göre makâm isimlendirmelerinin tutarlılıklarının irdelenmesi ve ele alınan eserlere yönelik makâm tespitleri ortaya konması,
  - Kantemiroğlu ve Nâsır Dede nazariyesine göre makâm isimlendirmelerindeki tutarlılıklarının tespit edilmesi,
  - Türk mûsikîsi usûl nazariyesine göre usûl isimlendirmelerinin tutarlılıklarının irdelenmesi ve ele alınan eserlere yönelik usûl tespitleri ortaya konması,
  - Aynı eserler için yazılan nota nüshalarının birbirleri ile mukâyese edilmesi,
  - Eserlerin notaya aktarımında dikkat edilecek hususlar hakkında önerilerin ortaya konması,
  - Tespit edilen makâm ve usûllerinin yanında usûl düzümlerine göre daha tutarlı ve okunaklı nota nüshalarının önerilmesi bakımından önem arz etmektedir.

1.5. Varsayımlar

- Ulaşılan kaynakların güvenilir olduğu,
- Çalışmada kullanılan Kültür Bakanlığı Devlet Korosu nota arşivinin Rast makâmında bestelenen ilâhilere yönelik geniş bir repertuvar oluşturduğu ve yeterli olduğu,
- Çalışmada uygulanacak metodun çalışma konusu ve amacına uygun olduğu,

- Kantemiroğlu ve Nâsır Dede nazarî anlayışının makâm anlatım konusunda doğru ve tutarlı olduğu,
- Türk mûsikîsi usûl kaynaklarının doğru ve tutarlı olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Ulaşılan kaynaklar çerçevesinde yapılan çalışma;

- Nota erişimi husûsunda Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Nota Arşivi,
- Söz konusu repertuvardaki Rast makâmında ve ilâhi kategorisinde sınıflandırılan 295 ilâhinin nota nüshasına/nüshalarına ulaşılan 282 adet eser,
- Ele alınan eserlerin makâm özellikleri,
- Ele alınan eserlerin usûl özellikleri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın oluşturulmasına kaynaklık edecek tez ve bilimsel makalelerin kısa özetlerine aşağıda yer verilmiştir.

Tezler

Doktora Tezleri

Fatma Adile AKSU tarafından 1988 tarihinde tamamlanan "*Abdülbaki Nasır Dede ve Tetkik u Tahkik*" isimli yüksek lisans tezinde Nâsır Dede'nin müzik kuramı perde, nağme, makâm anlayışı, makâm ve terkipler, usûl anlayışı ve usûller farklı başlıklarda ele alınarak açıklanmıştır. 18. yy. da 14 makâm, 136 terkip ile toplam 150 makâmın ve 21 usûlün tarifine ulaşılan eser, dönemin makâm anlayışını yansıtma noktasında büyük önem arz etmektedir. Ayrıca geçmiş dönemdeki nazariyatçılar "akdemûn, kudemâ, kudemâ-i müteahhirîn" gibi belirli dönemlere göre sınıflandırılarak söz konusu nazariyatçıların görüşlerine değinilmiştir. Makâm anlatımlarında dizi açıklamaları ve seyir izahlarının yanında süsleyici perdeleri "müzeyyin" ismi ile ifâde ederek bu perdeleri tasniflemiştir. Aynı zamanda neyzenlik hüviyeti bulunan Nâsır Dede, söz konusu eserde nazarî tanımlama ve tariflerin yanında ney icrâsı ile kısa bilgilere yer vererek metod mâhiyeti taşıyan bir kaynak da oluşturmuştur. Aynı eser Yalçın Tura tarafından 2001 ve yine Fatma Adile Başer (Aksu) tarafından 2013 tarihinde şerh edilerek kitaplaştırılmıştır.

Cem ÇIRAK tarafından 2020 yılında hazırlanan "*İsmail Dede Ekolünde İlahi Besteciliği Üslubu*" isimli doktora tezinde Aytaç Ergen Nota Arşivinden istifâde edilerek İsmail Dede Efendi ve ekolünü temsil eden Dellâlzâde İsmail Efendi, Mutafzâde Ahmed Efendi, Zekâî Dede gibi bestekârların yalnızca "ilâhi" başlığı ile tesmiye edilen eserler ele alınarak incelenmiştir. İncelenen eserler ile İsmail Dede Efendi ve doğrudan tedrisinden geçen talebelerinin söz konusu formdaki besteleri mukâyese edilerek bu ekol çerçevesinde ilâhi besteciliğinin mâhiyeti hakkında çıkarımlar ortaya konulmuştur. Söz konusu veriler ışığında ileri düzey bestecilik üslûbunun oluşturularak eğitim-öğretime yansıması hedeflenmiştir.

Mustafa Efe KAŞIKÇIOĞLU tarafından 2021 yılında hazırlanan "*Türkiye'de Müslümanların Dînî Günleriyle İlgili Eserlerin Besteciliği ve İcraları*" isimli doktora tezinde İslâmî açıdan önem arz eden günlere mâtuf çeşitli formlarda bestelenen eserler ele alınarak yapılan icrâlar ve söz konusu icrâlar ile temâyüz olmuş icrâcılar incelenmiştir. TRT, Kültür Bakanlığı ve Aytaç Ergen Nota Arşivi gibi çeşitli nota arşivlerinden istifâde edilen çalışmada bazı TRT sanatçıları ile görüşmeler yapılarak icrâ edilen eserler ile ilgili bilgiler sağlanmıştır. Bunun yanında 2015-2018 arasında TRT ve Diyanet TV tarafından Mevlid, Miraç, Berat, Regâib kandilleri gibi özel günlerde yapılan eser ve icrâlar incelenerek değerlendirmeler yapılmıştır.

Çağlar TOPTAŞ tarafından 2022 yılında hazırlanan "*Makam, Usûl ve Form Özellikleriyle Türk Mûsikîsinde İlâhiler*" isimli doktora tezinde Devlet Korosu Nota Arşivi/Notam Programı muhteviyatındaki ilâhi ve ilâhi başlığı altında sayılabilecek, şuğûl, nefes, cumhur ilâhileri gibi formlar ele alınarak söz konusu formun Türk mûsikîsindeki yeri ve önemi izah edilerek bu formlardaki eserler makâm, usûl ve form yapılarına göre incelenerek tablo ve grafiklere aktarılmıştır. Bunun yanında söz konusu arşivde yer alan eserler tüm nüshalarıyla incelenerek çeşitli özelliklere göre mukâyeseler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda ilâhi formundaki eserler bahsi geçen özelliklerine göre incelenerek nüshalar arasındaki ihtilaflar ifâde edilmiş, ayrıca bazı eserlerin makâm, usûl, bestekâr ve güftekâr tesmiyelerindeki tutarsızlıklara değinilmiştir.

Yüksek Lisans Tezleri

Lale AKAY tarafından 1989 tarihinde hazırlanan "*Türk Dînî Mûsikîsinde Yer Alan İlâhiler*" isimli yüksek lisans tezinde ilâhi formu ele alınarak "İlâhiler ve Çeşitleri" başlığı

altında câmi ilâhileri, zikir ilâhileri, cumhur ilâhileri, tevşîh ilâhileri, şuğûl, savt ve nefes gibi farklı mekân ve zaman çeşitliklerine göre bestelenen ve icrâ edilen ilâhiler "Hicrî Senenin Aylarına Mahsus İlâhiler" ve "Belli Olayların İlâhileri" şeklinde iki bölüme ayrılarak irdelenmiştir. İrdelenen eserlerle mekân ve zamana göre hangi eserlerin nasıl icrâ edileceği hakkında bilgiler verilirken eserler arasında bu minvalde mukâyeseler yapılmıştır.

Gönül YEPREM tarafından 2007 yılında hazırlanan "*Dimitri Cantemir Edvarı'nın Makam Kavramı Açısından İncelenmesi*" isimli yüksek lisans tezinde Dimitri Cantemir'in hayatı, yaşadığı dönem, eserleri hakkında bilgiler verilerek *Kitab-ı İlmi'l-Mûsikî âlâ Vechi'l-Hurûfât* eseri ve söz konusu eserin içeriği hakkında bilgiler sunulmuştur. Eser muhtevâsında yer alan makâm ve terkip tarifleri tahkîk edilerek Cantemir'in makâm kuramı ve makâm anlayışı hakkında bilgiler sunularak Cantemir'in notaya aldığı eserler yeniden notaya aktarılmıştır. Notaya aktarılan eserler makâm özelliklerine göre analiz edilerek Cantemir ve 20. yy. nazariyatçılarına göre mukâyese edilmiştir. Yapılan analiz ve mukâyeselerin sonucunda bazı makâmların günümüze aynı yapıda intikal ettiği görülürken bazı makâmlardaki değişiklikler gözlemlenmiştir. Ayrıca Cantemir döneminin makâm kullanım noktasında yeni ve eski uygulamaların örneklerinin yer aldığı bir geçiş dönemi olduğu ifâde edilmiştir.

Fatih TÜYSÜZ tarafından 2017 yılında hazırlanan "*Türk Din Musikisi Formlarında İlahi ve TRT Repertuarındaki İlahilerin İncelenmesi*" isimli yüksek lisans tezinde ilâhi formunun tarihsel süreci, kullanım amacı ve nasıl kullanıldığı, kendine mahsus tür ve hususiyetleri, tesmiyesi gibi aktarımlar sağlanarak ve Câmi-Tekke mûsikîsi için öneminin vurgulanması hedeflenmiştir. TRT Repertuvarının baz alındığı çalışmada söz konusu Repertuvarda yer alan ilâhilerin adedi, makâm ve usûlleri, bestekâr ve güftekârları tespit edilerek tablolara aktarılmıştır. TRT Repertuvarı muhteviyatında yer alan ilâhiler söz konusu hususiyetlere göre tasniflenerek bilimsel çalışmalara ve genel manada Türk mûsikîsine katkı sağlamak amacı söz konusudur.

Emin Abdülkadir ÇOLAKOĞLU tarafından 2019 yılında hazırlanan "*İlahi Formundaki Eserlerde Versiyon Farklılıklarının İncelenmesi*" isimli yüksek lisans tezinde İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı, Neyzen Halil Can, Cüneyt Kosal ve Yusuf Ömürlü'nün arşivlerinden elde edilen ilâhi, tevşîh ve nefes formlarından oluşan toplam 33 adet eser ele alınarak makâm, usûl, melodik yapılar ve güfte kullanımları açısından mukâyese edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda karşılaştırılan nüshalarda İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı ile

Cüneyt Kosal; Neyzen Halil Can ile Yusuf Ömürlü arşivlerinin birbirlerine benzerlik gösterdiği ve genel anlamda ele alınan formların nota yazımlarında versiyon farklılıklarının bulunduğu ve bu farklılıkların zenginlik oluşturduğu ifâde edilmiştir.

Mehmet ERARABACI tarafından 2023 yılında hazırlanan "*TRT Arşivinde Yer Alan Hüzzam İlâhilerin Usûl ve Makam Açısından İncelenmesi*" isimli yüksek lisans tezinde TRT repertuvarının baz alındığı çalışmada Hüzzam makâmındaki 174 ilâhi ve 11 tevşîh olmak üzere 185 eser ele alınarak makâm ve usûl yönünden incelenmiş, incelenen eserlerde Nâsır Dede, Rauf Yektâ Bey ve Y. Fikret Kutluğ'un makâm anlayışları ile mukâyeseler yapılmış, usûl incelemelerinde ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün kitabında yer alan kâidelere göre düzenlemelerin yapıldığı incelemeler tablolara aktarılmış, bu bilgiler ışığında yeniden yazılan eserler tezin Ekler bölümünde sunulmuştur.

Makaleler

Mehmet Nuri UYGUN tarafından 2014 senesinde oluşturulan "*Türk Din Mûsikîsinde Usûl İlâhileri*" isimli makalede daha ziyâde tekkelerde icrâ edilen "usûl ilâhileri" ele alınarak incelenmiştir. İlâhi formu ekseriyetle câmi ve tekke mûsikîsinde müşterek olarak kullanılırken söz konusu formun tekkelerde icrâ edilegelen kelime-i tevhid zikrinden sonra Allah zikri ile ya da devrana kalkıldığı esnada okunduğu ifâde edilmiştir. Söz konusu formda bestelenen eserlerin cumhur ilâhilerden farklı olarak "Evsat", "Devr-i Hindi" ya da büyük usûllerden ziyâde zikre uygun olması maksadı ile ekseriyetle "Sofyan" ya da "Düyek" usûllerinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Mehmet GÖNÜL tarafından 2016 tarihinde oluşturulan "*Türk Mûsikîsi Usûllerinin Gösterimi İfâdesi ve Tasnifine Bir Bakış*" isimli makalede Türk mûsikîsinin temel unsurlarından "usûl" kavramı ele alınarak söz konusu kavramın Türk mûsikîsindeki eğitimi, icrâsı ve intikâlindeki yeri ve önemi ifâde edilmiştir. Usûlün özellikle meşk sistemi temelinde kullanıldığı ve bu sistemin giderek zayıflaması ile çeşitli usûl ifâdeleri ve kullanımların oluştuğu belirtilmiştir. Yapılan çalışma yoluyla söz konusu çeşitlilikler ile oluşan ihtilaflara eleştirel bir bakış açısı getirilerek daha tutarlı ve kolaylaştırıcı gösterim, ifâde ve tasnif önerilerinde bulunulmuştur.

Mehmet GÖNÜL tarafından 2018 tarihinde oluşturulan "*Türk Mûsikîsinin Tasnif ve Tesmiyelerine Bir Bakış*" isimli makalede Türk mûsikîsinin din olgusu temelinde çeşitlenerek farklı yapılarda tür ve biçimlere ayrılması ile büyük bir zenginlik ihtivâ ettiği

ve bu çeşitlenmelerin farklı görüş ve yaklaşımlar ile tasnif edildiği ifâde edilmiştir. Söz konusu tasniflerde kullanılan tesmiyelerin muhtevâyı yansıtma noktasında bazı ihtilaflara mahal vermesi ve bu tasniflerin tahkik edilerek daha tutarlı yapıda tesmiyelendirilmesi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Yapılan tahkiklerin sonucunda Türk mûsikîsi muhtevâsında yer alan birçok tür ve biçim "Sözlü ve Sözsüz Türk mûsikîsi" olmak üzere iki başlıkta ve icrâ edildiği yer ve mekâna göre yeniden başlıklandırılarak tablolaştırılmıştır.

Ayşe Başak İLHAN HARMANCI tarafından 2020 tarihinde hazırlanan "*Türk Din Mûsikîsi'nde Tevşih (Tevşîh ve Naat Mukâyesesi)*" isimli makalede "tevşîh" formunun özellikleri, hangi maksatla bestelendiği, câmi ve tekke mûsikîsindeki yeri ve önemi, nâ't formu ile mukâyesesi gibi konular ele alınarak tevşîh formunun tarihsel süreçteki değişiminin müşâhedesi amaçlanmaktadır. Bunun yanında nâ't formu yapı ve mânâ yönünden ele alınarak bazı tanımlamalardaki ihtilafların sarihleştirilmesi hedeflenmiştir. Çalışmanın sonucunda tevşîh formunun edebî anlamda nâ't formu ile paralellik gösterse de usûl kullanımı ve yapısal anlamda farklı bir form oluşu ifâde edilerek söz konusu formun müstakil bir form hüviyeti taşıdığı tespitine varılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklemi, veri toplama teknikleri, verilerin analizi ve yorumlama süreci ayrı başlıklar halinde işlenerek açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel tarama modeli temelinde oluşturulan bu çalışmada, elde edilen verilerin toplanması, tahkik ve tahlil edilerek yorumlanmasında "*tarama/survey*", bu süreçte incelenen verilerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede nazariyesine göre mukâyese edilmesinde "*karşılaştırmalı analiz*", yapılan mukâyeseler sonucu verilerin tasnif edilmesinde "*sınıflandırma*" metodları kullanılmıştır.

Çalışmanın konusunu oluşturan Rast makâmındaki ilâhilerin ele alınan arşiv çerçevesinde incelenmesi ve nazarî kaynaklar ışığında incelenerek yorumlanması sürecinde kullanılan "tarama" metodunun, Sosyal Bilimler sahasında sıklıkla kullanılıp, çok sayıda kaynaktan istifâde edilerek nicel verilere ulaşmayı ve nicel veriler ile genel tablonun temâyüzünün hedeflendiği belirtilmektedir (Karahasanoğlu ve Yavuz, 2015, s. 10-11). Bu minvalde yapılan incelemelerde "karşılaştırmalı analiz" yöntemi kullanılsa da çalışmanın temel modelinin "tarama" modeli olduğu ifade edilebilir.

Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen bilgilerin ışığında oluşturulan genel tablodaki veriler tasnif edilmiş gerek inceleme tablolarında gerek Ekler bölümünde yeniden yazılan eserler "sınıflandırma" metodu ile makâm ve usûllerine göre ayrılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Türk mûsikîsi bünyesindeki tüm makâmlar ve türler içerisinde verilen tüm sözlü formlardaki eserler oluşturmaktadır. Örneklemini ise Rast makâmı ve Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Nota Arşivi içerisinde "ilâhi" formu başlığı altındaki eserler oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Yapılan çalışmada, ele alınan ilâhiler ve nazarî kaynaklara yönelik verilere ulaşmak için "kaynak tarama" ve "doküman inceleme" yöntemleri kullanılmıştır.

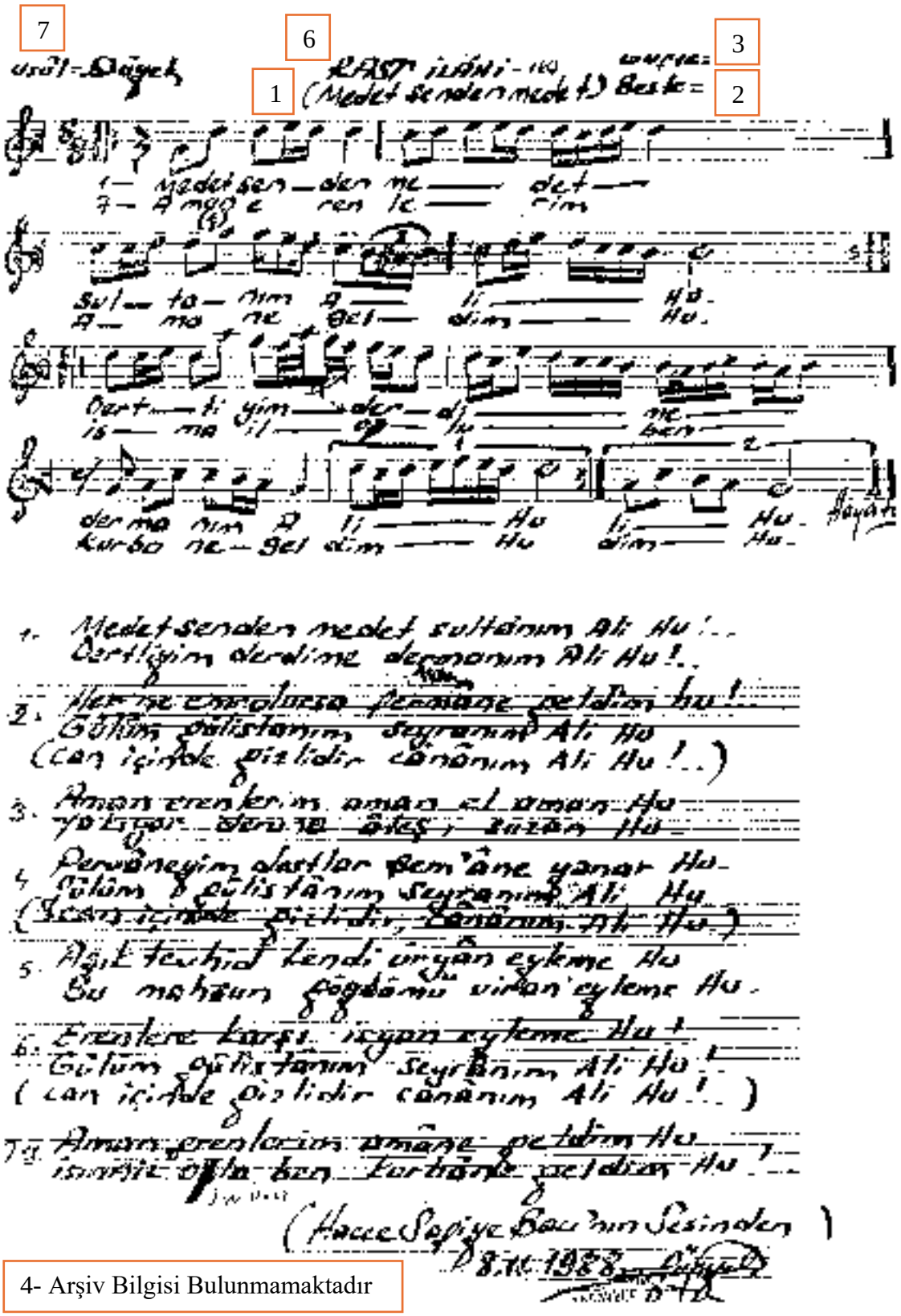
Çalışmada kullanılan Kültür Bakanlığı Devlet Korosu arşivi Mehmet Güntekin idâresinde 2010 yılında "Avrupa Kültür Başkenti Ajansı" aracılığıyla projelendirilerek muhtevâsında; TRT, T.C. Kültür Bakanlığı, Cüneyt Kosal, Tûran Taşan gibi kurum ve kişilerin repertuvarlarını barındıran geniş bir arşiv mâhiyeti taşımaktadır (Toptaş, 2022, s. 23). Bunun yanında çalışma içerisinde ilâhi formuna dair ve nazarî hususları ihtivâ eden konular tarama yöntemi ile elde edilmiş, eserlere ait sesli kayıtlar internet ve özel arşivlerden sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Arşivlerden elde edilen eserlerin analiz ve mukâyese edilmesi için Gülçin Yahya Kaçar'a ait "Türk Mûsikîsinde Eser ve İcrâ Tahlîli Yöntemleri", Alaeddin Yavaşca'ya ait "Türk mûsikîsi'nde kompozisyon ve beste biçimleri", makâm verilerinin tahkîki ve mukâyeseleri için Kantemiroğlu ve Abdülbâki Nâsır Dede'nin edvarları, Rauf Yektâ Bey'in (1986) târif ve eserleri, Yakup Fikret Kutluğ'un (2000) "Türk Musikisinde Makâmlar" eserinden, usûl konusunda tespit ve tashihlerin yanında nota yazımında düzümleme teknikleri için Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej-Makâm-Usûl-Dikte Alıştırmaları", ilâhilerin mukâyesesi için Çağlar Toptaş'ın Doktora tezi olan "Makâm, Usûl ve Form Özellikleriyle Türk Mûsikîsinde İlâhiler" gibi çalışmaların yanında muhtelif kitaplar, tezler ve bilimsel makâlelerden istifâde edilmiştir. Ayrıca ele alınan eserler, çalışmanın 3. Bölümünde yer alan nazariyat kaynakları ışığında tahkîk, mukâyese ve tashih edilmiştir.

Arel sistemi nota değiştiricilerine göre ve edvar geleneği makâm ve usûl anlayışınca “Finale 2014” programı ile notaya alınan eserler, alfabetik sırada tasniflenmiştir. Tasniflenen eserler tablolara aktarılarak yorumlanmıştır.

Eserlerin belirtilen husûsiyetler doğrultusunda tahkîk ve tashîhine yönelik bir eser üzerinden verilen örneklem aşağıdaki gibidir;

Resim 1. İncelenen Eserin Arşivdeki Nüshası

Eser Adı	1- Eserin nüshada verilen ismi nüshadaki gibi ve/veya güfteye bağlı olarak anlamlı bir şekilde tamamlanarak yazılmıştır.
Güftekâr	2- Eserin güftekarı nüshada belirtildiği şekli ile doğru ise doğrudan değil ise divanlardan ilgili güftekâr tespit ve tashih edilerek yazılmıştır.
Bestekâr	3- Bestekâr bilgisi nüshalarda ifade edildiği şekli ile yazılmıştır.
Arşiv Bilgisi	4- Devlet Korosu arşivinde arşiv numarası bulunan eserlerin arşiv numaraları yazılmıştır.
Eser Nüshaları	5- Esere ait tüm nüshalar irdelenerek nüshalar hakkında bilgiler verilmiş ve mukâyeseler yapılmıştır.
Makâmı	6- Eserin nüshada yazan makâmı ile eserin nağme yapısı, Yöntem bölümünde ifade edilen yollar ile irdelenerek eserin makam tespitleri bu bölümde yapılmıştır.
Usûlü	7- Eserin nüshada yazan usûlü ile eserin usûl yapısını belirleyen unsurlar, Yöntem bölümünde ifade edilen yollar ile irdelenerek eserin usûl tespitleri bu bölümde yapılmıştır.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	8- Yapılan incelemeler sonucunda eser ile ilgili tespit ve (varsa) değişimler bu bölümde ifade edilerek ek bölümünde tashih edilen nota nüshası belirtilmiştir.

Resim 2. Tahkîk ve Tashîhi Yapılan Eserin Yeniden Notaya Alınmış Örneği

Eserlerin tablolara aktarım sürecinde;

- Eser isimlerinin arşivde ifade edildiği biçimleri tashih edilmiş ve eserlerin ilk, yerine göre (tamamlanmayan anlam ve cümlelerde) ikinci mısrâsı ile aktarımı sağlanmıştır.

- Arşivde yer alan nüshalardaki güftekâr ve bestekâr bilgileri incelenerek öncelikle tercih edilen nüshadaki isimler tercih edilmiş, muğlak eserlerde aynı gûfteyi kullanan farklı eserler ve şiirler irdelenmiştir.

- Eserlerin makâm incelemelerinde, başta Kantemiroğlu ve Nâsır Dede olmak üzere âsârın rehberliğinde tahkîkler yapılmış, verilen târif ve eser örneklerinin ışığında tespitler sağlanmıştır.

- Usûl incelemelerinde ise özellikle nüshalar arasında farklılık gösteren eserlerin -varsa- bestekârlarından ya da ulaşılan en eski sesli kayıtlarından yararlanılarak usûl tespitleri yapılmış, icrâsı olmayan (özellikle muğlak) eserler ise Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej-Makam-Usûl-Dikte Alıştırmaları" kitabı ve görüşlerinden istifâde edilerek tashih edilmiştir.

- Verilen tabloların sonunda incelenen tüm eserlerin tashih edilerek yeniden oluşturulduğu nüshalarda, ifade edilen makâm ve usûller hakkında değişim bilgileri sunulmuş ve Ek bölümünde incelenen eserlerin takibinin yapılabilmesi için eser numaraları verilmiştir.

3. RAST VE TEVÂBÎ MAKAMLAR

Bu bölümde çalışmanın temelini teşekkül eden Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri, ele alınan repertuvardaki ilâhilerin içerisinde rastlanan Rast makâmı ile doğrudan veya dolaylı ilişkisi bulunan Rast Tevâbî[1] (Rast'a tâbî) makamların nazarî kaynaklar içerisindeki târiflerine yer verilmiştir. Çalışmanın Bulgular ve Yorumlar kısmındaki tüm irdelemeler bu bölümün ışığında yapılmıştır.

18. yy. da Kantemiroğlu'nun *Kitâbu 'İlmi'l-Mûsikî'alâ vechi'l-Hurûfat* eserinde Rast makâmı şu şekilde tarif edilmiştir;

> *Rast makâmının kutb-ı dâ'ire-i perdesi yine Rast perdesidir. Hareket-i âgâzesini kendü perdesinden idüb gerek nermden tize/gerek tizden nerme varsa, üç temâm perdeler (Dügâh, segâh, çargâh) ile kendü kutbunda kendüyi beyân ider.*
>
> *Hükm-i Rast: Kendü perdesinden temâm perdeler ile / Tiz Hüseynî'ye dek çıkmak hükmi vardır ve andan gene ol yoldan av / det idüp Yegâh perdesine dek iner, anda gene çıkub kendü / perdesinde karâr ü istirahat kılar.*
>
> *Rast makâmına tâbi olan bunlardır: Mürekkeb makâm: Mâhur, Pençgâh, Nikriz; Terâkib-i müsta'mel: Nihâvend, Büzürg, Selmek. Terâkib-i gayr-i müsta'mel: Sazkâr, Türkî Hicaz, Bayati Hisar; Mevcûdü'l-ism, mâ'dümü'l-cism: Rehâvî.*
>
> *Mezkûr / terkibât gerçi hareket-i âgâzeleri sâgir makamlardan olur velâkin gelüb / Rast'da karar eyledikleri içün ana tâbî olduklarında iştibâh yokdur* (Tura, 2001, s. 48-49).

Kantemiroğlu ifade edilen tarifte Rast makâmının rast perdesinden âgâz ederek (başlayarak) rast, dügâh ve segâh perdelerinde pestten tize ya da tizden pest seslere doğru bir seyir gösterileceğini belirtmiş, bunun yanında tiz bölgede tiz hüseynî, pest bölgede yegâh perdelerine kadar genişleme gösterilmesi ve karar verildiği ifade edilmiştir. Rast makâmına tâbi (Rast tevâbî) makamları ise Mürekkeb (birleşik makam) makâm olarak ifade etmiştir. Bu makamların ikisi Rast dizisi ile aynı diziyi kullanan Mâhur ve Pençgâh makamları iken Nikriz makâmını da Rast makâmına tâbi olarak sınıflandırmıştır.

Kullanılan terkip (Terâkib-i müsta'mel) olarak Nihâvend, Büzürg ve Selmek, kullanılmayan terkipleri (Terâkib-i gayr-i müsta'mel) Sazkâr, Türkî Hicaz ve Bayâti Hisar, ismi olup cismi olmayan (Mevcûdü'l-ism, mâ'dümü'l-cism) makâmı da Rehâvî olarak ifade etmiştir.

[1] Bkz. Ak, A. Ş. (2022). Bestelerimle Nazariyat Rast ve Tevâbî Makamlar. Eğitim Yayınevi (İstanbul), Baskı-Cilt: Konya.

Kantemiroğlu'nun 18. yy. da ifade ettiği bahsi geçen muhtelif makamların bazılarının Rast makâmına tâbi olduğu, bazılarının Rast makâmının gölgesinde kaldığı, hatta bazısının yalnızca ismi olup cismi olmadığı şeklindeki beyanı, bu makamların o dönemden itibaren unutulmaya yüz tuttuğunu göstermektedir.

19. yy. da Abdülbâkî Nâsır Dede ise *Tedkîk-u Tahkîk* adlı eserinde Rast makâmını şu şekilde tarif etmiştir;

> *Perde-i Rast'dan âğâz idüb, Dügâh ve Segâh ve Çargâh perdesi, dönüp aşağı Segâh ve Dügâh perdesi ile Rast perdesine gelüb anda karar ider. Ammâ Çargâh'dan yukarı Nevâ ve Hüseynî ve Acem ve Gerdâniye perdesine dek ve Rast perdesinden aşağı Irak ve Aşîrân ve Yegâh perdesine dek seyri vardır. Müteahhirin ve kudemâ-i müteahhirin ve kudemânın indinde Gerdâniyy.eye dek daire itibar olub müteahhirîn ve kudemâ-i müteahhirîn böyle itibar eylediler* (Güngördü, 2000, s. 40).

Abdülbâki Nâsır Dede, 18. yy. da işlenen Kantemiroğlu'nun târifine benzer biçimde Rast makâmının seyre rast perdesinden başlaması akabinde dügâh, segâh, çargâh perdeleri gösterdikten sonra daha fazla tizleşmeksizin segâh, dügâh ve rast perdesine dönülerek karar verileceğini belirtmiştir. İfade edilen seyirlerden sonra ise çargâh perdesinden tizleşen yapının gerdâniye perdesine kadar ulaştığı, pest bölgedeki genişlemelerde ise yegâh perdesine kadar seyredilebileceği ifade edilmiştir.

Türk mûsikîsi nazarî kuramında makâmların seyir ile anlatımında öncülük eden Kantemiroğlu ve kendisinden yaklaşık bir asır sonra bu sistemi takip ederek geliştiren Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri birbirine benzer yapı teşkil etmektedir. Belirtilen târifler çerçevesinde ele alınan eserler, tarifteki seyir yapılarına göre irdelenmiştir. Bölüm başında ifade edilen Rast tevâbî makamlar ise donanım perdeleri ve karar perdelerinin ortak oluşu itibariyle ekseriyetle Rast makâmı ile girift yapılar oluşturmaktadır. İncelenen eserlerde bahsi geçen husûsiyetlerin Rast makâmı târifleri ile olan farklılıklarını sarihleştirmek adına Rast makâmına benzer muhtelif makâmların târifleri ve bu makamlara yönelik örnek eserler şu şekilde ifade edilebilir;

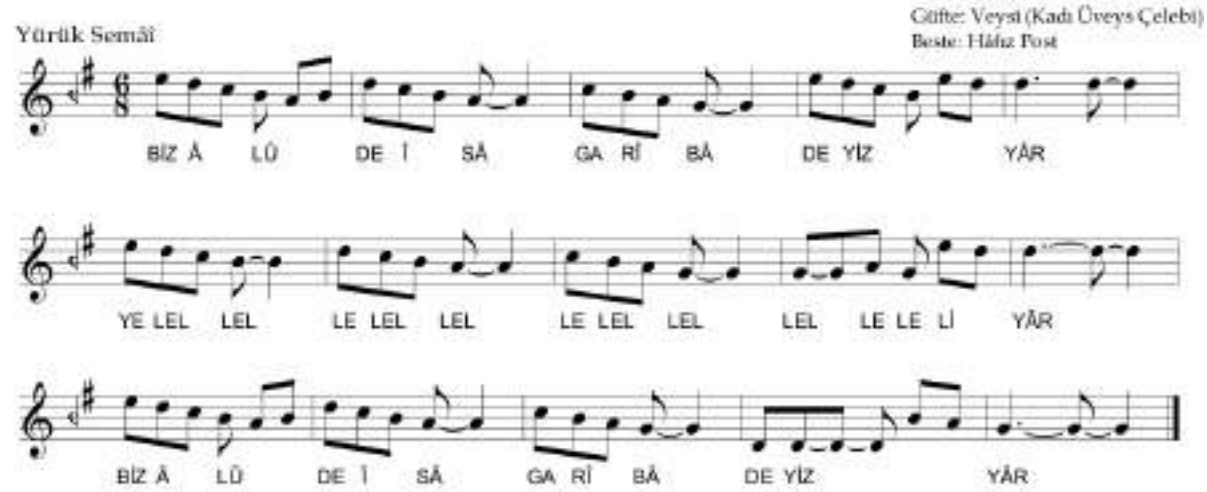
3.1. Rehâvî Makâmı

Sistemci okul tarafından "Rahevî" şeklinde ifade edilen bu makâm, zaman içerisinde "Rehâvî" ismini almıştır. İsmiyle birlikte makâm seciyesinin de değişiklik gösterdiği söz konusu makâm, sistemci okul döneminde Hicâzî dörtlüsünün tiz bölgesine Nevruz dizisi eklenmesiyle oluşurken ilerleyen dönemde Rast dizisinden meydana gelmiştir (Kutluğ, 2000, s. 291).

Kantemiroğlu'nun seyir seciyesi itibariyle "İsmi olup cismi olmayan" sınıfında yer verdiği Rehâvî makâmı, Rast makâmına benzer seyirler gösterdiği ve Rast makâmına ilâveten trompet nağmelerine benzer yapıda yegâh-rast atlamaları kullanarak ve yegâh perdesine inişler göstererek Rast makâmından ayrıldığı ifade edilmiştir (Tura, 2001, s. 96). Hızır Ağa, Nâsır Dede ve Hâşim Bey'in tariflerinin de söz konusu makâm için benzer yapıda olduğu söylenebilir.

Resim 3. Dellâlzâde'nin "*Sünbüli Sünbüli Sünbüli Siyeh*" isimli eserinin başlangıç ve karar nağme cümleleri

Resim 4. Hâfız Post'un "*Biz Alûde-i Sagâr-ı Bâdeyiz*" isimli eserinin Zemin bölümü

3.2. Pençgâh Makâmı

Sistemci okula göre "Pençgâh-ı Asil (Asl)" ve "Pençgâh-ı Zâit" şeklinde ifade edilen bu makâma 24 şube içerisinde yer verilmiştir. Pençgâh-ı Asil makâmının dizisi itibariyle Rast beşlisinden herhangi bir farkının olmadığı görülmektedir. Söz konusu makâmda çok fazla eser

olmamakla birlikte Bayati ve Rast makâmlarında kullanılan seyirlerin harmanlanması ile rast perdesine karar verildiği ifade edilmektedir.

Resim 5. Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini'nin Birinci Selâm Girişi

Pençgâh makâmının Beste-i Kadîm Mevlevî Âyininde örnek olduğu üzere rast perdesi civârından başlayarak nevâ'ya yöneldiği eserlerin yanında doğrudan nevâ perdesinden başlayan seyirleri de bulunmaktadır.

Resim 6. Itrî'nin "*Pây-i Yâre Düşmeye Ağyardan Nevbet mi Var*" Murabbâ Bestesi

Pençgâh-ı Zâit makâmının ise Isfahan ve Rast makâmlarının birleşimi ile meydana gelmiştir (Kutluğ, 2000, s. 295-296). Günümüzde müstakil olarak bestelenen Pençgâh-ı Asl eserlere çok fazla rastlanmasa da muhtelif formlarda ve Rast makâmında bestelenen birçok eserin söz konusu makâmın yapı ve özelliklerini taşıdığı görülmektedir.

3.3. Sazkar Makâmı

Varlığı ilk olarak sistemci okul takipçilerinden sayılan Bedr-i Dilşâd ve Hızır bin Abdullah'ta görülen Sazkâr makâmı, Kemanî Hızır Ağa tarafından kapsamlı bir şekilde tarif edilmiştir:

> *Sazkâr oldur kim Rast kopup Dügâh ve Segâhı gösterip, bâde Segâh ile Nim Bûselik beyninde nimi gösterip ve mezkûr nimden Nevâ ve Hüseynî gösterir. Ve Hüseynîden dönüp Nevâ ve nim-i mezkûru gösterip bâde Segâh ve Dügâh ve Rast ve Irak ve Aşirân gösterüb ve Aşirândan Irak ve Rast ve Dügâhı ve Segâhı gösterüp ve Segâhtan bîdügâh karar ede* (Kutluğ, 2000, s. 308).

Söz konusu anlatımda "Nim Bûselik" ifadesi ile Sazkâr makâmına has bir perde ifade edilmiştir ki Kutluğ'a (2000) göre bu perde dik buselik perdesidir ve çargâh perdesine bir koma bemol konulmak sureti ile gösterilir. Aynı eserde makâmın çıkıcı ve ekseriyetle rast perdesinden başlayarak kürdî perdesi ile segâh perdesinde kalışlar yapıldığı zikredilir. Nevâ perdesi kullanımlarının akabinde daha fazla segâh ve sıkça dügâh perdesinde Uşşak gösterimlerinden sonra rast perdesinde karar verildiği ifade edilmektedir.

Nâsır Dede'ye göre ise Sazkâr makâmında seyre segâh icrâsı ile başlanarak rast perdesinde karar verilmektedir. İlâveten Mâye'ye benzer seyirler gösterilmesi ile rast perdesinde karar edildiği ifade edilmektedir (Başer, 2013, s. 201).

Resim 7. İlyâ'nın "*Biyâ ki Kadd-i Tü Der Bağ-can Nihâli Menest*" Yürük Semâisi

Sazkâr makâmı ekseninde yapılan eser incelemelerinde Türk mûsikîsinin klasik repertuvarını (Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî gibi) oluşturan eserlerde ekseriyetle Segâh yapısına ilâveten Mâye ve karardan evvel yegâh perdesinin duyurulduğu görülse de İlâhi, Şuğul (Zekâî Dede'nin *Nâ-Had Fe-Ecebtüha Metâ Nevhuke Liş Min Gayri Sebeb* vs.) gibi daha küçük yapıdaki

formlarda Nâsır Dede'nin tarifine benzer şekilde Segâh makâmında seyre başlanarak rast perdesinde karar verilebildiği görülmektedir. Güftesi Nesîmî'ye ait "*Gel Gel Yanalım Ateş-i Aşka"* isimli Sazkâr İlâhi bu yapıya örnek olarak gösterilebilir;

Resim 8. "*Gel gel yanalım ateş-i aşka*" isimli Sazkâr İlâhi

3.4. Rast Mâye Makâmı

Hızır bin Abdullah'ın "rast göstere ine mâye karar ide" şeklinde tarif ettiği Rast Mâye makâmını Yusuf Kırşehrî ve Seydî de benzer şekilde ifade ederken Nâsır Dede bu makâmı izah ederken "Gülzar" ismini kullanmıştır (Çelik, 2001, 76-77).

Hızır bin Abdullah Rast Mâye makâmının yanında bir de "Mâye Rast" makâmı tarifi vermiştir ki o makâm da "Mâye Rast oldur kim, Isfahandan Dügâha Mâye âgâze ide, Rast karar ede" şeklinde ifade edilmiştir (Kutluğ, 2000, s. 314). Nevâ perdesi, Dügâh Mâye makâmı kullanımı ve rast perdesinde karar ile ifade edilen bu makâmın Rast Mâye makâmından seyir farkları dikkat çekmektedir.

Nâsır Dede'nin "fî zamaminâ mehcurdur" şeklinde ifade ettiği Rast Mâye makâmı, Kutluğ (2000)'a göre segâh açarak seyre başlamaktadır. Yapılan segâh seyirlerde yeden olarak kürdî perdesi ekseriyetle kullanılmaksızın segâh, dügâh ve nevâ perdelerinde kalışlar yapılarak rast perdesinde karar edilmektedir. Böylece makâm içerisinde Segâh, Uşşak ve Pençgâh-ı Asil makâmları gösterildiği ifade edilebilir.

Resim 9. *Rast Mâye Saz Semâisi* (Bestekârı bilinmemektedir)

3.5. Rast-ı Cedid Makâmı

III. Selim tarafından tertip edildiği düşünülen Rast-ı Cedid makâmı, yine III. Selim, Dede Efendi ve kemani Corci gibi bestekârlar tarafından birkaç eserde kullanılmış, ilerleyen dönemlerde ise pek fazla tercih edilmemiştir. Yine Rast dizisi kullanan bu makâm Uşşak makâmı ağırlıklı çıkıcı seyirlerden sonra yegâh perdesine yapılan genişlemelerin akabinde rast perdesinde karar etmektedir (Kutluğ, 2000, s. 310). Bu makâmın Sazkâr ve Rast Mâye gibi makamlardan ayrımını sağlayan en önemli özelliğin dügâh perdesinde sıkça kalışlar yapılarak ekseriyetle Uşşak makâmının işlendiği ifade edilebilir.

3.6. Selmek Makâmı

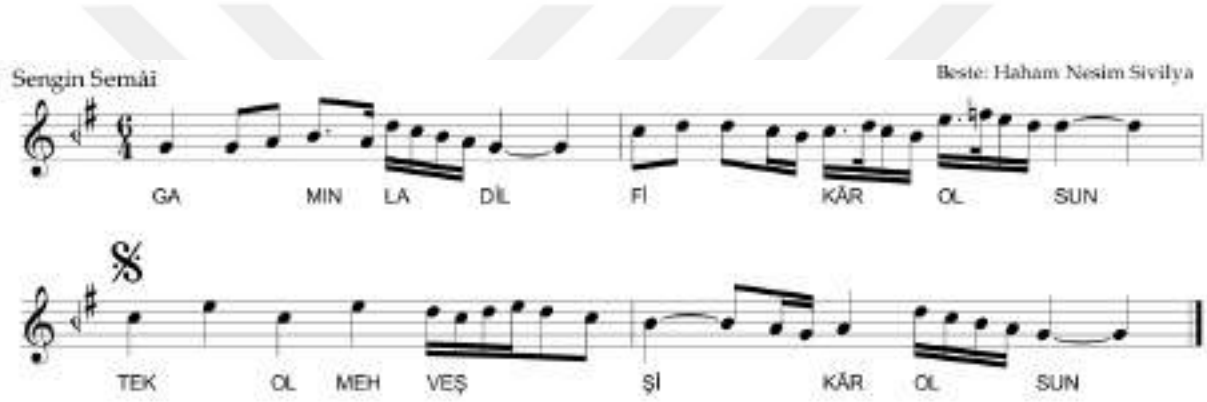
Tarihte bazı değişimler gösteren Selmek makâmı Urmevî'nin "*Kitâbü'l Edvâr*"ında (Sistemci Okulda da denebilir) 6 âvâze içerisinde 4. sırada yer almaktadır. Bu makâm ile ilgili Urmevî tarafından Uygun'a (2019) göre Selmek'in âvâze olarak görülerek 42. devirden Zengüle, Nevruz'un 53. devirden Hüseynî olduğu ve gerdâniye perdesinin çıkartılmış olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca söz konusu devrin bugün kullanılan "Hüseynîaşîrân" dizisi olduğu belirtilmiştir (s. 381-382).

Kantemiroğlu'nun "*Kitâbu* "*İlmi'l Mûsikî Alâ Vechi'l Hurûfat*" eserinde Selmek makâmının Rast makâmı terkipleri arasında yer aldığı ifade edilerek, seyre nevâ perdesinden başladığı ve Rast yüzünden temam perdeler (Rast dizisi sesler) ile pestleşilerek rast perdesinde karar

verildiği, sonrasında tizleşen seyirlerde uzzal ve mâhur perdeleri kullanılarak aynı yol ile rast perdesinde karar verildiği aktarılmıştır (Tura, 2001, s. 104-105).

İlerleyen dönemde Kutluğ'a (2000) göre Hızır Ağa ve Nâsır Dede'nin benzer tarifler ile dügâh perdesinden başlayan nağmelerin nevâ (Nâsır Dede'ye göre ısfahan) perdesini vurgulayarak rast perdesinde karar ettiği yönünde ifadeleri söz konusudur. Bahsi geçen tariflerin günümüzde icrâ edildiği Kutluğ (2000) tarafından belirtilerek makâm şu şekilde tarif edilmiştir;

> *Rast dizisi içinde dolaşan Selmek, Hüseynîyi tutmak için çoğu zaman Çargâh Hüseynî ilişkisinden istifâde eder. Çargâh perdesi ve Hüseynî önemli asma karar perdeleridir. Çargâh perdesi aynı zamanda Rast beşlisi içinde de bulunur. Bu sebeple Hüseynîye geçişte aktif rolü vardır. Selmek makâmı asma karar perdeleri olarak Nevâyı, kısa bir karar perdesi olarak Hüseynîyi ve Segâhı kullanır* (s. 313).

Resim 10. Haham Nesim Sivilya'nın "*Gamınla Dilfikâr olsun*" isimli şarkısı

İfade edilen tarifler doğrultusunda bestesi Haham Nesim Sivilya'ya ait "*Gamınla Dilfikâr olsun*" eserinde de rast perdesi duyurulması akabinde nevâ perdesinin vurgulandığı, Kutluğ'un (2000) tariflerine benzer şekilde çargâh-hüseynî atlamaları gösterilerek rast perdesinde karar edildiği görülmektedir.

3.7. Sûzinak Makâmı

İlk bestelerine III. Selim dönemi bestekârlarında rastlanan Sûzinak makâmının Kantemiroğlu'nun "*Kitâbu "İlmi'l Mûsikî Alâ Vechi'l Hurûfat*" eserinde tarifine rastlanmamıştır. Kutluğ'a (2000) göre "Zirgüleli" ve "Zirgülesiz" olmak üzere iki türü bulunan Sûzinak makâmını terkip eden kişinin bilinmemesi ile birlikte makâma dâir ilk beste örneklerini veren ve aynı dönemde yaşayan Seyyid Ahmet Ağa, Abdülhalim Ağa ve Küçük Mehmet Ağa eserlerinde makâmı zirgülesiz yapıda kullandığı ifade edilmekte (s. 189) ve gözlemlenmektedir. XVIII. yy. ve XIX. yy. başlarındaki bestekârların zirgülesiz (Bugün Basit Sûzinak şeklinde

ifade edilen) yapıda işlediği Sûzinak makâmının Dede Efendi'den sonra zirgüleli yapıda bestelenmeye başlandığı görülmektedir.

XIX. yy. da neşredilen Abdülbâkî Nâsır Dede'nin "*Tedkîk u Tahkîk*" eserindeki tarifinde ise "*Sûzinâk; Hüzzâm âgâze idüb, karargâhı olan Segâh perdesine geldikde, Çargâh perdesinden, Rast perdesine dek, Hicâz âgâze idüb, karâr ider*" (Başer, 2013, s. 203) şeklinde Zirgüleli Sûzinak makâmını tarif etmiştir.

Kutluğ'a (2000) göre ise nevâ perdesinden başlayan Sûzinak makâmının nevâ perdesi odağındaki seslerde Hicaz dörtlüsü (Hüzzam sesleri) ile ilk seyrini gösterdiği ve Hicaz Hümâyun seyirleri duyurulduğu, nim hicaz perdesi kulanılarak nevâ perdesinde Hümâyunlu asma kalışlar yapıldığı, segâh perdesinde yapılan kalış ile Hüzzam makâmı hatırlansa da Hüzzam çeşnisi gösterilmeden bu yapının oluştuğu ve segâh perdesinden rast perdesine inilerek rast perdesinde karar verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca makâmın zirgülesiz yapıda kullanıldığı durumlarda karara varılırken nevâ perdesi üzerindeki Hicaz dizisi acem ve hüseynî perdeleri kullanımları ile Rast dizisine dönüştürülerek bazı bestekârlar tarafından bu şekilde karara varıldığı belirtilmiştir (s. 189-190).

Resim 11. Zekâî Dede'nin "*Dil Şevk-İ Lebet Müdam Dâred*" isimli eseri

Bestesi Zekâî Dede'ye ait "*Dil Şevk-İ Lebet Müdam Dâred*" isimli *Kâr-ı Şevk-i Lebet* eserinde yine zirgülesiz yapıda kullanılan Sûzinak makâmında Kutluğ (2000) tarafından ifade edilen tariflere benzer şekilde nevâ perdesinden başlayan seyirde segâh perdesinde kalış yapıldığı ve

hisar perdesi hüseynî perdesine dönerek karar edildiği görülmektedir. Eserde yer yer acem ve hüseynî perdesi ile Rast dizisine dönülerek karar verilirken hüseynî perdesi kullanımı dikkat çekicidir.

3.8. Hoş Âver Makâmı

Kemânî İsmâil Ağa tarafından XIX. yy. da terkip edildiği ifade edilen Hoş Âver makâmının Kutluğ (2000) tarafından eski metinlerde rastlanmadığı belirtilmiş, tarafımızca yapılan araştırmalarda da Kemânî İsmâil Ağa'ya ait iki adet eserden (Peşrev ve Saz Semâisi) başka eser ya da bilgiye rastlanmamıştır. Kutluğ'a göre makâmın çıkıcı yapı gösterdiği ve Uşşak ile Rast makâmlarının birleşiminden hâsıl olduğu ifade edilmiştir.

Resim 12. Bestesi Kemânî İsmâil Ağa'ya ait "*Hoş Âver Saz Semâisi*"

Hoş Âver Peşrev ve Saz Semâisinde benzer yapıda işlenen seyir yapısında ilk hânelerde dügâh perdesi odağında Uşşak makâmının gösterilerek dügâh perdesinde kalış yapıldığı, iki eserde de Mülâzime bölümüne acem perdesi ile başlandığı, yapılan seyirde Uşşak makâmı yine duyurularak karar cümlesinde rast perdesi vurgulanması akabinde rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Bu bağlamda Hoş Âver makâmının bahsi geçen tarifte belirtildiği gibi Uşşak makâmı ile Rast makâmının birleşmesi ile meydana geldiği ifade edilebilir.

3.9. Mâhur Makâmı

Arel Sistemine göre Şed makâm kabul edilen ve Kutluğ (2000), Özkan (2007) gibi nazariyatçılar tarafından Şed makâm kategorisinde değerlendirilen Mâhur makâmı, Kutluğ'a

(2000) göre "Mâhur-ı Sagîr" (Küçük Mâhur) ve "Mâhur-ı Kebîr" (Büyük Mâhur) olmak üzere ikiye ayrılır ve Urmevî döneminde kurulan Sistemci Okuldan başlayan bu ayrım Merâgî ve Mevlânâ Mübârek Şah, ileri dönemde Nâsır Dede gibi nazariyatçılar tarafından da benimsenmiştir (s. 438-439).

Kantemiroğlu'nun "*Kitâbu* "*İlmi'l Mûsikî Alâ Vechi'l Hurûfat*" eserinde ise Mâhur makâmının açıklanışı ve hükmü şeklinde iki bölümde anlatılan makâmın Tura'ya (2000) göre açıklanışı bölümünde Mâhur makâmının perde sahibi olduğu ve gerdâniye-evç perdeleri arasında yarım (nim) perdeye Mâhur denildiği, bu makâmın iki yarım ve bir tam perdeden hâsıl olduğu, yarım perdelerden birisinin kendi perdesi (mâhur) diğerinin de buselik olduğu ve tam perdesinin de rast perdesi olduğu ifade edilmiştir.

Makâmın hükmü bölümünde de makâmın seyri tarif edilmiştir. Bahsi geçen tarifte gerdâniye ismi ile tanınan -tiz rast- şeklinde ifade edilen perde ile seyre başlanarak kendi perdesi mâhur'a, oradan evç ve hüseynî'ye oradan nevâ, çargâh ve bûselik'e, segâhı atlayarak buselik yüzünden dügâh'a düşüldüğü, dügâh perdesinden de rast perdesinde karar verildiği ifade edilmektedir (s. 85-86). Tarifin devamında makâmın genel yapısına ek detaylı anlatımlar bulunmaktadır.

Nâsır Dede'nin *Tedkîk u Tahkîk* eserinde "Mâhur-ı Sagîr" ve "Mâhur-ı Kebîr" şeklinde ayrı başlıklarda yer verilen Mâhur makâmı tariflerinde Başer'e (2013) göre Mâhur-ı Sagîr için;

"*Gerdâniyye perdesinden Rast (makâmını) icrâ ederek neva perdesine geldiğinde, çargâh perdesini gösterip, orada karar verir. Bu (bileşimde) eskilerle (kudemâ) sonraki eskiler (kudemâ-i müteahhirin) arasında anlaşmazlık yoktur. Yalnız Mâhur-ı Sagîr zamanımızda (Fî zamâninâ) müstakil kullanımdan uzaktır*"

Mâhur-ı Kebîr için ise;

"*Mâhur-ı Sagîr icrâ edip, Rast karar verir. Bu bileşim eskilerle (Kudemâ) sonraki eskilerin (Kudemâ-i müteahhirîn) Gerdâniye dedikleri bileşimdir*" (s. 145) şeklinde ifade edilmiştir.

Mâhur makâmı tariflerinde ifade edilen Bûselik perdesi için Hızır Ağa'nın makâm tarifinde ise gerdâniye perdesinden başlayan seyirde benzer şekilde mâhur ve buselik perdeleri ile rast perdesine inildikten sonra rast perdesinden çargâh, segâh ve dügâh perdeleri duyurularak karar edilmesi söz konusudur (Kutluğ, 2000, s. 439). Bu ifadede bûselik perdesinin yer yer segâh perdesine dönüştürülerek Rast dizisi ile karar verebileceği ifade edilmektedir ve günümüz icrâlarında bûselik perdesi sıklıkla "segâh", mâhur perdesi "evç" perdesi şeklinde icrâ edilebilmektedir.

Resim 13. Bestesi Dede Efendi'ye ait "*Gördüm Bugün Cânân-ı Dil*" isimli şarkı

3.10. Nikriz Makâmı

Urmevî dönemi öncesinden beri varlığı bilinen Nikriz, o dönemde tam anlamıyla makâm mâhiyeti göstermemekle birlikte Sistemci Okul döneminde "Niyriz" ismiyle 24 şûbe içerisinde tasniflenmiştir. Sistemci Okula göre Nikriz, "Niyrîz-i Sagîr" (beş sesten oluşan) ve "Niyrîz-i Kebîr" (bugün kullanılan sekiz sesten oluşan dizi) şeklinde iki türden hâsıl olmaktadır (Kutluğ, 2000, s. 205). XVI. yy. a kadar çeşitli nazariyatçılar tarafından iki türde ifade edilen makâmın ilerleyen zamanda tek tür, yani "Niyrîz-i Kebîr" şeklinde ifade edilen türündeki gibi sekiz sesten oluşan yapısı ile aktarımı söz konusudur.

Kantemiroğlu Nikriz makâmı için "*Kitâbu* "*İlmi'l Mûsikî Alâ Vechi'l Hurûfat*" eserinde Uzzâl ve Rast makâmlarının birleşimi ile meydana geldiğini ifade etmektedir. Ayrıca "Nikriz'in Hükmü" ile makâmın seyrini şu şekilde ifade etmektedir;

> *Ses verme hareketine Rast perdesinden başlayıp Dügâh'a ve Segâh'a, oradan da Uzzâl yüzünden Çargâh perdesini atlayıp Uzzâl perdesine çıkar. Uzzâl'den, Nevâ ve Hüseynî perdelerine ulaşır. Hüseynî'den sonra dilerse, Acem ve Mâhur perdeleriyle, Mâhur yüzünden; ince sesli perdelerde hareket eder ve aynı yoldan geri dönüp, gene Uzzâl perdesi ile aşağı inerek Rast perdesine varır ve orada karar kılıp, kalır*
>
> *Karar yeri olan Rast perdesinden daha aşağıya inmek isterse, Rehâvî perdesini kullanarak gezinir. Fakat terkîb gerektirdiği takdîrde, Rast yüzünden, tam perdelerle gezinmesinde de mahzur yoktur. Yeter ki, Rast perdesine gelip orada karar kılsın* (Tura, 2000, s. 89-90).

Kantemiroğlu'nun anlattığı tarifte dügâh perdesinden sonra segâh ifadesinin segâhın bir bölge olarak kullanılması ve icrâ edilen makâma göre duyum yönünden pestleştiği ya da dikleştiği, uzzâl perdesinin de günümüzde kullanılan nim hicaz perdesine tekâbûl etmesi söz konusudur. Günümüzde icrâ edilen Nikriz makamıyla benzer yapı gösteren tarifin sonunda Rast yüzünden tam perdelerde (segâh, çargâh) kullanılarak seyredilmesinde makâmın seciyesine aykırı bir yapı olmadığı ifade edilmektedir. Söz konusu yapıya güftesi Sâdi Bey'e ait İlâhi örnek gösterilebilir;

Resim 14. Güftesi Sâdi Bey'e ait "*Yâ Resûlallah Cemâlin Keşefeddücâ Değil mi*" eseri

Nâsır Dede'nin *Tedkîk u Tahkîk* adlı eserinde yine Niyrîz şeklinde ifade edilen Nikriz makâmı şu şekilde ifade edilmiştir;

"*Evç perdesini 'Acem perdesine tahsîs ile Hicâz âğâze idüb, Rast perdesinde karâr ider. Bunda müte'ahhirinin Evç perdesi yerine Acem perdesi ahzından gayrı ihtilâf yokdur*" (Başer, 2013, s. 145).

Bahsi geçen tarifte evç perdesinin acem perdesine dönüştürülerek Hicaz seyredilip rast karar edilmesi ifade edilmiştir. Ayrıca makâma dâir tariflerin başında ifade edildiği üzere Nâsır Dede de evç ve acem perdelerinin kullanımları ile oluşan iki türden bahsetmektedir. Yine söz konusu bu yapı benzer şekilde işlenen eserler ve tarifler ile günümüze aktarılmıştır.

3.11. Ârâm-ı Can Makâmı

III. Selim döneminde Kemânî Selim Dede tarafından terkip edildiği düşünülen (Kutluğ, 2000, s. 320) Ârâm-ı Can Makâmında bestesi günümüze ulaşan bir Peşrev ve bir Saz Semâisi olmak üzere iki eser bulunmakadır. Söz konusu eserlerde bestekârın "Konânî Selim Dede" olduğu belirtilmiştir. Selim Dede'nin kimliği ile ilgili muhtelif ihtilaflar söz konusu olsa da[2] ulaşılan eserler ve tarifler çerçevesinde makâmın Rast makâmına karar bölümüne doğru Sûzinak makâmının eklenmesi ile hâsıl olduğu ifade edilmektedir. Tarifin devamında Rast makâmının doyurucu işlenmesinin akabinde karara varılmadan evvel Sûzinak makâmına geçildiği ve Sûzinak makâmında fazla seyretmeksizin rast perdesinde karar verileceği belirtilmektedir

[2] bkz. Uslu, Recep. *Müzikoloji ve Selim Dede Kimdir?*, Musiki Dergisi, 2019.

(Kutluğ, 2000, s. 320). Bahsi geçen tarif ile paralellik gösteren Selim Dede'nin Peşrevi'nin ilk Hâne ve Mülâzimesi şu şekildedir;

Resim 15. Bestesi Selim Dede'ye ait *Ârâm-ı Can Peşrevi* Birinci Hâne ve Mülâzimesi

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Yöntem bölümünde ifade edilen kıstaslar doğrultusunda Devlet Korosu Nota Arşivinde tasniflenen “Rast” makâmında ve “ilâhi” formundaki 295 adet eserin, notasına ulaşılan 282 tanesi makâm ve usûl yönünden tahkîk ve tahlil edilmiştir. Ele alınan eserler, isimlerine göre alfabetik sırada yer verilmiş, güftekâr ve bestekâr bilgisi, arşiv bilgisi, eserlerin nüshalarına dâir bilgiler, eserlerin makâm ve usûllerine yönelik yapılan tahliller ve son olarak yapılan tahlillerin neticesinde tashih edilen nüshalar hakkındaki bilgiler tablolara aktarılmıştır.

4.1. Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu

AÇILDI GÖKLERİN BÂBI
O HAZRETE MİNHÂC OLDU

ANIN ÇÛN DÂVET-İ MEVLÂ
MUHAMMEDE MİRÂC OLDU

ANIN ÇÛN GÖKLERİ GEÇTİ
O HUZÛRA İRÂC OLDU

Şekil 1. Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu

Eser Adı Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Mesut E. Ç. tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde Rast makâmında neşredilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak herhangi bir perdede durmaksızın hüseynî perdesine kadar tizleşen nağmelerin tekrar rast perdesine dönerek kalış yaptığı görülmektedir. Eserin ilk nağme cümlesinde Rast makâmının gösterilmesi akabinde segâh ve nevâ perdeleri duyurularak Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde çargâh, segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kademeli kalışlardan sonra rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesinden başlayan nağmelerin herhangi bir perdede durmaksızın tekrar rast perdesine dönmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast perdesi odağında seyreden Rast makâmı tarifi ile tutarlılık gösterdiği, söz konusu tariflerde makâmın rast-çargâh arasında başladığı ifade edilse de eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesi hâricinde herhangi bir perdenin güçlendirmemesi sebebiyle eserin **Rast** makâmına daha yakın yapı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik zamanlara uygun olarak kurgulandığı, eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 küme yapısından oluşan Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlenmesi söz konusudur. Eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve

güfte yapıları görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Rast**, usûlünün **Düyek** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-1).

4.2. Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur

Şekil 2. Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur

Eser Adı Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur

Güftekâr Kuddûsi Hz.

Bestekâr R. Tekin Uğurel

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım yoluyla 1999 yılında neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında belirtilen eserin ilk nağme cümlesinin rast perdesinden başlayarak nevâ perdesine kadar tizleştiği, herhangi bir perdede durmaksızın tekrar rast perdesine döndüğü, söz konusu yapının tekrar ederek rast perdesini vurguladığı, seyrin devamında da kısaca dügâh perdesini duyurarak rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar bölümünde de yine ikinci satırda kullanılan nağmelerin aynı şekilde kullanılması ile karar verilmesi söz konusudur. Eserdeki ilk nağme cümlesinde rast-nevâ perdeleri arasında işlenen nağmelerde rast perdesinin vurgulanarak güçlendirildiği, nevâ perdesi duyurulsa da güçlendirilmeksizin tekrar rast perdesine dönüp kalış yapan nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerindeki rast perdesi odağında kullanılan nağmeler ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada yazıldığı üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde usûlün 4/8'lik kalıp ile ifade edilmese de ölçülendirildiği görülmektedir. Söz konusu yapıda nağme ve güfte cümlesi tamamlanmaksızın ölçülerin yarı zamanda kullanılmasının icrâ ile örtüşmemesi hasebiyle nağme ve güfteleri ile bütünlük sağlanması açısından eserin 4/4'lük kalıp ile

kullanılan **Sofyan** usulü ile yazılması gerektiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Rast**, usûlünün 4/4'lük **Sofyan** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-2).

4.3. Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin

Şekil 3. Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin

Eser Adı Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin

Güftekâr Nihâyet Ağça

Bestekâr Mustafa Malay

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım yoluyla 1999 yılında neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserin seyre rast perdesinden başlaması, rast perdesi odağında ve rast-segâh perdeleri arasında yapılan ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Seyrin devamında dügâh ve nevâ perdeleri kısaca duyurularak zemin bölümünün rast perdesinde tamamlanması söz konusudur. Eserin genelinde nağme yapısı rast perdesi ekseninde işlenmiş ve rast perdesi sıklıkla vurgulanmıştır. Karar bölümünde de yine rast perdesi odağında rast-çargâh perdeleri arasında yapılan seyirlerden sonra rast perdesinde karar verilmiştir. Bahsi geçen seyir yapısının rast odağında başlaması, seyretmesi ve karar vermesi itibariyle eserin, Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade ettiği rast-çargâh arasında ve rast perdesi ekseninde başlayan seyir yapısına tutarlı bir yapı gösterdiği, bu sebeple ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlara göre tasarlandığı görülmektedir. Eserdeki söz konusu nağme ve güfte yapılarının ekseriyetle Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstererek 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile âhenk oluşturmaktadır.

	Eserde yer yer 8'lik "sus"lar kullanılarak Düyek usûlüne benzer nağmeler yer alsa da çoğunlukla Sofyan usûlü kalıbına yönelik kullanımlar söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Verilen bilgilere göre eserin makâmının **Rast**, usûlünün **Sofyan** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-3).

4.4. Akan Çeşme Durulur Mu

Şekil 4. Akan Çeşme Durulur Mu

Eser Adı Akan Çeşme Durulur Mu

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Rüştü Eriç

Arşiv Bilgisi 14452

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, 1992 yılında Cüneyd Kosal tarafından "bestekârın el yazısı notadan…" notuyla neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. Rüştü Eriç tarafından ve El Yazım yoluyla neşredilen diğer nüshalar ile tercih edilen nüsha arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan tüm nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin, zemin bölümüne rast perdesinden başladığı, rast-çargâh aralığında gösterilen seyirler ile rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Akabinde zemin bölümünde segâh, çargâh ve dügâh perdelerinde kalışlar yapılarak rast perdesinde karar gösterilmiştir. Eserin karar bölümlerinde de benzer nağmeler gösterilen eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast-çargâh perdeleri arasında başlayıp rast odağında, herhangi bir pir perdede kalış yapılmaksızın tekrar rast perdesine dönülmesi ile ifade edilen tarifleri ile tutarlık göstermesi ve çalışmada Rast makâmında verilen eserler ile benzerlik göstermesi hasebi ile eserin arşivde yazıldığı üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tüm nüshalarda 4/4'lük Sofyan usûlü ile ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, bazı ölçü başlarında 4'lük "sus" kullanılarak kuvvetli zamanın vurgulandığı, yer yer 8'lik "sus"lar kullanılsa da eserin genelinde Sofyan usulü ile âhenk oluşturan nağmeler söz konusudur. Bu sebeple ele alınan

	eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Verilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Rast**, usûlünün 4/4'lük **Sofyan** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-4).

4.5. Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız

ĀLEMİ İHĀTA KILDI ĀTEŞİYLE ĀHIMIZ
BİLMEYEN RŪHU'L KUDŪSTE YOKSA KUR'ĀNGĀHIMIZ
ĀŞIKIN ESRĀRINI HİÇ KİMSE BİLMEZ, HAR BİLİR
LĀ-MEKĀNIN ĀLEMİNDE GİZLİDİR DERGĀHIMIZ
ZĀHİDİN ANLI İRİŞMEZ İLM-İ BĀHİRLE BİZE
NEFSİNİ HER KİM BİLİRSE VARDIR EŞVALLĀHIMIZ
MĀDEN-İ ALTUN SARĀYA MEYLİMİZ YOKDUR BİZİM
BİZ HARĀBAT EHLİYİZ, SĀHİB-KEREMDİR ŞĀHIMIZ
MEVLĀNĀ SULTAN RİFĀT PĪRİMİZ, DİYĀRIMIZ
HAMDÜLİLLAH DİN-İ MUHAMMED MUHAYYED NĀMIMIZ

Şekil 5. Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız

Eser Adı Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi 14655

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, 1985 yılında Cüneyd Kosal tarafından "Doğan Ergin'in yazdığı nota ve bestekârın sesi kayıtlı kasetden…" notuyla neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. Bilgisayar yazımı olan diğer nüsha ile tercih edilen nüsha arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanmasının akabinde nevâ perdesinin güçlendirilerek rast perdesinde kalış yapıldığı, zemin bölümünün sonuna kadar nevâ perdesi civarında yapılan seyirler ile nevâ perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Diğer bölüme yine nevâ perdesinin kutup alındığı seyirlerde yer yer hüseynî perdesi duyurularak nevâ perdesi vurgulanmıştır. Son ölçüye kadar nevâ perdesinin güçlendirildiği eser son ölçüde rast perdesinin alt bölümlerine genişleme ve yeden kullanmaksızın rast perdesinde karar göstermiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarsız olduğu, daha ziyâde "Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini" ve Bestesi Itrî'ye ait Pençgâh makâmındaki "Pây-i Yâre Düşmeye Ağyardan Nevbet mi Var" eserlerinin seyir yapısı ile paralellik göstermesi ve Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklindeki ifâdeleri ile tutarlılık göstermesi hasebi ile eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Müsemmen usûlü ile ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı ve nağme cümlelerindeki yapının 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıpları ile uyumlu oluşu hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	İfade edilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Pençgâh-ı Asl**, usûlünün **Müsemmen** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-5).

4.6. Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece

Şekil 6. Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece

Eser Adı	Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Eserin ilk sıradaki nüshasında bestekârının belirsiz olduğu yazmaktadır. İkinci nüshada ise eserin bestekârının "Hâfız Hüseyin Tolan" olduğu ifade edilmiştir.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal tarafından neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. Dursun Çakmak tarafından "İmam Yusuf Tavaslı'nın günümüzde okunan Mevlid'i Şerif kitabından alınmıştır" notuyla neşredilen 2. nüsha ile tercih edilen nüsha arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmazken, bestekâr bilgisi 2. nüshada belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifâde edilen eser iki nüshada da benzer nağme yapıları ile neşredilmiştir. Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk seyir cümlesinin rast-çargâh arasında gösterilerek rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Seyrin devamında nevâ perdesi güçlendirilerek nevâ üzerinde Nihâvend dizisi kullanılmış, segâh perdesinde Segâh'lı kalış yapılarak karar seyirleri ile rast perdesinde karar gösterilmiştir. Söz konusu seyir yapısı Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin rast-çargâh perdeleri arasında, rast perdesi odağında başlayan tarifleri ile paralellik göstermesi hasebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eser 4/4'lük kalıplar ile ifade edilmiştir. Ele alınan eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamandan ziyâde 12 zamanda tamamlanarak 4+6+2 zaman kalıpları ile ve Nim Çenber usûlü ile daha uyumlu yapı gösterdiği, özellikle belirtilen usûlün

velvelesi ile nağme yapısının âhengi hasebiyle ele alınan eserin 12/4'lük **Nim Çember** usûlü ile bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Belirtilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ancak usûlünün **Nim Çember** usûlünde olduğu tespit edilerek yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-6).

4.7. Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler

Şekil 7. Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler

Eser Adı Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Fehmi Tokay

Arşiv Bilgisi 14598

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 4 nüshası bulunan eserin, 1991 yılında Cüneyd Kosal tarafından "7.5.1991 istinsah olundu, Mithat ARISOY" notuyla neşredilen el yazımı 1. nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla Ekrem Varol, Cüneyd Kosal (The Jerrahi Order of America, 864 S. Main Street, Spring Valley… ibareli), tarafından neşredilen ve bilgisayar yazımı nüshalar olup makam ve usûl yönünden aralarında farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan dört nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin "*The Jerrahi Order of America, 864 S. Main Street, Spring Valley…*" ibâreli ve Cüneyt Kosal imzalı nüshada makâm ismi yazmamasının yanında giriş nağmesinin diğer nüshalardan farklı olduğu görülmektedir. Tercih edilen nüsha baz alındığında eser zeminine rast perdesinden başlanarak ilk cümlenin rast-segâh arasında seyrettiği ve rast perdesinde kalış yapıldığı söz konusudur. Eserin devamında nevâ perdesinden yukarı tizleşmeyen seyir yapısının daha çok nevâ perdesinin pest bölgelerinde seyrettiği; dügâh, segâh ve rast perdelerinde asma kalışlar yapılarak rast perdesinde kalış gösterdiği görülmektedir. Meyan bölümüne kadar nevâ perdesinin tiz bölgesinde cümle yapısı kurulmayan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile benzer yapı taşıması sebebi ile eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshaların 4'ünde de 4/4'lük zamanlarda usûllendirilen eserin 3'ünde Sofyan yazarken 1'inde usûl ifade

edilmemiştir. Eserde görülen nağme ve güftelerin nüshalarda ifade edildiği üzere 4 zamanda tamamlandığı ve güftelerde yapılan vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli zamanları ile âhenk göstermesi ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdürülmesi hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği şekilde Sofyan usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Rast**, usûlünün **Sofyan** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-7).

4.8. Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol

Şekil 8. Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol

Eser Adı	Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol
Güftekâr	Arşivde yer alan tek nüshada güftelerin ilk beytinin Mehmet Âkif Ersoy, diğer beyitlerinin ise Ali Ulvi Kurucu'ya ait olduğu ifade edilmiştir.
Bestekâr	Ali Kemal Belviranlı
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım yoluyla neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak yegâh perdesi vurgulanmış ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde nevâ perdesi tutularak tekrar rast perdesi tutulmuştur. Nakarat bölümüne nevâ perdesi kutbunda başlanarak gerdâniye-rast arasında yapılan nağmeler ile önce rast, daha sonra dügâh perdelerinde kalışlar ile Mâye gösterilmiştir. Eserin ikinci ve dördüncü satırlarında hemen aynı nağme cümleleri kullanılarak nakarat bölümünün sonunda yegâh perdesi tekrar duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıcında rast gösterilmesinin akabinde yegâh perdesinin duyurularak seyrin devamında nevâ perdelerinin güçlendirilmesi ve karara giderken tekrar yegâh perdesinin duyulması hasebiyle eserin Hâfız Post'a ait "*Dile Mâye-i Safâdır Hatt-ı Rûy-i Yâr Derler*" Rehâvî Ağır Semâî ile benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde zikrettiği bu makâmın tanımının devamında trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı, Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi, karara doğru yegâh perdesi göstermesi gibi tarifler çerçevesinde ele alınan eserin **Rehâvî** makâmı olduğu tespit ediliştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Yürük Semâî usûlünde bestelendiği ifade edilen eser 6/4'lük kalıp ile neşredilmiştir. Eserin nüshada belirtildiği üzere nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamanda tamamlandığı ve eserin sonuna kadar bu şekilde sürdüğü görülmektedir. Bunun yanında eserin darp yapıları Yürük Semâî usûlü ile âhenkli yapı gösterse de mertebesinin 4'lük tartımlar ile kullanıldığı ifade edilebilir. Bu sebeple nüshada da ifade edilen 6/4'lük zaman kalıbının Sengin Semâî usûlü mertebesi ile daha tutarlı oluşu sebebiyle eserin **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Belirtilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rehâvî** makâmında bestelendiği ancak usûlünün **Sengin Semâî** usûlünde olduğu tespit edilerek yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-8).

4.9. Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah

Allah'ı zikredelim
Zikreder bizi Allah
Allah'ı çok sevelim
Sever kulunu Allah

Günahları affeden
Ayıpları hep örten
Bize merhamet eden
Hep Allah'tır, hep Allah

Gece, gündüz analım
Allah'a dayanalım
Gel ey Fânî yanalım
Diyelim daim: "Allah"

Şekil 9. Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah

Eser Adı Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah

Güftekâr Lütfi Filiz

Bestekâr Seven

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, bilgisayar yazımı yoluyla neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast-nevâ atlamasıyla başlanarak ilk nağme cümlesinde nevâ kutbunda seyirler gösterilmiştir. Seyrin devamında segâh perdesinde kalış yapılarak zemin bölümü tekrar edilmiştir. Nüshadaki ikinci satıra nevâ perdesinden başlanan seyirde nevâ perdesinde Nihâvend sesler duyurularak rast perdesine kadar pestleşilmiş ve segâh perdesinde kalış yapılarak satır başına dönülmüştür. Karar cümlesinde rast perdesinin pest bölgesinde genişleme ya da yeden kullanımı olmaksızın karar edilmiştir. Ele alınan eserin zemin bölümüne rast-nevâ atlaması ile başlanması ve nevâ ekseninde seyredilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine göre bazı ihtilaflar taşımaktadır. Söz konusu tariflerde Rast makâmının rast-çargâh arasında ve rast perdesi odağında başlangıç seyrinin gösterilmesi gerektiği ifade edilirken ele alınan eserde rast-nevâ atlaması ile nevâ kutbunda seyirler gösterildiği ifade edilebilir. Bu seyir yapısının yine Kantemiroğlu tarafından "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklindeki Pençgâh-ı Asl tarifine daha uygun ve tutarlı olması hasebi ile eserin makâmının **Pençgâh-ı Asl** olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada eserin Düyek usûlünde ve 4/4'lük yapıda neşredildiği görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanda tamamlanmasının yanında eserin nağme yapıları ve vurguları, nağmelere göre oluşturulan güftelerin

yapısı itibariyle Düyek usulünden ziyâde 4/4'lük zaman kalıbında kullanılan **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı oluşturduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve usûlünün **Sofyan** usûlünde olduğu tespit edilerek yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-9).

4.10. Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle

Şekil 10. Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle

Eser Adı Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle

Güftekâr Hâlikî

Bestekâr Sultan III. Selim Han

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, M. Hakan Alvan tarafından "Y. Ömürlü imzalı notadan yazıldı" notuyla neşredilen, el yazımı 1. nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla el yazım olarak Cüneyd Kosal tarafından neşredilen ve bilgisayar yazımı nüshalardır. Her üç nüshada da usulün Nim Evsat şeklinde belirtilmesinin yanında, 1. nüshada 13/8, 2. nüshada 5/4 ve 3. nüshada 13/4 ibaresi yer almaktadır. Eserin Güftekârına dair bilgiye yalnızca 1. nüshada karşılaşılmaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre dügâh perdesinden başlanarak rast perdesi odağında kullanılan nağmeler ile rast perdesi güçlendirilmiş ve rast perdesinde kısa kalış yapılmıştır. Rast perdesindeki kalışın akabinde segâh perdesi odağında seyirler gösterilerek kürdî perdesi vurgulanmış ve segâh perdesi duyurulmuştur. Seyrin devamında nevâ perdesine yönelen nağmelerde acem perdesi kullanılarak nevâ perdesi üzerinde Nihâvend sesler kullanılarak kalış yapılmıştır. Eserin genelinde yine nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiş ve karar cümlesinde rast perdesi odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin başlangıç ve karar nağmelerinde rast perdesi ekseninde yapılan seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması hasebiyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

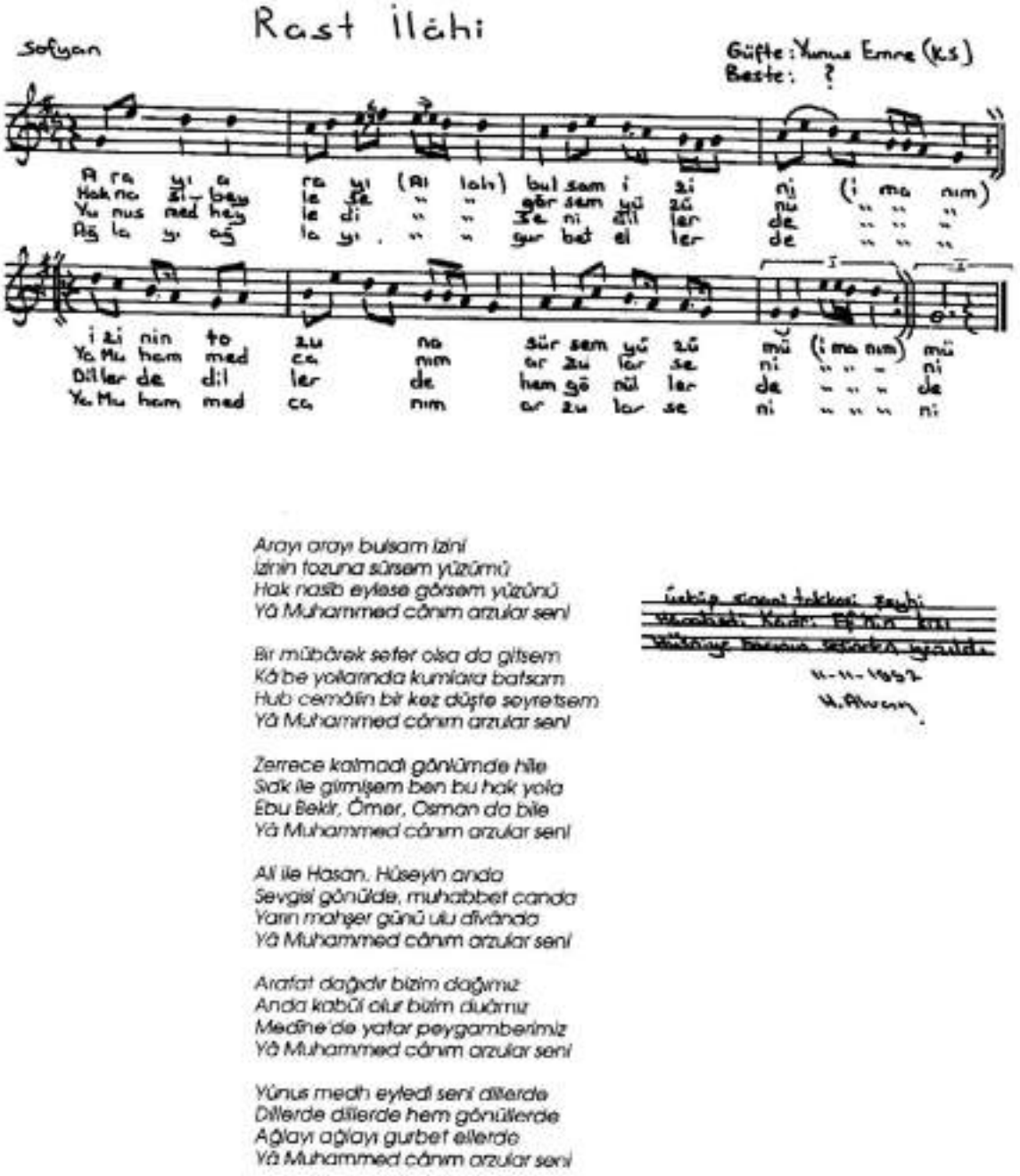
Usûlü Arşivdeki nüshalarda eserin Nim Evsat usûlünde ve 13/8, 13/4 ve 5/4'lük kalıplarda neşredildiği görülmektedir. Eserin "Hünkar Makamı Ensemble" ve "Ati Yapım" tarafından yayınlanan

albümdeki icrâsında gider itibariyle 13/4'lük mertebeden ziyâde 13/8'lik mertebe ile icrâ edildiği söz konusudur. Ele alınan eserin erek nağme ve güfte yapıları gerek ifade edilen icrâ kaydına göre nüshalarda belirtildiği üzere **Nim Evsat** usûlünde ve 13/8'lik mertebede bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Nim Evsat** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-10).

4.11. Arayı Arayı Bulsam İzini

Arayı araye bulsam izini
İzinin tozuna sürsem yüzümü
Hak nasib eylese görsem yüzünü
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Bir mübârek sefer olsa da gitsem
Kâ'be yollarında kumlara batsam
Hub cemâlin bir kez düşte seyretsem
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Zerrece kalmadı gönlümde hile
Sıdk ile girmişem ben bu hak yola
Ebu Bekir, Ömer, Osman da bile
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Ali ile Hasan, Hüseyin anda
Sevgisi gönülde, muhabbet canda
Yarın mahşer günü ulu divanda
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Arafat dağıdır bizim dağımız
Anda kabûl olur bizim duâmız
Medîne'de yatar peygamberimiz
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Yûnus medh eyledi seni dillerde
Dillerde dillerde hem gönüllerde
Ağlayı ağlayı gurbet ellerde
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Şekil 11. Arayı Arayı Bulsam İzini

Eser Adı Arayı Arayı Bulsam İzini

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1997 yılında M. Hakan Alvan tarafından "Üsküp Sinani Tekkesi Şeyhi Kadri Efendinin kızı Hüsniye bacının sesinden yazıldı" notuyla neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyrin rast-hüseynî atlamasının akabinde nevâ perdesi kutbunda oluşturulduğu görülmektedir. Nağme cümlelerinde sıklıkla hüseynî perdesi duyurulması ve nevâ ekseninde seyreden nağme yapısının rast perdesini yer yer duyurması ve rast perdesinde karar etmesi söz konusudur. Eserde uygulanan seyir yapısının Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermemesinin yanında Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklindeki ifâdeleri ile daha yakın oluşu, Hâfız Post'un talebesi Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyri ile benzerlik göstermesi hasebiyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme yapısı ve güfte cümlelerinde görülen gerek nağmelerdeki kuvvetli zamanlarındaki vurguların gerek hecelerdeki vurguların 4 zamanda tamamlanarak Sofyan usûlü ile âhenk göstermesi ve söz konusu yapının eserin sonuna kadar sürdüğü

görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin makâmının arşivdeki nüshadan farklı olarak **Pençgâh-ı Asl**, usûlünün ise nüshada neşredildiği üzere **Sofyan** usûlünde yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-11).

4.12. Arayı Arayı Bulsam İzini

Şekil 12. Arayı Arayı Bulsam İzini

Eser Adı Arayı Arayı Bulsam İzini

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Ahmed Muhtar Gölge

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1990 yılında Mithat Arısoy tarafından "bestekârın banda kayıtlı sesinden notaya kayıt olundu" notuyla el yazısı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde Rast makâmında tasniflenen eserin ele alınan nüshasında makâmına dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Seyre rast-nevâ atlamasıyla başlayan eserde yapılan ilk nağmelerde nevâ perdesinin güçlendirildiği, nevâ perdesi odağında kullanılan nağmelerden sonra nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile rast perdesine varılarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında Zemin bölümünün sonuna kadar nevâ perdesinde Nihâvend dizi sesler ve nim hicaz perdesi ile nevâ perdesi vurgulanmış ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar nağmelerinde nevâ perdesi ekseninde sürdürülen seyirlerin rast perdesine taşınarak rast perdesini duyurmasının akabinde karardan hemen önce yegâh perdesini vurgulayarak rast perdesinde karar ettiği görülmektedir. Söz konusu eserdeki genel seyir yapısında nevâ perdesi ekseninde başlayan ve nevâ perdesinin güçlendirildiği nağmelerden sonra rast perdesinde kalış yapılarak Pençgâh-ı Asl makâmı kullanımı, karar nağmelerinde de nevâ vurgularından sonra yegâh perdesinin duyurulması ve karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade ettiği eserde nevâ perdesinin vurgulanması ve rast kalış yapması ile İrden'e (2021) göre

Pençgâh-ı Asl makâmı yapıp Yegâh asıl makâmı (yegâh perdesinin duyurulması) kullanılarak rast perdesinde karar edilmesi itibariyle ve seyir yapısının bestesi Hâfız Post'a atfedilen "*Biz Alûde-i Sâgârı Bâdeyiz*" eseri ile paralel yapıda oluşu itibariyle ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü

Arşivde yer alan tek nüshada 4/4'lük zaman kalıbı ve Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük ve 8/8'lik zaman kalıplarına uygun yapıda olduğu, eserin başlangıcındaki nağmelerde ve çoğunluğunda Sofyan usûlünün kalıbı kullanılırken eser içerisinde Düyek usûlüne uygun yapı gösteren ölçüler de yer almaktadır. Eserin başlangıç ve çoğunluğunda kullanılan Sofyan kalıpları hasebiyle eserin nüshada ifade edilen Düyek usulünden ziyâde **Sofyan** usûlüne daha yakın seyrettiği söz konusudur.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin **Rehâvî** makâmında ve **Sofyan** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-12).

4.13. Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim

Şekil 13. Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim

Eser Adı Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Ahmet Hatipoğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eser, her iki nüshada da bilgisayar yazımı olarak neşredilmiş olup 1. nüsha tercih edilmiştir. Eserin nüshaları incelendiğinde makam ve usûl yönünden farklılık görülmemiştir.

Makâmı Arşivde Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eser nüshalarının nağme cümleleri itibariyle birbirleri ile paralelliği söz konusudur. Zemin bölümüne rast perdesinden başlayan seyir yapısının nevâ kutbunda devam ederek nevâ perdesi üzerinde sıklıkla kalışlar yapıldığı görülmektedir. Nevâ perdesi ekseninde yapılan seyirlerde hüseynî perdesinin sıklıkla duyurulması dikkat çekmektedir. Seyrin devamında segâh, çargâh ve dügâh perdelerinde asma kalışlar yapılarak nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümüne yine nevâ perdesinden başlanarak nevâ kutbunda nağme cümleleri kulanılmış ve nevâ perdesinden sekizlik notalar ile doğrudan inilerek karar gösterilmiştir. Söz konusu seyir yapılarının Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermemesinin yanında *Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini*'nin Birinci Selâmı ile benzerlik gösterdiği, nevâ perdesinin sıklıkla kullanılması hasebiyle Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklindeki tarifi ile paralel oluşu hasebiyle ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan nüshalarda 4/4'lük zaman kalıbında ölçülen ve Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güftelerinin 4

zamanlık kalıplarda kurgulandığı ve usûlün kuvvetli zamanlarının nağme ve güfte yapısı ile tutarlılık gösterdiği ifade edilebilir. Eserin sonuna kadar nağme ve güfte yapısının tutarlı şekilde sürdürüldüğü görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-13).

4.14. Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde

1
Âşık oldum bugün meydân içinde.
Benim key pehlivân, merdân içinde.
Bugün aşk bahrının gavvâsı oldum
Güherler bulmuşum ummân içinde

2
Benim, bugün harâbât ü melâmet.
Benim, ol yürüyen seyrân içinde
Yûnus! aşk ile kâimdir bu âlem
Anınçün devreder devrân içinde (*)

Aruz Vezni : *Mefâilün / Mefâilün / Feülün*

(*) A. Bâki Gökpınarlı, *Yûnus Emre Divânı*, s.599- Ahmet Hatipoğlu, Bestelerıyle Yûnus Emre, s.209

Şekil 14. Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde

Eser Adı	Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin 1970 yılında Can tarafından "A. Bâki Gökpınarlı, Yunus Emre Divânı, s. 599- Ahmet Hatipoğlu, Besteleriyle Yûnus Emre, s.209" notuyla neşredilen nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüsha Bilgisayar Yazım olup şeçilen nüsha ile kıyaslandığında makam ve usûl yönünden farklılık görülmemiştir. Yalnızca 1. Nüshanın girişinde Saz bölümü yer almaktadır.
Makâmı	Esere ait nüshaların ilk sırasında (Selmek) Rast, ikinci sırasında Rast makâmında ifade edilen eserin nüshalarındaki nağme cümlelerinin benzer yapıda olduğu görülmektedir. Tercih edilen nüshada eserin zemin bölümüne gerdâniye perdesinden başlanarak gerdâniye kutbunda seyirler gösterdiği, gerdâniye perdesine kadar tizleşerek nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler ile kalış yapıldığı söz konusudur. Eserin karar cümlelerinde yine gerdâniye perdesinden başlayan seyir yapısı, rast perdesine doğru pestleşerek herhangi bir yeden ya da genişleme bölgesini göstermeksizin rast perdesinde karar göstermektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ve klasik repertuvarda yer alan birçok Rast makâmında bestelenen eserlerden[3] farklılığı dikkat çekmektedir. Eserin gerdâniye perdesinden başlayan ve gerdâniye perdesi ekseninde süren seyirleri, nevâ perdesinde Rast dizisi ile yapılan kalışlar, tekrar gerdâniye perdesinden başlayan karar cümlesinin rast perdesinde verilen karar ile tamamlanması ile söz konusu eserin seyir yapısı

[3] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi

itibariyle **Mâhur** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4 zamanlı kalıplarda oluşturulduğu, nağme ve güftelerde işlenen kuvvetli ve zayıf zamanlarının Sofyan usûlü ile tutarlı yapı gösterdiği ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdüğü görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıdaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin makâmının arşivdeki nüshadan farklı olarak **Mâhur**, usûlünün ise nüshada neşredildiği üzere **Sofyan** usûlünde yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-14).

4.15. Aşk Odu Kâr Etti Câna

Aşk oldu kâr etti câna (ımânım)
Mahv oldu ten yana yana
(Allah Allah Allah yâ Hû yâ Allah)
Eşk-i terim döndü kana (ımânım)
Ağla gönül yana yana

Şekil 15. Aşk Odu Kâr Etti Câna

Eser Adı Aşk Odu Kâr Etti Câna

Güftekâr Eserin arşiv içerisinde yer alan üç nüshasında da güftekârı belirsizdir.

Bestekâr Latîf Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin Doğan Karaağaoğlu tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha el yazımı ve Eski Türkçe/Osmanlıca olup M. İsmail H. Bey tarafından neşredilmiştir. 3. Nüsha Cüneyt Kosal imzalı olup 947 yılında H. Can tarafından el yazımı olarak neşredilmiştir. El yazımı olan bu nüshanın silik bölümleri olması sebebiyle bestekâr bilgisi okunamamaktadır. İlgili nüshalar incelendiğinde makam ve usûl yönünden farklılık görülmese de 2. ve 3. nüshalarda Düyek 2/4 kalıbı ile gösterilirken tercih edilen 1. nüshada Düyek 8/8 olarak belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh perdesinden başlanarak rast perdesi odağında gösterilen nağmelerde nevâ perdesinden rast perdesine inilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi ekseninde kullanılan motiflerde hisar (bayâtî) perdesi kullanılmış, akabinde acem ve hüseynî perdesine dönülerek Rast dizisinde yapılan seyirlerden sonra segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesinde gösterilen kalıştan sonra Nikriz çeşnileri gösterilmiş ve Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserde işlenen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde eser bestekârı Latif Ağa'nın Rast-ı Cedîd makâmındaki "Mürşid Elinden Nûş-i Şarâb Et" ve "Bir Merd-i Hakk'ı Bul İntisâb Et" eserlerine nağme yapısı yönünden benzerliği söz

konusudur. Ayrıca eserde görülen yegâh genişlemesi, nevâ'daki kalışlarda Kutluğ'a (2000) Hicaz, Kantemiroğlu'na göre hisar (bayâtî) perdesinin kullanımı, Nikriz çeşnisi gibi özelliklerin diğer Rast-ı Cedîd eserler ile paralellikte olması hasebiyle ele alınan eserin **Rast-ı Cedîd** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki 3 nüshada da Düyek usûlünde ifade edilen eserde nağme cümleleri ve güfteleri oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte yapıları Düyek usûlünden ziyâde bilakis Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturarak 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile bütünlük sağlamaktadır. Eserde yer yer 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlar ile Düyek usûlüne benzer nağme yapıları yer alsa da eserin tümünde ekseriyetle Sofyan usûlü kalıbına yönelik işleyişler söz konusudur. Bu doğrultuda ele alınan eserin arşivdeki nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda yer verilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin makâmının arşivdeki nüshadan farklı olarak **Rast-ı Cedîd** usûlünün ise nüshada neşredildiği üzere **Düyek** usûlünde yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-15).

4.16. Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın

Şekil 16. Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın

Eser Adı Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın

Güftekâr Muhibbî (Sefer Dal)

Bestekâr Sâdun Aksüt

Arşiv Bilgisi 19966

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin A. Sağlam tarafından neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüsha Sadun Aksüt tarafından yazılmış olup her iki nüsha arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır. Ancak, her iki nüshada da Düyek olarak ifade edilen usûl portede 4/4'lük tartımlarla gösterilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin ilk nağme cümlesinde rast-segâh atlamalarının yanında nevâ perdesi kısaca duyurulsa da cümlenin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. İlk cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülen seyrin devamında benzer motifler ile başlayan nağmelerin nevâ perdesinde kalış yapması söz konusudur. Nevâ perdesinin güçlendirilmesi akabinde Hüzzam nağmeleri kullanılarak nevâ perdesi tekrar güçlendirilmiş, evç perdesi acem perdesine dönüştürülerek rast dizisi ile karar verilmiştir. Ele alınan eserin ilk nağme cümlesinin herhangi bir perdeyi güçlendirilmeksizin tekrar rast perdesine dönerek karar etmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin birbirleri ile tutarlılığı görülmektedir. Bahsi geçen tariflerde rast-çargâh perdeleri arasında nağme yapıları ifade edilse de başka herhangi bir perdenin güçlendirilmeksizin cümlenin rast perdesinde tamamlanması ile eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eser 4/4'lük ibaresi ile ölçülendirilmiştir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlarda tamamlandığı görülürken söz konusu nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik tartımlar ile daha tutarlı yapı oluşturduğu, dolayısıyla da Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile vurgu ve yapı bağlamında bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin 8/8'lik ifade edilmesi gereken **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukarıda yer alan bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin makâmının arşivdeki nüshalardan farklı olarak **Rast**, usûlünün ise nüshalarda neşredildiği üzere **Düyek** usûlünde yazıldığı nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-16).

4.17. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah

Şekil 17. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah

Eser Adı	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Hayâti Günyeli
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1992 yılında Hayâti Günyeli tarafından el yazısı olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Esere ait tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk seyrini rast-çargâh arasında gösterdiği ve rast perdesinde kalış yaptığı söz konusudur. Akabinde nevâ perdesinin duyurulması ve nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler ile seyirler gösterilmiştir. Nakarat bölümüne çargâh perdesinden başlanarak rast-hüseynî arasında duyurulan seyirler ile dönüş dolabında segâh perdesi tutularak kalış yapılmış, karar dolabında rast perdesi ile seyir tamamlanmıştır. Başlangıç seyrinin rast-çargâh perdeleri arasında yapılarak rast perdesinde karar tutulması ile eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tanımları ile uyumu söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı, işlenen seyirler ve güftelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi ve söz konusu yapının eserin sonuna kadar sürdürüldüğü görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-17).

4.18. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah

Şekil 18. Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah

Eser Adı	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Arşivde yer alan tek nüshada bestekâr belirsizdir.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eserin kimin tarafından neşredildiği belirtilmemiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada makâmının belirtilmediği eserde nakarat ve zemin bölümünde aynı nağme cümleleri kullanılmıştır. Zemin bölümüne rast perdesinden başlayan nağmelerin nevâ perdesi kutbunda seyrettiği, sonrasında nevâ perdesinden kademeli şekilde pestleşen nağme yapısının rast perdesinde karar gösterdiği ifade edilebilir. Eserde kullanılan nağme cümleleri birbirini tekrar eden nitelikte olup ayrıca inceleme ihtiyacı duyulmamıştır. Söz konusu seyrin Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermemesinin yanında Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyri ile benzerlik gösterdiği, nevâ perdesinin sıklıkla kullanılması hasebiyle Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklindeki tarifi ile paralel oluşu sebebiyle ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada usûlünün belirtilmediği eser 4/4'lük kalıp ile ifade edilmiş, dolayısıyla da Sofyan usûlünde neşredilmiştir. Eserdeki beste yapısında kurgulanan nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçüler ile oluşturulduğu görülmektedir. Bunun yanında eserdeki nağme ve güftelerdeki vurguların Sofyan usûlü ile âhenkli yapı oluşturulması

hasebiyle eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-18).

4.19. Aşkın Nârına Ben Kana Geldim

RAST İLÂHİ

" Aşkın nârına ben kana geldim "

1

Aşkın nârına ben kana geldim
Şevkin nârına hoş yana geldim
Şem'-i tevhîdi gördüm yakılmış
Gitti kararım pervâne geldim

Nakarat

Derdim içre dermandır
Katrem içre ummandır
Cismim içre efgandır
Habîballah Muhammed

2

Halka-i zikri kurmuş âşıklar
Ben de sahnında cevlâna geldim
Yâremi bildim yânimden imiş
Bunda Niyâzi Lokman'a geldim

Kaside

Gül müdür bülbül müdür şol zâr ü efgân eyleyen
Ten midir yâ can mıdır hem arşı seyrân eyleyen
Nâr ü bâd ü âb ü hâkin gel haber ver aslını
Kim buların her birini emre ferman eyleyen

Âteşin germiyyetinin sırrını duyur bize
Geh hilâf üzre âni kimdir gülistân eyleyen
Ey Niyâzi kim vücudun terk ederse ol durur
Cümle yüzler içre ol bir yüzü seyrân eyleyen

Şekil 19. Aşkın Nârına Ben Kana Geldim

Eser Adı	Aşkın Nârına Ben Kana Geldim
Güftekâr	Niyâzi Mısrî
Bestekâr	Osman Nûri Özpekel
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Mehmet Kart tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde Rast makâmında verilen tek nüshada eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda doyurucu seyirler işlenmiştir. Irak-çargâh arasında sürdürülen seyirlerin akabinde segâh ve dügâh perdelerinde mükerrer kalışların yapıldığı nağme cümleleri meyan bölümüne kadar devam ederek rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve klasik repertuvardaki Rast makâmında bestelenen eserler[4] ile paralellik göstermesi sebebi ile eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 4 zamanlı ölçülerde kurgulandığı, işlenen seyirler ve güftelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturduğu ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdürüldüğü söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

[4] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-19).

4.20. Aşkınla Cihan Beste

Şekil 20. Aşkınla Cihan Beste

Eser Adı Aşkınla Cihan Beste

Güftekâr Abdülehad Nûri

Bestekâr Hatîb Zâkirî Hasan Efendi

Arşiv Bilgisi 14028

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 5 nüshası bulunan eserin Cüneyd Kosal imzalı O.P tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla; 947 yılında el yazım olarak Cüneyd Kosal tarafından neşredilen, "bu güfte meşhur mutasavvıf Abdülehad Nuri efendinindir" notuyla Halil Can tarafından neşredilen, El Yazım olarak neşredilen ve son olarak 1990 yılında Cüneyd Kosal tarafından "vakıf'dan aldığım iki nota ve kaydettiğim kasetden 19.3.1984 de yazdığım bu notayı güfte için yeniden yazdım" notuyla neşrettiği nüshalardır.

Makâmı Arşivde yer alan altı nüshada çeşitli seyirler ile neşredilen eserin tercih edilen nüshasına göre zemin bölümüne segâh perdesinden başlanarak rast perdesinde kalmaksızın sık sık dügâh perdesinin vurgulandığı görülmektedir. Dügâh perdesi ekseninde sürdürülen seyirlerde yer yer nevâ perdesi duyurularak rast perdesine kalışlar yaplmıştır. Seyir kısaca özetlendiğinde dügâh perdesi kutbunda yapılan seyirler ile Uşşak, rast perdesinde yapılan kalışlar ile Rast makâmı gösterilmektedir. Kutluğ (2000)'a göre bu tarife en yakın makâmın 19. yy. sonrası Kemânî Hızır Ağa tarafından terkip edilen, çıkıcı mâhiyet gösteren ve Uşşak makâmı ile Rast makâmının birleşmesi ile hâsıl olan **Hoş Âver** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki 6 nüshanın 4'ünde Düyek, 2'sinde Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı, güfteleri teşekkül eden hece vurgularının da bahsi geçen zamanlar ile uyumlu yapılarda oluşturulduğu görülmektedir. Nüshalarda ekseriyetle Düyek usûlünde belirtilen eserin nağme ve güfte hecelerinin Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ile daha tutarlı olduğu görülmektedir. Ayrıca nağme ve hece yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin ekserî nüshalardan farklı olarak **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıdaki bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Hoş Âver** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-20).

4.21. Aşkınla Cihan Beste

Şekil 21. Aşkınla Cihan Beste

Eser Adı Aşkınla Cihan Beste

Güftekâr Abdülehad Nûri

Bestekâr Şeyh Hüseyin Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, el yazısı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde bir önceki sırada yer alan ve aynı güftelere sahip eserin Hatip Zâkirî Hasan Efendi'nin nağme cümleleri ile yer yer benzerliği söz konusudur. Zemin bölümüne bir önceki eser gibi segâh perdesinden başlayan seyir yapısının dügâh yerine bu kez rast perdesini kutup aldığı, rast ekseninde motifler işlediği görülmektedir. Zemin bölümünün sonuna kadar bu minvalde gösterilen seyirlerin akabinde nevâ perdesi ile diğer bölüme geçilerek nevâ perdesinden rast perdesine doğru kademeli bir şekilde pestleşilerek karar edilmiştir. Söz konusu eserin giriş seyrinde bir önceki eserin dügâh tutularak Uşşak makâmı göstermesinden farklı olarak rast perdesi odağında bir seyir uygulanmış, bu minvalde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık gösterilmesi sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı, özellikle ele alınan eserdeki ilk iki ölçünün 4 zamanlı yapıda birbirini tekrar ettiği, usûlü oluşturan kuvvetli ve zayıf zamanların nağme ve güftelerin vurguları ile bütünlük teşkil ettiği görülmektedir. Belirtilen gerekçeler doğrultusunda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukarıdaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-21).

4.22. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Şekil 22. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Eser Adı Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Sâdettin Kaynak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1990 yılında Cüneyd Kosal tarafından "Haluk Güneyliden aldığım el yazısı bir defterden... Bestekârın kendi el yazısı notadan aldığı kayıtlı" notuyla neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde Rast makâmında neşredilen tek nüshada eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesi ekseninde seyrettiği görülmektedir. İlk cümlenin akabinde nevâ perdesinin kutup alındığı seyirlerde yer yer segâh ve dügâh perdelerinde kalışlar yapılarak tekrar nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde segâh perdesi kürdî perdesine dönüşerek Itrî'nin Rast makâmındaki "*Nât-ı Mevlânâ*" eserinin giriş cümlesinde ya da Benli Hasan Ağa'nın Rast Peşrev ve Saz Semâîlerinde uyguladığı seyir yapılarına benzer motifler kullanılmış, kürdî perdesi tekrar segâh perdesine dönüştürülerek ve rast perdesi ekseninde doyurucu seyirler ile karar verilmiştir. Söz konusu eserin giriş cümlesindeki rast gösteriminin kısa işlenmesi İlâhi formunun; Mevlevî Âyini, Kâr, Beste gibi formlara göre daha kısa yapısı gereğince kısa tutulduğu ifade edilebilir. Bu sebeple eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstererek **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümleleri 8/4'lük zamanda tamamlansa da eserde kullanılan nağme ve güfte

yapılarındaki vurguların Sofyan usûlündeki kuvvetli ve zayıf zamanlara uygun olarak bestelendiği görülmektedir. Bu sebeple eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bilgiler ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-22).

4.23. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Ay dahi, güneş dahi, nûrundan Muhammed'in
Cümle şekerler tadı, tadından Muhammed'in

Doğdu "Ümmetim" dedi; ümmetin kaydın yedi,
Çalab ziyaret kodu, sinini Muhammed'in

Muhammed bir denizdir, cümle yerleri tutmuş,
Evliyâlar ördeği, gölünde Muhammed'in

Evliyâlar geldiler, saf saf olup durdular,
Canlar fedâ kıldılar, yolunda Muhammed'in

Yetmiş bin hacı gider, malı mülkü terkeder,
Varıp ziyâret eder; Ravzasın Muhammed'in

Ol Meryem oğlu İsâ, sır ile göğe ağdı,
Yüz bin İsâ sergerdân, vasfında Muhammed'in

Derviş Yunus miskindir, eksikliği mücrimdir,
Herkim yetmez mahrûmdur hûnunu Muhammed'in

Şekil 23. Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Eser Adı	Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Savni Sâmi Özer
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 2006 yılında Sertaç Tezeren tarafından neşredilmiş ve Cüneyd Kosal imzalıdır.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanmasının akabinde nevâ perdesine yönelinerek nevâ perdesi ekseninde nağmeler gösterilmiştir. Seyrin devamında Hüzzam nağmeleri duyurularak tekrar nevâ perdesi ile zemin bölümü tamamlanmıştır. Nakarat bölümüne acem perdesi ile başlanan nağmelerin sık sık nevâ perdesini duyurarak karar vermesi görülmektedir. Seyrin devamında yine aynı nağmelerin kullanılarak karara gidildiği söz konusudur. Eserde uygulanan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ve Rast makâmında verilen eserlerden seyir yapıları itibariyle tutarlılık göstermeyen eserin "Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini" ve Nevâ yapıp Rast karar edeceği ifade edilen Pençgâh-ı Asl tarifleri ile daha paralel bir yapı taşımaktadır. Belirtilen sebeplerden ötürü ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada usûlünün Sofyan olduğu ifade edilen eserin nağme ve güfte cümleleri 8 zamanda tamamlansa da nağme cümlelerinin Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum sağladığı, eserde yer alan nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlü ile bütünlük gösterdiği ifade

edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere Sofyan usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-23).

4.24. Azrâil Alır Canımız

Şekil 24. Azrâil Alır Canımız

Eser Adı Azrâil Alır Canımız

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr M. Hâkan Alvan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1994 yılında Hakan Alvan tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde Rast makâmında neşredilen tek nüshada eserin zemin bölümüne rast-nevâ atlaması ile başladığı, nevâ kutbunda seyirler göstermesinin akabinde çargâh ve segâh perdelerinde kalışlar yapıldığı görülmektedir. Nakarat bölümüne çargâh perdesinden başlayan nağme cümleleri, nevâ-rast perdeleri arasında kademeli bir şekilde pestleşerek rast perdesinde verilen karar ile sonlanmıştır. Rast-nevâ atlaması ile başlayan ve nevâ ekseninde devam eden giriş cümleleri Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve klasik anlayışta bestelenen Rast eserlerden ziyâde Hâfız Post'un talebesi Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" gibi Pençgâh-ı Asl eserlere ve Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde ifade ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Raks Aksağı usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı ve nağme cümlelerinin düzümlere de genel olarak yansıdığı üzere 2+3+2+2 şeklinde düzümlenmesi ile Raks Aksağı usûlünün 5+4 şeklindeki kalıbı ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca eserdeki Raks Aksağı usûlündeki kuvvetli ve zayıf zamanlardaki darpların nağme ve hece yapıları ile âhenk gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele

alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere Raks Aksağı usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Raks Aksağı** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-24).

4.25. Azrâil Alır Canımız

2). GİDER OLDUK DOSTUMUZA LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
ERİŞEMEDİK KAŞIMIZA
NAMAZ İÇİN ÜSTÜMÜZE
OKUYAN LARA SELÂM OLSUN
YÂ ALLAH HU ALLAH (NAKARAT)

3). AŞIK OLDUK HAKKI SEVE LÂİLÂHE İLLÂLLAH
HAK DİDİNE DEVÂ KILA
BİZİM İÇİN NAMIK DUA
KULLARA SELÂM OLSUN
YÂ ALLAH HU ALLAH (NAKARAT)

4). AŞIK YUNUS SÖYLER SÖZÜ LÂİLÂHE İLLÂLLAH
KAN YAŞ İLE DOLDU GÖZÜ
BİLMEYENLER BİLSİN BİZİ
BİLENLERE SELÂM OLSUN
YÂ ALLAH HU ALLAH (NAKARAT)

Şekil 25. Azrâil Alır Canımız

Eser Adı Azrâil Alır Canımız

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Râif Somer

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, el yazımı olup notaya alan bilgisi okunamamaktadır.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak 8'lik tartımlar ile tampere yapıda ve vurgulu bir biçimde güfte ve nağmeler kullanılmıştır. Rast odağında başlayan seyirlerde yer yer rast-yegâh atlamaları kullanılarak rast perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Çargâh perdesinde kalışlar gösteren seyrin devamında yer yer giriş nağmeleri ile mükerrer yapıda kullanımlara yer verilip karar perdesine varıncaya kadar sıklıkla rast-yegâh atlamaları ile rast perdesi vurgulanmıştır. Eserin rast perdesinden vurgulu ve tampereli nağmeler ile başlamasının akabinde sık sık rast-yegâh atlamalarını kullanması ile Rehâvî makâmı düşünülse de yegâh perdesinde kalış yapılmaksızın ve bahsi geçen perdenin rast perdesini vurguladığı görülmektedir. Eserin rast perdesi odağında başlayarak rast perdesi odağında karar etmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapıda olduğu ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Nim Sofyan usûlünde ifade edilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2/4'lük zamandan ziyâde 4/4'lük zaman ile daha tutarlı yapı gösterdiği ve bahsi geçen cümlelerin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme kurgusu ve hecelerdeki vurguların

Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda verilen bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-25).

4.26. Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn

Bâbına düştüm dahîlek yâ imâm el-âşıkîn
Mücrimim kıl merhamet ey destgîr-i sâlikîn
(Meded meded meded Seyyid Sa'deddîn meded)
Redd-i bâb etme sevindir yâ giyâs el-vâsılîn
Elmeded yâ Seyyid-i nesl-i Resûlü's-sekaleyn

Şekil 26. Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn

Eser Adı Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn

Güftekâr Arşivde yer alan üç nüshada da güftekârın belirsiz olduğu görülmektedir.

Bestekâr Latîf Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin Doğan Karaağaçoğlu tarafından neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha Cüneyd Kosal imzalı olup 947 yılında H. Can tarafından el yazım olarak neşredilmiştir. 3. nüsha Eski Türkçe/ Osmanlıca olup M. İsmail H. Bey tarafından neşredilmiştir. El yazımı olan bu nüshanın bazı bölümleri okunamamaktadır. İlgili nüshalarda makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır. 2. ve 3. nüshalarda Düyek usûlü 2/4 zamanda gösterilirken tercih edilen 1. nüshada 8/8 olarak belirtilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh perdesinden başlanarak rast perdesi odağında gösterilen nağmelerde nevâ perdesinden rast perdesine inilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi ekseninde kullanılan motiflerde hisar (bayâtî) perdesi kullanılmış ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde acem ve hüseynî perdesine dönülerek Rast dizisinde yapılan seyirlerden sonra segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesinde gösterilen kalıştan sonra Nikriz çeşnileri gösterilmiş ve Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserde işlenen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde eser bestekârı Latif Ağa'nın Rast-ı Cedîd makâmındaki "Mürşid Elinden Nûş-i Şarâb Et" ve "Bir Merd-i Hakk'ı Bul İntisâb Et" eserlerine nağme yapısı yönünden benzerliği söz konusudur. Ayrıca eserde görülen yegâh genişlemesi, nevâ'daki kalışlarda Kutluğ'a (2000) Hicaz, Kantemiroğlu'na göre hisar (bayâtî) perdesinin

kullanımı, Nikriz çeşnisi gibi özelliklerin diğer Rast-ı Cedîd eserler ile paralellikte olması hasebiyle ele alınan eserin **Rast-ı Cedîd** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlünde neşredilen eserin 2. ve 3. nüshalarda Düyek usûlü 2/4 zamanda gösterilirken tercih edilen 1. nüshada usûlün kalıbı 8/8'lik ölçü ile belirtilmiştir. Eserin başlangıcında kullanılan 8'lik "sus" ile başlayan nağmelerin 8/8'lik zaman ve Düyek usûlü yapısı ile gerek nağme yapıları gerek düzümlerinin büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile tutarlı yapı gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği gibi **Düyek** usûlünde ve 8/8'lik zamanda bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda ifade edilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Rast-ı Cedîd** makâmında ve nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-26).

4.27. Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir

Şekil 27. Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir

Eser Adı Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir

Güftekâr Aziz M. Hüdâî

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi 14078

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1985 yılında Cüneyd Kosal tarafından "Doğan Ergin'in bestekârın kasetdeki sesinden yazdığı notadan" notuyla neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyrin rast perdesinden başlayarak öncelikle dügâh, akabinde rast-çargâh arasında gösterilen nağmeler ile rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. İlk nağme cümlesinin devamında nevâ perdesi civarında yapılan seyirler ile ilk dolapta rast perdesi, ikinci dolapta nevâ perdesi tutularak nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümüne nevâ civarından başlanarak acem perdesi kullanılarak nevâ perdesinde kalmaksızın kademeli şekilde rast perdesine inilmiş, daha sonra yegâh perdesine kadar genişleme gösterilen seyir rast perdesinde tamamlanmıştır. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve çalışmada yer verilen klasik eserlerin seyir yapıları ile tutarlılık göstermesi hasebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer verilen tek nüshada Müsemmen usûlü ile neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı ve nağme cümlelerindeki yapının 3+2+3 zaman kalıpları ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarının âhenk göstermesi hasebiyle ele alınan eserin

nüshada belirtildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarıda yer alan bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan nota nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-27).

4.28. Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû

Şekil 28. Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû

Eser Adı Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû

Güftekâr Arşivde yer alan iki nüshada da güftekâr belirsizdir. Nüshalar dışında yapılan araştırmalarda güftelerin "Kâmil Hz."ne (Çırak, 2020, s. 312) ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Zekâî Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin birinci nüshası Mithat Arısoy tarafından "Efendi'nin verdiği notadan istinsah olundu" yazısı ile 1990 yılında notaya alınmıştır. İkinci sıradaki nüshanın ise Yusuf Ömürlü tarafından neşredildiği görülmektedir. İlk nüshada Rast makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eser, ikinci nüshada Sazkâr makâmında ve Düyek usûlünde notaya alınmıştır. Eser incelemesinde Yusuf Ömürlü'ye ait ikinci nüsha tercih edilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast ve Sazkâr olmak üzere iki farklı şekilde neşredilen eser, zemin bölümüne rast perdesinden başlamasının akabinde segâh perdesi tutması ve seyrin devâmında segâh perdesini kutup alması, tespit edilen usûlün ve zemin bölümünün bitiş cümlesinde segâh perdesinde kalması, devâmında yer alan nakarat bölümünde nevâ tutarak Rehâvî makâmına geçiş yaparak karara gitmesi hasebiyle eserin Sazkâr makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir. Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği ifâde edilen Sazkâr makâmı, 18. yy. da İlya ve Tabî Mustafa Efendi'nin eserlerinde Nâsır Dede'nin ifâde ettiği yapının yanında husûsen Rehâvî makâmını işleyerek karara gitmiştir. Ele alınan eserde dügâh perdesinde kalışlar yapılmadan yani Rast Mâye ya da Mâye-i Rast çeşnileri gösterilmemiştir ama 19 ve 20. yy. bestekârlarından Neyzen Rızâ Bey'in Sazkâr makâmındaki "Ey Nahl-i Gül Dilber Peri" isimli eseri ile Mâye kullanmaksızın gösterilen Segâh ve

akabinde Rehâvi ile karar edilmesi hasebi ile paralellik göstermektedir. Bu sebeple eserin Rast makâmından ziyâde **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu ifâde edilebilir.

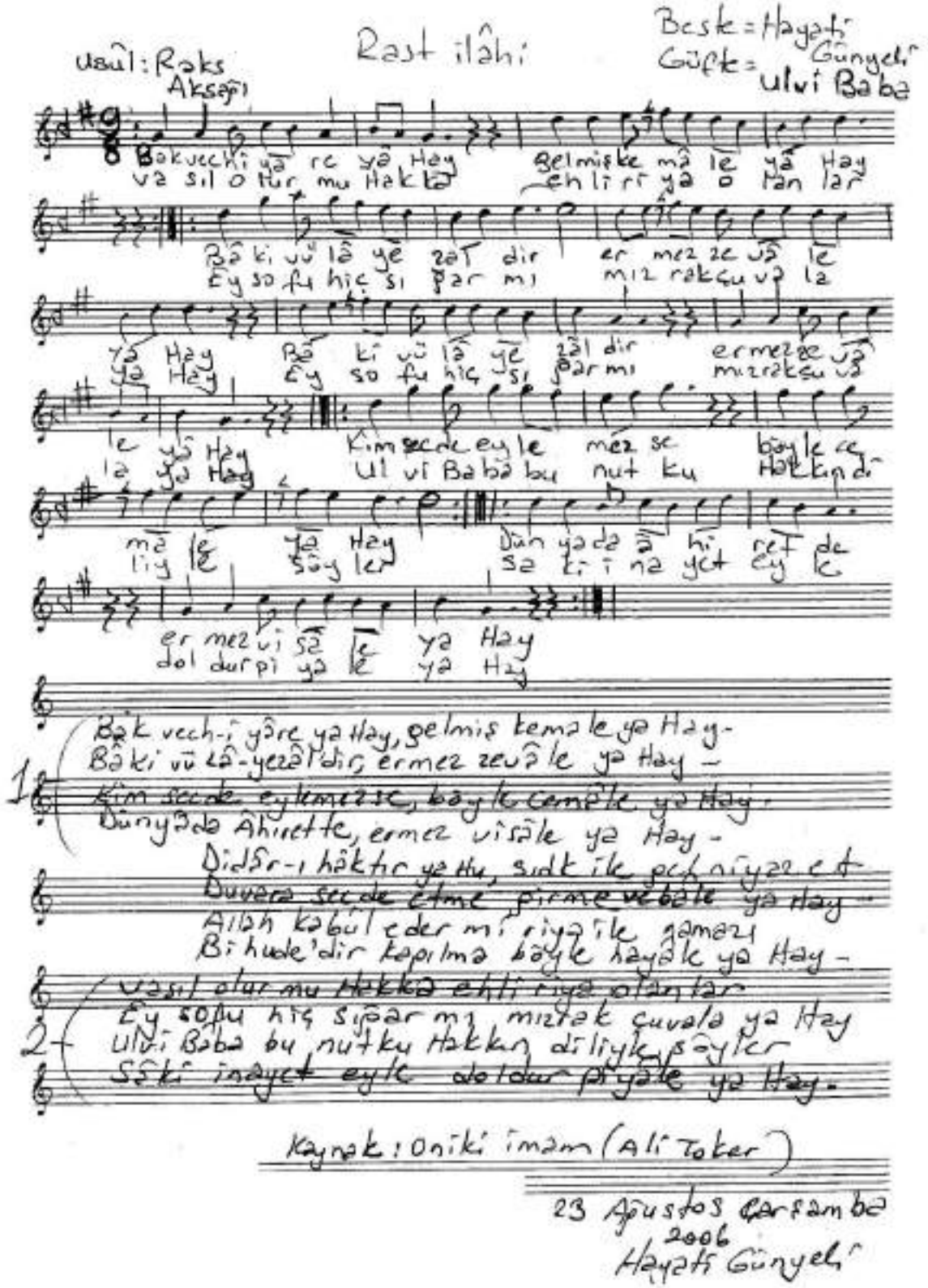
Usûlü

Arşivde yer alan iki nüshada da Düyek usûlünde olduğu ifâde edilen eserin, güfte ve nağme yapıları itibariyle Düyek usûlü ile uyum sağlamadığı, bahsi geçen husûsiyetlerin 8'den ziyâde 24 zamanda tamamlandığı tespit edilmiştir. 4+6+6+4+4 küme kalıpları ile melodik uyum ve kuvvetli-zayıf zamanların melodik yapı ve güftelerle oluşturduğu âhenk itibariyle eserin usûlünün **Nim Sakîl** olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Verilen bilgiler ışığında eserin makâmının **Sazkâr**, usûlünün **Nim Sakîl** usûlü düzümleri ile yazıldığı nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-28).

4.29. Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle

Şekil 29. Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle

Eser Adı	Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle
Güftekâr	Ulvî Baba
Bestekâr	Hayâti Günyeli
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 2006 yılında Hayâti Günyeli tarafından "kaynak: on iki imam (Ali Toker) notuyla el yazısı olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast-çargâh arasında seyrettiği ve rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Daha sonra nevâ perdesinin kutup alındığı nağmelerde nevâ perdesi üzerinde nihâvend dizisi gösterilmiş, akabinde acem perdesi evç perdesine çevirilerek hüseynî perdesi üzerinde Uşşak dizisi sesleri ile kalış yapılmıştır. Nevâ kutbunda devam eden seyirlerde daha ziyâde acem perdesi vurgulanarak kademeli şekilde pestleşen nağmelerin dügâh perdesinde yapılan kalıştan sonra rast perdesinde karara gidildiği görülmektedir. Söz konusu eserde nevâ perdesi sıklıkla duyurulsa da eserin ilk cümlesinin rast-çargâh arasında başlayarak ilâhi formu gereğince rast perdesinin duyurulduğu ve acem perdesinin sıklıkla kullanılması ile eserin Pençgâh makâmından ayrılarak **Rast** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Raks Aksağı usûlünde belirtilen eserin nağme cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı, güfte ve nağme cümlelerinin Raks Aksağı usûlünün 5+4 şeklindeki kalıbı ile tutarlılık gösterdiği söz konusudur. Ayrıca eserdeki Raks Aksağı usûlündeki kuvvetli ve zayıf zamanlardaki darpların nağme ve hece yapıları ile tutarlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele

alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Raks Aksağı** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarda verilen bilgiler ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Raks Aksağı** usûlünde yazılan nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-29).

4.30. Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim)

(1) BAZI GÜNLER GÜLER YÜZLER
BAZI GÜNLER AĞLAR YÜZLER
GÖZ YAŞLARI DURMAZ AKAR
AKIP GİDEN ZAMAN BENİM.

(2) BAZI GÜNLER ÇOK TEMİZLİ
BAZI GÜNLER GÖZÜ YAŞLI
DÜZ OVADA YOLU TAŞLI
KOŞUP GİDEN ZAMAN BENİM.

(3) BAZEN ACI BAZEN TATLI
BAZEN YAYA BAZEN ATLI
KUŞLAR GİBİ ÇİFT KANATLI
UÇUP GİDEN ZAMAN BENİM.

(4) AYLAR GEÇER YILLAR GEÇER
GÜN GEÇTİKÇE YARA AÇAR
KOVALADIN DURMAZ KAÇAR
KAÇIP GİDEN ZAMAN BENİM.

(5) SULAR GİBİ DURMAZ AKAR
DURULUNCA SANA BAKAR
VAKİT GELİR ÖMÜR BİTER
[illegible]İP GİDEN ZAMAN BENİM.

(6) YALAN DÜNYA HEPSİ YALAN
ONA İNAN DUNA İNAN
ZAMANA UY HEP OYALAN
UYUP GİDEN ZAMAN BENİM.

(7) PIRIL PIRIL DAİM YANAN
İÇİN İÇİN HEP KANAYAN
GÜN GELİNCE BİRDEN SÖNEN
SÖNÜP GİDEN ZAMAN BENİM...

Şekil 30. Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim)

Eser Adı	Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim)
Güftekâr	Ziyâ Polat
Bestekâr	Kadri Şençalar
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Erol Bingöl tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin Zemin bölümüne yegâh perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesi odağında seyrederek rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Rast perdesinde kalış yapılan seyrin devamında nevâ perdesi tutularak nevâ ekseninde nağmeler gösterilmiştir. Akabinde çargâh ve segâh perdelerini gösteren seyirde kademeli şekilde pestleşilerek karara gitmeden önce kısaca nevâ perdesini vurgulayıp ırak perdesini duyurarak rast perdesinde karar verilmiştir. Rast perdesi odağında başlayan ve ilk nağme cümlesini rast perdesi ekseninde yaparak karar veren nağme cümlelerinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümleleri 4/4'lük zamanda tamamlanmaktadır. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum sağlayarak söz konusu yapıların bütünlük gösterdiği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-30).

4.31. Behey Âdemoğlu Musun

Şekil 31. Behey Âdemoğlu Musun

Eser Adı Behey Âdemoğlu Musun

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Arşivde yer alan iki nüshada eserin bestekârının belirsiz olduğu ifade edilmiştir.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, 1983 yılında Ahmet Hatipoğlu tarafından "Merhum Atiye Balcı'nın okuyuşuna göre notaya alınıp düzeltme düzenlemesi yapılan bu eser, en az 150 seneliktir" notuyla el yazısı olarak neşredilen 2. nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 1. nüsha bilgisayar yazım olup her iki nüsha arasında makam ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivdeki iki nüshada da Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümünde seyre rast perdesinden başlanarak kürdî perdesi duyurulmuş ve hüseynîaşîran perdesine kadar genişlemeler gösterilerek rast perdesi vurgulanmıştır. İlk cümlenin rast civârında seyrettiği eserin devamında nevâ perdesinden rast perdesine pestleşen seyirler akabinde tekrar rast perdesi duyurularak karar gösterilmiştir. Eserin devamında benzer yapıda nağmeler kullanılarak karar gösterilmiştir. Eserin ilk cümlelerinde kürdî perdeleri kullanılarak rast perdesindeki kalışlar, Itrî'nin Rast makâmındaki "*Nât-ı Mevlânâ*" eserinin giriş cümlesinde ya da Benli Hasan Ağa'nın Rast Peşrev ve Saz Semâîlerinde uyguladığı seyir yapılarına benzerlik göstererek Rast makâmına mâni olmamasından ötürü eserin makâmının **Rast** olduğu tespit edilmiştir.

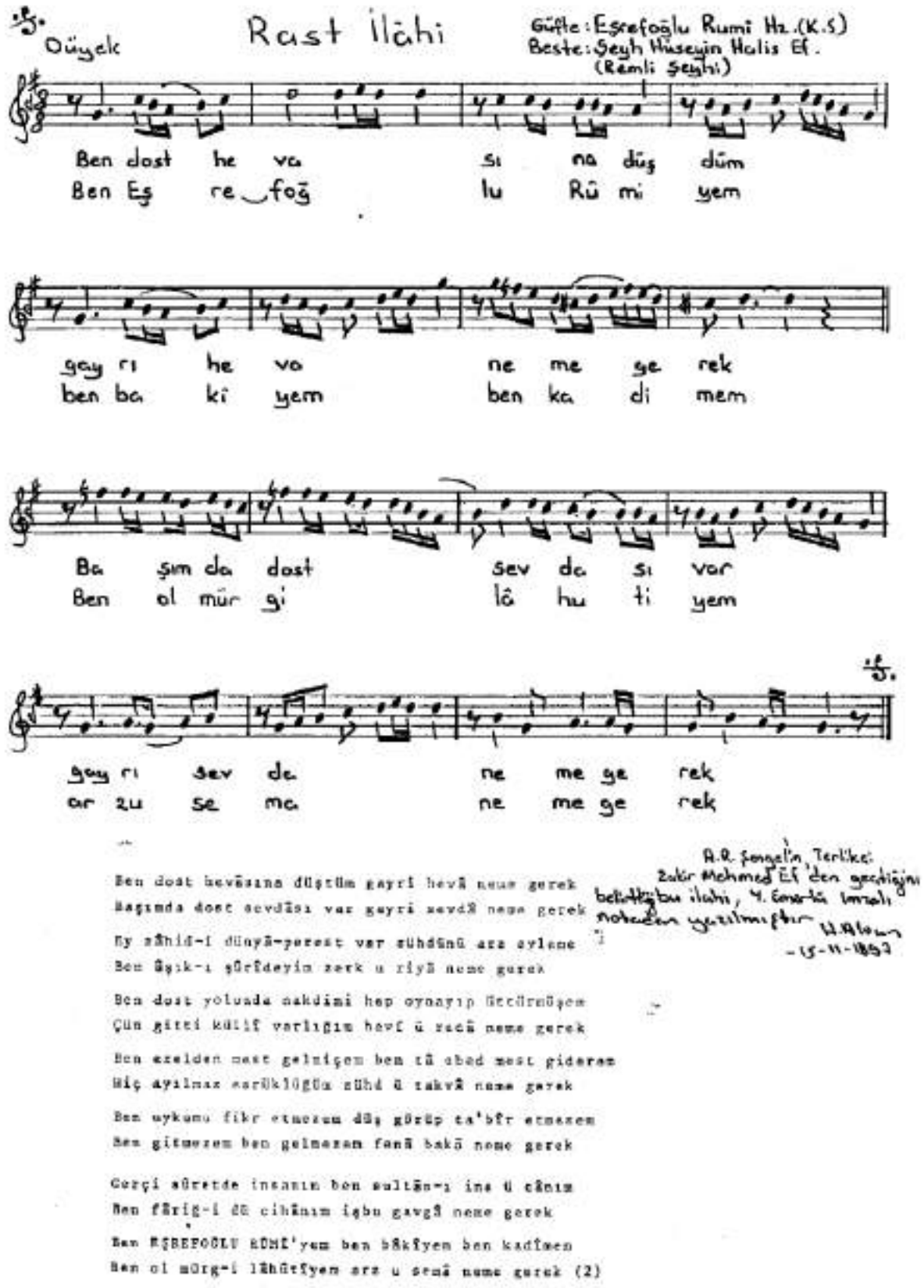
Usûlü Arşivdeki nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme yapısı ve güfte cümlelerinde görülen gerek nağmelerdeki kuvvetli zamanlarındaki vurguların gerek hecelerdeki

vurguların 4 zamanlı ölçülerde kurgulanması, Sofyan usûlü ile bütünlük oluşturması ve söz konusu yapının eserin sonuna kadar sürdüğü görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarda verilen bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan nota ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-31).

4.32. Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek

Şekil 32. Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek

Eser Adı Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek

Güftekâr Eşrefoğlu Rûmî Hz.

Bestekâr Şeyh Hüseyin Hâlis Ef.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, 1997 yılında Hakan Alvan tarafından "bu ilahi Y. Ömürlü imzalı notadan alınmıştır" notuyla neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha 947 yılında el yazım olarak H. Can tarafından neşredilmiştir. Nüshalar arasında makam ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan iki nüshada da Rast makâmında belirtilen iki eserin tercih edilen nüshasında zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde nevâ perdesinin güçlendirildiği söz konusudur. Seyrin devamında dügâh perdesinde kısa bir kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesinden rast perdesine 16'lık tartımlar ile inen bir seyir görülmektedir. Daha sonra nevâ perdesi kutbunda devam eden nağmelerde yer yer acem perdesi kullanılarak nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesler kullanılmıştır. Karara doğru pest bölgelere yönelen seyirde yer yer nevâ perdesi duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile uyumsuzluğu ve eser başlangıcındaki nağme yapısının daha ziyâde Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini'nin Birinci Selâmı ile benzerlik göstermesi sebebi ile eserin makâmının **Pençgâh-ı Asl** olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan her iki nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin 2. Nüshasındaki tartımı 4/4'lük yapıda gösterilmiştir. Ele alınan nüshada eserin nağme yapısının 8/8'lik zamanda kurgulandığı, güftelerin hece dağılımları ve vurguları ile yer

yer ölçü başlarında kullanılan 8'lik "sus"lar ve tartım yapılarının Düyek usûlü ile tutarlı olduğu, ayrıca nağmelerdeki tartımların Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturduğu söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarda verilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-32).

4.33. Ben Ham İdim Olgunlaştım

Ben ham idim olgunlaştım
Aşkın ile doldum taştım
Her müşkil şükür aştım
Birsin Allah Teksin Allah

Kur'an bana rehber oldu
Gönlüm doğru yolu buldu
Senin ile içim doldu
Birsin Allah Teksin Allah

Sessiz olmaz günüm ayan
İçimdesin sen her zaman
Yol gösterir bana Kur'an
Birsin Allah Teksin Allah

Şekil 33. Ben Ham İdim Olgunlaştım

Eser Adı	Ben Ham İdim Olgunlaştım
Güftekâr	Mehmet Reis
Bestekâr	Sadettin Çevik
Arşiv Bilgisi	17771
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk cümlenin rast kutbunda seyrettiği ve rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Daha sonra rast-nevâ arasında kullanılan nağmelerin dügâh ve segâh perdesinde yapılan kalışlarla rast perdesinde karar gösterildiği söz konusudur. Meyan bölümüne kadar aynı nağme cümlelerinin kullanılarak rast perdesinde kalış yapıldığı ifade edilebilir. Bu minvalde eserin rast kutbunda başlaması ve çıkıcı bir seyir göstermesi ile Kantemiroğlu – Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin paralelliği söz konusudur Ele alınan eserin Rast makâmında bestelenmiş klasik eserlerde de benzer yapıda işlenen seyirlerin nezdinde **Rast** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümleleri 4/4'lük zamanda kullanılan ölçülere göre kurgulanmıştır. Eserde yer yer Düyek usûlü yapısınca nağmeler görülse de eserin genelinde yer alan nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk sağlayarak söz konusu yapıların bütünlük sağladığı ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarda verilen bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-33).

4.34. Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e

Rast ilâhi'nin devamı. Hasan Şanlıtürk

.2.

I)- Bende gözyaşı var âlemde neş'e
Yüreğim çırpınır,düştü âteşe
Yüceliğin sığmaz,hâyâle düşe
Biçâreyim medet ,YÂ RESÛLALLAH

Ne boşalabildim,ne dolabildim
Ne bir mekân ne bir dost bulabildim
Ben senin sevgini öz sıla bildim
Sensiz her yer gurbet,YÂ RESÛLALLAH
Bana her yer gurbet YÂ RESÛLALLAH..

2)- İnişin varlığı yokuşta gizli
Suyun gırıltısı akışta gizli
Saadet o nûrlu bakışta gizli
Cemâlini lûtfet YA RESULALLAH,

Öyle bir nefsin var,hem kör hem sağır
Günah yükü ile yaşamak ağır
Yâran meclisine beni de çağır
Şefaat şefaat,YÂ RESÛLALLAH...

Şekil 34. Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e

Eser Adı	Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e
Güftekâr	Sermet Yüksel
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1998 yılında Ziya tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda ve rast-çargâh perdeleri arasında yapılan nağmeler karar gösterilmiştir. Seyrin devamında çargâh perdesi duyurularak segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat bölümüne bağlanan cümlede nevâ perdesi tutularak nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler kullanılmıştır. Nakarat bölümüne hüseynî perdesinden başlayanarak çargâh, segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kademeli kalışlar ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel olması ve Rast makâmındaki klasik eserler ile seyir itibariyle benzerlik göstermesinden dolayı eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer verilen tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 8/4'lük zamanlara göre kurgulandığı, bunun yanında nağmelerdeki darplara denk gelen kuvvetli ve zayıf zamanların Sofyan usûlü ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bahsi geçen yapı eserin sonuna kadar benzer yapıda işlenmiştir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda verilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-34).

4.35. Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in

Şekil 35. Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in

Eser Adı Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in

Güftekâr Arşivde yer alan iki nüshada da güfrekâr belirsizdir.

Bestekâr İsmail Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, 1997 yılında M. Hakan Alvan tarafından "Y. Ömürlü imzalı notadan alındı" notuyla neşredilen 1. nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 2. Nüsha H. Can tarafından 947 yılında el yazım olarak neşredilmiştir. Makam ve usûl yönünden nüshalar arasında fark bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan iki nüshada da Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eser nağme cümleleri itibariyle farklılık göstermemektedir. Zemin bölümüne rast perdesinden başlanan eserin ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi duyurularak dügâh perdesine kadar pestleşilmiş, tekrar nevâ perdesinde nim hicaz perdesi yedeni ile kalış yapılmıştır. Nakarat bölümüne yine nevâ perdesi kutbunda başlanarak hüseynî perdesi kullanımından sonra kademeli bir şekilde pestleşilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu - Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olmaması ve Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar eden makâmın Pençgâh-ı Asl makâmı olduğunu ifade etmesi ve incelenen eserin nağme yapısının Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyri ile paralellik göstermesi sebebiyle **Pençgâh-ı Asl** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan her iki nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin ele alınan nüshasında nağme yapısının 8/8'lik zamanda kurgulandığı, güftelerin hece dağılımları ve vurguları ile sık sık ölçü başlarında kullanılan 8'lik "sus" kullanımları ve tartım yapılarının Düyek usûlü ile tutarlı olduğu görülmektedir. Ayrıca nağmelerdeki

tartımların Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturduğu söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukarda verilen bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-35).

4.36. Benem Ol Aşk Bahrîsi

(Rast İlâhi)

Benem ol aşk bahrisi denizler hayran bana
Deryâ benim katremdir zerreler umman bana

Yunus bu halk içinde eksiklidir lak bilir
Dîvâne olmuş çağrır dervişlik bühtan bana

Şekil 36. Benem Ol Aşk Bahrîsi

Eser Adı Benem Ol Aşk Bahrîsi

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Mutlu Torun

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast kutbunda seyirler yapılmış ve rast perdesinde karar gösterilmiştir. Yer yer dügâh perdesinde kalış yapılan eserin devamında yegâh-rast atlaması yapılmış; rast, nevâ ve dügâh perdelerinde asma kalışlar verilmiştir. Eserin karara doğru rast-nevâ ve nevâ-rast atlamaları dikkat çekmektedir. Yegâh perdesinin vurgulanması, yer yer Dügâh Mâye seyirlerinin duyurulması ve nevâ perdelerini vurgulayan seyirler Rehâvî makâmı ile benzerlik gösterse de yegâh perdesinin eser içerisinde bir kez vurgulanması ve Kutluğ (2000)'a göre karara giderken vurgulanması gerekirken eser içerisinde vurgulanmaması gibi gerekçeler, eserin makâmının **Rast** makâmına daha yakın olduğunu göstermektedir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshasında Evsat usûlünde neşredilen eserin 5+4+4+5+4+4 şeklinde küme vuruşlarına göre kümelendiği ve/veya ölçülendirildiği görülmektedir. Eserdeki güfte ve nağme yapılarının 26 zamana göre kurgulandığı ve cümlelerin genel itibariyle 26 zamanda tamamlanması söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 26 zamanda tamamlanmasının yanında eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu minvalde

ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-36).

4.37. Biliniz Ey Çocuklar

Şekil 37. Biliniz Ey Çocuklar

Eser Adı Biliniz Ey Çocuklar

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Metin Alkanlı

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1996 yılında Cüneyd Kosal tarafından bilgisayar yazısı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak segâh perdesinde kalış yapılmış, hemen akabinde dügâh kısaca duyurularak tekrar segâh perdesindeki kalış ile aynı nağme yapısı tekrar edilmiştir. Seyrin devamında tekrar edilen nağmelerde yine ölçü sonunda segâh perdesinde kalış yapılmasının akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin devamında da aynı seyir yapısı mükerrer yapıda işlenerek karar verilmiştir. Nevâ perdesinden başlayan seyirlerin ölçü sonlarında rast perdesinden ziyâde segâh perdesini sıklıkla güçlendirmesi söz konusudur. Bahsi geçen nağme yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği şeklinde de ifâde edilen **Sazkâr** makâmına daha yakın seyrettiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshasında Aksak Semâi Evferi usûlünde ifade edilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 10 zamanlık yapılarda kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki nağme ve güftelerdeki vurguların Aksak Semâi usûlüne uygunluğunun yanında eserdeki tüm ölçü sonlarında kullanılan 2 tane 16'lıktan oluşan 8'lik tartımlardan sonra gelen 4'lük tartımların Evfer yapısını oluşturması hasebiyle ele alınan eserin **Aksak Semâi Evferi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Aksak Semâi Evferi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-37).

4.38. Bilirim Bende Sensin Allâh'ım

Bilirîm bende sensin Allâh'ım
Cân ile tende sensin Allâh'ım

Ey derde derman ey Canî Sübhan
Geç günâhımdan aman Allâh'ım

Bulmuşum cânân olmuşum şâdân
Pes derim her an sensin Allâh'ım

Mahv edip beni bulmuşum seni
Demezem kani sensin Allâh'ım

Terk eden vârı buldu dildârı
Pes bu ezkârı sensin Allâh'ım

SEZÂYÎ'den bak zâhir oldu Hak
Söz budur ancak sensin Allâh'ım (1)

Şekil 38. Bilirim Bende Sensin Allâh'ım

Eser Adı	Bilirim Bende Sensin Allâh'ım
Güftekâr	Arşivdeki nüshalarda güftekârın belirsiz olduğu, eserin arşiv bilgisinde ise güftelerin Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)'ye ait olduğu ifade edilmektedir.
Bestekâr	Arşivdeki ilk nüshada bestesinin Dellalzâde'ye ait olduğu belirtilen eserin diğer iki nüshasında İsmail Dede'ye ait olduğu belirtilmiştir.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, Y. Ömürlü tarafından neşredilen 1. nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar el yazım olup 2. nüsha H. Can, 3. nüsha M. İsmail. H. Bey tarafından neşredilmiştir. İlgili nüshalar arasında makam yönünden fark bulunmazken usûl 1. nüshada Sofyan, 2. ve 3. nüshalarda 2/4'lük tartımla gösterilen Düyek olarak belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak nevâ perdesinin kısaca duyurulması akabinde nağme cümlesinin ve Zemin bölümünün sonunda rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Seyrin devamında rast perdesinden başlayan nağmelerde ekseriyetle rast-nevâ perdeleri arasında seyirler gösterilmiş, nevâ ve rast perdeleri sıklıkla güçlendirilmiştir. Hüseynî perdesinden daha tiz bölümde seyretmeyen eserde dar bir aralıkta işlenen seyirlerde Zemin bölümünde görülen karar cümlesi ile karar verilmiştir. Eserin başlangıç nağme cümlesinde seyrin nevâ perdesine yöneldiği görülse de nevâ perdesinde kalış yapılmaksızın seyrin rast perdesine dönerek karar cümlesinde rast perdesi odağında gösterilen nağmeler ile karar verilmesi söz konusudur. Bu minvalde bahsi geçen nağme yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile daha tutarlı olması itibariyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki 3 nüshanın ilk sırada yer alan nüshada Sofyan, diğer iki nüshada 2/4'lük tartımlar ile ifade edilen ve Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlarda kurgulandığı görülmektedir. Eserde ölçü başlarında sıklıkla görülen 4'lük tartımların 2. ve 3. nüshada ifade edildiği üzere Düyek usûlü yapısından uzak olması, eserdeki nağme ve hecelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarında uygulanan darpları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin tercih edildiği nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-38).

4.39. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet

Şekil 39. Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet

Eser Adı Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet

Güftekâr Musa Dede (Neyzen)

Bestekâr Kemal Gürses

Arşiv Bilgisi 16296

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal imzalı "Güftenin tamamı S. N. Ergun Antoloji Cilt 302 de; Ziya Akyiğit'in muhtemelen bestekârdan alıp yazdığı notadan, 25.10.1991" notuyla neşredilen 1. nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha El Yazım olarak neşredilmiş olup diğer nüshada Düyek olarak belirtilen usûl bu nüshada 4/4'lük Sofyan olarak gösterilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne nevâ perdesinden başlanarak rast perdesinin kısaca duyurulmasının akabinde nevâ perdesinde kalış gösterilmiştir. Nevâ perdesi ile başlanıp nevâ perdesinde biten zemin bölümünün ilk cümlesinden sonra nevâ perdesinin duyurularak rast perdesine doğru kademeli bir seyir ile pestleşildiği ve rast perdesinde karar verildiği gözlemlenmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden farklı olarak eser başlangıcında nevâ perdesini kutup alması ve nevâ perdesi ekseninde seyirler sürdürmesi, Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar eden makâmın Pençgâh-ı Asl makâmı olduğunu ifade etmesi sebebiyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshalarının birinde Düyek, diğerinde Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlarda kurgulandığı söz konusudur. Eserdeki hemen her ölçünün başlarında gerek 8'lik kalıplardaki sesler, gerek 8'lik susların ikinci nüshada ifade edilen Sofyan usûlünden ziyâde Düyek usûlünün yapısı ile bütünlük gösterdiği görülmektedir. Ayrıca

eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlü darpları ile kuvvetli ve zayıf zamanlarının âhengi sebebiyle ele alınan eserin ilk nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-39).

4.40. Bir Nur Gördüm Seyrimde

Şekil 40. Bir Nur Gördüm Seyrimde

Eser Adı Bir Nur Gördüm Seyrimde

Güftekâr Osman Erdiren

Bestekâr Osman Kenarda

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Osman Kenarda tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne (güftelerinin başladığı) rast perdesinde başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesi duyurulmuştur. Akabinde rast-çargâh arasında seyreden seyirde dügâh perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu motiflerden sonra rast nevâ atlaması ile nevâ perdesi vurgulanmış ve rast perdesinde karar gösterilmiştir. Eserde kullanılan ilk seyir motiflerinin rast kutbunda başlanması ve rast perdesinin vurgulanarak dügâh perdesinde kalış yapılması ile çıkıcı bir seyir yapısı görülmektedir. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile uyum sağladığı, çalışmada verilen Rast makâmındaki klasik eserler ile seyir yapısı itibariyle benzerlik göstermesi hasebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Yürük Semâî usûlünde neşredilen eserin özellikle aranağme bölümündeki nağmelerin 6/8'lik zamanın birbirini tekrar ederek başlaması ile 6/8'lik zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında devam eden nağmelerde 3 tane 8'lik tartımdan oluşan 3+1+2 kalıbına uygun nağmelerin Yürük Semâî usûlüne uygun olduğu ve Yürük Semâî usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi hasebiyle ele alınan eserin **Yürük Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Yürük Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-40).

4.41. Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben

Şekil 41. Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben

Eser Adı Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben

Güftekâr Hasan Fehmi Hz.

Bestekâr Yahyâ Soyyiğit

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, "güftenin tamamı arka sayfada" notuyla El Yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde, zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast-çargâh arasında gösterilen seyirlerde önce dügâh daha sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde nevâ perdesine yönelen seyrin nevâ perdesi ekseninde sürdüğü görülmektedir. Nakarat bölümünde nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler kullanılarak nevâ perdesi vurgulanmış, muhtelif asma kalışlar ile rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyrin rast perdesinden başlayarak rast-çargâh perdeleri arasında kullanılması ve ilk cümlenin rast perdesinde tamamlanması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin ilk seyrinin rast odağında süren rast-çargâh arasında nağmeler gösteren Rast makâmı tarifine uyumu söz konusudur. Eser içerisinde nevâ perdesi sıklıkla kullanılsa da İlâhi formunun gereğince başlangıç cümlesinin rast perdesi odağında başlaması, eserin makâmının **Rast** olduğu çıkarımını sağlamaktadır.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7/8'lik zamanlara göre kurgulandığı ve kullanılan cümlelerin 7 zamana göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nota yazımında kullanılan düzümlemelerde de büyük ölçüde görülen 8'lik zamanlarda oluşturulmuş Devr-i Hindi usûlünün 3+2+2 kalıplarının nağme ve güfte yapıları ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin

	nüshada ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-41).

4.42. Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım

Şekil 42. Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım

Eser Adı	Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım
Güftekâr	Şeyh Tâlip Kargı
Bestekâr	Şeyh Tâlip Kargı
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Kasım 1996 tarihinde Ahmet Hatipoğlu tarafından El Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast odağında yapılan küçük bir seyir cümlesi ile rast perdesinde kalış gösterildiği söz konusudur. Seyrin devamında nevâ ve çargâh perdesi vurgulanarak nevâ perdesinden rast perdesine 8'lik tartımlar ile gidilerek rast-segâh arasında karar nağmeleri kullanılmış ve rast perdesinde karar gösterilmiştir. Eserin devâmındaki nağmelerin benzer yapıda olduğu söz konusudur. Ele alınan eser kısa nağme cümlelerinden oluşmakla birlikte giriş bölümünde rast kutbunda başlayarak rast perdesini duyurarak ilk cümleyi rast perdesinde tamamlaması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik göstermektedir. Bu sebeple eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 16/8 zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Eserin nağmeleri ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının ise 8 zamanlı Düyek usûlüne uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarda yer verilen bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-42).

4.43. Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla

BİZ GÜNAHKAR KULLARIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA.
NADİM OLDUK PİŞMANIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA.
BİZ GÜNAHKAR KULLARIZ, RABBİM BİZİ BAĞIŞLA...

GÖKTE, YERDE ARARIZ, YALNIZ SANA TAPARIZ.
SANA HER AN MUHTACIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA.
BİZ GÜNAHKAR KULLARIZ, RABBİM BİZİ BAĞIŞLA..

MELEKLERE, GÖKLERE, YARATTIĞIN HER ŞEYE,
İMAN ETTİK BİN KERE, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA.
BİZ GÜNAHKAR KULLARIZ, RABBİM BİZE BAĞIŞLA...

Rıdvan TANDOĞAN
Atakdy- 31/12/1997

Şekil 43. Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla

Eser Adı Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla

Güftekâr Rıdvan Tandoğan

Bestekâr Rıdvan Tandoğan

Arşiv Bilgisi 16300

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin 1997 yılında Rıdvan Tandoğan tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüsha M. Enül tarafından neşredilmiştir. Nüshalar arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin seyre rast perdesinden başladığı ve ilk cümlede nevâ perdesine kadar genişleyerek rast gösterdiği, akabinde nevâ perdesi ekseninde nağmeler ile nevâ'da kalış yapıldığı görülmektedir. Seyrin devamında gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerin nevâ perdesi üzerinde Pençgâh-ı Asl motif ile kalış yaptığı, akabinde rast perdesine nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile Pençgâh-ı Asl nağmeleri ile karar gösterdiği ifade edilebilir. Nakarat bölümüne gerdâniye perdesinden başlayan seyirde nevâ perdesi vurgulandıktan sonra hüseynî-çargâh, çargâh-hüseynî atlamaları ile Selmek makâmına benzer nağmeler kullanmıştır. Seyrin devamında muhtelif asma kalışlar yapıldıktan sonra rast perdesine nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile gidilerek karar gösterilmiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden farklı olarak ilk seyirde nevâ perdesi gösterdiği ve akabinde nevâ perdesini vurguladığı, karara giderken de nevâ perdesinden 16'lık tartımlarla doğrudan rast perdesine inilerek karar tutulduğu söz konusudur. Nakarat bölümünde nevâ kutbunda başlayan seyirde hüseynî-çargâh ve çargâh-hüseynî atlamaları ve hüseynî perdesinin sıklıkla vurgulanması dikkat çekmektedir. Kutuğ (2000)'a göre Nâsır Dede'nin Selmek makâm

tarifinin günümüze benzerlik göstermediği ve kendisinin Selmek makâmına yönelik tarifinde makâmın Rast dizisi içerisinde hüseynî perdesini tutmak için çargâh-hüseynî münâsebetinden istifâde edildiği, söz konusu perdelerde asma kalışların yanında nevâ perdesinin de önemli bir asma kalış perdesi olduğunu zikretmektedir. İrden (2021)'e göre Selmek makâmında Pençgâh seyirler içerisinde Çargâh asıl kullanımı ve hüseynî-çargâh ve çargâh-hüseynî atlamalarının sıklıkla kullanılması söz konusudur. Eserde husûsi olarak çargâh perdesinde sıklıkla asma kalış gösterilmese de verilen tariflere ve Haham Nesim Sivilya'nın Selmek makâmındaki "*Gamınla Dilfikâr Olsun*" Şarkısına büyük benzerlik gösteren esere en yakın makâmın **Selmek** olduğu tespit edimiştir.

Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Nim Sofyan usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2/4'lük zamandan çok 4/4'lük zaman ile daha tutarlı yapıda olduğu ve bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme kurgusu ve hecelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Selmek** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-43).

4.44. Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız

Şekil 44. Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız

Eser Adı Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız

Güftekâr Hamîdeddin Ebû Hamid (Şemsi Sivâsî)

Bestekâr Eserdeki tek nüshada bestekâr belirsizdir.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım olarak neşredilmiştir. Bu nüshada nota ve güftelerin bir kısmı okunamamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak nevâ perdesine yönelen nağmelerin segâh perdesini duyurarak segâh perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Segâh perdesinde kalış yapılmasının akabinde dügâh-nevâ atlamasıyla nevâ perdesi duyurularak segâh perdesinde kürdî perdesi kullanmaksızın kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin kademeli olarak çargâh, segâh ve dügâh perdelerini duyurarak rast perdesinde kalış yapması söz konusudur. Eserin genel yapısında rast perdesi başlangıç nağmesinde kısaca duyurulsa da eser içerinde hemen hemen hiç kullanılmadan sadece karar nağmesinde işlenmiştir. Bunun yanında ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi duyurularak segâh perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin ilk nağmelerin rast perdesi odağında başladığı ve rast perdesinin vurgulandığı Rast makâmı tariflerinden ziyâde Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği şeklinde de ifâde edilen **Sazkâr** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin bazı ölçülerinde Düyek usûlüne uygun yapılar görülse de eserin genelindeki usûl yapısının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile nağme ve güfte yapıları

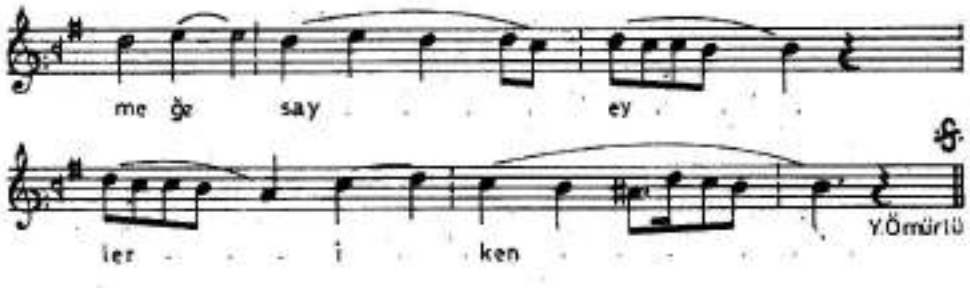
itibariyle bütünlük teşkil ettiği görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-44).

4.45. Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim

Boyadı sînemi al kana meded dîdelerim
N'ola bir gün beni râhat koya bu çeşm-i terim

Bu felekte dili şâd etmeğe sa'y eyler iken
Niçin olsun bana hem-pâ şu cihanda kederim

Gün be-gün nâe-ı cihân işve ü zevkında olup
Yine ben kendime gam-hâneyi mesken ederim

FEHMİ'yâ tâli'imi yazmış ezel böyle Hudâ
Diyegör dil kaderimdir kaderimdir kaderim (1)

Şekil 45. Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim

Eser Adı Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim

Güftekâr Fehmi

Bestekâr Ârif Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Güftekâr bilgisi bu nüshada bulunmamaktadır. 2. nüsha Cüneyd Kosal imzalı olup H. Can tarafından 947 yılında El Yazım olarak neşredilmiştir. 3. nüsha Eski Türkçe/ Osmanlıca el yazısı olarak M. İsmail H. Bey tarafından neşredilmiştir. Makam ve usûl yönünden nüshalar arasında farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserin Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak yegâh perdesine genişleme gösterilmesinin akabinde herhangi bir perdede durmaksızın hüseynî perdesine kadar seyredilerek Evsat usûlünün son 4/4'lük bölümünde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi kutbunda nağmeler gösterilmiş ve segâh perdesinde kalışlar yapılmıştır. Nakarat bölümünde nevâ ve segâh perdeleri sıklıkla duyurularak hüseynî perdesinden daha tiz bölgelerde seyir göstermeksizin rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin Evsat usûlünde bestelenmesi itibariyle ilk nağme cümlesinde herhangi bir perdede kalınmaksızın uzun motifler işlenerek cümle rast perdesi ile tamamlanmıştır. Ayrıca eserin karar seyrinde rast perdesi ekseninde nağmeler gösterilerek rast perdesi vurgulanmıştır. Bu minvalde eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması hasebiyle nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki üç nüshada da Evsat usûlünde neşredilen eserin tercih edilen ilk nüshasında ölçülerin 5+4+4+5+4+4 şeklinde ifade edilerek ölçülendirildiği görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfte yapılarının 26 zamana göre kurgulandığı ve bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 26 zamanda tamamlanması söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 26 zamanda tamamlanmasının yanında eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-45).

4.46. Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah

Şekil 46. Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah

Eser Adı	Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah
Güftekâr	Hazmi Efendi (Tuğra) (Şeyh)
Bestekâr	Kemal Tezergil
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Kemal Tezergil tarafından El Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalıştan sonra rast-nevâ atlamasından sonra nevâ perdesi güçlendirilmeksizin rast perdesine dönülerek rast perdesi vurgulanmıştır. Seyrin devamında segâh perdesi kısaca duyurularak dönüş dolabında rast, Nakarat bölümüne geçiş dolabında segâh perdelerinde kalışlar yapılmıştır. Eserin karar seyrini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesi civarında kullanılan nağmelerden sonra dügâh perdesi kısaca duyurulmuş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç nağmelerinde işlenen rast perdesi odağındaki nağmelerin ve Rast dizisinde kullanılan seyirlerden sonra rast perdesinde karar edilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı işleyişler söz konusu oluşu hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağmelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Söz konusu eserdeki nağme ve güftelerde kullanılan hece vurgularının ise 8 zamanlı Düyek usûlüne uygun olarak işlendiği, eserin tüm ölçü başlarında Düyek usûlü kalıbına uygun 8'lik tartımlar ile başlanarak 1+2+1+2+2 kalıbı ile nağme ve güfte yapılarının bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu minvalde ele

alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-46).

4.47. Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına

Şekil 47. Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına

Eser Adı Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına

Güftekâr Şeyh Tâlip Kargı

Bestekâr Şeyh Tâlip Kargı

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Ahmet Hatipoğlu tarafından El Yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında bestelendiği belirtilen eserde zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak yegâh perdesine genişleme gösterilmiştir. Akabinde nevâ perdesi duyurularak segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan seyirde dügâh perdesinde kalış yapılarak Dügâh Mâye gösterilmiş, nevâ perdesi tekrar duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesinden başlayan nağme cümlesinin yegâh perdesine kadar genişleme göstermesinin akabinde nevâ perdesinden rast perdesine gelen motif ile karar verdiği söz konusudur. Eserin başlangıç cümlesinde gösterilen yegâh perdesi, nevâ perdesini güçlendiren motifler, segâh ve dügâh perdelerinde kalışlar ile Mâye kullanımları, karar cümlesinde önce yegâh perdesi daha sonra nevâ perdesinin duyurulması ile karar edilmesi yönünden Kutluğ (2000)'un **Rehâvî** makâmı tarifleri ile tutarlılık gösterdiği ifade edilebilir. Ayrıca Kantemiroğlu'nun Rehâvî makâmı tanımında kullandığı -trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı- ifadeleri ve eser usûlünün Mehter darbında kullanılması dikkat çekicidir.

Usûlü Eserin arşivde yer alan tek nüshasında Sofyan usûlünde ifade edildiği, nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı söz konusudur. Baştan sona eserde işlenen usûl yapısının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile nağme ve güfte yapıları itibariyle bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu

bağlamda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Rehâvî** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-47).

4.48. Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin

Şekil 48. Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin

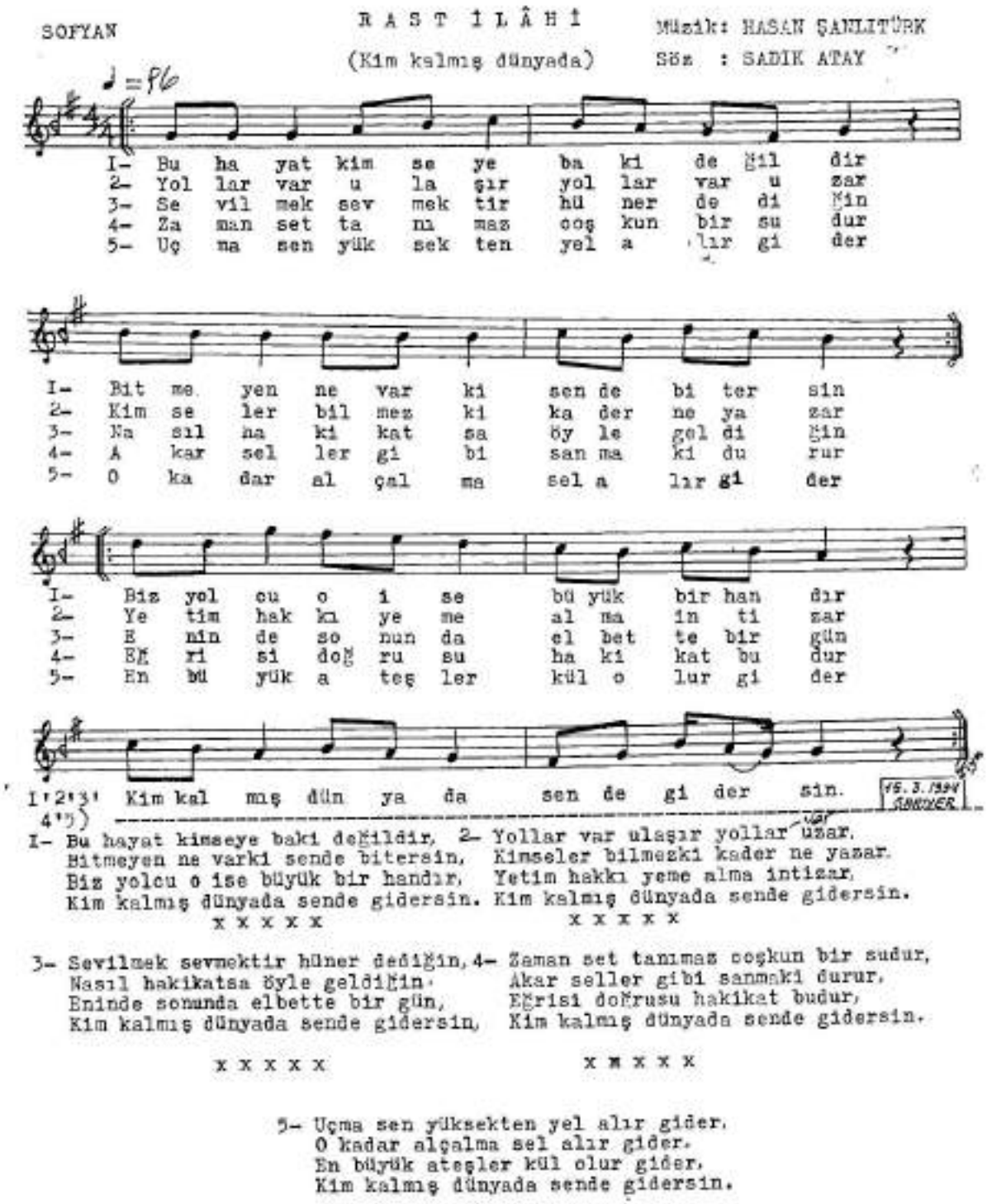
Eser Adı	Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin
Güftekâr	Eşrefoğlu Rûmî
Bestekâr	Bekir Sıtkı Sezgin
Arşiv Bilgisi	14051
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Bekir Sıtkı Sezgin tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Rast perdesi civarında doyurucu işlenen seyirlerden sonra nevâ perdesine yönelen nağmeler ile nevâ perdesi vurgulanmış ve devamında muhtelif perdelerde asma kalışlar gösterilmiştir. Eserin karar nağmesinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş, son nağmelerde yegâh perdesi duyurulmaksızın rast perdesi odağında işlenen seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserde kullanılan yegâh-rast atlamaları Rehâvî makâmını akla getirse de özellikle nağmelerin başlarında rast perdesini vurgulamak maksadı ile kullanıldığı, çalışmada yer verilen Rehâvî eserlerdeki gibi karardan önce vurgulanmadığı görülmektedir. Bu minvalde rast perdesi odağında doyurucu seyirler ile başlayan ve karar eden eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermesi hasebiyle nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Nim Sofyan usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2/4'lük zamandan ziyâde 4/4'lük zaman ile daha tutarlı yapı taşıdığı ve bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Bunun yanında eserdeki nağme kurgusu ve hecelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği söz

konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-48).

4.49. Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir

Şekil 49. Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir

Eser Adı	Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir
Güftekâr	Sâdık Atay
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, "15.3.1994 Sarıyer" notuyla Ziya tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast-çargâh bölgesinde yapılan seyirler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. İlk nağme cümlesinin akabinde segâh perdesi kutbunda nağmeler gösterilerek segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi üzerinde rast dizisi sesler ile motifler işlenmiş, dügâh perdesinde kalış yapılmıştır. Karar cümlesinde rast odağında bir seyir gösterilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık gösteren eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshasında Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlarda kurgulanan ölçülere göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin başından sonuna kadar işlenen usûl yapısının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile nağme ve güfte yapıları itibariyle bütünlük sağladığı söz konusudur. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-49).

4.50. Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece

Şekil 50. Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece

Eser Adı	Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece
Güftekâr	Ali Ulvi Kurucu
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, "26 Eylül 1963, Sarıyer" notuyla Ziya tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak yegâh perdesi duyurulmuş ve rast perdesinde kısa kalış gösterilmesinin akabinde nevâ perdesi vurgulanmış, Zemin bölümünün sonunda da Hüzzam nağmeleri ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar seyrini oluşturan Nakarat bölümünde de nevâ perdesi civarında seyirler gösterilerek hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu eserde başlangıç seyrinde duyurulan yegâh perdesi Rehâvî makâmını akla getirse de eser içerisinde ve karar bölümünde kullanılmadığı görülmektedir. Bu minvalde rast perdesi odağında başlayan seyirlerden sonra muhtelif çeşnilerin uygulanması ve rast perdesi odağında kullanılan nağmeler ile karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Aksak usûlünde olduğu ifade edilen eserin nağmelerinin 9 zamana göre kurgulandığı ve Aksak usûlünün darplarını oluşturan 8 zamanlı bileşenlerin 2+1+1+2+2+1 kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Eserde kullanılan nağme ve güftelerin söz konusu yapı ve Aksak usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturması ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdürülmesi ile ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Aksak** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Aksak** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-50).

4.51. Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah

Şekil 51. Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah

Eser Adı	Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah
Güftekâr	Necâti Bursalı
Bestekâr	Metin Yetişken
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1990 yılında Cüneyd Kosal imzasıyla "vakıf'dan aldığım el yazısı notadan" notuyla neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında belirtilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast-çargâh arasında yapılan seyirlerde dügâh perdesinde kalış yapılarak rast perdesinde karar gösterilmiştir. Aynı nağmenin tekrârı ile nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümüne çargâh perdesinden başlayan seyir nevâ odağında sürdürülerek nevâ perdesinde kalış ile meyan bölümüne geçilmiştir. Eserin en alt satırında yer alan karar cümlesinde gerdâniye perdesinden acem ile pestleşen seyrin rast perdesinin altında genişleme almadan karara ulaştığı görülmektedir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[5] ile tutarlı oluşu hasebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Nim Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 2/4'lük zamandan çok 4/4'lük zaman ile daha tutarlı yapı göstererek bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamana göre kurgulandığı ve 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Bunun yanında eserdeki nağme ve hecelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları

[5] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-51).

4.52. Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun

Şekil 52. Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun

Eser Adı Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr İsmail Ötenkaya

Arşiv Bilgisi 2777

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin "bestecinin el yazısı notadan, 14.7.1992" notuyla Cüneyd Kosal imzası taşıyan nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 2. nüsha İsmail Ötenkaya tarafından "Sn. Cüneyd Kosal'a en iyi dileklerimle saygılar sunarım" notuyla neşredilmiştir. Nüshalar arasında makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşiveki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin nüshalardaki nağme cümlelerinde herhangi bir fark olmayıp Zemin bölümüne rast perdesi ile başlanarak rast kutbunda işlenen nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında hüseynî perdesine kadar genişleyen nağmelerin segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlar ile yegâh perdesine kadar genişleme gösterilerek rast perdesinde kalış yapılması söz konusudur. Meyan bölümünden sonra eserin bitiş cümlesinde yine yegâh perdesine kadar genişleme gösterilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Eserde yer yer yegâh perdesinin kullanılması Rehâvî makâmını düşündürse de Zemin bölümüne başlangıç seyrinde rast perdesi odağında gösterilen nağmeler ve ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanması ve rast odağında karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile daha tutarlı olduğu söylenebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan 2 nüshada da Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, güfte cümlelerinin 8 zamanda tamamlansa da güftelerin bileşenlerini oluşturan hecelerin nağme kurgusundaki gibi Sofyan usûlünün

kuvvetli ve zayıf zamanlı darpları ile âhenk oluşturacak şekilde bestelendiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulardan yola çıkılarak eserin nüshadan farklı olarak **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-52).

4.53. Cem Olmuş Dervişleri

Cem olmuş dervişleri
Pîrim Abdülkâdirin
Yolunda sâdıkların
Pîrim Abdülkâdirin

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Canım fedâ yoluna
Pîrim Abdülkâdirin

Kutb-i âlem ol velî
Sırr-ı Mürtezâ Alî
Ceddi Hakkın Habîbi
Pîrim Abdülkâdirin

Sana derim ey kişi
Çıkar kalpten teşvîşi
Oda yanmaz dervişi
Pîrim Abdülkâdirin

Evliyâlar geldiler
Pâyine yüz sürdüler
Hep semi'nâ dediler
Pîrim Abdülkâdirin

Arısının balıyım
Bahçesinin gülüyüm
Bağının bülbülüyüm
Pîrim Abdülkâdirin

Evliyâlar rehberi
Hakk sırrının mazharı
Ehl-i tarik serveri
Pîrim Abdülkâdirin

Hak katında uludur
İki cihan doludur
EŞREFZÂDE kuludur
Pîrim Abdülkâdirin

Şekil 53. Cem Olmuş Dervişleri

Eser Adı	Cem Olmuş Dervişleri
Güftekâr	Eşrefzâde Abdullah Rûmî
Bestekâr	Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	2807
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, C. Enes Ergür tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar El Yazım olup tercih edilen nüsha ile makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında belirtilen eserin seyir yapılarında fark olmayıp zemin bölümüne rast perdesi ile başlanarak rast ekseninde seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesinden segâh perdesine doğru işlenen motifle segâh perdesinde asma kalış yapılmıştır. Diğer bölümde nevâ perdesinin kısaca vurgulandığı ve karar cümlesinde ırak perdesi duyurularak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyrin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olup, Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[6] ile seyir yapısı itibariyle benzerlik göstermesi hasebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güftelerinin 16/8 zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının ise 8 zamanlı Düyek usûlüne uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan

[6] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

	eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-53).

4.54. Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri

Şekil 54. Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri

Eser Adı	Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri
Güftekâr	Tevfik Çapacıoğlu (Beyoğlu Müftüsü)
Bestekâr	Hâfız Kemal Tezergil
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, 16.9.1992 tarihinde M. Doğan Dikmen tarafından, "imzasını okuyamadığım bir notadan istifade ile gerekli düzeltmeleri de yaparak yeniden yazdım" notuyla El Yazım olarak neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüsha Ziya tarafından neşredilmiş olup nüshalar arasından makam ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşiveki nüshalarda Rast olduğu ifade edilen eserin nağme cümleleri birbirleri ile benzer olup zemin bölümüne rast odağında başlanmasının akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Zemin bölümünün birinci ve ikinci dolaplarına kadar nevâ perdesinin duyurulmadığı seyirde nakarat bölümüne nevâ perdesi duyurularak geçiş yapılmıştır. Nakarat bölümünde nevâ perdesinden başlayan motiflerin kademeli şekilde çargâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlar ile rast perdesinde karar verilmesi söz konusudur. Eserde kullanılan seyir yapısının genel olarak Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik taşıdığı ve Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[7] ile benzerlik göstermesi sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulanması söz konusudur. Eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbına uygun olarak işlendiği, eserin tamamındaki ölçü başlarında 8'lik

[7] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

	“sus” ve 8’lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-54).

4.55. Cerrâhî Benim Özüm Kâbeye Dönük Yüzüm

Şekil 55. Cerrâhî Benim Özüm Kâbeye Dönük Yüzüm

Eser Adı	Cerrâhî Benim Özüm Kâbeye Dönük Yüzüm
Güftekâr	Aslan Hepgür
Bestekâr	Aslan Hepgür
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1987 yılında "efendimin ismine yapmış olduğum ilk bestemdir" notuyla Türkan Hepgün tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak kısaca rast perdesi duyurulmuş, akabinde nevâ kutbunda seyirler işlenerek nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesler gösterilerek kısaca segâh perdesi duyurulmuş ve rast perdesine hüseynî perdesinden başlayan 16'lık tartımdaki nağmeler ile gidilmiştir. Esere girişte rast kutbunda işlenen motif kısa olsa da İlâhi formunun kısa nağmeler ile bestelenmesi ve kullanılan nağmenin güftenin birinci mısrâ bitimine kadar sürmesi ile Rast perdesinin vurgulandığı ifade edilebilir. Bu sebeple Rast-çargâh arasında sürdürülen nağmelerden sonra nevâ perdesinin vurgulanmasının eserin makâmının Pençgâh-ı Asl'dan ziyâde **Rast** makâmına daha yakın olduğu çıkarımını sağlamaktadır.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada usûl isminin belirtilmediği eserde "C" sembolü ile eserin 4/4'lük yapıda olduğu ifade edilmiştir. Ele alınan eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, güfte ve nağme bileşenlerini oluşturan yapıların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlı darpları ile âhenk oluşturacak şekilde bestelendiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-55).

4.56. Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey

Cihan cām-ı felek sākī ecel mey
Halāik bāde nūş ez meclis-i vey
Halās nīst aslā hīç kes rā
Ez an cām ez an sākī ez an mey

Şekil 56. Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey

Eser Adı Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey

Güftekâr ---

Bestekâr Muallim İsmâil Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, Doğan Karaağaçoğlu tarafından yazılan ilk nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha Cüneyd Kosal imzalıdır ve 947 yılında H. Can tarafından neşredilmiştir. 3. nüsha M. İsmail. H. Bey tarafından Eski Türkçe/ Osmanlıca olarak neşredilen El Yazım nüshadır. El yazımı olan bu nüshanın bazı bölümleri okunamamaktadır. İlgili nüshalar incelendiğinde makam ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüsahalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde kısaca rast perdesinin duyurulduğu, devamında da nevâ perdesinden başlayan nağmelerin yine rast odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Rast perdesi odağında yapılan seyirlerden sonra segâh perdesi civarında seyirler yapılarak Zemin bölümü tamamlanmıştır. Eserin karar seyrini oluşturan Nakarat bölümünde dügâh perdesi duyurulduktan sonra nevâ perdesinden rast perdesine dönülmüş ve rast perdesi odağında gösterilen seyirlerden sonra rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve karar seyirlerinde rast perdesi odağında kullanılan nağmeler hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzer yapı taşıdığı ve nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin 2. ve 3. Nüshalarda usûl 2/4'lük tartımlarda gösterilirken tercih edilen 1. nüshada Düyek 8/8 tartımda belirtilmiştir. Eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı

görülmektedir. Eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlüne uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak 1+2+1+2+2 kalıbında kullanılan Düyek usûlüne uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-56).

4.57. Cihandan Göç Ederim

Cihândan göç ederim Yâ Kerim Allâh Kerim
Dört kol ile giderim Yâ Kerim Allâh Kerim
Allâh Kerim Allâh Kerim

Namazım imâm kıla sine telkinim ola
Beni koyalar yola Yâ Kerim Allâh Kerim
Allâh Kerim Allâh Kerim

(Allâh Kerim filmi için yapılmıştır)

Şekil 57. Cihandan Göç Ederim

Eser Adı Cihandan Göç Ederim

Güftekâr Arşivde yer alan tek nüshada güftekâr hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Bestekâr Sâdettin Kaynak

Arşiv Bilgisi 19030

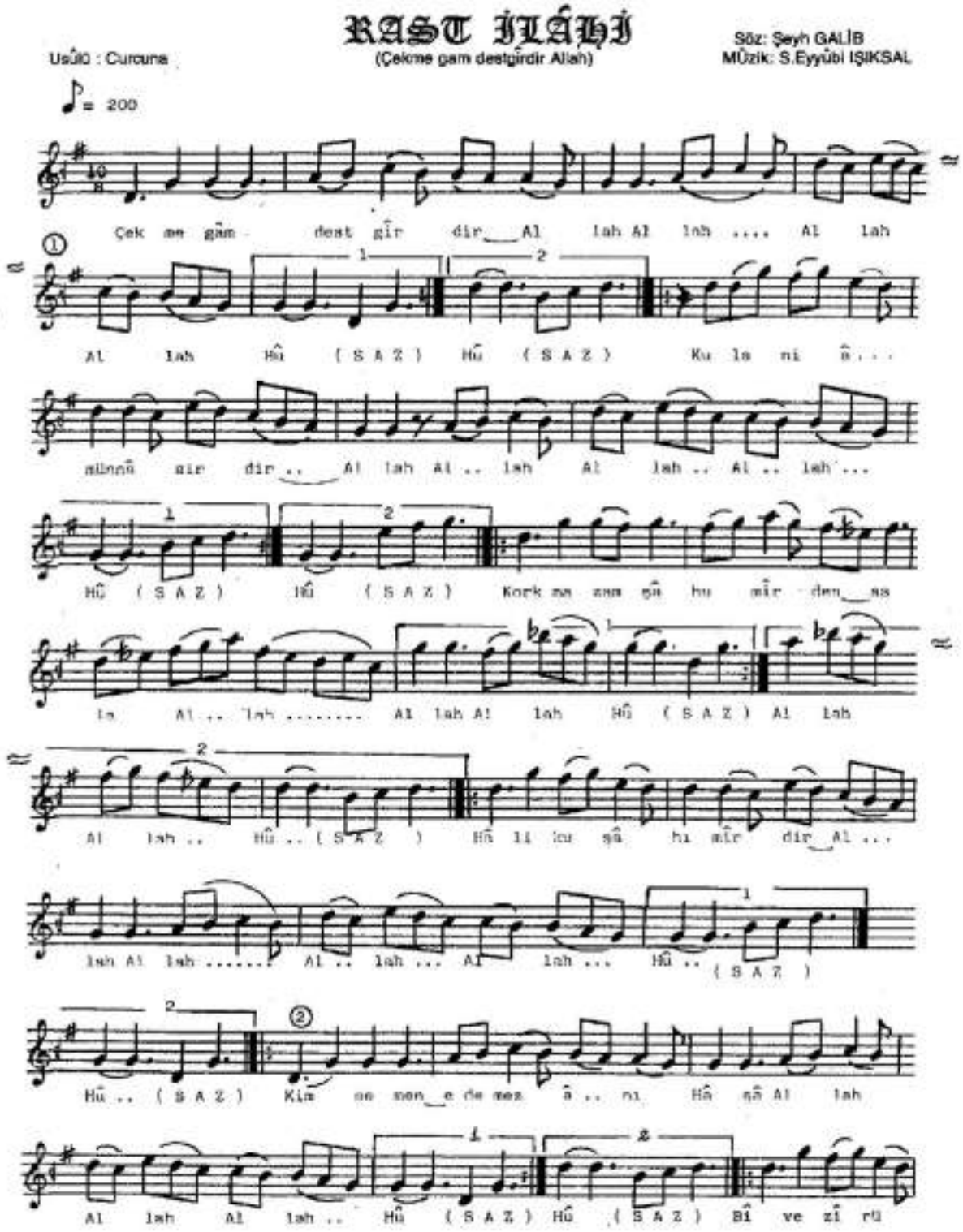
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Dr. Semra Özgün tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında belirtilen eserin zemin bölümüne ırak perdesinden başlanarak ilk nağme cümlelerini rast kutbunda gerçekleştirerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde segâh perdesi tutularak seyir yeden (kürdî) perdesi ile desteklenmiştir. Kürdî yeden perdesi dügâh perdesine dönüşerek nevâ perdesine çıkıcı bir seyir gösterilmiş ve tekrar rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında hüseynîaşîran perdesine kadar pestleşen nağmelerin dügâh perdesinin duyurulması ve dügâh-nevâ atlaması ile karara doğru taşındığı söz konusudur. Eserin başlangıcındaki seyir yapısında rast perdesinin doyurucu işlendiği, devamında kademeli şekilde tizleşen çıkıcı nağmeler görülmektedir. Söz konusu seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu sebebi ile eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme yapısının 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulanıldığı görülmektedir. Eserin güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbına uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları kullanılmıştır. Bu minvalde ele alınan

	eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-57).

4.58. Çekme Gam Destgîrdir Allah

ÇEKME GAM DESTGÎRDİR ALLAH.
KULA NİÂMÛ-N NASÎRDİR ALLAH.
KORKMAZAM ŞÂHU MİRDEN ASLA,
HÂLİK-U ŞÂHU MİRDİR ALLAH.
KİMSE MENEDEMEK ÂNI HÂŞÂ,
BÎ-VEZÎR Ü MÜŞÎRDİR ALLAH.
NİGERÂN OL ATÂSINA GÂLİB,
ÇEKME GAM, DESTGÎRDİR ALLAH

Şeyh GÂLİB

Şekil 58. Çekme Gam Destgîrdir Allah

Eser Adı	Çekme Gam Destgîrdir Allah
Güftekâr	Şeyh Gâlib
Bestekâr	Selahattin Eyyûbî Işıksal
Arşiv Bilgisi	16303
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 12.07.1997 yılında El Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde esere ait tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin zemin bölümüne yegâh perdesinden başlanarak rast kutbunda seyirler gösterilmesinin akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu seyirlerden sonra hüseynî perdesine kadar tizleşen yapıda tekrar rast perdesine dönülerek nakarat bölümüne nevâ perdesi ile bağlanmıştır. Nakarat bölümünde nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler ile seyirlerin gösterilmesi akabinde tekrar rast perdesi gösterilmiş, seyrin devamında zemin bölümündeki karara giden nağme yapısı ile aynı yapı işlenmiştir. Ele alınan eserin zemin bölümüne yegâh perdesinden başlansa da rast perdesi odağında seyredildiği görülmektedir. Eserin devamında nevâ ve gerdâniye perdelerine doğru yapılan seyirlerden sonra da sıklıkla rast perdesi vurgulanarak güçlendirilmiştir. Söz konusu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık taşıması sebebi ile incelenen eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Curcuna usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 10/8'lik zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında özellikle Zemin, Nakarat ve "2" şeklinde ifade edilen bölümün ilk ölçülerindeki kalıbın 8'lik tartımlarda 3+2+2+3 şeklinde kümelenen Curcuna usûlünün (ana kalıbı) yapısı ile başladığı söz konusudur. Ayrıca eserdeki güftelerde kullanılan hecelerdeki vurguların da genel itibariyle Curcuna usûlünün darpları ile uyumluluk göstermektedir. Bu

	minvalde ele alınan eserin **Curcuna** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Curcuna** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-58).

4.59. Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına

Şekil 59. Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına

Eser Adı	Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Şah Hatâyî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Kaynak Kişi: Hamza Demir Derleyen: Muammer Uludemir Düzenleyen: Ahmet Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Ahmet Hatipoğlu tarafından El Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde birinci mısrânın yer aldığı bölümdeki seyre hüseynî perdesinden başlanarak Rast dizisi ile segâh perdesine kadar pestleşilmiş, daha sonra nağme cümlesinin sonunda Nikriz dizisine geçiş yapılarak Nikriz dizisi ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Diğer mısrânın yer aldığı bölümdeki seyirde de benzer şekilde Rast dizisi sesler ile başlanan nağmelerin Nikriz dizisi sesler ile karara gittiği görülmektedir. Eserin devamında da benzer nağmelerin farklı güfteler ile işlenmesi söz konusudur. Eserin başlangıç ya da karar nağmelerinde rast perdesi Rast dizisinde duyurulmaksızın hemen hemen sadece karar bölümlerinde Nikriz dizisi ile kullanılmış ve Nikriz dizisi ile karar verilmiştir. Bu minvalde ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde **Nikriz** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir. (Eserin ilk nağme cümlelerine Rast dizisi sesleri ile başlanması ama rast perdesi odağından çok hüseynî-çargâh perdelerini duyurması sebebiyle eserin Rast-Nikriz gibi tasnifinden ziyâde Nikriz makâmına daha yakın seyir yapısına sahip olduğu görülmüştür).
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Raks Aksağı usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 9/8'lik zamanlara göre kurgulandığı, güftelerin

de 18/8'lik yani iki ölçüye göre tasarlandığı görülmektedir. Nağme yapısında işlenen motiflerin ekseriyetle Raks Aksağı usûlünün 2+3+2+2 kalıbına göre oluşturulduğu, güftelerin de bileşenlerini oluşturan hecelerin söz konusu kalıba uygun yerleştirildiği söz konusudur. Ayrıca bahsi geçen nağme ve güftelerin Raks Aksağı usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenkli bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Raks Aksağı** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Nikriz** makâmında ve **Raks Aksağı** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-59).

4.60. Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var

Şekil 60. Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var

Eser Adı Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var

Güftekâr Arşivde yer alan 4 nüshada güftekârın belirsiz olduğu bilgisinin yanında arşivdeki 3. sırada yer alan ve Metin Alkanlı'ya ait nüshada güftekârın "Seyyid Nesîmî Hz." olduğu bilgisi yer almaktadır.

Bestekâr Şeyhülislâm Es'ad Efendi

Arşiv Bilgisi 14109

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 5 nüshası bulunan eserin, ilk sıradaki nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla; Halil Can, Metin Alkanlı (1997), H. Can (El Yazım, 947), El Yazımdır (Kemal Batanay'ın yazısı notuyla). İlk nüshada 8/8 Düyek olarak belirtilen usûl 2. Nüshada 4/4'lük Düyek ibaresi ile, 3. Nüshada 8/8'lik, 4. Nüshada 2/4'lük ibaresi ile gösterilmiştir. 5. Nüsha anlaşılmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshaların seyir yapıları itibariyle birbirleri ile benzerlik göstermesinin yanında tercih edilen notada eserin zemin bölümüne nevâ perdesinden başlanarak (bazı nüshalarda 4'lük es ile başlanmıştır) nevâ kutbunda seyirler gösterilmiş ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Zemin bölümünün sonuna kadar nevâ ekseninde yapılan seyirlerde yer yer dügâh, rast ve segâh perdeleri duyurulmuş, karar cümlesinin sonunda rast perdesi ile karar verilmiştir. Söz konusu eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlı olmadığı ve seyir yapısının Beste-i Kadîm Pençgâh Mevlevî Âyini'nin Birinci Selâmı ile benzerlik göstermesi itibariyle **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nota nüshalarının 1. ve 4. sırada yer alanlarında 8/8'lik tartım ile Düyek usûlünde neşredilen eser; 2. nüshada tartım ifade edilmeksizin Düyek, 3. sıradaki nüshada 2/4'lük tartım ile Düyek, 5. nüshada da 4/4'lük tartımla gösterilerek Düyek usûlünde neşredilmiştir. Eserin nağme yapılarının 8/8'lik ya da 4/4'lük

zamanlara göre oluşturulmasının yanında eserdeki nağme ve güfte yapılarının hemen hiçbir ölçüde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbına göre tasarlanmadığı görülmektedir. Bu minvalde eserin 8/8'lik zamandan ziyâde 4/4'lük zaman ile bestelendiği ve Sofyan usûlünün darplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanlar ile daha tutarlı yapı gösterdiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha uygun yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-60).

4.61. Dağı Taşı Düz Eder

Şekil 61. Dağı Taşı Düz Eder

Eser Adı Dağı Taşı Düz Eder

Güftekâr Mustafa Piranoğlu

Bestekâr Nihat Adlim

Arşiv Bilgisi 12449

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal imzalı ve S. Tekin tarafından neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüsha el yazımı olup bazı bölümleri silik ve okunamamaktadır. Makam ve usûl yönünden nüshalar karşılaştırıldığında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin nüshalar arası benzer nağme cümleleri ile neşredildiği görülmektedir. Tercih edilen nüshada eserin zemin bölümüne yegâh perdesinden başlanarak rast kutbunda seyirler gösterilerek önce rast, daha sonra segâh perdelerinde kalışlar yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin gerdaniyeye kadar tizleştiği ve dügâh perdesinde kalış yapıldığı, akabinde karar cümlesinde tekrar yegâh perdesi vurgulanarak rast perdesinde karar verildiği söz konusudur. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinin dışında yegâh perdelerinin başlangıç ve karar cümlelerinde yegâh-rast atlamaları ile vurgulandığı görülmektedir. Yapılan bu seyirlerin Kantemiroğlu tarafından Rehâvî makâmı için "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade edilerek dolayısıyla Rehâvî makâmının Rast makâmının gölgesinde kaldığı ve tanımının devamında trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi de ele alınan eser ile benzer motifler göstermesi sebebiyle eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın bir nağme yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivde yer alan iki nüshada da Düyek usûlünde ifade edilen eserde nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte yapılarının ekseriyetle Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturarak 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile bütünlük oluşturmaktadır. Eserde yer yer 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlar ile Düyek usûlüne benzer motifler yer alsa da çoğunlukla Sofyan usûlü kalıbına yönelik kullanımlar söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalardan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın yapı taşıdığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rehâvî** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-61).

4.62. Dâim Hakkı Zikredelim

Şekil 62. Dâim Hakkı Zikredelim

Eser Adı	Dâim Hakkı Zikredelim
Güftekâr	Muzaffer Ozak (Aşkî)
Bestekâr	Erdinç Çelikkol
Arşiv Bilgisi	16392
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Erdinç Çelikkol tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu belirtilen makâmın Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ilk cümlede rast kutbunda nağmelerin akabinde yegâh perdesine genişleme gösterilmiştir. Yegâh perdesinden sonra tekrar rast ekseninde başlayan seyir yapısının rast perdesinde yaptığı kalış ile ikinci nağme cümlesi tamamlanmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi civarında gösterilen nağmelerden sonra segâh perdesinde kalış yapılmış, rast perdesi gösterildikten sonra tekrar yegâh perdesine kadar genişleme yapılmıştır. Eserin karar bölgesinde rast odağında motifler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile rast perdesi odağında başlayarak cümlelerin rast petdesinde tamamlanması itibariyle tutarlılık göstermesi söz konusudur. Bu doğrultuda eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı, ayrıca nağmelerdeki darplara ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hecelere denk gelen kuvvetli ve zayıf zamanların Sofyan usûlü ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bahsi geçen yapının eserin sonuna kadar benzer yapıda işlendiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-62).

4.63. Daldı Gönül Bahr-i Gama

Şekil 63. Daldı Gönül Bahr-i Gama

Eser Adı Daldı Gönül Bahr-i Gama

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım olarak neşredilmiştir. Nota ve güftelerin bir kısmı silik olması sebebiyle okunamamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre segâh-acem atlaması ile başlanarak nevâ perdesi duyurulmuş ve segâh perdesinde kürdî yedenli kalış yapılmıştır. Segâh perdesinde yapılan kalışın akabinde yine acem perdesi işlenmesinden sonra kürdî perdesi ile segâh vurgulanmasının akabinde kürdî perdesi dügâh perdesine dönüştürülerek kısaca dügâh duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinden başlayan seyrin devamında yine segâh perdesi kürdî perdesi ile vurgulanmış, dügâh perdesi duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserdeki seyir yapısının genel itibariyle segâh perdesini kürdî yedeni ile vurgulayarak güçlendirdiği, akabinde kürdî perdesinin dügâh perdesine dönüştürülerek kısaca duyurulduğu ve rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyrin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi kutbunda başlayan Rast makâmı tariflerinden ziyâde Nâsır Dede'nin "*Segâh âgâze edip Rast perdesinde karar ede*" (Kutluğ, 2000, s. 308) şeklinde tarif edilen ve bestesi Tab'i Mustafa Efendi'ye ait Beste formundaki "*Hemişe Dilde Sühan Elde Saz Kârımdır*" isimli Sazkâr eser ile seyir yapılarının benzerliği itibariyle yegâh perdesini duyurarak Rehâvî'li karar göstermese de ele alınan eserin **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eser ilk ölçüye 2/8'lik tartım ile başlamasının akabinde nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin genelinde ölçü başlarında kullanılan 8'lik tartımların ve güftelerin bileşenini oluşturan hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre tutarlılık gösterdiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin nüshadan farklı olarak **Sazkâr** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-63).

4.64. Dervişim Deyip de Dergâha Geldin

Şekil 64. Dervişim Deyip de Dergâha Geldin

Eser Adı	Dervişim Deyip de Dergâha Geldin
Güftekâr	Arşivde yer alan tek nüshada güftekâr hakkında bilgi bulunmamaktadır. Güftelerden de herhangi bir çıkarıma varılamamıştır.
Bestekâr	Arşivde yer alan tek nüshada bestekâr hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1992 yılında Cüneyd Kosal tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesinde kısa kalışlardan sonra segâh ekseninde seyirler gösterilmiştir. Eserin devamında giriş bölümündeki nağme cümlesine yine yegâh-rast atlaması ile başlanarak ilk ölçüde aynı nağmeler kullanılmış, karar cümlesinde segâh perdesinden rast perdesine seyredilerek karar verilmiştir. Bahsi geçen nağmelerin eser sonuna kadar sürdüğü görülmektedir. Ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında seyreden Rast makâmı tarifi ile benzerliğinden ziyâde, Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edileceği ifâde edilen ve 18. yy. da İlya ve Tabî Mustafa Efendi'nin eserlerinde Nâsır Dede'nin ifâde ettiği yapının yanında husûsen Rehâvî de işleyerek (bu eserde yegâh vurgularının tam anlamıyla Rehâvî makâmını karşılamasa da) karara gittiği görülen **Sazkâr** makâmı ile benzerliği söz konusudur.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlü ile ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, bunun yanında nağme ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 4 zamanlı Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf

zamanlarına göre yer yer yegâh perdesi ve diğer ölçü başlarında kullanılan 4'lük tartımlar ile kullanılan vurgular ile kurgulanarak Sofyan usûlü ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-64).

4.65. Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır

Dervişlik dedikleri....bir acâyip tuzaktır
Derviş olan kişiye ....evvel dirlik gerektir

Çün erde dirlik ola....Hak ile birlik olan
Varlığın elden koy...Hakk'a kulluk gerektir

Hak ere benim dedi.....Varlığın elden kodu
Erenlerin himmeti.....yerden göğe direktir

Ârif isen ey YÛNUS.....anladın bildim dema
Tut erenler eteğin.....bir sama gerektir

Şekil 65. Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır

Eser Adı	Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Tâhir Karagöz
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, bestekârı Tahir Karagöz tarafından neşredilmiştir
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümündeki seyrine rast kutbunda başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Eserin devamında aynı nağme yapısı kullanılarak rast perdesinde kalış yapıldığı söz konusudur. Rast perdesi kutbunda seyirlerin mükerrer yapıda işlenmesinin akabinde nevâ perdesine yönelen seyir yapısının kademeli olarak pestleşerek yapılan asma kalışlar ile rast perdesinde karar verdiği ifade edilebilir. Rast perdesinin odağında başlayan seyir yapısının ve rast perdesinin sıklıkla vurgulanarak kalışlar yapıldığı seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olduğu izlenmektedir. Söz konusu gerekçeler hasebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümleleri 8/4'lük zamanlara göre yani 4/4'lük iki ölçüde kurgulanmıştır. Bunun yanında eserde kullanılan nağme ve güfte yapısının nüshada ifade edilen Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbı ile tutarsız olduğu görülmektedir. Eserdeki nağme ve hece vurgularının 4 zamanlı Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği ve bu yapının eserin sonuna kadar devam ettiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-65).

4.66. Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân

Şekil 66. Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân

Eser Adı Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân

Güftekâr Üsküplü Şeyh Sırrî Efendi

Bestekâr Şeyh Sâdettin Rifâî Efendi

Arşiv Bilgisi 16305

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1989 yılında "Raik efendinin Vakıf'da kasete kaydedilen sesinden" notuyla Cüneyd Kosal tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında ifâde edilen eserin Zemin bölümüne rast-yegâh atlaması ile başlanmasının akabinde hüseynî perdesine kadar tizleşen nağmelerin herhangi bir perdede kalmaksızın nağme cümlesinin sonunda tekrar rast perdesine gelerek kalış yaptığı görülmektedir. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan nağmelerin kısaca segâh perdesini duyurarak tekrar rast perdesini güçlendirerek kalış yapması söz konusudur. Eserin devamında yine aynı nağmeler tekrar ederek ikinci satırda işlenen yapı ile karar verilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin ilk nağme cümlelerine rast perdesi ile başlanarak herhangi bir perde güçlendirilmeksizin rast perdesinde yapılan kalışın Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel yapıda olduğu, tariflere göre rast-çargâh arasında başlanması belirtilen tarifi eserdeki seyrin tam olarak karşılamamasının yanında rast perdesi odağında nağmeler ve rast perdesinde yapılan kalış sebebiyle eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

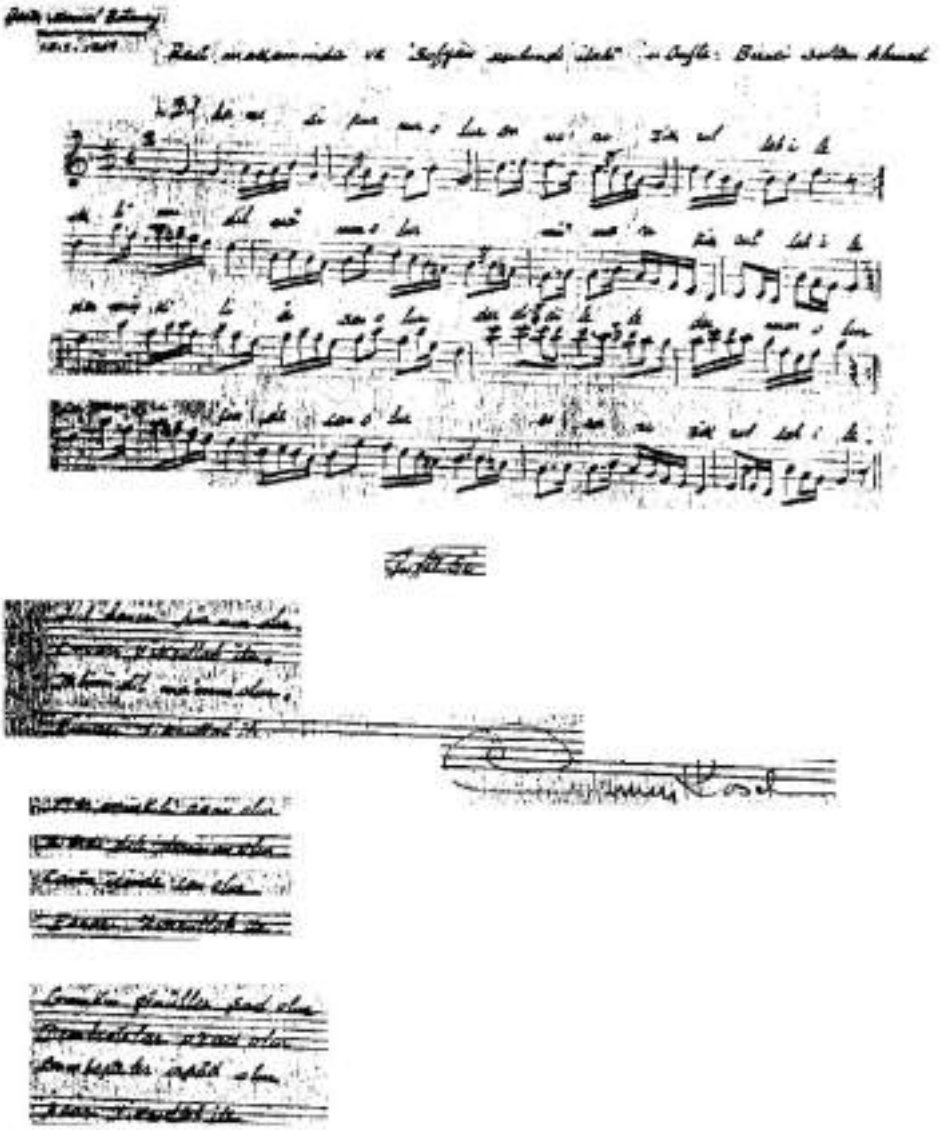
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güftelerinin 4 zamanlık kalıplara göre kurgulandığı, nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre tasarlanarak özellikle kuvvetli zamanlarda daha vurgulu işleyişler ile bahsi geçen yapıların usûl ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bahsi geçen yapının eserin sonuna kadar tutarlı

şekilde sürdürülmesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-66).

4.67. Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile

Şekil 67. Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile

Eser Adı Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile

Güftekâr Sultan I. Ahmed (Bahti)

Bestekâr Kemal Batanay

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal tarafından el yazısı olarak neşredilmiştir. Notanın büyük bir kısmı okunamamaktadır.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast kutbunda seyirler gösterilmiş ve herhangi bir perdede kalmaksızın rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast makâmının duyurulduğu ilk nağme cümlesinden sonra nevâ ve rast perdeleri arasında işlenen motifler akabinde nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Nevâ perdesi ekseninde yapılan seyirlerden sonra yegâh perdesine kadar pestleşen seyrin rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eserin karar bölümündeki nevâ perdesinin güçlendirilmesinin akabinde yegâh perdesine inilerek rast perdesinde verilen kararın Rehâvî makâmına yakın olduğu görülse de eserin ilk nağme cümlesinde yegâh perdesinin vurgulanmaksızın rast perdesi ekseninde seyirler göstererek rast perdesinde kalış yapılarak Rast makâmını tamamlaması ile eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri 4/4'lük zamana göre kurgulanarak işlenmiştir. Ölçülerde görülen bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre vurgularının oluşturularak nağme ve güftelerin Sofyan usûlü ile âhenkli bir yapı

taşıması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-67).

4.68. Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb

Doğdu ol şems-i hakîkat burc-i vahdetten bu şeb
Kapladı nûr-i tecelli âlemi cümle bu şeb
Geldi a'yâne ayân oldu bütün şehr-i vücûd
Kıldılar secde ağaçlar dağlar u taşlar bu şeb (1)

Şekil 68. Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb

Eser Adı	Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb
Güftekâr	Arşivde yer alan nüshalarda güftekârın belirsiz olmasıyla birlikte güftelerin dîvan şâirlerinden Fehmi'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Latif Ağa
Arşiv Bilgisi	14133
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha Cüneyd Kosal imzalı olup H. Can tarafından, 3. nüsha ise El Yazım olarak neşredilmiştir. Nüshalar arasında makam yönünden bir farklılık bulunmazken Evsat olarak belirlenen usûl 1. ve 3. nüshalarda 26/4'lük, 2. nüshada 5/4'lük tartımlarla gösterilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak hüseynîaşîran perdesine genişleme gösterilmesinin akabinde herhangi bir perdede durmaksızın Evsat usûlünün önce yarı zamanında, daha sonra usûl sonunda rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi kutbunda nağmeler gösterilmiş, gerdâniye perdesine kadar ulaşan nağmelerden sonra segâh perdesinde kalışlar yapılmıştır. Nakarat bölümünde rast-hüseynî perdeleri arasında Rast dizisi sesler ile seyirler gösterilerek muhtelif asma kalışlar gösterilmiş, rast perdesi odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve karar seyirlerinde rast perdesi ekseninde nağmeler gösterilerek rast perdesi vurgulanmıştır. Bu bağlamda eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması hasebiyle nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki üç nüshada da Evsat usûlünde neşredilen eserin tercih edilen nüshasında ölçülerin 4'lük tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklinde ifade edilerek ölçülendirilmesi söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte yapılarının 26 zamana göre tasarlandığı ve bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 26 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte kurgusunun 26 zamanda tamamlanmasının yanında eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-68).

4.69. Doğmazdı Kalbe Îman

Şekil 69. Doğmazdı Kalbe Îman

Eser Adı Doğmazdı Kalbe Îman

Güftekâr Ali Ulvi Kurucu

Bestekâr Sâdettin Kaynak

Arşiv Bilgisi 14479

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 5 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal imzalı Baskı Yazım ilk nüshası incelenmek üzere terich edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla; 1980 yılında M. Bilki (Cüneyd Kosal imzalı), D. Çakmak (Cüneyd Kosal imzalı), Cüneyd Kosal (Musiki Rehberi notuyla) ve Bekir Sıtkı Sezgin tarafından neşredilmiştir. 4. nüshada eser Rast Tevşih olarak adlandırılmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde ilk mısradaki güftelerin başladığı bölümde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerden sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyirde Nişâbur çeşnisi gösterilerek nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Seyrin devamında segâh, dügâh gibi muhtelif perdelerde kalışlar gösterildikten sonra rast perdesinde kalış yapılmış, karar nağmesinde de Rast dizisinde kullanılan segâh perdesi kürdî perdesine dönüştürülerek Itrî'nin "Rast Nât-ı Mevlânâ", Benli Hasan Ağa'nın "Rast Peşrevi ve Rast Saz Semâî" gibi eserlerde kullanılan yapı ile karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve ifade edilen eserler doğrultusunda nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde 5 nüshası bulunan eserin 1. nüshada 8/8'lik tartımla ifade edilen Sofyan, 2. nüshada 4/4'lük Sofyan, 3. nüshada 8/8'lik Düyek, 4. nüshada 8/8'lik Düyek, 5. nüshada 4/4'lük Sofyan olarak belirtilen usûl bilgilerinde muhtelif ihtilaflar yer

almaktadır. Eserin tercih edilen ilk nüshasında "Levlâke yâ Muhammed Levlâk" güftelerinin yer aldığı Nakarat bölümü terennüm gibi kullanılarak eserin yapısından usûl ve makâm anlamında bağımsız kullanılmış ve 8/8'lik Düyek usûlüne uygun yapıda bestelenmiştir. Bunun yanında eserin "Doğmazdı Kalbe Îman" şeklinde başlayan eserin ilk güftelerinde Düyek yapısı sona ererek 4/4'lük tartımlara uygun ve 4/4'lük kalıba uygun nağme ve güfte vurguları görülmektedir. Bu yapı güftelerin sonuna kadar sürdürülmüş ve yine son bölümde Düyek usûlüne geçiş yapılmıştır. Bu minvalde eserin güftelerini oluşturan bölümün Sofyan usûlü oluşu itibariyle eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği ifade edilebilir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-69).

4.70. Dolap Niçin İnilersin

Dolap niçin inilersin
Derdim vardır inilerim
Ben mevlâya aşık oldum
Anın için inilerim

Beni bir dağda buldular
Kolum kanadım kırdılar
Dolaba lâyık gördüler
Anın için inilerim

Suyum alçaktan çekerim
Dönüp yüksekten dökerim
Görün şu ben ne çekerim
Anın için inilerim

Benim adım dertli dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emr eylemiş Çalap
Anın için inilerim

Dülâgerler beni yondu
Her âzam yerine kondu
Bu iniltim Hak'tan geldi
Anın için inilerim

Ben bir dağın ağacıyım
Ne tatlıyım ne acıyım
Ben Mevlâ'ya duâcıyım
Anın için inilerim

DERVİŞ YÛNUS eydür âhı
Gözyaşı döker günâhı
Hakk'a âşıkım vallâhi
Anın için inilerim (1)

Şekil 70. Dolap Niçin İnilersin

Eser Adı Dolap Niçin İnilersin

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Abdullah Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha el yazımı ve Eski Türkçe/Osmanlıca olup M. İsmail H. Bey tarafından neşredilmiştir. 3. nüsha Cüneyt Kosal imzalı olup 10.11.947 notuyla H. Can tarafından el yazımı olarak neşredilmiştir. El yazımı olan bu nüshanın silik bölümleri olması sebebiyle bestekâr bilgisi okunamamaktadır. İlgili nüshalar incelendiğinde makam ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak segâh perdesi güçlendirilmiş, nevâ perdesi duyurulduktan sonra hüseynî perdesinden rast perdesine inilmesinin akabinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesindeki kalış güçlendirilmiştir. Eserin ele alınan Zemin bölümü aynı zamanda karar nağmeleri oluşu sebebiyle diğer bölüm incelemeye dahil edilmemiştir. Söz konusu seyir yapısının rast odağında başlamasının akabinde segâh ve nevâ perdeleri duyurulsa da seyrin devamında ve karar nağmelerinde bahsi geçen perdeler güçlendirilmeksizin rast perdesi odağında nağmeler gösterilerek karar edilmesinde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzer yapı görülmesi hasebiyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın seyir gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki nüshalarda Devr-i Hindi usûlünde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 7/8'lik zamana göre kurgulandığı, ölçülerin

başlarında kullanılan nağmelerin 8'lik tartımlarda 3'lü kümeler halinde oluşturulması akabinde 2 tane 4'lük tartımların kullanılması ile 3+2+2 şeklinde kümelenen Devr-i Hindi usûlünün kalıbına uygun nağme yapıları görülmektedir. Bunun yanında güfte yapılarında kullanılan hecelerin daha büyük zamanlarda kurgulandığı ama Devr-i Hindi usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki vurgular ile bütünlük sağladığı söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-70).

4.71. Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana

Şekil 71. Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana

Eser Adı	Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana
Güftekâr	Hasan Boşluk
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 23 Ekim 1998 tarihinde Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak kısaca rast tutulduğu daha sonra dügâh perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Seyrin devamında nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ perdesi kutbunda seyrettiği ve zemin bölümünün sonunda 16'lık tartımlar ile rast perdesinde kalış yaptığı söz konusudur. Nakarat bölümüne nevâ odağında başlayan nağmelerin kısaca segâh perdesini duyurması akabinde tekrar nevâ üzerinde motifler işlediği, karar cümlesinde zemin bölümüne benzer nağmeler ile karar edildiği izlenmektedir. Eserin seyir yapısında nevâ perdesinde ağırlıklı nağmelerin gösterildiği söz konusu olsa da zemin bölümünün giriş cümlesinde rast ve dügâh perdelerinin İlâhi formu gereğince kısa duyurulması ve sonrasında nevâ perdesine yönelinmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tanımı ile benzerlik gösterildiği ifade edilebilir. Bahsi geçen benzerlik itibariyle eser seyrinin **Rast** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme yapısının 8/8'lik zamanda kurgulandığı, güftelerin hece dağılımları ve vurguları ile yer yer ölçü başlarında kullanılan 8'lik "sus"lar ve tartım yapılarının Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile tutarlı olduğu, ayrıca nağmelerdeki tartımların Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturduğu söz

konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-71).

4.72. Doldur Kadeh Sungıl Bize

Doldur kadeh sungıl bize
Aşk şarabından ey sâkî
Andan içen kamu âlem
Müftü müderris şeyh fakı

Okudun yedi mushefi
Ki hilet gösterir sâfi
Çünkî amel eylemedin
Gerekse var yüzyıl oku

Sohbetimiz illâhîdir
Şahımız şehlar şâhıdır
Suyumuz kevser şarabı
Çalgımız hem dost hâleti

Yüz kez hacca vardın ise
Yüz kez kaza kıldın ise
Bir kez gönül yıktın ise
Gerektir çekesin âhı

Tâc ile hırka yol vermez
Feraceyle âlim olmaz
Din diyânet olmayınca
Bin kez oku bu evrakı

Yûnus feraizdir tutgıl
Gönüller evini yaygıl
Diler isen Hak bulasın
Gönüllerde tut durağı

Şekil 72. Doldur Kadeh Sungıl Bize

Eser Adı Doldur Kadeh Sungıl Bize

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Ahmet Hatipoğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Bilgisayar Yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde ilk nağme cümlelerinde yegâh perdesine kadar genişleme gösteren nağmelerde yegâh perdesinde yapılan kalışlar söz konusudur. Seyrin devamında rast perdesinden başlayan nağmelerde nevâ perdesi duyurularak rast perdesinde kalış yapılmış, nevâ perdesi güçlendirildikten sonra bir önceki nağmelere benzer seyirler ile rast perdesinde karar edilmiştir. Bahsi geçen motifler farklı güfteler ile benzer şekilde işlenmiştir. Eserin ilk nağme cümlelerinde rast perdesinde kalınmaksızın yegâh perdesine yönelerek yegâh perdesini vurgulayan ve kalışlar yapılan yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast odağında başlayan Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade ettiği Rehâvî makâmına ve seyir yapısı itibariyle bestesi Gulâm Şâdî'ye atfedilen "Âfet-i Sâd Dudimânî Âteş-i Sâd Harmenî" isimli Rehâvî Kâr'a benzerlik göstermesi yönünden ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshasında Sofyan usûlünde neşredilen eser 4/8'lik tartım ile neşredilmiştir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/8'lik zamanlardan ziyâde 4/4'lük zamanlarda tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki güfte vurguları ve nağme cümlelerinin Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı ve 2+2 şeklinde kümelenen yapısı uyumu söz konusudur. Bu minvalde

ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rehâvî** makâmında ve 4/4'lük tartımlarda ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-72).

4.73. Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim

TEVBESİZ YATAN KİŞİ
~~ZOR OLUR ONUN İŞİ~~
~~ŞEYTANLAR YOLDAŞI~~
~~ESTAĞFİRULLAH TEVBE~~
TEVBE ALLAHIM TEVBE
TEVBE MEVLAM HÜ TEVBE.

~~SAĞINA SOLUNA BAK~~
~~SAÇLARINA DÜŞTÜ AK~~
~~BİR GÜN GELİN DERSE HAK~~
ESTAĞFİRULLAH TEVBE
TEVBE ALLAHIM TEVBE
TEVBE MEVLAM HÜ TEVBE...

~~Not: Bu güfte Muhterem Hâfız Hattat Yusuf TAVAŞLI Hocaefendinin~~
GÜNÜMÜZDE OKUNAN MEVLİD-İ ŞERİF Kitabı sayfa 131 den alınmıştır.
(18-Haziran-1990 da başladığım âcizâne bu bestemi CENÂB-I
ALLAH'IN İZNİYLE 12-Temmuz-1990 da ikmâmettim ELHAMDÜLİLLAH.

Bİ IZNİLLAHİ TEALA
19-Zilhicce-1410--12-Temmuz-1990
Beylerbeyi

Şekil 73. Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim

Eser Adı Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim

Güftekâr Arşivde yer alan tek nüshada güftekârın belirsiz olduğu ifade edilmiştir. Esere ait güftelerden de güftekâra ait herhangi bir çıkarım yapılamamıştır.

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 1990 yılında Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında olduğu ifade edilen eserin Zemin bölümüne rast-nevâ atlamasıyla başlanarak başlangıç seyrinde nevâ perdesi kısacaca duyurularak nevâ perdesinde kalış yapılmaksızın rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında benzer atlamalar ve seyir yapısı ile önce dügâh daha sonra rast perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Rast perdesinde kalış gösterilmesinin akabinde nevâ-gerdâniye atlaması ile önce gerdâniye, daha sonra nevâ perdesinde kalışlar yapılmıştır. Karar cümlesinde rast perdesinin pest bölgesinde yeden ya da genişleme kullanmaksızın karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısında eserin başlangıcında yapılan rast-nevâ atlamaları ve nevâ vurgulamalarının tam anlamıyla Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermemesinin yanında, ilk nağme cümlesinde nevâ ya da başka herhangi bir perde güçlendirilmeksizin rast perdesinde kalış yapılması ve rast kutbunda seyirler gösterilerek nevâ perdesi kısa motifler ile duyurulsa da yapılan seyirlerin rast perdesi ekseninde sürmesi sebebiyle eserin **Rast** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güftelerinin 4/4'lük zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Ölçülerde bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre vurgularının oluşturularak

	nağme ve güftelerin Sofyan usûlü ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-73).

4.74. Durmaz Yanar Vücûdum

Şekil 74. Durmaz Yanar Vücûdum

Eser Adı Durmaz Yanar Vücûdum

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Zekâi Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 4 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal tarafından neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Bu nüshada eserin usulü Sofyan olarak gösterilmiştir. 2. nüsha yine Cüneyd Kosal imzalı olup notalar el yazımdır. 3. nüsha Eski Türkçe/ Osmanlıca olup M. İsmail H. Bey tarafından El Yazım olarak neşredilmiştir. Bu nüshada eser 2/4'lük Düyek olarak gösterilmiştir. 4. nüsha "Dergahda kaydettiğim ve Cemile bacının yazdığı notadan" notuyla 1985 yılında Cüneyd Kosal tarafından neşredilmiştir. Bu nüshada da usûl Sofyan olarak gösterilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında olduğu ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast kutbunda doyurucu nağmeler işlenmiştir. Seyrin devamında rast perdesindeki odağın dügâh perdesindeki kısa kalışı ile seyrin farklılaştığı, akabinde tekrar zemin bölümündeki nağme cümlesi rast odağında benzer biçimde vurgulanarak nevâ perdesi tutulmuştur. Nevâ perdesi ekseninde süren seyirlerde acem perdesi kullanılarak tiz bölgelere daha fazla genişlemeler gösterilmemiştir. Acem perdesi kullanımından sonra kademeli şekilde pestleşen nağme yapısının rast perdesindeki kalışı ile karar verilmiştir. Eserin devamında aynı nağme yapısının farklı güfteler ile icrâ edildiği görülmektedir. Söz konusu eserdeki seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile büyük tutarlılık gösterdiği, repertuvarda yer alan Rast makâmındaki klasik eserler ile paralellik göstermesinin yanında husûsen makâmı anlatan ve işlendiği makâm ile tutarlı yapı

gösteren klasik eser mâhiyeti taşıyan söz konusu eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki nüshaların 1. ve 4. sırada yer alan nüshalarda usûlün Sofyan, 2. nüshada usûl belirsiz, 3. nüshada da 2/4'lük tartımlarla gösterilen usûlün Düyek olduğu ifade edilmiştir. Ele alınan ilk nüshaya göre eserde görülen nağme ve güftelerin nüshalarda ifade edildiği üzere 4 zamanda tamamlandığı ve güftelerde yapılan vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli zamanları ile âhenk gösterdiği söz konusudur. Bahsi geçen bu yapının eserin sonuna kadar sürdürülmesi hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği şekilde **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-74).

4.75. Durmaz Yanar Vücûdum

Durmaz yanar vücûdum (hay yâ yâ Allah)
Âh etmeyip nideyim (hay yâ yâ Allah)
Söndüremezem odum
Âh etmeyip nideyim

Mecnun sever Leylâ'yı
Ben severim Mevlâ'yı
Kan ağlayı ağlayı
Âh etmeyip nideyim

YÛNUS gibi düşküne
Aklı gitmiş şaşkına
Dost Muhammed aşkına
Âh etmeyip nideyim (1)

Şekil 75. Durmaz Yanar Vücûdum

Eser Adı Durmaz Yanar Vücûdum

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Mirahor Zâkirbaşısı Arab Sâlih Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 7 nüshası bulunan eserin, D. Karaağaçoğlu tarafından neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. Diğer nüshalar sırasıyla; Halil Can, Bilgisayar Yazım, Bilgisayar Yazım, Bilgisayar Yazım, M. İsmail H. Bey, M. İsmail H. Bey yazımıdır. 5. ve 6. nüshalar Eski Türkçe/ Osmanlıca olup 5. nüshada "57.sayfada (Durmaz yanar vücudum olarak mükerrer" notu, 6. nüshada "52. Sayfada (Ey aşık-ı sadıklar olarak mükerrer" notu düşülmüştür. Bu nüshalarda usûl Düyek olarak gösterilmiştir. İlk nüshada Sofyan olarak göstirelen usûl bilgisi 2. de Düyek, 3. de Sofyan, 4. de Sofyan olarak belirlenmiştir. Usûl yönünden farklılıkların gözlemlendiği nüshalar arasında makâm yönünden adlandırmada farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserin başlangıç seyrine dügâh perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesi kutbunda gösterildiği söz konusudur. Seyrin devamında rast perdesi ekseninde sürdürülen seyirde hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme gösterildiği ve eser sonuna kadar hüseynîaşîran perdesinden daha fazla pestleşilmediği, çargâh perdesinden de daha fazla dikleşilmediği görülmektedir. Eserin başından sonuna kadar rast perdesi odağında sürdürülen seyrin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast makâmı ile tutarlılık sağlaması hasebi ile ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshaların 1., 3. ve 4. nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserin diğer nüshalarda Düyek usûlü ile yazıldığı görülmektedir. Ele alınan ilk nüshaya göre eserin nağme

cümlelerinin 4/4'lük zamana göre kurgulanarak oluşturulduğu, güftelerin bileşenlerini oluşturan hecelerin de nağmeler ile birlikte Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin 1+2+1+2+2 kalıbı ile kullanılan Düyek usûlü ile tutarsız olduğu, 4 zamanlı Sofyan usûlü ile yapı itibariyle âhenk taşıması itibariyle eserin ele alınan nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-75).

4.76. Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney

Duy, şikâyet etmede her an bu ney,
Anlatır hep ayrılıklardan bu ney.

Derki feryâdım kamışlıktan gelir,
Kim işitse gözlerinden kan gelir.

Ayrılıktan parçalanmış bir yürek,
İsterim ben derdimi dökmem gerek.

Kim uzak tuttuysa yardan cânını,
Öyle bekler öyle vuslat ânını.

Her mekânda ağladım ah eyledim,
Kim ki gördüm cümleyi dost belledim.

Herkesin zannında dost oldum ama,
Kimse tâlip olmadı esrârıma.

Hiç değil feryâdımâ sırrım uzak,
Âşinâ ol nûr'a nerde göz kulak.

Ten canın aynâsıdır hem can tenin,
Lâkin olmaz can gözü her kimsenin.

Şekil 76. Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney

Eser Adı Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney

Güftekâr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal imzalı olup Canbaba tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-acem atlaması ile başlanarak "Acemli Rast" (Özkan, 2007, s. 461) dizisi sesler ile seyirler gösterilmiştir. Acem perdesinin vurgulanması sebebiyle söz konusu seyirlerde çargâh perdesi sıklıkla duyurulmuş ve kalışlar yapılmıştır. Çargâh perdesinde yapılan kalışlardan sonra kısaca Nikriz çeşnisi gösterilmiş ve Rast dizisine dönülerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin devamında çeşitli perdelerde kalışlar yapılarak muhtelif diziler kullanılarak geçki ve çeşniler gösterilmiştir. Karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerde Segâh ve Nikriz çeşnileri gösterilmesinden sonra Rast dizisi seslerine dönülerek rast perdesi odağında yapılan seyirler ile karar verilmiştir. Ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin tariflerindeki Rast makâmından ziyâde arşivde yer alan ve uhdesinde tek eser bulunan (Sapanca Çerkez Havası) **Acemli Rast** (Arşivde Acem Rast şeklinde de ifade edilen) makâmına daha yakın seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik tartımlarda ölçülen zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin başlangıcında kullanılan 8'lik "sus" ile başlayan nağmelerin 8/8'lik zaman ve Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile gerek nağme yapıları gerek düzümlerinin büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün

kuvvetli ve zayıf zamanları ile tutarlı yapı gösterdiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Acemli Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-76).

4.77. Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen

Şekil 77. Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen

Eser Adı Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen

Güftekâr Sefer Dal (Muhibbî)

Bestekâr Cüneyd Kosal

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, 16.10.1990 tarihinde Cüneyd Kosal tarafından el yazısı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin seyrine rast perdesinden başlanarak ırak perdesinin sıklıkla vurgulandığı rast odağında nağmeler gösterilmiştir. Seyrin devamında ırak-çargâh arasında süren nağmelerin ilk dolapta yegâh perdesine kadar genişlediği, ikinci dolapta nevâ perdesi ile diğer bölüme geçildiği görülmektedir. Nevâ perdesi ile devam eden seyirde nevâ perdesinden daha fazla tizleşilmeden kademeli şekilde rast perdesine doğru yapılan nağme yürüyüşleri söz konusudur. Eserin karar cümlesinde acem perdesinden başlayan seyrin ırak perdesine kadar pestleşerek rast perdesinde karar verdiği ifade edilebilir. Ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik göstermesi sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin ilk iki ölçüsünde birbirini tekrar eden 4/4'lük zamanda kullanılan ölçülerin birbirini tekrar ettiği ve bu yapı ile eserin 4 zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Ayrıca Sofyan usûlünü oluşturan kuvvetli ve zayıf zamanların nağme ve güftelerin vurguları ile bütünlük teşkil ettiği görülmektedir. Belirtilen gerekçeler doğrultusunda eserin

	nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-77).

4.78. Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı

Şekil 78. Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı

Eser Adı Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı

Güftekâr Ziyâ Polat

Bestekâr Kadri Şençalar

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde tek nüshası yer alan eserin Rast makâmında olduğu ifade edilmektedir. Zemin bölümüne yegâh-rast atlaması ile başlanan eserin ilk nağme cümlesinde rast odağında ve rast-çargâh arasında seyirler gösterilmiştir. Rast perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyrin bir sonraki bölüme nevâ perdesindeki kalış ile geçildiği söz konusudur. Seyrin devamında nevâ ve gerdâniye perdeleri duyurularak segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesi odağında bir seyir gösterilerek nevâ perdesinin duyurulmasının akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine benzer yapıda rast perdesi odağında başladığı, Rast makâmı duyurulmasının akabinde nevâ perdelerine yönelindiği söylenebilir. Ele alınan eserin belirtilen sebepler doğrultusunda seyrinin **Rast** makâmında olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilen eserde nağme cümleleri ve güfteleri oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının eserin başından itibaren ekseriyetle Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstererek 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile âhenk oluşturmaktadır. Eserde yer yer 8'lik sesler ile başlayan nağmeler ile Düyek

usûlüne benzer nağmeler görülse de ekseriyetle Sofyan usûlü kalıbına yönelik kullanımlar söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-78).

4.79. Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan

Şekil 79. Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan

Eser Adı Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan

Güftekâr Ziyâ Cemâl Büyükaksoy

Bestekâr İzzeddin Hümâyî Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin Zemin bölümündeki seyrine rast-segâh atlaması ile başlanarak rast perdesinde kalış yapılmaksızın ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi güçlendirilmiş ve kalış yapılmıştır. Seyrin devâmında nevâ-gerdâniye atlaması ile başlayan seyirlerde nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Çargâh perdesi ile devam eden seyirde hüseynî perdesinin vurgulanarak karar cümlesinde nevâ perdesinden rast perdesine 16'lık tartımlar ile pestleşilmiş, yegâh perdesi duyurularak rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile benzerliğinden ziyâde, Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade ettiği eserde nevâ perdesinin vurgulanması ve rast kalış yapması ile İrden'e (2021) göre Pençgâh-ı Asl makâmı yapıp Yegâh asıl makâmı (yegâh perdesinin duyurulması) kullanılarak rast perdesinde karar edilmesi itibariyle ve seyir yapısının bestesi Hâfız Post'a atfedilen "*Biz Alûde-i Sâgârı Bâdeyiz*" ve Kaptan Zâde'nin "*Arz Etmediğim Yâre Meğer Yâre mi Kaldı*" eserleri ile paralel yapıda oluşu itibariyle ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağmelerinin 8/8'lik zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Söz konusu eserdeki nağme ve güftelerde kullanılan hece

vurgularının ise 8 zamanlı Düyek usûlüne uygun olarak işlendiği, eserin genelinde Düyek usûlü kalıbına uygun tartımlar ile başlanarak 1+2+1+2+2 kalıbı ile nağme ve güfte yapılarının bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-79).

4.80. Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye

1	2	3
Dünyâya mağrur kişi	Ey halk içinde ulu	Uça gide can dahi
Tevbeye gel tevbeye	Olmuş nefsinin kulu	Kuru kala ten dahi
Uçmadan ömrün kuşu	İşit ey yaman huylu	Yûnus Emrem sen dahi
Tevbeye gel tevbeye	Tevbeye gel tevbeye	Tevbeye gel tevbeye

Şekil 80. Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye

Eser Adı	Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Ahmet Hatipoğlu
Arşiv Bilgisi	16380
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Bilgisayar Yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında belirtilen eserin zemin bölümüne yegâh-rast atlaması ile başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlamaları ile nevâ perdesi güçlendirilmiş, akabinde nevâ perdesinin sıklıkla güçlendirilerek rast-hüseynî arasında kullanılan nağmelerden sonra rast perdesinde kalınmış ve saz bölümünde yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiştir. Eserin karar bölgesinde yine nevâ perdesi kutbundan başlayan nağmelerin rast perdesini duyurarak rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Ele alınan eserde nevâ perdesi sıklıkla kullanılarak saz bölümlerinde yegâh perdeleri duyurulsa da eserin ilk ve son nağme cümlelerinde rast perdesi odağında yapılan nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel yapı taşıdığı ve bu sebeple ele alınan eserin **Rast** makâmına yakın olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshasında Türk Aksağı usûlünde neşredilen eserin nağme yapılarının 5/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserin nağme ve güftelerindeki vurgu ve kurguların 2+2+1 şeklinde kümelenen Türk Aksağı usûlüne göre oluşturulduğu, söz konusu nağme ve hece yapısındaki vurguların Türk Aksağı usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin

nüshada ifade edildiği üzere **Türk Aksağı** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında **Rast** makâmında ve **Türk Aksağı** usûlünde yazılan eserin notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-80).

4.81. El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî

El-Hakku bâkî ve l-ömrü fânî
Ve' l-abdü âsî yâ Rabbi afvî
Hak lâ ilâhe illallah
Muhammed Resûlullah

Şekil 81. El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî

Eser Adı El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî

Güftekâr ---

Bestekâr Muallim İsmâil Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, Doğan Karaağaçoğlu tarafından neşredilen ilk nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 2. nüsha "Of 32/77" notuyla El Yazım olarak, 3. Nüsha ise "16. XI. 947" notuyla Halil Can tarafından, neşredilmiştir. İlgili nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin giriş seyrine rast perdesinden başlanarak ilk nağme işleyişinde Rast dizisi sesleri ile herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın hüseynî perdesine kadar tizleşerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nim hicaz perdesi kullanılarak nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesleri ile kalış yapılmıştır. Karar cümlesinde nevâ perdesine kadar gösterilen seyrin akabinde rast perdesinin altında herhangi bir genişleme ya da yeden alınmaksızın karar edilmiştir. Ele alınan eserin seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifindeki ilk seyrin rast-çargâh perdeleri arasında yapılması gerektiği ifade olsa da herhangi bir perdede kalmaksızın rast odağında yapılan seyirlerin Rast makâmına daha yakın bir yapı sergilediği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki 3 nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eser tercih edilen ilk nüshada 8/8'lik, 2. ve 3. nüshalarda 2/4'lük tartımla gösterilmiştir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı, nota nüshasındaki düzümlemede

Sofyan usûlüne benzer yapılar görülse de eserin nağme ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hece vurgularında 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbına uygun işleyişler söz konusudur. Bu minvalde bahsi geçen nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarıyla bütünlük göstermesi itibariyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-81).

4.82. El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn

Şekil 82. El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn

Eser Adı	El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn
Güftekâr	Atıf Efendi
Bestekâr	Kemal Tezergil
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal imzalı olup Aslan Hepgür tarafından el yazısı olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerde yegâh perdesine yapılan genişlemeler gösterilmiş, nağme cümlesinin sonunda rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ perdesini güçlendirdiği ve rast odağında karar ettiği görülmektedir. Bu minvalde eserin Zemin bölümünde Rast perdesi odağında kullandığı nağmeler ile Rast makâmını duyurması, daha sonrasında nevâ perdesini güçlendirmesi söz konusudur. Bu doğrultuda bahsi geçen seyir yapılarının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik gösterdiği ve ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin 8 zamandan oluşan ölçülerde kurgulandığı görülmektedir. Eserin başlangıcında kullanılan 8'lik "sus" ile başlayan nağmelerin 8/8'lik zaman ve 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü yapısı ile gerek nağme yapıları gerek düzümlerinin büyük ölçüde uyumlu olması söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurguları Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile tutarlı yapı göstermektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade

edildiği gibi **Düyek** usûlünde ve 8/8'lik zamanda bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-82).

4.83. Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık

Elâ ey mefhar-i âlem sana kevn-ü mekân âşık
Döner nûrun ile devrân sana halk-ı cihân âşık

Göründa pertevinde nûr-i vech-i kibriya çünkim
Avân âşık beyân âşık mümin âşık nihan aşık

Kulun Sami günahkârân içinde cümleden mücrim
Şehin şâh-i şefeatsin sana hep âsiyan âşık

Şekil 83. Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık

Eser Adı Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık

Güftekâr Sâmi Efendi (Şeyh)

Bestekâr Mustafa Tüzün (Cihangir İmamı)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal imzalı olup M. Doğan Dikmen tarafından neşredilmiştir. Söz konusu tek nüshada eserin "Tevşih" olduğu belirtilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesinde kısa bir kalış gösterilmiştir. Akabinde nevâ ve hüseynî perdeleri duyurularak tekrar rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devâmında nevâ perdesi ekseninde gösterilen nağmelerde Nişâbur çeşnisi kullanılarak nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak nevâ perdesinde Nihâvend dizi sesleri duyurulmuş, nevâ perdesinden rast perdesine seyredilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde yegâh perdesine kadar genişleyen seyir yapısının yegâh-segâh atlamasından sonra rast perdesinde karar edildiği söz konusudur. İncelenen eserin seyir yapısı itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile eserin yegâh-rast atlamasıyla başlayarak nevâ perdesinin vurgulanması, karar cümlesinde yegâhı tekrar duyurarak karar etmesi gibi sebeplerden ötürü tutarsızlıkları görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Hâfız Post'a ait "*Dile Mâye-i Safâdır Hatt-ı Rûy-i Yâr Derler*" Rehâvî Ağır Semâî ile benzerlik göstermesinin yanında Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifâde ettiği Rehâvî makâmının trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı, Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek karara doğru yegâh perdesi

göstermesi gibi tarifler çerçevesinde ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın olduğu tespit ediliştir.

Usûlü

Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik, güftelerinin de 16/8'lik zamanlarda kurgulandığı söz konusudur. Eserdeki hemen her ölçünün başında gerek 8'lik "sus", gerek 8'lik ölçülerde kullanılan seslerin 1+2+1+2+2 şeklinde görülen Düyek usûlünün yapısı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlü darpları ile kuvvetli ve zayıf zamanlarının âhengi sebebiyle ele alınan eserin ilk nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-83).

4.84. Elbet Gelir Nurlu Günler

Şekil 84. Elbet Gelir Nurlu Günler

Eser Adı Elbet Gelir Nurlu Günler

Güftekâr İzzettin Eskidemir

Bestekâr İzzettin Eskidemir

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, El Yazım olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümündeki seyrine rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ kutbunda seyirler gösterilmiştir. Nevâ perdesinde sürdürülen seyirlerin akabinde segâh perdesinde kalışlar yapılmış, seyrin devamında tekrar rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi güçlendirilmiş, karar cümlesinde hüseynî perdesinin güçlendirilerek rast perdesinde yedensiz ve pest bölgelere genişlemeksizin kalış yapılmıştır. Söz konusu eserdeki seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ayrıldığı, Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklindeki ifâdeleri ile tutarlılık göstermesi hasebi ile eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Eserin nağmeleri ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının ise 1+2+1+2+2 küme yapısından oluşan Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-84).

4.85. Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî

Ezân-ı Muhammedî

Emr-î bülendsin ey ezân-ı Muhammedî
Gök nûra garkolur nice yüzbin minâreden
Kâfi değil sadâna cihan-ı Muhammedî
Şehbâl açınca rûh-ı revân-ı Muhammedî

Sultan Selîm-i Evvel'i râmetmeyüp ecel
Erväh cümleten görür Allâhü Ekber'i
Fethetmeliydi âlemi şân-ı Muhammedî
Akseyleyince arşa lisân-ı Muhammedî

Üsküp'de kabr-ı mâder olsun bu nev-gazel
Bir tuhfe-i bedi'ü beyân-ı Muhammedî

Şekil 85. Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî

Eser Adı Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî

Güftekâr Yahya Kemal Beyatlı

Bestekâr Kemal Gürses

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 3 nüshası bulunan eserin, H. Tuncel tarafından bilgisayar yazısı olarak neşredilen 1. nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 2. nüsha el yazım olarak neşredilmiş olup bazı kısımları okunamamaktadır. 3. nüsha "12.6.1984 de Sahib-i Eserden alan arkadaşım Abdurrahman Dorgeç'den alınmıştır- Beylerbeyi" notuyla Dursun Çakmak? tarafından neşredilmiştir. İlgili nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık görülmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak ırak perdesinin vurgulandığı rast kutbunda seyirler yapılmış ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesi üzerinde başlangıç seyrindeki Rast duyumlarına benzer nağmenin kullanılarak dügâh perdesine göçürüldüğü görülmektedir. Akabinde hüseynîaşîran ve çargâh perdeleri arasında sıklıkla rast odağında nağme cümlelerine yer verildiği, rast perdesinde yer yer kalışlar yapıldığı söz konusudur. Rast perdesinde yapılan kalışlardan sonra segâh ve dügâh perdeleri yapılan kalışlar ile duyurularak tekrar rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar bölümünde ırak ve segâh perdeleri arasında rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş, dügâh perdesinde kalış yapılmasının akabinde tekrar rast perdesi sıklıkla vurgulanmış, ırak perdesi duyurularak rast perdesindeki karar güçlendirilmiştir. İncelenen eserde uygulanan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile benzer yapıda rast perdesi odağında nağmelerin başlangıç ve bitiş cümlelerinde vurgulandığı, rast odağında

doyurucu seyirler yapılmasının akabinde muhtelif genişleme ve asma kalışlarda bulunulduğu söz konusudur. Bu minvalde eserin seyir yapısı itibariyle **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan 3 nüshanın 1. ve 3. sıradaki nüshalarda usûlün "Ağır Devr-i Hindi", 2. nüshada "Sengin Devr-i Hindi" olduğu ifade edilmiştir. Eserde kullanılan nağmelerin 7/4'lük zamana göre kurgulandığı, güftelerin de daha geniş zamanlarda düşünülerek hecelendirildiği görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte yapılarında kullanılan hecelerin Devr-i Hindi usûlünün 7/4'lük mertebesi ve 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen yapı ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin usûlünün mertebe itibariyle nüshalarda ifade edildiği üzere "**Ağır Devr-i Hindi**" veya "**Sengin Devr-i Hindi**" şeklinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-85).

4.86. En Muhteşem Sevdâ O ki Yâr Görünmez

Şekil 86. En Muhteşem Sevdâ O ki Yâr Görünmez

Eser Adı En Muhteşem Sevdâ O ki Yâr Görünmez

Güftekâr Feyzi Halıcı

Bestekâr Çinuçen Tanrıkorur

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 2 nüshası bulunan eserin, "1967 beste no: 54" notuyla paylaşılan ve Cinuçen tanrıkorur tarafından neşredilen ilk nüshası tercih edilmiştir. 2. nüsha El Yazım olarak neşredilmiş olup nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin zemin bölümüne rast-yegâh atlaması ile başlanarak rast ve segâh perdelerinde kısa kalışlar yapılması akabinde zemin bölümünün sonuna kadar nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiştir. Nakarat bölümüne hüseynî perdesi güçlendirilerek başlanmış, seyrin devâmında nevâ ve segâh perdeleri duyurulmuş, dügâh perdesindeki kalış ile Mâye yapılarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde yegâh perdesine kadar genişleme kullanılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden farklı olarak eserde seyre yegâh gösterilerek başlanmasının akabinde nevâ perdesine yönelinmesi, rast perdesinden ziyâde nevâ perdesi odağında seyirler gösterilmesi, segâh ve dügâh perdelerindeki kalışlar ile Mâye yapılması, karara giderken de yegâh perdesini tekrar duyurarak karar verilmesi şeklinde ifade edilebilir. Söz konusu seyir yapısı Kantemiroğlu'nun Rast makâmının gölgesi kalması sebebiyle "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde zikrettiği, tanımının devamında trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığını ifade ettiği Rehâvî makâmı ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Kutluğ (2000) tarafından "Eğer, makam Nevâdan başlamış

ise Dügâh Mâye makamını gösterip, sonra Rast makamı çevresinde Yegâha inmektedir ve eğer, Rast perdesinden başlamış ise Rast makamını gösterdikten sonra Nevâya geçerek Mâye makamını icra etmekte, karara doğru yine Rast çevresinde Yegâhı göstererek karar vermektedir" şeklinde iki farklı seyirde Rehâvî makâmı anlatılmıştır. Ele alınan eserdeki seyrin yegâh-rast perdeleri ile rast perdesini kısaca duyurması, nevâ ekseninde seyirlerini devam ettirmesi sonrasında Mâye kullanımı ve yegâh perdesinin gösterimi ile karar verilmesi hasebi ile verilen tarifler ile tutarlılık taşıdığı görülmektedir. Bu sebeple incelenen eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan 2 nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güftelerin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin ilk iki ölçüsünde 4'lük tartımlar ile başlayan nağmelerin Sofyan usûlü ile iltisaklı görülse de sonraki ölçülerde işlenen nağme ve güftelerdeki hece yapılarının gerek 8'lik "sus" ile başlaması gerek 8'lik sesler ile başlayarak 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünün kalıbı ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde eserin Sofyan usûlünden ziyâde Düyek usûlünün kalıbı, kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu sebebiyle neşredilen nüshalardan farklı olarak **Düyek** usûlüne daha yakın bir işleyişi olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-86).

4.87. Engelleri Aştım Geldim

Şekil 87. Engelleri Aştım Geldim

Eser Adı Engelleri Aştım Geldim

Güftekâr Ziya Polat

Bestekâr Arif Sami Toker

Arşiv Bilgisi ---

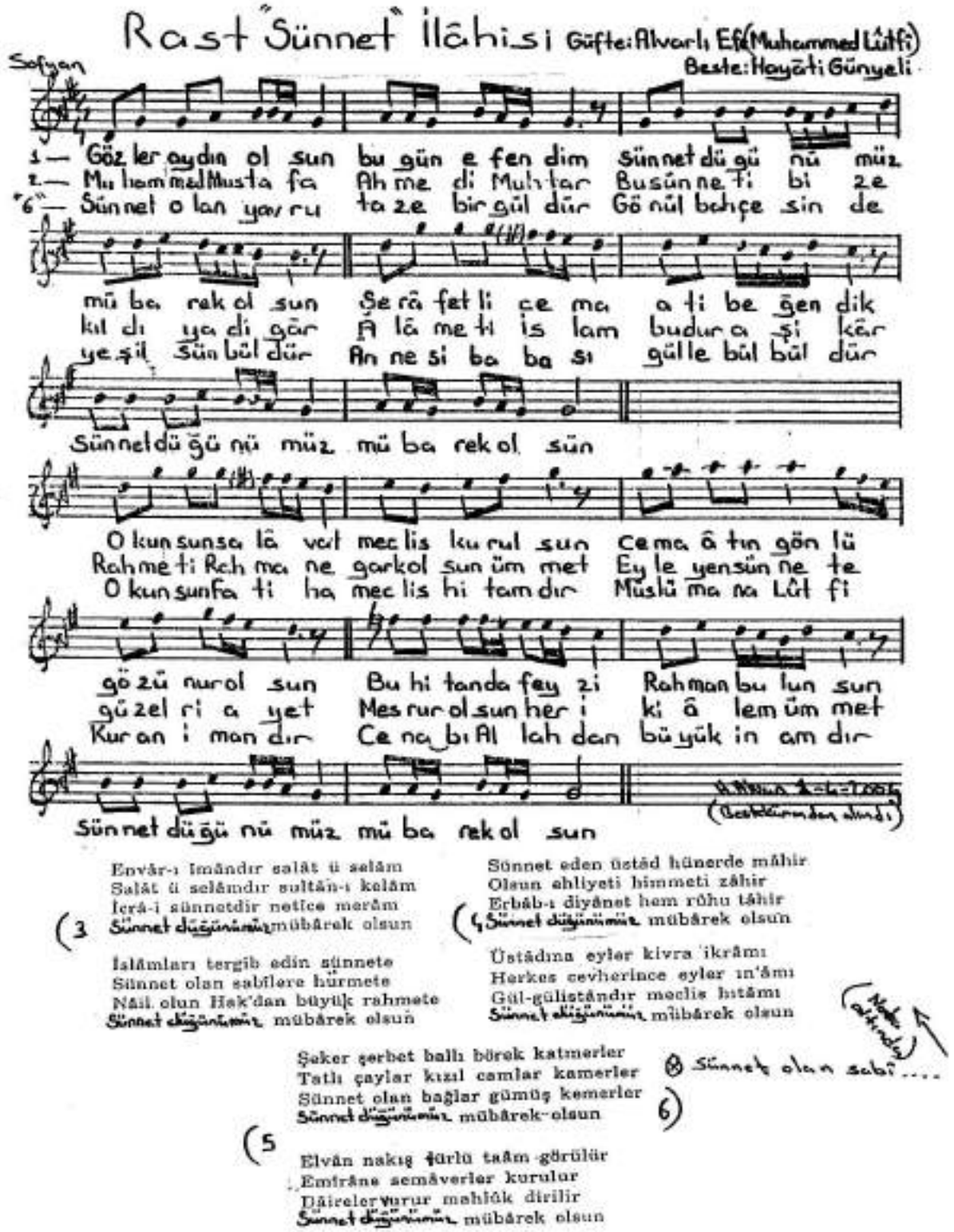
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal imzalı olup Erol Bingöl tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshasında Rast makâmında ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast-çargâh arasında gösterilen nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi kutbunda gösterilen seyrin devamında rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi ekseninde nağmeler kullanılmış, nevâ perdesi üzerinde herhangi bir dizi ile genişleme yapılmamıştır. Nevâ perdesi vurgulandıktan sonra karar cümlesinde segâh perdesinden rast perdesine doğru seyredilerek karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine ve çalışma içerisinde verilen Rast makâmı tarif ve eserleri ile paralellik göstermesi sebebi ile eserin **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı, eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 1+2+1+2+2 küme yapısından oluşan Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlenmesi söz konusudur. Eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-87).

4.88. Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Sünnet İlahisi)

Şekil 88. Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim)

Eser Adı Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm

(Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim)

Güftekâr Alvar'lı Efe (Lütfi)

Bestekâr Hayati Günyeli

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, "1-4-2004 (Bestekârından alındı)" notuyla, M. Hakan Alvan tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde segâh perdesinden başlayan nağmelerin segâh perdesi odağında yaptığı seyirler ile segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ-gerdâniye perdeleri arasında yapılan kısa seyirlerde nevâ perdesi kısaca duyurularak çargâh perdesinde kısa kalış yapılmış ve rast odağında yapılan nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin sonundaki karar cümlesinde yine segâh perdesinden başlayan ve bahsi geçen rast odağında seyreden nağmeler ile karar verilmiştir. Eserin ilk seyrine segâh perdesinden başlaması ve yer yer segâh perdesinde kalışlar yapılması Sazkâr makâmına benzer yapı gösterse de ilk ve son nağme cümlelerinin rast perdesi odağında ve rast perdesinde tamamlanması hasebiyle ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eser, 4/4'lük ya da 8/8'lik tartımlarda kurgulanarak oluşturulmuştur. Eserdeki

	nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 8'lik sesler ile kullanımı görülse de söz konusu kullanımın Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanlarından ziyâde Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıbı ve vurguları ile örtüştüğü görülmektedir. Bu minvalde eserin sonuna kadar Düyek usûlünün bahsi geçen kalıbına yönelik vurgular kullanılmaksızın karar göstermemesi sebebiyle **Sofyan** usûlüne daha yakın yapı gösterildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-88).

4.89. Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu)

Şekil 89. Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu)

Eser Adı	Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu)
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	---
Arşiv Bilgisi	14189
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde Rast makâmında 5 nüshası bulunan eserin, Cüneyd Kosal imzalı 4. nüshası incelenmek üzere tercih edilmiştir. 1. nüsha Bilgisayar yazım, 2. nüsha 15.4.1993 tarihli El Yazım, 3. nüsha Cüneyd Kosal imzalı olup 1980 yılında Mahmut Bilki tarafından, 5. nüsha ise El yazım olarak neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tüm nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserin girişinde kullanılan 4/4'lük ilk dört ölçünün eserin sonuna kadar aynı nağmeler ve farklı güfteler ile kullanıldığı görülmektedir. Oldukça kısa yapıdaki söz konusu nağmelere rast perdesinden başlanarak rast perdesinde uzun kalınmaksızın segâh perdesi gösterilmiş, nevâ perdesine kadar tizleşen seyrin rast perdesine gelinerek karar verilmiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine benzediği yalnız başlangıç cümlesinde rast perdesini doyurucu şekilde kullanmadığı, segâh perdesindeki kısa kalışlarla da daha farklı bir makâmın tam anlamıyla karşılanamayacağı sebebiyle eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir. Ele alınan eserdeki kısa nağme yapılarının da makâm anlatım noktasındaki etkisi de söz konusudur.
Usûlü	Arşivdeki 5 nüshada da Sofyan usûlünde olduğu ifade edilen eserin nağme ve güftelerinin 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu, ölçü başlarındaki ekseriyetle 4'lük seslerde kullanılan nağmelerin Sofyan usûlünün kuvvetli zamanlarını vurgulayarak nağme, güfte ve usûl bütünlüğü sağlanmıştır. Bu

	minvalde ele alınan eserin tüm nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-89).

4.90. Erişdi Hicrânın Demi

Şekil 90. Erişdi Hicrânın Demi

Eser Adı Erişdi Hicrânın Demi

Güftekâr Aziz Mahmut Hüdâî

Bestekâr Erdinç Çelikkol

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyd Kosal imzalı olup bestekârı Erdinç Çelikkol tarafından el yazısı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshasında Rast makâmında olduğu ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak hüseynîaşîran-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi kutbunda nağmeler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast makâmının gösterilmesinin akabinde rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi vurgulanarak yerinde Nişâbur'lu (donanımdaki segâh baz alındığında Müstear'lı) kullanım ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Nakarat bölümünde nevâ-muhayyer atlaması ile önce acem perdesi kullanılarak nevâ perdesine Nihâvend dizisi, akabinde yerinde Segâh makâmı duyurularak segâh perdesinde kalış gösterilmiştir. Segâh perdesinin vurgulanmasından sonra dügâh perdesi kısaca duyurularak rast perdesi altında hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile rast perdesi odağında başlayan seyir yapısı ve kısaca gösterilen Rast makâmı sonrasında diğer geçki ve çeşnilerin gösterilmesi hasebiyle benzerliği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4 zamana göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde nağme ve güftelerin 4'lük gruplar ile kümelendiği ve Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf

zamanlarındaki darp ve vurgular ile âhenk göstermesi söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-90).

4.91. Erler Demine Destûr Alalım

Şekil 91. Erler Demine Destûr Alalım

Eser Adı Erler Demine Destûr Alalım

Güftekâr Tahsine Hanım (Hacı)

Bestekâr Tahsine Hanım (Hacı)

Arşiv Bilgisi 14480

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında tek nüshası bulunan eser, Cüneyt Kosal tarafından 14.10.1988 tarihinde El yazımı olarak neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmı olduğu ifade edilen eserin ilk seyrine nevâ perdesinden başlanarak nevâ perdesi kutbunda seyirler gösterilmiş ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında hüseynî-çargâh, çargâh-dügâh gibi atlamalar yapılmış, tekrar nevâ perdesi vurgulanmış ve rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Eserin nakarat bölümünde çargâh, segâh, dügâh ve rast perdelerinde kalışlar gösterilmiş, karar cümlesinde nevâ perdesinden rast perdesine doğru kademeli asma kalışlar ile pestleşilerek rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu eserin seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmından ilk seyrine nevâ perdesi kutbunda seyredilmesi ve nevâ perdesinin eser içerisinde sık sık güçlendirilmesi hasebiyle ayrıldığı ifade edilebilir. Bahsi geçen seyir yapısının daha ziyâde Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar edildiği ifade edilen Pençgâh makâmı ile daha ilişkin olması hasebiyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hecelerin Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarında uygulanan 4'lük zamandaki kümelere uygun olarak darp ve vurgular ile bütünlük sağladığı söz konusudur. Bu

	minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-91).

4.92. Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm

Şekil 92. Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm

Eser Adı Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm

Güftekâr Esere ait nüshalarda güftekâr hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Bestekâr Sâdeddin Heper

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde Rast makâmında üç nüshası bulunan eserin makâm ve usûl farklılıkları olmamakla birlikte ilk nüsha Cüneyt Kosal tarafından İlâhi formunda notaya alınmış, diğer nüshalarda eserin Tevşih formunda olduğu belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirlerden sonra rast perdesinde kısa kalış yapılmış ve seyirde nevâ perdesi duyurulduktan sonra tekrar rast perdesine dönülmüştür. Zemin bölümünde rast perdesinde yapılan kalışlardan sonra rast-nevâ atlaması ve nim hicaz perdesi ile nevâ perdesi vurgulanarak Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar seyrini de oluşturan Nakarat bölümünde seyre nevâ perdesinden başlanarak segâh perdesi kısaca duyurulmuş ve rast perdesi odağında yapılan seyirlerde kısaca kürdî perdesi duyurulmuş ve tekrar Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısında rast perdesi odağında başlayan ve rast perdesi odağında karar eden nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine tutarlı yapı göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik zamana yönelik kurgulanarak oluşturulması söz konusudur. Eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbına yönelik işlendiği, eserin tamamındaki ölçü başlarında 8'lik "sus" veya 8'lik tartımlarda sesler ile Düyek usûlünün kalıbına uygun

nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-92).

4.93. Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm

Şekil 93. Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm

Eser Adı	Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm
Güftekâr	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah
Bestekâr	Cüneyd Kosal
Arşiv Bilgisi	16440
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eserin 14.03.1985 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından El yazımı olarak neşredildiği, eserin güftelerinin Seyyid Seyfullah Dîvânı 209. sayfasından alındığı not düşülmüştür.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserin nağme cümlesinin dört ölçüde tamamlandığı ve rast perdesinden başlayan seyrin herhangi bir perdede kalmaksızın dört ölçünün sonunda rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Bu şekilde Rast makâmını duyuran seyrin devamında segâh ve dügâh perdelerinde kalışlar yapılmış, yegâh ve hüseynîaşîran perdeleri gösterilerek karar perdesi güçlendirilerek rast perdesinde karar edilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin Zemin bölümünün girişinde Rast makâmını duyurması ve Rast makâmı ile karar etmesi itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermesi söz konusudur. Bu sebeple eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada "Sofyan+Sofyan" şeklinde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki güfteleri oluşturan hecelerin ve nağmelerin 4'lük nağmelere göre kümelenerek Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum sağlanarak nağme-güfte-usûl âhengi söz konusudur. Bu bağlamda incelenen eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-93).

4.94. Estağfirullâh el-Azîm Mürâînin İşlerine

Şekil 94. Estağfirullâh el-Azîm Mürâînin İşlerine

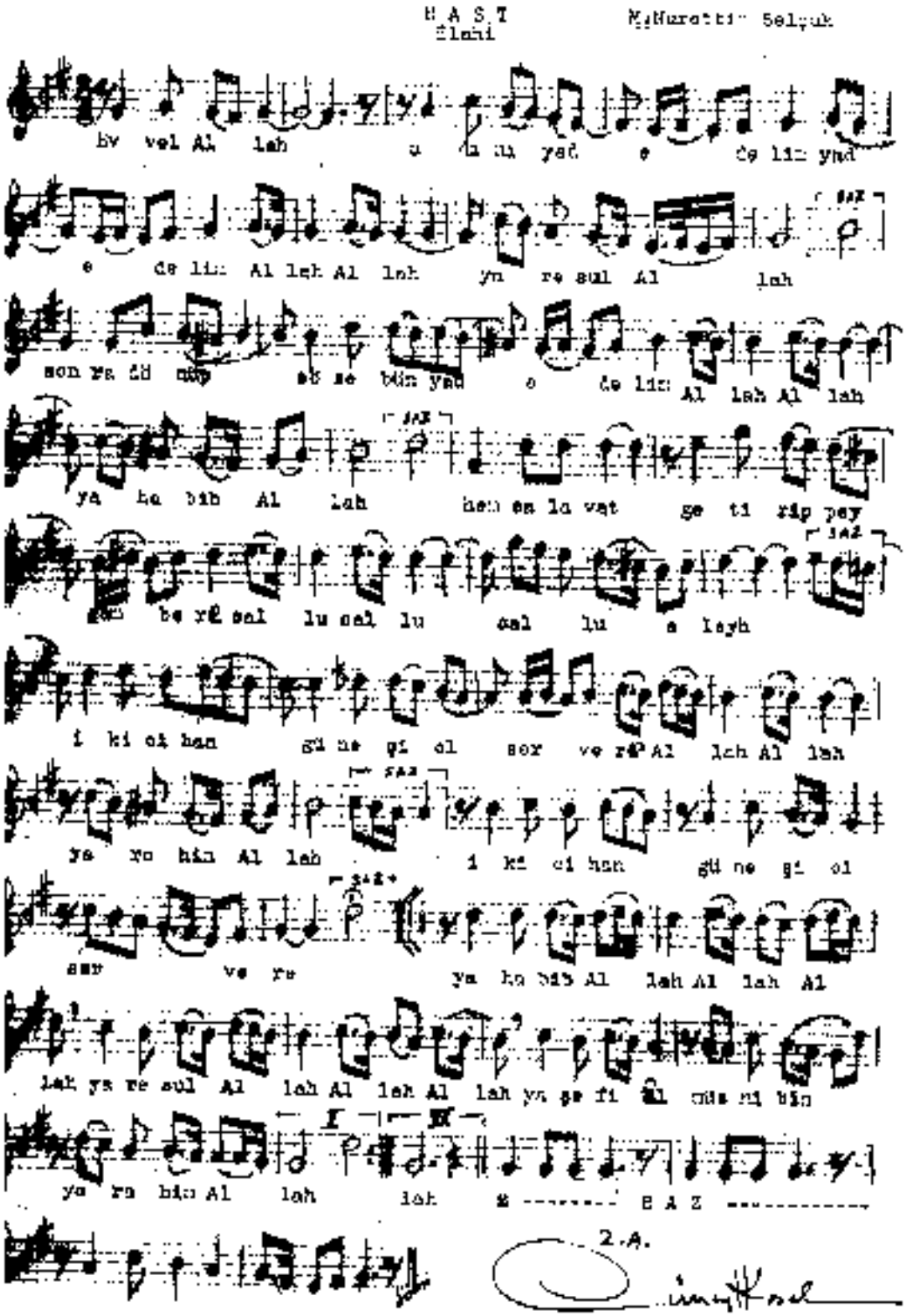
Eser Adı	Estağfirullâh el-Azîm Mürâînin İşlerine
Güftekâr	Nizamoğlu Seyyid Seyfullah
Bestekâr	Ahmet Efendi (Şikârîzâde)
Arşiv Bilgisi	14168
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 6 adet nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Cüneyt Kosal tarafından 21.11.1992 tarihinde El yazımı yolu ile neşredilmiş olup, "Vakıf'dan aldığım üç değişik nota ve kaydettiğim kasetten 19.3.1984 de yazdığım notayı güfte için yeniledim" notu düşülmüştür. 2. sıradaki nüsha El yazım yolu ile 14.XI.947 (14.11.1947) tarihinde 2/4'lük tartım ile Düyek usûlünde ifade edilmiş, 3. nüshada Halil Can tarafından El yazımı yolu ile neşredilmiş ve Cüneyt Kosal tarafından imza atılmıştır, 4/4'lük tartım ile gösterilerek Düyek usûlünde belirtilmiş, 4. nüsha İ. B. K. Y. tarafından yazılarak bestekârı belirsiz ve Düyek usûlünde yazılmış, 5. nüsha C. Kosal tarafından 19.03.1984 tarihinde yazılmış ve son nüsha Cengiz tarafından yazılarak bestekârın "Lâ edrî" ve usûlün Ağır Sofyan usûlünde olduğu ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarında Rast makâmında olduğu ifade edilen eserin zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak dügâh perdesi kısaca duyurulmuş, seyrin devâmında ırak-segâh perdeleri arasında rast perdesi kutbunda doyurucu seyirler gösterilmiştir. Rast perdesindeki kalışın akabinde seyrin nevâ perdesine yöneldiği, nevâ perdesi ekseninde nağmeler gösterildiği, yer yer çargâh perdesinde kalışlar yapıldığı söz konusudur. Nevâ civarında yapılan seyirlerden sonra karar cümlesinde hüseynîaşîrân-çargâh perdeleri arasında karar perdesini güçlendiren nağmelerin akabinde hüseynîaşîrân perdesine kadar genişleme gösterilerek karar verilmiştir. Eserde işlenen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifindeki yapı ile paralellik gösterdiği, çalışmada yer verilen diğer tarifler ve Rast makâmında verilen klasik eserler ile tutarlı oluşu hasebiyle ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan nüshaların 1. sırasında "Sofyan", 6. sırasında "Ağır Sofyan" usûlünde ifade edilen eser diğer nüshalarda "Düyek" usûlünde neşredilmiştir. Eserin güfte ve nağme cümleleri tahkik edildiğinde söz konusu yapıların 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlardan ziyâde 32/4'lük zamana göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin makâm seyri gösterme noktasında kalış yaptığı perdeler ve güftelerin uyumu açısından Muhammes usûlünün gerek ana kalıbı gerek velvelesi ile kuvvetli ve zayıf zamanlara yönelik uyumu söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalardan farklı olarak **Muhammes** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Muhammes** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-94).

4.95. Evvel Allah Adını Yâd Edelim

Şekil 95. Evvel Allah Adını Yâd Edelim

Eser Adı	Evvel Allah Adını Yâd Edelim
Güftekâr	Arşivdeki nüshlarda güftekâr hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.
Bestekâr	Münir Nûrettin Selçuk
Arşiv Bilgisi	14188
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 5 adet nüshası bulunan eserde C. Kosal imzalı "Sami" tarafından neşredilen eser tercih edilmiştir. Diğer nüshalar Doğan, M. Doğan Dikmen, D. Çakmak ve D. Ergin tarafından neşredilmiştir. 3 eserde de C. Kosal imzası bulunmaktadır. Eserde makâm ve usûl yönünden herhangi bir tutarsızlık bulunmayıp, nağme yapılarında küçük farklılıklar görülmektedir.

Makâmı

Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında olduğu belirtilen eserin seyrine rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda seyirler gösterilmiştir. Hüseynîaşîrân-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi ekseninde doyurucu seyirler işlendikten sonra rast perdesinde kalış yapılmış ve segâh perdesi duyurulmuştur. Segâh perdesi duyurulmasının akabinde Segâh makâmına geçki yapılarak Segâh nağmeleri sürdürülmüş, sonrasında yapılan kalıştan sonra nevâ perdesi tutularak seyirler nevâ perdesine taşınmıştır. Nevâ perdesinde Rast dizisi sesler gösterilerek nevâ perdesinde nim hicaz yedenli kalışlar sıkça duyurulmuştur. Seyrin devamında Sabâ makâmına geçki yapılmış, Segâh makâmı duyurulmuş ve rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyrin çargâh, segâh, dügâh ve rast perdelerinde kademeli kalışlar ile karar verildiği söz konusudur. Saz bölümünde de rast odağında kullanılan nağmeler ile karar güçlendirilmiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve çalışmada verilen diğer Rast makâmındaki tariflerin yanında Rast makâmındaki klasik eserler ile tutarlılık taşıdığı görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki 5 nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 16/8 zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Eserin nağmeleri ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının ise 8 zamanlı 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlendiği, eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlarda sesler ile Düyek usûlünün kalıbına uygun işleyişler söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-95).

4.96. Ey Âşık-ı Dildâde

Şekil 96. Ey Âşık-ı Dildâde

Eser Adı Ey Âşık-ı Dildâde

Güftekâr Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)

Bestekâr Sâdık Efendi

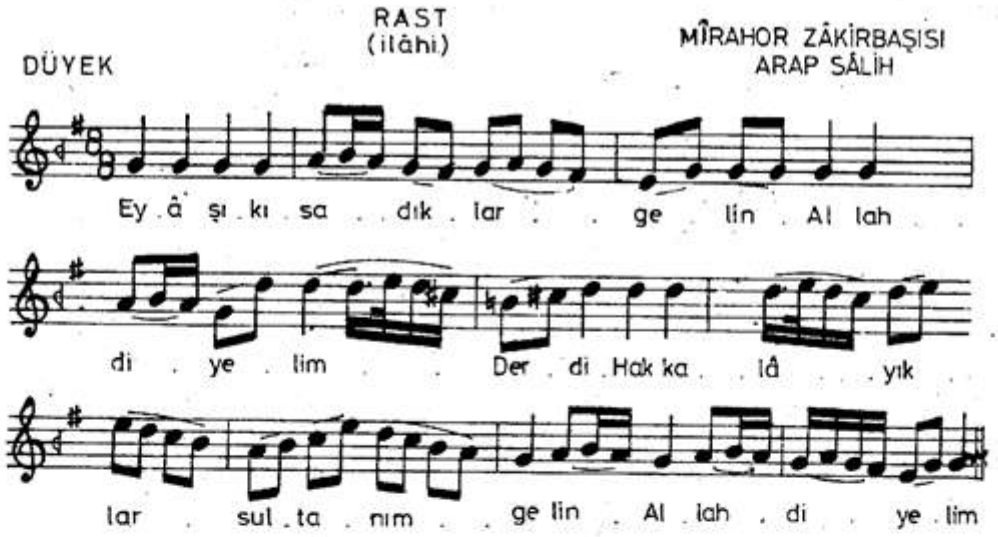
Arşiv Bilgisi 14172

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 adet nüsha bulunan eserin C. Kosal tarafından neşredilen nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüsha ise Erol Bingöl'e ait olup nüshalar arasında makâm, usûl, bestekâr, güftekâr yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır. Nağme yapılarında da büyük ölçüde benzer yapılar olması söz konusudur.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında olduğu ifade edilen esere rast perdesinden başlanarak ilk seyrinin rast-çargâh perdeleri arasında başlayıp rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Rast perdesinin duyurulmasının akabinde nevâ perdesine yönelinerek nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiş, acem perdesi kullanılarak segâh perdesinde kalış yapılmış, rast perdesine nevâ perdesinden Pençgâh'lı gidilerek kalış gösterilmiştir. Seyrin devamında segâh, dügâh ve nevâ perdelerinde kalışlar gösterilmiş, karar cümlesinde nevâ perdesinden rast perdesine Pençgâh'lı seyredilerek karar verilmiştir. Eserdeki seyir yapısında rast perdesi kutbunda seyire başlanarak rast perdesinde kalış gösterilmesinin akabinde nevâ perdesine yönelen nağme cümleleri söz konusudur. Başlangıç bölümünden sonra muhtelif asma kalış ve makâmlar gösterildikten sonra nevâ perdesinden rast perdesine yapılan seyir ile karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlı olduğu ancak karar bölümünde Rast makâmı işlenmesinden ziyâde nevâ perdesinden Pençgâh'lı karar verildiği görülmektedir. Başlangıç seyrinde Rast makâmının duyurulması

	hasebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/4'lük zamanlarda kurgulandığı, bunun yanında nağmelerdeki darplara denk gelen kuvvetli ve zayıf zamanların Sofyan usûlü ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Mevzubahis yapının eserin sonuna kadar benzer yapıda işlendiği görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-96).

4.97. Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser)

Ey âşık-ı sâdıklar
Gelin Allah diyelim
Derd-i Hakk'a lâyıklar (Sultânım)
Gelin Allah diyelim

Nefsinden kibir gitsin
Kalbin nûr ile dolsun
Hak senden râzı olsun
Gelin Allah diyelim

Ko desinler dîvâne
Biz duralım dîvâne
Aşkınla yâne yâne
Gelin Allah diyelim

Varalım doğru râha
Yüz sürelim dergâha
Yalvaralım Allâh'a
Gelin Allah diyelim

Dinlen DERVİŞ HİMMET'i
Tutun farzı sünneti
Ey Muhammed ümmeti
Gelin Allah diyelim (1)

(Aynen "Ey âşık-ı sâdıklar" bestesiyle okunur)

Durmaz yanar vücûdum
Âh etmeyip nideyim
Söndüremezem odum
Âh etmeyip nideyim

Mecnun sever Leylâ'yı
Ben severim Mevlâ'yı
Kan ağlayı ağlayı
Âh etmeyip nideyim

YÛNUS gibi düşküne
Aklı gitmiş şaşkına
Dost Muhammed aşkına
Âh etmeyip nideyim (1)

Şekil 97. Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser)

Eser Adı Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser)

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Zekâî Dede - Arap Sâlih Efendi (Güfte giydiren kişi)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserde D. Karaağaoğlu tarafından neşredilen nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar H. Can ve Muallim İsmail Hakkı Bey tarafından yazılmıştır. Eserin bestekârının D. Karaağaoğlu tarafından Arap Sâlih Efendi'ye ait olduğu ifade edilse de diğer nüshalarda Zekâi Dede'nin "Durmaz Yanar Vücûdum" eserine giydirme olarak oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen esere rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Hüseynîaşîran-segâh perdesi arasında yapılan doyurucu seyirlerin akabinde nevâ perdesine yönelen seyir yapısında Nişâbur çeşnisi kullanılarak nevâ perdesinin vurgulandığı, devamında Rast dizisine dönülerek hüseynî perdesinden daha tiz bölgelere seyretmeksizin rast perdesi odağına dönülerek hüseynîaşîran perdesinin duyurulması ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve çalışmada giriş bölümünde yer verilen Rast makâmındaki klasik eserler ile paralellik göstermesi hasebi ile ele alınana eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshaların 1-2-5 ve 6. nüshalarında Düyek, 3-4 ve 7. nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümleleri 4/4'lük zamanlara göre kurgulanmıştır. Bunun yanında eserde kullanılan nağme ve güfte yapısının nüshada ifade edilen Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbı ile tutarsız oluşu söz konusudur. Eserdeki nağme ve hece vurgularının 4

zamanlı Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği ve bu yapının eserin sonuna kadar devam ettiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-97).

4.98. Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver

Şekil 98. Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver

Eser Adı Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver

Güftekâr Şeyh Mehmed Şerüfeddin Efendi

Bestekâr M. İhsan Özer

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser M. İhsan Özer tarafından 14.05.2008 tarihinde Bilgisayar yazımı yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin rast-nevâ atlaması ile seyre başamasının akabinde kısaca rast perdesinin duyurularak ilk nağme cümlesinin nevâ perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Seyrin devamında eserin girişinde kullanılan rast-nevâ atlaması tekrar duyurularak Rast dizisinde yapılan seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyir yapısının kademeli şekilde pestleşerek muhtelif asma kalışlar ile rast perdesinde karar verdiği söz konusudur. Bahsi geçen seyir yapısının başlangıç bölümünde rast-nevâ atlamaları kullanımları ve ilk nağme cümlesinin nevâ perdesinde tamamlanması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile farklılığı görülmektedir. Söz konusu başlangıç seyir yapısında rast perdesinden ziyâde nevâ perdesinin vurgulanması hasebiyle Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" tarifi ve Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eseri ile daha yakın bir seyir izlenmesi hasebiyle ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlü ile ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, bunun

yanında nağme ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 4 zamanlı Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre ölçü başlarında kullanılan 4'lük tartımlar ile kullanılan vurgular ile kurgulandığı ve Sofyan usûlü ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-98).

4.99. Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan

Şekil 99. Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan

Eser Adı	Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan
Güftekâr	Ali Ulvi Kurucu
Bestekâr	Fevzi Özçimi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Baskı yazım yolu ile neşredilerek nüshada güftekâr ve bestekâr bilgisine yer verilmemiştir.
Makâmı	Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Segâh-ırak perdeleri arasında yapılan seyirlerde rast perdesinde kalış yapıldıktan sonra dügâh perdesi duyurulmuş, Zemin bölümünün sonunda rast perdesinde doyurucu karar gösterilmiştir. Eserin karar seyrinde yine rast perdesi kutbunda yapılan seyirlerin akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve Rast makâmında bestelenen klasik eserler[8] ile paralellik göstermesi hasebiyle eserin ele alınan nüshasında neşredildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Yürük Semâî usûlünde neşredilen eser 6/4'lük kalıp ile ifade edilmiştir. Eserin ele alınan nüshada belirtildiği üzere nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamana göre kurgulandığı ve eserin sonuna kadar bu şekilde sürdüğü görülmektedir. Bunun yanında eserin darp yapıları Yürük Semâî usûlü ile âhenkli yapı gösterse de mertebesinin 4'lük tartımlar ile kullanıldığı ifade edilebilir. Bu sebeple nüshada da ifade edilen 6/4'lük zaman kalıbının Sengin Semâî usûlü mertebesi ile daha

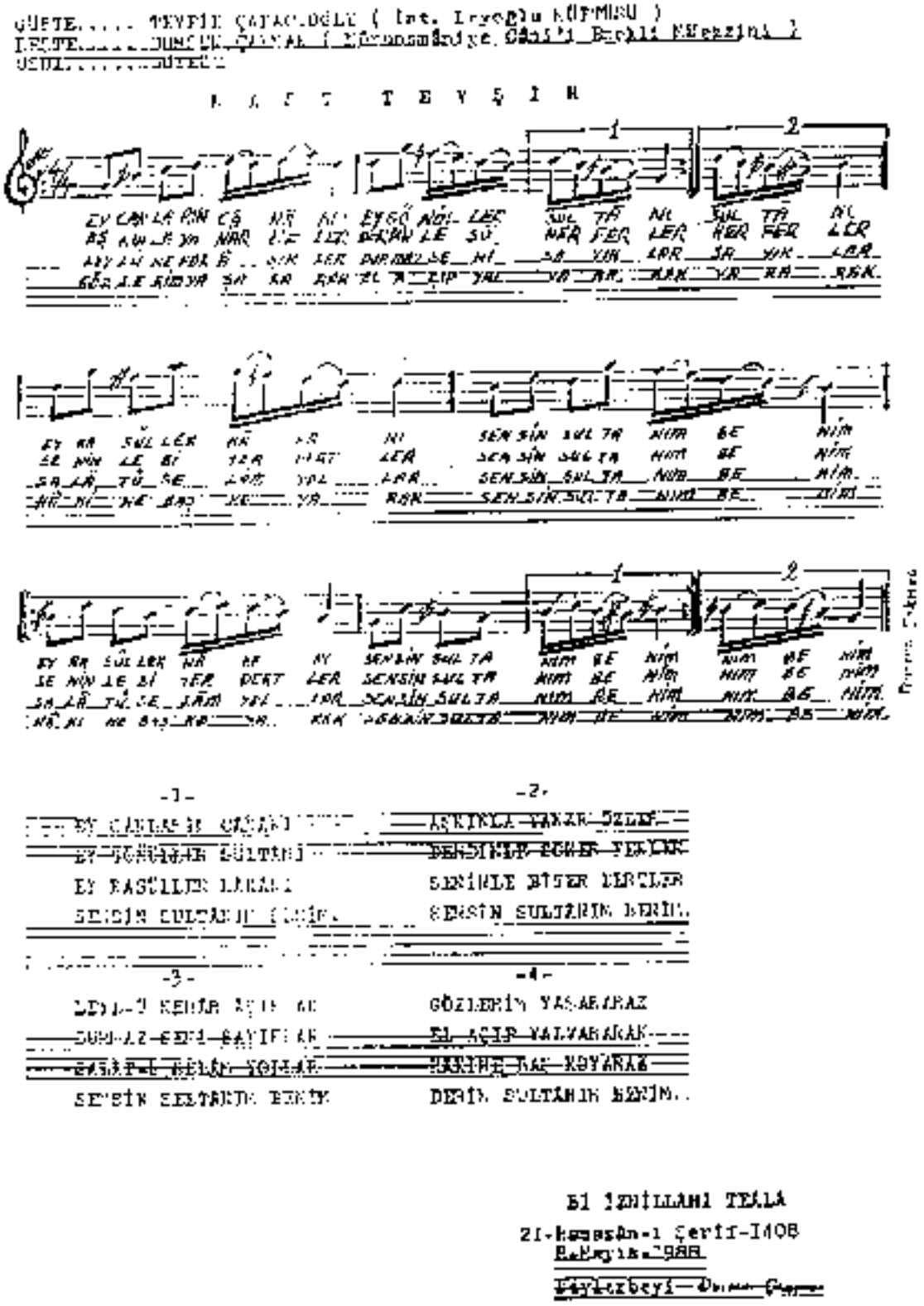
[8] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

tutarlı oluşu sebebiyle eserin **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sengin Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-99).

4.100. Ey Canların Cânânı

Şekil 100. Ey Canların Cânânı

Eser Adı Ey Canların Cânânı

Güftekâr Tevfik Çapacıoğlu

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 8 Mayıs 1988 tarihinde Dursun Çakmak tarafından "Rast Tevşih" şeklinde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserin seyre rast perdesinden başlamasının akabinde nevâ perdesinde rast dizisi gösterimi ile nevâ perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. (Eserin donanımında segâh perdesi bulunmayıp "si" notası dik kürdî perdesi ile ifade edilmiştir. Dursun Çakmak'a ait Rast makâmındaki diğer eserlerde de söz konusu gösterimin segâh perdesinin ifadesinde kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeple dik kürdî perdeleri çalışmada segâh perdesi olarak varsayılmıştır.) Nevâ-gerdâniye atlamasından sonra rast perdesine doğru yapılan seyir ile Zemin bölümü tamamlanmıştır. Eserin karar cümlesinde segâh-nevâ atlaması ve nevâ perdesinin vurgulanarak dügâh perdesine düşüldüğü, (Nevruz ya da Nevâ çeşnisi yapılarak) akabinde rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlı olmadığı, başlangıç ve karar cümlelerinde nevâ perdesinin vurgulanarak rast perdesinde kalış yapması sebebi ve Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" tarifi gereğince **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlara göre

oluşturulmasının yanında eserdeki nağme ve güfte yapılarının hemen hiçbir ölçüde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kümelenmesinden oluşan kalıbına göre kurgulanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda eserin Sofyan usûlünün darplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanlar ile daha tutarlı yapı gösterdiği ve 8/8'lik zamandan bu yönden ayrılarak 4/4'lük zamana göre bestelendiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha uygun yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-100).

4.101. Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ

Ey cemâl-i nûr-i çeşm-i evliyâ
El meded vey mâden-i nûr-i Hudâ
Hâki pây-i tûtiyâ-yı âsfiyâ
El meded vey mâden-i nûr-i Hudâ

Şekil 101. Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ

Eser Adı Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ

Güftekâr Yavuz Sultan Selim Han

Bestekâr Zeki Altun

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen nüshası C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yazım olarak neşredilmiştir. Diğer nüsha Ziyâ tarafından yazılarak C. Kosal tarafından imzalanmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserin seyrine rast perdesinden başlanarak dügâh perdesi duyurulmuş, akabinde rast perdesinde kalış yapılarak Zemin bölümünün birinci dolabında segâh perdesindeki kalış ile başa dönülmüştür. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesi civarında başlayan seyir yapısının rast perdesi odağına doğru seyrederek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısında dügâh perdesinin vurgulandığı ama rast perdesi tutulması akabinde vurgulanarak rast perdesinde kalış yapılması sebebi ile Hoş Âver ya da Rast Mâye gibi makamlardan ziyâde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinde yer alan seyir yapısı ile daha tutarlı olduğu görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısının olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan iki nüshada da 8/4'lük zamanda ve Müsemmen usûlü ile bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/4'lük zamanlara göre kurgulandığı ve nağme cümlelerindeki yapının 4'lük tartımlarda 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıpları ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarının bütünlük göstermesi sebebiyle

ele alınan eserin nüshalarda ifade olduğu üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-101).

4.102. Ey Dervişim Diyen Kişi

Şekil 102. Ey Dervişim Diyen Kişi

Eser Adı	Ey Dervişim Diyen Kişi
Güftekâr	Eşrefoğlu Rûmî
Bestekâr	Hopçuzâde Şâkir Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Doğan Karaağaoğlu tarafından Düyek usûlünde neşredilmiş, 2. sıradaki güfte M. İsmail Hakkı Bey tarafından 2/4'lük tartımda yazılarak Düyek usûlünde olduğu belirtilmiş, 3. Nüsha Halil Can tarafından yine 2/4'lük tartım ile Düyek usûlünde ifade edilerek C. Kosal tarafından imza atılmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast odağında seyirler gösterilmiş, rast perdesi duyurulduktan sonra önce segâh perdesinde, akabinde Nişâbur çeşnisi kullanılarak nevâ perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Zemin bölümü nevâ perdesi ile tamamlandıktan sonra eserin karar cümlesinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş, dügâh perdesinde kalış yapılmış ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile paralelliğinin yanında Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[9] ile tutarlılık taşıması sebebi ile eserin **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

[9] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

Usûlü	Arşivdeki 3 nüshanın 2 tanesinde 2/4'lük tartım ile Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlardan daha büyük yapılara göre bestelendiği görülmektedir. Zemin bölümü 10 ölçüden oluşmakta vc 40/4'lük zamana göre kurgulanmıştır. Eserin ilk 20/4'lük zamanında nevâ perdesinde kalış yapan eserin ikinci 20/4'lük zamanda zemin bölümünü tamamlaması hasebiyle ve nağme yapısının 20/4'lük Fahte usûlünün usûl darpları ile âhenk oluşturması sebebiyle ilk usûlünün Fahte; Nakarat bölümünden itibaren başlayan ilk nağme cümlesinin de 32/4'lük zamanda tamamlanması, devamında kalan 32/4'lük zamanda ise Nakarat bölümünün tamamlanması ve nağme yapılarının 32/4'lük Hafif usûlünün darpları ile bütünlük göstermesi sebebiyle ikinci usûlünün Hafif usûlü olduğu, bu minvalde de ele alınan eserin **Fahte + Nim Hafif** usûllerinin değişimli kullanıldığı tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Fahte + Nim Hafif** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-102).

4.103. Ey Dillere Cân ü Hayât

Şekil 103. Ey Dillere Cân ü Hayât

Eser Adı Ey Dillere Cân ü Hayât

Güftekâr İrşâdî

Bestekâr Arşivde yer alan nüshalarda bestekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Arşiv Bilgisi 14553

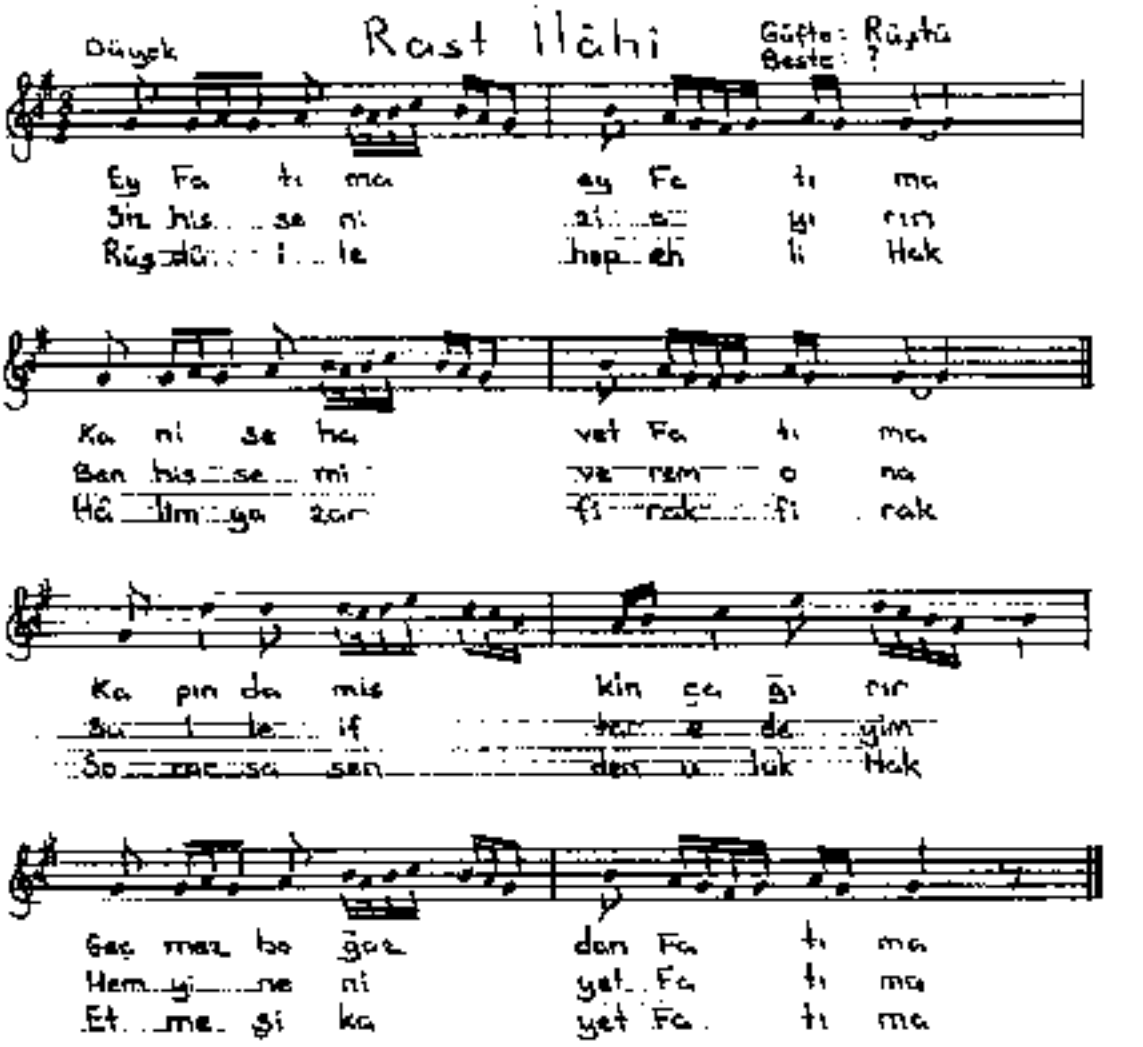
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası C. Kosal tarafından 01.03.1987 tarihinde "Notalarıyla İlahiler shf-4 den" notu ile Sofyan usûlünde neşredilmiştir. 2. nüsha Doğan Dikmen tarafından 15.12.1987 tarihinde Düyek usûlünde neşredilmiş, 3. nüsha el yazımı yolu ile neşredilerek Düyek usûlünde ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda seyirler gösterilerek ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Seyrin devamında aynı nağme cümlesi kullanılarak nakarat bölümünde nevâ perdesine kadar tizleşen nağme yapısının eser içerisinde nevâ perdesi üzerinde nağme cümleleri kurmadığı söz konusudur. Eserin karar cümlesinde rast-nevâ, segâh-nevâ gibi atlamalar ile nevâ perdesinin güçlendirildiği ve rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile özellikle başlangıç seyirlerinde paralelliği söz konusudur. Eserin karar cümlelerinde nevâ perdesinin vurgulanarak karara gidildiği görülse de eserin başlangıcındaki seyirlerde rast perdesi kutbunda yapılan seyirler ve nevâ perdesi üzerinde nağme cümleleri ve genişlemeler kullanmaksızın rast perdesinde yapılan karar sebebiyle eserin nüshada ifade edildiği üzre **Rast** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki 3 nüshanın tercih edilen ilk nüshasında Sofyan, diğer iki nüshasında Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre oluşturularak

	eserdeki nağme ve güfte yapılarının hemen hemen hiçbir ölçüde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kümelenmesinden oluşan kalıbına ya da Düyek usûlünün karakteristik yapısını teşkil eden 8'lik "sus" veya 8'lik tartımlarda başlayan nağmelere göre kurgulanmadığı görülmektedir. Bu minvalde eserin Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile daha tutarlı yapı göstermesi itibariyle 8/8'lik zamandan ayrılarak 4/4'lük zamana göre bestelenmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha uygun yapıda olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-103).

4.104. Ey Fâtıma Ey Fâtıma

Ey Fâtıma, ey Fâtıma
Kapında miskin çağırır
Geçmez boğazdan Fâtıma

Siz hissenizi ayırın
Ben hissemi veririm size
Sizden özür dilerim
Etme şikâyet Fâtıma

Hasan-Hüseyin ağlıyorlar
Gözleri yaşını akıtıyorlar
Miskin tek koyarsın
Biz ile yatmıyor Fâtıma

Fâtıma dedi ki ya Ali
Her emrine kulum beli
Siz aç olun bizler yemek
Cihanda olmaz ya Ali

Üç gün yemek yemediler
Tenleri yüzü görmediler
Hülür hulle örmediler
Olmaz cihanda ya Ali

Hizmetinde vardır kul yarın
Evinde çok çektin cefa
Sırtında senden Mustafa
Etme şikâyet Fâtıma

Var taşradan bir taş getir
Koyayım mezarın üstüne
Bilişkine halim bilmesin
Sallanmasın bel Fâtıma

Rüşdü ile hep ehl-i Hak
Hâlimi yazar durak durak
Sorarsa senden Ulu Hak
Etme şikâyet Fâtıma.

Şekil 104. Ey Fâtıma Ey Fâtıma

Eser Adı	Ey Fâtıma Ey Fâtıma
Güftekâr	Rüştü
Bestekâr	Esere ait tek nüshada bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 21-11-1997 tarihinde Hâkan Alvan tarafından neşredilerek Kadri Efendi'nin kızı Hüsniye bacının sesinden yazıldığı ifade edilerek güftelerin Şeyh Kadri Efendi'nin ilâhi defterinden yazıldığı notu düşülmüştür.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ırak-çargâh perdeleri arasında rast perdesi kutbunda seyirler yapılarak rast perdesinde doyurucu seyirler gösterilmiştir. Aynı nağme cümlesinin tekrarından sonra rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi duyurulmuş ve segâh perdesinde kısa kalış yapılmıştır. Eserin karar seyrinde Zemin bölümünde yer alan ilk nağme cümlesi kullanılarak rast perdesi odağında karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[10] ile tutarlı oluşu sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshasında Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerini oluşturan hecelerdeki vurguların 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Esere başlarken ve eserdeki tüm ölçü başlarında 8'lik zamanlarda kullanılan sesler ve sonrasında 4'lük kalıplar kullanılarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük gösteren nağme ve güfte yapılarının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf

[10] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-104).

4.105. Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir

Şekil 105. Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir

Eser Adı	Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Niyâzi Mısrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Belirsiz
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Bilgisayar yazım yolu ile neşredilerek güftekâr ve bestekâr bilgisi nüsha üzerinde yer almamaktadır.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterildiği, hüseynîaşîran perdesine doğru genişleme ile rast perdesinde kalış yapıldığı söz konusudur. Eserin Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak karar cümlesinde tekrar rast perdesi kutbunda seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve Rast makâmında bestelenen klasik eserler[11] ile seyir yönünden paralelliği sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlü ile ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlarda tamamlandığı, bunun yanında nağme ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 4 zamanlı Sofyan usûlünün 2+2 kalıpları ve kuvvetli-zayıf zamanlarına göre ölçü başlarında kullanılan 4'lük tartımlar ile uygulanan vurgular ile kurgulandığı ve Sofyan usûlü ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda

[11] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

belirtildiği üzere **Sofyan** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-105).

4.106. Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul

EY GÖNÜL GEL HAKKA GIDEN RAHI BUL
EHL-İ DERD OLUB DERUNİ AHI BUL
CÂNÂN İÇİNDEKİ ŞEMSİ MÂHİ BUL

ÂDEM İSEN SÜMME VECHULLAHİ BUL
KANDE BAKSAN O GÜZEL ALLAH'I BUL

DEVLET-İ DÜNYAYA MAĞRUR OLMA SEN
LEZZET-İ CANINA MAĞRUR OLMA SEN
İZZETİ BULSUN DEYU HOR OLMA SEN

ÂDEM İSEN SÜMME VECHULLAHİ BUL
KANDE BAKSAN O GÜZEL ALLAH'I BUL

22-İ-1989 Kasetteki kayıttan
notaya aktarmıştır. MUHAT ARISOY.

Şekil 106. Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul

Eser Adı Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul

Güftekâr Niyâzi Mısrî

Bestekâr Niyazi Yetişken

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Mithat Arısoy tarafından 22/01/1989 tarihinde neşredilerek "Kasetteki kayıttan notaya alınmıştır" şeklinde not düşülmüştür.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesinin sıklıkla gösterilmesi ile doyurucu şekilde rast perdesinin vurgulandığı, cümle sonunda yer alan son hecede nevâ perdesi ile diğer bölüme nağme cümlelerinin bağlandığı görülmektedir. Eserin karar cümlesinde nevâ civarında seyreden nağmelerin rast perdesine kadar pestleştiği ve tekrar nevâ perdesinin vurgulanarak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının özellikle başlangıç nağmelerinde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlılık taşıdığı, karar bölgesinde nevâ perdesi vurgulanarak karara gidilse de eserin Rast makâmında oluşuna mâni bir durum teşkil etmemesi sebebiyle eserin **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Müsemmen usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik ölçülere göre kurgulanan yapılarda oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hecelerin 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıbı ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade

edildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-106).

4.107. Ey Gülleri Handân Eden

~~EY GÜLLERİ HANDAN EDEN~~
BÜLBÜLLERİ NALÂN EDEN
GAH HUB CEMÂLİN GÖSTERİP
GAH GİZLEYİP PİNHÂN EDEN
~~SEN SEMME VECHULLAH DEDİN~~
~~BEN ZÂHİR-Ü BÂTIN BİLİN~~
~~GÂH GÖSTERİP GÂH GİZLEDİN~~
AKLI ODUR HAYRÂN EDEN
ETMEZ SENİN ÂŞIKLARIN
MÜLK-İ SÜLEYMÂNA NAZAR
~~ANLAR CEMÂLİN NÛRUDUR~~
~~DERTLERİNE DERMÂN EDEN~~
EYLE HUDÂYI YE ATÂ
CÛDUNLA HAKKÂNİ VÜCUT
EY NUTFEYİ İNSÂN EDİP
EY KATREYİ UMMÂN EDEN

Şekil 107. Ey Gülleri Handân Eden

Eser Adı Ey Gülleri Handân Eden

Güftekâr Aziz Mahmud Hüdâyî

Bestekâr Selahaddin Eyyûbi Işıksal

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 12.07.1997 tarihinde el yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde ırak-hüseynî perdeleri arasında herhangi bir perde güçlendirilmeksizin rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında daha ziyâde nevâ perdesi ekseninde seyreden seyirlerin akabinde eserin karar cümlesinde Rast dizisinde kademeli şekilde pestleşen nağmeler ile karar edilmiştir. Eserin başlangıcında nevâ perdesi kısaca duyurulsa da nevâ perdesi güçlendirilmeden nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanması söz konusudur. Eserin başlangıç seyir yapısı Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade edilen rast-çargâh perdeleri arasında ifade edilen sınırı aşmış olsa da bahsi geçen nağme cümlesinin rast perdesinde karar göstermesi itibariyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu ve güfte yapılarının da bu zaman ile uyumlu olduğu görülmektedir. Gütteleri oluşturan hece vurgularının nağmeler ile Sofyan usûlünün 4'lük zamanlarda 2+2 şeklinde kümelenen yapı ile bütünlük sağlamasının yanında eserin son 2/4'lük zamanında velvele itibariyle Evfer'e benzer kullanımlar söz konusudur. Ekseriyetle 8'lik tartımlar ile 1+3 şeklinde

oluşan bu yapı eserde sıklıkla kullanılmış, Sofyan usûlü içerisinde farklı bir velvele yapısı oluşturmuştur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-107).

4.108. Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ

Usûlü: Devr-i hindî
RAST İLÂHÎ
Beste: Hüseyin SEBİLCİ
Güfte: Rifâiyyu Hayrullah TÂCEDDİN Ef.
EY GÜ ZEL LER DEN GÜ ZEL RÛ
CÛM LE Â LEM HAL Kİ MÛM TÂC
HUM RE GÛ CÎ KIB Rİ YÂ
DÎL GE MÎN İN GÂ Nİ NA
HAS TA GÖN LÜ ME NA ZAR FEN KIL
GER VE Rİ Â LEM E DİM
KAL Bİ ME GÖN CÛ SİN DÜ DE VÂ
MEN BA Î Ş Ş Ş

Eser Adı	Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ
Güftekâr	Hayrullah Tâceddin Efendi
Bestekâr	Hüseyin Sebilci
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser C. Kosal tarafından neşredilerek 07.02.1985 tarihinde bestekârın kasetteki sesine göre yazıldığı daha sonra 07.07.1992 tarihinde güfte genişlemesi maksadıyla tekrar yazıldığı ifade edilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak kısaca dügâh perdesinin vurgulandığı, akabinde rast perdesi odağında seyirler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Söz konusu rast perdesi odağında sürdürülen seyir Zemin bölümünün sonuna kadar devam etmektedir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesinden başlayan seyir yapısının kademeli şekilde pestleşerek muhtelif asma kalışlar ile rast perdesinde karara ulaştığı ifade edilebilir. Söz konusu rast perdesi odağında başlayan ve sürdürülen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine ve Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[12] ile seyir yönünden tutarlılığı sebebiyle eserin nüshada neşredildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eser 7/4'lük tartımda yazılmıştır. Ele alınan eserdeki nağme cümlelerinin 7/4'lük zamana göre kurgulandığı, güftelerin de daha geniş zamanlarda düşünülerek oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarında kullanılan hecelerin Devr-i Hindi usûlünün 7/4'lük mertebesi

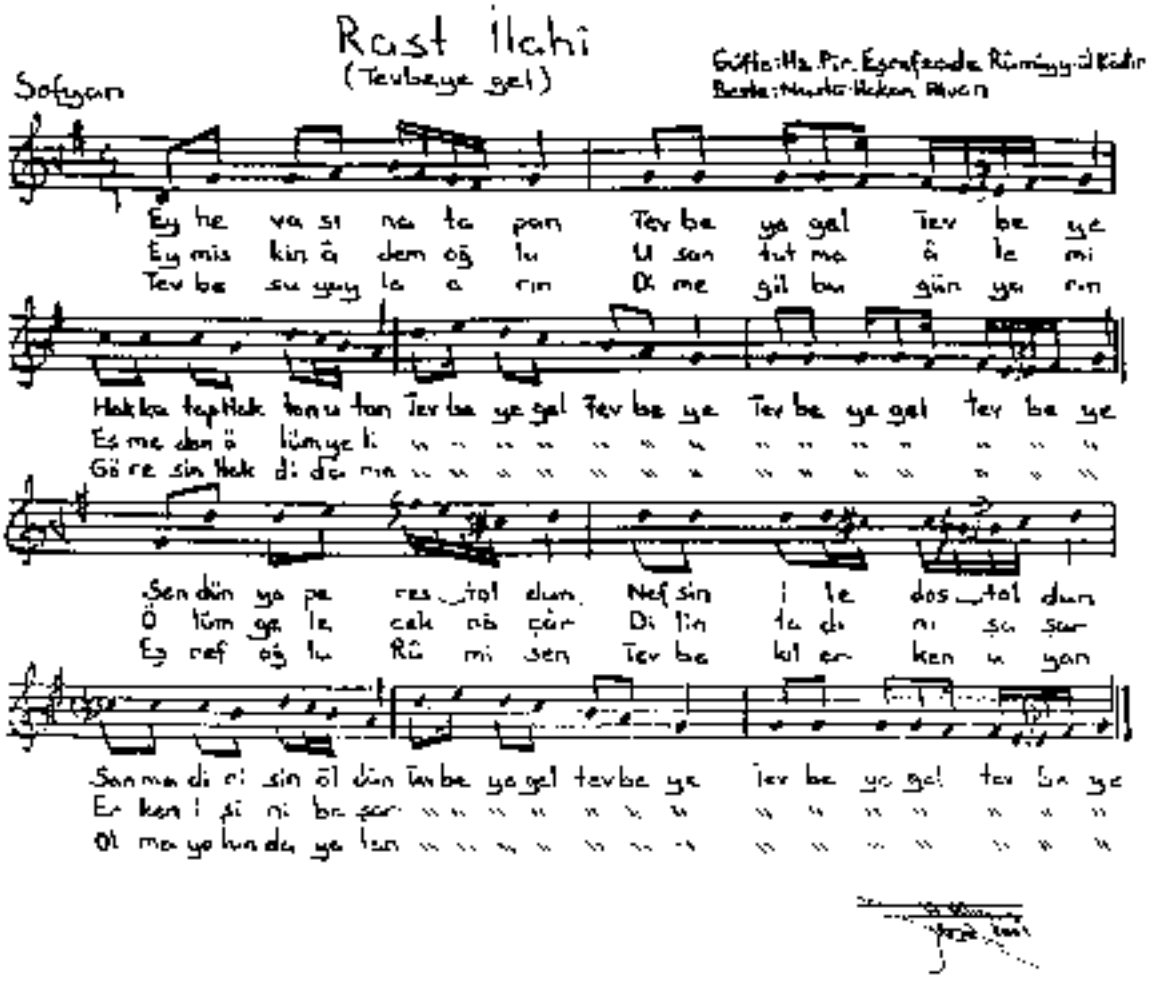
[12] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

ve 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıp ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin mertebe itibariyle **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-108).

4.109. Ey Hevâsına Tapan

1
Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tapı Hakk'ın için
Tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyarak
Nice dünya kâğıdın
Yaktı nice insanın
Tevbeye gel tevbeye

Nice hevesin deni
Yılan çıyan yer anı
Ko deni hevâ sunu
Tevbeye gel tevbeye

Sen deni sandın zenn
Bilmezsin yeniden sen
Ölümü yakın sanı
Tevbeye gel tevbeye

2
Sen dünyaperest oldun
Nefsin ile dost oldun
Sanırsın ölmeyin sen
Tevbeye gel tevbeye

Gör bu mükâfatları
Yazarlar hayır u şerri
Kıyamdan ögri beri
Tevbeye gel tevbeye

3
Ey mukbil ademoğlu
Cem'iyetine âlemi
Tamamdan ölüm yeli
Tevbeye gel tevbeye

Ölüm gelicek nâgâh
Dil u canın yıgâh
4 Eğer işini bozar
Tevbeye gel tevbeye

Göğez bu dünyaya kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Sen pişman olsan kalmaz
Tevbeye gel tevbeye

5
Tevbe sayuyla insan
Dönmeğil hayvan canın
Görmezin Hak dilârın
Tevbeye gel tevbeye

6
Eşrefoğlu Rûmî'yi
Tevbe kıl etken uyan
Ölüm yolunda yalan
Tevbeye gel tevbeye

Şekil 109. Ey Hevâsına Tapan

Eser Adı Ey Hevâsına Tapan

Güftekâr Eşrefoğlu Rûmî

Bestekâr M. Hakan Alvan

Arşiv Bilgisi ---

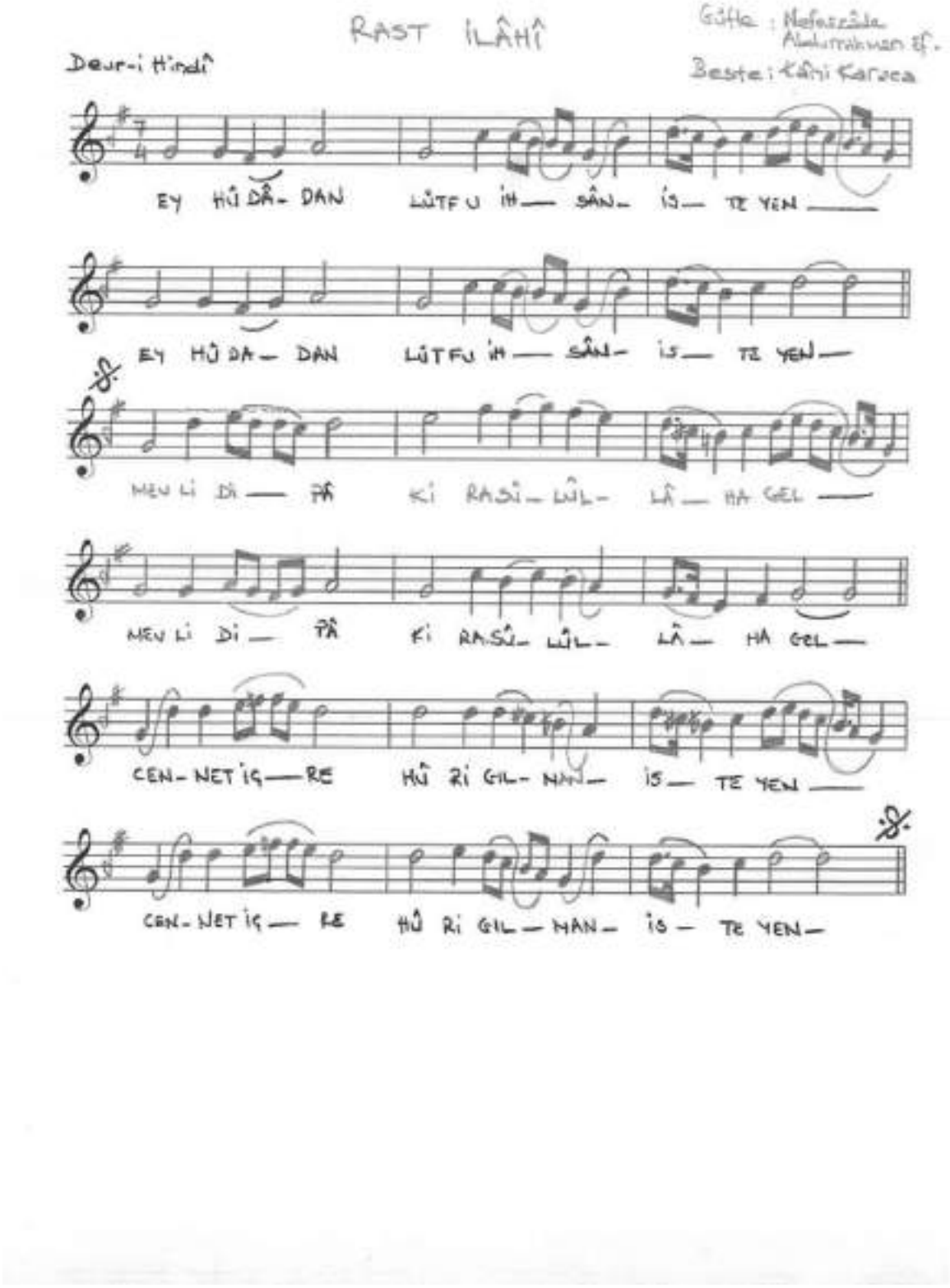
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 15.07.2001 tarihinde H. Alvan tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh perdesinden başlanarak rast perdesinin vurgulandığı ve ilk seyrinin segâh-hüseynîaşîran perdeleri arasında ve rast perdesi odağında sürdürüldüğü görülmektedir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümü nağmesine çargâh perdesinden başlanarak dügâh perdesinin duyurulmasının akabinde rast perdesinin odağında seyirler ile karar verildiği söz konusudur. Bahsi geçen seyir yapısında rast perdesinin gerek başlangıç gerek karar cümlelerinde odak merkezi olarak kullanılması Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermektedir. Bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi ve söz konusu yapıların bütünlük gösterdiği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-109).

4.110. Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen

Şekil 110. Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen

Eser Adı	Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen
Güftekâr	Nefeszâde Abdurrahman Efendi
Bestekâr	Kâni Karaca
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde dügâh perdesinin kısaca duyurulduğu, akabinde rast perdesinin vurgulanarak nevâ perdesi civarında yapılan kısa bir seyir ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Zemin bölümünde aynı nağme yapısı tekrar edilerek Nakarat bölümüne nevâ perdesi ile geçiş yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve hüseynîaşîran perdesine kadar kullanılan genişleme ile rast perdesindeki karar güçlendirilmiştir. Eserdeki söz konusu rast odağında başlayan ve biten seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve Rast makâmında bestelenmiş klasik eserler[13] ile seyir yönünden tutarlılık taşıması sebebi ile nüshada da neşredildiği üzre **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 7/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının bileşenlerini oluşturan hece vurgularında da büyük ölçüde 4'lük zamanlara göre oluşan Devri Hindi usulünün 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük sağlanması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan

[13] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

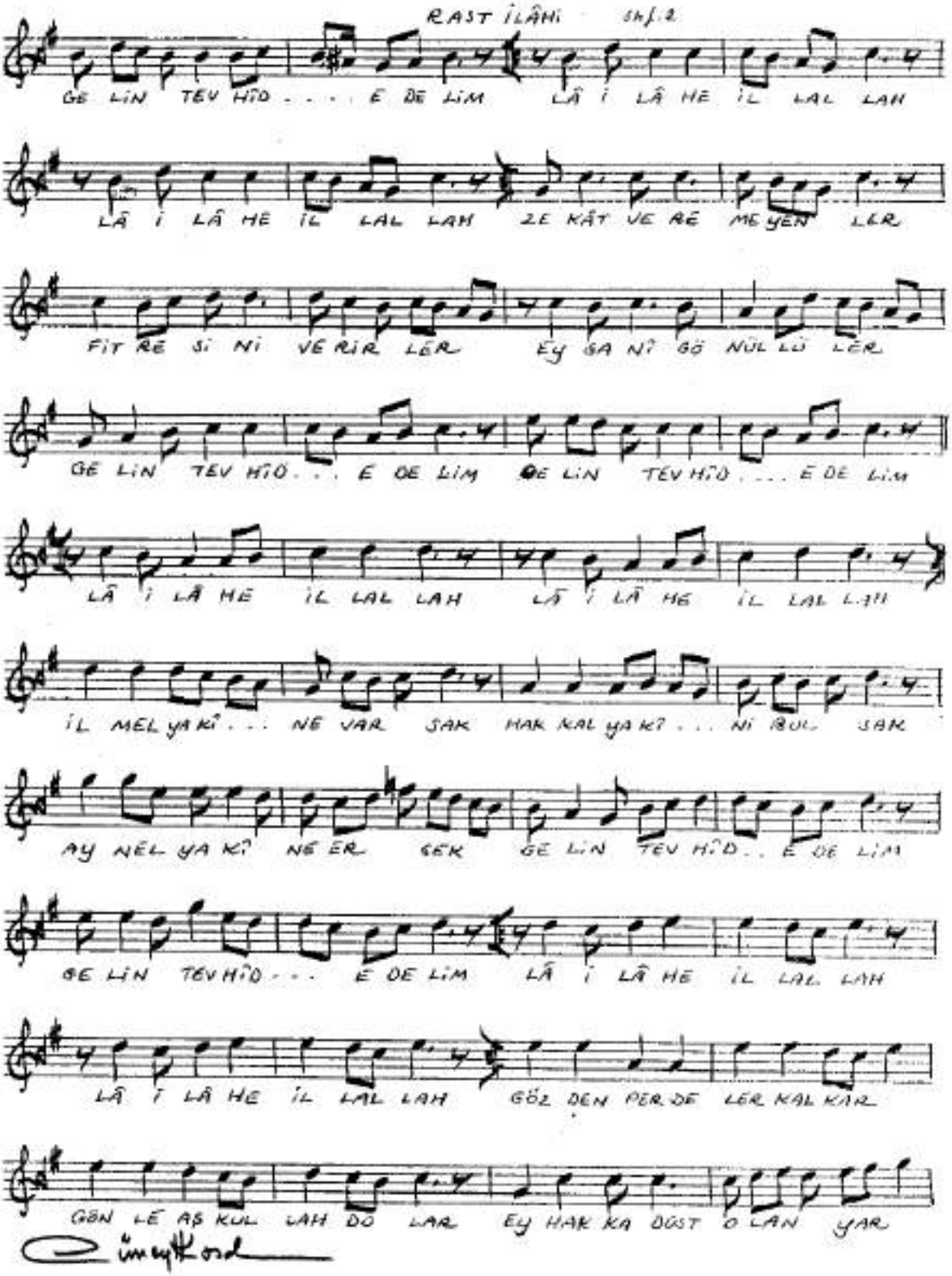
eserin 7/4'lük mertebede kullanımı itibariyle nüshada belirtilen "Devr-i Hindi" ifadesine ilaveten **Ağır Devr-i Hindi** usulünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-110).

4.111. Ey Kâbe'ye Bakanlar

RAST İLÂHİ
GE LİN TEV HİD . . . E DE LİM LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH
LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH ZE KÂT VE AE MEYEN LER
FİT RE Sİ Nİ VE RİR LER EY GA Nİ GÖ NÜL LÜ LER
GE LİN TEV HİD . . . E DE LİM GE LİN TEV HİD . . . E DE LİM
LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH
İL MEL YA Kİ . . . NE VAR SAK HAK KAL YA Kİ . . . Nİ BUL SAK
AY NEL YA Kİ NE ER GEK GE LİN TEV HİD . . E DE LİM
GE LİN TEV HİD . . . E DE LİM LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH
LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH GÖZ DEN PER DE LER KAL KAR
GÖN LE AŞ KUL LAH DO LAR EY HAK KA DOST O LAN YAR

Şekil 111. Ey Kâbe'ye Bakanlar

Eser Adı Ey Kâbe'ye Bakanlar

Güftekâr Sefer Dal (Muhibbî)

Bestekâr Cüneyt Kosal

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser C. Kosal tarafından neşredilerek "22.6.1991 Kurban Bayramı arife günü" şeklinde not düşülmüştür.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre (güftenin birinci mısrâsının başladığı bölüme) rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde yegâh perdesine kadar genişleme kullanılarak yegâh-rast atlaması ile rast perdesi vurgulanmıştır. Seyrin devamında dügâh, segâh gibi muhtelif perdelerde yapılan asma kalışlar ile Mâye duyumları sağlanarak rast perdesi odağında seyredilmiş ve karar cümlesinde tekrar yegâh perdesi duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlelerinde (öncelikle güftesinin son mısrâsı) rast kutbunda sürdürülen seyirlerde yegâh perdesi kullanımları ile rast perdesi vurgulanmış, karar verilen cümlede (Kelime-i Tevhid bölümünde) rast perdesi karara kadar sıklıkla yegâh perdesi ve yegâh-rast atlamaları ile vurgulanarak karar edilmiştir. Bahsi geçen seyir yapısında rast odağında sürdürülen seyir yapıları görülse de yegâh perdesinin gerek başlangıç gerek karar cümlelerinde sıklıkla vurgulandığı söz konusudur. Bu noktada Kantemiroğlu'nun söz konusu seyir yapısı ile ilgili "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde zikrettiği ve tanımının devamında trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığını belirttiği Rehâvî makâmı ile benzerliği dikkat çekmektedir. Ayrıca Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi ve karara doğru yegâh perdesi göstermesi gibi tarifler

çerçevesinde ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserde nağme ve güftelerin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin başlangıcında yer alan "Kelime-i Tevhîd" bölümüne 8'lik "sus" ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbına yönelik yapı görülmektedir. Eserin genelinde ise ölçülerin gerek son 4/8'lik zamanları "1+2+1" şeklinde, gerek ölçülere 8'lik sesler ya da "sus"lar ile başlanarak 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbın Düyek usûlüne yakın oluşu söz konusudur. Bahsi geçen sebepler doğrultusunda eserin Sofyan usûlünden ziyâde Düyek usûlünün kalıbı, kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum göstermesi ve neşredilen nüshalardan farklı olarak **Düyek** usûlüne daha yakın yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre ele alınan eserin **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-111).

4.112. Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ

Ey kâşif-i esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ
Sultânım şehâ şeh-i Beka Mevlânâ
Aşkın edüceddir Hazretine böyle kadîm
Mevlâyı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ

Şekil 112. Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ

Eser Adı Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ

Güftekâr Şeyh Gâlip

Bestekâr M. Refik Kaya

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser C (4/4'lük) tartım ile ifade edilmesinn yanında Düyek usûlünde ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesinin duyurulması akabinde rast perdesine doğru seyredilerek nağme cümlesi nevâ perdesinde tamamlanmıştır. Eserin karar nağmesini de oluşturan Nakarat bölümünde hüseynî perdesinden kademeli şekilde pestleşen nağmelerin rast perdesine ulaştığında tekrar rast-nevâ atlaması yaparak karar verildiği görülmektedir. Ele alınan eserin Zemin bölümüne rast perdesi odağından ziyâde rast-nevâ atlaması ile başlanarak ilk nağme cümlesinin nevâ perdesinde sonlanması, karar bölümünde rast-nevâ atlaması kullanılarak nevâ perdesinden rast perdesine inen nağme yapısı hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ve Rast makâmında bestelenen klasik eserlerden[14] ziyâde; Hâfız Post'un talebesi Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyri ile benzerlik göstermesi hasebi ile **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin tartımı "C" ifadesi ile yani 4/4'lük zaman ile ifade edilmiştir. Eserin nağme yapılarının 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlara göre

[14] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

oluşturulmasının yanında eserdeki nağme ve güftelerdeki hece vurgularının hemen hiçbir ölçüde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbına göre oluşturulmadığı görülmektedir. Bu sebeple eserin 8/8'lik zamandan ziyâde 4/4'lük zaman ile bestelendiği ve Sofyan usûlünün darplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanlar ile daha tutarlı yapı gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha uygun yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-112).

4.113. Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz

Ey mü'min-i zî-imtiyâz
Halk-ı heşşede sur-ı râz
Allâh'a kul arz-ı niyâz
Mi'râc-ı mu'mindir namaz
(Mi'râc-ı mü'mindir namâz)

Ey farzı vakt-inde eda
Bâşla buyurmuştur Hudâ
Çihet ederdun i'tilâ
Mi'râc-ı mü'mindir namâz

İmanla bunun devleti
Hakk'ın büyüklüğü nimeti
Boş vakti ki bu cennet
Mi'râc-ı mu'mindir namaz[1]

Şekil 113. Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz

Eser Adı Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Zekâizâde Ahmed Irsoy

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Yusuf Ömürlü tarafından Nim Sofyan usûlünde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi uzunca vurgulanmış ve ilk nağme cümlesinin sonunda hüseynîaşîran perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast perdesinde kalmaksızın dügâh, nevâ ve gerdâniye perdelerinde kalışlar yapılmış, karar cümlesinde rast perdesi civarında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu başlangıç seyir yapısında nağme cümlelerinin rast perdesinden başlasa da hüseynîaşîran, dügâh gibi perdelerde yapılan kalışlar ile tamamlandığı görülmektedir. İfade edilen bu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile benzerliği ve farklı herhangi bir müstakil makam ile tam anlamıyla tutarlılık göstermemesi sebebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmı muhtevâsında değerlendirilebileceği söz konusudur.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Nim Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 2/4'lük zamandan çok 4/4'lük zaman ile daha tutarlı yapı oluşturduğu ve bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme kurgusu ve hecelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda

ele alınan eserin **Sofyan** usûlü ile daha tutarlı yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-113).

4.114. Ey Rabb-i Rahmân

Ey Rabb-i Rahmen
Eyle gel ihsan
Kalmasın vîran
Bu dil-i nâlân

Kapıya geldim
Zâtlar kıldım
Suçumu bildim
Eyle gel gufran

Hecr ile bunda
Kaldım efkende
Vaslına sen de
Sana et ihsan

Reyz-i Sübhânî
Olsa erzânî
Kul iken âni
Eyler âlîşan

Bakma sen kāle
İrgör ahvâle
Seam-i visâle
Muntaxar bu can

FZYHF miskîne
Gönül gamkîne
Kalbi derdine
Eyle sen derman (1)

Şekil 114. Ey Rabb-i Rahmân

Eser Adı Ey Rabb-i Rahmân

Güftekâr Mustafa Fethî

Bestekâr Şikârî Zâde Ahmed Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Yusuf Ömürlü tarafından Sofyan usûlünde neşredilmiş, diğer iki nüsha M. İsmail Hakkı Bey ve Doğan Dikmen tarafından El yazım yolu ile yazılarak Düyek usûlünde neşredilmiştir. Doğan Dikmen'e ait nüshada C. Kosal imzası yer almaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ırak-segâh perdeleri arasında rast perdesinin vurgulanmasının akabinde başlangıç nağme cümlesi nevâ perdesi ile diğer bölüme bağlanmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesi odağında (segâh-hüseynîaşîran perdeleri arasında) yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Ele alınan eserin başlangıç seyrinde rast kutbunda başlayan nağme yapısı ve karar cümlelerinde rast perdesinin vurgulanarak karara ulaşılması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ve Rast makâmında bestelenen klasik eserler[15] ile seyir itibariyle tutarlılık göstermesi söz konusudur. Bu sebeple eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki 3 nüshanın ilk sırada ve tercih edilen nüshasında Sofyan, 2. ve 3. sıradaki nüshalarda Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan

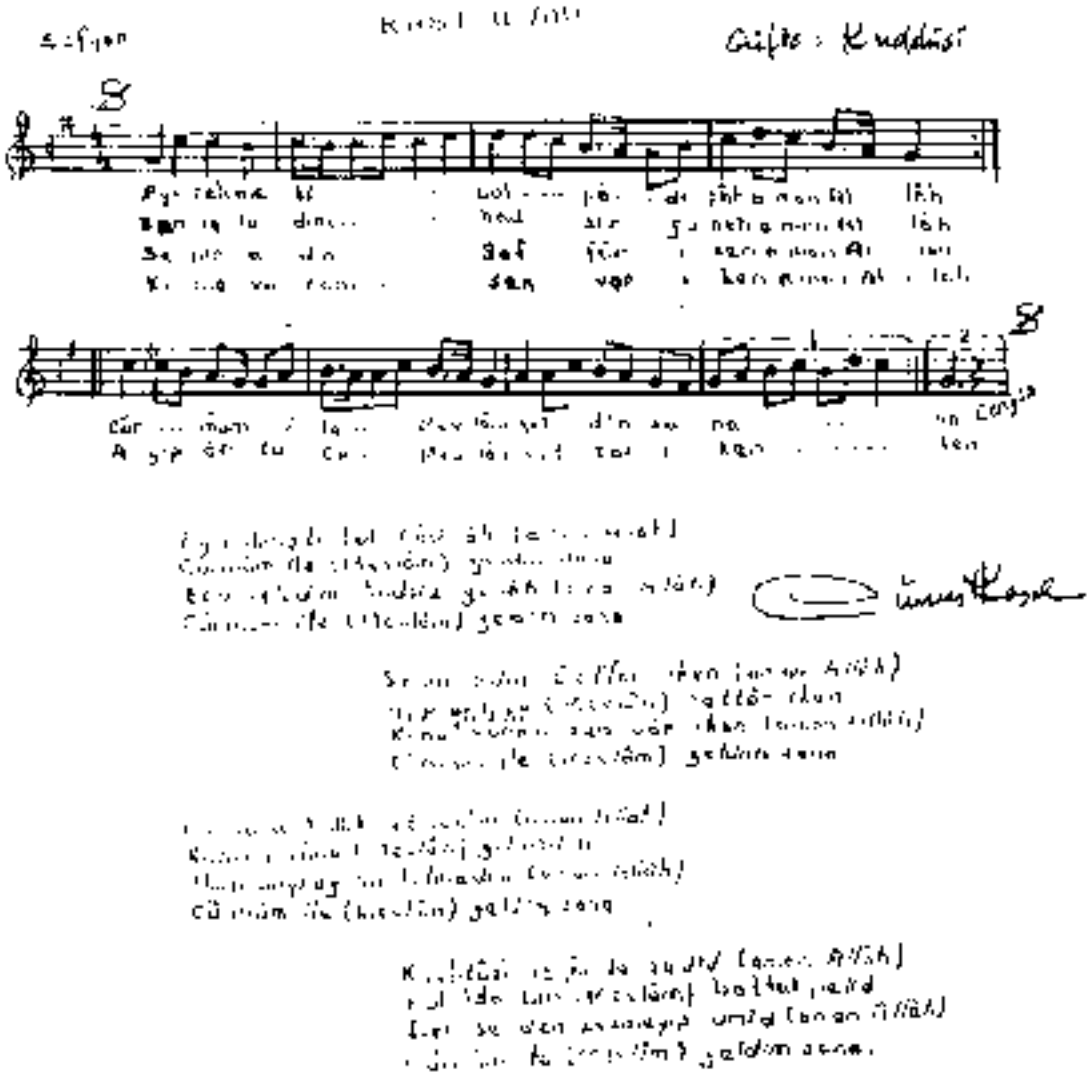
[15] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

hece vurgularının 2 ve 3. nüshalarda ifade edilen ve 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünün kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanları ile daha tutarlı yapı oluşturması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre ele alınan eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-114).

4.115. Ey Rahmeti Bol Pâdişâh

Şekil 115. Ey Rahmeti Bol Pâdişâh

Eser Adı Ey Rahmeti Bol Pâdişâh

Güftekâr Kuddûsî

Bestekâr ---

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Cengiz tarafından El yazım yolu ile notaya alınarak C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast-çargâh atlaması ile başlanmasının akabinde rast perdesinde kalmaksızın önce çargâh, akabinde nevâ perdesinin vurgulandığı, nevâ perdesinden dügâh perdesine gidilerek Nevâ (eski ifadesi Nevruz), devamında tekrar nevâ perdesinin vurgulanarak rast perdesine gidilmesi ile Pençgâh nağmeleri görülmektedir. Eserin karar nağmelerinde çargâh perdesinden başlayan seyir yapısının rast-çargâh perdeleri arasında kademeli şekilde pestleşerek rast perdesi kutbunda karar vermesi söz konusudur. Bahsi geçen nağme yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin dışında Zemin bölümünde rast perdesi ya da bölgesinden (rast-çargâh arası) ziyâde nevâ perdesinin sıklıkla vurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında karar cümlesinde nevâ perdesinin vurgulanmadan rast-çargâh bölgesinde kullanıla nağme yapıları söz konusudur. Eserin başlangıç nağmesi itibariyle değerlendirildiğinde **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

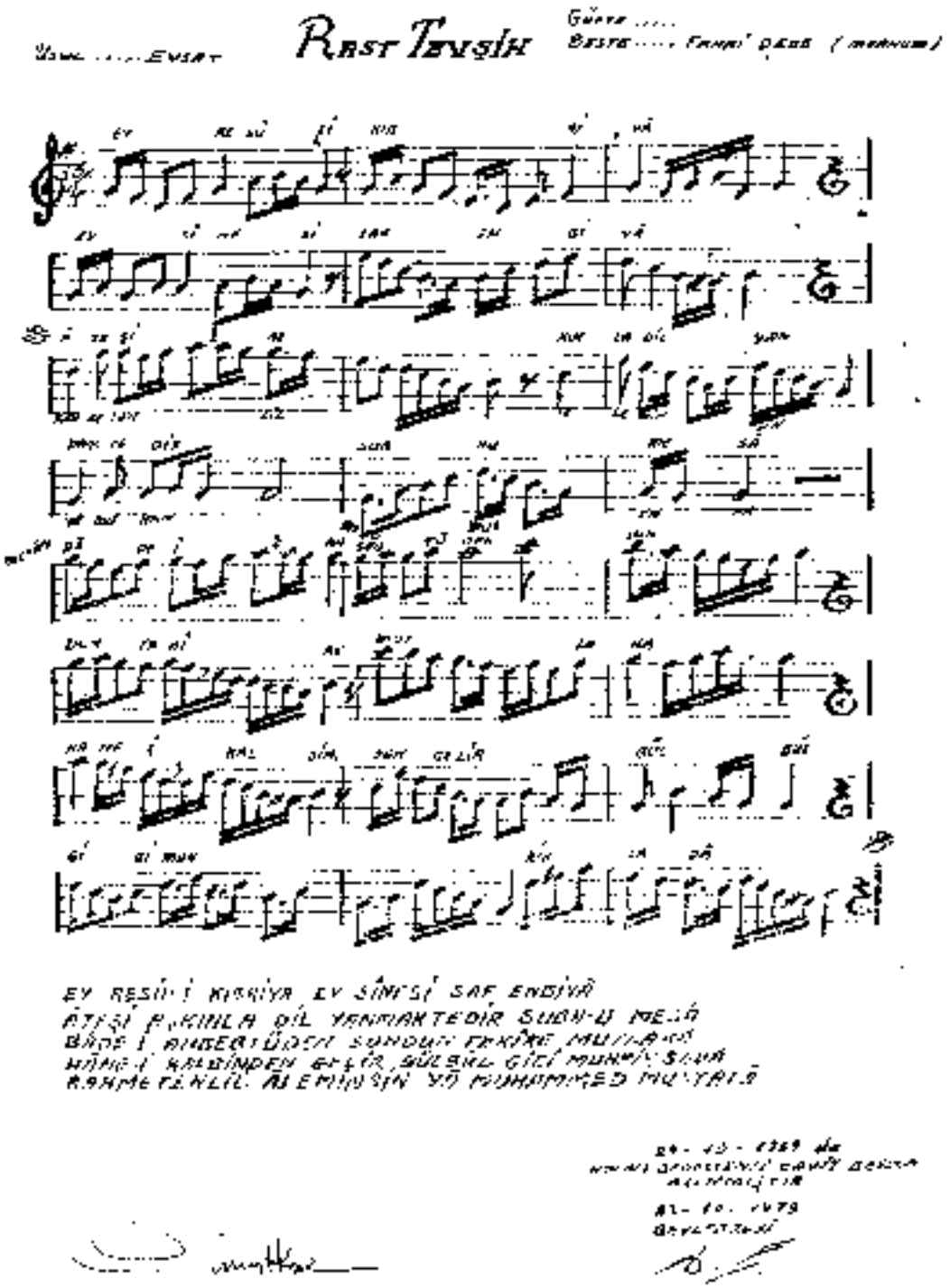
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Güftelerinin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının da nağmeler ile birlikte Sofyan usûlünün 4'lük zamanlarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen yapı ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bahsi geçen bütünlük eserin

sonuna kadar sürdürülmüştür. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-115).

4.116. Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ

Şekil 116. Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ

Eser Adı	Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Nâmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Fahri Dede
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 13/10/1979 tarihinde Dursun Çakmak tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda nağmeler ile rast perdesi kısaca duyurulmuş, yegâh perdesine kadar yapılan genişlemeden sonra rast perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Rast perdesinin doyurucu nağmeler ile duyurulmasının akabinde segâh perdesinde kalış yapılarak nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar nağmelerini teşkil eden bölümde rast perdesi duyurulduktan sonra dügâh perdesinde kalış yapılmış, nevâ perdesine kadar tizleşen seyir rast perdesindeki karar ile sonlandırılmıştır. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve Rast makâmında bestelenen klasik eserler[16] ile seyir yönünden paralel yapıda olması sebebiyle eserin nüshada neşredildiği üzre **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Evsat usûlünde bestelendiği ifade edilen eser Nim Evsat usûlünün 13/4'lük tartımınca ifade edilmiştir. Eserin nağme ve güftelerini oluşturan hece vurgularının kurgularına bakıldığında eserin nüshada ifade edilen 13/4'lük zamandan ziyâde 8'lik tartımlardan oluşan 26 zamanda oluştuğu görülmektedir. Söz konusu 26 zamanın da

[16] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

8’lik tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklinde küme vuruşlarına göre kümelendiği görülmektedir. Ayrıca eserdeki bahsi geçen nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde ve nüshadan farklı olarak 26/8 tartımına göre bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-116).

4.117. Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan

Şekil 117. Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan

Eser Adı Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan

Güftekâr Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde üç nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiş, Halil Can ve Doğan Dikmen tarafınan yazılan diğer nüshalarda H. Can'ın nüshasında aynı güfteler ile daha farklı nağme yapıları görülmektedir. Usûl yapılarında herhangi bir fark bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshaların ikisinde Rast, birinde makâmının belirtilmediği eserde birinci ve ikinci sıradaki nüshalar benzer nağme cümleleriyle neşredilmiş ve iki nüshada da eserin karar ettiği perde belirsizdir. Bu sebeple ikinci sıradaki Cüneyt Kosal imzalı nüsha tercih edilmiştir. Eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Rast perdesi civârında yapılan seyirlerde kürdî perdesi kullanılarak (Rast Nât-ı Mevlânâ, Benli Hasan Ağa'nın Rast Peşrevine benzer şekilde) dügâh perdesinde Hûzi'li (Rast perdesinin vurgulanarak dügâh perdesinde kalışlar sebebiyle) kalışlar yapılmış ve Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde ilk nağme yapısı haricinde benzer yapı işlenerek rast perdesi odağında yapılan seyirler ile karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlı oluşu sebebiyle eserin tercih edilen nüshada belirtildiği üzre **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

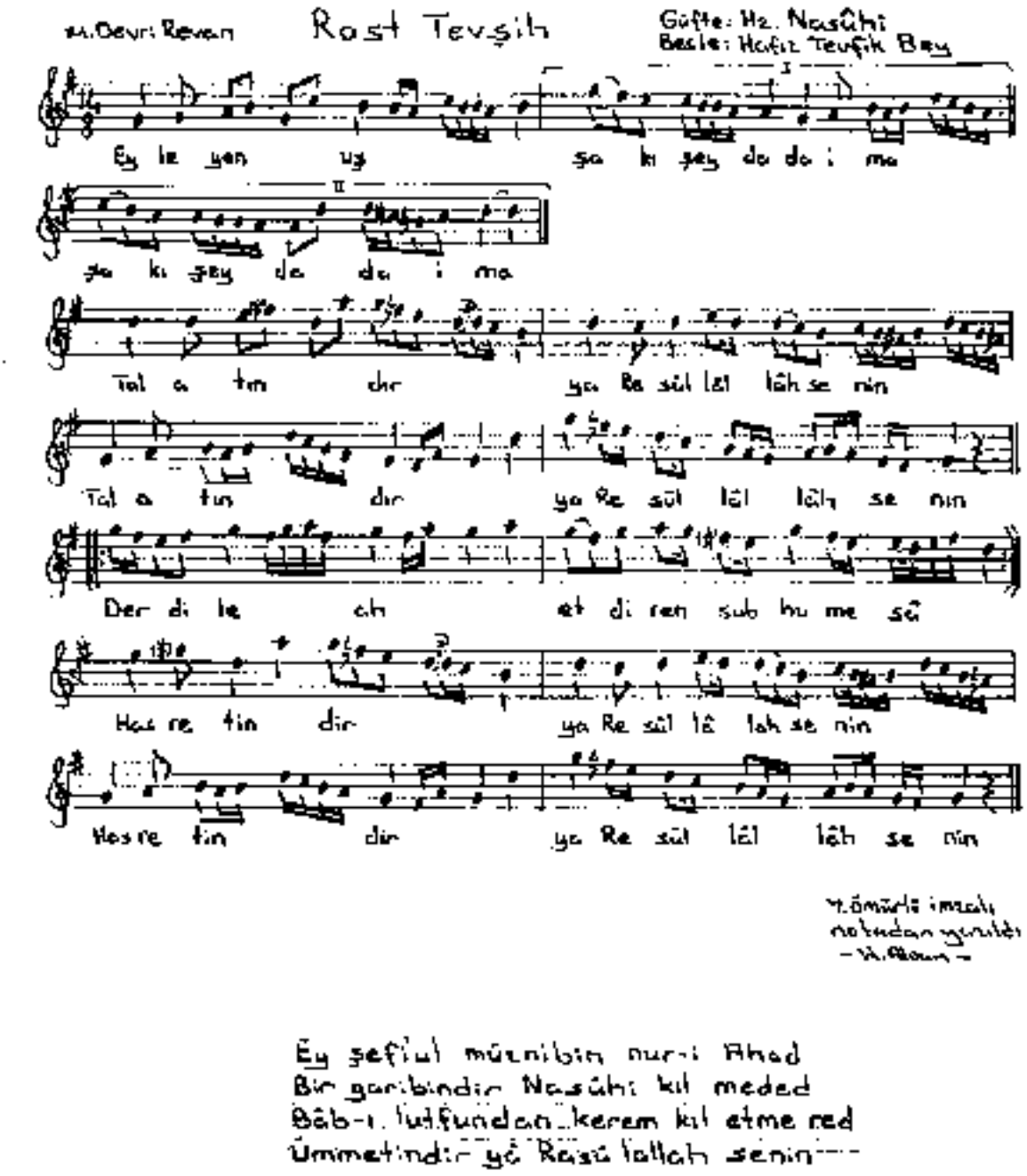
Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlar ile uyumlu olduğu görülse de bahsi geçen güfte ve nağme cümlelerinin 24/4'lük

zamanlara göre kurgulandığı ve 24 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte yapıları 4'lük tartımlardan oluşan 4+6+6+4+4 şeklinde kümelenen zaman kalıpları ve gerek Nim Sakîl usûlünün ana kalıbı gerek velvelesi ile kuvvetli-zayıf zamanlar yönünden âhenk oluşturmaktadır. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalardan farklı olarak **Nim Sakîl** usûlüne daha yakın bir yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Nim Sakîl** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-117).

4.118. Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin

Ey şefîul müznibin nur-i Ahad
Bir garibindir Nasûhi kıl meded
Bâb-ı lutfundan kerem kıl etme red
Ümmetindir yâ Rasûlallah senin

Şekil 118. Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin

Eser Adı Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin

Güftekâr Mehmed Nasûhî

Bestekâr Hâfız Tevfik Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde dört nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası H. Alvan tarafından "Yusuf Ömürlü imzalı notadan yazıldı" notu ile neşredilmiştir. Yusuf Ömürlü, D. Dikmen ve El yazımı şeklinde neşredilen diğer nüshalarda makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak dügâh perdesi kullanılarak (segâh vurgulamak için kürdî perdesi duyurmadan) segâh perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Nağmeler Zemin bölümünün dönüş dolabında dügâh perdesi vurgulanarak nevâ perdesinden rast perdesine, Nakarat bölümüne geçiş dolabında Nişâbur çeşni ile nevâ perdesine bağlanmıştır. Karar cümlesinde rast civârında seyreden yapı akabinde gerdâniye perdesinden rast perdesine doğru gösterilen seyir ile karar verilmiştir. Söz konusu başlangıç seyirlerinde rast perdesinden başlanarak segâh perdesinin vurgulanması daha sonra dügâh perdesi duyurularak rast perdesinde Zemin bölümünün tamamlanması Rast makâmının içerisinde kullanılabilir bir nağme yapısı olsa da bahsi geçen yapının Sazkâr makâmına daha yakın bir seyir yapısı olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde yer alan rast perdesi odağında gösterilen yapıdan ziyâde Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği şeklinde de ifâde edilen **Sazkâr** makâmına daha yakın bir nağme yapısına sahip olduğu görülmektedir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Mevlevî Devr-i Revânı ve Devr-i Revân usûlüllerinde ifade edilen eserin 14 zamanlı oluşundan dolayı Bektâşi Devr-i Revânı (13 zamanlı olması hasebiyle) olamayacağı, "Devr-i Revan" şeklinde ifade edilen nüshalarda da Mevlevî Devr-i Revânı usûlünün kastedildiği görülmektedir. Söz konusu eserin nağme ve güfteleri oluşturan hece vurgularının 8'lik tartımlarca 3+4+3+4 şeklinde kümelenerek oluşturulduğu ve Mevlevî Devr-i Revânı usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük taşımaktadır. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Mevlevî Devr-i Revânı** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Mevlevî Devr-i Revânı** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-118).

4.119. Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim

Şekil 119. Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim

Eser Adı Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim

Güftekâr Sünbül Sinan

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası 17/11/1997 tarihinde H. Alvan tarafından "Yusuf Ömürlü imzalı notadan güfte eklenerek yazıldı" notu ile neşredilmiş, diğer nüsha Halil Can tarafından 2/4'lük tartım ile Düyek usûlünde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak herhangi bir perdede kalış yapılmadan Rast dizisinde yapılan seyirlerde rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Seyrin devamında tekrar rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi güçlendirilmiş, hüseynî perdesi yer yer duyurularak kademeli şekilde pestleşen nağmelerde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde yine Rast dizisi sesler ile rast perdesi odağında seyirler ve hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişlemeler ile rast perdesi güçlendirilmiş ve karar verilmiştir. Eserin başlangıç nağmesinde görülen rast-nevâ atlaması ile Pençgâh makâmı akla gelse de nevâ perdesi güçlendirilmeksizin rast perdesine doğru yapılan nağmeler ve rast perdesinde kalış söz konusudur. Bahsi geçen başlangıç seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinin dışında rast-nevâ atlaması ile başlasa da ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı ve rast perdesini güçlendirmesi hasebiyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki nüshaların ilkinde 4/4'lük Sofyan, ikincisinde 2/4'lük Düyek (8/8'lik olmasına rağmen) usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının

4 zamana göre kurgulanarak işlendiği görülmektedir. Eserdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen yapılar ile âhenk göstermesi söz konusudur. Eserde yer yer 8'lik "sus"lar ile başlayan ölçülerde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapıları işlense de eserin bütününde Sofyan usûlünün hâkim olduğu ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin tercih edilen ilk nüshasında belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-119).

4.120. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

FAHRİ ÂLEM ENBİYÂNIN ZÂT-I MÜSTESNÂSIDIR
SIRRI ÂYÂT-I NÜBÜVVET LÂFZININ MÂNÂSIDIR
OLDULAR BİR HUCCETİ PÂKİZE CÜMLE ENBİYÂ
HATMİLE ZÂT-I MUHAMMED MUSTAFÂ İMZÂSIDIR

Şekil 120. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

Eser Adı	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Sâ'dî'ye (Îsâ-zâde Seyyid Mehmed Sa'deddîn Efendi) ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Âmir Ateş
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erdinç Çelikkol tarafından neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesi odağında başladığı görülmektedir. Rast perdesinin duyurulmasının akabinde rast-segâh atlaması ve kürdî perdesi kullanılarak segâh perdesinin güçlendirilmesi söz konusudur. Segâh perdesinin duyurulmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyir yapısının nevâ perdesinde yapılan kalışlarla nevâ perdesini güçlendirerek Zemin bölümünün dönüş dolabında rast perdesine bağlandığı görülmektedir. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümüne nevâ-gerdâniye atlaması ile başlanarak nevâ perdesinde Rast dizisi sesler ile seyirler gösterilmiş, rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinin akabinde dügâh ve segâh perdesinin duyurulması ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının özellikle başlangıç bölümünde rast ve ırak (tizleşme eğiliminden ziyâde rast perdesini vurgulamak maksadı ile) perdelerinin duyurularak rast perdesinde yapılan kalışın, daha sonrasında segâh ve nevâ perdelerinin güçlendirilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine yakın bir seyir gösterimi sebebi ile ele alınan eserin **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada "Devr-i Hindi" usûlünde neşredilen eser 7/4'lük tartımda belirtilmiştir. Eserdeki nağme cümlelerinin 7/4'lük zamana göre kurgulandığı ve güftelerin de daha geniş zamanlarda düşünülerek oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarında kullanılan hecelerin Devr-i Hindi usûlünün 7/4'lük mertebesi ve 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıp ile âhenk oluşturması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin 4'lük mertebesi gereğince **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-120).

4.121. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

Fahr-i âlem enbiyânın zât-ı müstesnâsıdır
Sırr-ı âyât-ı nübüvvet lafzının mânâsıdır
Oldular bir hüccet-i pâkize cümle enbiyâ
Hatmile zât-ı Muhammed Mustafâ imzâsıdır

Şekil 121. Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

Eser Adı	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır
Güftekâr	Sâ'dî (Îsâ-zâde Seyyid Mehmed Sa'deddîn Efendi)
Bestekâr	Zeki Altun
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiş, diğer nüsha ise Hayati Günyeli tarafından El yazımı yolu ile notaya alınmıştır. Eserler arasında makâm ve usûl farklılığı bulunmamaktadır.
Makâmı	Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde Zemin bölümüne rast perdesinden başlanmasının akabinde rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında nağmeler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinin doyurucu işlenmesinin akabinde karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümüne rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ ve segâh perdeleri güçlendirilmiş, seyrin devamında benzer nağmeler tekrar edilerek rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi odağında başlayıp çargâh perdesine kadar genişleyerek tekrar rast perdesinde kalış yapması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ve Rast makâmında bestelenen klasik eserler[17] ile tutarlılık gösterdiği, bu sebeple ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzre **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Ele alınan eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün

[17] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

1+2+1+2+2 kalıbı ile âhenk oluşturduğu, eserin tamamındaki ölçü başlarında 8'lik "sus" ve 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-121).

4.122. Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış)

Şekil 122. Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış)

Eser Adı Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış)

Güftekâr Ziyâ Polat

Bestekâr Kadri Şençalar

Arşiv Bilgisi ---

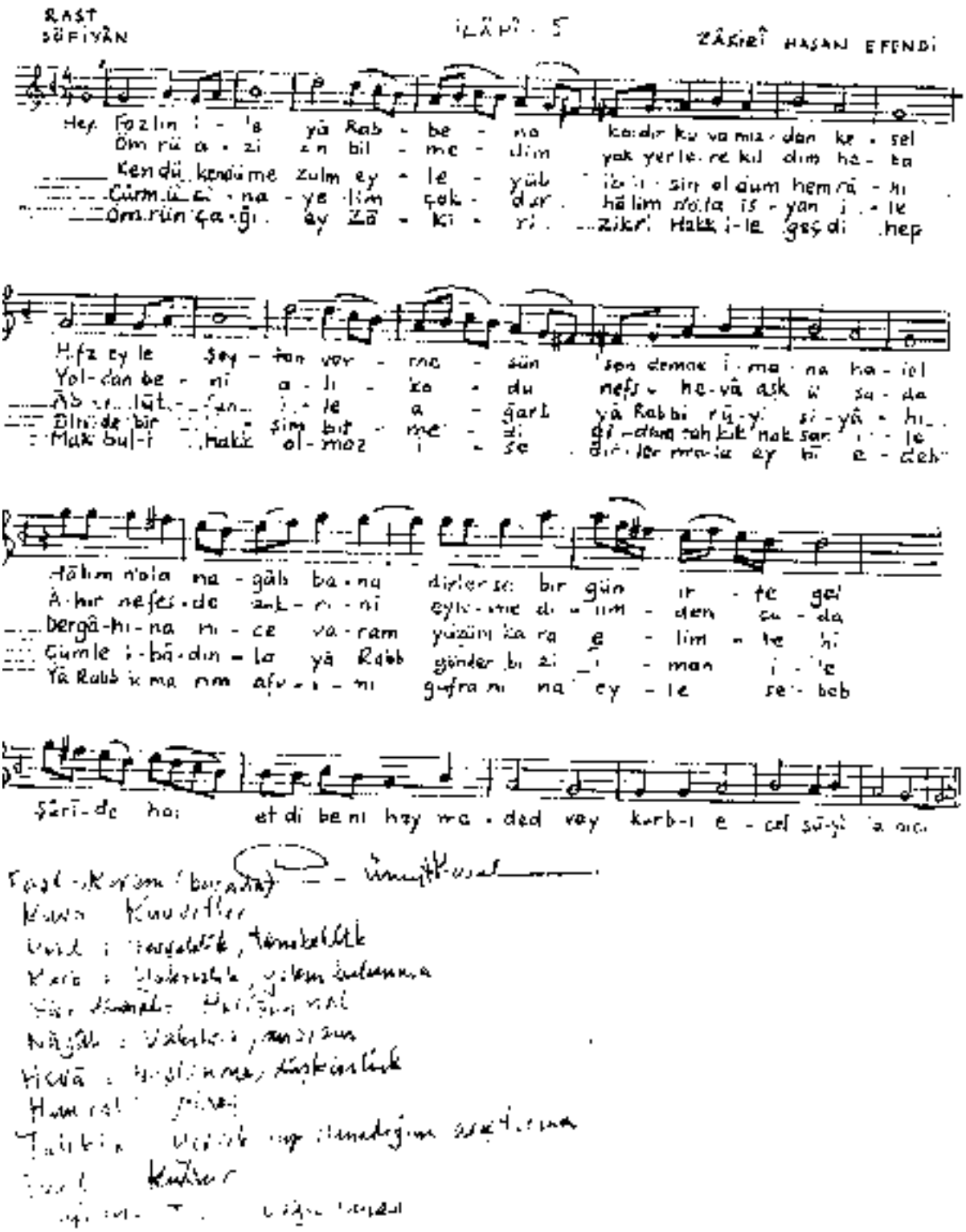
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Erol Bingöl tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinin güçlendirilmesi akabinde seyrin nevâ perdesine yöneldiği ve nevâ perdesinin güçlendirilerek kalış yapıldığı görülmektedir. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyirde dügâh perdesinde kalış yapılmış, sonrasında gerdâniye perdesine kadar genişleme gösterilmesi akabinde kademeli şekilde pestleşerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi odağında başlaması, rast perdesinin doyurucu işlenmesi akabinde genişleme cümlelerinin gösterilmesi ve karar bölümünde rast perdesine inilerek rast bölgesinde yapılan kısa seyirlerle karara gidilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlılığı söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzre **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağmeleri oluşturan ölçülerin genelinde 8'lik "sus" ya da 8'lik seslerin kullanılması ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile işleyişler söz konusudur. Ayrıca

	eserdeki hece vurguları ve nağmelerin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-122).

4.123. Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel

Şekil 123. Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel

Eser Adı Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisi belirtilmemesinin yanında arşivdeki tasnifte güftenin Hatib Zâkirî Hasan Efendi'ye ait olduğu ifade edilmiştir.

Bestekâr Hatib Zâkirî Hasan Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser El yazım yolu ile neşredilerek Cüneyt Kosal İmzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kısaca duyurulduktan sonra segâh perdesinde asma kalış yapılmış, nevâ perdesine yönelen nağmelerde nevâ perdesinde kalış yapılmadan rast bölgesine dönülmüş ve rast odağında yapılan doyurucu seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında aynı nağme yapısı tekrar edilerek kullanılmıştır. Eserin karar seyrinde gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerin rast bölgesine dönülerek rast odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar edildiği görülmektedir. Eserin başlangıç nağmelerinde segâh perdesinde yapılan kalış ve nevâ perdesini duyuran seyirler görülse de nağme cümlesinin uzun yapıda ve genelinin rast perdesi odağında seyretmesi ve karar nağmelerinin rast perdesi odağında seyrederek karar etmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıdığı söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde belirtilen eserin nağme ve güfte cümleleri büyük zamanlara göre kurgulansa da 4/4'lük zamanlar ile âhenk oluşturmaktadır. Eserde işlenen ilk nağme ve güfte kurgusunun 8 ölçüde tamamlandığı, diğer

nağme cümlesinin 7, devamındaki cümlenin 4, karar cümlesinin de 7 ölçüde tamamlandığı görülmektedir. Bu bağlamda belirtilen nağme ve güfte cümlelerine göre 4/4'lük Sofyan usûlü dışında herhangi bir usûlün uyum sağlamadığı, **Sofyan** usûlünün de nağme cümleleri ile birçok noktada âhenk oluşturduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-123).

4.124. Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden

Şekil 124. Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden

Eser Adı Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden

Güftekâr Nûri Baş

Bestekâr Zeki Altun

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası El yazım yolu ile yazılmış, ikinci nüsha C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yolu ile neşredilmiştir. Nüshalar arasında makâm ve usûl farklı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi odağında seyirler ile rast perdesinde kısa bir kalış gösterilmiştir. Rast perdesinin akabinde segâh perdesi güçlendirilerek segâh perdesinde yapılan kalış ile Zemin bölümü tamamlanmıştır. Eserin devamında karar nağme cümlelerinde de kullanılan Nakarat bölümüne rast-nevâ atlaması ile başlanarak sırasıyla nevâ, çargâh, segâh ve dügâh perdelerinde kademeli kalışlar yapılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıcında kullanılan nağme yapısında Rast perdesi civarında yapılan seyirler ve rast perdesindeki kalış Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı bir yapı göstermektedir. Söz konusu seyirden sonra yapılan segâh, nevâ gibi perdelerde yapılan kalışların Rast makâmı içerisinde kullanılan muhtelif asma kalışlar perdeler olması gereğince eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserde nağmelerin 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hecelerin de 8 zamana göre tasarlandığı görülmektedir. Ele alınan eserin nağmelerinde görülen yapının 8'lik sesler ve hecelerle başlayan ölçüler ve Düyek usûlünün

1+2+1+2+2 kalıbı ile uyumlu olması ve bu yapının eserin sonuna kadar devam etmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda da ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-124).

4.125. Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz

Şekil 125. Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz

Eser Adı Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz

Güftekâr Genç Abdal

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde üç nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Cüneyt Kosal imzalı olup O.P. tarafından neşredilmiş, diğer nüshalar Erol Bingöl ve Cüneyt Kosal tarafından notaya alınmıştır. Eserlerin gerek makâm gerek usûl açısından herhangi bir farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında dügâh, segâh ve çargâh perdeleri duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu nağme cümlesi tekrar ederken başlangıçta yegâh perdesi ile rast perdesi vurgulanarak nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne bağlanmıştır. Seyrin devamında eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümü nağmelerinde çargâh perdesinden başlayan seyrin hüseynî perdesini duyurması akabinde nevâ, çargâh ve segâh perdelerini duyurup benzer yapıdaki nağmeler tekrar edilerek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi odağında başlaması ve sonlanması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel yapıda olduğu görülmektedir. Ayrıca Rast makâmında bestelenen klasik eserler[18] ile seyir yapılarının tutarlılığı sebebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tüm nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün

[18] Nâyî Osman Dede'ye ait Rast mevlevî Âyini Birinci Selâm; Buhûrîzâde Mustafa Itrî'ye ait Rast Nât-ı Mevlânâ; Benli Hasan Ağa'ya ait Rast Peşrev ve Rast Saz Semâisi.

kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstererek 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile âhenk oluşturmaktadır. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-125).

4.126. Gamdan Beni Azâd Et

Şekil 126. Gamdan Beni Azâd Et

Eser Adı Gamdan Beni Azâd Et

Güftekâr Şeref Hanım

Bestekâr Sefer Dal (Muhibbî)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser 13.07.1993 tarihinde Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. Ayrıca "Hz. Muhibbî, Muhterem Sefer Baba'nın kendi sesinden yazdım" notu düşülmüştür.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast perdesi odağında nevâ perdesine kadar ulaşan nağmelerin tekrar rast perdesine dönerek kalış yaptığı görülmektedir. Aynı nağme yapısının tekrarı ile rast perdesinin vurgulandığı, daha sonra nevâ perdesine yönelen seyirde önce dügâh perdesi duyurularak Nevâ (Nevruz) akabinde segâh perdesinde kalış yapılarak giriş nağmesinde gösterilen seyrin aynısı ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu nağme yapısının rast odağında başlaması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinde yer alan çargâh perdesine kadar genişleme kullanılacağı ifade edilse de eserin başlangıç nağmesinde nevâ perdesi duyurulmuş ama nağme odağı yine rast perdesi olması hasebiyle nevâ perdesi güçlendirilmeden seyir rast perdesinde sonlandırılmıştır. Bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 4/4'lük zaman ile uyumlu yapıda bestelendiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte vurgularının 4'lük tartımlarda kullanılan Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük

göstermesi ve bu yapının eserin sonuna kadar benzer biçimde sürmesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-126).

4.127. Ganî Mevlâm Nasîb Etse

Şekil 127. Ganî Mevlâm Nasîb Etse

Eser Adı Ganî Mevlâm Nasîb Etse

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Türk Tasavvuf Mûsikîsi Vakfı tarafından neşredilmiş, diğer nota ise C. Kosal tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Eserler arasında makâm ve usûl farklılığı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki iki nüshada da Rast makâmında ifade edilen eserde seyre dügâh perdesinden başlanarak ilk nağme cümlelerinde dügâh perdesi ekseninde nağmeler gösterilmiş, dügâh perdesi vurgulanmış daha sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nağmelere dügâh perdesinden başlanarak dügâh perdesi yine vurgulanarak rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Bahsi geçen nağme yapısı eserin sonuna kadar mükerrer yapıda işlenmiştir. Eserin ilk nağme cümlesinde ve yapılan seyirlerin devamında dügâh perdesi sıklıkla vurgulanarak Uşşak ve Hûzi makâmlarına benzer nağmeler gösterilmesinin akabinde rast perdesinde kalışlar yapıldığı görülmektedir. Ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerindeki rast odağında başlayan seyirlerden ziyâde dügâh perdesini vurgulayarak bahsi geçen Uşşak ve Hûzi makâmlarına yönelik gösterdiği seyirler akabinde rast perdesinde kalış yapması söz konusudur. Bahsi geçen seyir yapısına en yakın tarifin Kutluğ'a (2000) göre Uşşak makâmı ile Rast makâmının birleşmesi ile oluşan **Hoş Âver** makâmına daha yakın seyirler gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivde yer alan iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı görülmektedir. Eserde işlenen seyirler ve güftelerdeki vurguların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile ve 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile âhenk oluşturması ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdürülmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Hoş Âver** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-127).

4.128. Garîb Âvâre Bîçâre

Garîb âvâre biçâre
Arâdım derdimê çâre
O dem bilmem ki nê oldum
Güzel bir yerde bûlundum
Semâyâ ser çeken dağlar
Sular yar yar akıp çağlar
Ne hoş bir dilrübâ ezhar
Yeşil zümrüd gibi otlar

Asırdidê ağaçlar çok
Ötüşen kuşlarâ had yok
Çıkıp bir dâğa fert lerzan
Arâdım nerdedir cânan
Rebâbi ben elê aldım
Hayâl-i aşkımâ daldım
Hazin bir beste tutturdum
Beni bânâ unutturdum

Dedim ki bağrımı yaktın
Beni yalnız ne biraktın
Banâ sensiz cihan zindan
Beni vaslın eder handan
Güzel yârim banâ söyle
Niçin yaktın beni böyle
Gurubdaydi güneş bû an
İçindê sevgilim cânan

Güneşden dağa süzüldü
Banâ güldü hemen güldü
Rebâb-i câna dôkundu
Benim fermânım ôkundu
Dedi sen nerdesin dilber
Arârım ben senî her yer
Beni dâvet ederdin sen
Eşim gel aşka derdin sen

Tenim aşkınla virandır
Hayâlin rûhumâ candır
Yanıl bir dem görüp kendin
Banâ gel ah sanıp kendin
Ne hayret ô banâ meftun
Benim aşkım onâ efzun
Ne oldum bilmedim bir dem
Sarıldık biz bizê hemdem

Dedik birden elâ kimsin
Cevab birden verildi sen
Taayyünden verip nişan
Dedim ben Yûsuf ü Ken'an
Dedim yâ sen de ver burhan
Dedi ben dê Cenân-i can
Nihâyet kalmadi siz biz
Bir olduk aşka daldık biz

Şekil 128. Garîb Âvâre Bîçâre

Eser Adı Garîb Âvâre Bîçâre

Güftekâr Kenan Rifâî

Bestekâr Kenan Rifâî

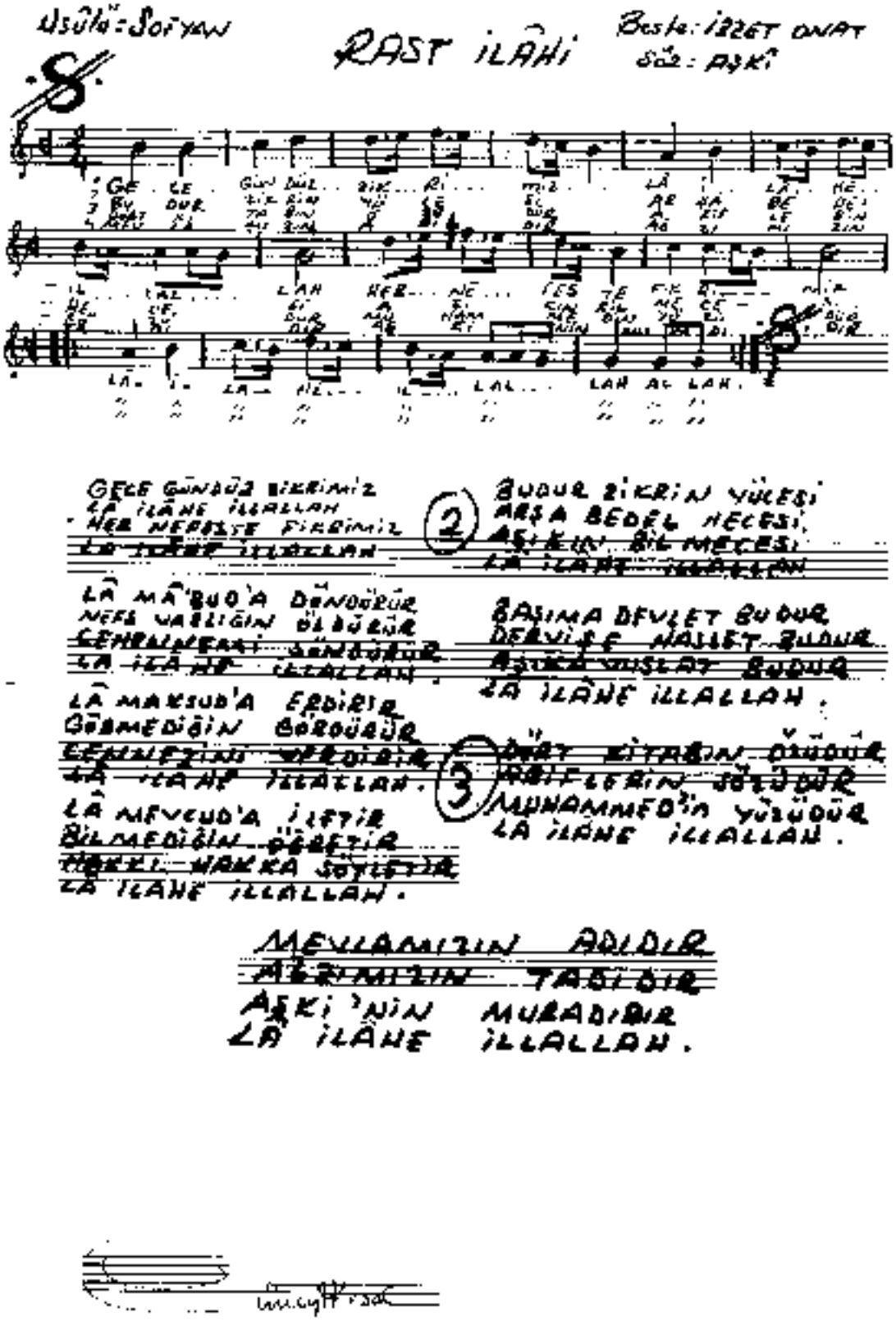
Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Yusuf Ömürlü tarafından yazılmış olup C. Kosal imzalıdır. Bu nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eser diğer el yazım nüshada 8/8'lik tartım ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak segâh perdesi kısaca duyurulmuş, nağme cümlesinin sonunda dügâh perdesinde kısa kalış gösterilmiş ve seyrin devamında dügâh perdesi ekseninde işlenen nağmelerden sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyirde önce segâh perdesinde kısa kalış işlenmiş ve dügâh perdesi odağında yapılan seyirler akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Ele alınan eserdeki ilk nağme cümlelerinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın segâh ve dügâh perdelerinin güçlendirilmesi ve kalışlar yapılması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde önce Mâye yapılarak "Rast'lı" karar eden Rast Mâye makâmına daha yakın seyirler işlendiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin **Rast Mâye** makâmına daha yakın seyir gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivde ilk sırada yer alan nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin ikinci nüshada 8/8'lik tartım ile ölçülmesinin yanında usûl isminin belirtilmediği, eserin son bölümünde başlangıç nağmelerinin kullanıldığı bölümde Düyek usûlü olduğu ifade edilmiştir. Ele alınan eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Bunun yanında eserin başlangıcında ve birçok ölçü başında 4'lük "sus" kullanımlarının Düyek usûlünden ziyâde Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı ile uyum sağladığı, eserdeki nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen yapılar ile bütünlük sağladığı söz konusudur. Bu bağlamda eserin tercih edilen ilk nüshasında ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast Mâye** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-128).

4.129. Gece Gündüz Zikrimiz

Şekil 129. Gece Gündüz Zikrimiz

Eser Adı Gece Gündüz Zikrimiz

Güftekâr Muzaffer Ozak (Aşkî)

Bestekâr İzzet Onat

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Mithat Arısoy tarafından notaya alınmış ve C. Kosal imzalıdır. Eser 2/4'lük tartım ile notaya alınsa da usûlünün Sofyan olduğu ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak segâh perdesi kutbunda gösterilen nağmelerde acem perdesine kadar tizleşilmiş, segâh perdesi ekseninde yapılan seyirlerin akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine acem perdesinden dönen nağmelerin segâh perdesini vurguladığı, karar cümlesinde de rast perdesini son bölümde kullanarak karar verildiği görülmektedir. Eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın hatta rast perdesi duyurmaksızın segâh perdesi odağında yapılan nağmelerin karar bölümünde de rast perdesi odağında işlenmediği söz konusudur. Bu minvalde eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin tariflerindeki Rast makâmından ziyâde Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği şeklinde tariflenen **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eser 2/4'lük tartımlarda notaya alınarak ölçülendirilmiştir. Eserdeki nağme ve güfte yapılarının 2/4'lük zamandan ziyâde 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları

ve 2+2 kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin 4/4'lük tartımda gösterilmesi gereken **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-129).

4.130. Gel Can Gezelim Gel Kendimizde

Gel can gezelim gel kendimizde
Seyyah olalım bedenimizde
Gel can yüzelim aşk denizinde
Dalgıç olalım dişlinceninde

Gel kendini bil, gözyaşını sil
Gitsin üstünden karanlık cehil
Gel bil sen seni, at vesveseni
Bu canla tenin kıymetini bil

Güneşin doğsun zulmet yok olsun
Her taraf ey dil nur ile dolsun
Güller açılsın, bülbül şakısın
Sevgi saçılsın, bil ki sen mutsun

Bildin mi nesin, sen ne imişsin
Dünyaya neden, niçin gelmişsin
Bildinse Fânî öz madenini
Yüreğin altın, sen bir gümüşsün

Şekil 130. Gel Can Gezelim Gel Kendimizde

Eser Adı Gel Can Gezelim Gel Kendimizde

Güftekâr Lütfi Filiz

Bestekâr Lütfi Filiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Bilgisayar yazım yolu ile notaya alınmıştır.

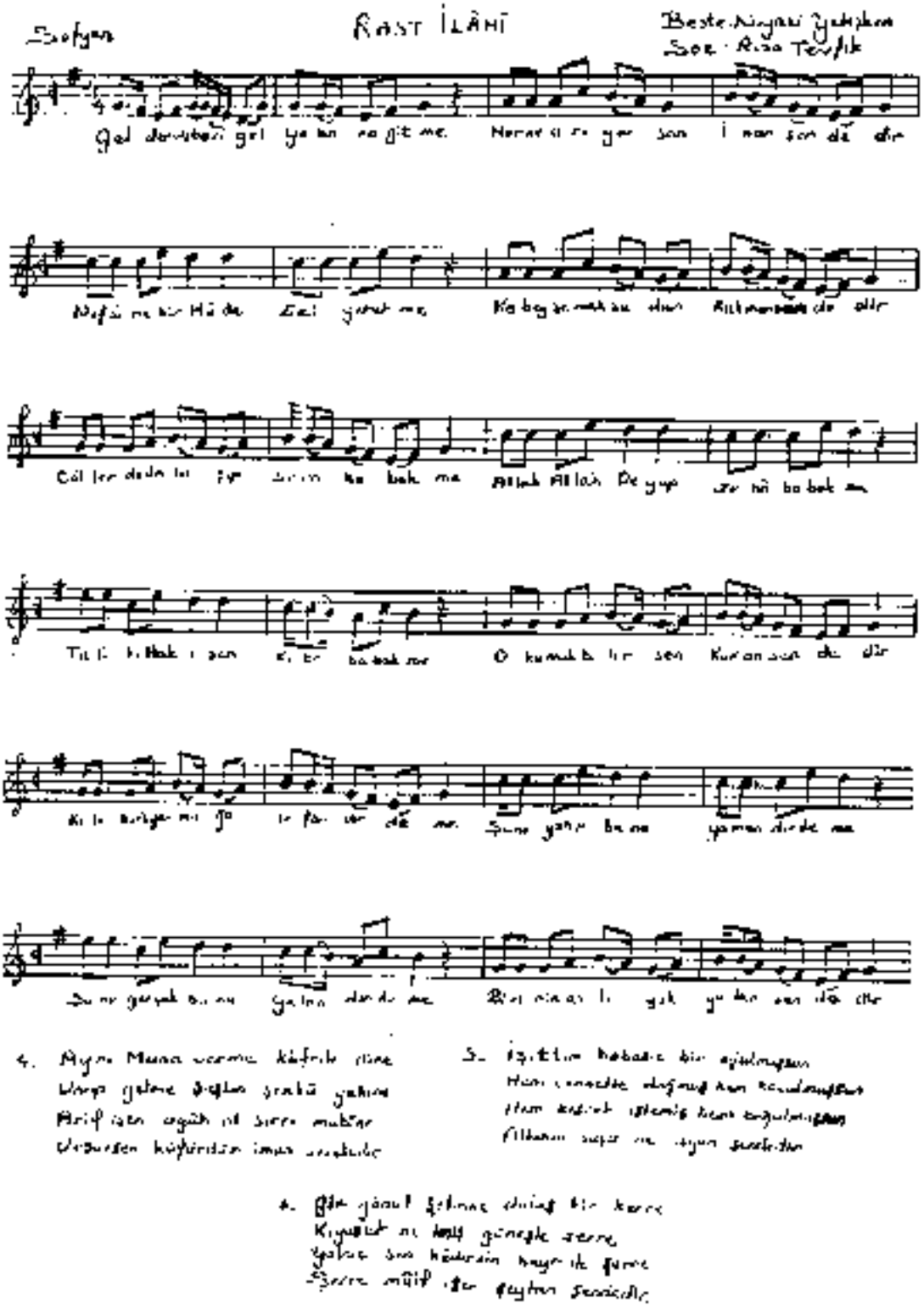
Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre nevâ perdesi odağında başlanarak nevâ perdesinde Nihâvend sesler ile kalış yapılmıştır. Nevâ civarındaki seyir Zemin bölümünün sonunda segâh perdesindeki kalış ile Nakarat bölümüne geçilerek çargâh-rast perdesi arasındaki nağmelerle rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısında özellikle başlangıç nağmelerinde nevâ odağında başlayan yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar eden Pençgâh-ı Asl makâmına daha yakın olması ve çalışmada örnek verilen Pençgâh eserler ile seyir yapısı itibariyle daha tutarlı oluşu sebebiyle ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına yakınlığı söz konusudur.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde tüm ölçülere 8'lik tartımlar ile başlanarak Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına göre seyretmesi ve 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Ayrıca güftelerin alt bileşenini oluşturan heceler de eser sonuna kadar bahsi geçen kalıba göre yerleştirilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-130).

4.131. Gel Derviş Beri Gel

Şekil 131. Gel Derviş Beri Gel

Eser Adı Gel Derviş Beri Gel

Güftekâr Rıza Tevfik

Bestekâr Niyazi Yetişken

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak yegâh perdesine kadar yapılan genişlemenin akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi odağında sürdürülen seyirlerde rast perdesi tekrar duyurularak hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişlemenin akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi civarında doyurucu seyirler işlenmesinin akabinde muhtelif perdeler duyurularak karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyir yapısında önce segâh perdesi duyurulmuş daha sonra rast perdesi odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast orağında başlaması, rast perdesinin doyurucu nağmeler ile duyurulması ve rast perdesi odağında karar etmesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlılığı söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum göstermesinin yanında Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlüğü söz konusudur. Eserin sonuna kadar bu yapının sürdüğü

görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-131).

4.132. Geldi Binlerce Şükür

Şekil 132. Geldi Binlerce Şükür

Eser Adı Geldi Binlerce Şükür

Güftekâr Cahit Öney

Bestekâr Cahit Öney

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Cahit Öney tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre Rast perdesinden başlanmasının akabinde rast perdesi kısaca duyurularak rast-nevâ perdeleri arasında ve rast perdesinin kutbunda seyirler gösterilerek usûl sonrasında rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine rast-nevâ arasında seyirler gösterilerek muhtelif asma kalışlar ile dönüş dolabında rast perdesinde kalış yapılmış, Nakarat bölümüne geçiş dolabında nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne geçiş yapılmıştır. Nakarat bölümünde nevâ perdesinin güçlendirildiği ve rast-nevâ atlamalarının da kullanıldığı nağme yapısında Pençgâh-ı Asl makâmı nağmeleri kısaca duyurulmuş, karar cümlesinde rast-çargâh arasında nağmeler ile karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısında rast perdesinden başlayan seyirlerin rast-nevâ perdeleri arasında rast perdesinin odağında kullanıldığı ve Çenber usûlünün son darplarında rast perdesi ile nağme cümlesinin tamamlanması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tanımlarına benzer bir yapı taşıması gereğince ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada "Çenber" usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 24 zamana göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Ele alınan eserin ilk 4'lük ölçüsünün Sofyan usûlü, kalan 20 zamanın da 4+6+6+4 şeklinde kümelenen Fahte usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları

ile uyumu hasebiyle 24 zamanlı Çember usûlü ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Çember usûlünün özellikle velvelesi ile âhengi ve bu yapının eser sonuna kadar sürdüğü görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Çenber** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Çenber** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-132).

4.133. Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda

S E M Â

Geldi bülbülleri aşkın gül için feryâda
Doğdu bir şems-i dehâ, gülşen-i fecrâbâda

Lâlezânım, güneşim, tek emelim dünyada
Bağladım cân ü dilü gonca-i âteşzâda

Rûhumun vecdini duydum da getirdim yâda
Kalb-i zârım dönüyor dergâh-ı Mevlânâ'da

Şûle-i feyz-i ümidin ki bize şân oldu
Zulmet aydınlığa kalb oldu, sesin şân oldu

"Mesnevî" âleme bir fecr-i dırahşân oldu
İsm-i pâkin ebedî meş'ali irfân oldu

Aşkına yandı gönül, şevkine nâlân oldu
Nail-i vaslın olan fazlına hayrân oldu
(Mustafa Nâfiz IRMAK)

Şekil 133. Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda

Eser Adı Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda

Güftekâr Mustafa Nâfiz Irmak

Bestekâr Sâlih Suphi Soner

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erol Bingöl tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak kademeli şekilde dügâh, çargâh ve nevâ perdeleri kısaca duyurularak seyrin odak noktası olan rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesini teşkil eden son nağme cümlesinde segâh perdesinden başlayan seyirlerde nevâ ve dügâh perdeleri duyurularak rast perdesinde kalış yapılmış, son olarak hüseynî perdesine atlayan seyrin rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu başlangıç seyir yapısında rast-nevâ perdeleri arasında rast perdesi odağında seyirler gösterilmesinin yanında nevâ perdesi duyurulmuş ama güçlendirilmeksizin tekrar rast perdesine dönüş yapılmıştır. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin daha ziyâde Rast makâmı tarifi ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan makâmın nüshada neşredildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Müsemmen usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümleleri 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulmuştur. Eserdeki nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hecelerin 8'lik tartımlarda 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıbı ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-133).

4.134. Geldik Dünyâya İbret Almaya

Geldik Dünya'ya
İbret almaya
Hakkı bulmaya

Güç ver Allah'ım
Sabır Allah'ım
Eyyub misali
Sabır Allah'ım

Bütün varlığım
Sana yarlığım
Geçsin darlığım

Güç ver Allah'ım
Sabır Allah'ım
Eyyub misali
Sabır Allah'ım

Dedrim çitmiyor
Çilem bitmiyor
Derman yetmiyor

Güç ver Allah'ım
Sabır Allah'ım
Eyyub misali
Sabır Allah'ım

Sabır silahım
Olur felâhım
N'olur Allah'ım

Güç ver Allah'ım
Sabır Allah'ım
Eyyub misali
Sabır Allah'ım

Not: Bu şiir ŞURKAV'ın yayınladığı Hz. Eyyüp konulu şiirler kitabından alınmıştır.

Şurkav'ın (Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı)
"Şanlıurfa 2. Kültür ve Sanat Haftası'na (19-25 Ekim 1992)
"Hz.Eyyub ve Sabır" konulu yeni eserlerle katkımızın istenmesi
üzerine bestelenmiştir.

Şekil 134. Geldik Dünyâya İbret Almaya

Eser Adı Geldik Dünyâya İbret Almaya

Güftekâr Mehmet Hulusi Öcal

Bestekâr Selahattin İçli

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser H.A. tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak iki ölçü boyunca sadece rast perdesi duyurulmuş, daha sonraki iki ölçüde de dügâh perdesinin duyurulmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyirlerin nevâ perdesi odağında seyrederek Zemin bölümünün nevâ perdesinde tamamlandığı söz konusudur. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde gerdâniye perdesinden başlayan seyirlerin gerdâniye üzerinde Rast dizisi ile tiz çargâh perdesine kadar genişleyerek önce nevâ, akabinde rast perdesinde kalış göstererek Mâhur makâmı gösterilmiştir. Eserde tasniflenen A, B, C bölümlerinin Nakaratlarında rast perdesindesinde kalış yapılırken karar cümlesini teşkil eden D bölümünün Nakaratında diğer bölümlerde rast perdesinde sonlanan son nağmenin gerdâniye perdesi üzerinde işlenerek eserde bitiş vurgusu yapıldığı söz konusudur. Bu sebeple eserin diğer Nakarat bölümlerinde olduğu gibi rast perdesinde karar verdiği varsayımıyla değerlendirildiğinde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde yer alan rast perdesi odağında başlayan nağme yapısı itibariyle tutarlı olduğu ancak tarifler haricinde Zemin bölümündeki nağmelerde rast ve dügâh perdesi vurgularından sonra nevâ perdesinin yoğunlukta vurgulanarak nevâ perdesi ile bu bölümün sonlandığı, karar cümlesinde de Mâhur seyirleri ile karara gidildiği söz konusudur. Bahsi geçen nağme yapısının başlangıçta iki ölçü boyunca rast perdesini vurgulaması ve Rast bölgesinde yer alan dügâh

perdesinde de yapılan seyir akabinde nevâ perdesine yönelindiği, sonraki seyirlerde ise eserin vurgusu gereği Mâhur makâmı yapılarak karar edilmesinin Rast makâmı içerisinde kullanılabilecek seyir yapıları kapsamında değerlendirildiğinde eserin genel hatlarıyla **Rast** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü

Arşivdeki tek nüshasında "Türk Aksağı" usûlünde ifade edilen eserin A, B, C, D şeklinde bölümlere ayrıldığı ve bu bölümlerin ilk kısımlarında usûl tartımlarının 5/8'lik, son kısımda ise 4/4'lük ifade edildiği görülmektedir. Eserin usûlünün baz alındığı ilk mısrada 5/8'lik zamanlara göre oluşturulan nağme ve güfte vurgularının 2+2+1 şeklinde kümelenen Türk Aksağı usûlüne göre oluşturulması söz konusudur. Bölümlerin sonunda yer alan 4/4'lük ifade edilen bölümlerde de aslında 8/8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünün kalıbı ön plana çıkmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda eserin Türk Aksağı usûlü ile başlayarak Düyek usûlü ile bitmesi ile usûlünün **Türk Aksağı + Düyek** şeklinde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Türk Aksağı + Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-134).

4.135. Gelin Tevhîd Edelim

Şekil 135. Gelin Tevhîd Edelim

Eser Adı Gelin Tevhîd Edelim

Güftekâr Orhan Bandak

Bestekâr Hafız Osman Erdiren

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüshada El yazımı yolu ile neşredilen esere "Efendime Saygılarımla" notu düşülmüştür.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesinde kalış yapılmaksızın önce dügâh perdeleri duyurulmuş, daha sonra rast perdesinde nağme cümlesi tamamlanmıştır. Nakarat bölümünde nevâ perdesi odağında seyirler gösterilmesi akabinde eserin karar cümlesinde gerdâniye perdesinden nevâ perdesine Rast dizisi sesleri kullanılarak inilmesi akabinde nevâ perdesinden rast perdesine giden nağme yapısı ile karar edilmiştir. Eserin başlangıcında nevâ perdesi kısaca duyurulsa da nevâ perdesi güçlendirilmeden nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanması söz konusudur. Eserin başlangıç seyir yapısı Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade edilen rast-çargâh perdeleri arasında belirtilen sınırı aşmış olsa da bahsi geçen nağme cümlesinin rast perdesinde karar göstermesi yönünden ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güftelerin 8/8'lik zamanlardan oluşan ölçülere göre oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağmelerin hemen her ölçüye 8'lik ses ya da 8'lik "sus" ile başlayarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile örtüşmesi söz konusudur. Eserdeki güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hecelerin de Düyek usûlünün

kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi hasebiyle ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-135).

4.136. Gerçek Âşıklara Salâ Denildi

Şekil 136. Gerçek Âşıklara Salâ Denildi

Eser Adı Gerçek Âşıklara Salâ Denildi

Güftekâr Emir Sultan

Bestekâr Hayrullah Taceddin Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 4 nüshası yer alan eserin tercih edilen nüshası T.T.M.V. tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır. Diğer nüshalar ise Halil Can, Cüneyt Kosal ve El yazım şeklinde notaya alınmıştır. 4 eserin 3 tanesinde Sofyan usûlünde neşredilen eser H. Can'ın neşrettiği nüshada 2/4'lük tartım ile belirtilerek Düyek usûlünde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan dört nüshada da Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesi güçlendirilmiş ve rast perdesine nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile varılarak kalış yapılmıştır. Seyrin devamında acem perdesi ile nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesler ile seyirler gösterilerek nevâ perdesinde nim hicaz yedenli kalış yapılmış ve nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Eserin devamında nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesleri duyurulmasının akabinde nevâ perdesinden rast perdesine doğru yapılan nağmeler ile rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyir yapısında başlangıç nağmelerinin rast-nevâ atlaması ile başlaması ve nevâ perdesinin güçlendirilerek rast perdesine nevâ perdesinden gelen nağmeler ile kalış yapılması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar edildiğini ifade ettiği Pençgâh-ı Asl makâmına daha yakın olduğu ve Hâfız Post'un da talebesi Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyri ile benzerlik göstermesi hasebiyle

eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki dört nüshanın ikinci sırada yer alan nüshasında Düyek, diğer nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hece vurgularının 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu, Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Eserdeki bazı ölçülerde bahsi geçen Düyek usûlü kalıbına yönelik nağmeler görülse de eserin çoğunluğunda Sofyan usûlü kalıbına yönelik yapılar görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-136).

4.137. Göklerden Son İlâm

Şekil 137. Göklerden Son İlâm

Eser Adı	Göklerden Son İlâm
Güftekâr	Necip Fâzıl Kısakürek
Bestekâr	Yılmaz Pekalınlar
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivindeki tek nüsha eserin bestekârı Yılmaz Pakalınlar tarafından 19.05.1995 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin başlangıç nağmelerinde olduğu gibi karar seyrinde de rast perdesinden başlayan nağmelerin rast odağında seyrederek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının rast odağında başlayıp son bulması hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 4/4'lük zaman ile uyumlu yapıda bestelendiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte vurgularının 4'lük tartımlarda kullanılan Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi ve bu yapının eserin sonuna kadar benzer biçimde sürmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-137).

4.138. Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde

Şekil 138. Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde

Eser Adı Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Tuncer Yolal'a ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erdinç Çelikkol tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak segâh perdesi kısaca duyurulmuş ve kalış yapılmaksızın rast perdesine tekrar dönülerek kısa kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesi duyurulmuş ve Rast dizisinde muhayyer perdesine kadar tizleşen seyir cümle sonunda rast perdesine dönerek karar göstermiştir. Zemin bölümünde Rast makâmı duyurulmasının akabinde karar cümlesini teşkil eden Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak Rast dizisi sesler ile dolaşılarak karar bölümünde rast perdesinde karar edilmiştir. Bu bağlamda eserin Zemin bölümünde Rast makâmı duyurması ve Rast dizisi sesler ile rast perdesinde karar edilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapıda olduğu görülmektedir. Bahsi geçen gerekçeler doğrultusunda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

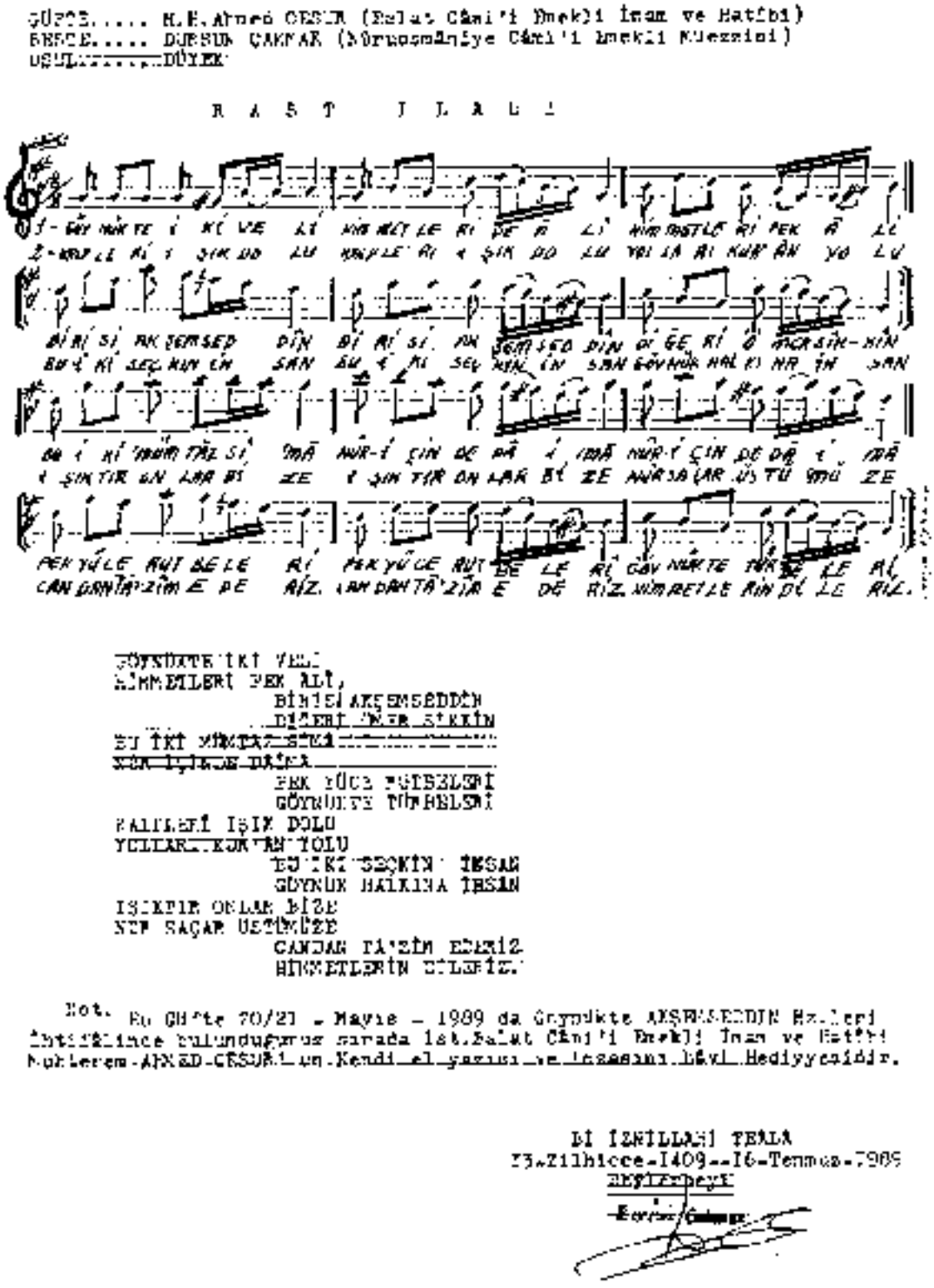
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme cümleleri ve hece vurgularının 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki ölçü başlarında ekseriyetle 8'lik ses ve "sus"lar ile başlayan nağmelerin 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenerek Düyek usûlünün kalıbını oluşturması söz konusudur. Bu minvalde hece vurgularının da Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile

bütünlük göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit eidlmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-138).

4.139. Göynükte İki Veli

GÖYNÜKTE İKİ VELİ
HİKMETLERİ PEK ÇOK,
BİRİSİ AKŞEMSEDDİN
DİĞERİ ÖMER SİRRİN
BU İKİ MÜMTAZ SİMA
NÛR İŞIĞINDA DÜNYA
PEK YÜCE RUHBELERİ
GÖYNÜKTE DÜNYALARI
YOLLARI NÛR DOLU
YOLLARININ NÛR YOLU
BU İKİ SEÇKİN İNSAN
GÖYNÜK HALKINA İNSAN
IŞIKTIR ONLAR BİZE
NÛR SAÇAR ÜSTÜMÜZE
CANDAN TA'ZİM EDERİZ
HİKMETLERİN DİLERİZ.

Not. Bu GÜFte 70/21 - Mayıs - 1989 da Göynükte AKŞEMSEDDİN Hz.leri Ziyaretlerince bulunduğumuz sırada Ist.Ballat Câmi'i Emekli İmam ve Hatîbi Muhterem AHMED CESUR'un Kendi el yazısı ve imzasını hâvi Hediyyeciğidir.

Bİ İZNİLLAHİ TEÂLA
23-Zilhicce-1409--16-Temmuz-1989
AKŞEMSEDDİN

Şekil 139. Göynükte İki Veli

Eser Adı Göynükte İki Veli

Güftekâr Ahmed Cesur

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser, bestekârı Dursun Çakmak tarafından 16 Temmuz 1989 tarihinde El yazımı yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi duyurulduktan sonra dügâh perdesinde kısa kalış yapılmış, akabinde nevâ perdesinden rast perdesine doğru pestleşilerek rast perdesinde asma karar verilmiştir. Devamında segâh perdesi duyurularak Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesi üzerinde genişlemeler ile kalış yapılması akabinde segâh perdesi duyurulmuş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu başlangıç seyrinde genel olarak rast perdesi kutbunda seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılması hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade edilen yapıya benzerlik göstermesi söz konusudur. Karar perdelerine (İlk nağme cümlesinde de) gelişlerde nevâ perdesinden başlayan nağmeler söz konusu olsa da nevâ perdesi güçlendirilmeksizin kullanılması sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde güfte ve nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlarda tasarlanan ölçüler ile oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki tüm ölçülere 8'lik sesler ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile tutarlı yapılar gösterilmesinin yanında güftelerdeki hece

vurgularının söz konusu kalıp ve Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturacak şekilde işlenmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-139).

4.140. Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye)

Şekil 140. Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye)

Eser Adı Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye)

Güftekâr Nurten Deniz Yaşar

Bestekâr Abidin Gerçeker

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 03.09.1997 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesi odağında nağmeler ile kısaca segâh perdesi duyurularak nevâ perdesinden rast perdesine inilerek kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde hüseynî perdesi civarından başlayan seyir yapısının nevâ perdesinden rast perdesine varılması ile karar edilmiştir. Söz konusu başlangıç seyrinde rast-nevâ atlaması ve nevâ perdesinin vurgulanmasının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesinin odak alındığı ifade edilen Rast makâmı tariflerinden ziyâde nevâ perdesinin vurgulandığı ve Kantemiroğlu tarafından Nevâ yapılıp Rast karar eden **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamana göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında Sofyan usûlünü oluşturan 2+2 şeklinde kümelenen kalıp ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanlarının nağme ve güftelerin hece vurguları ile bütünlük teşkil ettiği görülmektedir. Belirtilen gerekçeler doğrultusunda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-140).

4.141. Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan

Şekil 141. Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan

Eser Adı Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan

Güftekâr İsmail Hakkı Bursevî

Bestekâr Mustafa Hakan Alvan

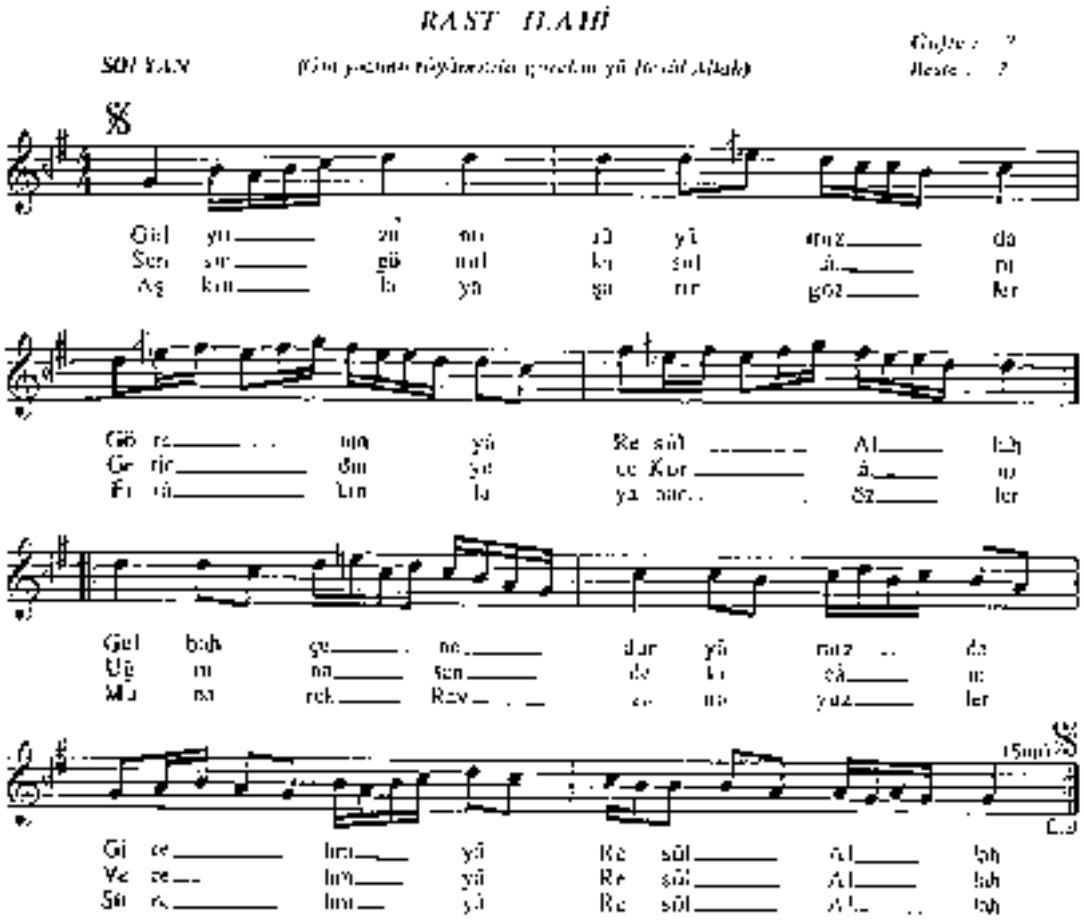
Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 01.10.2001 tarihinde bestekârı Hâkan Alvan tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak nevâ kutbunda yapılan seyirlerin akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerde yine nevâ perdesi güçlendirilerek dönüş dolabında rast perdesinde kalış duyurulmuştur. Eserin devamında karar cümlesinde de kullanılan nağme cümlelerinin nevâ perdesinden başlayarak nevâ perdesinin güçlendirilmesi akabinde yegâh perdesine kadar genişleme göstererek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eser içerisinde nevâ perdesinin güçlendirilmesinden sonra yegâh perdesinin sık sık vurgulanması ve karar cümlesine o şekilde geçildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında başlayan Rast mekâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu tarafından "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade edilen, İrden (2021)'e göre Pençgâh-ı Asl (Ele alınan eserin başlangıç seyirlerinde görülen) yapıp Yegâh asıl makamıyla yapılan seyirlerden sonra Rast perdesinde karar verileceği ifade edilen Rehâvî makâmına ve Hâfız Post'un Rehâvî makâmındaki "*Biz Alûde-i Sâgârı Bâdeyiz*" eseri ile seyir yapılarının benzerliği itibariyle ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerindeki hecelerin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağmeleri oluşturan ölçülerin genelinde 8'lik "sus" ya da 8'lik seslerin kullanılması ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile uyumu söz konusudur. Ayrıca eserdeki hece vurguları ve nağmelerin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-141).

4.142. Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah

(1) Gul yüzünü rüyâmızda
Görelim yâ Resûl Allah
Gül bahçene dünyâmızda
Girelim yâ Resûl Allah

(2) Sensin gönüller sultanı
Gerdin yine Kur'ânı
Uğruna lenderli canı
Verelim yâ Resûl Allah

(3) Aşkınla yaşanır gözler
Firâkınla yanar, özler
Mübârek Ravzana yüzler
Sürelim yâ Resûl Allah

Şekil 142. Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah

Eser Adı Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah

Güftekâr Hacı Kişi (Konya Müezzini)

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi 14212

Eser Nüshaları Arşivde üç adet nüshası bulunan eserin ilk sıradaki nüshası Cüneyt Kosal, ikinci sıradaki nüshası Erol Bingöl ve üçüncü sıradaki nüsha Fatih Derin'e aittir. Ulaşılan ses kayıtları ışığında eserin en tutarlı nüshasının Erol Bingör'e ait olması görülmesi sebebi ile esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifâde edilen eserin seyrinde rast perdesinden başlamasının hemen akabinde nevâ perdesine doğru seyredilerek Hüzzam nağmeleri ile seyirler gösterilmiştir. Nevâ perdesi ile karar cümlesine bağlanan seyirde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin Rast dizisinde kademeli şekilde pestleşerek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu Hüzzam'lı başlayarak Rast dizisi ile rast perdesinde karar eden bu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde ekseriyetle İsmâil Dede'den evvel Seyyid Ahmed Ağa, Abdülhalim Ağa, Küçük Mehmet Ağa gibi bestekârların zirgülesiz yapıda kullandıkları **Sûzinak** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan üç nüshanın ikisinde Sofyan, birinde Düyek usûlü ile ifâde edilen eserin, güfte ve nağme cümlelerinin 4 ya da 8 zamanlardan ziyâde 16 zamanda tamamlanarak 4+4+4+4 şeklinde kümelenen kalıp ve Nim Hafif usûlü dapları, kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlüğü görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda Sofyan ve Düyek şeklinde ifade edilen usûllerden farklı olarak **Nim Hafif** usûlüne daha yakın olduğu

	tespit edilerek tashih edilen nüshada Nim Hafif usûlü belirtilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında **Sûzinak** makâmında ve **Nim Hafif** usûlünde yazılan eser nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-142).

4.143. Güller Sünbüller Öten Bülbüller

Şekil 143. Güller Sünbüller Öten Bülbüller

Eser Adı Güller Sünbüller Öten Bülbüller

Güftekâr Arşivde güftekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde iki nüshası bulunan eserin tercih edilen nüshası C. Kosal imzalıdır, diğer nüsha da Doğan Dikmen tarafından yazılmıştır. İki nüshada da "A. Göpgeç'ten alınmıştır" ibaresi bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında ve rast odağında seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. İlk nağme cümlesinin akabinde de rast perdesi odağında gösterilen nağmelerin dönüş dolabında rast perdesinde tamamlandığı, Nakarat bölümüne geçiş dolabında segâh perdesi ile Nakarat bölümüne geçildiği görülmektedir. Eserin karar cümlesini de oluşturan nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak nevâ üzerinde herhangi bir genişleme göstermeksizin kademeli şekilde pestleşerek rast perdesinde karar verdiği söz konusudur. Ele alınan eserin rast perdesi odağında başlaması ve sonlanması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık gösteren bu yapının nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfteleri oluşturan hecelerin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağmeleri oluşturan ölçülerin tamamında 8'lik seslerin kullanılması ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbına yönelik işleyişler söz konusudur. Ayrıca eserdeki hece vurguları ve nağmelerin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf

zamanları ile âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-143).

4.144. Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah

Şekil 144. Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah

Eser Adı Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr İsmail Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar ise M. İsmail Hakkı Bey ve Halil Can tarafından notaya alınmıştır. 3 nüshada da eserin Tevşih formunda olduğu ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerde hüseynîaşîrân perdesine genişleme gösterilmiş ve ilk nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Seyrin devamında Rast dizisinde yapılan seyirlerde segâh perdesinde kısa kalış yapıldıktan sonra nevâ perdesi güçlendirilerek Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar bölümünü de oluşturan Nakarat bölümünde segâh ve dügâh perdeleri kısaca duyurulduktan sonra rast perdesinde kalış yapılmış, son nağme cümlesinde rast ekseninde yapılan nağmeler ile yine hüseynîaşîrân perdesine yapılan genişleme ile rast perdesinde karar verilmiştir. Ele alınan eserin gerek başlangıç nağmeleri gerek karar seyirlerinin rast odağında başlayarak tamamlanması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı gösterdiği, bu bağlamda eserin nüshalarda ifade edildiği üzere Rast makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki üç nüshada da Evsat usûlünde ifade edilen eser ikisinde 5/4'lük kalıp ile gösterilmesinin yanında tercih edilen nüshasında Zemin bölümünün ilk 26 zamanında ölçülerin Evsat usûlünün 4'lük tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklinde kümelenen kalıplarına göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 26/4'lük zamanlara göre tasarlanarak Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına ve eser nüshasında da belirtilen tartımlarda ayrılan ölçülere göre tasarlanarak bütünlük sağlaması söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun eserin kararına kadar aynı zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-144).

4.145. Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim

Şekil 145. Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim

Eser Adı Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim

Güftekâr Şevket Özdemir

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde ten nüshası bulunan eser bestekârı D. Çakmak tarafından 1 Mayıs 1988 tarihinde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında gösterilen ile nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyrin dönüş dolabında rast perdesine tekrar döndüğü, Nakarat bölümüne geçiş dolabında nevâ perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümüne çargâh ve hüseynî perdeleri ile başlanmasının akabinde acem perdesi kullanılarak daha tiz bölgelerde seyirler göstermeksizin önce dügâh perdesinde kalış yapılmış, daha sonra rast odağında işlenen nağmeler ile karar verilmiştir. Eserde kullanılan söz konusu seyirlerin başlangıç ve bitiş cümlelerinde rast perdesi odağında oluşturulması sebebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı görülmektedir. Bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshasında Sofyan usûlünde neşredilen eserin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağme ve güftelerinin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 4'lük tartımlarda 2+2 ve 2+1+1 şeklinde kümelenen, kuvvetli-zayıf zamanları itibariyle uyum gösteren Sofyan usûlü ile bütünlük oluşturması söz konusudur.

	Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-145).

4.146. Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez

Hak cihana doludur, kimseler Hakk'ı bilmez
Ârı sen senden işte, o senden ayru olmaz
Dünyaya inanırsın, rızka benimdir dersin
Niçün yalan söylersin, çün sen dediğin olmaz

Dünyaya gelen geçer, bir bir şerbetin içer
Bu bir toprudur geçer, cahiller ânı bilmez
Yûnus sözün anlarsan, mânisini dinlersen
San'eyi dirlik gerek, bunda kimse naz kılmaz

Şekil 146. Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez

Eser Adı Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Danyal Mantı

Arşiv Bilgisi ---

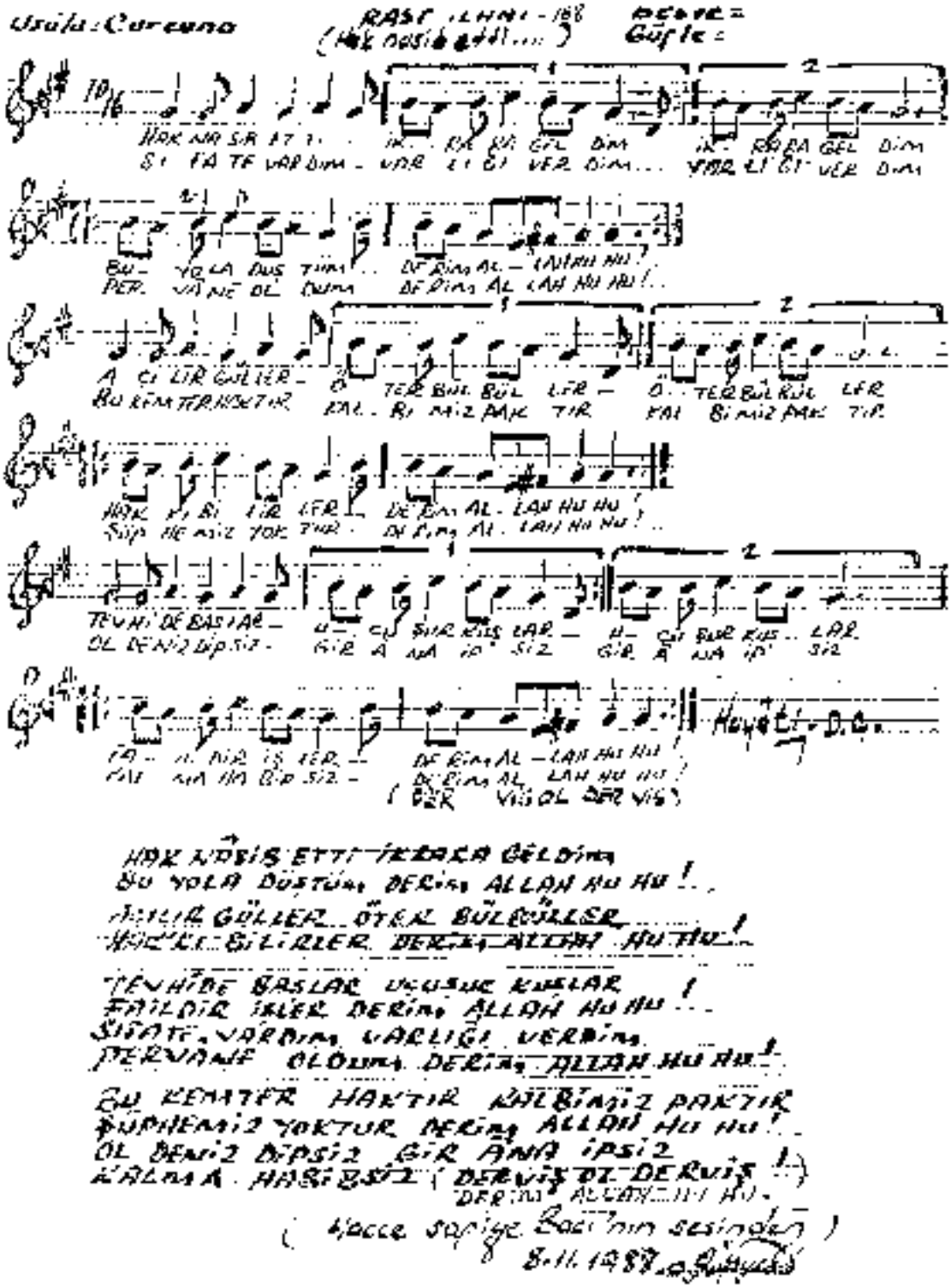
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde ten nüshası yer alan eser "Zeki" tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında kısa bir nağme cümlesi gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu kısa nağmenin akabinde nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesleri duyurularak nevâ perdesi güçlendirilmiş ve kalış yapılmıştır. Seyrin devamındaki nağme yapısı aynı zamanda karar cümlesini oluşturmaktadır ve Zemin bölümünde kullanılan seyir yapısının tersi yani nevâ perdesi güçlendirilerek başlayıp rast perdesine doğru seyredilerek rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserin genel yapısının kısa olması hasebiyle eserin başlangıcında kullanılan rast perdesi odağında kullanılan nağmelerin de kısa olduğu görülmektedir. Bu sebeple Rast makâmının kısaca duyurularak diğer nağmelerin gösterildiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu sebebiyle nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer verilen tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbına ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu

	minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-146).

4.147. Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim

Şekil 147. Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim

Eser Adı Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim

Güftekâr Arşivde güftekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Bestekâr Arşivde bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser D. Çakmak tarafından "Hacce Safiye Bacı'nın sesinden" notu ile 08.11.1988 tarihinde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamındaki nağme cümlesi aynı zamanda karar cümlesini de teşkil etmektedir. Söz konusu bölümde seyre segâh perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme ile karar nağmesi güçlendirilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Eserde kullanılan nağme yapılarının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmındaki tarifleri ve çalışmada yer verilen Rast makâmında bestelenmiş örnek eserler ile tutarlılık göstermesi sebebiyle eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Curcuna usûlünde ifade edilen eser 10/16'lık tartımda belirtilmiştir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8'lik tartımlar ile 10 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Eserin nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hecelerin nüshada ifade edilen Curcuna usûlünün 3+2+2+3 şeklinde kümelenen yapısından ziyâde Aksak Semâî usûlünün 2+1+2+2+2+1 şeklinde kümelenen kalıbı ile uyumu söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin 10/8'lik

tartımlardan oluşan **Aksak Semâî** usûlü yapısına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Aksak Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-147).

4.148. Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem

Şekil 148. Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem

Eser Adı Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem

Güftekâr Kenan Rifâî

Bestekâr Yusuf Ömürlü

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha El yazım yolu ile Yusuf Ömürlü tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde hüseynîaşîran perdesine genişleyen nağmeler ile rast perdesi güçlendirilerek kalış yapılmıştır. Akabinde yegâh perdesine kadar genişleyen yapı ile rast perdesi vurgulanmış ve rast perdesi civârında doyurucu seyirler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesindeki kalıştan sonra nevâ perdesinden başlayan seyirlerde nevâ civârında seyirler gösterilerek nevâ perdesinde yapılan kalış ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde nevâ perdesi üzerinde kullanılan genişlemelerden sonra segâh ve çargâh perdelerinde kalışlar yapılarak rast perdesi duyurulmuş ve rast perdesi civarında gösterilen seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının rast perdesi civârından başlanarak doyurucu nağmeler ile Rast duyurması ve rast odağındaki nağmeler ile karar edilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Aksak usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfteleri oluşturan hecelerin 9 zaman ile uyumlu şekilde oluşturulduğu görülmektedir. Eserin Zemin ve Nakarat bölümünün ilk ölçülerinde 8'lik tartımlarda 2+2+2+3 şeklinde kümelenen İkiz Aksak usûlü kalıbı görülse de eserin

çoğunluğundaki nağme ve güfte yapılarının Aksak usûlünün 2+1+1+2+2+1 şeklinde kümelenen yapı ve kuvvetli-zayıf zamanlar ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere Aksak usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Aksak** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-148).

4.149. Hak Şerleri Hayreyler

HAKK ŞERLERİ HAYR EYLER
ZANNETME Kİ GAYR EYLER
AKİBET ANI BEKLEYİLER
HEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

HAKK'IN DİLEDİĞİ İŞLER
BAŞDUR KARU TEFRİŞLER
DİL HİKMETİNİ İŞLER
HEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

NEŞAR KALMAZ YERDE
NÂBÂK AĞLAR DERDE
DERMAN DEĞİL Kİ DERDE
HEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

Şekil 149. Hak Şerleri Hayreyler

Eser Adı Hak Şerleri Hayreyler

Güftekâr Erzurumlu İsmail Hakkı

Bestekâr Abidin Gerçeker

Arşiv Bilgisi ---

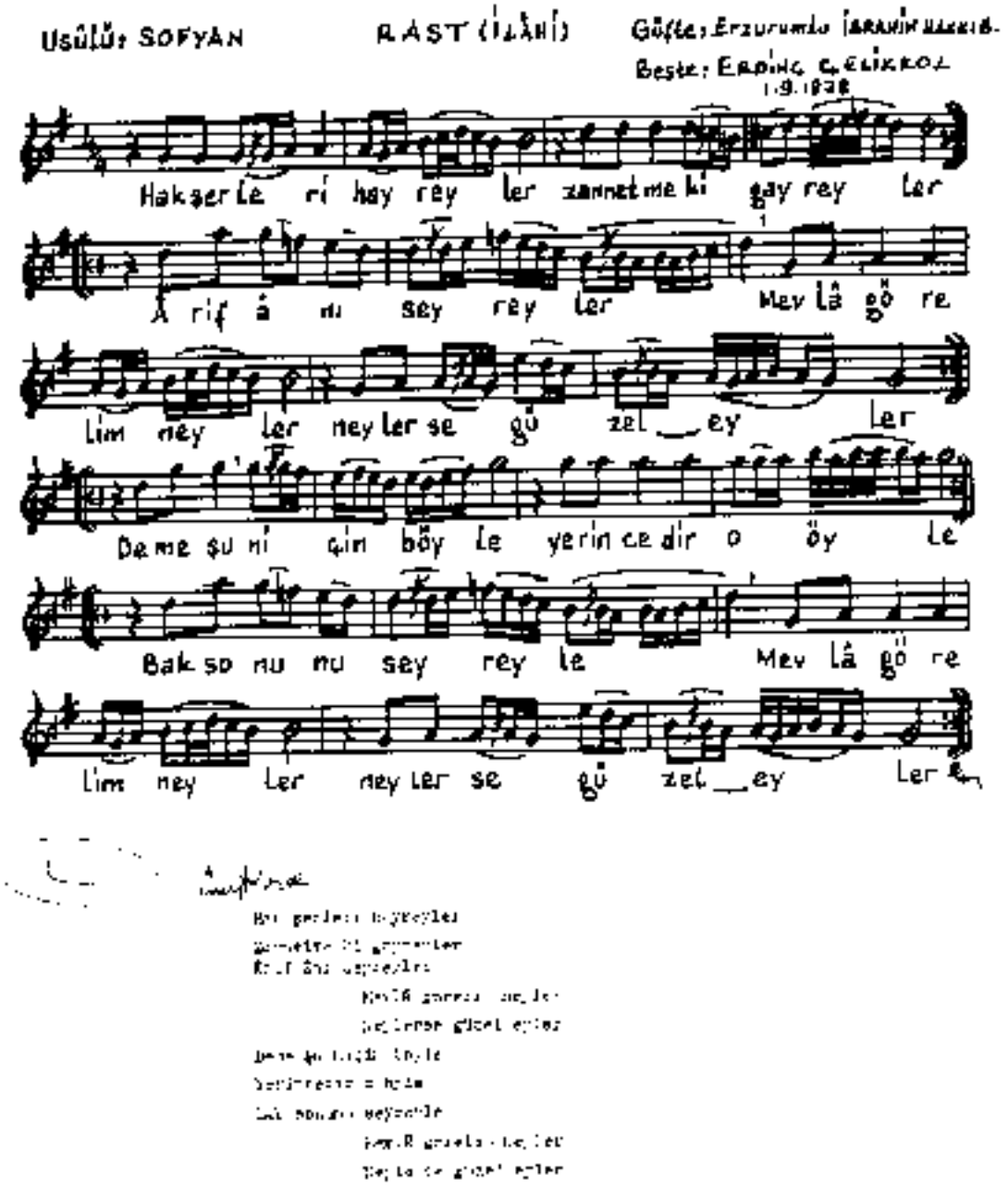
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha 24.06.1996 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak kısaca rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesindeki kalışın akabinde çargâh perdesinden başlayan seyirde nevâ, segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlardan sonra rast perdesinde karar gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde de nevâ, segâh ve dügâh perdelerindeki kalışlar ile benzer nağmeler kullanılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserdeki nağme cümlelerinin kısa olması sebebiyle başlangıç seyrindeki rast gösterimi de kısa kullanılmıştır. Rast makâmı kısaca duyurulduktan sonra diğer perdelere yönelinerek muhtelif asma kalışlar kullanılmıştır. Bu sebeple ele alınan eserin seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık taşıması hasebiyle nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak tamamlandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 şeklindeki kalıbı ile bütünlük gösterilerek tasarlandığı, ayrıca Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum göstermesi söz konusudur. Bu

	bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-149).

4.150. Hak Şerleri Hayreyler

Şekil 150. Hak Şerleri Hayreyler

Eser Adı Hak Şerleri Hayreyler

Güftekâr Erzurumlu İsmail Hakkı

Bestekâr Erdinç Çelikkol

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha 01.09.1978 tarihinde Erdinç Çelikkol tarafından El yazım yolu ile notaya alınarak C. Kosal imzası ihtivâ etmektedir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesinde kalış yapılmaksızın önce segâh, daha sonra ilk nağme cümlesinin sonunda nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi ekseninde seyreden nağmelerin yer yer segâh perdesini duyurduğu ama genel seyrin nevâ perdesi kutbunda sürdüğü görülmektedir. Eserin karar cümlesinde de nevâ ve segâh perdeleri duyurulduktan sonra rast perdesinde karar verilmiştir. Bahsi geçen seyir yapısında rast perdesinden başlayan nağmelerin rast perdesinde kalış yapmaksızın segâh ve nevâ perdelerini vurgulaması, nağme cümlelerinin nevâ perdesi ile tamamlanması gibi gerekçeler doğrultusunda eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde tarifledi**ğ**i **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerini oluşturan hecelerin 4/4'lük zamanlarda tasarlanan ölçüler ile uyumu görülmektedir. Eserdeki muhtelif ölçü başlarında kullanılan 4'lük "sus"ların Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı ve 2+2 şeklinde kümelenen yapısı ile güfte ve nağme cümlelerinin uyumu söz konusudur.

Bahsi geçen yapı eserin sonuna kadar sürdürülmüştür. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-150).

4.151. Hak Şerleri Hayreyler

Şekil 151. Hak Şerleri Hayreyler

Eser Adı Hak Şerleri Hayreyler

Güftekâr Erzurumlu İsmail Hakkı

Bestekâr Zeki Altun

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast-segâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında nağmeler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalıştan sonra segâh perdesine yönelen seyirde segâh perdesi güçlendirilerek aynı perdede kalış yapılarak zemin bölümü tamamlanmıştır. Eserin karar nağmelerini de oluşturan Nakarat bölümünde hüseynî perdesinden başlayan nağmenin önce segâh ve dügâh, nevâ perdesinden başlayan nağmenin dügâh ve rast perdelerini güçlendirerek rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu eserde başlangıç nağmesinde rast perdesi odağında başlayan ve rast perdesinde kalış yapılan bir Rast makâmı seyri söz konusudur. Bahsi geçen seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine paralel olarak öncelikle rast perdesi odağında başlayarak rast perdesinde kalış göstermesi, diğer perdelerdeki kalışların Rast makâmının duyurulmasından sonra oluştuğu gereğince ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Eserin arşivdeki tek nüshasında Sofyan usûlünde ifade edildiği, nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı söz konusudur. Baştan sona eserde işlenen usûl yapısının Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen

kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile nağme ve güfte yapıları itibariyle bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-151).

4.152. Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın

Şekil 152. Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın

Eser Adı	Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın
Güftekâr	Halîle Nusret Zorlutuna
Bestekâr	Dursun Çakmak
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı D. Çakmak tarafından 19 Temmuz 1983 tarihinde notaya alınmıştır.
Makâmı	Arşivdeki nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirler ile ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Rast makâmının duyurulması akabinde dizi yapısının değişerek nevâ perdesi üzerinde Hüzzam nağmeleri (Arel'e göre Hicaz dizisi sesleri) ile nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiştir. Nakarat bölümünde yer yer Rast dizisi ile bahsi geçen Hüzzam nağmeleri değişimli kullanılmış, seyrin devamında rast perdesi duyurularak Sûzinak makâmı gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde tekrar Rast dizisine dönüş yapılarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserdeki seyir yapısının rast perdesi odağında başlayarak Rast makâmı duyurmasından sonra Sûzinak makâmını göstermesi ve rast perdesinde karar etmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Selim Dede[19]'nin terkip ettiği düşünülen ve Kutluğ'a (2000) göre Rast makâmına karara doğru Sûzinak makâmının ilâve edilmesi ile oluştuğu ifade edilen **Ârâm-ı Can** makâmına seyir yapısı itibariyle daha yakın olduğu ifade edilebilir.

[19] bkz. Selim Dede Ârâm-ı Can Peşrev

Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlarda tamamlandığı görülmektedir. 8 zamanlara göre kurgulanan nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının ölçülerin başında kullanılan 8'lik "sus" ya da 8'lik sesler ile Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Eser sonuna kadar aynı yapı kullanılarak karar verilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Ârâm-ı Can** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-152).

4.153. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

HAK YARATTI ÂLEMİ AŞKINA MUHAMMED'İN
ÂYİ, GÜNÜ YARATTI ŞEVKİNE MUHAMMED'İN
OL DEDİ, OLDU ÂLEM, YAZILDI LEVHÜKALEM
OKUNDU HATM-İ KELÂM ŞÂNINA MUHAMMED'İN

HEP ERENLER GELDİLER, DERGÂHA YÜZ SÜRDÜLER
ZİKR-İ TEVHİD ETTİLER NÛRUNA MUHAMMEDİN
YUNUS KİM, EDE MEDHİN, ÖVE KUR'AN ÂYETİ
ÂN, VERGİL SALÂVATI AŞKINA MUHAMMED'İN

15.AĞUSTOS·1995 ADANA

Şekil 153. Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

Eser Adı Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr İsmail Demirkıran

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 15 Ağustos 1995 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivdeki tek nüshasında Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında nağmeler kullanılmış ve dönüş dolabında yegâh perdesine genişleme gösterilirken Nakarata geçişte nağmeler nevâ perdesine bağlanmıştır. Eserin karar cümlesinde hüseynî perdesinden başlayan nağmelerin çargâh perdesindeki kalışı akabinde ırak perdesine kadar inerek rast perdesinde karar göstermesi söz konusudur. Bahsi geçen nağmelerin rast perdesi odağında başlayarak başka herhangi bir perdeyi güçlendirmeksizin rast perdesini duyurması ve karar cümlesinde Rast dizisinde kullanılan nağmeler ile Rast makâmının yedenini oluşturan ırak perdesi ile rast perdesinde karar vermesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel oluşu sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada 2/4'lük tartım ile ifade edilen eser Nim Sofyan usûlünde neşredilmiştir. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 2/4'lük zamanda kullanılması ile gerek nağme gerek güfte yapısının yarım kaldığı, bu gerekçe ile bahsi geçen yapıların 4/4'lük zamanlara göre oluşturularak tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarının 2+2 şeklinde kümelenen kalıp ve güfte-nağme ilişkisi açısından bütünlük taşıması söz konusudur. Bu

	minvalde ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın bir yapıya sahip olduğu olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-153).

4.154. Hak'dan Gayrı Sevgiler Külli Yalandır Yalan

Hak'tan gayri sevgili külî yalandır yalan
Hak'tan gayrisi fânî bâkî değildir kalan

Hakk'ı seven âşığın belli nişânı vardır
Dün uykusun uyumaz dîdâra müştâk olan

Gaflet ile yâr olma hırsa aldanıp kalma
Yık nefsinin kal'asın sonu vîrandır vîrân

İşim gücüm var deyu bildiğini işlemme
Yarın mîzân kurulur ulu dîvândır dîvân

Ömrüne güvenmegil malına dayanmagıl
Ömrün fenâya gitse malın talandır talân

DERVİŞ YÛNUS bu sözü kâmillere söyledi
Câhillerin sohbeti akla ziyândır ziyân (1)

Şekil 154. Hak'dan Gayrı Sevgiler Külli Yalandır Yalan

Eser Adı Hak’dan Gayrı Sevgiler Külli Yalandır Yalan

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Buhûrîzâde Abdülkerim Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Arşivde yer alan 4 nüshanın tercih edilen ilk nüshası Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiş olup diğer nüshalar Halil Can, Y.Ö. (Yusuf Ömürlü imzalı) ve El yazım yolu ile notaya aktarılmıştır. Üç nüshada da Evsat usûlü 26 zamanda ölçülürken H. Can nüshasında 5/4’lük ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tüm nüshalarda Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre dügâh perdesinden başlanarak rast perdesi odağında nağmeler gösterilmiş, hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme gösterilerek rast perdesi güçlendirilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ ve hüseynî perdelerine kadar tizleşen seyirde segâh perdesi duyurulması akabinde rast perdesinde kalış yapılmış, Zemin bölümü tamamlanana kadar rast perdesi odağında doyurucu nağmeler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde yine Zemin bölümüne benzer yapıda nağmeler kullanılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve karar seyirlerinde rast odağında doyurucu işlenen nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede’nin Rast makâmı ile tutarlılık taşıması gereğince ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Eserin arşivdeki tek nüshasında Evsat usûlünde ifade edildiği ve 5+4+4+5+4+4 şeklindeki küme vuruşlarına göre kümelenerek ölçülendirilmesi söz konusudur. Ele alınan eserdeki güfte ve nağme yapılarının 26 zamana göre kurgulandığı ve cümlelerin ekseriyetle 26 zamanda

tamamlandığı görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 26 zamanda tamamlanmasına ek olarak eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük oranda bütünlük sağlamaktadır. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-154).

4.155. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı

Şekil 155. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı

Eser Adı Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı

Güftekâr Mehmet Muhyittin (Üftâde)

Bestekâr Ali Şirüganî Dede

Arşiv Bilgisi 16118

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Cüneyt Kosal tarafından 08.01.1992 tarihinde neşredilmiş olup diğer nüshalar H. Can ve "Nezih Uzel'den" notu ile C. Kosal imzalı El yazımı yolu ile neşredilmiştir. Nüshaların ikisinde Sofyan (birinde "Ağırca Sofyan" şeklinde ifade edilmiş) H. Can'a ait notada 2/4'lük tartım ile ifade edilen ve Düyek usûlünde neşredilen nota nüshası söz konusudur.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak rast perdesinde kalış yapmaksızın segâh perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesi ekseninde süren nağmelerden sonra kısaca dügâh perdesi duyurularak rast perdesinde kısa kalış yapılmış ve akabinde rast perdesindeki kalış hüseynîaşîran perdesine yapılan genişleme ile güçlendirilmiştir. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümünde seyre rast-nevâ atlamasıyla başlanarak nevâ perdesi civarında yapılan seyirlerden sonra tekrar segâh perdesi duyurulmuş ve Zemin bölümünün ikinci satırında kullanılan nağmeler tekrar edilerek karar verilmiştir. Eserdeki ilk nağme cümlelerinde rast perdesinden ziyâde segâh perdesinin vurgulandığı, akabinde kısaca dügâh perdesi duyurularak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden segâh vurgusu sebebiyle ayrıldığı, bu seyrin iki nazariyatçının da Sazkâr tarifinde kullandığı segâh ile başlayan ve dügâh perdesinin gösterilerek Mâye yapılması ve Rast perdesinde karar verilmesi şeklinde ifade edilen tarif ile tutarlılığı

sebebiyle ele alınan eserin **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

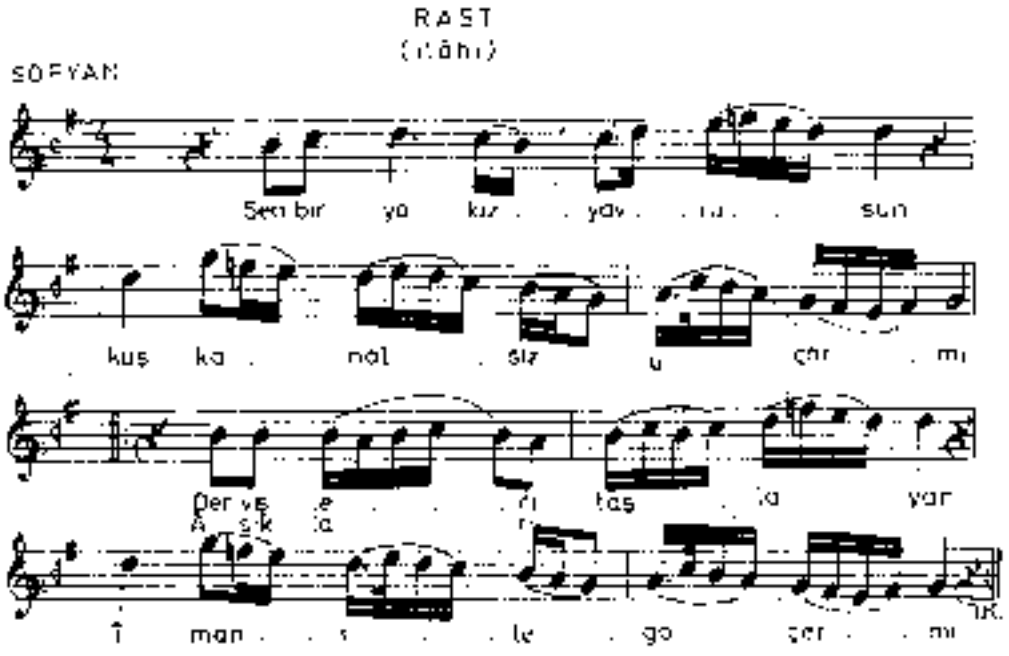
Usûlü

Arşivdeki nüshaların 1. ve 3. sıralarında Sofyan, 2. sırada yer alan nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4 zamanlı ölçülere göre kurgulandığı görülmektedir. Husûsen ele alınan eserdeki ilk iki ölçünün 4 zamanlı yapıda birbirini tekrar ettiği, usûlü oluşturan kuvvetli ve zayıf zamanların nağme ve güftelerin vurguları ve Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük teşkil ettiği görülmektedir. Bahsi geçen sebepler doğrultusunda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-155).

4.156. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun)

Sen bir yalaz yavrusun
Kuş kanatsız uçar mı
Dervişleri taşlayan
İmân ile göçer mi
(Âşıkları taşlayan
İmân ile göçer mi)

Şekil 156. Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun)

Eser Adı	Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun)
Güftekâr	Mehmet Muhyittin (Üftâde)
Bestekâr	Arşivdeki yer alan nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası D.K. (Doğan Karaağaoğlu), diğer nüsha ise H. Can'a aittir. İlk notada Sofyan usûlünde neşredilen eser H. Can'a ait nüshada 2/4'lük tartım ile Düyek usûlünde belirtilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak nevâ perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar nağmelerini de oluşturan ikinci satırda nevâ ekseninde başlayan nağmelerde rast perdesine inilerek hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesi vurgulanarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi odağından ziyâde nevâ perdesi civarında yapılan seyirler ile başlaması ve nevâ perdesinin sıklıkla güçlendirilerek rast perdesinde karar etmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden çok Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar eden Pençgâh-ı Asl makâmı ile tutarlılık taşıması gereğince ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısı taşıdığı tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde tercih edilen ilk nüshada Sofyan, ikinci nüshada Düyek usûlü 2/4'lük tartım ile gösterilmiştir. Eserde nağme ve güfte cümlelerini oluşturan hecelerin 4/4'lük zamanlarda tasarlanan ölçüler ile uyumu görülmektedir. Eserin Zemin ve

	Nakarat bölümünün başlarındaki ölçülerde kullanılan 4'lük "sus"ların Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı ve 2+2 şeklinde kümelenen yapısı ile güfte ve nağme cümlelerinin uyumu söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-156).

4.157. Hakk'a Giden Erenler

Şekil 157. Hakk'a Giden Erenler

Eser Adı Hakk'a Giden Erenler

Güftekâr Nil Ergül

Bestekâr Nil Ergül

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eser, ilk nüshasında güftekâr ve bestekârı olan Nil Ergün'e ait olup ikinci nüsha Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak iki ölçü boyunca rast odağında nağmeler gösterilmiş, akabinde nevâ perdesi güçlendirilmeden tekrar dönülerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi odağında nağmeler işlendikten sonra nevâ perdesi kısaca vurgulanmış ve hüseynî perdesinden başlayan nağmeler kademeli şekilde pestleşerek rast perdesinde kalış göstermiştir. Eserin karar cümlesinde rast dizisi içerisinde gerdâniye perdesine kadar tizleşilmiş ve rast perdesine doğru inici seyir gösterilerek son ölçüde rast perdesi vurgulanarak karar verilmiştir. Söz konusu eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesinin vurgulanması ve nevâ perdesi kullanılsa da güçlendirilmeksizin tekrar rast perdesine dönülmesi; karar cümlesinde gerdâniye perdesinden inen nağmelerin rast perdesini duyurup tekrar rast perdesini vurgulaması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinin tutarlılığı gereğince ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

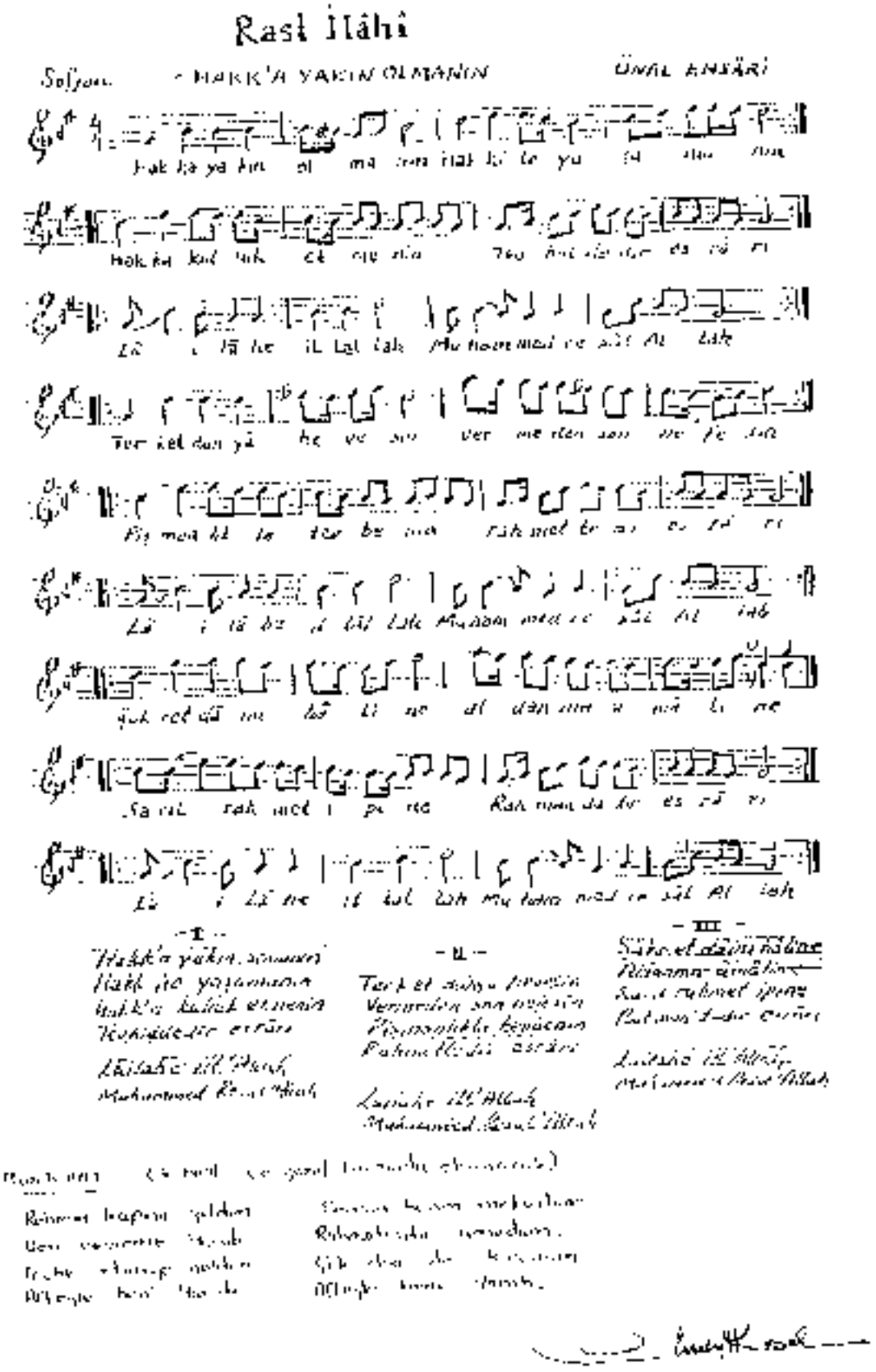
Usûlü Arşivde yer alan iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hecelerin 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme cümlelerinin ekseriyetle

Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Belirtilen gerekçeler doğrultusunda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-157).

4.158. Hakk'a Yakın Olmanın

Şekil 158. Hakk'a Yakın Olmanın

Eser Adı Hakk'a Yakın Olmanın

Güftekâr Ünal Ensari

Bestekâr Ünal Ensari

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal tarafından imzalanmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanmasının akabinde segâh perdesi ekseninde seyirler gösterilirken kürdî perdesi yedeni kullanılarak ilk nağme cümlesinde segâh perdesi güçlendirilmiş ve kalış yapılmıştır. Segâh perdesinin güçlendirilmesinden sonra nağmelerin nevâ perdesine yönelerek nevâ perdesinde kalış yapıldığı ve seyrin devamında Rast dizisi nağmeler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Eserin karar bölümünü de oluşturan Zemin bölümünün son nağme cümlesinde de kısaca nevâ perdesi duyurulmuş ve rast perdesi odağında karar verilmiştir. Eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesinden ziyâde segâh perdesi güçlendirilerek segâh perdesinde kalış yapılması, devâmında yine rast perdesini duyurmaksızın nevâ perdesinde kalış yapılması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmından ziyâde **Sazkâr** makâmı tariflerine daha yakın bir nağme yapısı söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin Sazkâr makâmına daha yakın bir mâhiyette oluşu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güftelerin 4'lük tartımlarda 2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile uyum sağladığı söz konusudur. Eserde muhtelif ölçülerde Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıplar görülse de bu yapıların seyrek olması, bahsi geçen Sofyan usûlü ile bütünleşen yapıların eserin ekserisini teşkil etmesi sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-158).

4.159. Hakk'ın Metin Kal'ası

Şekil 159. Hakk'ın Metin Kal'ası

Eser Adı Hakk'ın Metin Kal'ası

Güftekâr Muzaffer Ozak (Aşkî)

Bestekâr Hüseyin Tolan

Arşiv Bilgisi 14244

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin 2'si Cüneyt Kosal'a, diğer nüsha ise M. İsmail Hakkı Bey'e aittir. Eserin nüshalarında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlamasıyla başlanarak nevâ perdesi Nişâbur çeşnisi ile güçlendirilmiştir. Seyrin devamında nevâ perdesi üzerinde Nihâvend dizisi sesleri ile seyredilerek nim hicaz perdesinin yeden olarak kullanılması ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesini de oluşturan bir sonraki nağme cümlesinde nevâ-muhayyer atlaması ile nevâ perdesinde Nihâvend dizisi sesleri kullanılmış, akabinde segâh perdesine kürdî perdesinin yeden olarak kullanılması ile gidilerek tekrar nevâ perdesi vurgulanmıştır. Nevâ perdesinin vurgulanmasından sonra çargâh-rast perdeleri arasında rast perdesi kutbuna dönülerek rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu seyirde rast-nevâ atlaması ile başlanmasının akabinde karar nağmesine kadar rast perdesi duyurulmamış, nağmeler daha ziyâde nevâ perdesi ekseninde gösterilerek Nişâbur çeşni ile kalışlar güçlendirilmiştir. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarsız olduğu, eserin başından itibaren nevâ ekseninde sürdürülen seyirler içerisinde Nişâbur ve nim hicaz perdesinin yeden kullanımları ile **Pençgâh-ı Zâid** makâmına daha yakın bir seyir yapısı görülmektedir.

Usûlü Arşivde yer alan üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük zamanlara göre tasarlandığı görülmektedir. Eserin başından sonuna kadar nağme ve güftelerin

alt bileşenlerini oluşturan hecelerin vurgu itibariyle Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ve 2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ile âhengi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere Sofyan usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Zâid** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-159).

4.160. Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân

Şekil 160. Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân

Eser Adı Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân

Güftekâr Arşivde yer alan nüshalarda güftekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Bestekâr Erdinç Çelikkol

Arşiv Bilgisi 16322

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk sıradaki nüshası C. Kosal'a ait olup "Gazetede yayımlanan bir notadan" notu ile 17.03.1990 tarihinde neşredilmiştir. Diğer nüsha da eserin bestekârı Erdinç Çelikkol ve A. Sağlam tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh arasında ve rast odağında nağmeler ile başlanarak rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Seyrin devâmında dügâh perdesine taşınan seyirde dügâh perdesinde kalış yapılması akabinde nevâ perdesine kadar genişleyen nağmelerin tekrar rast perdesine döndüğü, sonrasında nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne bağlandığı görülmektedir. Eserin karar cümlelerini de teşkil eden Nakarat bölümüne çargâh perdesinden başlanarak önce çargâh ve segâh perdelerinde kalışlar gösterilmiş, devamında dügâh perdesi ile başlayan seyirde yegâh perdesine kadar genişleme yapılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olması hasebiyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Müsemmen usûlünde neşredilen eserin nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hecelerin 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağmelerinin 8'lik tartımlarda 3+2+3

şeklinde kümelenen Müsemmen usûlü kalıbı ve güftelerin de Müsemmen usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhengi itibariyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-160).

4.161. Hamr-ı Rûy-i Yâr ile Sekrân Olan Anlar Bizi

Şekil 161. Hamr-ı Rûy-i Yâr ile Sekrân Olan Anlar Bizi

Eser Adı Hamr-ı Rûy-i Yâr ile Sekrân Olan Anlar Bizi

Güftekâr Niyâzi Mısrî

Bestekâr Sebahaddin Volkan

Arşiv Bilgisi ---

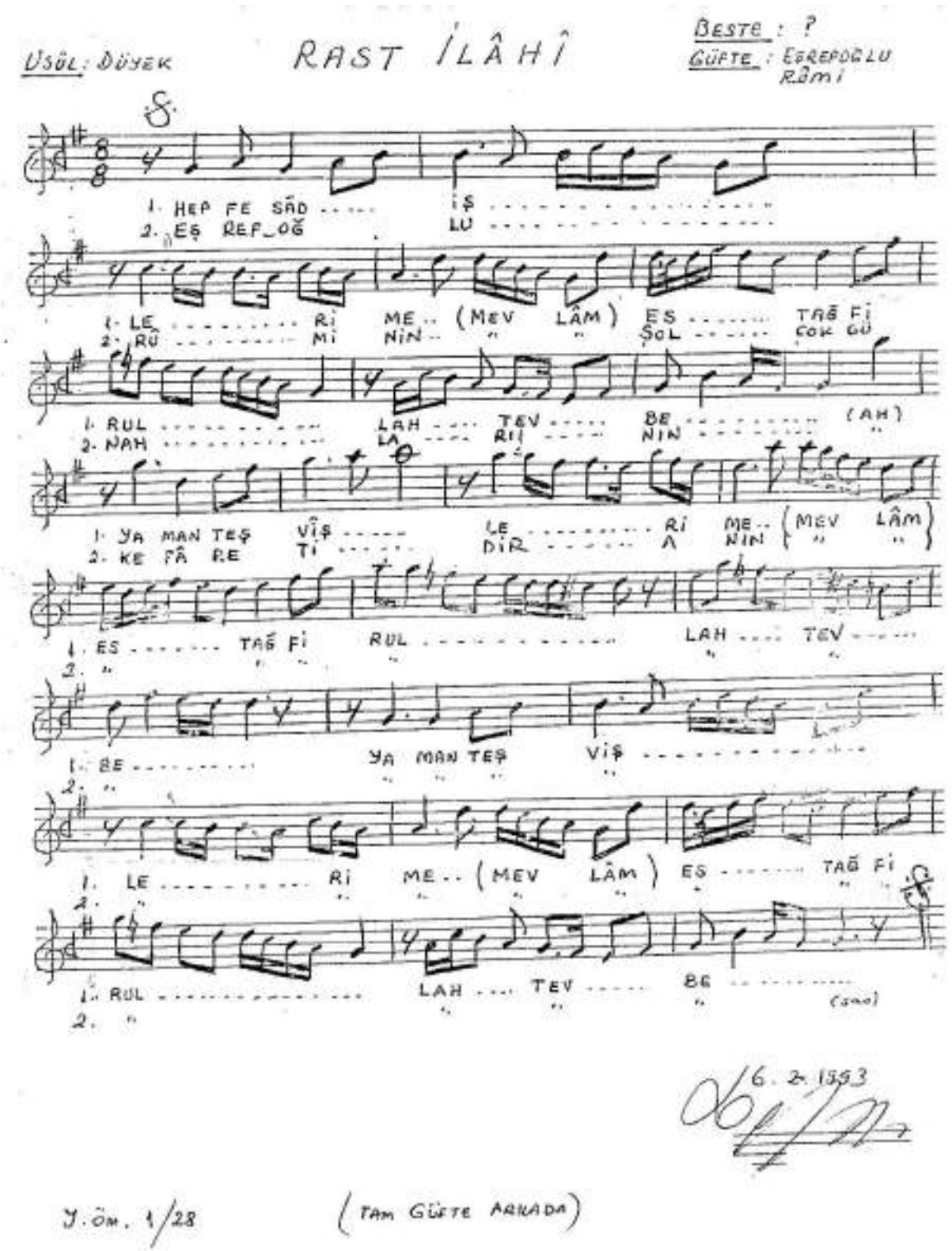
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser El yazım yolu ile 09.02.1977 tarihinde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında nağmeler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesinden başlayan nağmelerin ırak perdesini duyurmasıyla rast perdesindeki karar güçlendirilmiştir. Eserin karar cümlesine çargâh perdesinden başlayan nağmelerin gerdâniye perdesine kadar tizleşerek segâh perdesinin vurgulanması akabinde Zemin bölümünün bitişinde yer alan nağmeye benzer yapıda kullanıldığı görülmektedir. İlâveten nağmenin karar verilmeden hüseynîaşîran perdesine kadar genişleyerek rast perdesinde karar verilmesi söz konusudur. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Eserin arşivdeki tek nüshasında 4/4'lük tartım ile Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilmektedir. Eserin nağme ve güftelerin bileşenlerini oluşturan hece vurgularının 8/8'lik zaman ile uyumlu olmasının yanında hemen her ölçü başlangıcında 8'lik "sus" ya da 8'lik sesler ile nağme cümleleri oluşturulmuş, Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda kullanılan 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük sağlanmıştır. Bunun yanında eserdeki nağme ve hece vurgularının da Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin

	nüshadan farklı olarak **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-161).

4.162. Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe

Şekil 162. Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe

Eser Adı Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe

Güftekâr Eşrefoğlu Rûmî

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi 14246

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 4 nüshası bulunan eserin 2 tanesinin Sofyan diğer ikisinin Düyek usûlünde neşredildiği, 4. sıradaki nüshasının usûl itibariyle tutarlı olması hasebiyle tercih edildiği ifade edilebilir. Diğer nüshaları H. Can, İ. B. K. Y. ve D. Ergin tarafından yazılmıştır. Nüshalardaki nağmeler Sofyan ya da Düyek usûl yapılarına göre farklılık göstermektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshaların tümünde Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast kutbunda seyirler gösterilmiş, nevâ perdesinden rast perdesine doğru kullanılan nağme ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine rast perdesi kutbunda nağmeler gösterilmiş ve tekrar nevâ perdesinden rast perdesine doğru yapılan seyir ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında karar cümlesini de oluşturan nağmelerin nevâ perdesinden başlayarak nevâ perdesinde Nihâvend dizisi kullanılması akabinde rast perdesine dönüldüğü ve rast perdesi odağında kullanılan nağmelerin hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile kararı güçlendirerek rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eserdeki başlangıç seyir yapısında Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinde ifade ettiği rast-çargâh perdeleri arasında yapılan ilk seyrin dışında eserde nevâ perdesine kadar yapılan genişleme söz konusu olsa da nevâ perdesi güçlendirilmeksizin rast perdesine dönüş yapıldığı ve rast perdesi odağında seyirler gösterilmesi söz konusudur. Eserin karar nağmelerinde de rast odağında kullanılan nağmelerin hüseynîaşîran perdesine genişlemesi ile rast perdesi ya da rast kararı güçlendirilerek karar verildiği görülmektedir. Belirtilen ifadeler

doğrultusunda ele alınan eserin seyir yapısı itibariyle ve nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivde yer alan 4 nüshanın 1 ve 3. sırasındaki nüshalarda Sofyan, 2 ve 4. sırasındaki nüshalarda ise eserin Düyek usûlünde neşredildiği görülmektedir. Eser Diyanet TV'de yayınlanan Neyzen Ahmet Şahin ve ekibi tarafından yapılan icrâda Düyek usûlünde icrâ edilmiştir. Eserin tercih edilen 4. nüshasındaki incelemelere göre nağme ve güfte cümlelerindeki vurguların gerek ölçü başlarında 8'lik "sus" ya da sesler ile başlanarak 1+2+1+2+2 yapısını oluşturması gerek kuvvetli ve zayıf zamanlar itibariyle Düyek usûlüne uygun olarak bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-162).

4.163. Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur

Şekil 163. Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur

Eser Adı Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur

Güftekâr Arşivde yer alan nüshalarda güftekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Bestekâr Turşucuzâde Hâfız Mehmed Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin ilk sıradaki tercih edilen nüshası H. Alvan tarafından 15.11.1997 tarihinde "Y. Ömürlü imzalı notadan yazıldı" notu ile neşredilmiştir. Diğer nüshalar M. İsmail Hakkı Bey'in Osmanlıca güfteler ile notaya aldığı, diğer nüsha da H. Can'ın neşrettiği ve C. Kosal imzalı nüshadır. Nüshalar arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast-çargâh perdeleri arasında yapılan kısa nağme ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast perdesinden başlayan nağmelerde segâh perdesi duyurularak tekrar rast perdesi odağında seyirler kullanılmış, hüseynî perdesinden rast perdesine inilerek rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde ise rast perdesi vurgulanmasının akabinde Nikriz çeşnisi duyurulmuş daha sonra Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu nağme yapısında rast perdesi odağında başlanması, diğer asma kalış ve genişlemelerin daha sonra yapılması; karar cümlesinde rast duyurularak Nikriz çeşnisi gösterilse de tekrar Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin

	seyir yapısı itibariyle nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tüm nüshalarda Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserdeki nağme cümleleri ve hecelerin 7/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen yapıların Devr-i Hindi usûlünün 8'lik tartımlar ile 3+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ve Devr-i Hindi usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin üç nüshada da ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-163).

4.164. Her Nefeste Her Yerde

Her nefeste her yerde
Ummanlarda göllerde
En mahzun gönüller de
Sakladığın sensin ya Rab

Elhamdülillah elhamdülillah
Ya Habibi Habibi Allah
Varlığınla can buldu
Gönüllerde rahat kondu
Bize teselli oldu
Ya Muhammed Mustafa

Şekil 164. Her Nefeste Her Yerde

Eser Adı	Her Nefeste Her Yerde
Güftekâr	Turhan Toper
Bestekâr	Turhan Toper
Arşiv Bilgisi	6309
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eserin 23.06.1974 tarihinde bestelendiği ifade edilerek "Ziya" tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında gösterilen nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında segâh perdesinden başlayan seyirde segâh perdeleri vurgulanarak segâh perdesinde kalış duyurulmuştur. Segâh perdesindeki kalıştan sonra gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerin rast perdesinde kalışı ile Mâhur makâmı gösterilmiştir. Eserin Nakarat bölümünü de oluşturan karar seyrinde rast perdesinden başlayan nağmelerin segâh ve nevâ perdelerinde kalışlar yapmasının akabinde muhayyer perdesini duyurarak rast bölgesine yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu eserin başlangıç nağmelerinde kullanılan rast perdesi odağında yapılan seyirler ve rast perdesindeki kalış ile Rast makâmının gösterilmesi, sonrasında kullanılan asma kalış ve geçkilerin makâmın ana yapısına aykırı olmadığı ve Kantemiroğlu – Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı bir yapı taşıması gerekçesiyle eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin ekseriyetle ölçülere 8'lik "sus" ve 8'lik sesler ile başladığı ve bu yapının 8'lik tartımlarda

1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünün kalıbı ile âhenkli yapı oluşturması söz konusudur. Ayrıca eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-164).

4.165. Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî)

Şekil 165. Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî)

Eser Adı Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî)

Güftekâr Şükrü Algın

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi 16432

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha F. Güneri tarafından Bilgisayar yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak segâh perdesinin duyurulması akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan yapının segâh perdesi vurgusundan sonra dügâh perdesinde kalış yapması ile Segâh Mâye'li kalış gösterdiği, akabinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin sırası ile çargâh ve segâh perdelerinde kalış göstererek rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Eserin karar cümlesinde gerdâniye perdesinden başlayan seyrin muhayyer perdesinden rast perdesine kadar herhangi bir asma kalış yapmaksızın karar verilmesi söz konusudur. Söz konusu eserin başlangıç seyirde rast perdesinden önce segâh perdesinin güçlendirilmesi, devamında dügâh perdesinde Mâye'li kalış Zemin bölümünün karar cümlesinde son olarak segâh perdesinin güçlendirilerek rast perdesinde karar verilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden daha çok Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği ifâde edilen Sazkâr makâmı tarifi ile tutarlılık sağlandığı görülmektedir. Bu sebeple eserin **Sazkâr** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümleleri ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik zamanlara göre tasarlandığı görülmektedir. Eserdeki bazı

ölçülerde 4’lük tartımlar ile başlayan motifler görülse de bahsi geçen ölçülerin son 4/8’lik zamanlarında 8’lik tartımlarla kullanılan 1+2+1 şeklindeki yapı ile Düyek usûlü belirtilmiştir. Ayrıca eserin güftelerinin de bu noktada Düyek usûlünün darpları ile kuvvetli-zayıf zamanlarının uyum sağlaması söz konusudur. Bahsi geçen bu yapının usûl itibariyle eserin diğer alternatifini oluşturabilecek Sofyan usûlünde kullanılmadığı ve bu gerekçeler doğrultusunda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Sazkâr** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-165).

4.166. İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan (Vaktin Yücesi)

VAKTİN YÜCESİ

İftardaki naz,
Allâh'a niyaz,
Bir anlatılmaz hâldir
Ülkem Ramazan

Fakirin kardeş,
Ruh ile beden
Cennete giden
Yoldur Ramazan

Paylaşmak
Bolluk, bereket,
Nefsini terbiye,
Sevdir Ramazan

Hayata dönüş,
Şeytan perişan,
Kalbine müjde,
Gelmiş Ramazan

TÜRKİYE DİYANET VAKFI 2008 YILI BESTE YARIŞMASI MARŞİYON ÖDÜLÜ

Şekil 166. İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan

Eser Adı İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan (Vaktin Yücesi)

Güftekâr Bestâmi Yazgan

Bestekâr Faruk Şahin

Arşiv Bilgisi 18294

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha eser bestekârı tarafından yazılmış olup "T.D.V. 2000 yılı Beste Yarışması Mansiyon Ödülü" notu düşülmüştür.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak kısaca rast perdesi duyurulmasının akabinde nevâ perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamındaki nağmelerin karar cümlesini de teşkil ettiği görülmektedir ve seyre nevâ perdesinin güçlendirilmesi ile başlanmasının akabinde segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlar ile rast perdesinde karara varıldığı görülmektedir. Söz konusu eserin başlangıç seyrinde rast perdesinden ziyâde nevâ perdesinden başlayan ve nevâ perdesinin güçlendirilmesi ile devam eden seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden çok Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar verildiği ifade edilen Pençgâh makâmı ile tutarlılık göstermektedir. Bu sebeple ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

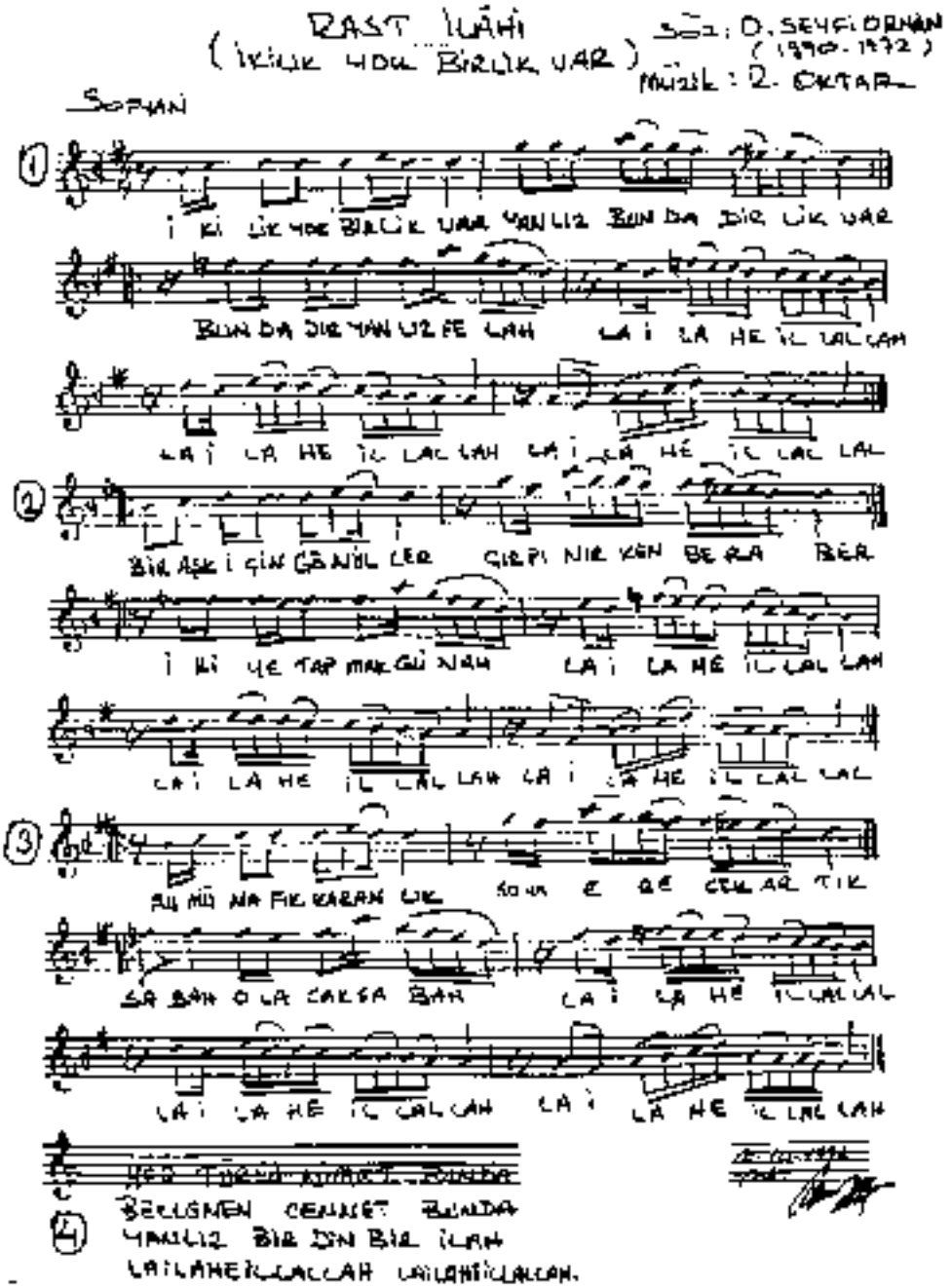
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Raks Aksağı ve Sofyan usûlünde değişkenli yapıda neşredilen eserde Aranağme, Zemin ve Meyan bölümlerinin 9/8, Nakarat şeklinde ifade edilebilen bölümlerin ise 4/4'lük nağme ve güfte yapılarına yönelik kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki 9/8'lik bölümlerde

nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8'lik tartımlarda 2+3+2+2 şeklinde kümelendiği, 4/4'lük bölümlerin de 2+2 şeklinde oluşturulduğu ve bahsi geçen bu yapıların nüshada ifade edilen **Raks Aksağı** ve **Sofyan** usûlleri ile bütünlük sağladığı tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Raks Aksağı-Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-166).

4.167. İkilik Yok Birlik Var

Şekil 167. İkilik Yok Birlik Var

Eser Adı İkilik Yok Birlik Var

Güftekâr Orhan Seyfi Orhon

Bestekâr Remzi Oktar

Arşiv Bilgisi 16461

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 12.10.1996 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak nevâ perdesine yönelen nağmelerde nevâ perdesi güçlendirilmiş, daha sonra Hüzzam nağmeleri ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında acem perdesi ile nağme yapısı değişerek acem perdelerinin vurgulanmasından sonra önce segâh daha sonra dügâh perdelerinde kalışlar yapılmış akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısında başlangıç nağmelerinin rast odağında başlamaktan ziyâde nevâ perdesinin güçlendirilerek başlanmasının yanında Hüzzam makâmı duyurulmuş, seyrin devamında acem perdesi kullanılarak segâh perdesinde karar verilerek Segâh makâmı işlenmiş, segâh perdesinden sonra dügâh perdesinde kalış yapılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserde kullanılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarsız olduğu ancak seyir yapısı itibariyle net bir şekilde farklı herhangi bir makâmın da karşılık gelmediği görülmektedir. Nevâ perdesinden başlayan seyirlerin akabinde Hüzzam nağmelerinin işlenmesi ve Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar edilmesi itibariyle Seyyid Ahmed Ağa, Abdülhalim Ağa, Küçük Mehmet Ağa gibi bestekârların zirgülesiz ya da "Basit" şeklinde ifade edilen **Sûzinak** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği ifade edilebilir.

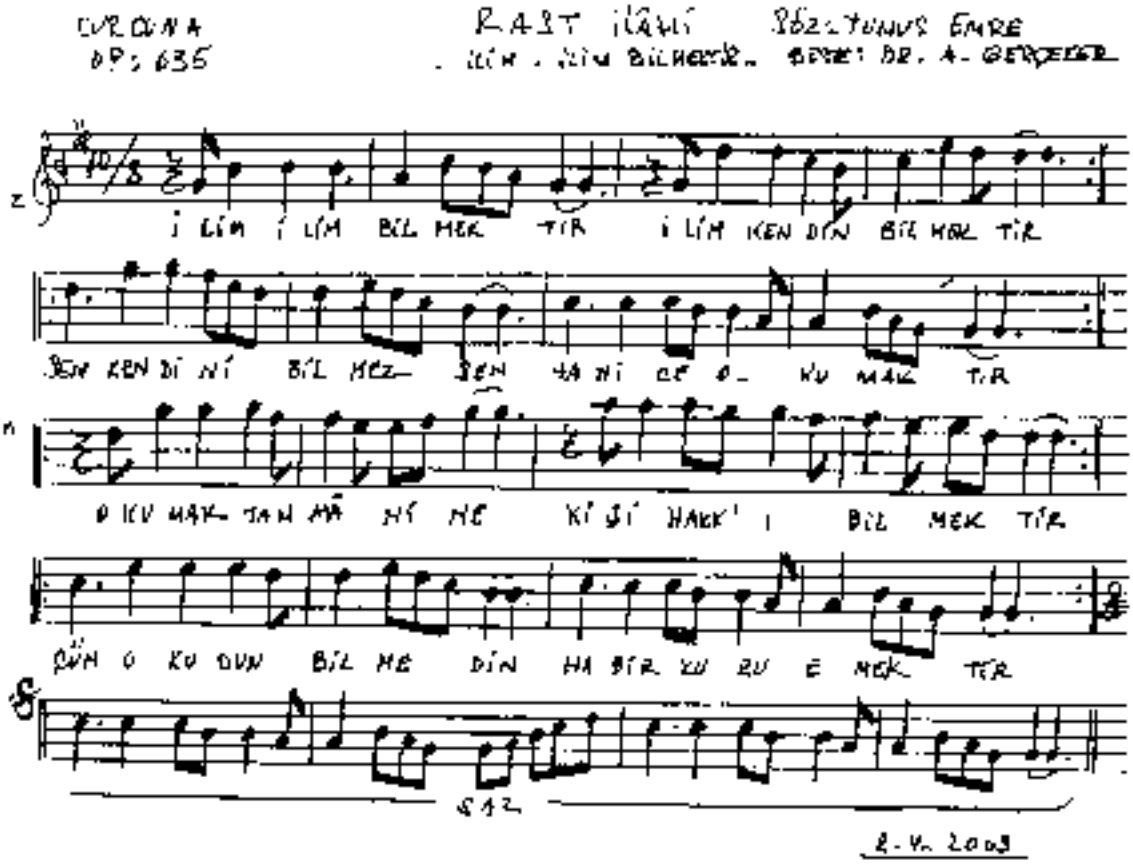
Usûlü

Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hece vurgularının ilk ölçüde 8'lik "sus" ile başlayarak Düyek usûlü kalıbına benzer yapı gösterse de eserin bütününde bu yapıların Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu, Sofyan usûlünün 2+2 ya da 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Yer yer 16'lık "sus"lar ile başlayan yapılarda da Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı vurgulanarak Düyek usûlünden farklı yapılar oluşturmaktadır. Eserdeki bazı ölçülerde bahsi geçen Düyek usûlü kalıbına yönelik nağmeler görülse de eserin ekserî yapısının Sofyan usûlü kalıbına yönelik oluşturulduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Sûzinak** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-167).

4.168. İlim İlim Bilmektir

z İLİM . İLİM BİLMEKTİR, İLİM KENDİN BİLMEKTİR,
ŞEN KENDİNİ BİLMEZSEN YA NİCE OKUNAKTIR.

n OKUMAKTAN MÂNİ NE KİŞİ HAKK'I BİLMEKTİR,
ÇÜN OKUDUN BİLMEDİN YA BİR KÜRÜ EŞEKTİR.

z OKUDUM BİLDİM DEME ÇOK TAAT KILDIM DEME,
EĞİ HAK BİLMEZ İSEN ABES YERE YELMEKTİR.

n DÖRT KİTABIN MÂNİSİ BELLİDİR BİR ELİFTE,
ŞEN ELİF DERSİN HOCA MÂNİSİ NE DEMEKTİR

n YUNUS EMRE DER HOCA GEREKSE VAR BİN HACCA.
HEDİS'DEN İYİCE BİR GÖNÜLE GİRMEKTİR.

Şekil 168. İlim İlim Bilmektir

Eser Adı	İlim İlim Bilmektir
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Abidin Gerçeker
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 02.04.2003 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak segâh perdesinde kalış yapılmaksızın ilk nağme cümlesi rast perdesinde yapılan kalış ile tamamlanmıştır. Rast perdesi odağında kullanılan seyirler ile Rast makâmının tamamlandığı, daha sonraki nağmelerin nevâ perdesini güçlendirerek gerdâniye perdesine kadar tizleşilmesi akabinde segâh perdesinde kalış yapıldığı ve kademeli olarak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Eserin karar bölümünde de aynı nağmeler işlenmiştir. Ele alınan eserin rast perdesi odağında başlayıp rast perdesinde kalış yapılması ve rast perdesi odağında karar vermesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlı olduğu görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Curcuna usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 10/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme yapısının güfteleri teşkil eden hece vurguları ile Curcuna usûlünün 3+2+2+3 şeklinde kümelenen kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bahsi geçen yapı eserin sonuna kadar sürdürülmüştür. Bu bağlamda

ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Curcuna** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Curcuna** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-168).

4.169. İlim İlim Bilmektir

Şekil 169. İlim İlim Bilmektir

Eser Adı İlim İlim Bilmektir

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi 14569

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 4 nüshası bulunan eserin T.T.M.V. tarafından neşredilen ve C. Kosal imzalı nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar T. Karagöz, D. Ergin ve C. Kosal tarafından neşredilmiş olup nüshalar arasında makâm ve usûl açısından farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast odağında seyirler gösterilirken yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiş ve rast perdesi odağındaki seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesinden başlayan seyirde önce dügâh perdesinde kalış yapılmış daha sonra rast perdesi odağında seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserde yapılan ilk seyirde rast perdesi odağında başlanarak karar cümlesinde yine rast perdesi odağında seyirler gösterilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık taşıdığı görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki 4 nüshanın 1 ve 4. sırasında yer alan nüshalarda "Nim Sofyan", diğer iki nüshada "Nim Düyek" şeklinde ifade edilen eser tercih edilen nüshada 2/4'lük tartım ile belirtilmiştir. Ele alınan nüshadan yola çıkılarak eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak cümlelerin 4 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Nim Sofyan usûlünden ziyâde Sofyan usûlü

ile gerek 8’lik zamanlardan oluşan 2+1+1+2+2 şeklindeki velvelesi ile uyumu gerek kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiğinden farklı olarak **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-169).

4.170. İmandır Her Derde Çâre

I- İmandır her derde çâre
İmansız yüreklar yâre
Kullukta gerçek envâre
Nûr-u ilâhiden gelir,

NAKARAT

Vicdanlarda beyân olur
Gönüllerde şâyân olur
Müminlerde âyân olur
Nûr-u ilâhiden gelir

ALLAH ALLAH, ALLAH ALLAH,
Nûr-u ilâhiden gelir

2- Masivadan uzak tutar
Onda çok manâlâr yatar
Mümin olanlara yeter
Nûr-u ilâhiden gelir.

NAKARAT

3- İnsan için ne hoş bir şey
Kemâl bulur onda her şey
Lezzetlerden en tatlı şey
Nûr-u ilâhiden gelir.

NAKARAT

LUGÂTÇE :

Envâr : nurlar, Işıklar, aydınlıklar,
Nûr : Aydınlık, parıltı, parlaklık, Her çeşit zulmetin zıddı, Kur'anı keri iman, İslâmiyet, Peygamberlik.
Beyân : İzah, açıklama, anlatma, açık söyleme,
Şayân : Münasib, lâzım, yaraşır.
Ayân : Açikâr, belli,
Mâsiva: Ondan gayrısı, dünya ile alâkalı şeyler.
Mümin : ALLAH.A ve emirlerine, kanunlarına imân eden, inanan.
Kemâl : Kâmillik, olgunluk.

Şekil 170. İmandır Her Derde Çâre

Eser Adı	Îmandır Her Derde Çâre
Güftekâr	Mustafa Ertürk
Bestekâr	Hasan Şanlıtürk
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 31.07.1994 tarihinde “Ziya” tarafından notaya alınmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında gösterilen seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine rast perdesi odağında çargâh perdesine kadar tizleşilerek dönüş dolabında tekrar rast perdesinde karar perdesi güçlendirilmiştir. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyirlerde gerdâniye perdesine kadar tizleşilerek karara varılmadan nevâ perdesi duyurulmuş ve son ölçüde rast perdesi odağında karar verilmiştir. Söz konusu eserde kullanılan seyir yapısının rast odağında başlayarak rast perdesinde karar vermesiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede’nin Rast makâmı tariflerinin tutarlılığı görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfteleri teşkil eden heceler 4/4’lük zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edilmiştir. Eserin ekserîsinde 4’lük zamanlarda kullanılan 1+1+1+1 şeklindeki kümelenen yapıların Sofyan usûlü ile uyumu söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-170).

4.171. İnile Ey Dertli Gönül İnile

Şekil 171. İnile Ey Dertli Gönül İnile

Eser Adı İnile Ey Dertli Gönül İnile

Güftekâr Niyâzi Mısrî

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin 23.12.1984 tarihinde C. Kosal tarafından neşredilen nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshaların birisi Ahmet Hatipoğlu tarafından neşredilmiş olup diğer El yazım yolu ile notaya alınan eser C. Kosal imzalıdır. Eserler arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın segâh perdesi odağında seyirler gösterilerek segâh perdesinde kalış yapılmıştır. İlk nağme cümlesi segâh perdesinde tamamlandıktan sonra yine segâh perdesi odağında sürdürülen nağmelerin rast perdesinde kalış gösterdiği görülmektedir. Benzer nağmeler tekrar ettirildikten sonra karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyrin segâh ve dügâh perdelerine yapılan kademeli pestleşmelerinden sonra rast perdesinde karar verilmesi söz konusudur. Bu minvalde eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast odağında başlayan Rast makâmı tariflerinden ziyâde segâh perdesini sıklıkla vurgulayarak kalışlar yapan ve karar bölgesinde dügâh perdesini duyurarak Mâye kullanımına benzer nağmeler ile karar edilmesi ile Nâsır Dede'nin Segâh başlayarak Mâye ile Rast perdesinde karar edeceği şeklinde ifade ettiği **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlar ile uyumlu olmasının yanında bahsi geçen yapıların 12/4'lük zamanlara

göre kurgulandığı ve 12/4'lük zamanlarda tamamlandığı görülmektedir. Eserdeki söz konusu nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünden ziyâde Nim Çenber usûlünün 12/4'lük mertebesinin kuvvetli ve zayıf zamanları ile gerek ana kalıp gerek velvele yönünden bütünlük sağlaması ve cümle kurguları itibariyle âhenk oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Nim Çenber** usûlüne daha yakın bir yapı gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Sazkâr** makâmında ve **Nim Çenber** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-171).

4.172. İntisâbım Tâ Ezeldendir

Şekil 172. İntisâbım Tâ Ezeldendir

Eser Adı İntisâbım Tâ Ezeldendir

Güftekâr Sâdi Bey

Bestekâr Sâdi Bey

Arşiv Bilgisi 14269

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen nüshası C. Kosal tarafından 31.10.1984 tarihinde neşredilmiş olup "Niyazi Sayın'ın yazdığı notadan" şeklinde not düşülmüştür. Diğer nüsha da C. Kosal imzalı olup O.P. tarafından notaya alınmıştır. Eserler arasında makâm ve usûl yönünden herhangi bir fark bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde yegâh perdesi ile rast perdesi vurgulanarak rast odağında seyirler kullanılmış ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin Rast dizisi sesleri kullanılarak dönüş dolabında rast perdesinde kalış yapıldığı, Nakarat bölümüne geçiş dolabında segâh perdesi kullanıldığı görülmektedir. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak dügâh perdesinde kalış gösterilmiş, rast-hüseynî atlamasından sonra rast perdesi odağında seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserde kullanılan başlangıç ve karar nağmelerinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

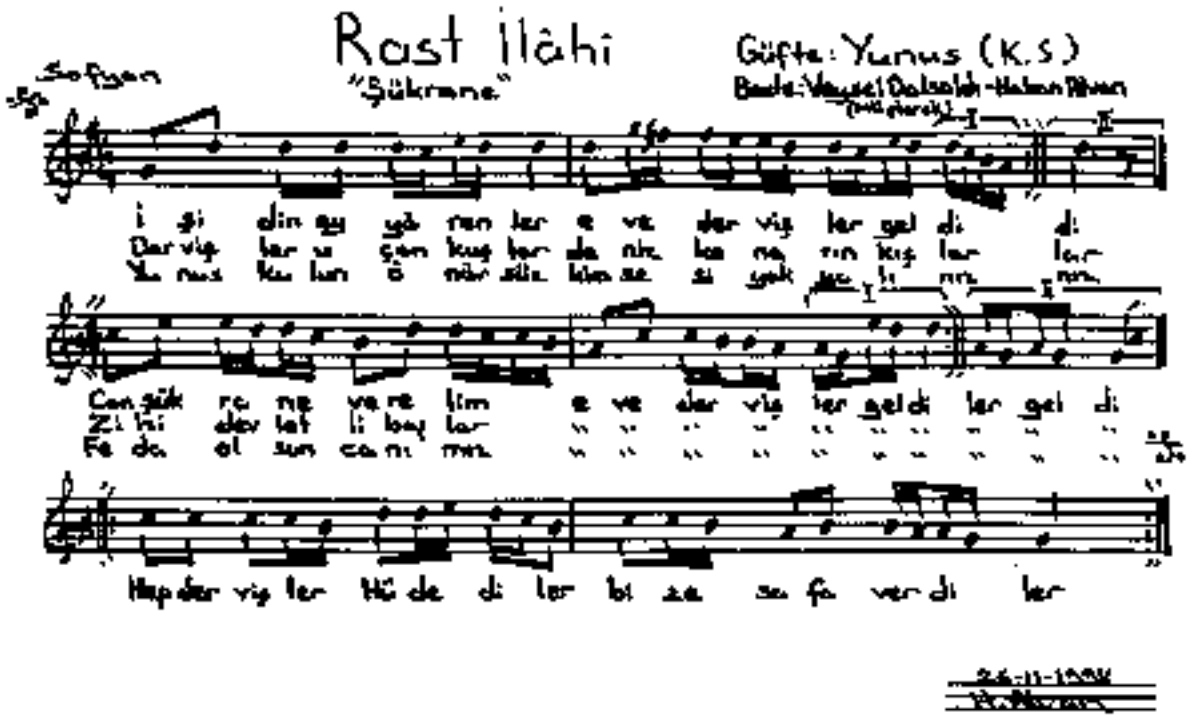
Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin hemen her ölçüsüne gerek 8'lik "sus" gerek 8'lik sesler ile başlanarak

Düyek usûlünün 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile uyum gösteren nağme ve heceler söz konusudur. Ayrıca bahsi geçen nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-172).

4.173. İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi

İşidin ey yârenler eve dervişler geldi
Can şükrane verelim eve dervişler geldi

Her kim gördü yüzünü inkârdır kendisini
İlmi bedenden geçen eve dervişler geldi

Dervişler uçan kuşlar deniz kenarın kışlar
Zihi devletlü başlar eve dervişler geldi

Dervişler yüzü suda görenler olur deli
Bütün açıdan ulu eve dervişler geldi

Pirim eli ilinden şeker damlar dilinden
Şeyh bahçesi yolundan eve dervişler geldi

Yunus kulun önersin kimsesi yok yolunda
Fedâ olsun canımız eve dervişler geldi

Şekil 173. İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi

Eser Adı İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Veysel Dalsaldı- M. Hâkan Alvan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 26.11.1998 tarihinde H. Alvan tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesi odağında nağmeler gösterilmiş ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Nevâ ekseninde sürdürülen nağmelerde dönüş dolabında rast perdesine kadar pestleşilerek aynı nağme tekrar edilirken diğer bölüme nevâ perdesi ile geçiş yapılmıştır. Eserin kararını oluşturan nağme cümlesine çargâh perdesinden başlanarak nevâ ve hüseynî perdelerinden geri dönüp rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak ilk seyirlerin nevâ perdesi kutbunda kullanılması ve rast perdesinde karar verilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde ifade ettiği Pençgâh makâmı ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısı taşıdığı tespit edilmiştir.

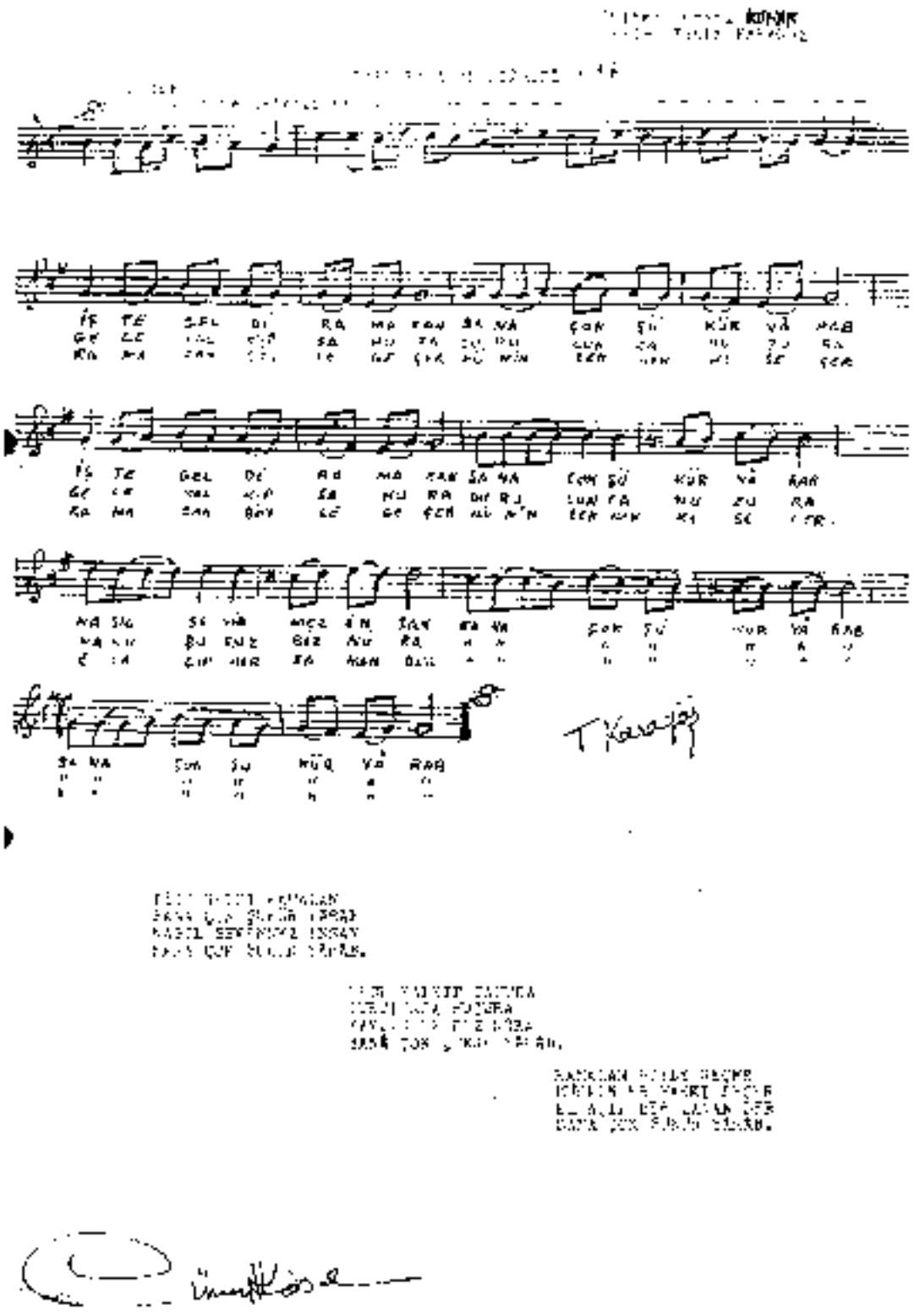
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme yapıları ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli zamanları ve özellikle 8'lik yapıda 2+1+1+2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün velvelesi ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bahsi geçen sebepler doğrultusunda eserin Düyek usûlünde olamayacağı

ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-173).

4.174. İşte Geldi Ramazan

Şekil 174. İşte Geldi Ramazan

Eser Adı İşte Geldi Ramazan

Güftekâr İsmail Konak

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı Tâhir Karagöz tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş, hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine rast perdesi kutbunda benzer nağmeler iki kez daha kullanılarak doyurucu şekilde rast perdesi vurgulanmıştır. Seyrin devamında segâh ve nevâ perdelerinde kalışlar yapılmış, karar cümlesinde yine rast perdesi odağında seyirler kullanılmış hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesi güçlendirilerek karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve karar cümlelerinde kullanılan nağmelerde rast perdesi kutbunda doyurucu seyirler gösterilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri tutarlılık göstermektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Ele alınan eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarını teşkil eden hece vurgularının 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu ve Sofyan usûlünün 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde

	ele alınan eserin nüshada belirtildiğinden farklı olarak **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-174).

4.175. İyi Sende Kötü Sende

Şekil 175. İyi Sende Kötü Sende

Eser Adı İyi Sende Kötü Sende

Güftekâr İbrâhim Âgâh Çubukcu

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi 16355

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha eserin bestekârı T. Karagöz tarafından 21.05.1981 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ perdesini duyurması akabinde rast perdesi kutbuna dönerek rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar cümlesini oluşturan nağmelerde segâh perdesinin duyurulması akabinde nevâ perdesinden başlayan seyrin ırak perdesine kadar inerek rast perdesinde karar vermesi söz konusudur. Bahsi geçen seyir yapısında giriş nağmesinde öncelikle rast perdesinin vurgulandığı daha sonra nevâ perdesinin kısaca duyurularak rast perdesi odağında ve rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu nağmelerde başlangıç seyrinin orta bölgesinde nevâ perdesi duyurulsa da nevâ perdesi güçlendirilmeksizin nağmeler rast perdesi kutbuna dönmesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine diğer makamlardan daha fazla yakınlık göstermektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın seyir yapısı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada 4/4'lük ifade edilen eserin usûlü belirtilmemiştir. 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlarda tamamlanan ölçülerin ilk mısrasındaki nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu, söz konusu yapıların 8'lik zamanlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü

kalıbı ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanlarına göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde özellikle Aranağme bölümünde Sofyan usûlüne yönelik kalıplar görülse de eserin usûl karakterini yansıtan bölümün güftelerin yer aldığı bölümlerin teşekkül ettiği söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Düyek** usûlüne daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-175).

4.176. Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür

Şekil 176. Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür

Eser Adı	Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür
Güftekâr	Yûnus Emre
Bestekâr	Arşivde yer alan nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.
Arşiv Bilgisi	14498
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 4 nüshası bulunan eserin ilk sırada yer alan ve C. Kosal tarafından 12.01.1989 tarihinde neşredilen nüshası tercih edilmiştir. Esere ait diğer nüshalar Bekir Sıtkı Sezgin, E. Bingöl ve D.C. tarafından neşredilmiştir. Nüshalarda makâm, nağme yapısı ve usûl ile alakalı ihtilaf oluşturacak herhangi bir yapıya rastlanmamıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak sıklıkla segâh perdesinin vurgulandığı, ilk nağme cümlesinin de segâh perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Seyrin devamında segâh perdesinden başlayan seyirlerde dönüş dolabında segâh perdesinin vurgulandığı, karar cümlesinde de rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Bahsi geçen seyir yapısı eser sonuna kadar farklı güfteler ile işlenmiştir. Bu minvalde eserdeki nağme cümlelerinde segâh perdesinin sıklıkla vurgulanması ve ilk nağme cümlesinin segâh perdesinde tamamlanması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Nâsır Dede'nin "*Segâh âgâze edip Rast perdesinde karar ede*" (Kutluğ, 2000, s. 308) şeklinde ifade edilen **Sazkâr** makâmına yakın bir seyir yapısı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivdeki tüm nüshalarda Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfteleri teşkil eden hece vurgularının 4'lük yapılarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ve Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamaları ile uyumlu olması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-176).

4.177. Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse

Kadir Mevlâm defterime bak derse
Cürm ü isyan günahlarım çok derse
Yerle göğün arasından çık derse (Allah Mevlâm)
Hayf bana yazık bana vah bana

Şekil 177. Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse

Eser Adı Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Yûnus Emre'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Arşivde yer alan nüshada bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Y. Ömürlü tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda doyurucu nağmeler işlenmiş, hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesi güçlendirilerek kalış yapılmıştır. Eserin kararını oluşturan nağme cümlesinde yine rast perdesi odağında yapılan seyirler ile nevâ perdesine kadar tizleşen nağmelerin hüseynîaşîran perdesine kadar pestleşmesiyle karar perdesi güçlendirilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu başlangıç ve bitiş seyirlerinde rast perdesi kutbunda gösterilen nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine paralel mâhiyette olması hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlarda ölçülendirildiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen yapıların 8/8'lik tartımlardan ziyâde 4'lük yapılara göre oluşturulduğu, Sofyan usûlünün 4'lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Ayrıca eserde 8'lik tartımlardan oluşan 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbının kullanıldığı ölçü sayısı çok nadirdir. Bu

bağlamda ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın yapıda olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-177).

4.178. Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk

Şekil 178. Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk

Eser Adı	Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk
Güftekâr	İbrâhim Hakkı (Erzurumî)
Bestekâr	Alâeddin Yavaşca
Arşiv Bilgisi	15135
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser, bestekârı Alâeddin Yavaşca tarafından 02.07.1990 tarihinde bestelenerek neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilmiş eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk ölçü boyunca rast perdesi duyurulmuştur. Seyrin devamında çargâh ve nevâ perdeleri sonrasında segâh perdesinde kısa kalış yapılmış, akabinde kademeli olarak nevâ, evç, gerdâniye ve muhayyer perdelerinde hemen aynı uzunluklarda kalışlar yapılmıştır. Muhayyer perdesinden aşağı doğru pestleşen seyirde hüseynî, nevâ ve gerdâniye perdelerinde kalışlar gösterilmesinden sonra acem perdesi kullanılarak pest bölgelere yönelen seyirde rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Eserin karar seyrini oluşturan nağmelere çargâh perdesinden başlanarak rast kutbunda seyirler gösterilirken yegâh perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserdeki seyir yapısında rast perdesinden başlayan başlangıç nağmelerinin sırası ile çargâh, nevâ, segâh, nevâ, evç, gerdâniye, muhayyer, hüseynî, nevâ vb. gibi kademeli ve eşit yapıdaki kalışları akabinde rast perdesi odağında yapılan karar ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı dışında herhangi bir makâm ile tutarlılık taşımadığı söz konusudur. Eser bütüncül olarak ele alındığında rast perdesi odağında başlayarak rast perdesi odağında bitmesi itibariyle eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Müsemmen usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik ölçülere göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıpları ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-178).

4.179. Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem

Kendimi sen gelicek ey meh-i mâtem bilmem
Dem revân olmadığın dîdede bir dem bilmem
Hâsılı bu gam-ı mâtem gibi bir gam bilmem
Tez gelirsin neden ey mâh-ı Muharrem bilmem
Niçin ettin bizi bu derd ile hemdem bilmem

Şekil 179. Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem

Eser Adı Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem

Güftekâr Arşivdeki nüshalarda güftekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Bestekâr İzzeddin Hümâyi Elçioğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin arşivdeki ilk sırasında yer alan ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilen nüshası tercih edilmiştir. Diğer nüshalar M. İsmail Hakkı Bey tarafından Osmanlıca, diğeri de H. Can tarafından El yazım yolu ile notaya alınmış, C. Kosal imzalıdır. Eserler usûl itibariyle birbirleri ile tutarlılık göstermesinin yanında M. İsmail Hakkı Bey'in nüshasındaki nağme yapısı yer yer diğer nüshalardan farklılık göstermektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi kutbunda işlenerek rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Rast perdesinin vurgulanmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyirde nevâ perdesi duyurularak tekrar rast perdesine dönüşmüş, nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne bağlanmıştır. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümü nağmelerine nevâ perdesinden başlanarak segâh, dügâh ve rast perdelerinde yapılan kalışlardan sonra yegâh perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast odağında başlayıp sonlanması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlılığı hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik ya da 4/4'lük tartımlar ile ölçülendirildiği görülmektedir. Eserin başlangıcında kullanılan

4’lük tartımdaki “sus” ve nağme-güfte yapılarındaki kullanımların 8’lik tartımlardan ziyâde 4’lük tartımlar ile uyum sağladığı ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Eserde yer yer 8’lik yapılarda kullanılan 1+2+1+2+2 şeklindeki Düyek usûlü kalıbı görülse de bu yapıların azınlıkta kaldığı ifade edilebilir. Bu minvalde eserin nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-179).

4.180. Kudretinden Şüphe Yok Bir Damladan Âdem Doğar

Şekil 180. Kudretinden Şüphe Yok Bir Damladan Âdem Doğar

Eser Adı Kudretinden Şüphe Yok Bir Damladan Âdem Doğar

Güftekâr Yâsin Hatiboğlu

Bestekâr Erdinç Çekikkol

Arşiv Bilgisi 19289

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erdinç Çelikkol tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinin rast kutbunda işlendiği ve rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Dügâh perdesi ile devam eden seyirde nevâ perdesine kadar tizleşen nağmeler dönüş dolabında tekrar rast perdesini duyurarak kalış yapmıştır. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümü nağmelerine çargâh perdesinden başlanarak çargâh ve segâh perdelerinde kalışlar yapılmış, sonrasında rast perdesi duyurularak rast perdesi kutbunda seyreden nağmeler ile karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve karar seyirlerinde kullanılan rast odağındaki seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Müsemmen usûlünde ifade edilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edildiği görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve gûfteleri teşkil eden hece yapılarının 8 zamanlı Düyek usûlü kalıbından ziyâde ölçülere 4'lük tartımlar ile başlayarak ve 3+2+3 şeklinde kümelenen yapısı ile Düyek usûlünden ayrıldığı söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve güfte yapılarının Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağladığı ifade edilebilir. Bu minvalde

ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-180).

4.181. Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca

Kuldan kula belâ gelmez, Tanrı belâ yazmayınca
Tanrı kula belâ yazmaz , Kul kendisi anmayınca
Tanrıdan hiç belâ gelmez, Kul kendisi aramayınca
Tanrı kula belâ yazmaz , Kul kendisi anmayınca.

Şekil 181. Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca

Eser Adı Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca

Güftekâr Ayhan Songar

Bestekâr Hasan Şanlıtürk

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 22.11.1992 tarihinde Ziyâ tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi kutbunda seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında segâh perdesine yönelen nağmelerde segâh perdesinde yapılan kalış ile tekrar rast perdesine dönülerek kalış gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde de aynı nağmeler işlenerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi odağında başlayarak rast perdesi odağında son bulmasının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin ilk ölçüsünde 4'lük tartım ile başlayan nağme yapısının Düyek usûlü yapısı ile uyumsuz olduğu görülse de diğer ölçülerde 8'lik tartımda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbı ile uyumlu yapılar söz konusudur. Eserin çoğunluğunda bahsi geçen kalıplar ile kullanılan nağme ve güfte yapılarında Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlandığı ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-181).

4.182. Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim

I.
Kün emrindeki kafta
Kemali nişanettim
Nun harfindeki nurala
Cemali nişanettim.
Nakarat.

II.
Boynu kesip postuma
Secde edip dostuma
Kastım eder nefsime
Nefsimi kurbanedhm.
Nakarat.

III.
Hakikateyim erenler
Kemali'yi seveniz
Geçer nefsinden erler
Cemalini görenler

IV.
Niyazıyım Sultanım
Bir yerde birdir âhım
Kemali'ye mihmânım,
Cemalini hayranım.

Şekil 182. Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim

Eser Adı Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim

Güftekâr Niyâzi Mısrî

Bestekâr Arşivde bestekâr bilgisinin belirsiz olmasının yanında nüshada ifade edilen ismin Metin, soyisminin okunamamasından dolayı bestekârının sarih olmadığı söz konusudur.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında olduğu ifade edilen eserin seyrine rast perdesinden başlanarak rast perdesi güçlendirmeksizin nağmeler nevâ perdesine taşınmış ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Nevâ perdesinin vurgulanması akabinde çargâh perdelerinin duyurulması ve vurgulanması ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümüne hüseynî perdesinden başlanarak çargâh-hüseynî atlaması gösterilmiş, segâh perdesinde kısa kalış yapılarak karar perdesine nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile varılmıştır. Söz konusu seyrin ilk nağmelerinde nevâ perdesinde kalış yapılarak çargâh perdesinin vurgulanması, hüseynî perdesinden başlayan nağmelerde çargâh-hüseynî atlaması yapılarak rast perdesine nevâ perdesinden ulaşılması ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifindeki seyir yapısından ziyâde Pençgâh-ı Asl (İrden, 2021) duyurularak çargâh perdelerinin vurgulanması ve çargâh-hüseynî atlamalarının yapılması ile eserde kullanılan seyir yapısının **Selmek** makâmına daha yakın olduğu söz konusudur.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde kullanılan nağme ve güfteleri oluşturan hecelerin ekseriyetle nüshada ifade edilen 8'lik tartımlar ile

1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünden ziyâde 4'lük vurgular ve 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ile âhenk oluşturması söz konusudur. Eserde bahsi geçen nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi ve bu minvalde ele alınan eserin **Sofyan** usûlüne daha yakın usûl yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Selmek** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-182).

4.183. Lâ Aynasında Gördüm İllâyı

Lâ aynasında gördüm İllâyı
Dosttan öğrendim aşkı, sevdayı
Sevgiyle doldu gönül sarayı

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda kılmışım can ile teni

Aşık olanın yanmaktır kârı
Durmaz, kan ağlar bağrı yârı yâre
Nerde bulunsa gönlünde yârı

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda kılmışım can ile teni

Dost dilde iken bu hasret neden
Volkana döndü gayrı bu beden
Şüphesiz senin bu can ile teni

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda kılmışım can ile teni

Seni sevende akıl ne gezer
İsmin olmayan yazıyı çizer
Aşk tespihini gönlünde dizer

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda kılmışım can ile teni

Senin yanında ben yok olurum
Bu dem kalırsam sonsuz olurum
Aşk ateşinden dermân bulurum

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda kılmışım can ile teni

Her neye baksam seni görürüm
Remz-i vefaya aşkla yürürüm
Fânî bu ilden dosta varırım

Ben dostu sevdim, dostum da beni
Feda etmişim can ile teni

Şekil 183. Lâ Aynasında Gördüm İllâyı

Eser Adı Lâ Aynasında Gördüm İllâyı

Güftekâr Lütfi Filiz (Fânî)

Bestekâr Lütfi Filiz (Fânî)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk seyrinin rast kutbunda yapılması ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Devamında dügâh perdesinden nevâ perdesine yönelen seyirde tekrar rast perdesine dönülerek kalış gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerde önce rast perdesini duyurulmuş, daha sonra yegâh perdesine yapılan genişleme ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin özellikle son bölümlerinde nevâ ve yegâh perdeleri duyurularak karar verilmesi Rehâvî makâmını akla getirse de eserin başlangıç cümlelerindeki Rast makâmının doyurucu işlenişi ve yegâh perdesinde kalışlar yapılmaksızın sadece karar nağmelerinde kısaca duyurulması ile eserin Rehâvî makâmından ziyâde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile daha tutarlı yapı taşıdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada "Sengin Semâi" usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluştuğu görülmektedir. Eserin nağme ve güftelerini teşkil eden hecelerin 4'lük zamanlarda 3+1+2 ya da 1+1+1+1+2 şeklinde oluşturulduğu, 6 zamanlı Yürük Semâî usûlünden de gerek eser giderinin yavaş oluşu gerek nağmelerdeki 16'lık tartımların Yürük Semâî giderinde icrâ

edilemeyeceği (ya da âhenksiz olacağı) gerekçesiyle ayrılmaktadır. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sengin Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-183).

4.184. Lâ Fâile İllâllah

Şekil 184. Lâ Fâile İllâllah

Eser Adı Lâ Fâile İllâllah

Güftekâr Zâkir Âsım Efendi

Bestekâr Mehmet Efendi (Terlikci Zâkir)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 5 adet nüshası bulunan eserin son sırasında yer verilen 03.10.1984 tarihinde C. Kosal tarafından "(Hz. Aşkî) Muzaffer Ozak'ın kasete kaydettiğim sesinden" notu ile neşrettiği nota tercih edilmiştir. Diğer nüshalar H. Can, O.P., Mithat Arısoy ve C. Kosal'ın imzasız nüshasıdır. Nüshalar arasında makâm yönünden farklılıklar olmasa da nağmeler yer yer farklılıklar göstermekle birlikte ifade edilen usûller Sofyan ve Düyek usûllerinde farklılık göstermektedir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Rast makâmının kısaca duyurulmasından sonra nevâ perdesi üzerinde Hüzzam nağmeleri gösterilerek Sûzinak makâmı duyurulmuştur. Seyrin devamında Hüzzam yapısı Acem'li Rast dizisine dönüştürülerek karar bölgesinde rast perdesi ekseninde yapılan nağmeler ile karar verilmiştir. Söz konusu seyirde rast-nevâ perdeleri arasında Rast makâmının kısaca duyurulmasının hemen akabinde Hüzzam nağmeleri ile Sûzinak yapısı duyurulmuş ve Rast dizisi ile karar verildiği görülmektedir. Bahsi geçen bu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kutluğ'a (2000) göre Rast makâmına karar bölgesine doğru Sûzinak eklenmesi ile oluşan, Rast makâmının işlenmesinden sonra Sûzinak makâmının kısaca gösterilerek rast perdesinde karar veren **Ârâm-ı Can** makâmına daha yakın bir seyir özelliği taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan beş nüshanın üçünde “Sofyan (Düyek)”, birinde usûl belirtilmeksizin “C” ifadesi ile eserin 4/4’lük, dolayısıyla da Sofyan usûlünde olduğu, kalan diğer nüshada da 2/4’lük tartım ile gösterilen ve Düyek usûlünde neşredilen nota nüshası görülmektedir. Eserin ilk iki ölçüsünde 4’lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapının Sofyan usûlü ile uyumlu olması; 3, 5 ve 7. ölçülerde Düyek usûlünün 8’lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklindeki küme kalıbı ile uyum sağlaması söz konusu olsa da eserin genel yapısında çoğunluğun Sofyan usûlüne göre oluşturulması söz konusudur. İfade edilen gerekçeler doğrultusunda eserin nüsha belirtildiğinden farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın bir mâhiyette olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Ârâm-ı Can** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-184).

4.185. Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ

Şekil 185. Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ

Eser Adı Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Zekâî Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Y. Ömürlü tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde yegâh perdesine yönelen nağmelerde rast perdesinde kalış yapılmaksızın nağmenin dügâh perdesine taşındığı, daha sonra ekseriyetle rast perdesinin alt bölgesinde sürdürülen seyirler ile Evsat usûlünün sonunda yegâh perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Yegâh-rast atlaması ile devam eden seyirde rast perdesinde kalış yapılmış, akabinde nevâ perdesi güçlendirilerek nevâ perdesinde yapılan kalış ile Zemin bölümü tamamlanmıştır. Nakarat bölümüne rast-nevâ atlaması ile başlayan nağmelerde nevâ perdesi kutbunda seyirler gösterilmiş, nevâ perdesinden sonra çargâh perdesi duyurulduktan sonra Rast dizisinde yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesini güçlendirmeden evvel yegâh perdesinin duyurularak güçlendirildiği usûl ya da ilk nağme cümlesinin de yegâh perdesindeki kalış ile tamamlanması söz konusudur. Eserin karar cümlesinde yegâh perdesi duyurulmasa da Zemin bölümündeki ilk nağme cümlesinde rast perdesinden ziyâde yegâh perdesinin husûsen vurgulandığı görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade ettiği ve devamında trompet

nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı, Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi, karara doğru yegâh perdesi göstermesi (ikinci türünün ifadesinde) gibi tarifler çerçevesinde ve bestesi Dellalzâde'ye ait "*Sünbüli Sünbüli Sünbüli Siyeh*" isimli Rehâvî Besteye karardaki yegâh gösterimi dışında benzerlik göstermesi itibariyle ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü

Eserin arşivde yer alan tek nüshasında Evsat usûlünde neşredildiği ve 4'lük tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklindeki küme vuruşlarına göre ölçülere ayrılarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki güfte ve nağme yapılarının 26 zamana göre tasarlandığı ve cümlelerin çoğunlukla 26 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ve Evsat usûlünün kuvvetli-zayıf zamanlarındaki yapıların büyük oranda âhenk oluşturması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rehâvî** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-185).

4.186. Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler

Şekil 186. Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler

Eser Adı Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler

Güftekâr Aslan Hepgür

Bestekâr Aslan Hepgür

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha C. Kosal tarafından 28.12.1991 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk seyrin rast perdesi odağında başlayarak kısa kalış yapılmasının akabinde gerdâniye perdesine yönelen nağmeler ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin devamında çargâh perdesinden başlayan nağmelerde nevâ perdesinin duyurulmasından sonra rast perdesi odağında seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesi duyurularak segâh perdesi vurgulanmış, segâh perdesinde sürdürülen seyirlerden sonra rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin ilk seyirlerine rast perdesi kutbunda başlanarak rast perdesinde kısa kalış ile başlanması, sonrasında nevâ perdesi üzerinde genişleme ve kalışların yanında ikinci cümlede rast perdesinde karar gösterilmiş, eser içerisinde ve/veya karar cümlelerinde muhtelif perdelerin güçlendirilerek seyredilmesi söz konusudur. Eserin başlangıç seyrinde rast perdesi doyurucu şekilde duyurulmasa da ilk nağmelerde rast perdesinde kısa kalış yapılarak Rast makâmı duyurulmuş ve Rast makâmının da içerisinde kullanılan diğer muhtelif kalışların daha sonra uygulanması hasebiyle Eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine daha yakın olduğu ve bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada 2/4'lük tartım ile ifade edilen ve ölçümlenen eser Nim Sofyan usûlünde ifade edilmiştir. Ele alınan

eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 2/4'lük zamanda kullanılması ile nağme ve güfte yapısının yarım kalması, bu gerekçe ile bahsi geçen yapıların 4/4'lük zamanlara göre oluşturularak tamamlanması söz konusudur. Buna ilaveten Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarının 2+2 şeklinde kümelenen kalıp ve güfte-nağme ilişkisi açısından bütünlük taşıdığı görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın bir yapıya sahip olduğu olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-186).

4.187. Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim

Mâye-i ruh-i mücessem maşukumsun sen benim
Sermed-i sırr-ı mükerrem mabudumsun sen benim
Vehle-i ulâ'da gördüm kurret-il-ayn aynını
Âlem-i kevn-i şühûdda mahbubumsun sen benim

Nokta-i nur-i süveyda sırr-ı kalbimsin benim
Hatt-ı kudretle hüveyda nur-ı aynımsın benim
Kâbe-tül-uşşak vücudun, çok şükür ettim tavaf
Kıl beni şayan-ı vaslın Rabb-i izzimsin benim

Tal'at-ı şems-i münîrim şevk-i şadîmsin benim
Menba-ı feyzim, muinim, nur-ı hadimsin benim
Kenz-i mahfi'den n'ola bu Fânî'ye ihsan ola
Beklerim bir cur'a senden ruha sâkîmsin benim

Şekil 187. Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim

Eser Adı Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim

Güftekâr Âşık Fânî

Bestekâr Lütfi Filiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Bilgisayar yazım yolu ile notaya alınmıştır.

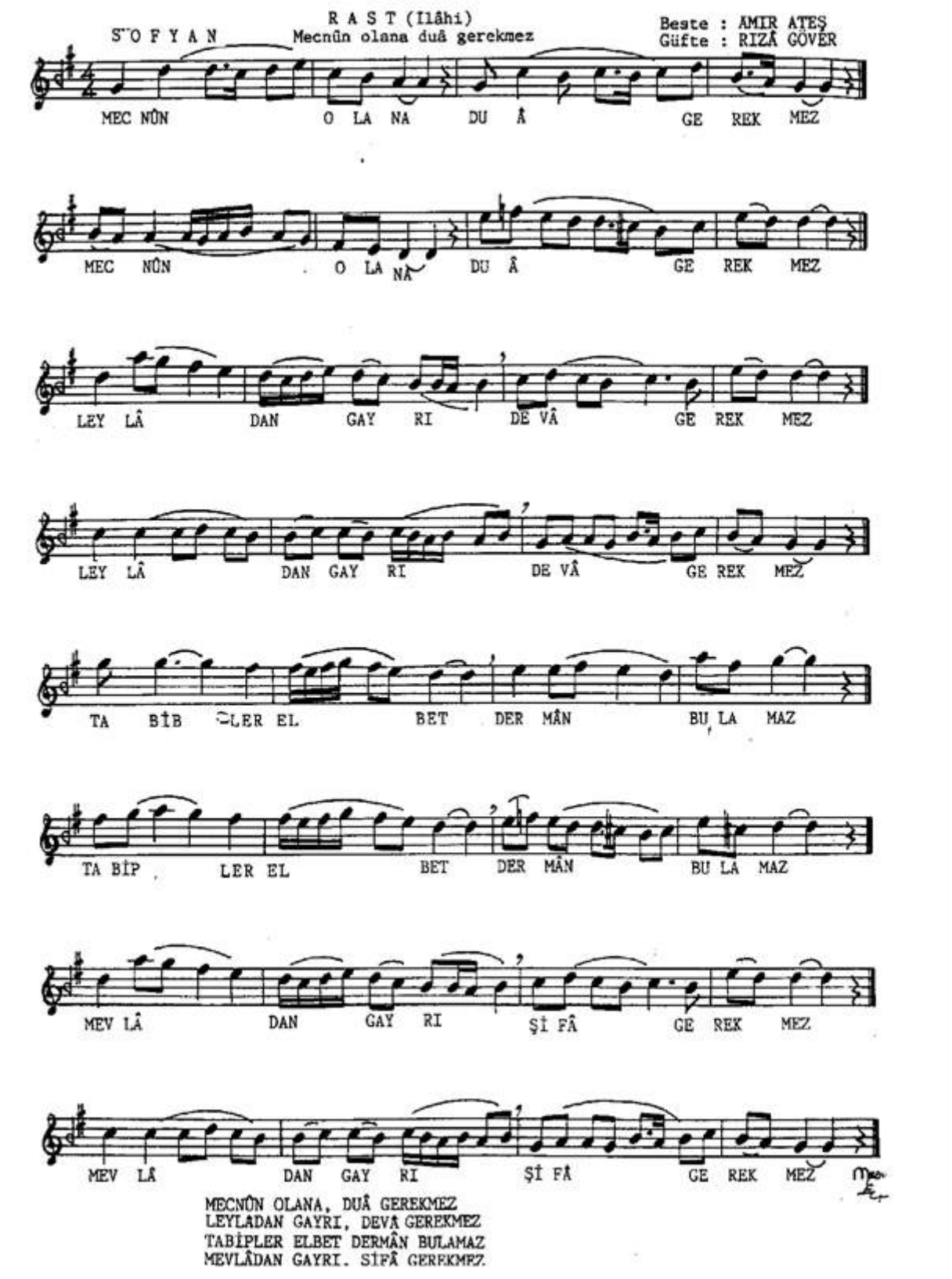
Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde kısaca Devr-i Hindi usûlü boyunca rast perdesi duyurulmuş, devamında nevâ perdesi civarında seyirler gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde hüseynî perdesi odağında yapılan nağmelerden sonra nevâ perdesinde kısa kalış yapılmış, daha sonra rast perdesi odağında gösterilen seyirlerden sonra rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserin form yapısı itibariyle makâm yapılarını kısa işleyişi sebebiyle ilk ölçüde Rast makâmının duyurulduğu ve diğer seyir ve kalışların sonrasında yapıldığı ifade edilebilir. Bu bağlamda eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olduğu ve nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümleleri itibariyle 7/8'lik zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapısını teşkil eden hecelerin 8'lik tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenerek Devr-i Hindi usûlünün kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturması söz konusudur. Söz konusu yapı eserin karar bölümüne kadar sürdürülmüştür. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-187).

4.188. Mecnûn Olana Duâ Gerekmez

Şekil 188. Mecnûn Olana Duâ Gerekmez

Eser Adı Mecnûn Olana Duâ Gerekmez

Güftekâr Rızâ Göver

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erdinç Çelikkol tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesinde kalış yapılmaksızın ilk nağme cümlesinde kısaca dügâh perdesi duyurulmuş ve bahsi geçen nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Rast makâmı duyurulduktan sonra yegâh perdesine genişleme gösterilmiş, akabinde nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Nakarat bölümünde nevâ perdesi odağında yapılan seyirlerde kısaca segâh perdesi duyurulmuş ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde de çargâh perdesinden kademeli şekilde pestleşen nağmelerin rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Ele alınan eserde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde yer alan rast-çargâh perdeleri arasındaki ilk seyir ile eserin rast-nevâ atlaması ile başlaması tam mânâsı ile tutarlılık göstermese de nevâ perdesini güçlendirmeksizin ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanması itibariyle ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği ifade edilebilir.

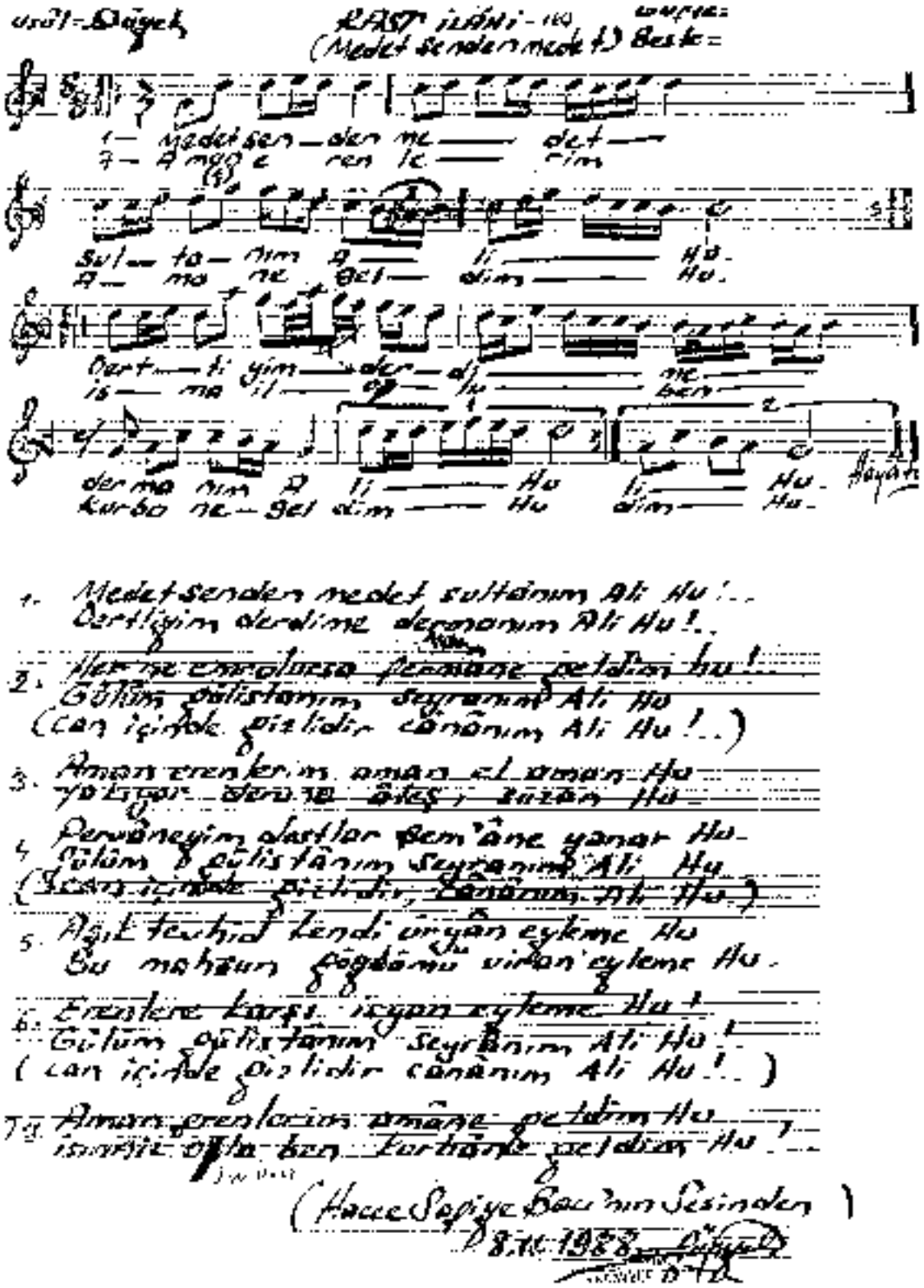
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu, Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Eserdeki bazı ölçülerde bahsi geçen Düyek usûlü kalıbına yönelik nağmeler görülse de eserin

ekserî yapısının Sofyan usûlü kalıbına yönelik oluşturulduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-188).

4.189. Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû

1. Medet senden medet sultânım Ali Hu!..
Derdîçim derdime dermanım Ali Hu!..
2. Her ne emrolursa fermâne yetirim hu!..
Gülüm gülistanım seyranım Ali Hu
(Can içinde gizlidir cânânım Ali Hu!..)
3. Aman erenlerim amana el aman Hu
Yetişgil dervîş ile âleş-i zülfân Hu
4. Perîşânegim dostlar pervâne yanar Hu
Gülüm gülistânım seyranım Ali Hu
(Can içinde gizlidir cânânım Ali Hu!..)
5. Âşık tevhid kendi irfan eyleme Hu
Bu mahzun gönlümü viran eylemе Hu.
6. Erenlere karşı isyan eyleme Hu!..
Gülüm gülistânım seyrânım Ali Hu!..
(Can içinde gizlidir cânânım Ali Hu!..)
7. Aman erenlerim amâne yetirim Hu
Ismâîl'e oğlu ben kurbâne gelirim Hu!..

(Hacce Safiye Bacının Sesinden)
8.IX.1988 Eyüp

Şekil 189. Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû

Eser Adı Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû

Güftekâr Arşivde yer alan nüshada eserin güftekârı belirsizdir. Söz konusu eserin güftelerinin, Hüseynî makâmındaki bir nefeste Derviş Tevfik'e ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Arşivdeki tek nüshada bestekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha Hayâti Günyeli tarafından 08.11.1988 tarihinde "Hacce Safiye Bacı'nın Sesinden" notu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak ilk nağme cümlelerinin nevâ perdesinde kurulduğu görülmektedir. Nevâ perdesinde sürdürülen seyirlerden sonra nevâ perdesinde kalış yapılmış, seyrin devamında rast perdesi hiç duyurulmaksızın segâh perdesinde kalışlar gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde segâh perdesi duyurulduktan sonra rast odağında seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının nevâ ekseninde başlayarak ilk nağme cümlelerinde nevâ perdesini güçlendirerek kalış yapması ve rast perdesini zemin bölümünde neredeyse hiç duyurmaması hasebiyle eserin, Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun Pençgâh makâmı tarifindeki Nevâ yapılarak Rast karar verildiği ifadeleri ile daha tutarlı bir seyir yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

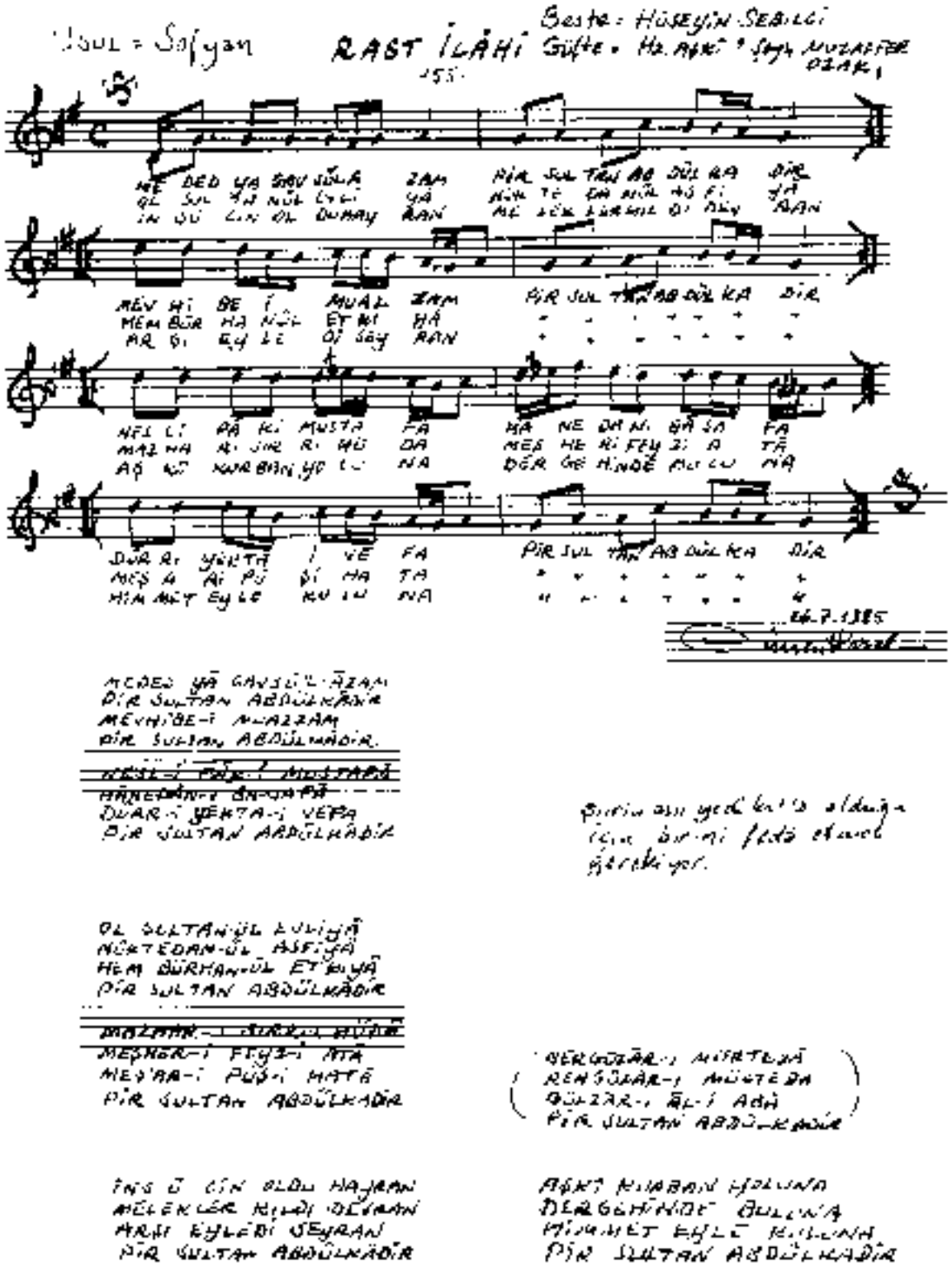
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlü olduğu ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin başlangıcında 4'lük "sus" kullanımının Düyek usûlünden ziyâde Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı ile uyum sağladığı, eserdeki nağme ve güfte yapılarının

Düyek usûlünün 8’lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapısından çok Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen yapılar ile bütünlük sağlaması söz konusudur. İfade edilen gerekçeler doğrultusunda eserin nüsha belirtildiğinden farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın bir mâhiyette olduğu tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-189).

4.190. Meded yâ Gavsü'l-Âzam

Şekil 190. Meded yâ Gavsü'l-Âzam

Eser Adı Meded yâ Gavsü'l-Âzam

Güftekâr Muzaffer Ozak

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi 14320

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası C. Kosal tarafından 26.07.1985 tarihinde neşredilmiştir. Diğer nüsha D. Ergin'e ait olup El yazım yolu ile 1993 senesinde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi kutbunda rast perdesi duyurulmasının akabinde önce dügâh, daha sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi kutbunda yapılan seyirden sonra eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak dügâh perdesinde kısa kalış gösterilmiş ve rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserdeki rast odağında başlayan ve karar veren seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerindeki nağme yapısı ile tutarlılık göstermesi hasebiyle eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümleleri 4/4'lük zamanlar ile âhenk oluşturmaktadır. Eserdeki 4'lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıbın nağme ve gü fteleri oluşturan hece vurguları ile bütünlük göstererek Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyum içerisindedir. Karar bölümüne kadar benzer yapıda sürdürülen eserin nüshada

ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-190).

4.191. Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre

Şekil 191. Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre

Eser Adı Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre

Güftekâr Aziz Mahmut Hüdâyî

Bestekâr Aslan Hepgür

Arşiv Bilgisi 16021

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı Aslan Hepgür tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde güftelerin yer aldığı ilk mısrâda rast perdesinden başlayan ilk nağme cümlesinin rast-çargâh perdeleri arasında seyrederek rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Seyrin devamında segâh perdesi duyurulmuş ve akabinde Rast dizisinde yapılan seyirlerde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlelerini oluşturan Nakarat bölümünde de Rast dizisinde nevâ ve çargâh perdeleri kısaca duyurularak bahsi geçen nağme tekrar ettirilmiş ve rast perdesinde karar edilmiştir. Eserin ilk mısrasında Rast makâmının kısaca gösterilmesi ve yapılan seyirlerin de Rast makâmı bünyesinde îfâ edilmesi ile eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin tarif etmiş olduğu Rast makâmı ile tutarlı olduğu, bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara yönelik kurgulanarak oluşturulması söz konusudur. Eserin muhtelif bölümlerinde nağme ve güfte yapılarında 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbına yönelik yapılar görülse de bu yapılar azınlıkta olup eserin başından sonuna kadar ekseriyetle 4'lük tartımlarda 2+2 ya da 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbına yönelik yapılar ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturan

işleyişlere göre kurgulandığı görülmektedir. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-191).

4.192. Medîne'den Bir Er Uçtu

Medîne'den bir er uçtu Uçtu da Bursa'ya düştü Benim gönlüm sana düştü Benim pîrim Emir Sultan	Gelin türbeye varalım Hâcet namazın kılalım Hayır duâsın alalım Benim pîrim Emir Sultan	Tekkesinin önü sofa Sofada sürerler safâ Ceddi Muhammed Mustafa Benim pîrim Emir Sultan
Emir Sultan bir uludur İçi melekler doludur O da Mevlâ'nın kuludur Benim pîrim Emir Sultan	Cuma gün türbeye vardım Eşiğine yüzler sürdüm Gûya ki Cennet'e girdim Benim pîrim Emir Sultan	Emir Sultan bir kişidir Ak sakallı pîr kişidir Enbiyânın sırdaşıdır Benim pîrim Emir Sultan
Türbesinin önü güller Çağrışıp öter bülbüller Sana Emir Sultan derler Benim pîrim Emir Sultan	Baş ucu servi ağacı Başında peygamber tacı Sana varan olur hacı Benim pîrim Emir Sultan	Sağ yanında oğlu yatır Sol yanında kızı yatır BEDRÎ'yi nurlara batır Benim pîrim Emir Sultan

Şekil 192. Medîne'den Bir Er Uçtu

Eser Adı Medîne'den Bir Er Uçtu

Güftekâr Bedrî

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin O.P.'nin neşrettiği ikinci sıradaki nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda rast makâmında neşredilen eserde seyre dügâh perdesinden başlanarak ilk nağmelerin dügâh odağında kullanılarak ilk seyrin sonunda rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesinden başlayan nağmelerde kısaca rast perdesi duyurulmuş, dügâh odağında nağmeler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu seyir eserin karar cümlesinde de aynı yapıda işlenmiştir. Ele alınan eserin seyir yapısında başlangıçtan itibaren dügâh perdesi ekseninde kullanılan nağmeler ve bu nağmelerin arasında ara ara rast perdesinin duyurularak karar cümlesinde rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Dügâh perdesinin vurgulanmasının akabinde rast perdesinde karar veren bu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kutluğ (2000)'a göre söz konusu seyir yapısına en yakın makâmın 19. yy. sonrası Kemânî Hızır Ağa tarafından terkip edilen Uşşak ve Rast makâmının birleşmesi ile hâsıl olduğu ifade edilen **Hoş Âver** makâmı olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve gûfteleri oluşturan eden hece vurgularının 4'lük yapılarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ve Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamaları ile uyumlu olması

söz konusudur. Bahsi geçen sebepler doğrultusunda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Hoş Âver** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-192).

4.193. Men Garibin Ey Âşinâmız

Şekil 193. Men Garibin Ey Âşinâmız

Eser Adı Men Garibin Ey Âşinâmız

Güftekâr Osman Hulûsi Efendi (Dârendeli)

Bestekâr Ahmet Hatipoğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde yer alan tek nüsha eserin bestekârı Ahmet Hatipoğlu tarafından 07.08.1995 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak kademeli şekilde çargâh ve segâh perdelerinde asma kalışlar gösterilmiş, rast perdesine kadar pestleşilerek tekrar nevâ perdesi güçlendirilerek aynı nağme cümlesi kullanılmıştır. Eserin karar cümlesinde rast perdesinden başlayan seyirde nevâ perdesi güçlendirilmiş, segâh perdesinde kalış yapılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısında Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde yer alan rast perdesi odağında başlayan seyir yapısından ziyâde seyrin nevâ perdesinden başlayarak yer yer nevâ perdesini güçlendirerek karara varıldığı görülmektedir. Bu sebeple eserin seyrinin Kantemiroğlu'nun Nevâ yapılarak Rast karar verildiğini ifade eden **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu, güfteleri teşkil eden hecelerin de söz konusu tartımlar ile uyumluluk gösterdiği söz konusudur. Eserdeki nağme cümlelerinin özellikle ölçü başlarına 2'lik tartımlar ile başlayarak Sofyan usûlünün kuvvetli zamanını vurguladığı ve 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin

nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-193).

4.194. Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû

Şekil 194. Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû

Eser Adı Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû

Güftekâr Nedim Ökmez

Bestekâr İsmail Baha Sürelsan

Arşiv Bilgisi 14302

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Baskı yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde çargâh perdesinden başlayan nağmelerin nevâ perdesini güçlendirerek nevâ perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar seyrinde Rast dizisinde yer alan nevâ, rast, dügâh, segâh, gerdâniye gibi perdelerde yapılan kalışlar sonrasında hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme gösterilerek karar perdesi güçlendirmiş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserdeki başlangıç cümlesinde kullanılan rast kutbundaki seyir ve karar seyrinde hüseynîaşîran perdesine kadar yapılan genişleme ile rast perdesinin güçlendirilerek karar verilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzer yapı görülmesi sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivde Düyek usûlünde olduğu ifade edilen eserin tek nüshasında muhtelif bölümlere göre usûl değişimleri yer almaktadır. Düyek usûlü ile ifade edilen başlangıç bölümünün akabinde Semâî ve Yürük Semâî usûllerinin sıklıkla değişerek kullanıldığı ve eserin Semâî usûlü ile karar verdiği görülmektedir. Eserde yazıldığı usûller ile müsemma olan nağme ve güftelerinin başlangıç bölümünde ifade edildiği üzere 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapılar ile

Düyek usulünü, 3/4'lük tartım ile kullanılan bölümün Semâî usulünü, 6/8'lik tartımlar ile işlenen ve 3+1+2 şeklinde kümelenen yapıların Yürük Semâî usulünü yansıttığı ve eserin de usûlünün nüshada belirtildiği üzere **Düyek+Semâî+Yürük Semâî** şeklinde ifade edilmesi gerektiği söylenebilir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek+Semâî+Yürük Semâî** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-194).

4.195. Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ

Şekil 195. Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ

Eser Adı Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr İzzeddin Hümâyi Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 27.03.1978 tarihinde Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre hüseynî perdesinden başlanarak rast perdesine kadar pestleşilmiş ve nağme cümlesinin sonunda segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesi civarında kısa nağmeler gösterilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu nağme eserin karar cümlesini de teşkil etmektedir. Ele alınan eserde ilk nağme cümlesinde herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın nağme cümlesi sonunda segâh perdesinde kalış yapılarak kısaca Segâh makâmı duyurulmuş, akabinde nevâ ve rast perdeleri duyurularak karar verilmiştir. Bahsi geçen bu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında başlayan Rast makâmı tarifinden ziyâde Nâsır Dede'nin "*Segâh âgâze edip Rast perdesinde karar ede*" şeklinde ifade ettiği **Sazkâr** makâmı tarifi ile daha yakın olduğu görülmektedir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada "Devr-i Hindi" usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 7/8'lik zamanlara göre tasarlandığı ve bahsi geçen cümlelerin 7 zamana göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağme ve güfte yapılarını teşkil eden hece vurgularının 8'lik zamanlarda oluşturulmuş Devr-i Hindi usûlünün 3+2+2 kalıpları ve Devr-i Hindi usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük gösterdiği söz konusudur. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Sazkâr** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-195).

4.196. Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ

Şekil 196. Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ

Eser Adı Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Bestekâr Kemal Tezergil

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha 26 Ağustos 1981 tarihinde Dursun Çakmak tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler işlenerek yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiş, akabinde rast perdesi civarında kullanılan nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde Zemin bölümünde kullanılan rast perdesi odağındaki nağme yapısı, dügâh perdesine taşınarak dügâh perdesi civarında seyirler gösterilmiş ve Rast makâmında rastlanmayacak şekilde dügâh perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıcında gösterilen Rast seyirlerin karar bölümünde dügâh perdesinde karar vermesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarsız olduğu, Rast makâmı gösterilerek (sadece rast perdesi duyurulmaksızın makâm işlenimi sebebiyle Hûzi makâmı düşünülmemektedir) dügâh perdesinde Uşşak seyri ile karar veren herhangi bir makâma rastlanılmaması sebebiyle eserin **Rast-Uşşak** şeklinde ifade edilebilecek bir terkip ile bestelenmesi söz konusudur.

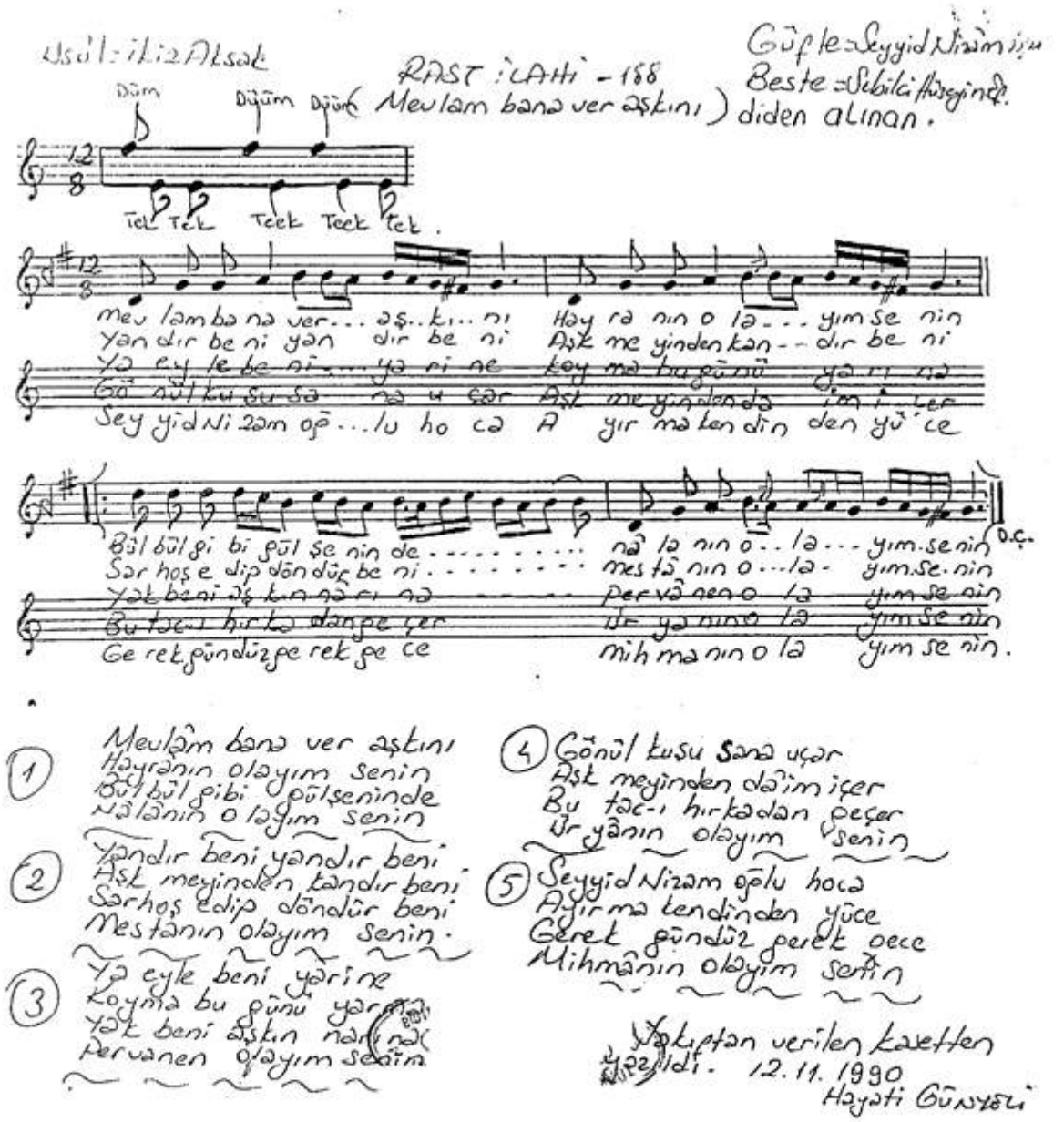
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapısının 7/8'lik zamanlar ile uyumlu yapıda oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfteleri teşkil eden hece vurgularının Devr-i Hindi usûlünün 8'lik tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünleşik yapıda oluşu söz konusudur.

Eserin sonuna kadar bu doğrultuda işlenen eserin ele alınan nüshada ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin Rast-Uşşak makâmında ve **Devr-i Hindi** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-196).

4.197. Mevlâm Bana Ver Aşkını

Şekil 197. Mevlâm Bana Ver Aşkını

Eser Adı Mevlâm Bana Ver Aşkını

Güftekâr Nizamoğlu Seyyid Seyfullah

Bestekâr Sebilci Hüseyin Efendi

Arşiv Bilgisi 16022

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde yer alan tek nüsha 12.11.1990 tarihinde Hayâti Günyeli tarafından neşredilerek nüshada D.Ç. (Dursun Çakmak) ibaresi yer almaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlamasıyla başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiştir. Seyrin devamında aynı nağme cümlesi tekrar edilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin nevâ perdesini güçlendirdikten sonra segâh perdesinde kalış yaptığı, karar nağmesinde de yine yegâh perdesinin duyurularak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısında başlangıç ve bitiş nağmelerinde rast perdesi duyurulmadan önce yegâh perdeleri kullanımlarının rast perdesini vurgulama mâhiyeti taşıması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin seyir yapısının rast perdesi odağında başlayarak ilk ve son nağme cümlelerini rast perdesinde tamamlaması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıdığı ve eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada İkiz Aksak usûlünde neşredilen ve İkiz Aksağı usûlünün tartım ve darpları ile dizek üzerinde gösterilen eserin nağme ve güftelerinin 12/8'lik zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfte yapılarının nüshada da tartım ve darpları ile ifade edilen yapı ile bütünlük göstererek eserin büyük ölçüde

düzümlere göre neşredildiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği ve belirtildiği üzere **İkiz Aksak** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **İkiz Aksak** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-197).

4.198. Milk-i Cihan Sultânı

Milk-î cihan sultânı
Abdülkadir Geylânî (ah)
Hazreti Hak Yârânı
Abdülkadir Geylânî

Tal'atiyle nûr eder
Vâsıl-ı sürûr eder
Cümle gamdan dûr eder
Abdülkâdir Geylânî

Gel sen de ol halka-bend
Kim olasın ser-bülend
İhvet-i Şâh Makgibend
Abdülkâdir Geylânî

Gıbta eder dervişan
Olduğuçün bendeğin
Menba'-ı dürü'l-cemân
Abdülkâdir Geylânî

Dilleri'mednini eder
Şevka gelini yeder
Vâsıl-ı fâlih eder
Abdülkâdir Geylânî (1)

Şekil 198. Milk-i Cihan Sultânı

Eser Adı Milk-i Cihan Sultânı

Güftekâr Şevkî

Bestekâr Şeyhülislâm Esad Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Y. Ömürlü tarafından, diğer nüshası H. Can tarafından neşredilmiştir. H. Can nüshasında Cüneyt Kosal imzası bulunmanın yanında nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak nağmeler nevâ perdesine yönelerek Rast dizisinin ana yapısını oluşturan nevâ perdesindeki Rast dizisi sesler (nevâ, hüseynî, evç, gerdâniye) kullanılmaksızın Hüzzam nağmeleri kısaca duyurulmuş hisar perdesi hüseynî perdesine döndürülerek nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında hüseynî ve nevâ perdelerinden başlanarak rast perdesi duyurulmuş, rast-nevâ atlaması ile seyre devam edilmiştir. Çargâh perdesinden başlayan seyirde yine Hüzzam nağmeleri işlenerek nevâ perdesinde kalış yapılmış, hüseynî perdesi vurgusu ve nevâ perdesinin duyurulması ile rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Eserin karar seyrinde Zemin bölümündeki nağmelerin işlendiği görülmektedir. Söz konusu eserin seyirlerinde nevâ perdesi üzerinde Rast makâmının aslî dizisi olan Rast dizisi kullanılmaksızın sık sık Hüzzam nağmeleri duyurularak rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Özellikle Nakarat bölümünde Hüzzam nağmeleri uzunca işlenerek nevâ perdesinde kalış yapılmış, karar bölümünde de yine aynı nağme yapısı kullanılmıştır. Bu sebeple eserdeki seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde ekseriyetle İsmâil Dede'den önce Küçük

Mehmet Ağa, Seyyid Ahmed Ağa, Abdülhalim Ağa gibi bestekârların "Zirgülesiz" ya da "Basit" şeklinde ifade edilen **Sûzinak** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü

Arşivdeki nüshalarda Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 8/8'lik zamanlara uygun olarak tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki mısrâ başlarındaki ölçülere özellikle 8'lik "sus"lar ile başlanarak Düyek usûlünün 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlanması söz konusudur. Eserdeki bazı ölçülerde bahsi geçen Düyek usûlü kalıbı ile uyumlu yapılar görülmese de bu yapıların azınlıkta kaldığı ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sûzinak** makâmında ve **Düyek** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-198).

4.199. Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât

Şekil 199. Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât

Eser Adı Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât

Güftekâr Hasan Sezâî Efendi

Bestekâr Hâfız Kemal Tezergil

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha C. Kosal tarafından 13.05.1985 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesindem başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilerek yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiş ve rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesi üzerinde gerdâniye perdesine kadar genişleme kullanılarak önce nevâ olmak üzere çargâh ve dügâh perdelerinde kalışlar yapılmış ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin başlangıç seyirlerinde rast perdesinin doyurucu şekilde işlenerek karar bölümünde rast perdesi odağında karar edilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlı olması sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Eserin nağmeleri ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının ise 1+2+1+2+2 küme yapısından oluşan Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlendiği, eserdeki tüm ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanlarına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-199).

4.200. Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün

Şekil 200. Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün

Eser Adı Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen nüshası 21.10.1988 tarihinde C. Kosal tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar H. Can tarafından notaya alınarak C. Kosal imzalı, 3. sıradaki nüsha da A. Hatipoğlu tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir. Eserlerin ikisi Düyek usûlünde notaya alınırken A. Hatipoğlu nüshasında eserin usûlünün Sofyan olduğu belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tüm nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan nağmelerde segâh perdesi kürdî perdesi yedeni ile kısaca duyurulmuş ve devamında Nikriz çeşni gösterilerek tekrar Rast dizisine dönülmüş ve rast perdesi odağında yapılan seyirler ile nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Eserin karar cümlesinde de aynı nağmeler işlenerek karar edilmiştir. Ele alınan eserde rast odağında başlayan nağmelerin segâh perdesini kalış yapmaksızın duyurması ve Nikriz çeşni göstermesinin Rast makâmı seciyesini değiştirecek minvalde işlenmemesi ve ilk nağme cümlesini rast perdesinde Rast dizisi ile tamamlaması ile Rast makâmı duyurulmuştur. Eserin kararında da rast perdesi odağında işlenen nağmeler ile karar güçlendirilmiştir. Bu bağlamda ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri doğrusultusunda işlenerek nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki 3 nüshanın 2'sinde Düyek, kalan tek nüshasında Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin, tercih edildiği nüshada ifade edilen 8/8'lik zaman ve Düyek usûlünün kalıbından ziyâde 16/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Ayrıca Zemin bölümünün yarısındaki cümleye kadar olan 16/4'lük zaman ve devamındaki 16/4'lük zamanın gerek güfte gerek nağme yapısı itibariyle müstakil hususiyet taşıması, bu yapının eserin devamında da 16/4'lük zamanlara göre kurgulandığı ifade edilebilir. 4+4+4+4 şeklindeki kalıplara göre oluşan nağme yapılarının ise Nim Hafif usûlünün gerek ana kalıbı gerek velvelesi ile bütünlük sağlaması itibariyle ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Nim Hafif** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Nim Hafif** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-200).

4.201. Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan

Mü'minin kalbini yuyup arıtan
Lâilâheillallah'dır yâ nedir
Afvedip Cehennem nârın kurutan
Lâilâheillallah'dır ya nedir

İhlâs ile dese bunu bir zâkir
Yunur günâhından hem olur tâhir
Cennet'te bülbüller hep bunu okur
Lâilâheillallah'dır ya nedir

Cennet'te seyrettim ben o bülbülü
Bülbül ihlâs ile bekler ol gülü
Cehennem'den azâd eden her kulu
Lâilâheillallah'dır ya nedir

Eğer zâhir eğer bâtın her tende
Ol kul sevgilidir Hak hazretinde
Erenler evliyâlar sohbetinde
Lâilâheillallah'dır ya nedir

Yunus ider Allah cümleden ulu
Farz ile sünneti tutandır kulu
Cennet'in üst eşiğinde yazılı
Lâilâheillallah'dır ya nedir

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI

Şekil 201. Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan

Eser Adı Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk sıradaki nüshası T.T.M.V. tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır. Diğer iki nüsha Doğan Dikmen ve C. Kosal tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Eserler arasında Makâm, nağme yapıları ve usûl ifadelerinde farklılık görülmemiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında nağmeler işlenerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesindeki kalışın akabinde rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi kısaca duyurularak tekrar rast perdesine dönülerek kalış yapılmıştır (İlk dolapta). Eserin kararını oluşturan seyirde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin rast perdesini vurguladıktan sonra tekrar kısaca nevâ perdesini duyurarak ırak yedeni ile rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Söz konusu eserdeki Zemin bölümünde rast odağında başlayan seyir yapısında rast perdesi vurgulanarak kalış yapılmış, karar cümlesinde de nevâ perdesi vurgulanması akabinde ırak yedenli rast karar verilmesi sebebiyle seyrin, Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine tutarlı yapıda olduğu ve nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak ölçülerin oluşturulduğu görülmektedir. Ayrıca eserdeki bahsi geçen nağme ve hece vurgularının Sofyan

usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi ve söz konusu yapıların bütünlük gösterdiği ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-201).

4.202. Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez

Şekil 202. Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez

Eser Adı Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez

Güftekâr Tevfik Çapacıoğlu

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde yer alan tek nüsha 7 Ağustos 1993 tarihinde eserin bestekârı Dursun Çakmak tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast odağında kullanılan kısa nağmeler ile rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. Bu seyrin akabinde sırasıyla çargâh, nevâ, segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlar ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde de ikinci satırda yer alan nağmeler aynı şekilde kullanılarak segâh ve dügâh perdelerinde yapılan kalışlarla rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserde rast perdesinin vurgulanması sonrasında muhtelif perdelerde asma kalışların Rast makâmı dışında herhangi bir makâmı tam anlamıyla karşılamaması sebebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinde ifade ettiği rast perdesi kutbunda başlayan seyir yapısı itibariyle nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapıları itibariyle 4/4'lük zamanlara göre tasarlandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güftelerini teşkil eden hece yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ve 4'lük tartımlar ile 2+2 şeklinde kümelenen ve 1+1+1+1 şeklinde düzümlenen yapının Sofyan usûlü ile iltisaklı olması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin

nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-202).

4.203. Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne

Şekil 203. Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne

Eser Adı Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne

Güftekâr Şeyh Şâkir Efendi

Bestekâr Bursalı Duhânî Şerif Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 7 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası C. Kosal imzalı olup O.P. tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar H. Can (2 tane), İ.B.K.Y. ve 3 El yazımı nüshası C. Kosal imzalı olmak üzere neşredilmiştir. Bahsi geçen nüshaların tümünde eserin Rast makâmında olduğu ve çeşitli tartımlarda ifade edilse de (H. Can tarafından 4/4 gibi) Düyek usûlünde bestelendiği söz konusudur. Ayrıca güftekâr ve bestekâr bilgilerinde ihtilaflar bulunmaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak nevâ perdesi güçlendirilmeksizin kısaca duyurularak rast perdesi kutbunda nağmeler gösterilmiş ve ilk nağme cümlesinde rast perdesi vurgulanarak tamamlanmıştır. Seyrin devamında Nakarat bölümüne kadar nevâ perdesi civarında seyirler gösterilmiş ve Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde yine nevâ perdesi ekseninde yapılan seyirlerden sonra Nikriz makâmı duyurulmuş ve rast perdesinde yapılan seyir ile Meyan bölümüne geçilmiştir. Eserin karar cümlesinde rast perdesi odağında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Ele alınan eserdeki ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi duyurulsa da rast perdesi odağında yapılan seyirler ve kalışın akabinde karar cümlesinde rast perdesi kutbunda yapılan seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlı yapı taşıdığı görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tüm nüshalarda Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümleleri itibariyle 8/8'lik cümlelere göre oluşturulduğu, güfteleri

teşkil eden hecelerin de daha büyük zamanlara göre tasarlanarak söz konusu hecelerin bahsi geçen nağmeler ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanlarına göre konumlandırıldığı görülmektedir. Eserde ekseriyetle 8'lik "sus" ve 8'lik sesler ile başlayan ölçülerin 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenerek Düyek usûlü kalıbını oluşturduğu, bazı ölçülerde söz konusu kalıba uymayan yapılar görülse de bu yapıların azınlığı teşkil etmesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-203).

4.204. Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan

Nefsini bilsen Rabbini bulsan
Rızada olsan Varırsın Hakka
Dilinde zikrin Kalbinde Mevlâ
Sözünde hakk Varırsın Hakka
Tâ'atda sebat Hizmetle cehd
Cevrinle cefâya Varırsın Hakka
Mâsiden Mevlâ Nâmazda Hüdâ
Gözünde Mevlâ Varırsın Hakka
Mahlûku terket Kalbini terket
Tarîkde terk-i [illegible] Varırsın Hakka
Şemmi'ü'l-[illegible] Varırsın Hakka
Kalbinin Mevlâ Varırsın Hakka

Sadâ-i ruhu Mevlânın aşkı
Hak inâyeti Varırsın Hakka
Dervişin zikri Mevlâdır fikri
Nefsel mesâli Varırsın Hakka
Gönlünü kaytan Sırrına sâhip
Ciğerin onyan Varırsın Hakka
Aşk ateşinin Zâtı gıyâbın
Yanıtsa canın Varırsın Hakka
Gülzâr-ı vahdet Delil istiyor
Şeh-i inâyet Varırsın Hakka
Dâr-ı [illegible] Cemâli Rahmân
Nûr-ı [illegible] Varırsın Hakka
[illegible] / Sultân-ı cihân
Mutlaklar şâhı / Varırsın Hakka

Şekil 204. Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan

Eser Adı Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan

Güftekâr Sefer Dal

Bestekâr Nizâmeddin Yıldırım

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha 15.03.1996 tarihinde El yazım yolu ile eser bestekârı N. Yıldırım tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre dügâh perdesinden başlanarak kısaca rast perdesi duyurulmuş, akabinde nağmelerin nevâ perdesine yönelmesiyle nevâ perdesi odağında seyredilerek rast perdesinde Nikriz dizisi ile kalış yapılmıştır. Seyrin devamında gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerde muhayyer perdesinden nevâ perdesine kadar Rast dizisi içerisinde (İniş cazibesiyle acem perdesi vurgulanarak) yerinde Nikriz sesleri ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar nağmesinde yine gerdâniye perdesinden başlayan yapının Nikriz dizisi ile karar verdiği görülmektedir. Söz konusu eserde seyre rast perdesi civârından başlanarak rast perdesinin duyurulması sonrasında nevâ perdesinin güçlendirildiği, rast perdesinde kalışlarda Nikriz dizisi kullanılarak karar verildiği görülmektedir. Eserin karar cümlesinde gerdâniye perdesinden başlayan seyrin Nikriz dizisi ile bitmesiyle Zâvil makâmı kısaca oluşsa da eserin geneli ele alındığında başlangıç nağmelerinde Mâhur seyrinden ziyâde kısaca Rast ve Pençgâh-ı Asl nağmeleri görülmektedir. Bu sebeple eserin Zâvil makâmına da Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine de rastlanan başka herhangi bir makâm ile de tutarlı yapı oluşturmaması sebebiyle eserin makâmının seyri itibariyle **Rast-Nikriz** şeklinde ifadesi daha tutarlı görülmüştür.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulması söz konusudur. Eserdeki bahsi geçen nağme ve gûfteleri oluşturan hece yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumlu oluşu ve Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu gerekçeler doğrultusunda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere Sofyan usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast-Nikriz** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-204).

4.205. Neye Beyhûde Emekler

Şekil 205. Neye Beyhûde Emekler

Eser Adı Neye Beyhûde Emekler

Güftekâr Kenan Rifâî

Bestekâr İzzeddin Hümâyî Elçioğlu

Arşiv Bilgisi 16375

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin 2. sırada yer alan A. Hatipoğlu tarafından El yazım yolu ile neşredilen nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüshalar El yazım ve Y. Ömürlü tarafından notaya alınmıştır. Eser nüshalarında makâm ve usûl farklılıkları bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmasının akabinde rast perdesi kutbunda seyirler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast makâmının kısaca duyurulmasının akabinde nevâ perdesine yönelinerek nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamındaki Nakarat bölümünde aynı zamanda karar cümlesini de oluşturan nağmelerde nevâ perdesi civârından başlanarak gerdâniye perdesinden dönüp önce segâh sonra rast perdesinde kalış gösterilmiş, aynı nağme cümlesi ile rast perdesinde karar verilerek eser tamamlanmıştır. Söz konusu seyir yapısında eserin rast perdesi odağında seyre başlaması ve rast perdesinde tamamlanması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık gösteren eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hece yapılarının 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve hece vurgularının eserin gideri ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturması ve Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen

kalıbı ile bütünlük oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-205).

4.206. Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek

Şekil 206. Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek

Eser Adı Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek

Güftekâr Aziz Mahmud Hüdâî

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin ilk sırada yer alan E. Çelikkol tarafından neşredilen nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha D. Ergin tarafından 27.11.1992 tarihinde El yazım yolu ile notaya alınmıştır. İki nüsha arasında makâm ve usûl farklılıklarının olmayışının yanında nağme yapılarında küçük farklılıklar görülmektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre çargâh perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesi duyurulmuş, nevâ perdesine kadar genişleme yapılarak nevâ perdesi güçlendirilmeksizin rast perdesine dönülerek kalış yapılmıştır. Rast perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyirde nevâ perdesi güçlendirilerek nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde gerdâniye perdesine kadar tizleşen seyrin akabinde Rast dizisi sesler ile kademeli olarak önce dügâh, daha sonra rast perdesine kadar pestleşilmiş, nağme sonunda nevâ perdesinden rast perdesine yapılan seyir ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eser içerisinde nevâ perdesi sıklıkla güçlendirilerek karar perdesine nevâ perdesi duyurularak ulaşılmıştır ancak eserin ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi duyurulsa da odak perdenin rast perdesi olduğu ve rast perdesinin güçlendirilerek kalış yapıldığı görülmektedir. Bu sebeple eserin başlangıç nağmesi itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifine daha yakın oluşu itibariyle nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin tercih edilen nüshasına göre nağme ve güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hece yapılarının 4/4'lük zamanlar ile uyumlu yapı teşekkül ettiği görülmektedir. Eserdeki hece vurgularının nağmeler ile Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ve Sofyan usûlünün 4'lük tartımlar ile 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile uyum sağladığı görülmektedir. Ayrıca eserde görülen yer yer 4'lük "sus"ların Sofyan usûlünün kuvvetli zamanını vurgulaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-206).

4.207. Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân

Şekil 207. Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân

Eser Adı Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân

Güftekâr Aziz Mahmud Hüdâyî

Bestekâr M. Hakan Alvan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 06.12.1998 tarihinde H. Alvan tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak segâh perdesi ekseninde yapılan seyirlerde nevâ perdesi kısaca duyurulmuş ve segâh perdesi sıklıkla vurgulanmıştır. Segâh perdesinin vurgulanmasının akabinde Zemin bölümünün sonunda nevâ perdesinde yapılan kalış ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar bölümünü de teşkil eden Nakarat bölümünde segâh perdesi kısaca duyurularak yegâh perdesine yapılan genişleme ile rast perdesinde karar edilmiştir. Eserde Zemin bölümündeki ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın segâh perdesinin vurgulanışı, karar cümlesinde yegâh perdesi gösterilmesi gibi kullanımların 18. yy. da İlya ve Tabî Mustafa Efendi'nin Sazkâr eserlerinde özellikle Rehâvî (yegâh genişlemesi) makâmını işleyerek karara gidilmiştir. Ele alınan eserde 19 ve 20. yy. bestekârlarından Neyzen Rızâ Bey'in Sazkâr makâmındaki "Ey Nahl-i Gül Dilber Peri" isimli esere benzer şekilde Mâye kullanmaksızın gösterilen Segâh ve sonrasında Rehâvi ile karar edilmesi gerekçesi ile paralellik göstermektedir. Bu doğrultuda eserin Rast makâmından ziyâde **Sazkâr** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin tercih edilen nüshasına göre nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerini oluşturan hece vurgularının ekseriyetle 8'lik tartımlar ile 2+1+1+2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü velvelesinin kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlamaktadır. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-207).

4.208. Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana

NUR YÜZÜNE BAKA BAKA ECEL KISMET OLSUN BANA
CENNETİNİ NASİP ETSİN YÜCE ALLAH BEN KULUNA

ALLAH ALLAH RESULULLAH LÂİLÂHE İLLALLAH
CENNETİNİ NASİP EYLE BEN KULUNA YÜCE ALLAH

O NUR YÜZÜN GÖRMEK İÇİN BANA LÜTFET CENNETİNİ
AŞK İLE TUTUŞUP YANAN GÖR ALLAHIM ÜMMETİN

ALLAH ALLAH RESULULLAH LÂİLÂHE İLLALLAH
CENNETİNİ NASİP EYLE BEN KULUNA YÜCE ALLAH

III

RESULULLAH BAŞI İÇİN BENİ CENNET ALÂVA YAZ ;
SANA KULUN EDEMEZSEN BANA DİLEDİĞİN CEZA YAZ ;
ALLAH ALLAH RESULULLAH LÂİLÂHE İLLALLAH ;
CENNETİNİ NASİP EYLE BEN KULUNA YÜCE ALLAH ;

Şekil 208. Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana

Eser Adı Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana

Güftekâr Câvit Deringöl

Bestekâr Câvit Deringöl

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser M. Arısoy tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde güftelerin başladığı ilk nağme cümlesine rast-nevâ atlaması ile başlanarak ilk seyirde nevâ perdesi güçlendirilerek segâh perdesinde kısa kalış yapılmış, devamında hisar perdesi duyurulmuş ve nevâ-hüseynî perdelerinden sonra segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesine dügâh perdesinden başlanarak seyrin nevâ perdesine taşındığı ve nevâ perdesinin sık sık vurgulanarak güçlendirilmesi ile rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Eserin başlangıç seyir yapısında segâh perdelerinde kalışlar yapılsa da ilk nağmelerde, eserin bütününde ve karar cümlesinde nevâ perdesinin vurgulanarak güçlendirmesi söz konusudur. Bu sebeple eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklindeki ifâdeleri ve Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyir yapısı ile daha tutarlı oluşu itibariyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

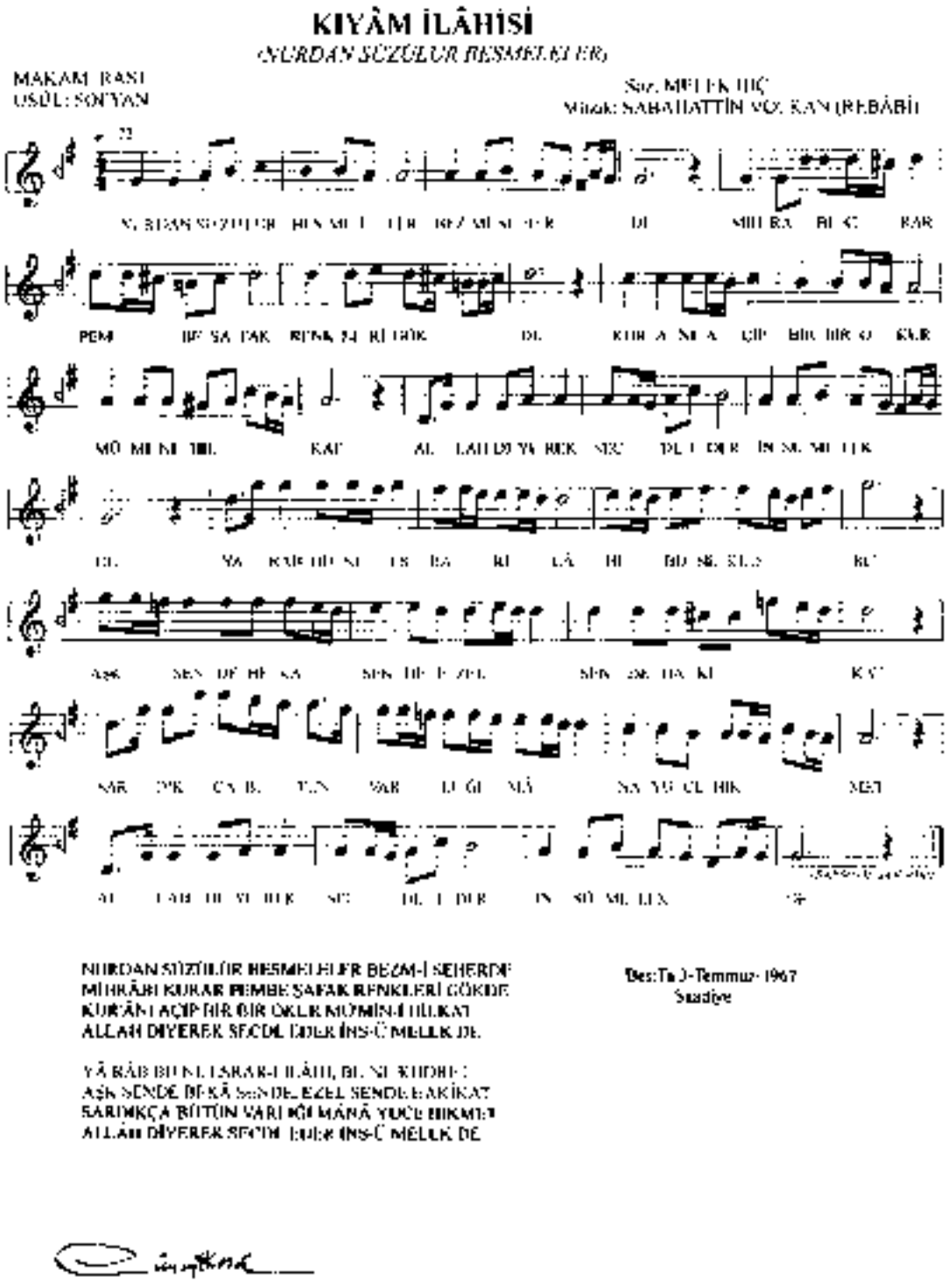
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde ifade edilen eserdeki nağme cümleleri ve hecelerin 7/8'lik zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve hece yapılarının Devr-i Hindi usûlünün 8'lik

tartımlar ile 3+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ve Devr-i Hindi usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin üç nüshada da ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-208).

4.209. Nurdan Süzülür Besmeleler

Şekil 209. Nurdan Süzülür Besmeleler

Eser Adı Nurdan Süzülür Besmeleler

Güftekâr Melek Hiç

Bestekâr Sabahattin Volkan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eser arşivde ilk sırada yer alan C. Kosal imzalı, Özcan Korkut tarafından Bilgisayar yazım yolu ile yazılan nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha eser bestekârı S. Volkan tarafından El yazımı yolu ile neşredilmiş ve C. Kosal imzalıdır. Eserler arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk seyirde rast perdesi kutbunda nağmeler işlenirken dügâh perdesi duyurulmuş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyirlerin devamında nevâ perdesinin Nişâbur çeşnileri ile vurgulandığı dügâh perdesinde Dügâh gibi çeşniler yapılmasından sonra karar cümlesinde yegâh-rast atlaması gösterilmiş rast kutbunda nağmeler işlenirken segâh perdesi duyurularak ırak perdesi ile karar güçlendirilmek sûretiyle rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının rast perdesi kutbunda başlayarak son bulması itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermesi sebebiyle ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

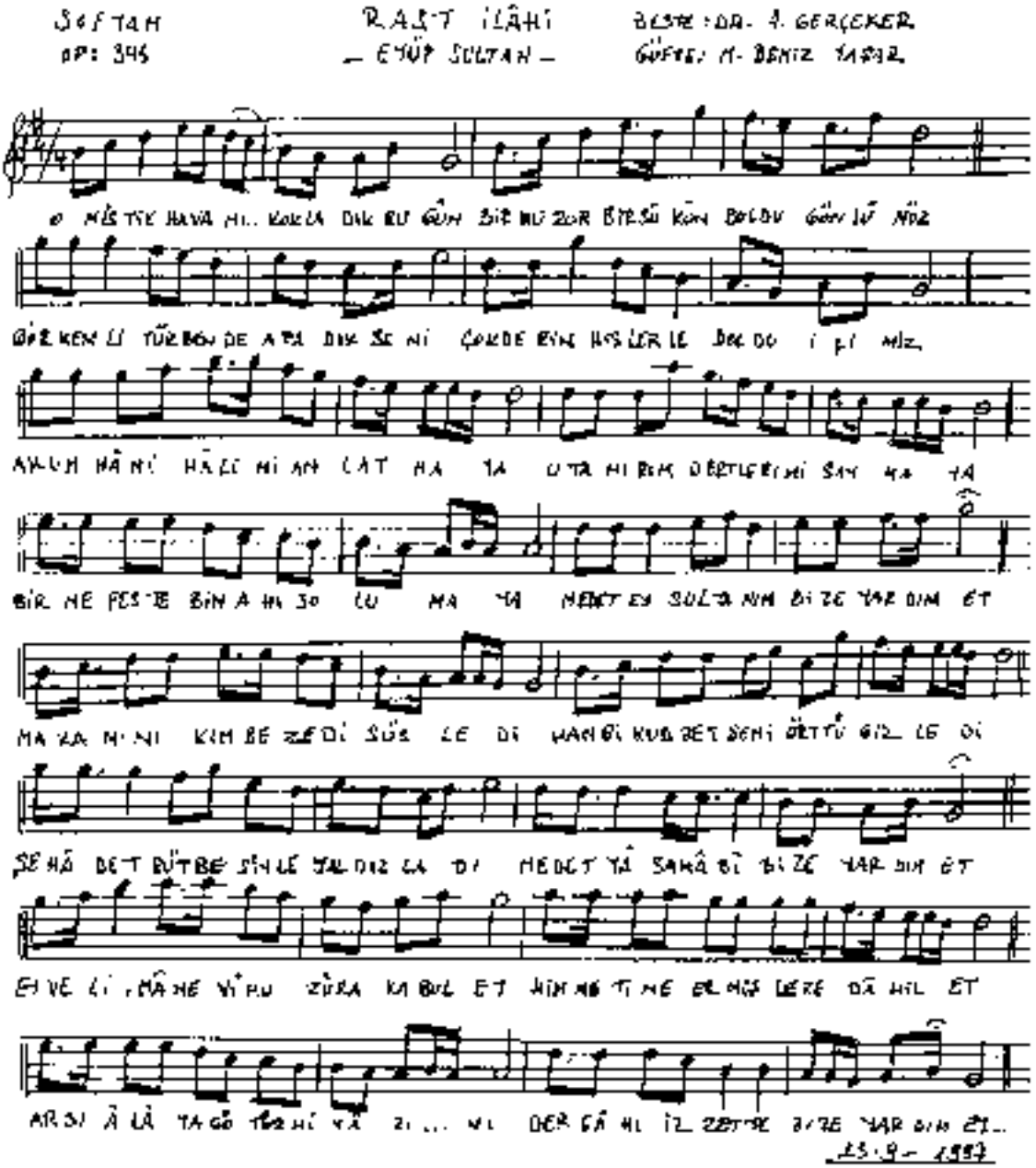
Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eser nağme ve güfte cümleleri itibariyle 4/4'lük tartımlar ile tutarlı yapıdadır. İfade edilen nağme ve güfteleri teşkil eden hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ve Sofyan usûlünün gerek ana kalıbı gerek velveleleri ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Belirtilen ifadeler doğrultusunda ele

alınan eserin nüshalarda neşredildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-209).

4.210. O Mistik Havanı Kokladık Bugün

Şekil 210. O Mistik Havanı Kokladık Bugün

Eser Adı O Mistik Havanı Kokladık Bugün

Güftekâr Nurten Deniz Yaşar

Bestekâr Abidin Gerçeker

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 23.09.1987 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshada Rast makâmında olduğu ifade edilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak nevâ perdesi civarında başlayan seyirde hüseynî perdesinin duyurulması ile rast perdesinde kısa kalış yapılmış ve tekrar nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ kutbunda seyrederek nevâ perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin devamında gerdâniye perdesinden başlayan seyirde nevâ perdesi civarında seyirler yapılırken hüseynî perdesinin duyurulduğu ve yine nevâ perdesi vurgulanarak rast perdesinde kalış yapıldığı söz konusudur. Eserde daha ziyâde nevâ perdesi civarında seyirler ve muhtelif kalışlar yapılmasının akabinde karar cümlesine nağmelerin nevâ perdesi ile bağlandığı ve hüseynî perdesinden önce dügâh daha sonra nevâ perdesinden rast perdesine varılarak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Eserin başlangıç seyrinde rast perdesinde kalış yapılsa da önceki ve sonraki odağın nevâ perdesi oluşu, eser içerisindeki seyirlerin daha ziyâde nevâ civarında seyretmesi ve karara nevâ perdesinden varılması itibariyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklindeki **Pençgâh-ı Asl** makâmı tarifine daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde ye alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak

oluşturulduğu görülmektedir. Güftelerinin alt bileşenlerini oluşturan hece vurgularının da nağmeler ile bağdaşarak Sofyan usûlünün 4'lük zamanlarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen yapı ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bahsi geçen bütünlük eserin sonuna kadar sürdürülmüştür. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-210).

4.211. Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider

Şekil 211. Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider

Eser Adı Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider

Güftekâr Pir Sultan Abdal

Bestekâr Arşivde bestekârın "Niyaz", var olan nüshada "Niyazi y." şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Bu minvalde eserin Niyâzi Yetişken'e ait olduğu düşünülmektedir.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanmış, ilk nağmenin rast odağında gösterilmesi akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinin duyurulmasından sonra çargâh perdesinden başlayan nağmelerin Rast dizisinde seyirler göstererek nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne geçildiği görülmektedir. Eserin karar seyrinde rast perdesinin vurgulanmasından sonra nevâ civarında sürdürülen nağmelerin akabinde rast perdesi güçlendirilerek karar verilmiştir. Söz konusu eserin başlangıç nağmelerinde rast odağında başlayan seyirlerin, eser içerisinde Rast dizisinde yapılan nağmelerin ve karar seyrinde rast perdesinin vurgulanarak karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 4/4'lük zaman ile âhenk oluşturduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte vurgularının 4'lük tartımlarda kullanılan Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi ve bu yapının eserin sonuna kadar benzer biçimde sürmesi söz konusudur. Bu doğrultuda ele alınan

eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-211).

4.212. Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi

Oldum elem-i cürm ile bî-çâre İlâhi
Sensin verecek merhemi bî-mâre İlâhi
Dermânı hazinende iken başka suverle
Mümkin mi ola derd-i dile çâre İlâhi
Yansın dil ü cân âteş-i aşkınla kül olsun
Mahşerde yüzüm görmeyeler kâre İlâhi
Al benliğimi kaydı sivâdan beni kurtar
Tâ vâsıl olam rüyet-i dîdâre İlâhi
Sen ister isen kullarına mağfiret etmek
Dûzahda döner yerleri gülzâre İlâhi

Şekil 212. Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi

Eser Adı Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi

Güftekâr Ziver Paşa

Bestekâr Zeki Altun

Arşiv Bilgisi 8454

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin arşivdeki ilk sırasında yer alan C. Enes Ergür tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilen nüsha tercih edilmiştir. Diğer nüsha da C. Kosal imzalı olup nüshalar arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda gösterilen nağmelerde önce dügâh daha sonra nevâ perdesi kısaca duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan seyirde nevâ perdesi vurgulanarak dönüş dolabında rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümünde segâh, nevâ ve dügâh perdelerinde yapılan kalışların akabinde rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserdeki rast perdesi odağında başlayan ve karar veren nağme yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlılık göstermesi sebebiyle ele alınan eserin nüshalarda da belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının ifade edildiği üzere 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak teşekkül edilmesi söz konusudur. Eserdeki gûfteleri teşkil eden hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturduğu, 2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan

	eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-212).

4.213. Oldumsa Bî-râh Estağfirullah

Şekil 213. Oldumsa Bî-râh Estağfirullah

Eser Adı Oldumsa Bî-râh Estağfirullah

Güftekâr Şeyh Mehmed Aydî

Bestekâr Ahmet Yılmaz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 29.09.2001 tarihinde H. Alvan tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesi odağında gösterilen nağme ile nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Nevâ perdesinin vurgulanması akabinde dügâh perdesinde kalış yapılarak seyir tekrar nevâ perdesine yönelmiş ve Zemin bölümünün sonunda rast perdesinde kalış yapılmıştır. Karar seyrine yine rast-nevâ atlaması ile başlanarak nevâ perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu esere rast-nevâ atlaması ile başlanarak eserde nevâ perdesi odağında yapılan seyirler akabinde rast perdesinde karar verilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklindeki ifâdeleri ve Hâfız Post'un da talebesi olan Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyir yapısı ile daha tutarlı oluşu itibariyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın nağme yapılarına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada 7/8'lik tartımlar ile Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 7 zamana göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserde kullanılan nağme ve gûfteleri teşkil eden hece yapılarının 8'lik tartımlarda

3+2+2 şeklinde kümelenen kalıplar ile bağdaşarak Devr-i Hindi usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-213).

4.214. Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan

Ömür bağçesinin gülü solmadan
Uyan hey gözlerim gafletden uyan
Ecel bir gün bize devran dönmeden (Sultânım)
Uyan hey gözlerim gafletden uyan

DERVİŞ YONUS söyler sözü tutulmaz
Senin kumaş bu illerde satılmaz
Böyle yatmak ile Hakk'a yetilmez
Uyan hey gözlerim gafletden uyan (1)

Şekil 214. Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan

Eser Adı Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Ali Şirügâni

Arşiv Bilgisi 14512

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin arşivde ilk sırada yer alan ve Y. Ömürlü tarafından neşredilen nota tercih edilmiştir. Diğer nüsha H. Can tarafından 15.11.1947 tarihinde neşredilerek C. Kosal imzalıdır. İlk nüshada eser bestekârının Küçük Ahmed Ağa olduğu ifade edilse de yazımı daha eski olan diğer nüshada eser bestekârının Ali Şirügâni olduğu ifade edilmiş ve tarafımızca varsayılmıştır. Ayrıca nüshalarda ifade edilen usûlün Sofyan ve Düyek olmak üzere ihtilaf teşkil ettiği görülmektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast kutbunda doyurucu seyirler işlenmiş ve Rast makâmı duyurulduktan sonra nağmeler nevâ perdesine yönelmiştir. Kısaca nevâ perdesi güçlendirilmiş, segâh perdesinde kalış yapılarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerle rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümünde rast odağında başlayan nağmeler görülmektedir. Seyrin devamında nevâ perdesinin duyurulması akabinde tekrar dönüp rast perdesi kutbunda seyirler işlenerek rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin başlangıcından Nakarat bölümünün sonuna kadar rast perdesi odağında doyurucu nağmeler kullanılmış, Rast makâmı işlendikten sonra makâmın seyir yapısında var olan nevâ perdelerinde kalışlar yapılarak tekrar rast odağında seyirlerle karar verilmiştir. Bu sebeple eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması itibariyle nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshalarda Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güftelerini oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlar ile uyumlu şekilde bestelendiği görülmektedir. Bahsi güftelerdeki hece vurguları ve nağme yapılarının 4'lük tartımlar ile 2+2 şeklinde kümelenerek Sofyan usûlünün kalıbı ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin arşivde belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-214).

4.215. Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hiç Gelmesen

Pâyin sadâsı, gelse de sen hiç gelmesen,
Her şeklerem kaybetse dek, ey ay satenen
Bulsam tainiç dünlini, ol semte erişsem,
Aşkan yanâşı hasretem eccâm selmedes

Bestekârından . .
Mayıs - 1985

Şekil 215. Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hiç Gelmesen

Eser Adı Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hiç Gelmesen

Güftekâr İsmail Hâmi Danişmend

Bestekâr Yavuz Yektâ

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser "Bestekârından" notu ile Mayıs 1985 tarihinde C. Kosal tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserin seyrine rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devâmında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin segâh perdesinde kalış yaptığı, aynı nağmelerin Nakarat bölümünün başında da kullanıldığı ve dügâh perdesi duyurulup rast perdesinde eserin karar verdiği görülmektedir. Söz konusu eserin başlangıç seyrinde öncelikle rast odağında başlayan nağmeler ve rast perdesinde yapılan kalış ile Rast makâmı duyurulmuş, diğer nağme ve kalışların daha sonra kullanılarak karar seyrinde rast perdesinde karar edilmiştir. Bu minvalde eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu sebebiyle nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Darbeyn usûlünde neşredilen eser, 33/8'lik zamandan hâsıl olan ve Türk Aksağı, Semâî, Müsemmen, Evfer ve tekrar Müsemmen usûlü usûllerinin birleşimi ile oluşan bir terkibe göre bestelendiği ifade edilmektedir. Yapılan icrâlar sonucunda bahsi geçen terkip yapısının belirtilen usûl terkibini yansıtmadığı, bu sebeple Prof. Dr. Mehmet Gönül ile yapılan istişârelerde icrâ ile daha fazla âhenk oluşturan 8'lik değerlerde 5+6+5+7+5+5'lik

zaman kalıpları ile oluşturulan yeni terkip, Ek-215'te belirtilmiştir. Bu bağlamda eserde kullanılan usûl terkibi değiştirilerek yine **Darbeyn** usûlü başlığı altında sunulmuştur.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Darbeyn** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-215).

4.216. Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn

Pâyine düştüm dahîlek yâ imâme'l-âşıkîn
Mücrimim lût merhamet ey desteğin-l sâkılu
(Meded madad meded Seyyid Sâdeteyn meded)
Redd-i bâb etme sevindir yâ gıyâse'l-vâsılın
El-meded yâ Seyyid-el-i Rasûlü's-sekaleyn

Şekil 216. Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn

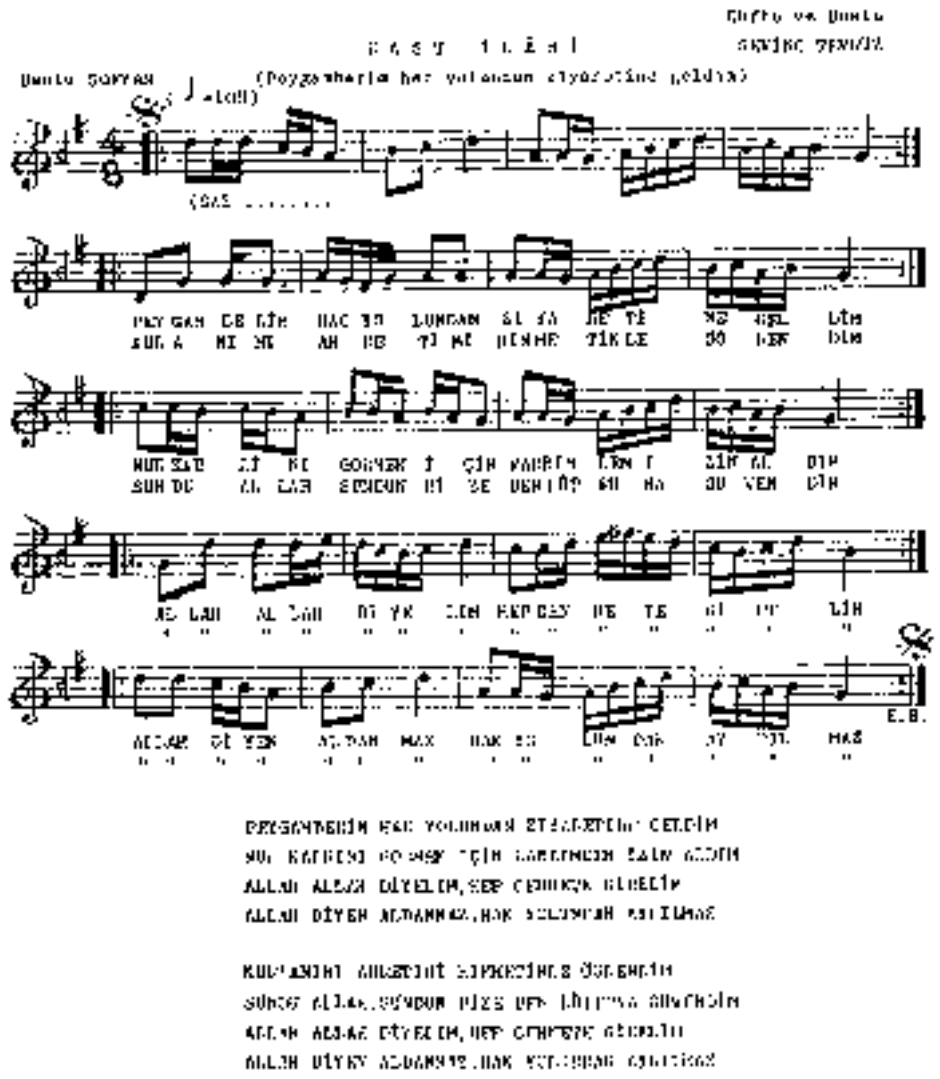
Eser Adı	Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmamıştır.
Bestekâr	Latif Ağa (Suyolcu)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Y. Ömürlü tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh perdesinden başlanarak rast perdesi ekseninde gösterilen nağmelerde nevâ perdesinden rast perdesine inilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi odağında kullanılan motiflerde hisar (bayâtî) perdesi kullanılmış ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde acem ve hüseynî perdesine dönülerek Rast dizisinde yapılan seyirlerden sonra segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesinde gösterilen kalıştan sonra Nikriz çeşnileri gösterilmiş ve Rast dizisine dönülerek rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserde işlenen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde eser bestekârı Latif Ağa'nın Rast-ı Cedîd makâmındaki "Mürşid Elinden Nûş-i Şarâb Et" ve "Bir Merd-i Hakk'ı Bul İntisâb Et" eserlerine nağme yapısı yönünden benzerliği söz konusudur. Ayrıca eserde görülen yegâh genişlemesi, nevâ'daki kalışlarda Kutluğ'a (2000) Hicaz, Kantemiroğlu'na göre hisar (bayâtî) perdesinin kullanımı, Nikriz çeşnisi gibi özelliklerin diğer Rast-ı Cedîd eserler ile paralellikte olması hasebiyle ele alınan eserin **Rast-ı Cedîd** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserde nağme cümleleri ve güfteleri oluşturan hece vurgularının 4/4'lük ve 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte yapıları Sofyan usûlü yapısına göre başlayarak

ilerleyen nağmelerde Düyek yapıları görülmektedir. Eserin genelinde Sofyan usûlünün 4'lük zamanlardan oluşan 1+1+1+1 şeklindeki yapıları ile uyum gösteren ölçüler ile Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklindeki kalıbı eşit şekilde işlenmiştir. Bu nedenle eserin usûlünün **Sofyan+Düyek** şeklinde ifadesinin daha doğru olacağı ifade edilebilir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast-ı Cedîd** makâmında ve **Sofyan+Düyek** usûllerinde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-216).

4.217. Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim

Şekil 217. Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim

Eser Adı Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim

Güftekâr Sevinç Nevruz

Bestekâr Sevinç Nevruz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası yer alan eser Erol Bingöl tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin seyrine yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi odağında nağmeler gösterilirken dügâh perdesi duyurulmuş, nevâ perdesinde kalmaksızın rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan nağmelerin yine rast perdesi odağında seyrederek rast perdesinde kalış yapması söz konusudur. Karar cümlesinde öncelikle nevâ perdesi duyurulmuş ve Zemin bölümünün son iki ölçüsünde kullanılan nağmeler ile karara varılmıştır. Eserin rast perdesi kutbunda başlayarak ilk nağme cümlelerini rast perdesi odağında gösterdiği, nevâ perdesini güçlendirmeksizin rast perdesinde kalış yaptığı ve rast perdesinde karar vermesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşındığı görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi ve söz konusu yapıların bütünlük gösterdiği ifade edilebilir. Bu

minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-217).

4.218. Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek

Peygamberin bağında
Yetişen ulvi çiçek
Aldım güneş misali
Ya hazreti aşşaki

Gavsul azam pirimiz
Hoşgörü mutaneyiz
Ali'nden parmaneyiz
Ya hazreti aşşaki

Pek büyüktür makamın
Peygamber neslindensin
Veraset enbiyasın
Ya hazreti aşşaki

Ol bahçede güllerin
Öğütür bülbüllerin
Aşıkların dünbüllerin
Ya hazreti aşşaki

Billâhi imanısın
Aşıklar sultanısın
Dervişler rehberisin
Ya hazreti aşşaki

Aşıkmış nice kahrın
Güzel hakkın geldi
Çünümüş ecsadın
Ya hazreti aşşaki

Aşkıyla geldim sana
Yaz sündüm dergâhına
Bir nazar eyle bana
Ya hazreti aşşaki

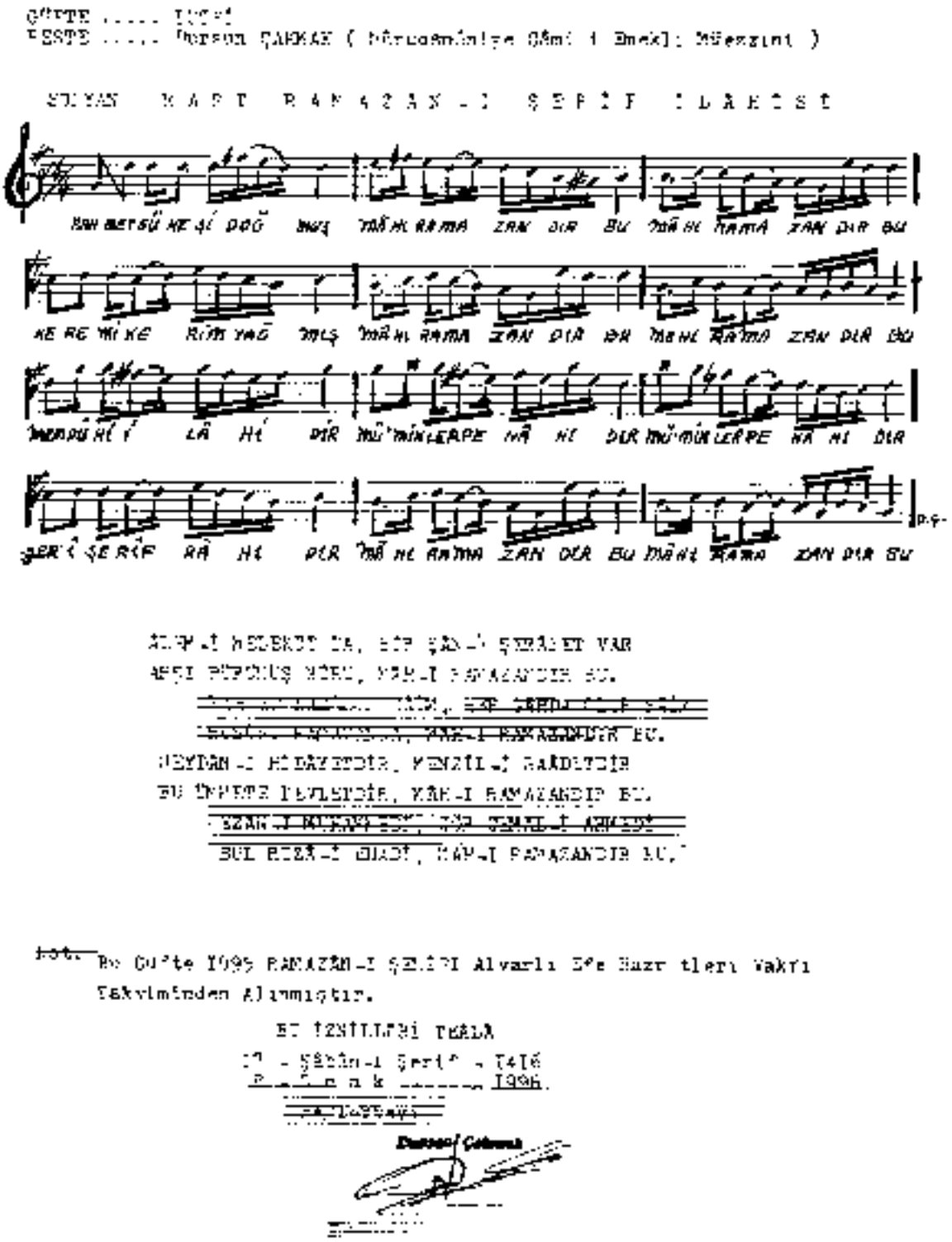
Getir cenabı hakka
Muhammede Mustafaya
Himmetini beklerim
Ya hazreti aşşaki

Sensin veliler şâhı
Aşıklar padişâhı
Sıddık naci hâlimin
Ya hazreti aşşaki

Şekil 218. Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek

Eser Adı	Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine ulaşılamamıştır.
Bestekâr	Nâci Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.
Makâmı	Makâm incelemesi için bkz. “Kâbe’nin Yolları Bölük Bölüktür”
Usûlü	Arşivdeki tek nüshada usûlün belirtilmediği eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4’lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfteleri teşkil eden hece vurgularının 4’lük yapılarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ve Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamaları ile uyumlu olması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-218).

4.219. Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu

Şekil 219. Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu

Eser Adı Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu

Güftekâr Lütfi

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser, bestekârı D. Çakmak tarafından 8 Ocak 1996 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak ilk nağme cümlesinde nevâ perdesinin vurgulandığı görülmektedir. Seyrin devamında segâh perdesinin duyurulmasından sonra nağmelerin tekrar nevâ perdesine taşınarak nevâ perdesinde kalış yapılması söz konusudur. Eserin karar cümlesini de oluşturan bir sonraki seyir cümlesinde çargâh ve tekrar nevâ perdesinin vurgulanmasının akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve bitiş nağmelerinde nevâ perdesi kutbunda seyirler gösterilerek nevâ perdesinin vurgulanması ve rast perdesinin nevâ perdesini güçlendirmek maksadı ile kullanılılması hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tanımladığı **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın bir seyir yapısının olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı ve 4 zamanla uyumlu yapıda bestelendiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen güfte ve nağme yapılarının Sofyan usûlünün 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli zamanları ile bütünlük gösterecek şekilde oluşturulması ve bu yapının eserin sonuna kadar

sürdürülmesi söz konusudur. Bu doğrultuda eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-219).

4.220. Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl

Şekil 220. Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl

Eser Adı Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl

Güftekâr Kenan Rifâî

Bestekâr Kenan Rifâî

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin, arşivdeki tercih edilen ilk nüshası Y. Ömürlü tarafından neşredilmiş olup C. Kosal imzalıdır. Diğer nüsha El yazım yolu ile yazılarak "İlahiyat-ı Kenan adlı kitaptan" notu düşülmüştür. Nüshalar arasında makâm ve usûl farklılıkları bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserin seyre rast-yegâh atlaması ile başlanarak yegâh perdesinin vurgu gereğince kullanıldığı ve hüseynî perdesine kadar tizleşen nağmelerin herhangi bir perdede kalmaksızın ya da güçlendirmeksizin nağme cümlesinin sonunda rast perdesinde kalış yapıldığı görülmektedir. İlk nağme cümlesinde Rast makâmı duyurulduktan sonra Nakarat bölümünde nevâ perdesi güçlendirilmiş, Rast dizisinde rast ve muhayyer perdeleri arasında yapılan nağmelerde herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın rast perdesinde karar verilmiştir. Bu bağlamda eserin ilk nağme cümlesinde rast perdesinden başlayan ve başka herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın rast perdesine dönerek kalış yapan ve Nakarat bölümünün sonunda da rast perdesinde karar veren yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile yakın oluşu sebebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Semâî usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin nüshalarda ifade olduğu üzere 3/4'lük zamanlar ile uyumlu yapılarda bestelendiği

görülmektedir. Bahsi geçen yapılarda her 3 zamanın ilk darbının Semâî usûlünün kuvvetli zamanı ile uyum sağladığı ve eser içerisinde nağme ve güftelerin Semâî usûlünün 4'lük tartımlarda 1+1+1 şeklinde oluşan yapısı ile âhenk oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Semâî** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-220).

4.221. Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ

Şekil 221. Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ

Eser Adı Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ

Güftekâr Mehmet Nasûhi Efendi

Bestekâr Zâkir Mehmet Efendi (Terlikçi)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Doğan Karaoğlu tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir. Diğer nüsha da H. Can tarafından 16.11.1949 tarihinde notaya alınarak C. Kosal imzalıdır. Eserin iki nüshasında da formunun Tevşih olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca ilk nüshadaki bestekâr Terlikçi Zâkir Mehmet Efendi şeklinde ifade edilirken diğer nüshada Terlikçi Zâkir Ahmet Efendi şeklinde belirtilmiştir. Arşivde eser bestekârının Terlikçi Zâkir Mehmet Efendi şeklinde ifade edilmesi ve Terlikçi Ahmet Efendi isimli bir bestekâra rastlanılmaması sebebiyle tarafımızca Mehmet Efendi şeklinde belirtilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerin akabinde ilk nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Rast perdesinde kalış yapıldıktan sonra nevâ perdesine yönelen seyirde nevâ perdesi duyurulmuş, Rast dizisinde yapılan seyirlerde ekseriyetle rast perdesi odağında nağmeler gösterilmiş, segâh perdesinde kalış yapılmış ve karar cümlesinde rast perdesi civarında yapılan seyirlerden sonra rast perdesinde karar verilmiştir. Eser Zemin bölümünden itibaren rast perdesini kutup alarak başlaması ve karar vermesi itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

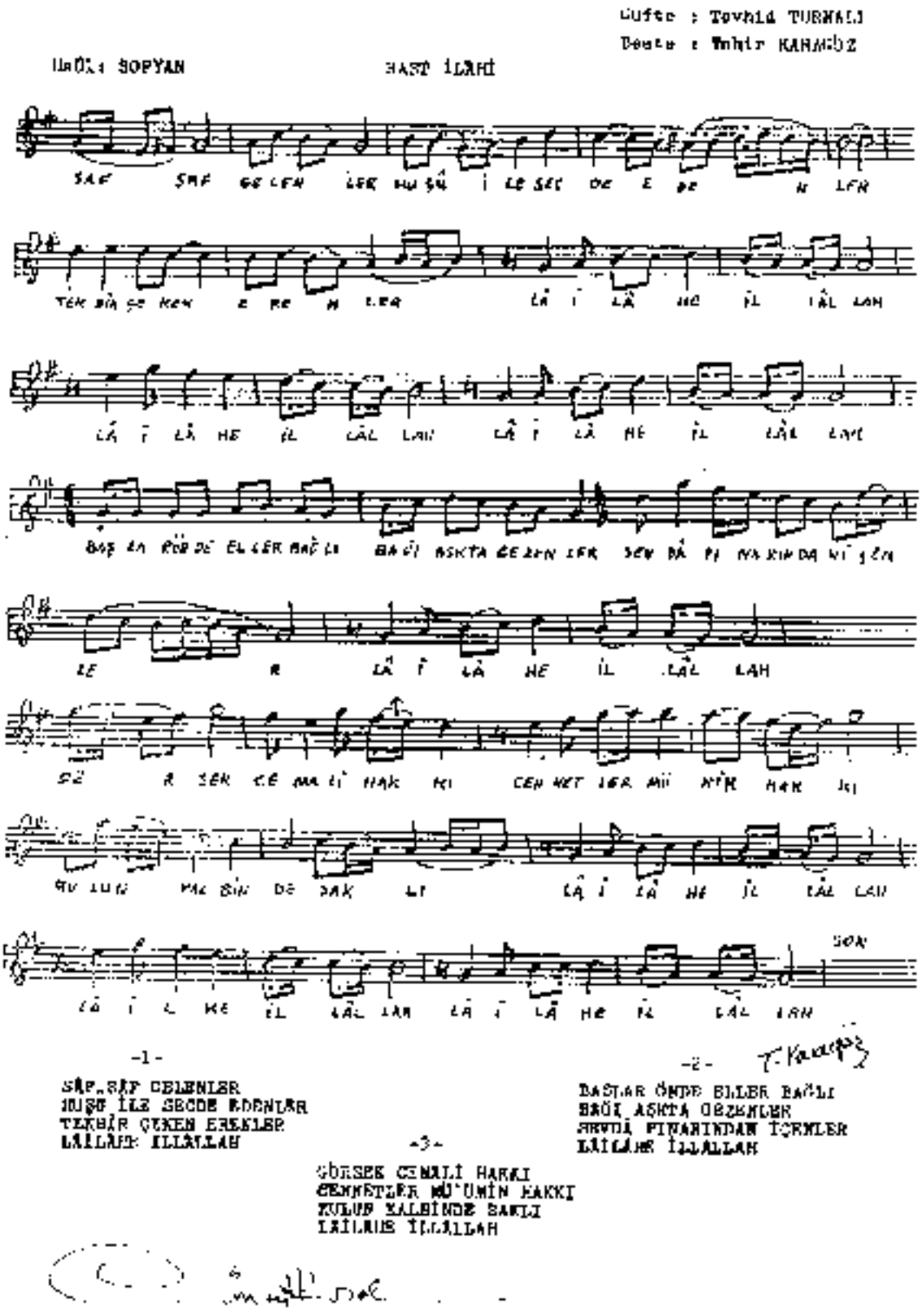
Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eser tercih edilen ilk nüshasında 8/8, diğer nüshasında 2/4'lük tartım ile

gösterilerek ölçülendirilmiştir. Eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbı ile âhenk oluşturduğu, eserin ekseriyetle ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler ve 8'lik "sus" kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-221).

4.222. Saf Saf Gelenler

Şekil 222. Saf Saf Gelenler

Eser Adı Saf Saf Gelenler

Güftekâr Tevhid Turnalı

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser, bestekârı T. Karagöz tarafından El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında ifade edilen eserin donanımında sadece evç perdesi bulunmaktadır. Rast perdesi kutbunda seyrin başlaması akabinde rast perdesinde kalışlar gösterilerek seyir segâh perdesine taşınmış ve segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Segâh perdesindeki kalıştan sonra kısaca dügâh perdesi vurgulanarak rast perdesinde karar gösterilmiştir. Eserin karar nağmesinde yine aynı şekilde son iki ölçüde kullanılan rast odağındaki seyir ile eser karara ulaşmıştır. Özellikle segâh perdesinin sıklıkla vurgulandığı eserde ilk nağmelerindeki odağın rast perdesi olması sebebiyle eserin Sazkâr makâmından ziyâde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade edilen rast odağında hiçbir perdede durmaksızın gösterilen seyirlerde rast perdesinde kalış yapılarak Rast makâmının oluşması gereğince ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri oluşturan hece yapılarının 4/4'lük zamanlar ile uyumlu şekilde bestelendiği görülmektedir. Bahsi güftelerdeki hece vurguları ve nağme yapılarının 4'lük tartımlar ile 2+2 şeklinde kümelenerek Sofyan usûlünün kalıbı ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin arşivde

belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-222).

4.223. Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded

Şekil 223. Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded

Eser Adı Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded

Güftekâr Hüznî

Bestekâr Ahmet Şahin

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin ilk sırada yer alan ve C. Kosal tarafından neşredilen notası tercih edilmiştir. Eserin diğer notası C. Kosal'ın ifadesine göre 28.04.1989 tarihli A. Şahin tarafından neşredilmiştir ve C. Kosal bu nüshaya göre eseri neşretmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlamasıyla başlanarak nevâ perdesi odağında nağmeler gösterilmiş, nevâ perdesinden pestleşen nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast perdesi civarından başlayan nağmelerde rast perdesinde uzun kalışlar gösterilmeden tekrar nevâ perdesi vurgulanmış, rast perdesi duyurularak nevâ perdesi ile diğer bölüme bağlanmıştır. Eserin karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümünde seyre nevâ perdesinden başlanarak kademeli şekilde pestleşmek sûretiyle çargâh ve segâh perdelerinde kalışlar yapılmış ve rast perdesi duyurulmuştur. Karara varılan son nağmede yine nevâ perdesi vurgulanarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin seyir yapısının nevâ perdesi odağında başlaması ve nevâ perdesi ekseninde seyretmesi, yer yer rast-nevâ atlamaları kullanılarak karar perdesinin vurgulanması ve rast perdesinde karar vermesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin başlangıç nağmelerinde rast perdesi odağında seyreden Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tarif ettiği ve Hâfız Post'un talebesi Ali Şîruganî Dede'nin Pençgâh makâmındaki "*Bu Gülşende Hezâr-ı Bî Nevâyım*" eserinin seyir

yapısı ile benzerlik göstermesi hasebiyle eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmına seyir yapısı itibariyle daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Devr-i Hindi usûlünde ifade edilen eser 7/4'lük tartım ile ifade edilmiştir. Eserdeki nağme cümlelerinin 7/4'lük zamana göre tasarlandığı, güftelerin de daha geniş zamanlarda düşünülerek oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarında kullanılan hecelerin Devr-i Hindi usûlünün 7/4'lük mertebesi ve 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıp ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin mertebe itibariyle **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-223).

4.224. Sakın Dünyâya Aldanma

Sakın dünyâya aldanma
Aç gözün gafletten uyan
Bunda kimse kalır sanma
Aç gözün gafletten uyan

Hani Âdem ile Havvâ
Hani Muhammed Mustafâ
Bu fânîden bizi vefâ
Aç gözün gafletten uyan

Takrîre istiğfâr eyle
Tekrârına tekrâr eyle
Bir asıllu bünyâr eyle
Aç gözün gafletten uyan

Bu devlete mağrûr olma
Fânî zevke mağrûr olma
Kahr-ı Hak'tan dûr olma
Aç gözün gafletten uyan

Mefâsin ardından sürüyor
Vahdet iline iriyor
Aklın başına deriyor
Aç gözün gafletten uyan

Şu kim oldu Hakk'a vâsıl
Ol oldu insân-ı kâmil
Geç sevdâlardan ey gâfil
Aç gözün gafletten uyan

Kâinâttan yumup gözü
Dergâh-ı Hakk'a tut yüzü
Kâinât'dan güp ar eyü
Aç gözün gafletten uyan (1)

(1) Kemâleddin Şemseçek ; Kuzh ul-Hrifân Seyyid Arîf Mahmud Hüdâyî, Hayâtı-Menâkıbı-Eserleri, sh.III. İstanbul 1970.

Şekil 224. Sakın Dünyâya Aldanma

Eser Adı Sakın Dünyâya Aldanma

Güftekâr Aziz Mahmud Hüdâî

Bestekâr Muallim İsmail Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 adet nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası D. Karaoğlu tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar bestekârı M. İsmail Hakkı Bey ve H. Can'a aittir. Eser tüm nüshalarda Düyek usûlünde bestelenmiş olmasına rağmen M. İsmail Hakkı Bey ve H. Can'a ait nüshalarda 2/4'lük tartımlara göre oluşturulmuştur.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda gösterilen seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-çargâh perdeleri arasında gösterilen neğmelerde dügâh perdesi duyurulmuştur. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde (ikinci satır) hüseynî perdesinden başlayan seyirlerin rast perdesine kadar pestleşmesinin akabinde son ölçüde rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserdeki seyir yapısının rast perdesi odağında başlayarak bitmesi hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapıda olması hasebiyle nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik zamana uygun olarak tasarlandığı görülmektedir. Ele alınan eserin nağme ve güftelerinde kullanılan hece vurgularının da 8 zamanlı Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 kalıbı ile âhenk oluşturduğu, eserin tamamındaki ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler ve 8'lik

	“sus” kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-224).

4.225. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Şekil 225. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Eser Adı Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Güftekâr Nâbî

Bestekâr Dr. Câhit Öney

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eser 30.07.1980 tarihinde bestelenerek hem El yazım hem de Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak segâh perdesi kısaca duyurulmuş ve iki usûl zamanı sonunda yegâh perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yegâh-rast atlamasından sonra nevâ perdesine yönelen seyir nağme cümlesinin sonunda nevâ perdesinden rast perdesine pestleşerek karar göstermiştir. Nakarat bölümüne çargâh perdesinden başlayan seyirde dügâh perdesi kısaca duyurulmuş daha sonra yegâh perdesinde kısa kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine bahsi geçen Zemin bölümünün son iki ölçüsü tekrar edilerek rast perdesinde karar edilmiştir. Ele alınan eserdeki ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın segâh, yegâh ve nevâ perdelerinin duyurulması ve rast perdesinde rast odağından ziyâde nevâ perdesinden gelinerek karar gösterilmesi, Nakarat bölümünde de rast perdesinden ziyâde dügâh perdesinde yapılan kalış ile Mâye gösterilmesi ve akabinde yegâh ve nevâ perdelerinin duyurulması sonrasında rast perdesinde karar edilmesi söz konusudur. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde, Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde zikrettiği ve devamında trompet nağmelerine benzer yegâh-rast atlamaları ile rast makâmından ayrıldığı, Kutluğ (2000)'e göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi, karara doğru yegâh perdesi göstermesi

gibi tarifler çerçevesinde ve bestesi Dellalzâde'ye ait "*Sünbüli Sünbüli Sünbüli Siyeh*" isimli Rehâvî Besteye seyir yönünden benzemesi itibariyle ele alınan eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın olduğu tespit ediliştir.

Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre kurgulandığı, güfteleri oluşturan hecelerin de bu yapılar ile uyum sağladığı görülmektedir. Eserdeki tüm ölçü başlarına 8'lik tartımlarda nağmeler ile başlanarak 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbı ile bütünleşik yapılar ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile uyumlu işleyişler söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rehâvî** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-225).

4.226. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Şekil 226. Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Eser Adı Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu

Güftekâr Urfalı Nâbî

Bestekâr Hasan Şanlıtürk

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser "Ziya" tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi odağında seyirler işlenmiş ve nevâ perdesine kadar tizleşen nağmelerde herhangi bir perdede kalmaksızın rast perdesine dönülerek kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-gerdâniye atlaması kullanılmış ve Zemin bölümünün dönüş dolabında tekrar rast perdesine, Nakarat bölümüne geçiş dolabında ise nağmelerin nevâ perdesine yöneldiği görülmektedir. Karar cümlelerini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesinin güçlendirilmesi ile başlayan nağmeler kademeli olarak pestleşerek çargâh ve segâh perdelerinde kısa kalışlar göstermiş ve rast perdesinde karar vermiştir. Bu bağlamda eserin Rast perdesi odağında başlayarak karar etmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralel yapı göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlar ile uyumlu yapılarda tasarlanarak oluşturulması söz konusudur. Bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumlu oluşu ve her ölçü başına 8'lik tartımlarda sesler ile başlanarak 1+2+1+2+2 şeklinde oluşan Düyek usûlü darpları ile bütünlük sağlandığı görülmektedir. Söz konusu gerekçeler

doğrultusunda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-226).

4.227. Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur

Şekil 227. Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur

Eser Adı	Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur
Güftekâr	Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Seyyid Seyfullah'a ait olduğu tespit edilmiştir.
Bestekâr	Turşucuzâde Hâfız Mehmet Efendi
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası Y. Ömürlü tarafından neşredilmiş, diğer nüshası ise 02.11.1947 tarihinde H. Can tarafından notaya alınmıştır.
Makâmı	Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında kullanılan nağmelerin ilk cümlesinde herhangi bir perdede kalış yapmaksızın tekrar rast perdesine dönerek kalış gösterdiği görülmektedir. Yapılan bu seyirde Rast makâmı duyurulduktan sonra rast-nevâ atlamaları ile başlayan nağmelerin segâh perdesini güçlendirdiği, Zemin bölümünün sonunda da Nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne geçiş yapılması söz konusudur. Nakarat bölümünde nevâ perdesinin güçlendirilerek başladığı nağmelerin seyrin devâmında rast perdesinde kalış yaptığı, akabinde Nikriz çeşnisini kısaca duyurarak rast perdesi odağında ve Rast dizisinde karar ettiği görülmektedir. Bu minvalde eserin rast perdesi odağında gösterdiği ilk ve son seyirleri hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri tutarlı yapı taşımaktadır. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
Usûlü	Arşivdeki iki nüshada da Evsat usûlünde neşredilen eserin tercih edilen nüshasına göre ölçülerin Evsat usûlünün 4'lük tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklinde kümelenen kalıplarına göre oluşturulmuştur. Eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26/4'lük zamanlara göre tasarlanarak Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf

zamanlarına ve eser nüshasında da belirtilen tartımlarda ayrılan ölçülere göre tasarlanarak bütünlük sağlaması söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun eserin kararına kadar aynı zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. İfade edilen gerekçeler doğrultusunda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-227).

4.228. Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi)

Şekil 228. Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi)

Eser Adı Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi)

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Kemâlettin Kamu'ya ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Muallim İsmail Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi 16336

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser C. Kosal tarafından 07.10.1984 tarihinde "Bende bulunan İsmail Hakkı Bey'in el yazısı bir defterden" notu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserin ilk mısrâsında kullanılan seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak kısaca dügâh perdesi duyurulmuş ve ilk nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin ilk bölümde kullanılan nağmeye benzer şekilde dügâh perdesini vurgulayarak nevâ perdesinden rast perdesine ulaştığı, akabinde dügâh perdesi ile karar nağmesine geçiş yaptığı görülmektedir. Eserin karar nağmesini de oluşturan seyrin devamındaki son iki ölçüde dügâh perdesinden başlayan seyirlerin çargâh perdesine kadar gösterdiği nağmeler ile rast perdesinde karar verdiği söz konusudur. Eserin başlangıç seyir yapısında rast-nevâ atlaması ile başlansa da ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanarak Rast makâmını göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eser, Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast-çargâh bölgesinde başlayan Rast makâmı tariflerini tam anlamıyla karşılamasa da başlangıç ve karar nağme cümlelerinin rast perdesi odağında tamamlanması itibariyle eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük zamanlara göre

kurgulanarak teşekkül edilmesi söz konusudur. Eserdeki güfteleri oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturduğu, 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile bütünlük gösterdiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-228).

4.229. Sebeb-i Hilkat-i Âlem Yüceden Sesleniyor

Şekil 229. Sebeb-i Hilkat-i Âlem Yüceden Sesleniyor

Eser Adı Sebeb-i Hilkat-i Âlem Yüceden Sesleniyor

Güftekâr Mecid Sesigür (Hâfız)

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha eserin bestekârı D. Çakmak tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında yapılan nağmelerden sonra ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülmektedir. Seyrin devamında nevâ perdesini acem perdesi ile güçlendiren seyirde dönüş dolabında rast perdesinde, Nakarat perdesine geçiş dolabında Segâh çeşnisi ile segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ-gerdâniye atlaması ile nevâ perdesi üzerinde genişleme gösterilerek devamında nevâ perdesi güçlendirilmiş ve rast perdesi odağında rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin gerek başlangıç gerek kararındaki rast odağında yapılan seyirler ve rast perdesindeki kararın Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olduğu, bu bağlamda da ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde güfte ve nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlarda tasarlanan ölçüler ile oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki tüm ölçülere 8'lik sesler ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile tutarlı yapılar gösterilmesinin yanında güftelerdeki hece vurgularının söz konusu kalıp ve Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturacak

şekilde işlenmesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-229).

4.230. Seher Vaktinin Yeliyiz

Şekil 230. Seher Vaktinin Yeliyiz

Eser Adı Seher Vaktinin Yeliyiz

Güftekâr Şeyh Sâdık Efendi

Bestekâr Şeyh Sâdık Efendi

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası T.T.M.V. tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır. Diğer nüsha da C. Kosal tarafından 05.01.1989 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerde yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiş ve herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın tekrar rast perdesine dönülerek kalış yapılmıştır. Akabinde bahsi geçen seyir yapısı tekrar ettirilmiştir. Seyrin devamında nevâ perdesi güçlendirilerek Rast dizisinde muhtelif işleyişler gösterilerek yegâh perdesine kadar genişleme gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. "Hû Efendim" şeklinde başlayan eserin güfteleri haricinde ve terennüm mâhiyeti taşıyan karar cümlesinde rast perdesi hüseynîaşîrân perdesine kadar genişlemeler gösterilerek güçlendirilmiş ve rast perdesinde karar edilmiştir. Eserde görülen yegâh perdesine kadar genişlemelerin Rehâvî makâmını çağrıştırdığı görülse de yegâh perdesinde kalış yapılmaksızın, özellikle sık sık ve karar cümlesinde vurgulanmaması ile eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik gösterdiği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/4'lük zamanda tamamlandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 8/4'lük zamanlarda tamamlansa da bu unsurların 8/4'lük zamanın yarısını teşkil eden 4/4'lük zamanlarda ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile uyum sağladığı ve özellikle Sofyan usûlünün 8'lik tartımlar ile 2+1+1+2+2 şeklinde kümelenen velvelesi ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-230).

4.231. Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler)

Şekil 231. Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler)

Eser Adı Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler)

Güftekâr Münevver Tulun

Bestekâr Kadri Şençalar

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilerek T.T.M.V. mühürlüdür.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada makâm bilgisine rastlanmayan eser, ele alınan arşivde Rast makâmı bölümünde tasniflenmiştir. Eserin güftelerinin ilk mısrâsında yegâh-rast atlaması ile başlayan eserde ilk nağme cümlesinde segâh perdesi kısaca duyurularak rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Seyrin devamında nevâ perdesi vurgulanarak dönüş dolabında segâh, ikinci dolapta nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde çargâh perdesinden başlayan nağmelerin segâh perdesini vurgulamasının akabinde rast perdesi odağında hüseynîaşîrân perdesine kadar yapılan genişleme ile karar vermesi söz konusudur. Eserin Koda ve "hû erenler hû" şeklinde görülen nağmelerde Rehâvî makâmına yönelik nağme yapıları görülse de makâm çıkarımları sağlanabilecek güftelerin ilk mısrâsında rast odağında başlayan ve rast perdesinde kalış yapan nağmeler söz konusudur. Eserde yer yer segâh perdesi duyurulsa da bu kullanımlar Rast makâmının duyurulmasının akabinde olması itibariyle Rast makâmının içinde çeşni olarak görülmektedir. Bu minvalde eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik gösterdiği ve **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshada 4/4'lük ölçülendirilen eser, arşivde Düyek usûlünde ifade edilmiştir. Eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlardan oluşan ölçülere göre oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağmelerin ekseriyetle ölçülere 8'lik ses ya da 8'lik "sus" ile başlayarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile örtüşmesi söz konusudur. Eserdeki güftelerin alt bileşenlerini oluşturan hecelerin de Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstermesi hasebiyle ele alınan eserin **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-231).

4.232. Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha

Şekil 232. Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha

Eser Adı Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha

Güftekâr Tevfik Çapacı

Bestekâr Kemal Tezergil

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Ziya tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk seyrin rast perdesi odağında gösterilmesi ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesinin güçlendirilmeksizin tekrar rast perdesine dönülerek kalış yapıldığı, Zemin bölümünün ikinci dolabında rast odağında seyreden nağmelerin rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar nağmelerini de oluşturan Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlayan seyrin dügâh ve rast perdelerinde kalışların akabinde rast odağında karar vermesi söz konusudur. Söz konusu eserin Zemin bölümünde rast perdesi odağında doyurucu seyirler işlenerek bölümün sonunda rast perdesinde kalış yapılmış, Nakarat bölümünün ve eserin kararında da yine rast perdesi odağında yapılan seyirler ile karar verilmiştir. Dolayısıyla bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast kutbunda başlayan seyir yapısı ile ifade ettikleri Rast makâmı tarifi ile tutarlı oluşu hasebiyle nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

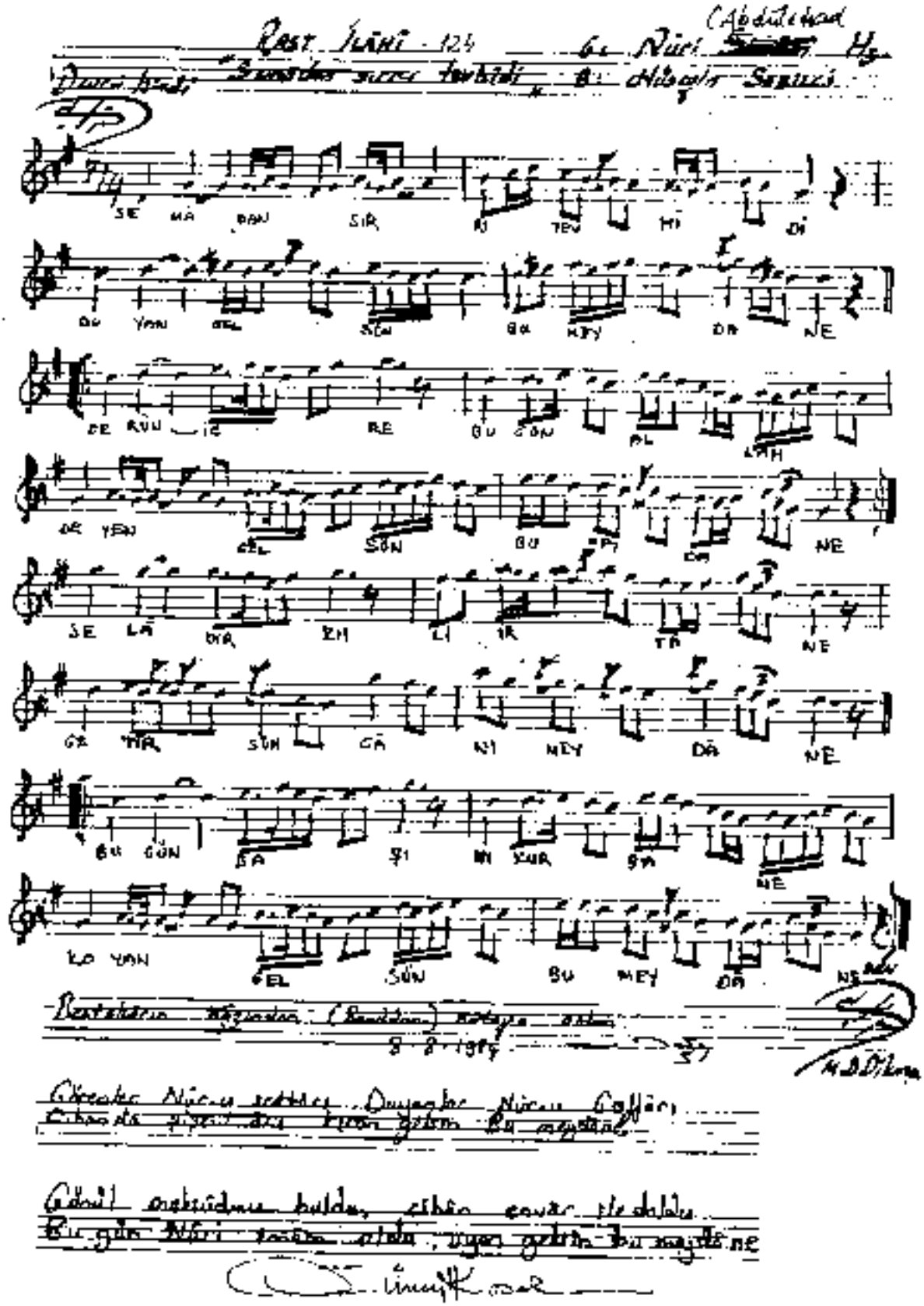
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 8/8'lik zamana uygun olarak kurgulandığı, eserin nağme ve güftelerindeki hece vurgularının 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 küme yapısından oluşan Düyek usûlü kalıbına uygun olarak işlenmesi söz

konusudur. Eserin genelinde ölçü başlarında 8'lik tartımlarda sesler kullanılarak Düyek usûlünün kalıbına uygun nağme ve güfte yapıları görülmektedir. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-232).

4.233. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne

Şekil 233. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne

Eser Adı Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne

Güftekâr Abdülehad Nûri

Bestekâr Hüseyin Sebilci

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser M. Doğan Dikmen tarafından El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak kısaca dügâh perdesi duyurulmuş ve nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Rast makâmının duyurulduğu seyrin akabinde nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ üzerinde Rast dizisinden ziyâde doğrudan Hüzzam motifleri işlemesi söz konusudur. Nakarat bölümünde Rast dizisine dönülerek Rast dizisinde kademeli şekilde pestleşen nağmeler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Bu bağlamda eserin Rast makâmını gösterdiği, daha sonra Hüzzam motifleri ile Sûzinak makâmına yakın işleyişler kullandığı ve Rast dizisi ile rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Bahsi geçen seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Rast makâmının duyurulması akabinde Sûzinak motifleri gösterilmesi ve rast perdesinde karar edilmesi ile Kutluğ'a (2000) göre Selim Dede'nin terkip ettiği düşünülen Rast makâmına Sûzinak makâmının eklenmesi ile oluşan **Ârâm-ı Can** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterildiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eser 7/4'lük tartımda ifade edilmiştir. Eserdeki nağme cümlelerinin 7/4'lük zamana göre tasarlandığı ve güftelerin de daha geniş zamanlarda kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte yapılarında kullanılan hecelerin Devr-i Hindi usûlünün 7/4'lük mertebesi ve 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıp ile âhenk oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin 4'lük mertebesi gereğince **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Ârâm-ı Can** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-233).

4.234. Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah

I- Sen bir gonca gülsün ya Resûlallah,
Uğruna can feda ya Resûlallah
ALLAH,ALLAH ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah.
NAKARAT

2- Güllerde kokun var ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah
ALLAH,ALLAH ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah.
NAKARAT

3- Seni seven öyler ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah
ALLAH,ALLAH ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah.
NAKARAT

4- Sensiz hayat boştur ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah
ALLAH,ALLAH ya Resûlallah
Uğruna can feda ya Resûlallah.
NAKARAT

Şekil 234. Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah

Eser Adı Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah

Güftekâr Yılmaz Çiçek

Bestekâr Hasan Şanlıtürk

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Ziya tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda seyirler gösterilmesi akabinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin dönüş dolabında rast perdesini, ikinci dolapta nevâ perdesini duyurarak Nakarat bölümüne geçtiği görülmektedir. Eserin karar nağmelerini de oluşturan Nakarat bölümünde hüseynî perdesinden başlayan seyrin çargâh ve segâh perdelerini vurguladığı, karar dolabında rast-çargâh bölgesinde gösterilen nağmeler ile karar verildiği söz konusudur. Eserin başlangıç ve bitiş nağmelerinde rast perdesinin vurgulanarak gösterilen seyirler hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı görülmektedir. Bu sebeple eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte yapılarının 8/4'lük zamanda tamamlanmak üzere kurgulandığı, söz konusu nağme ve güfte cümlelerinin 8/4'lük zamanlarda tamamlanmasına rağmen 4/4'lük yapıdaki Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturması ve 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde düzümlenen yapıların Sofyan usûlü ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada

belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-234).

4.235. Sen Bir Yalaz Yavrusun Kuş Kanatsız Uçar mı

Sen bir yalaz yavrusun
Kuş kanatsız uçar mı
Dervişleri taşlayan
İmân ile göçer mi
(Âşıkları taşlayan
İmân ile göçer mi)

Şekil 235. Sen Bir Yalaz Yavrusun Kuş Kanatsız Uçar mı

Eser Adı Sen Bir Yalaz Yavrusun Kuş Kanatsız Uçar mı

Güftekâr Mehmet Muhyittin (Üftâde)

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası D. Karaağaoğlu tarafından neşredilmiştir. Diğer nüsha ise H. Can tarafından notaya alınarak C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre nevâ perdesi kutbundan başlanarak ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi odağında seyirler ile nevâ perdesinde Nihâvend (Acem perdesi itibariyle) sesler ile kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerin gerdâniye perdesinden rast perdesine kadar pestleşerek rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Zemin bölümü sonrasında segâh perdesinden başlayan seyirde nağmelerin nevâ perdesinde kalış yaptığı, Zemin bölümünün ikinci satırında işlenen nağmeler aynı şekilde kullanılarak karar verildiği söz konusudur. Eserin başından itibaren nevâ ekseninde başlayan seyir yapısının rast perdesinde karar vermesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında başlayan Rast makâmı tarifinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tarif ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın seyrettiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki nüshaların ilkinde Sofyan, ikincisinde 2/4'lük tartım ile Düyek (8/8 olmasına rağmen) usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hecelerin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eseri teşekkül eden nağme ve güfte yapılarının ekseriyetle

4’lük tartımlar ile 2+2 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ve Sofyan usûlünün velvelesi ile âhenk oluşturması söz konusudur. Ayrıca bahsi geçen nağme ve hece yapılarının bölüm başlarında kullanılan 4’lük “sus” ve 4’lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapıları ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlüğü doğrultusunda ele alınan eserin ilk nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-235).

4.236. Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın

Şekil 236. Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın

Eser Adı Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Hasan Subaşı

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser C. Kosal tarafından 08.07.1992 tarihinde "Vakıfda yazılan notadan" notu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler işlenerek ilk nağme cümlesinin sonunda rast perdesinde kalış yapılarak Rast makâmı duyurulmuştur. Seyrin devamında nevâ perdesinden başlayan nağmelerde önce nevâ perdesi güçlendirilmiş daha sonra çargâh perdesi duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Akabinde dügâh perdesinden başlayan seyirde rast-çargâh perdeleri arasında rast perdesinin güçlendirildiği seyir ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin devamında aynı nağmelerin tekrarı ile karar edildiği görülmektedir. Söz konusu nağme yapısının rast odağında başlayarak rast perdesini duyurduğu, nevâ perdesini sonrasında güçlendirerek muhtelif seyirler ile rast perdesinde karar vermesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıdığı ve bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

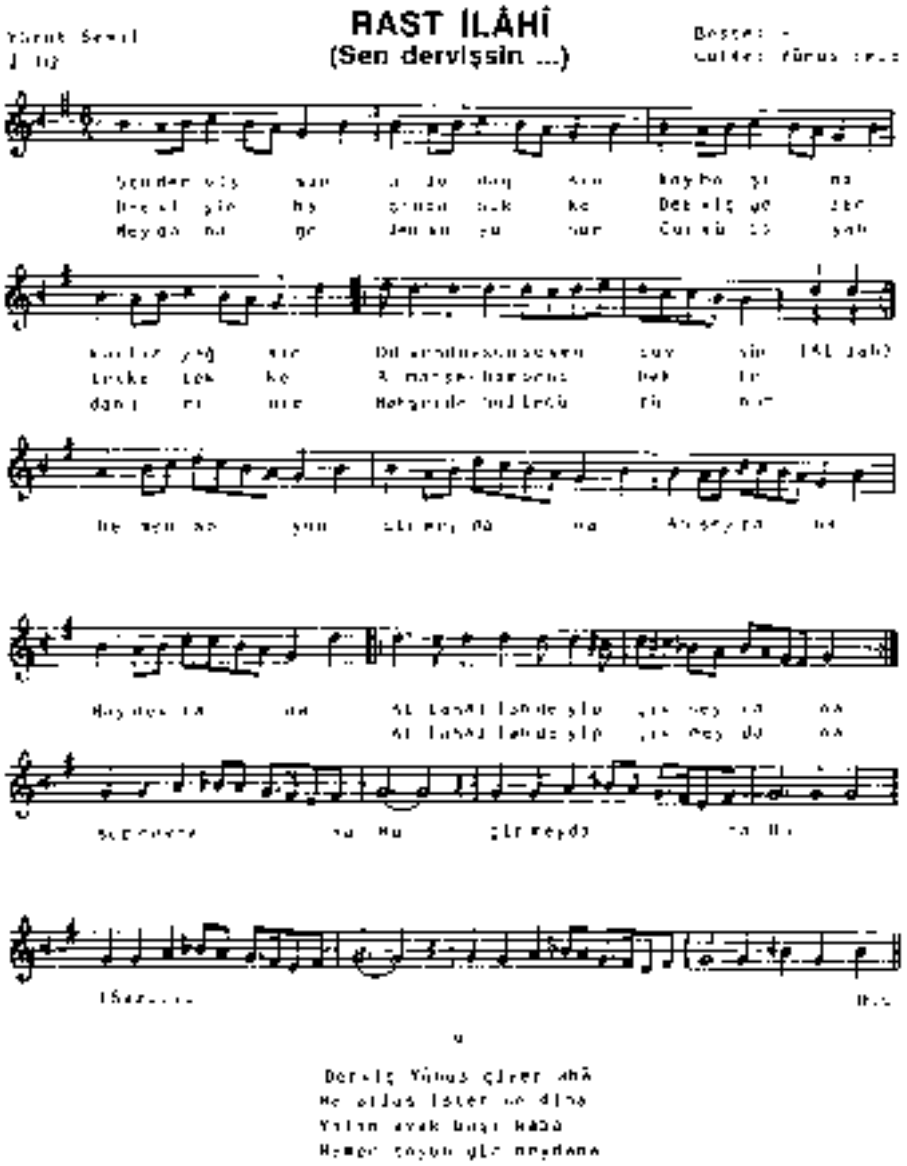
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfteleri oluşturan hece yapılarının 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edildiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve hece yapılarının 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenerek Sofyan usûlünün kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk

oluşturması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-236).

4.237. Sen Dervişsin Ulu Dağsın

Şekil 237. Sen Dervişsin Ulu Dağsın

Eser Adı Sen Dervişsin Ulu Dağsın

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser D.C. tarafından notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre segâh perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmaksızın segâh perdesi sıklıkla vurgulanmış ve segâh perdesi odağında yapılan seyirler ile Zemin bölümü tamamlanmıştır. Nevâ perdesi ile devam eden seyirde nevâ perdesi güçlendirilmiş ve segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde bahsi geçen bu yapıya benzer şekilde nevâ perdesi güçlendirilerek başlayan nağmelerde Nikriz dizisine geçilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında bahsi geçen dizi devam ettirilerek Rast dizisine dönülmeksizin (nim hicaz-çargâh'a, dik kürdî-segâh'a dönüştürülmeksizin) Nikriz dizisinin devamı mâhiyeti gösteren nağmeler ile karar verilmiştir. Bahsi geçen yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden uzak olmasının yanında başlangıç seyrinde Segâh makâmı duyurarak Nikriz dizisi ile karar eden herhangi bir makâma rastlanamadığı için eserin **Segâh-Nikriz** şeklindeki terkibi ve ifadesi Rast makâmından daha tutarlı görülmektedir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshasında Yürük Semâî usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin gideri ve nağme yapılarına göre ölçüleri oluşturan 6 zamanın 8'lik tartımlardan ziyâde 4'lük tartımlar ile oluştuğu, bu noktada da eserin 6/8'lik yapıdan oluşan Yürük Semâî usûlünden çok Sengin Semâî usûlüne daha yakın bir yapı taşıması söz konusudur. Ayrıca bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin Sengin Semâî usûlünün 4'lük tartımlar ile 3+1+2 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması sebebiyle **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Segâh-Nikriz** makâmında ve **Sengin Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-237).

4.238. Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ

Şekil 238. Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ

Eser Adı Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ

Güftekâr Abdülehad Nûri

Bestekâr Sâdun Aksüt

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Erdinç Çelikkol tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde kısaca nevâ perdesi duyurulmuş, akabinde nağme cümlesi rast perdesinde yapılan kalış ile tamamlanmıştır. Nakarat bölümünde hüseynî perdesinden başlayan seyirde dügâh ve segâh perdeleri duyurulduktan sonra rast bölgesinde yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin ilk nağme cümlesinde nevâ perdesi duyurulsa da nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı, başlangıç ve karar cümlelerinde nevâ perdesi güçlendirilmeksizin rast perdesinin vurgulanarak Rast makâmı içerisinde işlenen motifler söz konusudur. Bu bağlamda eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade edilen rast-çargâh perdeleri arasında başlayan yapısı ile tam mânâsıyla paralellik görülmese de başlangıç ve karar cümlelerindeki ifade edilen yapı itibariyle **Rast** makâmına yakın bir seyir yapısı olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde ve 4/4'lük (Düyek usûlünün 8/8'lik tartımlar ile gösterilmesi gerekirken) tartım ile neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre ölçülerek oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güftelerin Düyek usûlünün 8'lik tartımlarla oluşan 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün 2+2 ya da 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıpları ile örtüşmesi söz konusudur. Ayrıca nağme ve hece

vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması gerekçeleri doğrultusunda ele alınan eserin nüshada ifade edildiğinden farklı olarak **Sofyan** usûlüne daha yakın yapı gösterdiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-238).

4.239. Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah

SENİ SEVMEK DÜ ALEMDE SAADET YÂ RASULALLAH
DİNA VUSLAT TA ŞENDEN DİR BU ADET YÂ RASULALLAH
SENİ SEVMEKLE EŞYAYI YARATTI KADİR-Ü HALLAK
BU SIRRA ERMEYE SENDEN ŞEFAAT YÂ RASULLAH

HABİBALLAH, TABİBALLAH, MEDET KIL YÂ NEBİYALLAH
BU SIRRA ERMEYE SENDEN İNAYET YA RASULALLAH

SANA DERSE HABİBİM "BİR ŞERİKİ OLMAYAN ALLAH
HABİB OLMAN BİZE EŞSİZ KERAMET YÂ RASULLALLAH
GÖNÜL İSTERKİ HUBBUN BAHRİNE DALSUN, FENA BULSUN
KEREM ET AH NOLUR, ARTIK MURAD ET YÂ RASULALLAH

HABİBALLAH, TABİBALLAH, MEDET KIL YÂ NEBİYALLAH
KEREM ET AH NOLUR, ARTIK MURAD ET YÂ RASULALLAH

Şekil 239. Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah

Eser Adı Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah

Güftekâr Hayreddin Karaman

Bestekâr Âmir Ateş

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin 2. sırada yer alan Fahir Güneri tarafından yazılan notası tercih edilmiştir. Diğer nüsha El yazım yolu ile notaya alınmıştır. İlk nüshada eserin usûlü Düyek iken ikinci nüshada Sofyan olduğu belirtilmiştir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak hüseynî perdesine kadar tizleşen nağmelerin herhangi bir perdeyi güçlendirmeksizin dönüp rast perdesinde kalış yapması söz konusudur. İlk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlanmasının akabinde gerdâniye perdesinden başlayan seyirler ile nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Eserin karar cümlesini de teşkil eden seyrin devamındaki nağmelerin çargâh, segâh ve dügâh perdelerine doğru kademeli pestleşmesinden sonra rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eserin başlangıç cümlesindeki hüseynî perdesine kadar tizleşen seyrin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast-çargâh sınırına yönelik yapıya tam mânâsı ile uymadığı görülse de herhangi bir perdede kalış yapılmadan ya da güçlendirilmeden seyrin tekrar rast perdesinde tamamlanması itibariyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde ilk sırada yer alan nüshada Düyek, tercih edilen ikinci sıradaki nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri teşkil eden hece yapılarının 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edildiği görülmektedir. Eserde ekseriyetle mısra başlarında 4'lük "sus" kullanılarak Sofyan usûlünün kuvvetli zamanı vurgulanmış, bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenerek Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin tercih edilen ikinci nüshasında belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-239).

4.240. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim

Şekil 240. Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim

Eser Adı Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim

Güftekâr İbrahim Peker

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ----

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser eserin bestekârı D. Çakmak tarafından 21 Ocak 1993 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserin Zemin bölümünde seyre Rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesi odağında seyirler yapılarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesinde kalış yapılarak Uşşak makâmı kısaca duyurulmuş ve tekrar rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi odağında gösterilen Rast makâmının akabinde seyrin nevâ perdesine yönelerek Nakarat bölümüne kadar nevâ perdesi güçlendirilmiş, Nakarat bölümünde nevâ, dügâh ve segâh perdelerinde kalışlar yapılmasının akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Ele alınan eserin rast perdesi odağında başlayarak rast perdesi kutbunda seyirler göstermesi ve rast perdesi odağında nağmeler ile karar etmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin örtüştüğü görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshasında Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri oluşturan hecelerinin 8/8'lik zamanlar ile uyumlu yapıda kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki tüm ölçülere 8'lik tartımlar ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünleşen yapıları söz konusudur. Eserin sonuna kadar aynı yapı ile seyreden eserin

nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-240).

4.241. Sev Beni Sevdir Beni Billah Severim Seni

Şekil 241. Sev Beni Sevdir Beni Billah Severim Seni

Eser Adı Sev Beni Sevdir Beni Billah Severim Seni

Güftekâr Tevfik Çapacıoğlu

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi --

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser eserin bestekârı D. Çakmak tarafından 20 Nisan 1988 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesi civarında seyirler işlenmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ ve segâh perdeleri duyurularak rast perdesinde kısa bir kalış yapıldıktan sonra nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne bağlanmıştır. Eserin karar seyrini de teşkil eden Nakarat bölümüne nevâ perdesi civarından başlayan seyirde segâh perdesi vurgulanmış, rast perdesi odağında nağmeler gösterilerek nevâ perdesinden rast perdesine varan nağmeler ile karar verilmiştir. Eserdeki seyir yapısının rast odağında başlayarak rast perdesindeki kalışı ile Rast makâmının duyurulması, diğer seyirlerin daha sonra yapılarak eserin genelinde de rast perdesi odağında seyirler gösterilerek rast perdesinde karar edilmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin tutarlı oluşu söz konusudur. Bu sebeple eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik tartımlarda ölçülen zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserin ilk ölçüsünde kullanılan 8'lik "sus" ile başlayan nağmelerin eser içerisinde 8'lik ses ve 8'lik "sus"lar ile başlayan ölçüler ve Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile

gerek nağme yapıları gerek düzümlerinin büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanında eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile tutarlı yapı gösterdiği söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-241).

4.242. Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize

Şekil 242. Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize

Eser Adı Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize

Güftekâr İbrahim Yurtören

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 tane nüshası bulunan eserin ilk nüshası El yazım yolu ile neşredilerek diğer nüshaları bestekârı Tâhir Karagöz tarafından notaya alınmış ve nüshalar C. Kosal imzalıdır. Nüshalar arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesi kutbunda başlanarak rast perdesinde kısa kalış gösterilmesinin akabinde yegâh perdesine kadar genişleme yapılmış ve tekrar rast perdesi odağında seyir ve kalışlar gösterilmiştir. Rast perdesi odağında duyurucu seyirlerin işlendiği giriş nağmelerinden sonra eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan seyrin kademeli olarak önce dügâh, çargâh perdesinden başlayan seyrin de rast perdesinde kalış yaptığı, söz konusu nağmenin tekrar ederek eserin karara vardığı görülmektedir. Eserin başlangıç seyrinde rast perdesi odağında doyurucu nağmeler gösterilmesi ve rast bölgesinde yapılan seyir ile rast perdesinde karar vermesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki üç nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin ikinci nüshasında "Düyek" ibâresinin üstü çizilerek sonrasında "Sofyan" usûlü ifade edilmiştir. Eserin nağme ve güfteleri oluşturan hece vurgularının 4/4'lük zamanlar ile uyumlu yapılarda tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 şeklinde

kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Karar cümlesine kadar benzer yapıda sürdürülen eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tesit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-241).

4.243. Solmadan Bağın Geçmeden Çağın

Şekil 243. Solmadan Bağın Geçmeden Çağın

Eser Adı Solmadan Bağın Geçmeden Çağın

Güftekâr İsmail Hakkı Bursavî

Bestekâr Cüneyt Kosal

Arşiv Bilgisi 14517

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası eser bestekârı C. Kosal tarafından neşredilmiştir. Diğer nüsha ise Erol Bingöl tarafından notaya alınmıştır. Nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak başlangıç nağmelerinde nevâ perdesi sıklıkla vurgulanmış, rast perdesindeki kalışlardan evvel nevâ perdesi mütemadiyen duyurulmuştur. Bilâhâre karar nağmelerinde yine rast-nevâ atlamaları ile nevâ perdesi güçlendirilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin zemin bölümünü teşkil eden nağme yapısında rast-nevâ atlamalarının yanında nevâ perdesinin sıklıkla güçlendirildiği, karar cümlelerinde de Zemin bölümünün ilk iki ölçüsündeki nağmeler ile nevâ perdesinin vurgulanarak karar edildiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tarif ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına nevâ perdesinin özellikle başlangıç nağmesinde sık vurgulanması hasebiyle daha yakın olduğu çıkarımına varılmıştır.

Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulması söz konusudur. Eserdeki bahsi geçen nağme ve gûfteleri teşkil eden hece vurgularının 4'lük

tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenen ve Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünleşen yapılarda işlendiği görülmektedir. Bu bağlamda eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-243).

4.244. Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî

Şekil 244. Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî

Eser Adı Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî

Güftekâr Arşivdeki nüshalarda güftekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk sıradaki nüshası C. Kosal tarafından neşredilmiştir. Diğer nüsha ise F. Derin'e ait El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlayan nağmelerin önce dügâh, daha sonra çargâh perdesinden rast perdesine doğru seyrederek kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar cümlesindeki seyirde rast perdesinden başlayan nağmeler yegâh perdesine kadar genişleme göstererek rast perdesi odağında rast perdesinde karar vermiştir. Söz konusu eserin nevâ perdesini vurgulayarak başlaması, rast perdesini duyurduktan sonra yegâh perdesine kadar genişleme gösterip karar etmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında başlaması ifade edilen Rast makâmı tariflerinden çok Kantemiroğlu'nun "İsmi olup cismi olmayan" şeklinde ifade ettiği, Kutluğ'a (2000) göre Rast makâmının takip edilerek Dügâh Mâye geçkiler görülmesi ve karar bölümünde yegâh perdesinin vurgulanması ile eser içerisindeki seyir yapısının daha tutarlı oluşu sebebiyle eserin **Rehâvî** makâmına daha yakın nağme yapısına sahip olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki iki nüshanın ilk sıradakinde usûlün yazılmamasının yanında "C" ibaresi ile 4/4'lük olduğu, ikinci nüshada da eserin Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilmiştir. Eserdeki nağme cümleleri ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece

vurgularının 4/4'lük zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük göstererek 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile âhenk oluşturmaktadır. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rehâvî** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-244).

4.245. Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ

Şekil 245. Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ

Eser Adı Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ

Güftekâr Muzaffer Ozak (Aşkî)

Bestekâr M. İhsan Özer

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı M. İhsan Özer tarafından 04.05.2006 tarihinde neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde başlangıç seyrine rast perdesi odağında başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında yapılan nağmeler ile rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Rast perdesinin duyurulmasının akabinde rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi güçlendirilmiş ve nevâ perdesi ile Zemin bölümü tamamlanmıştır. Eserin karar nağmesinde çargâh perdesinden başlayan seyirde segâh perdesi duyurulmuş ve rast perdesi odağında rast perdesinde kalışlar yapılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç ve bitiş nağmelerinde rast perdesi kutbunda gösterilen seyir ve kalışların Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifi ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlar ile uyumlu yapıda tasarlanarak teşekkül edildiği görülmektedir. Eserdeki oluşturulan nağmelerin 4'lük tartımlarda ekseriyetle 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıbı ile uyum sağlaması, güfteleri teşkil eden hecelerin de bu yapılar ile bütünlük oluşturması söz konusudur. Ayrıca söz konusu nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile

âhenk oluşturması ile ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-245).

4.246. Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî

Şah Hüseyn'in fırkatiyle ağlayan gelsün berî
Ân u vah eküp dem â-dem inleyen gelsün berî

Kerbelâ'da çağırışırlar yâ Muhammed yâ Alî
Sînesine şerhalerle dağ uran gelsün berî

Kerbelâ-yı aşk içinde cân ile oluo şehîd
Sînesin çâk eyleyüp kanlar saçan gelsün berî

Kutb-i âlem Şeyh-i Şâban-ı azîz erkânıdır
Yevm-i aşûre ayı ihyâ edun gelsun berî

Ol Yezîd'e câr u dilden lâ'net edenlerdeniz
Ol belîde sebb ü lâ'net eyleyen gelsün berî

Hem Muhammed meclisinde çâr-yâr ile gelüp
Ey FUADÎ hâl ile irşâd olan gelsun berî

Şekil 246. Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî

Eser Adı Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî

Güftekâr Şeyh Fuad Efendi

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 6 adet nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası O.P. tarafından yazılarak C. Kosal imzalıdır. Eserin diğer nüshaları C. Kosal, Doğan Dikmen, H. Can tarafından yazılmış, 2 nüsha da El yazım yolu ile aktarılmıştır. Eserin 2 nüshada Mersiye, diğer nüshalarda İlâhi formunda olduğu, usûlünün 1 nüshada Düyek, diğer nüshalarda Sofyan olduğu ifade edilmiştir. Haricinde nota yazımları yapıları birbirine benzerlik göstermektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast perdesi odağında başlanarak ilk nağme cümlesinin rast perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Rast perdesinde kalış yapılmasının akabinde nevâ perdesine yönelen seyrin nevâ perdesini güçlendirdiği ve Rast dizisi sesler ile rast perdesini duyurarak tekrar nevâ perdesine yönelerek Nakarat bölümüne bağlanması söz konusudur. Eserin karar cümlesini de teşkil eden Nakarat bölümüne nevâ perdesinden başlanarak sırası ile çargâh ve dügâh perdeleri vurgulanmış ve rast perdesi odağında gösterilen kısa seyir ile karar verilmiştir. Söz konusu eserde işlenen seyir yapısında başlangıç nağmelerinde rast perdesi odağında gösterilen nağmelerin Rast makâmını duyurması sonrasında nevâ perdesine yönelmesi, karar seyrinde rast perdesi odağında yapılan seyir ile rast perdesinde karar etmesi ile Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı bir seyir yapısı görülmektedir. Bu sebeple ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki nüshaların 5'inde Sofyan, 1'inde Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin nüshalarda yazılandan farklı olarak 4'lük tartımlar ile 32 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Söz konusu nağme ve güfte cümlelerinin 4'lük tartımlar ile 8+8+8+8 şeklinde kümelenerek 32 zamanı oluşturması ve gerek Muhammes usûlünün ana kalıbı gerek velvelesindeki kuvvetli ve zayıf zamanlar ile âhenk oluşturması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalardan farklı olarak **Muhammes** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Muhammes** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-246).

4.247. Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber

Şekil 247. Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber

Eser Adı	Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber
Güftekâr	Belirsiz
Bestekâr	Sâlih Efendi (Suyolcu Zâde)
Arşiv Bilgisi	---
Eser Nüshaları	Devlet korosu arşivinde 4 nüshası bulunan eserin tercih edilen 4. sıradaki nüshası D. Çakmak tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir. Diğer nüshalar Kemal Batanay, H. Can ve M. Doğan Dikmen tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Eserin 3 nüshada Tevşih, 1 nüshada İlâhi formunda bestelendiği; yine 3 nüshada Hafif, 1 nüshada Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilmektedir.
Makâmı	Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde Zemin bölümüne rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda yapılan seyirlerde başka herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın gerek Hafif usûlünün yarı zamanında gerek usûlün sonunda rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Rast perdesi ekseninde doyurucu seyirlerin işlendiği Zemin bölümü, eserin karar bölümünü de teşkil etmektedir. Bu minvalde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı oluşturan eserin nüshalarda da belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivde yer alan nüshalarda Hafif usûlünde neşredilen eserin 4'lük tartımlarda 4+4+4+4+4+4+4+4 şeklindeki küme vuruşlarına göre kümelenerek ölçülere ayrıldığı görülmektedir. Eserdeki güfte ve nağme yapılarının 32 zamana göre tasarlanması ve cümlelerin 32 zamanda tamamlanması söz konusudur. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 32 zamanda tamamlanmasına ilâveten eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Hafif usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük oranda âhenk oluşturmaktadır. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Hafif** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Hafif** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-247).

4.248. Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana

Şekil 248. Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana

Eser Adı Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana

Güftekâr Ahmet Cesur

Bestekâr Mümin Salman

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesi odağında ırak perdesinden başlanarak dügâh perdesi kısaca duyurulmuş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. İlk seyrin ırak-çargâh perdelerinde gösterilmesinin akabinde nevâ perdesine yönelen nağmelerin nevâ perdesini güçlendirerek nevâ perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Eserin karar cümlesini de teşkil eden Nakarat bölümüne eserin ilk nağmesine benzer yapıda nağmeler ile başlanarak dügâh ve rast perdeleri duyurulmuş, nevâ-gerdâniye atlamasından sonra nevâ perdesinden rast perdesine dönülerek karar verilmiştir. Söz konusu eserin seyrine rast bölgesinden başlanarak rast perdesinde yapılan kalış ile Rast makâmı duyurulmuş, diğer seyirler daha sonra işlenerek rast perdesinde karar verilmiştir. Bu sebeple eserin nağme yapısı itibariyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine daha yakın seyretmesi gerekçesi ile nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağmeleri oluşturan ölçülerin ekseriyetle 8'lik "sus" ya da 8'lik sesler ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile uyum sağlaması söz konusudur. Ayrıca eserdeki hece vurguları ve nağmelerin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile

âhenkli yapı oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-248).

4.249. Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu

Şekil 249. Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu

Eser Adı Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu

Güftekâr Arşivdeki nüshalarda güftekâr bilgisine ulaşılamamıştır

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine ulaşılamamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası D. Karaağaoğlu tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar Muallim İsmail Hakkı Bey ve H. Can tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Eserin nüshalarında makâm ve usûl farkı olmaksızın M. İ. Hakkı Bey ve H. Can'ın nüshalarında eser 2/4'lük tartım ile ifade edilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında doyurucu seyirler gösterilmiştir. Yapılan seyirlerde hüseynîaşîran ve yegâh perdelerine yapılan genişlemelerin yanında ırak perdesi sıklıkla kullanılarak rast perdesi güçlendirilmiştir. Ayrıca rast perdesi kutbunda sürdürülen nağmelerde segâh perdesinden ziyâde Itrî'nin "Rast Nât-ı Mevlânâ", Benli Hasan Ağa'nın "Rast Peşrevi ve Rast Saz Semâî" gibi eserlerde de görülen kürdî perdesi ile rast perdesinin vurgulandığı görülmektedir. Eserde rast perdesinin doyurucu işlenmesinin akabinde nevâ perdesine yönelen nağmeler nevâ perdesini güçlendirmiştir. Eserin karar nağmesinde ise nevâ perdesi civarından gelen seyrin hüseynî perdesinden dönüp rast perdesine yöneldiği ve rast perdesi odağında hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme göstererek rast perdesinde karar vermesi söz konusudur. Eserin başlangıç seyirlerinde doyurucu işlenen Rast seyirlerin karar bölgesinde yine kısaca rast perdesi odağında gösterildiği ve rast perdesinde karar edilmesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı oluşu, kürdî perdesinin kullanıldığı eserin başlangıç seyrinin

Itrî'nin "Rast Nât-ı Mevlânâ", Benli Hasan Ağa'nın "Rast Peşrevi ve Rast Saz Semâî" gibi eserlere benzer göstermesi itibariyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü

Arşivdeki üç nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlara göre, güfte cümlelerinin daha büyük zamanlara göre oluşturulduğu görülse de hece yapılarının 4/4'lük zamanlar ile uyum sağlaması söz konusudur. Eserdeki bahsi geçen nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün 8'lik tartımlardan oluşan 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbından ziyâde Sofyan usûlünün 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshalarda ifade edilenden farklı olarak **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-249).

4.250. Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler

Şekil 250. Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler

Eser Adı Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler

Güftekâr Aslan Hepgür

Bestekâr Aslan Hepgür

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında yapılan seyirlerden sonra rast perdesinde kısaca kalış gösterilmiştir. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde gerdâniye perdesine yönelen nağmelerin nevâ perdesine kadar Nihâvend dizi kullanılarak kalışı söz konusudur. Eserin karar nağmelerinde ise rast-segâh atlaması ile kısaca segâh perdesi vurgulanmış ve rast perdesinde kalış gösterilmiş, daha sonra rast perdesi kutbunda nağmeler ile karar güçlendirilerek rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç nağmesinde rast-çargâh arasında yapılan rast perdesi odaklı kısa nağmeler ile Rast makâmı duyurulmuş, daha sonra muhtelif genişleme ve kalışlar yapılmış, rast perdesi odağında da karar verilmiştir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı taşıması itibariyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eser 2/4'lük (Sofyan usûlü 4/4'lük olmasına rağmen) tartım ile ifade edilmiştir. Eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre ölçülerek oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen yapıların Sofyan usûlünün 4'lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan

eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde (4/4'lük tartımda) bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-250).

4.251. Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın

Şekil 251. Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın

Eser Adı Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın

Güftekâr Samim Arıksoy

Bestekâr Erol Sayan

Arşiv Bilgisi 12111

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı Erol Sayan tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak hüseynî perdesi ile nevâ perdesi güçlendirilmiş, rast perdesine yönelinerek kısa kalış yapılmış ve devamında Rast dizisinde nevâ perdesinin güçlendirildiği nağmeler kullanılarak ilk nağme cümlesi nevâ perdesinde tamamlanmıştır. Eserde yer alan bölümlerin son nağme cümlelerinde benzer yapıda nağmelerin nevâ perdesini güçlendirerek karara ulaştığı görülmektedir. Söz konusu eserin başlangıç seyir yapısında Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinde ifade ettikleri rast-çargâh arasında gösterilen seyir yapısının dışında hüseynî perdesine kadar tizleşilerek nevâ perdesinin vurgulandığı, daha sonra rast perdesinin duyurulduğu söz konusudur. İlk nağme yapısında rast perdesine tekrar dönülse de nevâ perdesinin ilk yapıda duyurulması ve rast perdesindeki kalıştan sonra seyirlerin nevâ perdesi ekseninde sürdürülmesi ve karara nevâ perdesinin vurgulanarak gidilmesi ile Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tarif ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın seyir yapısının görüldüğü ifade edilebilir.

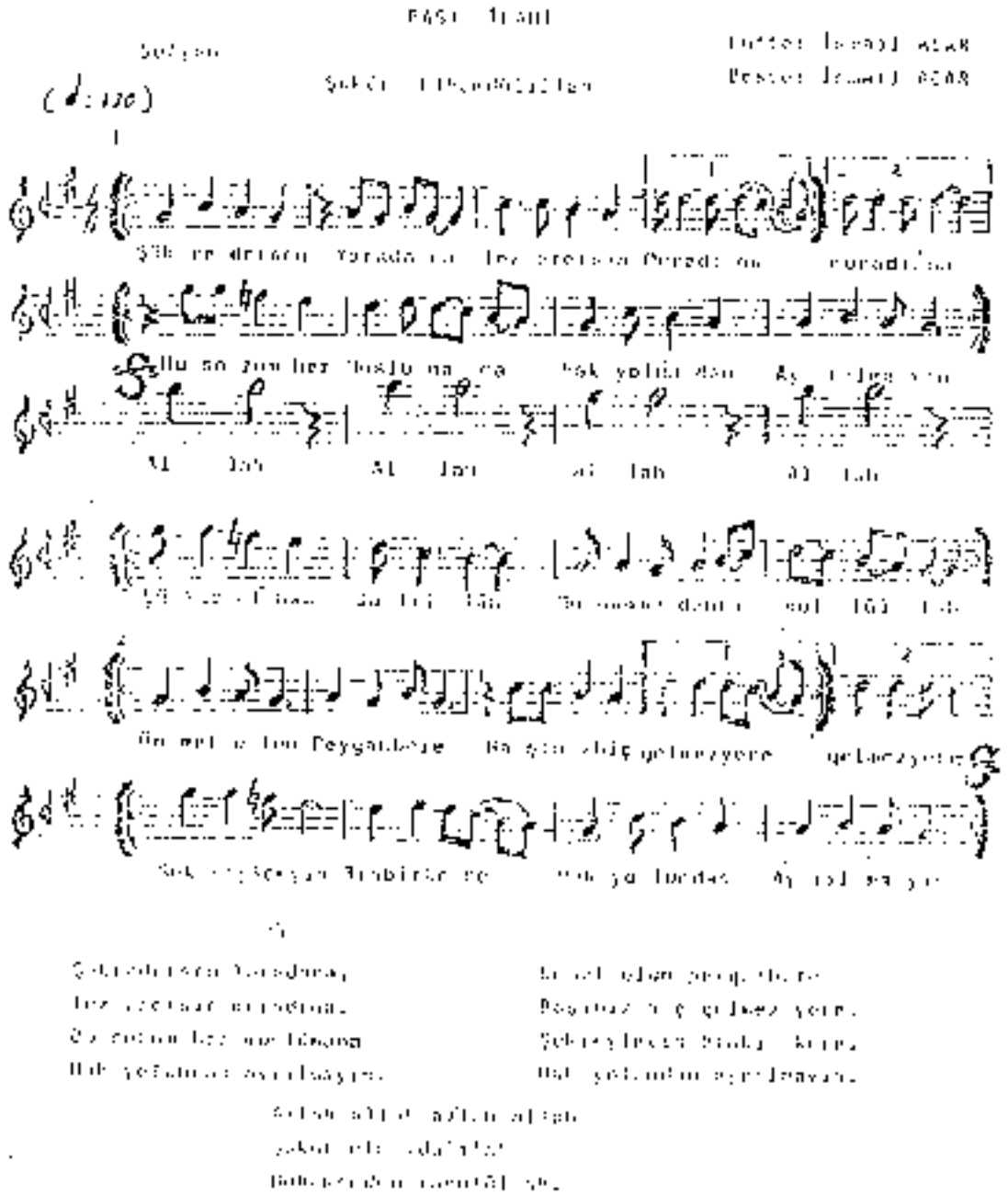
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin usûl tespiti için güftelerde kullanılan nağmeler baz alınmıştır. Eserdeki nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zaman ile uyumlu

yapıda tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde yer yer 4'lük tartım ile 1+1+1+1 şeklinde Sofyan usûlüne yakın yapılar görülse de bahsi geçen yapılardan evvel Düyek usûlünün 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kullanılan kalıbına yönelik işleyişler gösterilmektedir. Bu sayede Düyek usûlü ile başlayan eserin bahsi geçen 1+1+1+1 şeklindeki ölçülerde de icrâ edilmesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-251).

4.252. Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına

Şekil 252. Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına

Eser Adı Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına

Güftekâr İsmail Acar

Bestekâr İsmail Acar

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesinden başlayan nağmelerin dügâh perdesine gelerek nevâ perdesini vurguladığı ve diğer bölüme geçildiği görülmektedir. Eserin karar bölümünde gerdâniye perdesinden başlayan seyrin rast perdesine kademeli pestleşmesi ile geldiği ve rast-çargâh perdeleri arasında rast perdesi odağında nağmeler ile karar verilmesi söz konusudur. Eserin başlangıç ve bitiş nağmelerinde rast perdesi odağında yapılan seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserde nağme ve güfteleri teşkil eden heceler 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak teşekkül edilmiştir. Eserde yer yer Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapısı görülse de ekserîsinde 4'lük zamanlardan oluşan 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapıların Sofyan usûlü ile uyumu söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-252).

4.253. Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî

Şekil 253. Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî

Eser Adı Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Arşivdeki nüshalarda bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 5 adet nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası 07.04.1991 tarihinde C. Kosal tarafından neşredilmiştir. Diğer nüshalar El yazım, Bilgisayar yazım, Tâhir Karagöz, Baskı yazım yolu ile neşredilmiştir. T. Karagöz'e ait nüsha Düyek usûlünde neşredilmiş iken diğer nüshalar Sofyan usûlünde notaya alınmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında doyurucu seyirler gösterilmiş, hüseynîaşîran perdelerine yapılan genişlemeler ile rast perdesi güçlendirilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlaması ile kısaca nevâ perdesi duyurulmuş daha sonra eserin sonuna kadar rast perdesi kutbunda doyurucu seyirler işlenerek rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin hemen hemen başından sonuna kadar rast perdesinin güçlendirildiği seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Eserin arşivde yer alan 5 nüshasının 4'ünde Sofyan, 1 tanesinde ise Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. 4'lük tartımlarda ekseriyetle 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ve tartım başlarına gelen hecelerin Sofyan usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturması söz konusudur. "Kelime-i Tevhid" bölümünde yer yer Düyek usûlü kalıplarının eserin usûlünün Sofyan olmasına mâni olmadığı

ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshaların çoğunluğunda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-253).

4.254. Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar Mısın

Şekil 254. Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar Mısın

Eser Adı Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar Mısın

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Hüseyin Erbay

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser "Ökkeş" tarafından Haziran 1980 tarihinde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak nevâ perdesi odağında kullanılan nağmelerde hüseynî, segâh, dügâh gibi muhtelif perdeler kısaca duyurulmuş ve nevâ perdesi sıklıkla güçlendirilerek nüshada ifade edilen 2. bölüme geçmeden rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar seyrinde segâh perdesi civarında yapılan seyirlerin akabinde nevâ perdesinden başlayan nağmeler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin Zemin bölümünde hemen hemen rast perdesi hiç duyurulmaksızın nevâ perdesi odağında seyirler yapılarak karara nevâ perdesinden başlayan nağmeler ile varılmıştır. Bu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast perdesi odağında başlayan Rast makâmı tariflerinden ziyade Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde tarif ettiği nevâ perdesi odağında seyirlerin gösterildiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu görülmektedir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin 4/4'lük zamanlar ile uyumlu şekilde kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserde ekseriyetle 4'lük tartımlar ile 1+1+1+1 şeklinde Sofyan usûlü kalıbı ile uyumlu nağmeler görülürken yer yer 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbı ile uyumlu işleyişler söz konusudur. Bahsi geçen Sofyan usûlü kalıbının eserin başından

sonuna kadar çoğunluğu teşkil etmesi sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-254).

4.255. Tevbe Edelim Zenbimize

Şekil 255. Tevbe Edelim Zenbimize

Eser Adı Tevbe Edelim Zenbimize

Güftekâr Şeyh Kâmil Efendi

Bestekâr Zekâî Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 9 nüshası bulunan eserin tercih edilen nüshası T.T.M.V. tarafından notaya alınarak C. Kosal imzalıdır. Diğer nüshalar H. Kemal Batanay, D. Ergin, C. Kosal, M. İsmail Hakkı Bey (2 adet), Y. Ömürlü ve El yazımı (2 adet) nüshalardan oluşmaktadır. Eserin ekserisinin Düyek usûlünde bestelenmesinin yanında M. İ. Hakkı Bey, Yusuf Ömürlü, D. Ergin'e ait nüshalarda günümüzdeki icrasından daha farklı nağme yapıları görülmektedir. Bu minvalde eserin bazı değişimler göstererek günümüze aktarıldığı ifade edilebilir.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre çargâh perdesinden başlanarak yer yer dügâh perdesi vurgulanmış ve nağme cümlesi rast perdesinde tamamlanmıştır. Eserin Meyan bölümü haricindeki bölümlerde benzer nağmelerin kullanıldığı, küçük nüanslar ile nağmelerin birbirlerinden ayrıldığı görülmektedir. Bu minvalde bahsi geçen nağme cümlesinin dügâh perdesini yer yer duyursa da nağme cümlesinin sonuna kadar dügâh perdesinde kalış yapılmaksızın nağmelerin rast perdesinde tamamlanması ile ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı gösterdiği ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda ifade olduğu üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki 7 nüshanın 6'sında Düyek, 1'inde Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük ya da 8/8'lik zamanlara göre oluşturulduğu görülmektedir. Eserin nağmelerini oluşturan hece vurgularının nağme yapıları ile

4’lük tartımlarda ekseriyetle 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlünün kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Yer yer Düyek usûlünün 8’lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıpları görülse de bu yapıların Sofyan usûlü kalıplarından çok daha nâdir kullanıldığı ifade edilebilir. Bu minvalde eserin nüshaların çoğunluğundan farklı olarak **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-255).

4.256. Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor

Tevhidin çiçekleri
Misk-i amber kokuyor
Saf olmuş yürekleri
İpek koza dokuyor
Medet ya Resullulah
Ehli Beyt Veliyullah
Narı nuru özünde
Pirin vechi gözünde
İkrarında sözünde
Gül cemale bakıyor
Medet ya Resullulah
Ehli Beyt Veliyullah
Halvete bulan neşe
Girdi hulk-i revişe
Sıralanmış peşpeşe
Bülbül gibi şakıyor
Medet ya Resullulah
Ehli Beyt Veliyullah

Haktan gelir aşları
Yontulmuş hamtaşlar
Gönülde gözyaşları
Âyan olmuş akıyor
Medet ya Resullulah
Ehli Beyt Veliyullah
Hem naz hem niyazdalar
Unutulmaz hazdalar
Varlıkları tozdalar
Şimşek olmuş çakıyor
Medet ya Resullulah
Ehli Beyt Veliyullah

Ali Oktay Cevher (10.10.1996)

Şekil 256. Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor

Eser Adı Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor

Güftekâr Ali Oktay Cevher

Bestekâr Özata Ayan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha eserin bestekârı Özata Ayan tarafından 24.10.1996 tarihinde Bilgisayar yazımı yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda ve rast-nevâ arasında yapılan seyirlerden sonra rast perdesinde nağme cümlesi tamamlanmıştır. Rast makâmının duyurulması akabinde nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi kullanılmaksızın Hüzzam nağmeleri (Arel'e göre nevâ'da Hicaz) duyurularak nevâ perdesinde kalış gösterilmiş, Seyrin devamında Rast dizisi sesler ile karar edilerek Sûzinak makâmı duyurulmuştur. Eserin makâm yapısını tafsil eden Zemin bölümünde Rast makâmına Sûzinak makâmının eklenmesi ile karar eden bir seyir yapısının hâkim olduğu görülmektedir. Bahsi geçen seyir yapısı Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kutluğ'a (2000) göre Rast makâmına karara doğru Sûzinak eklenmesi ile teşekkül eden, Rast makâmının işlenmesinden sonra Sûzinak makâmının kısaca gösterilerek rast perdesinde karar veren **Ârâm-ı Can** makâmına daha yakın bir seyir işleyişi gösterildiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik tartımlara göre oluşturulduğu, güfteleri teşkil eden hecelerin de oluşturulan nağmeler ile âhenk oluşturduğu görülmektedir. Esere 8'lik "sus" ile başlanarak ekseriyetle ölçülerde 1+2+1+2+2 şeklinde

kümelenen Düyek usûlü kalıbına göre kurgulanmış nağmeler görülmektedir. Ayrıca ifade edilen nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Yer yer Sofyan usûlü kalıbında işlenen nağme yapıları görülse de bu yapıların azınlıkta olduğu, bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Ârâm-ı Can** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-256).

4.257. Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu

Türbe-i ravzâ-i sultân-ı risâletdir bu
Merkezi-i dâire-i şems-i şerîatdir bu
Eşi'leni eşi'leni yâ şâh Allah hu hu
Ol hareket-i tevellâ-i dergâh-ı mevlâ-yi dil
Vaki-i fermânla eşyâ-yı âlemdir bu
Vasıl olmaz vuslatı geçti zaman u mekân
Eğlen ey dil-i ki hamâbe-i hasretine bu
Dünden varsa şifâdır bu yaz cevk ü şiza
Su-yı ebâbe-i tevellâsı müşevvik bu

Şekil 257. Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu

Eser Adı Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu

Güftekâr Neccarzâde Rızâ Efendi

Bestekâr Sâdettin Kaynak

Arşiv Bilgisi 18829

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser S. Özgün tarafından Bilgisayar yazım yolu ile notaya aktarılmıştır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast makâmı kısaca duyurulduktan sonra nevâ perdesine yönelen seyirde nevâ perdesinde Nihâvend dizisi kullanılarak kalış yapılmıştır. Eserin karar nağmelerinde dügâh-nevâ perdeleri arasında gösterilen seyirlerden sonra hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme gösterilerek ırak perdesinin sık vurgulanması ile karar güçlendirilmiş ve karara segâh perdesi kullanmaksızın kürdî perdesi ile varılmıştır. Söz konusu kürdî perdesi kullanımı Itrî'nin Rast makâmındaki "*Nât-ı Mevlânâ*" eserinin giriş cümlesinde ya da Benli Hasan Ağa'nın Rast Peşrev ve Saz Semâîlerinin giriş seyirlerinde kullanılmış, ele alınan eserde de farklı şekilde karar nağmesinde kullanılmıştır. Söz konusu kürdî kullanımının başlangıç seyrinde kullanılması ile Rast makâmı yapısına halel gelmediği gibi karar nağmesinde kullanılmasının da Rast makâmının yapısına aykırı olmadığı ifade edilebilir. Söz konusu eserin seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinin yanında Itrî'nin "*Nât-ı Mevlânâ*" ve ifade edilen eserler ile benzerlik ve tutarlılık göstermesi hasebiyle nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik ya da/ve 4/4'lük zamanlarda

kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Güfte yapılarının ise nağme yapılarından daha büyük zamanlarda bestelenmesi ve 8/8'lik tartımlar ile uyum sağlaması söz konusudur. Eserdeki nağme ve cümleleri teşkil eden hece vurgularının yer yer Sofyan usûlü kalıplarına uygun biçimlerde kullanıldığı görülse de eserin başından sonuna kadar büyük çoğunluğun Düyek usûlünün 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen yapısı ile âhenk oluşturduğu ifade edilebilir. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-257).

4.258. Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi)

Şekil 258. Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi)

Eser Adı Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi)

Güftekâr Derviş Himmet

Bestekâr Arşivde eserin Hayrullah Tâcettin Efendi'ye atfedilmesinin yanında ele alınan tek nüshada bestekâr bilgisine rastlanmamıştır.

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde bulunan tek nüsha 12.09.1965 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada herhangi bir makâm ismi belirtilmeyen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk iki ölçüde sadece rast perdesi duyurulmuş daha sonra yegâh ve kaba çargâh perdelerinde uzun nağmeler gösterilmiştir. Seyrin devamında hüseynîaşîran perdesine yönelen nağmelerin rast perdesi odağında seyirler gösterdiği, dügâh ve çargâh perdelerinde kalışlar yapılarak rast perdesinde karar ettiği görülmektedir. Söz konusu eserde rast perdesinin vurgulanması ile başlanarak yegâh perdesinin akabinde uzunca kaba çargâh perdesinde kalışlar yapılmıştır. Kaba çargâh perdesindeki uzun kalışlar Rast makâmında alışılmışın dışında olsa da Rast makâmının yapısına ihtilaf oluşturmamaktadır. Ayrıca eserin güfteleri ile bütünlük sağlaması açısından eserde nağme zenginliklerinden ziyade tek perde üzerinde vurgulu nağmeler gösterildiği düşünülmektedir. Eserin bütününe bakıldığında Rast dizisi sesler ve rast perdesi odağında nağmeler kullanılmasının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı göstermesi söz konusudur. Bu sebeple ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

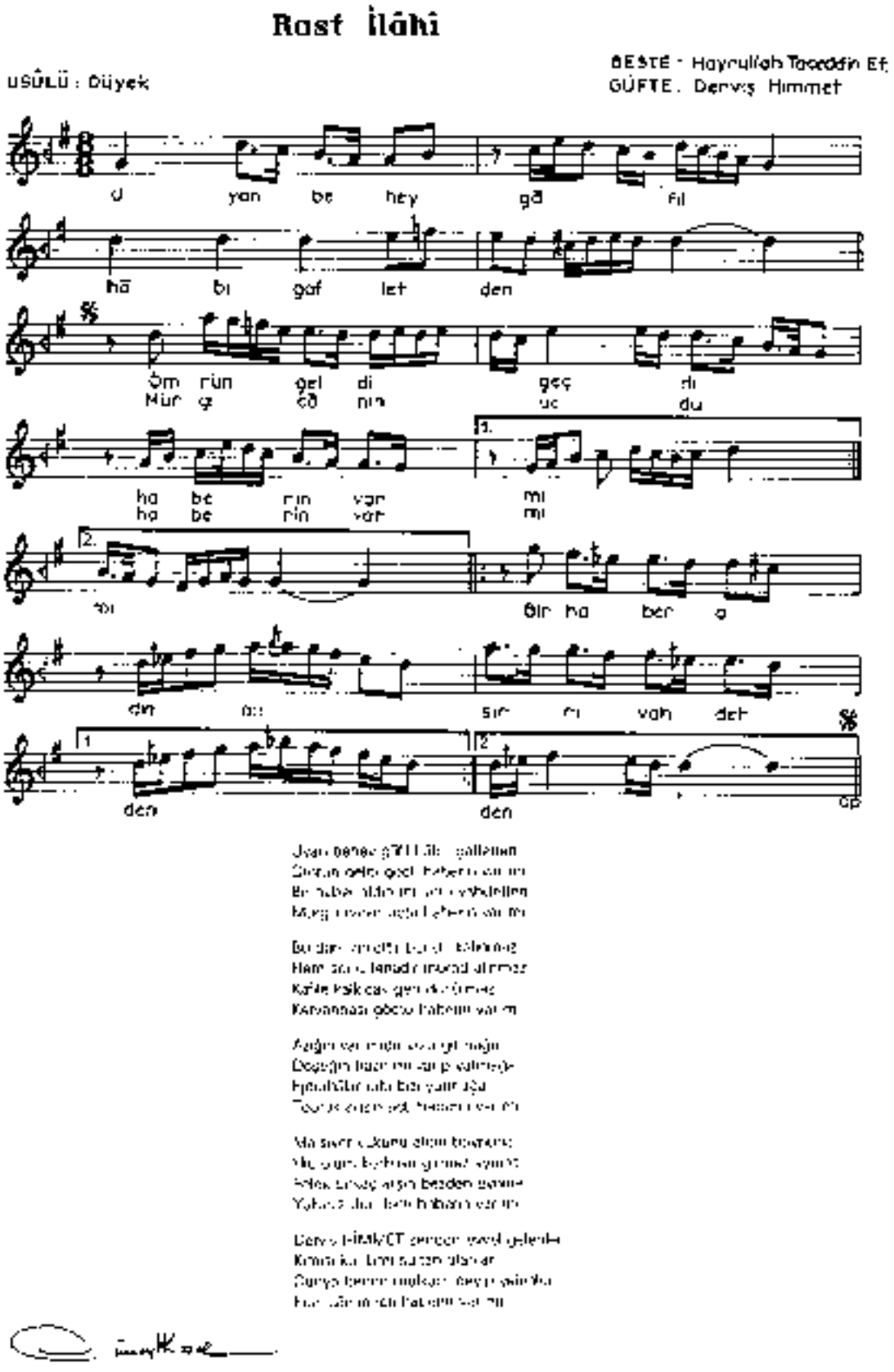
Usûlü Arşivdeki tek nüshada eserin usûlüne dair herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik ya da 4/4'lük ölçümler ile tutarlı yapı göstermesinin yanında, özellikle

eserin ilk ölçüsünde işlenen nağme yapısının, kuvvetli ve zayıf zamanlar ile uyumunun daha çok Düyek usûlüne yakın olduğu görülse de eserin devamında nağmelerin daha ziyâde 4'lük tartımlar ile ölçülen 2+2 ya da 1+1+1+1 şeklinde kümelenen Sofyan usûlü kalıpları ile işlendiği ve hece yapılarının da daha çok Sofyan usûlü ile âhenk oluşturduğu görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-258).

4.259. Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten

Şekil 259. Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten

Eser Adı Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten

Güftekâr Derviş Himmet

Bestekâr Hayrullah Tâcettin Efendi

Arşiv Bilgisi 16060

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 3 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası O.P. tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır. Diğer nüshaları T.T.M.V. ve C. Kosal tarafından notaya alınmıştır. Eserin nüshaları arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında ifade edilen eserde seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak rast perdesi duyurulmaksızın nevâ perdesinden dügâh perdesine doğru seyirler gösterildikten sonra nevâ perdesi vurgulanarak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi ekseninde seyirler gösterilmiş ve nevâ perdesindeki kalış ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde seyre nevâ perdesinden başlanarak hüseynî perdesi yer yer duyurulmuş ve rast perdesinde karar edilmiştir. Esere rast-nevâ atlaması ile başlayan eserin ilk nağmelerinde rast perdesi vurgulanmaksızın nevâ perdesinin sık sık duyurulduğu ve akabinde rast perdesinde kalış yapıldığı, seyrin devamında da nevâ perdesi odağında nağmeler kullanıldığı görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifinden farklı olarak ilk seyirlerde rast-çargâh arasında nağmelerden ziyâde nevâ perdesini duyurduğu ama nevâ perdesinde kalış yapmaksızın rast perdesine nevâ perdesi vurgulanarak dönülmesi söz konusudur. Bu anlamda eserin seyir yapısı itibariyle Rast makâmından ziyâde nevâ perdesinin sık

vurgulanması hasebiyle **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu düşünülmektedir.

Usûlü

Arşivdeki üç nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte yapılarının 8/8'lik ya da 4/4'lük zamanlar ile uyumlu yapılarda tasarlandığı görülmektedir. Eserin Zemin bölümüne 4'lük tartımlar ile başlanarak 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapıların ekseriyetle Sofyan usûlü ile iltisaklı oluşu, Nakarat ve Meyan bölümlerinde de ekseriyetle 8'lik yapıda 1+2+1+2+2 şeklindeki kalıpların Düyek usûlüne yakın olması söz konusudur. Bu minvalde eserin geneli ele alındığında ekseriyeti teşkil eden usûl yapısının nüshalarda da belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde olduğu ifade edilebilir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-259).

4.260. Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu

Uyurken seyrimde kalkdım ağlayu
Hakk'ın divânına elim bağlayu
Şeyhime varsam ağlayu ağlayu
Yeşil alem ile gelir Muhammed

Sancağın aldı da Arş'a yürüdü
Muhammed'in nûru Arş'ı bürüdü
Yüreğimde yağ kalmadı eridi
Yeşil alem ile gelir Muhammed

Hurmadan nalını var ayağında
Taze güller açmış al yanağında
Resûl'ü Allâh'ım göster düşümde
Yeşil alem ile gelir Muhammed

Yunus Emre der ki dünyâ yalandır
Güvenme mâline mâlin talandır
Seherde âşıka uyku haramdır
Yeşil alem ile gelir Muhammed

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI

Şekil 260. Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu

Eser Adı Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Sâmi Savni Özer

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası T.T.M.V. tarafından neşredilmiş ve C. Kosal tarafından imzalıdır. Eserin ikinci nüshası Mithat Arısoy tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Nüshaların birisinde Sofyan olarak ifade edilen usûl diğer nüshada Düyek usûlünde neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde güftenin ilk mısrâsının yer aldığı seyre rast-nevâ atlaması ile başlanarak hemen her ölçü sonunda segâh perdesinde kalışlar yapılmış ve nağme cümlelerinde segâh perdesi sıklıkla vurgulanmıştır. Segâh perdesinde yapılan kalışların akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başından sonuna kadar karar motifleri haricindeki nağme cümlelerinde segâh perdesinin sıklıkla vurgulanması ve ilk nağme cümlesinin segâh perdesinde tamamlanması itibariyle ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Nâsır Dede'nin "*Segâh âgâze edip Rast perdesinde karar ede*" (Kutluğ, 2000, s. 308) şeklinde tariflenen Sazkâr makâmı tarifine daha yakın bir yapı göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshalardan farklı olarak **Sazkâr** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivde ilk sırada yer alan nüshada Sofyan, ikinci sırada Düyek usûlünde neşredilen eserin her iki usulde de icrâsının bulunmasının yanında nağme ve güftelerini oluşturan hecelerin 8/8'lik tartımlara göre kurgulanarak meydana getirildiği söz konusudur. Eserin gerek güfteleri oluşturan heceler gerek nağme yapılarının 8'lik tartımlar ile başlayarak Sofyan usûlünden ziyâde 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü ile daha uyumlu yapı taşıdığı görülmektedir. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi sebebiyle eserin tercih edilen nüshalardan farklı olarak **Düyek** usûlüne daha yakın bir yapısı olduğu tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Sazkâr** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-260).

4.261. Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin

Şekil 261. Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin

Eser Adı Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin

Güftekâr Hayreddin Karaman

Bestekâr Amir Ateş

Arşiv Bilgisi 16430

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası bestekârı Âmir Ateş tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Diğer nüsha ise F. Güneri tarafından Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir. Nüshalar arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak hüseynî perdesine kadar ulaşan nağmelerin herhangi bir perdede kalış yapmaksızın rast perdesine dönerek kalış yaptığı görülmektedir. Seyrin devamında rast-segâh arasında yapılan nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılarak rast perdesi güçlendirilmiştir. Rast perdesinde duyurulan nağmelerden sonra Zemin bölümünde nevâ perdesi ekseninde nağmeler gösterilerek segâh perdesindeki kalış ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar cümlesini de oluşturan Nakarat bölümünde dügâh perdesi odağında başlayan nağmelerden sonra rast perdesi civarında yapılan seyirler ile rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç seyrinde Tatyos Efendi'nin Rast Peşrevinin giriş nağmesine benzer şekilde rast perdesinden hüseynî perdesine doğru seyreden nağmelerin durmaksızın rast perdesine dönerek kalış yaptığı ve devamında rast perdesinde kararı güçlendirdiği görülmektedir. Karar seyrinde de dügâh perdesinde yapılan kalışlardan sonra rast perdesi odağında seyirler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Söz konusu seyir yapısının rast-çargâh arasında başlamasa da rast perdesi odağında başlaması ve rast perdesinin güçlendirilmesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı

tariflerine yakın seyir gösterdiği ayrıca seyir yapısının Tatyos Efendi'nin Rast Peşrevinin başlangıç seyri ile benzerliği hasebiyle ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

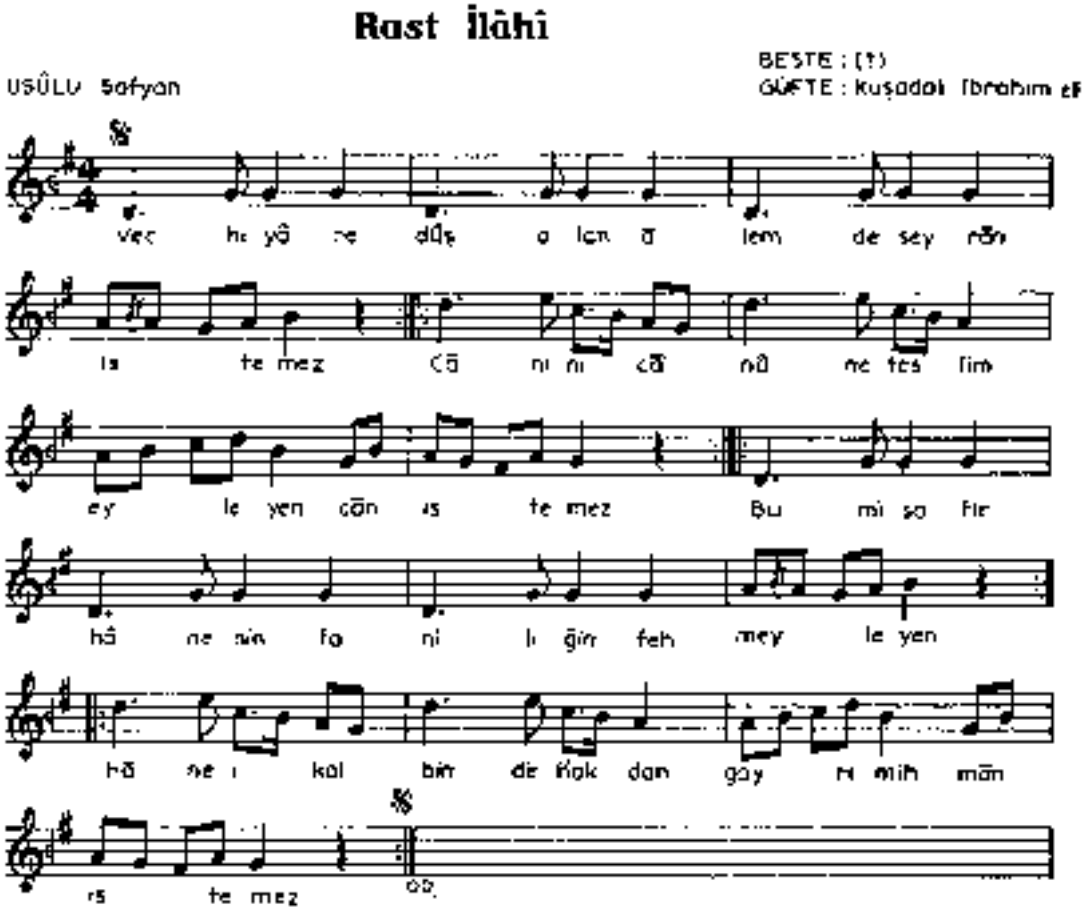
Usûlü

Arşivdeki iki nüshada da Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 8/8'lik tartımlara göre oluşturulduğu, güfteleri teşkil eden hecelerin de oluşturulan nağmeler ile uyum sağladığı görülmektedir. Esere 8'lik "sus" ile başlanarak ekseriyetle ölçülerde 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıbına göre kurgulanmış nağmeler görülmektedir. Ayrıca ifade edilen nağme ve hece vurgularının Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Yer yer Sofyan usûlü kalıbında işlenen nağme yapıları görülse de bu yapıların azınlıkta olduğu, bu doğrultuda ele alınan eserin nüshalarda ifade edildiği üzere Düyek usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-261).

4.262. Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez

Vech-i yâre dûş olan âlemde seyrân istemez
Cânını cânâna teslîm eyleyen cân istemez

Bu misafirhânenin fânîliğin fehmeyleyen
Hürr-ü kalb nec Hak dan gayrı mihmân istemez

Gerçi zîhn-i âmîn-in nefî de vardır tâlibe
Ehl-i esrâra erenler sûret-i cânân istemez

Ireli Bezm-i ezelî mübtegâ cânân seyrine
Bî-kasem ukbâ-yı cânânın verd-i handân istemez

Cümle diyânın Tanrı'dan korkar mı Hak aşıkları
Hak budur erbâb-ı eyke hüsn-ü îmân istemez

Mâsivallahdan mücerred oldu İBRAHİM bugün
Vuslat-i dilâre verdi vasl u hicrân istemez

Şekil 262. Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez

Eser Adı Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez

Güftekâr Kuşadalı İbrahim Efendi

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk sıradaki nüshası O.P. tarafından neşredilerek C. Kosal imzalıdır. Diğer nüsha ise C. Kosal tarafından notaya alınmıştır. Nüshalar arasında makâm ve usûl farkı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanarak rast perdesi vurgulanmış, aynı nağme yapısı üç ölçü buyunca sürdürülerek rast perdesi güçlendirilmiş ve segâh perdesinde kısa kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin Rast dizisinde pestleşerek rast perdesi odağında karar verdiği görülmektedir. Bahsi geçen ilk nağme cümlesinde yegâh-rast atlamaları Rehâvî makâmını akla getirse de yegâh perdelerinin rast perdesini vurgulamak maksadıyla kullanılması söz konusudur. Bu bağlamda eserin başlangıç ve karar cümlelerinde rast perdesi ekseninde yaptığı seyirler sebebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı gösterdiği, bu bağlamda da nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

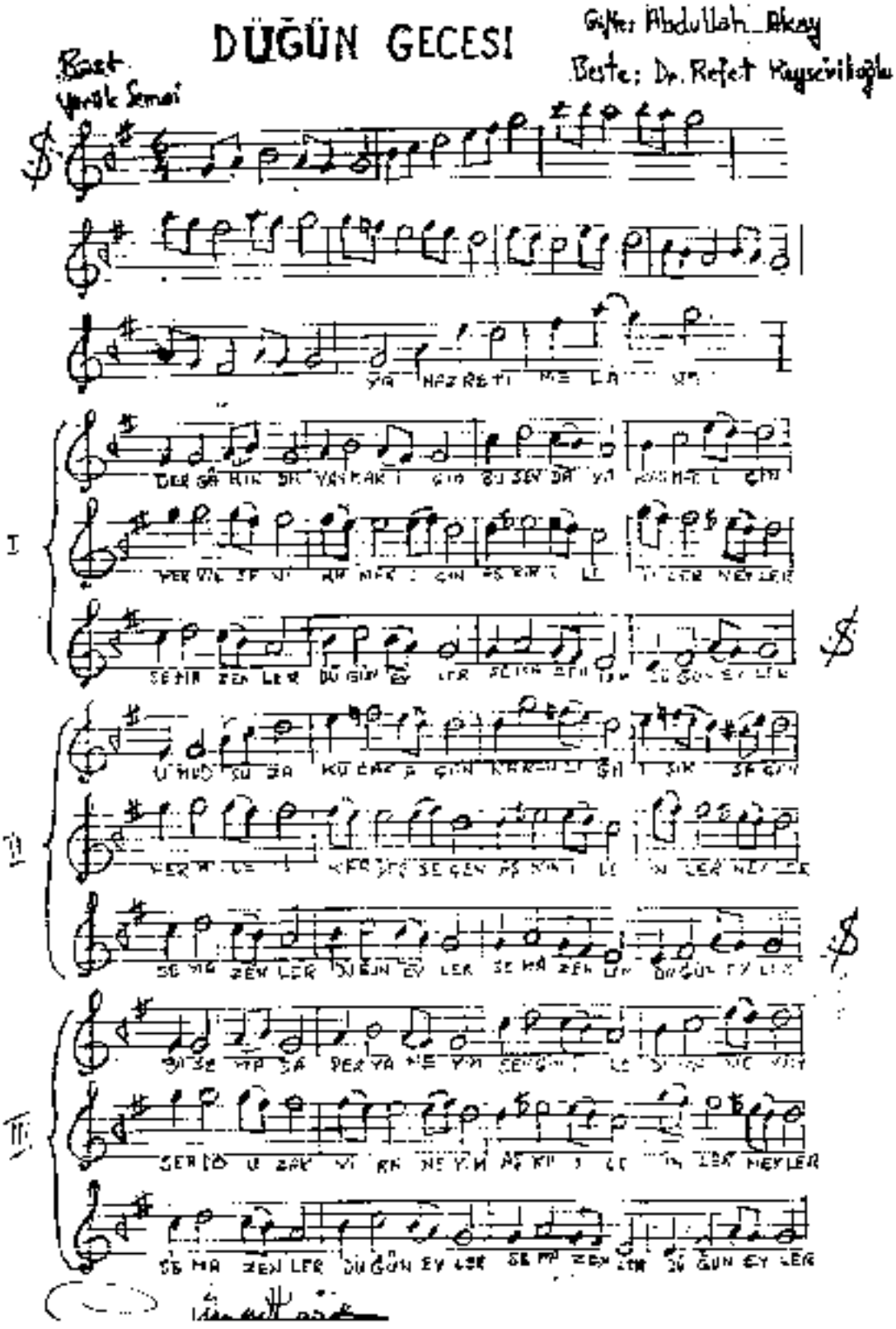
Usûlü Arşivdeki iki nüshada da Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfteleri oluşturan hecelerin 4/4'lük zamanlar ile uygun yapılarda kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin bahsi geçen nağme ve hece yapılarında Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk oluşturarak Sofyan usûlünün 4'lük tartımlarda 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıpları ile bütünlük sağlanması söz konusudur. Bu

bağlamda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde neşredildiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular doğrultusunda eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-262).

4.263. Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin Bu Sevdâ

Şekil 263. Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin Bu Sevdâ

Eser Adı Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin Bu Sevdâ

Güftekâr Abdullah Akay

Bestekâr Refet Kayserilioğlu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilerek C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde "Dergâhında Yanmak İçin" şeklinde başlayan ilk güfteye rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında Rast dizisinde nevâ perdesi civarında yapılan seyirlerden sonra Hüzzam nağmeleri duyurulmuş, nevâ perdesi üzerindeki yapı Rast dizisine dönmeden nevâ perdesinin pest bölgesindeki Rast dizisine yönelinmiş, muhtelif asma kalışlar ve hüseynîaşîran perdesinde kalış yapılarak rast perdesinde karar edilmiştir. Söz konusu eserdeki ilk seyirlerde rast perdesi civarında başlayan nağmelerde rast perdesi güçlendirilmiş, seyrin devamında Hüzzam nağmeleri görülse de karar seyrinde de rast perdesi bölgesinde yapılan nağmeler ile rast perdesi güçlendirilerek karar verilmiştir. Söz konusu nağme yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Yürük Semâî usûlünde neşredilen eser 6/4'lük kalıplar ile ölçülendirilerek ile neşredilmiştir. Ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamanlara göre tasarlandığı ve eserin sonuna kadar bu şekilde sürdüğü görülmektedir. Bunun yanında eserin darp yapıları Yürük Semâî usûlü ile âhenkli yapı gösterse de

mertebesinin 4’lük tartımlar ile kullanıldığı ifade edilebilir. Bu bağlamda nüshada da ifade edilen 6/4’lük zaman kalıbının Sengin Semâî usûlü mertebesi ile daha tutarlı oluşu gerekçesi ile eserin **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sengin Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-263).

4.264. Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd

Yâ Rab bize aşkın ver
Tevhîd edelim tevhîd
Esrârına lâyık gör
Tevhîd edelim tevhîd.

Tevhîd eden İslâmdır
Hakk'tan bize ikramdır
Hamdeyleyecek demdir
Tevhîd edelim tevhîd.

Aklın sana yâr olmaz
Gaflet ile kâr olmaz
Boş kalplere nûr olmaz
Tevhîd edelim tevhîd.

Yâ Rab bu ne hikmettir
Meydân-ı muhabbettir
Dervişlere kısmettir
Tevhîd edelim tevhîd.

İlmin sana hâl olsun
Âlemde misâl olsun
Mânâda visâl olsun
Tevhîd edelim tevhîd.

Sultânına ermişken
Meclîsine girmişken
Hakk fırsatı vermişken
Tevhîd edelim tevhîd.

VEZNİ: Mef ûlü / Me fâ î lün

Şekil 264. Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd

Eser Adı Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd

Güftekâr Haydar Akdemir

Bestekâr Haydar Akdemir

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi kutbunda doyurucu seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesi odağında gösterilen seyirlerin akabinde rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi güçlendirilmiş, segâh perdesinde kalış yapılarak rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Eserin karar cümlesinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin segâh ve dügâh perdelerinde yaptığı kademeli pestleşmeler gösterilmiş ve rast perdesi odağında yapılan son seyir ile rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserde rast perdesi odağında başlayan ve karar veren nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada 6/4'lük tartım ile Yürük Semâî usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 6/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserin bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin 4'lük tartımlarda 3+1+2 şeklinde kümelenen Sengin Semâî usûlünün kalıbına ve kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk oluşturması söz konusudur. Eserin gideri ve tartımları itibariyle 8'lik zamanlardan değil 4'lük zamanlardan mülhem oluşu, bu sebeple nüshada belirtilen Yürük

Semâî usûlünden ziyâde **Sengin Semâî** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular doğrultusunda eserin **Rast** makâmında ve **Sengin Semâî** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-264).

4.265. Yâ Râb Günâhım Affet

Şekil 265. Yâ Râb Günâhım Affet

Eser Adı Yâ Râb Günâhım Affet

Güftekâr Sefer Dal (Muhibbî)

Bestekâr Mustafa Hâkan Alvan

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser bestekârı H. Alvan tarafından 10.08.1994 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre nevâ perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalmaksızın nevâ perdesi güçlendirilmiş ve rast perdesine nevâ perdesinden 16'lık tartımlar ile varılarak nevâ perdesi vurgulanmıştır. Seyrin devamında benzer nağmeler kullanılmasının yanında rast-gerdâniye atlaması yapılarak nevâ perdesine Nihâvend dizisi ile inilerek nevâ perdesi vurgulanmıştır. Eserin karar cümlesinde de aynı nağme yapısı kullanılarak rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserde başlangıç ve karar nağmelerinde rast perdesinden evvel nevâ perdesinin güçlendirilmesi ve daha sonra rast perdesinde kalış yapılan seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde ifade ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

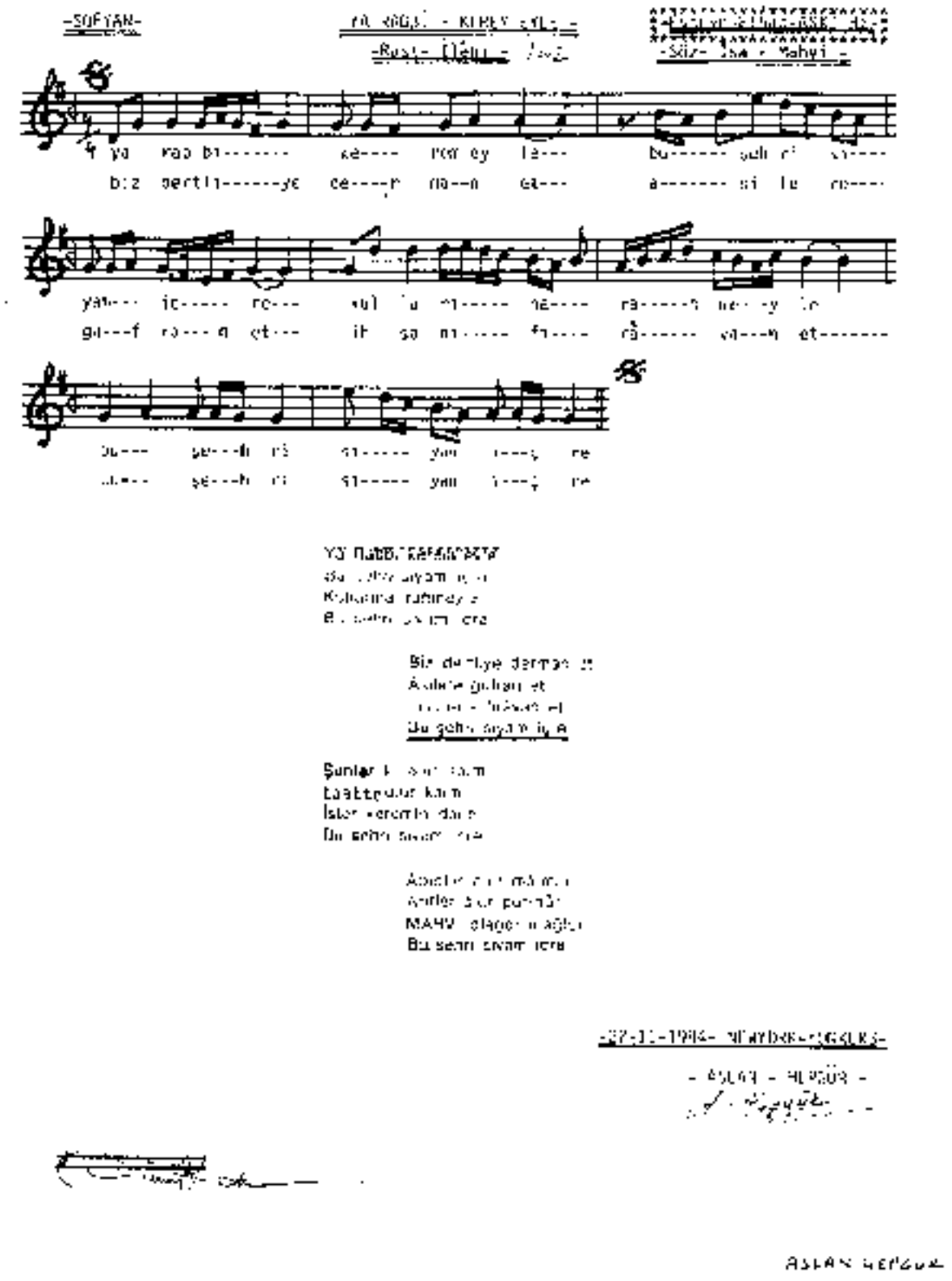
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserde nağme ve güfteleri teşkil eden heceler 4/4'lük zamanlara göre kurgulanarak teşekkül edilmiştir. Eserin ekserîsinde 4'lük zamanlarda kullanılan 1+1+1+1 şeklindeki kümelenen yapıların Sofyan usûlü ile uyumu söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf

zamanları ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-265).

4.266. Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre

Şekil 266. Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre

Eser Adı Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre

Güftekâr Îsâ Mahvi Efendi

Bestekâr Muzaffer Ozak (Aşkî)

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser A. Hepgür tarafından 22.11.1984 tarihinde neşredilmiş ve C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre yegâh-rast atlaması ile başlanmasının akabinde kısaca rast odağında nağmeler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında dügâh perdesi duyurulduktan sonra hüseynî perdesine kadar tizleşilmesinin akabinde yine rast odağında yapılan kısa nağmeler ile rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Eserin karar seyirlerinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerin segâh ve dügâh perdelerini duyurduktan sonra hüseynî perdesine kadar tizleşerek rast perdesinde karara vardığı görülmektedir. Söz konusu eserdeki seyrin rast perdesi odağında başlaması ve rast perdesini yer yer güçlendirerek kalış yapılması ve rast perdesinde karar vermesinin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılığı sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerini teşekkül eden hecelerin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 2+2 ya da 2+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhengi ve söz konusu yapıların eserin sonuna kadar bütünlük sağladığı ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-266).

4.267. Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün

Ya Rabbi zâtın hakkı çün
(Aman aman illallah hû yâ HÛ yâ hû)
Cümle sıfâtın hakkı çün
(Aman aman illallah hû hû hû yâ hû)
Gösteri bize cemâlini

Şekil 267. Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün

Eser Adı Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün

Güftekâr Arşivdeki tek nüshada güftekâr bilgisine rastlanmayan eserin güftelerinin Yûnus Emre'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Y. Ömürlü tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak herhangi bir perdede asma kalış yapılmaksızın Rast dizisinde hüseynî perdesine kadar tizleşilmesinin akabinde kısaca Nikriz çeşni gösterilmiş ve Rast dizisi ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. 16/4'lük zaman teşkil eden bahsi geçen nağme cümlesinde Rast makâmı duyurulmasından sonra seyrin devamında rast odağında gösterilen seyirler ile Rast makâmı seyri güçlendirilmiştir. Eserin Meyan bölümünde Nevâ perdesi güçlendirilerek sıklıkla Nişâbur geçkileri duyurulmuş ve Rast dizisine dönülmüştür. (Eserin güftelerinde yer alan "Göster Bize Cemâlini" mısrâsı notada yer almasa da eserin makâm ve kararı itibariyle Zemin bölümüne yazılmıştır). Bu bağlamda ele alınan eserin ilk ve karar nağmelerinde rast perdesi odağında gösterilen nağme ve kalışlar hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı gösterdiği ve eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde bestelendiği ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin, nüshada ifade edilen 8/8'lik tartım ve Düyek usûlünün kalıbından ziyâde 16/4'lük zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bunun yanında Zemin bölümünün yarısındaki "Yâ Rabbi Zâtın Sırrı Hakkıçün"

güftesinin yer aldığı 16/4'lük zaman ve devamındaki 16/4'lük zamanın güfte ve nağme yapısı yönünden ayrı yapıda oluşu, bu yapının eserin devamında da 16/4'lük zamanlara göre tasarlandığı ifade edilebilir. Eserdeki nağme yapılarının 4+4+4+4 şeklindeki kalıplara göre oluşarak Nim Hafif usûlünün hem ana kalıbı hem de velvelesi ile bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Nim Hafif** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Nim Hafif** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-267).

4.268. Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden

Şekil 268. Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden

Eser Adı Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden

Güftekâr Ali Ufki Bey

Bestekâr Ali Ufki Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiş ve C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivdeki nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesinde kalış yapılmaksızın önce segâh perdesine daha sonra nevâ perdesine yönelinerek kalış yapılmıştır. Seyrin devamında gerdâniye perdesine kadar tizleşen seyirlerden sonra tekrar nevâ perdesi duyurularak nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar cümlesinde gerdâniye perdesinden başlayan nağmelerin segâh ve nevâ perdelerini güçlendirdiği, rast-nevâ atlamasından sonra rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eserin Zemin bölümünde rast perdesinde kalış yapılmadan Evsat usûlünün gerek yarı zamanında gerek sonunda nevâ perdesinde yapılan kalışların ve yapılan seyirlerde rast perdesini kutup almaksızın nevâ perdesi ekseninde yapılan nağmelerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde ifade ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmı tarifine benzer yapı taşıdığı ifade edilebilir.

Usûlü	Arşivdeki tek nüshasında Evsat usûlünde neşredilen eserin 5+4+4+5+4+4 şeklindeki küme vuruşlarına göre kümelenerek ölçülere ayrılması söz konusudur. Eserdeki güfte ve nağme yapılarının 26 zamana göre kurgulandığı ve cümlelerin 26 zamanda tamamlandığı görülmektedir. Eserdeki nağme ve güfte kurgusunun 26 zamanda tamamlanmasına ek olarak eserdeki nağme ve hecelerin usûl darplarındaki vurguları ile Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarındaki yapı büyük oranda bütünlük sağlamaktadır. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-268).

4.269. Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

YA RESÛLALLAH ŞEFAAT EYLE ALLAH AŞKINA
BEN GARİBİM SEN İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA
NİÂMURADIM BER MURAD ET YA RESULALLAH MEDED
BEN GARİBİM SEN İNAYET EYLE ALLAH AŞKINA.

Müf. Dervîş Fikret Kalliyakudan istinsah edilmiştir, 1989.

Şekil 269. Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

Eser Adı Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Zekâî Dede

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 5 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası 02.01.1989 tarihinde M. Arısoy tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir. Diğer nüshalar Bilgisayar yazım, İ.B.K.Y., El yazım ve Ziyâ tarafından notaya alınmıştır. Eser Tevşih, Na't ve İlâhi formlarında ifade edilmiş, makâm ve usûl yönünden farklılık gösterilmemektedir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre çargâh perdesinden başlanarak dügâh-hüseynî perdeleri arasında yapılan ilk seyirlerde herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın nağme cümlesinin sonunda rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Rast perdesinde kalış yapıldıktan sonra gerdâniye perdesine yönelen nağmelerin segâh perdesini duyurduğu, sonrasında Hüzzam nağmeleri kısaca duyurularak segâh perdesinde kalış yapıldığı, Rast dizisine dönülerek de rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Bu minvalde ele alınan eserin seyre Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin rast-çargâh perdeleri arasında ve rast perdesi odağında işleyen târifleri doğrultusunda başlamasa da herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılması itibariyle ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir seyir yapısı gösterdiği tespit edilmiştir.

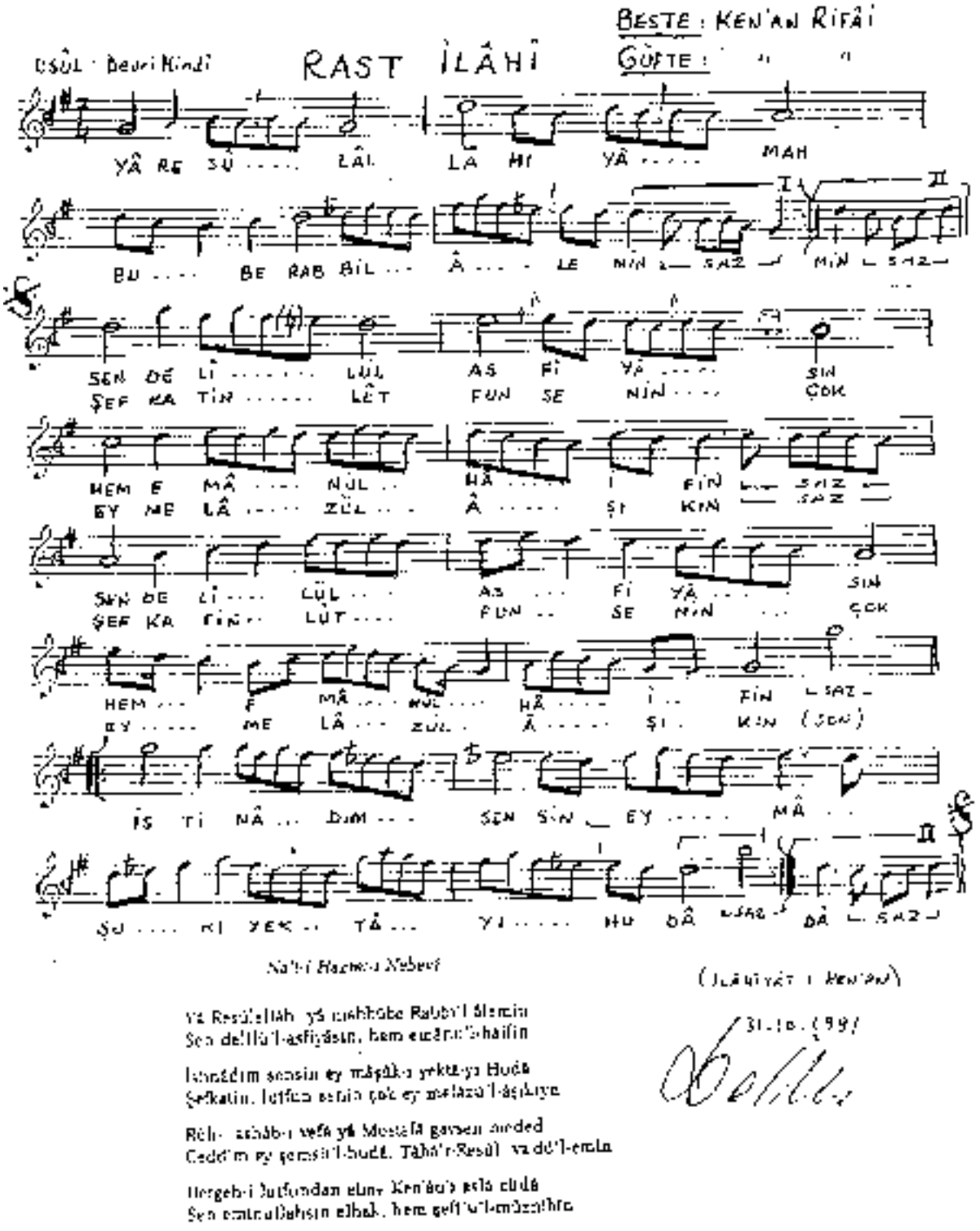
Usûlü

Arşivde yer alan tüm nüshalarda 7/8'lik tartımlar ile Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7/8'lik zamanlara göre tasarlandığı ve bahsi geçen cümlelerin 7 zamana göre teşekkül edildiği görülmektedir. Eserin Devr-i Hindi usûlünün 8'lik tartımlardan oluşan 3+2+2 şeklinde kümelenen kalıplarının nağme ve güfte yapıları ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Devr-i Hindi** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-269).

4.270. Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin

Şekil 270. Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin

Eser Adı Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin

Güftekâr Kenan Rifâî

Bestekâr Kenan Rifâî

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk nüshası D. Ergin tarafından 31.10.1991 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir. Diğer nüsha Y. Ömürlü'ye ait olup C. Kosal imzalıdır. Nüshalar arasında makâm ve usûl yönünden farklılık bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak kısaca rast perdesi odağında gösterilen nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesindeki kalıştan sonra nevâ perdesine yönelen seyirde dügâh perdesi duyurulmuş ve tekrar nevâ perdesine yönelinerek Hüzzam nağmeleri işlenmiş, dönüş dolabında rast perdesinde kalış yapılarak Basit Sûzinak makâmı duyurulmuş, ikinci dolapta nevâ perdesi ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde bir önceki seyirde kullanılan Hüzzam nağmeleri tekrar Rast dizisine dönüştürülerek nevâ perdesi ekseninde seyirler ile başlanmış, segâh, çargâh, dügâh gibi perdelerde muhtelif asma kalışlar yapılarak rast perdesine varılmıştır. Rast perdesinde kalış yapıldıktan sonra rast perdesi civarında yapılan seyirler ile karar güçlendirilmiş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Söz konusu eserin Zemin bölümünde Basit Sûzinak makâmı duyurulsa da eserin genelindeki başlangıç ve karar nağmelerinde Rast dizisinde ve rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde karar verilmiştir. Bu sebeple ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olduğu ve nüshalarda ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Arşivdeki iki nüshada da Devr-i Hindi usûlünde neşredilen eserin nağme cümlelerinin 7/4'lük zamanlarda, güfte cümlelerinin de daha büyük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve gü fteleri oluşturan hece vurgularının 4'lük tartımlarda 3+2+2 şeklinde kümelenen Ağır Devr-i Hindi usûlünün kalıbı ve kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk göstermesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin gider ve mertebe itibariyle nüshada ifade edilen Devr-i Hindi usûlünün 7/8'lik yapısından ziyâde 7/4'lük tartımda ifade edilen **Ağır Devr-i Hindi** usûlü ile bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Ağır Devr-i Hindi** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-270).

4.271. Yanan Kalbe Devâsın Sen

Şekil 271. Yanan Kalbe Devâsın Sen

Eser Adı Yanan Kalbe Devâsın Sen

Güftekâr Yaman Dede

Bestekâr Ali Kemal Belviranlı

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Baskı yazım yolu ile neşredilmiştir. Eserin güftekârı "Yanar" Dede şeklinde ifade edilse de arşiv içerisinde "Yaman" Dede şeklinde belirtilmiştir. Bu minvalde yazılan nota nüshasında güftekâr bilgisi Yaman Dede şeklinde düzeltilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında çargâh perdesi güçlendirilerek Rast dizisinde kullanılan nağmeler ile dügâh perdesindeki kalış ile Nakarat bölümüne geçilmiştir. Eserin karar seyirlerini de oluşturan Nakarat bölümünde nevâ perdesinin güçlendirilerek başlandığı nağmelerde Rast dizisi sesleri ile muhtelif asma kalışlar yapılarak hüseynîaşîran perdesine kadar genişleme ile karar güçlendirilerek rast bölgesindeki seyirler ile karar verilmiştir. Söz konusu eserde başlangıç ve karar nağmelerinde rast odağında kullanılan seyirlerin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshasında Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edilmesi söz konusudur. Bahsi geçen nağme ve gufteleri oluşturan hece vurgularının 8'lik tartımlar ile 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlünün kalıbı ve Düyek usûlünün kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk

oluşturduğu görülmektedir. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tepit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-271).

4.272. Yandır Beni Yanayım Allah Allah

Şekil 272. Yandır Beni Yanayım Allah Allah

Eser Adı Yandır Beni Yanayım Allah Allah

Güftekâr Davut Yılmaz

Bestekâr Hüsnü Üstün

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser Bilgisayar yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast-çargâh perdeleri arasında gösterilen seyirlerden sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında segâh, nevâ, dügâh gibi muhtelif perdelerde yapılan asma kalışlar sonrasında Zemin bölümü rast perdesindeki kalış ile tamamlanmıştır. Nakarat bölümüne gerdâniye perdesinden başlanarak Mâhur makâmı duyurulmuş ve karar seyrinde dügâh perdesindeki kalıştan sonra çargâh perdesinden başlayan nağmelerin kademeli olarak pestleşerek rast perdesinde kararı tamamladığı görülmektedir. Eserdeki seyir yapısına rast perdesi odağında başlayan nağmelerde Rast makâmı duyurulmuş, karar seyrinde de rast odağında seyirler gösterilmiştir. Söz konusu seyrin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermesi sebebiyle ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/4'lük yapılarda oluşmasının yanında bu yapıların 4/4'lük tartımlar ile uyumlu yapı teşkil ettiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfteleri oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 1+1+1+1 ve 2+1+1 şeklinde kümelenen yapıları ve kuvvetli-zayıf zamanları ile âhenk sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan

	eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-272).

4.273. Yar Yüreğim Yar Gör ki Neler Var

Şekil 273. Yar Yüreğim Yar Gör ki Neler Var

Eser Adı Yar Yüreğim Yar Gör ki Neler Var

Güftekâr Âşık Yûnus

Bestekâr Tâhir Karagöz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser, bestekârı T. Karagöz tarafından neşredilmiştir ve C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-yegâh atlaması ile başlanarak ilk nağme cümlesinde rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında yine başlangıç bölümünde işlenen nağme yapısı kullanılmıştır. Akabinde nevâ perdesinden başlayan nağmelerde segâh perdesinde kalış gösterilmiş, karar seyrinde de rast perdesi odağında nağmeler ile rast perdesinde güfte tamamlanmış, saz bölümünde yegâh perdesi vurgulanarak karar verilmiştir. Eserin genel yapısı dar bir aralıkta sürdürülmüş ve benzer nağmeler kullanılmıştır. Yer yer yegâh perdesi vurgulansa da bu işleyişlerin rast perdesini vurguladığı söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı olması hasebiyle ele alınan eserin **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir. Bahsi geçen nağme ve güfte cümlelerinin nüshada ifade edilen Düyek usûlünün 8'lik tartımlarda 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbından ziyâde 4'lük tartımlara göre ve Sofyan usûlünün 2+2 ve 1+1+1+1 şeklindeki kalıpları ile âhenk gösterdiği ifade edilebilir. Bu bağlamda eserin nüshada belirtilen Düyek usûlünden ziyâde **Sofyan** usûlüne daha yakın yapıda bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-273).

4.274. Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi

Şekil 274. Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi

Eser Adı Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi

Güftekâr Yûnus Emre

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 11.11.1997 tarihinde H. Alvan tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-hüseynî atlaması ile başlanarak ilk nağmeler nevâ perdesi odağında kullanılmış ve nevâ perdesinde kalış yapılmıştır. Nevâ perdesinin güçlendirilmesinden sonra segâh perdesi kısaca duyurulmuş ve tekrar nevâ perdesi duyurularak rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar seyrine nevâ perdesinden başlayan nağmelerin rast perdesini duyurması akabinde tekrar nevâ vurgusu ile rast perdesinde kalış yaptığı, rast orağında kullanılan nağmeler ile rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Eserdeki başlangıç nağmelerinde işlenen nevâ perdesi odağındaki seyir ve kalışların Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icra edilir*" şeklinde ifade ettiği **Pençgâh-ı Asl** makâmı ile daha tutarlı bir seyir yapısı gösterdiği ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde belirtilen eserin nağme cümlelerinin 4/4'lük, güfte cümlelerinin de 8/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Bunun yanında eserde yer alan nağme ve güftelerin alt bileşenini oluşturan hece vurgularının Sofyan usûlünün 1+1+1+1 şeklinde kümelenen kalıplarındaki kuvvetli (özellikle mısra başlarındaki 4'lük tartımdaki "sus") ve zayıf zamanları ile âhengi ve söz konusu yapıların bütünlük gösterdiği ifade edilebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada

ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-274).

4.275. Yıkıldı Kalmadı Zulmet

■

Şekil 275. Yıkıldı Kalmadı Zulmet

Eser Adı Yıkıldı Kalmadı Zulmet

Güftekâr Tevfik Çapacı

Bestekâr Yusuf Kalyoncu

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 08.05.1983 tarihinde D. Çakmak tarafından neşredilmiş ve C. Kosal imzalıdır.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde rast-nevâ perdeleri arasında yapılan nağmelerde herhangi bir perdede kalmaksızın rast perdesine dönülerek kalış yapılmıştır. İlk nağme cümlesinde Rast makâmı duyurulduktan sonra segâh ve dügâh perdelerinde kalışlar yapılarak Zemin bölümü rast perdesinde sonlandırılmıştır. Eserin karar cümlesinde yine rast perdesi odağında gösterilen seyirlerin akabinde rast perdesinde karar verilmiştir. Bu bağlamda eserin ilk nağme cümlesinde Rast makâmı göstermesi ve rast perdesi odağında karar vermesi hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı seyir yapısı görülmektedir. Bu doğrultuda eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

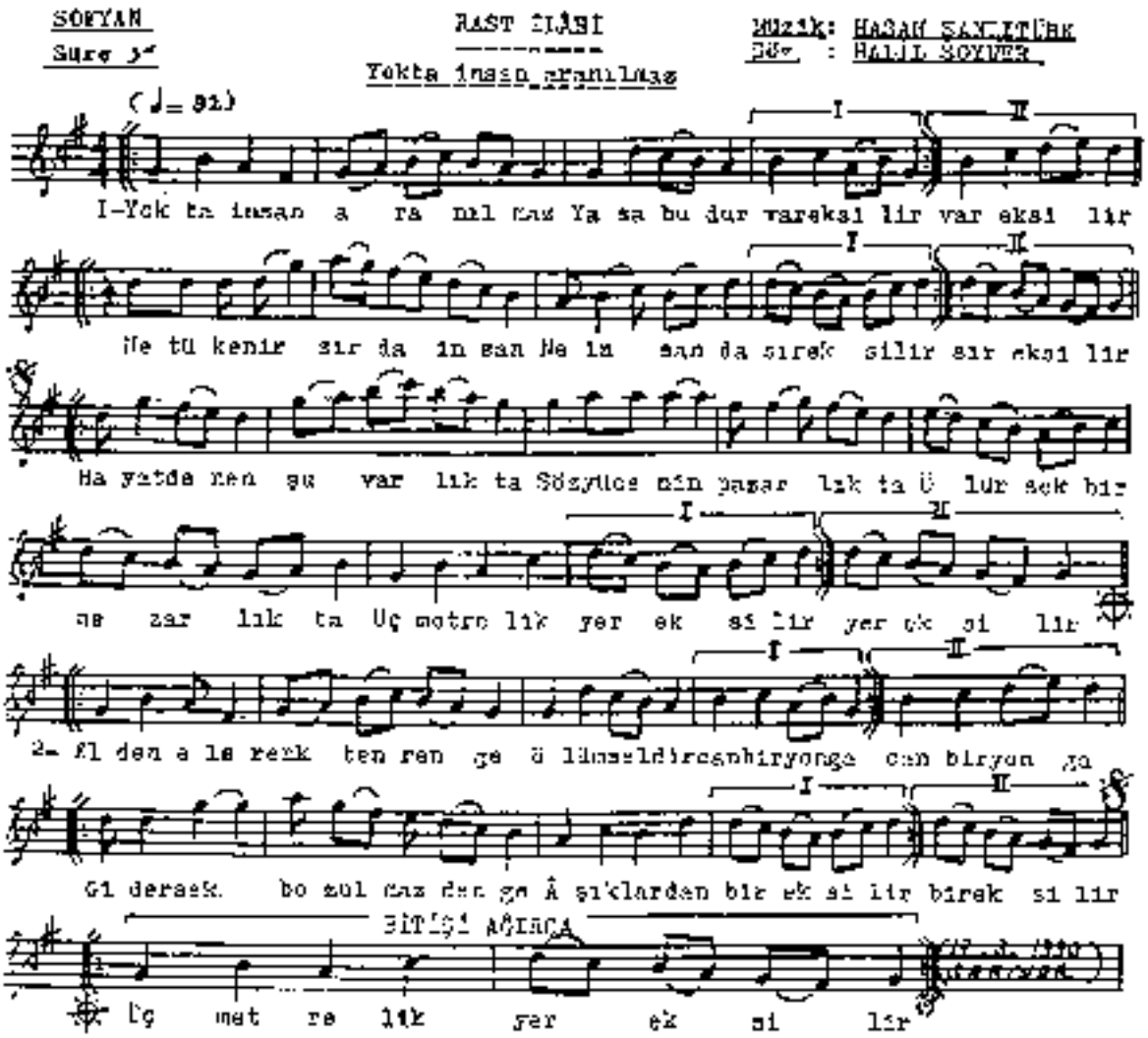
Usûlü Arşivdeki tek nüshada Sofyan usûlünde bestelendiği ifade edilen eser ele alınan nüshada 4/4'lük tartımlar ile ölçülendirilmiştir. Eserin nağme ve güftelerinin 8/8'lik ya da 4/4'lük ölçümler ile tutarlı yapı göstermesinin yanında, özellikle eserin ilk ölçüsünde işlenen nağme yapısının, kuvvetli ve zayıf zamanlar ile uyumunun daha çok Sofyan usûlüne yakın olduğu görülse de eserin devamında nağmelerin daha ziyâde 8'lik tartımlar ile ölçülen 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen Düyek usûlü kalıpları ile işlendiği ve hece yapılarının da daha

çok Düyek usûlü ile âhenk oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshadan farklı olarak **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-275).

4.276. Yokta İnsan Aranılmaz

I - Yokta insan aranılmaz
Yasa budur var eksilir
Ne tükenir sırda insan
Ne insanda sır tükenir.

(NAKARAT)

Hayat denen su varlıkta
Söz yiğenin mezarlıkta
Öldürsen bir demarlıkta
Üç metrelik yer aksilir.

2 - Rüdoo cle,renkten renge
Öluz seldir,can bir yonga
Şiderse k bozulmaz denge
Aşıklardan bir eksilir.

(NAKARAT)

Şekil 276. Yokta İnsan Aranılmaz

Eser Adı Yokta İnsan Aranılmaz

Güftekâr Halil Soyuer

Bestekâr Hasan Şanlıtürk

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 17.03.1990 tarihinde Ziya tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında gösterilen nağmelerden sonra rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında rast-nevâ atlaması yapılarak dönüş dolabında rast, ikinci dolapta nevâ perdesi ile diğer bölüme bağlanmıştır. Seyrin devamında nevâ perdesi civarında seyirler gösterilmiş ve rast perdesindeki kalışla Nakarat bölümüne geçilmiştir. Nakarat bölümünde gerdâniye perdesi üzerinde tiz çargâh perdesine kadar genişlemeler gösterilmiş ve karar seyrinde Rast dizisi nağmeler ile nevâ, çargâh ve segâh perdeleri kademeli şekilde duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç seyrinde rast perdesi odağında seyirler gösterilmesi ve rast perdesinde kalış yapılması, karar seyrinde rast perdesi civarında seyirler gösterilerek rast perdesinde karar veren seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlılık göstermesi hasebiyle ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer verilen tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen nağme ve güfte yapılarındaki hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile uyumu, Sofyan usûlünün 1+1+1+1

şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük göstermesi söz konusudur. Bu doğrultuda ele alınan eserin nüshada belirtildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-276).

4.277. Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre

Şekil 277. Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre

Eser Adı Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre

Güftekâr Belirsiz

Bestekâr Belirsiz

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında seyirlerde dügâh perdesi duyurulmuş ve çargâh perdesinden dönüp rast perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında aynı nağme yapısı işlenerek nevâ perdesi güçlendirilmiştir. Eserin genelinde Rast dizisi kullanılarak rast-nevâ perdeleri arasında nağmeler kullanılmış karar cümlesinde de yegâh-rast atlamaları ve nevâ perdesi vurgulanarak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç seyrinde rast perdesi odağında başlayan nağmelerde Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin tarif ettiği Rast makâmına benzer nağme yapısı görülmesinin yanında karar cümlesinde yegâh perdesi duyurularak nevâ perdesinden rast perdesine yönelen nağmeler görülmektedir. Karar cümlelerinde yegâh ve nevâ perdeleri kullanımları ile Rehâvî makâmına benzer seyirler görülse de eserin başlangıcından itibaren bu yapının kullanılmadığı, ilk nağme cümlesinde rast odağında başlayan seyirlerin yegâh perdelerini karar cümlesine kadar vurgulamadığı söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin **Rast** makâmına daha yakın bir yapı taşıdığı tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde neşredilen eserde güfte ve nağme cümlelerinin 8/8'lik zamanlarda tasarlanan ölçüler ile oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki hemen her ölçüye 8'lik "sus" ya da 8'lik sesler ile başlanarak Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile tutarlı yapılar

gösterilmesinin yanında güftelerdeki hece vurgularının söz konusu kalıp ve Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük oluşturacak şekilde teşekkül edilmesi söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-277).

4.278. Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere

Şekil 278. Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere

Eser Adı Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere

Güftekâr Enver Baytan

Bestekâr Dursun Çakmak

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 10 Eylül 1998 tarihinde bestekârı D. Çakmak tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında bestelendiği ifade edilen eserde seyre rast perdesi duyurulmaksızın nevâ perdesi odağında nağmeler ile başlanarak nevâ perdesi güçlendirilmiş, nevâ perdesi üzerinde Rast dizisi sesler ile seyirler yapılmış daha sonra rast perdesinde kalış gösterilmiştir. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde eserin genelinde nevâ perdesinin odağında seyreden nağmelerde nevâ perdesinde kalışlar yapılmış ve Zemin bölümü rast perdesindeki kalış ile tamamlanmıştır. Eserin karar seyrinde yine nevâ perdesi civarında seyreden nağmelerin sadece en sonunda rast perdesini duyurarak karar verdiği görülmektedir. Söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kantemiroğlu'nun "*Eskiler, Nevâ makamı ile Rast makamı birleştirilir ve böylece Pencgâh makamı icrâ edilir*" şeklinde ifade edilen **Pençgâh-ı Asl** makâmına daha yakın olduğu ifade edilebilir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Düyek usûlünde ifade edilen eserde nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik zamanlara göre kurgulanarak oluşturulduğu görülmektedir. Eserdeki nağmeleri oluşturan ölçülerin tümünde 8'lik "sus" ya da 8'lik sesler kullanılarak başlayan yapıların Düyek usûlünün 1+2+1+2+2 şeklinde kümelenen kalıbı ile bütünlük oluşturması söz konusudur. Ayrıca eserdeki hece vurguları ve nağmelerin Düyek usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenkli yapı

oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Düyek** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular doğrultusunda eserin **Pençgâh-ı Asl** makâmında ve **Düyek** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-278).

4.279. Zâkir Safâya İrişür

Şekil 279. Zâkir Safâya İrişür

Eser Adı Zâkir Safâya İrişür

Güftekâr Aziz Mahmut Hüdâî

Bestekâr Hasan Şanlıtürk

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser El yazımı yolu ile Ziya tarafından neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast-segâh atlaması ile başlanarak segâh perdesi duyurmuş ve çargâh perdesinden dönülerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalıştan sonra nevâ perdesi duyurulmuş, dönüş dolabında rast perdesinde kalış yapılmış, sonraki bölüme geçiş dolabında nevâ perdesi ile geçiş yapılmıştır. Eserin karar seyrinde nevâ perdesi civarında yapılan seyirler gösterilmiş ve rast perdesinde kısa kalış yapılmış, nevâ perdesi tekrar duyurularak rast perdesinde karar verilmiştir. Eserin başlangıç seyrinde segâh perdesi duyurulsa da devamında segâh perdesi güçlendirilmeksizin rast-çargâh arasında yapılan nağmeler ile rast perdesinde kalış yapılmıştır. Bu sebeple söz konusu seyir yapısının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzer yapıda kullanıldığı ve nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan tek nüshada Sofyan usûlünde neşredilen eserde nağme ve güfteleri oluşturan heceler 4/4'lük zamanlara göre tasarlanarak teşekkül edilmiştir. Eserin çoğunluğunda 4'lük zamanlarda kullanılan 1+1+1+1 şeklindeki kümelenen yapıların Sofyan usûlü ile uyumu söz konusudur. Ayrıca eserdeki nağme ve hece vurgularının Sofyan usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile bütünlük sağladığı görülmektedir. Bu

minvalde eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgular ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-279).

4.280. Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan

Şekil 280. Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan

Eser Adı Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan

Güftekâr Akşemseddin

Bestekâr Çayırlı İsmail Hakkı Bey

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde 2 nüshası bulunan eserin tercih edilen ilk sırasındaki nüsha Y. Ömürlü tarafından neşredilmiştir. 2. sıradaki nüsha ise H. Can tarafından El yazım yolu ile notaya alınmıştır. Nüshalar arasında makâm ve usûl farklılığı bulunmamaktadır.

Makâmı Arşivdeki nüshalarda Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak rast perdesi odağında doyurucu seyirler işlenerek rast perdesinde kalışlar yapılmıştır. Rast perdesinde yapılan kalışın akabinde rast-nevâ atlaması ile nevâ perdesi duyurulmuş, segâh perdesinde kalış yapılmıştır. Seyrin devamında Zemin bölümünün sonuna kadar rast-çargâh arasında rast peresi odağında nağmeler gösterilerek rast perdesinde kalış yapılmıştır. Eserin karar seyrinde yine rast perdesi kutbunda sıklıkla rast perdesinin vurgulanarak rast perdesinde karar verildiği görülmektedir. Gerek başlangıç gerek karar seyirlerinde rast perdesinin odağında işlenen ve rast perdesinin sıklıkla duyurulduğu nağmeler hasebiyle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzemesi ve nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivde yer alan iki nüshada da Evsat usûlünde ifade edilen eserin tercih edilen ilk nüshasında ölçülerin Evsat usûlünün 4'lük tartımlarda 5+4+4+5+4+4 şeklinde kümelenen kalıplarına göre teşekkül edilmiştir. Ele alınan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 26/4'lük zamanlara göre

kurgulanarak Evsat usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanlarına ve eser nüshasında da ifade edilen tartımlarda ayrılan ölçülere göre tasarlanarak bütünlük sağlaması söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshalarda belirtildiği üzere **Evsat** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında

Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Rast** makâmında ve **Evsat** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-280).

4.281. Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşanındadır

ZERREVEŞ DİL, PENCE-İ MİHR-İ DIRAHŞÂNINDADIR
CAN-Ü TEN ÇÜN MEVÇ DEST-İ KAHR-I UMMÂNINDADIR
YÂRIN ET ÂŞÜFTE DİL, HÜSNÜN NİHÂN TUTMAZ UĞLİ;
VAR İSE BİLLÂH TELÂŞÜ, ÇEŞM-İ İRFÂNINDADIR.

Şekil 281. Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşanındadır

Eser Adı Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşanındadır

Güftekâr Nedim

Bestekâr Abidin Gerçeker

Arşiv Bilgisi ---

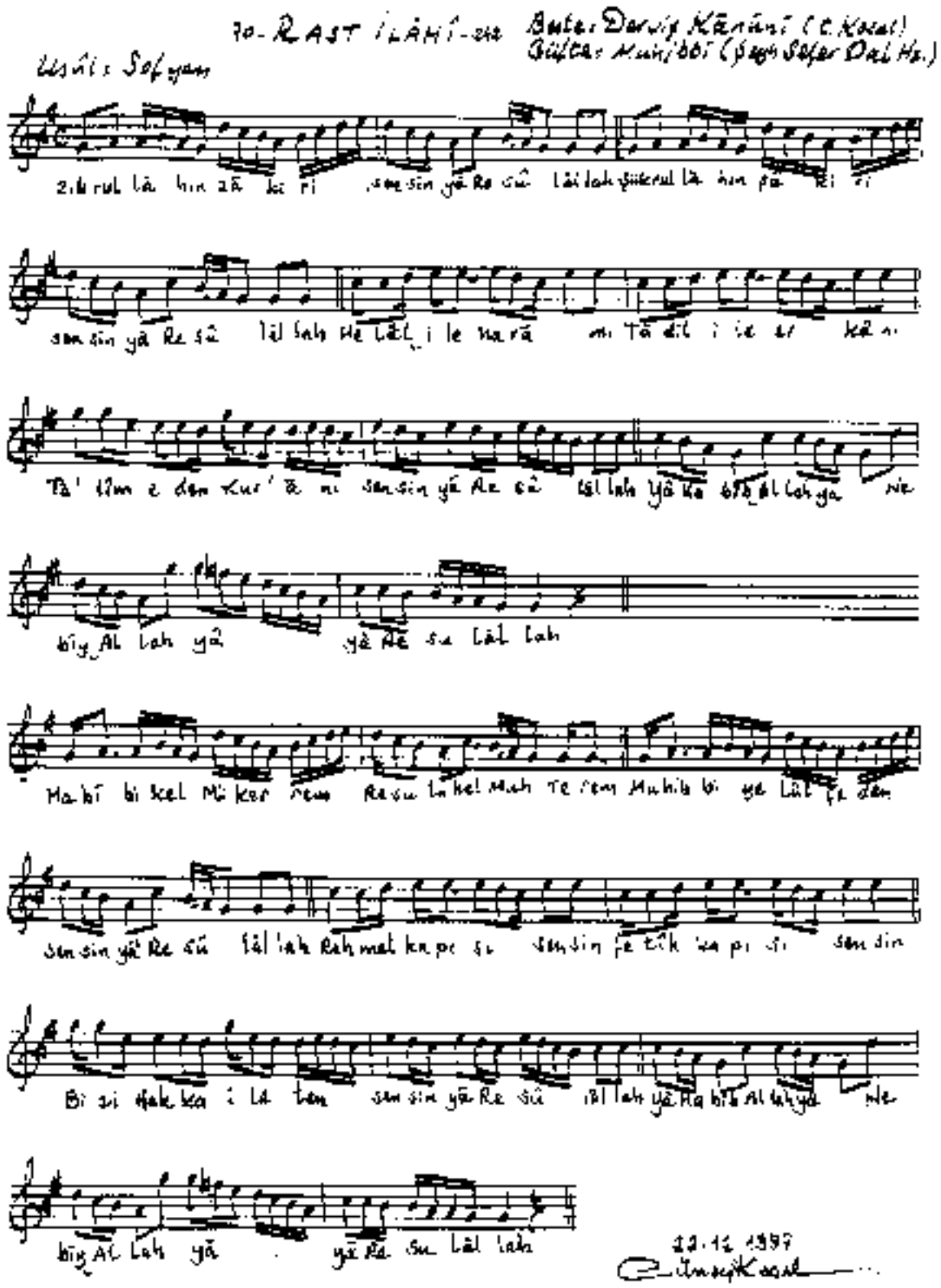
Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 21.02.1956 tarihinde El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk seyirde dügâh perdesi ekseninde nağmeler gösterilmiştir. Rast perdesi vurgulanarak dügâh perdesinin vurgulandığı Hûzî makâmına yönelik yapılan seyirlerde acem perdesi kullanımları ile Rast makâmından ziyâde dügâh perdesinin güçlendirildiği Uşşak (yer yer Beyâtî) makâmı hususiyeti taşıyan seyirler söz konusudur. Nakarat bölümünde nevâ perdesi kısaca güçlendirilmiş ve segâh perdelerinde yapılan kısa kalışlardan sonra nağmelerin ekseni tekrar dügâh perdesinde toplanmıştır. Bu sebeple segâh perdeleri Rast makâmında (rast perdesi odaklı) icrâ edildiği şeklinden ziyâde uşşak perdesi gibi daha pest icrâ edilmektedir. Seyrin devamında yegâh perdesine kadar genişleyen nağmelerin karar cümlesinde ilk kez rast perdesi odağında seyir göstererek rast perdesinde kalış yapıldığı söz konusudur. Bu bağlamda ele alınan eserin Zemin bölümünden karar cümlesinden öncesine kadar ekseriyetle dügâh perdesi odağında nağmeler gösterdiği, son nağme cümlesinde de rast perdesinde karar verdiği görülmektedir. Bahsi geçen bu yapının Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerinden ziyâde Kutluğ'a (2000) göre Uşşak makâmı ile başlayıp Rast makâmı ile karar eden ve 19. yy. sonrası Kemânî Hızır Ağa tarafından terkip edilen **Hoş Âver** makâmına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Usûlü Arşivdeki tek nüshada Müsemmen usûlünde ifade edilen eserin nağme ve güfte cümlelerinin 8/8'lik ölçülere göre tasarlandığı görülmektedir. Eserdeki nağme ve gûfteleri teşekkül eden hecelerin 8'lik tartımlarda 3+2+3 şeklinde kümelenen zaman kalıbı ve Müsemmen usûlünün kuvvetli ve zayıf zamanları ile âhenk sağlaması söz konusudur. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Müsemmen** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Tashih Edilen Nüsha Hakkında Yukardaki bilgi ve bulgulara göre eserin **Hoş Âver** makâmında ve **Müsemmen** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-281).

4.282. Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah

Şekil 282. Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah

Eser Adı Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah

Güftekâr Sefer Dal (Muhibbî)

Bestekâr Cüneyd Kosal

Arşiv Bilgisi ---

Eser Nüshaları Devlet korosu arşivinde tek nüshası bulunan eser 22.12.1997 tarihinde C. Kosal tarafından El yazım yolu ile neşredilmiştir.

Makâmı Arşivde yer alan tek nüshada Rast makâmında neşredilen eserde seyre rast perdesinden başlanarak ilk nağme cümlesinde hüseynî perdesine kadar tizleşen nağmelerin herhangi bir perdede kalış yapılmaksızın rast perdesine dönerek yapılan kalış ile nağme cümlesinin tamamlandığı görülmektedir. Akabinde bahsi geçen nağme yapısı mükerrer biçimde işlenmiştir. Seyrin devamında hüseynî perdesi sıklıkla vurgulanarak güçlendirilmiş, Hüseynî makâmındaki gibi hüseynî perdesinde Uşşak işleyişlerinden ziyâde Gülizar makâmı gibi daha parlak işlenmiş ve evç perdesi kullanmaksızın gerdâniye-hüseynî atlamaları ile hüseynî perdesi vurgulanmıştır. Hüseynî perdesinin vurgulanmasından sonra rast perdesinde karar veren eserin teorik anlamda Dilnişin makâmına yakın seyir gösterdiği ifade edilebilir. Eserin ilk nağme cümlelerinin hüseynî perdesinden ziyâde rast perdesinden başlayarak Rast makâmını duyurması akabinde diğer geçkileri göstermesi hasebiyle eserin Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile tutarlı yapı gösterdiği söylenebilir. Bu minvalde ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Rast** makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.

Usûlü	Eserin arşivdeki tek nüshasında Sofyan usûlünde neşredildiği, güfte ve nağme cümlelerinin 4/4'lük zamanlara göre kurgulandığı ve 4 zamanla uyumlu yapıda bestelendiği görülmektedir. Eserdeki bahsi geçen güfte ve nağme yapılarının Sofyan usûlünün 4'lük tartımlarda 1+1+1+1 şeklinde kümelenen yapısı ve kuvvetli zamanları ile bütünlük gösterecek şekilde oluşturulması ve bu yapının eserin sonuna kadar sürdürüldüğü ifade edilebilir. Bu bağlamda ele alınan eserin nüshada ifade edildiği üzere **Sofyan** usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
Tashih Edilen Nüsha Hakkında	Yukardaki bilgi ve bulguların ışığında eserin **Rast** makâmında ve **Sofyan** usûlünde yazılan notası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-282).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmanın sınırlılıklarını oluşturan verilere yönelik bulgular ilgili literatür nezdinde irdelenmiş, ele alınan veriler yer yer tablo ve grafiklere aktarılarak yorumlanmış, çalışmanın alt problemlerine yönelik muhtelif sonuçlara ulaşılmıştır. İrdelenen eserler ve kaynaklara yönelik yapılan mukâyeseler sonucunda, ele alınan eserlere ilişkin sonuç tablosu verilmiş ve bu eserlerin özellikle makâm ve usûl yönünden değişimleri tabloya aktarılmıştır. Yapılan müşâhedelerin sonucunda muhtelif önerilerde bulunulmuştur. İfade edilen alt problemlere yönelik sonuçlar ayrı başlıklar halinde tasniflenerek takdim edilmiştir.

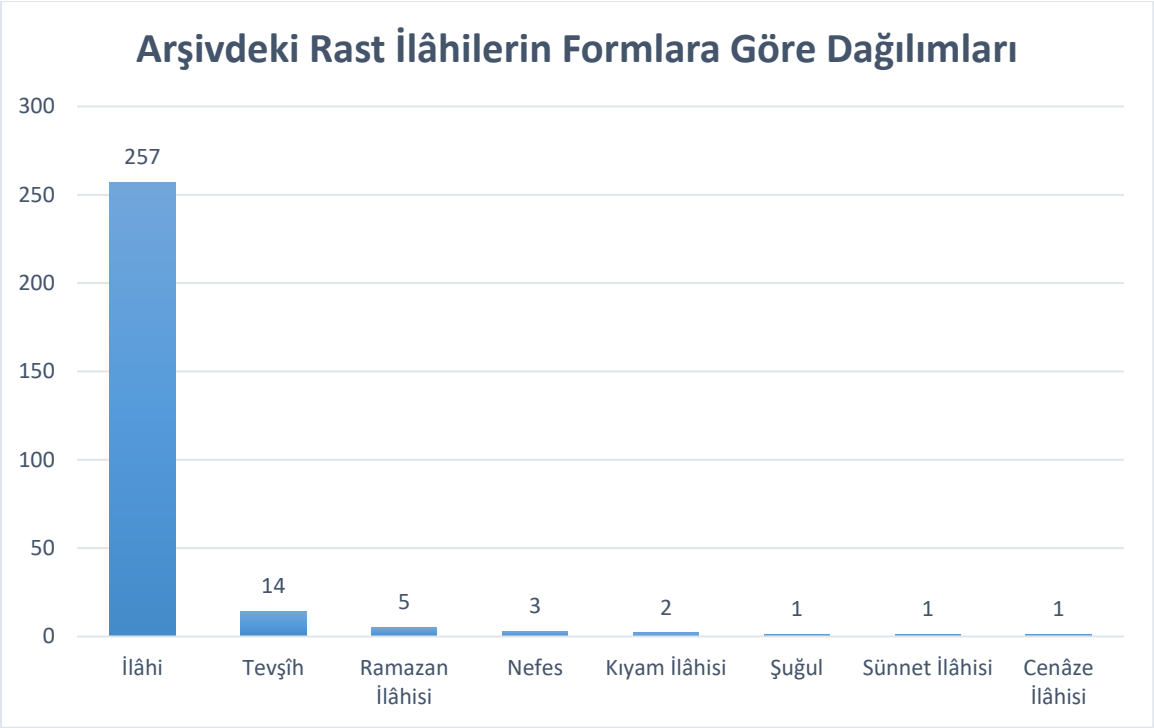
1. *Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'ye göre Rast makâmı nasıldır? Rast makâmı ile benzerlik gösteren Rast tevâbî makamlar hangileridir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Makamların Kantemiroğlu (Dimitrie Cantemir) tarafından başlangıç, seyir ve karar yapıları temelinde anlatıldığı ve kendisinden yaklaşık bir asır sonra Abdülbâkî Nâsır Dede tarafından benzer şekilde "seyrine rast perdesi kutbunda başlayarak rast perdesi odağında karar verdiği" yönünde tariflenen Rast makâmı, Türk Mûsikîsi nazariyatında kutup görülen mevzubahis iki nazariyatçının tarifleri yönünden ele alınarak irdelenmiştir. Çalışmanın 3. Bölümünde verilen bu tarifler, incelenen eserlerde temel alınmış ve yapılan tahkiklerde bu seyirlerin ışığında muhtelif sonuçlara ulaşılmıştır.

Ele alınan Devlet Korosu nota arşivinde Rast makâmında tasnif edilen ilâhilerin kendi içerisinde Rast makâmına yakınlık gösteren Pençgâh, Sazkâr, Rast Mâye, Selmek, Mâhur gibi makamlarla ilintili olması hasebiyle Kantemiroğlu-Nâsır Dede tarifleri ve âsârın tahkîki neticesinde başlangıç ve karar seyirlerinin Rast makâmının odak ve karar perdesi civarında seyreden ve karar eden ilâhilerin Rast makâmında tarif edilebileceği, diğer eserlerin çalışmanın 3. Bölümündeki "Rast Tevâbî" makamların kendi içerisindeki nazarî tarifler ile uygun makamlara yönelik tasnif edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ele alınan eserlere göre;

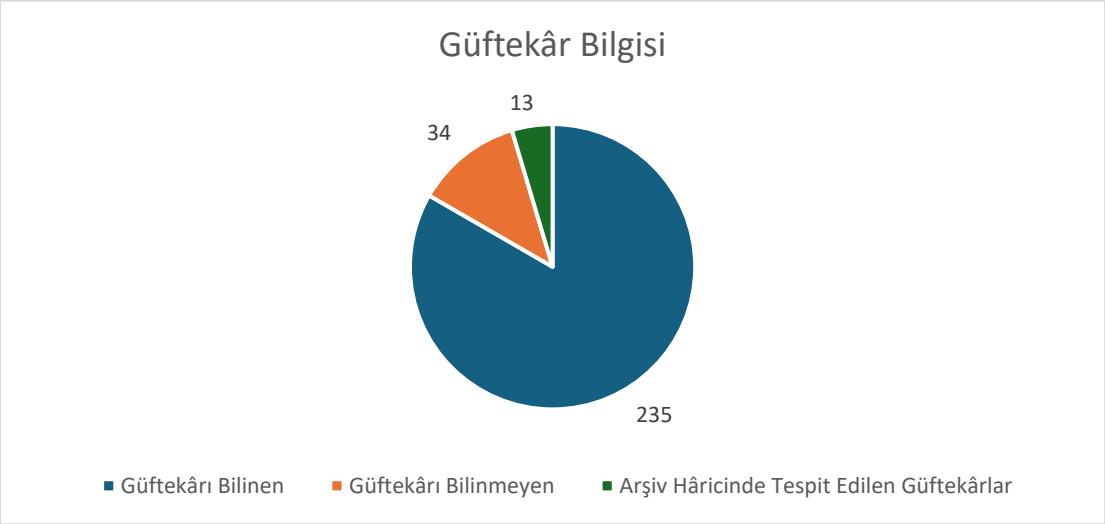
2. *Arşivde Rast makâmı ve İlâhi formunda tasniflenen eserlerin biçimleri nelerdir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Grafik 1. Arşivdeki Rast İlâhilerin Formlara Göre Dağılımları

Arşivde "İlâhi" kategorisinde yer verilen eserlerin 257 tanesinin İlâhi formunda bestelendiği görülürken; güftelerde işlenen konuları, form yapıları ve nüshalarda belirtilen form isimleri itibariyle 14 eserin Tevşih, 5'inin Ramazan İlâhisi, 3'ünün Nefes, 2'sinin Kıyam İlâhisi, 1'inin Şuğul, 1'inin Sünnet İlâhisi ve 1'inin de Cenâze İlâhisi (Mersiyesi) olduğu sonucuna varılmıştır. Bahsi geçen formların genelinin maksat itibariyle "Allâh'a ait" anlamına gelen "İlâhi" formunun altında işlenerek konu ve yapılarına göre ayrılmıştır. Bu minvalde tasniflenen eserler belirtilen formlar ile sonuç tablosunda verilmiştir.

3. *Arşivde güftekâr, bestekâr ve arşiv numarası gibi künye bilgilerine yer verilmiş midir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Grafik 2. Güftekâr Bilgisi

Grafik 3. Bestekâr Bilgisi

Arşivde yer alan eserlerin 34 tanesinin güftekârı, 38 tanesinin ise bestekârına yönelik bilgilere ulaşılamamıştır. 235 eserin güftekârı nüshalarda ifade edilen şekli ile olmasının yanında 13 tanesi nüshalar hâricinde tespit edilmiştir. Bu minvalde eserlerin %12,06'sının güftekârı, %13,38'inin bestekârının bilinmediği; %87,94'sının güftekârı, %86,62'sinin de bestekârının bilindiği sonucuna ulaşılmıştır.

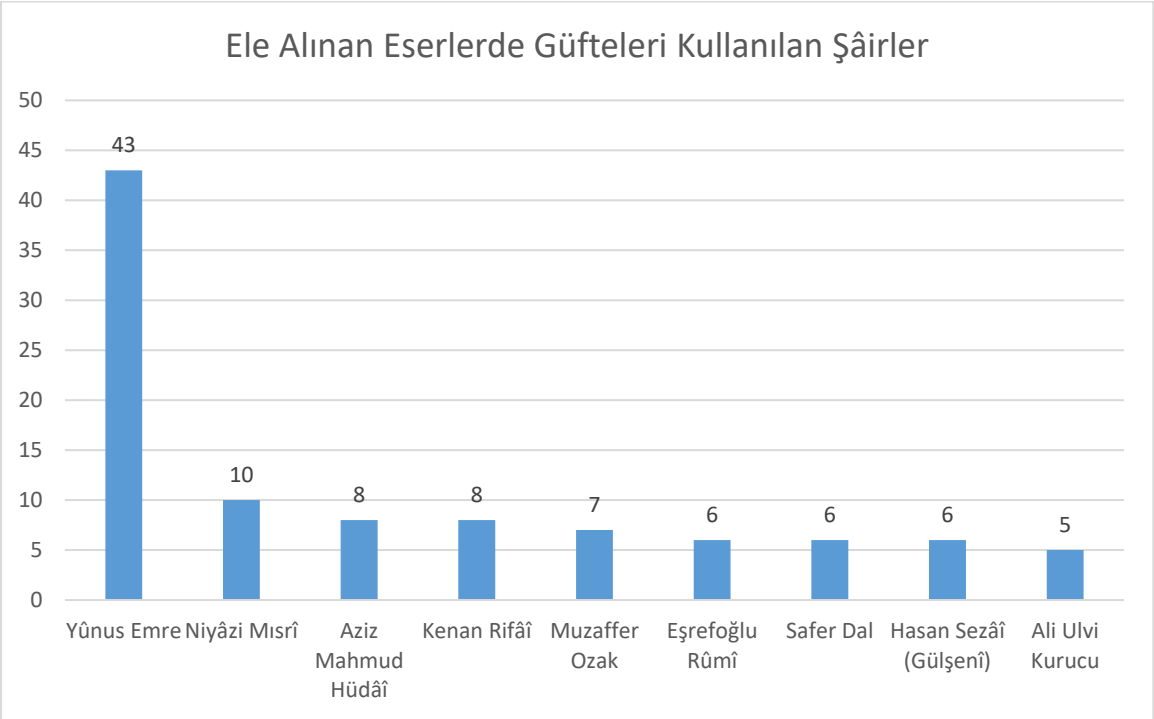
Ele alınan eserlerde güftekâr ve bestekâr bilgilerinde ihtilâflar olan eserler bilhassa irdelenmiş, tashih edilen nüshalarda bu bilgiler işlenmiştir. Ayrıca ele alınan nüshalarda güftekâr bilgisi yer almayan bazı eserlerin güftelerinde ifade edilen mahlasa göre güftekâr bilgilerinin yazıldığı,

mahlas olmadığı durumlarda ise ulaşılan şiirlerin şâirleri tespit edilmeye çalışılarak elde edilen verilere bulgular bölümünde yer verilmiştir. Özellikle 13 eserin nota nüshalarında güftekâr bilgisine yer verilmemiş, söz konusu eserlerdeki gûfteleri neşreden şâirler tarafımızca tespit edilmiştir. Yapılan tespitlerin sonucunda güftekâr (şâir) bilgileri yeniden yazılan nota nüshalarına aktarılmıştır. Bahsi geçen 13 eser, tespit edilen güftekârları ile aşağıda verilmiştir.

- Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb – Fehmi
- Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû – Derviş Tevfik
- Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû – Kâmil Hz.
- Bilirim Bende Sensin Allâh'ım – Hasan Sezâî-yi Gülşenî
- Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına – Şah Hatâyî
- Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir – Niyâzi Mısrî
- Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ – Nâmî
- Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır – Sa'dî-i Şîrâzî
- Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde – Tuncer Yolal
- Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse – Yûnus Emre
- Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur – Seyyid Nizamoğlu Seyfullah
- Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi) – Kemâlettin Kamu
- Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün – Yûnus Emre

Arşivdeki 282 eserin 89 tanesinde arşiv numarasına yer verilirken, 195 eserde arşiv numarası bulunmamaktadır. Arşivdeki "arşiv numarası" bulunan eserlerin; bestekâr, güftekâr, tarih, nüsha sayılarının az ya da çok olması gibi değişkenlerden bağımsız olarak işlendiği tespit edilmiştir.

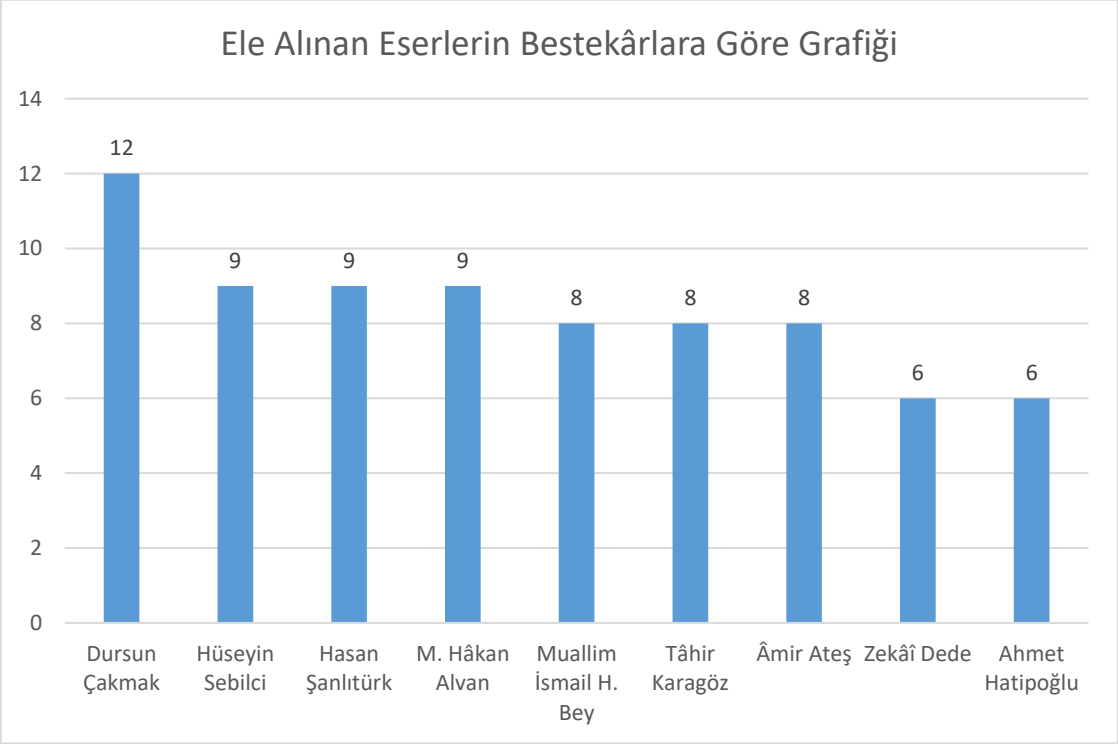
4. *Güfteleri kullanılan şâirler kimlerdir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Grafik 4. Ele Alınan Eserlerde Güfteleri Kullanılan Şâirler

Arşivde ele alınan eserlere ait güftelerin, bireysel anlamda büyük çoğunluğunun Yûnus Emre'nin şiirleri üzerine (43 adet) bestelendiği görülmektedir. Diğer güftelerin ise 9'unun Niyâzi Mısrî'ye, 8'inin Aziz Mahmud Hüdâî'ye, 8'inin Kenan Rifâî'ye, 7'sinin Muzaffer Ozak'a, 6'sının Eşrefoğlu Rûmî'ye, 6'sının Safer Dal'a, 5'inin Ali Ulvi Kurucu'ya, 5'inin de Hasan Sezâî-yi Gülşenî'ye, kalan güftelerin de muhtelif şâir ve güftekârlara ait olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda eserlerde işlenen güftelerin 10-11. yy. dan (Nâmî) 21. yy. a (Ali Ulvi Kurucu, Feyzi Halıcı vs.) kadar çeşitli dönemlerdeki mutasavvıf şâirlerin şiirlerinden seçildiği, en çok da Tekke şiir geleneğinin önemli temsilcilerinden Yûnus Emre'nin şiirleri tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

5. *Bestekârlar kimlerdir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

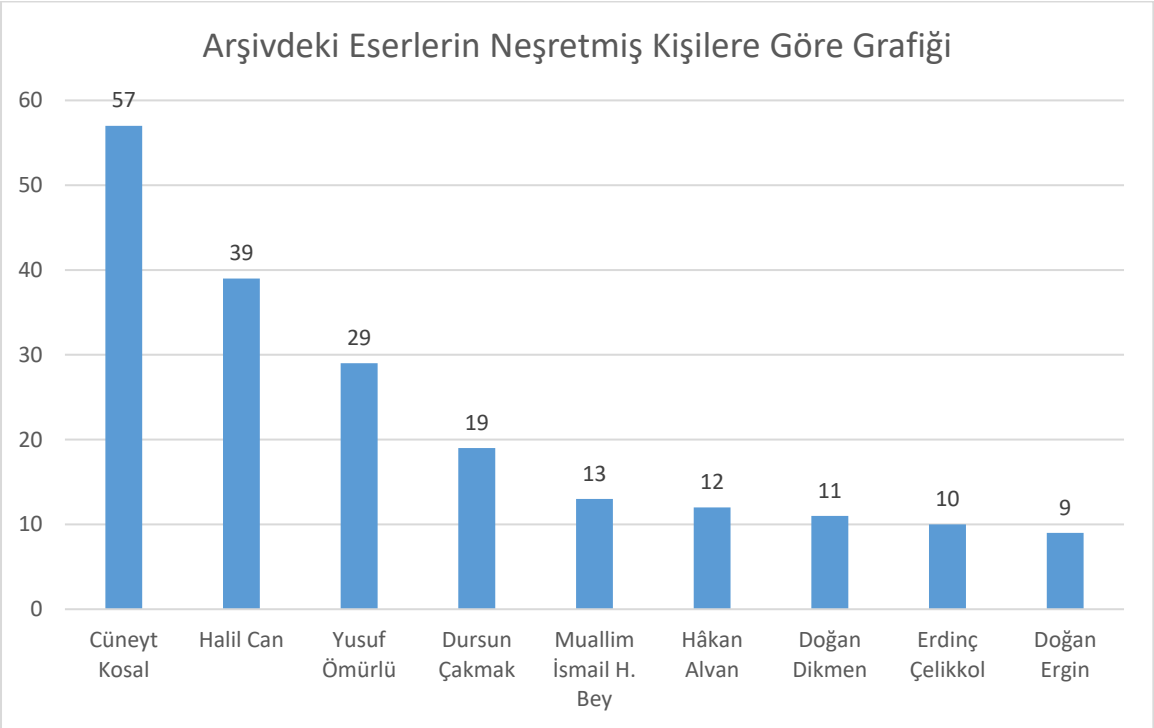

Grafik 5. Ele Alınan Eserlerin Bestekârlara Göre Grafiği

Arşivdeki eserlerin bireysel olarak ekserîsini Dursun Çakmak'ın besteleri teşkil etmektedir. Diğer eserlerin ise Hüseyin Sebilci, Hasan Şanlıtürk ve M. Hâkan Alvan tarafından 9'ar, Muallim İsmâil Hakkı Bey, Tâhir Karagöz ve Âmir Ateş tarafından 8'er, Zekâî Dede ve Ahmet Hatipoğlu tarafından da 6'şar tane bestelenerek arşivde yer aldığı tespit edilmiştir. Arşivdeki bestekârların çoğunluğunu oluşturan kişiler grafikte verilmiş, 6 eserin altında bestesi olan bestekârlar grafikte verilmeyerek Bulgular bölümünde ifade edilmiştir.

Yapılan tespitler sonucunda ulaşılan repertuvarda en çok ilâhi bestesi olan bestekârların yakın dönem (20-21. yy) bestekârları olduğu görülmektedir. Bunun gerekçesi olarak bilhassa Tekkelerde uygulanan meşk sistemi ile ezber yoluyla aktarılan eserlerin notaya alınmaması ve meşk sürecinde Tekkelerin kapatılarak eserlerin icrâ ve intikâline yönelik kısıtlamaların geçmiş dönemdeki eserlerin unutulmasına zemin oluşturduğu düşünülmektedir.

6. *Nota nüshalarını neşredenler kimlerdir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Grafik 6. Arşivdeki Eserlerin Neşretmiş Kişilere Göre Grafiği

Arşivde yer alan nüshaların bireysel olarak büyük çoğunluğu Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiş (57 adet), diğer eserlerin birçoğunda da Cüneyt Kosal'ın imzası bulunmasına rağmen kendisinin telif etmediği eserler tabloda verilen sayıya dâhil edilmemiştir. Diğer nüshaların ise 39'u Halil Can'a, 29'u Yusuf Ömürlü'ye, 19'u Dursun Çakmak'a, 13'ü Muallim İsmail Hakkı Bey'e, 12'si M. Hâkan Alvan'a 11'i Doğan Dikmen'e, 10'u Erdinç Çelikkol'a, 9'u da Doğan Ergin'e, ait olup, diğer nüshaların muhtelif müelliflere ait olduğu tespit edilmiştir.

Nota yazımı ve yapılan incelemelerde tercih edilen nüshalar bulgular bölümünde verilmiş, seçilen nüshaların ulaşılabilen icrâlar ile örtüşmesi, okunaklı ve anlaşılır olması, mümkün olduğu kadar makâm ve usûl konusunda ele alınan eser ile tutarlı olunmasına özen gösterilmiştir.

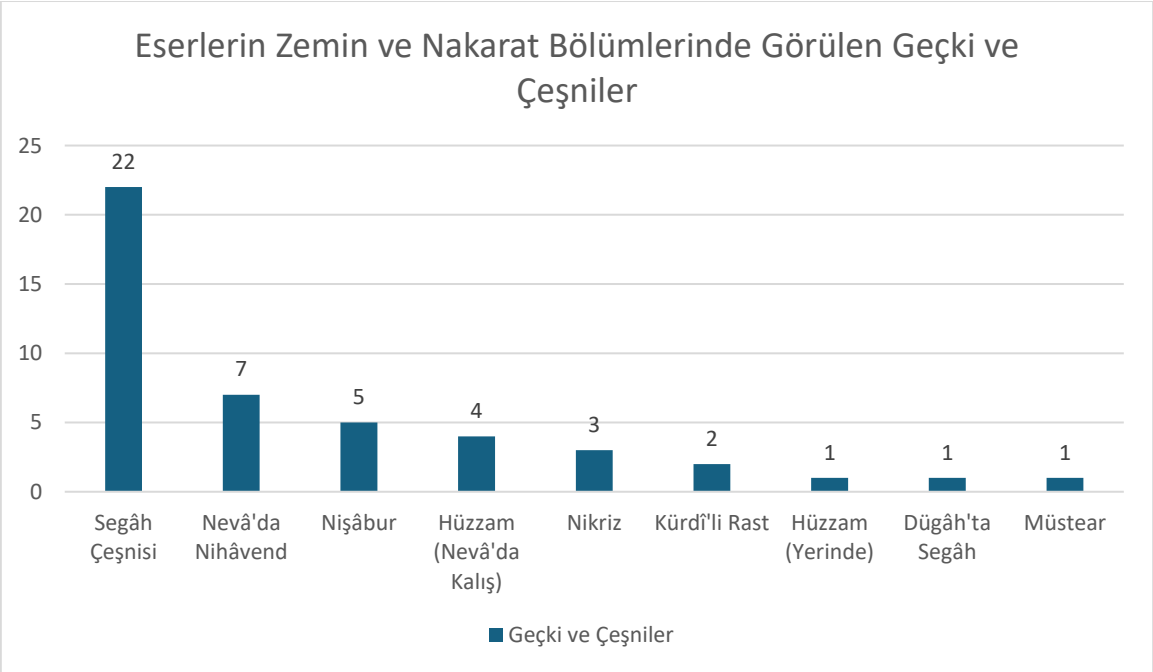
- Bahsi geçen kıstaslara ekseriyetle en uygun nüshaların Cüneyt Kosal tarafından neşredilen ve onun imzasının yer aldığı (70'i aşkın) nüshalar olduğu görülmüş ve genellikle eser incelemelerinde bu nüshalar tercih edilmiştir.
- En fazla eser neşreden ikinci sıradaki Neyzen Halil Can'ın neşrettiği 39 eser bulunmasına karşın, nüshalarda görülen donanım farklılıkları, usûl isimlendirmeleri ve

tartım ifadelerindeki uyumsuzluklar, nüshaların okunaklı olmayışı gibi gerekçeler itibariyle alternatifi olması halinde bu nüshaların tercih edilmediği ifade edilebilir.

- Tablodaki en fazla eser neşreden üçüncü kişi olarak tespit edilen Yusuf Ömürlü'nün ise 29 eserinin 21'i eser incelemesi ve nota yazımında tercih edilmiş, birçok eserde de Y. Ömürlü'den alındığı ifade edilen nüshalardan istifâde edilmiştir.
- Dursun Çakmak'ın neşretmiş olduğu 19 eserin 16'sı tercih edilmiş, bu eserlerin 12'si kendisine ait ve ekseriyetle tek nüshası bulunan eserlerdir.
- Muallim İsmâil Hakkı Bey'in neşrettiği eserler ekseriyetle Arapça alfabe ile Osmanlıca kaleme alınmış, okunaklı olmayışı ve usûl, donanım gibi konularda farklılık teşkil etmesi sebebi ile tercih edilmemiştir.
- Doğan Dikmen'in de neşretmiş olduğu 11 eserin 3 tanesine Bulgular bölümünde yer verilmiş, diğer eserlerde alternatif olarak C. Kosal ve Y. Ömürlü notaları tercih edilmiştir.
- Doğan Ergin'in neşretmiş olduğu 9 nüshanın 2 tanesine Bulgular bölümünde yer verilmiş, 2 eserde de kendisinden alındığı ifade edilen C. Kosal tarafından neşredilen notalar tercih edilmiştir.
- Erdinç Çelikkol'un neşrettiği 10 nüshanın 9'una Bulgular bölümünde yer verilmiş, bunlardan 4'ünün kendi bestesi, 4'ünün Âmir Ateş'in bestesi ve 1 tanesinin de Sâdun Aksüt'ün bestesi olduğu görülmektedir.

7. *Zemin ve Nakarat bölümlerinde görülen geçki ve çeşniler nelerdir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Araştırmaya konu olan eserlerde makamlara yönelik tespit edilen geçki ve çeşnilerde Meyan bölümü inceleme kapsamına dâhil edilmemiş, makâm seciyelerinin işlendiği Zemin ve Nakarat bölümlerindeki geçki ve çeşniler ele alınmıştır. Bu bağlamda Rast makâmında olduğu tespit edilen eserlerde Rast makâmının olağan yapısının dışında kullanılan geçki ve çeşniler saptanmış, Rast makâmı dışında tespit edilen eserlerde ise tespit edildiği makâmın yapısının dışında kullanılan geçki ve çeşniler belirlenmiş ve grafiğe aktarılmıştır.

Grafik 7. Eserlerin Zemin ve Nakarat Bölümlerinde Görülen Geçki ve Çeşniler

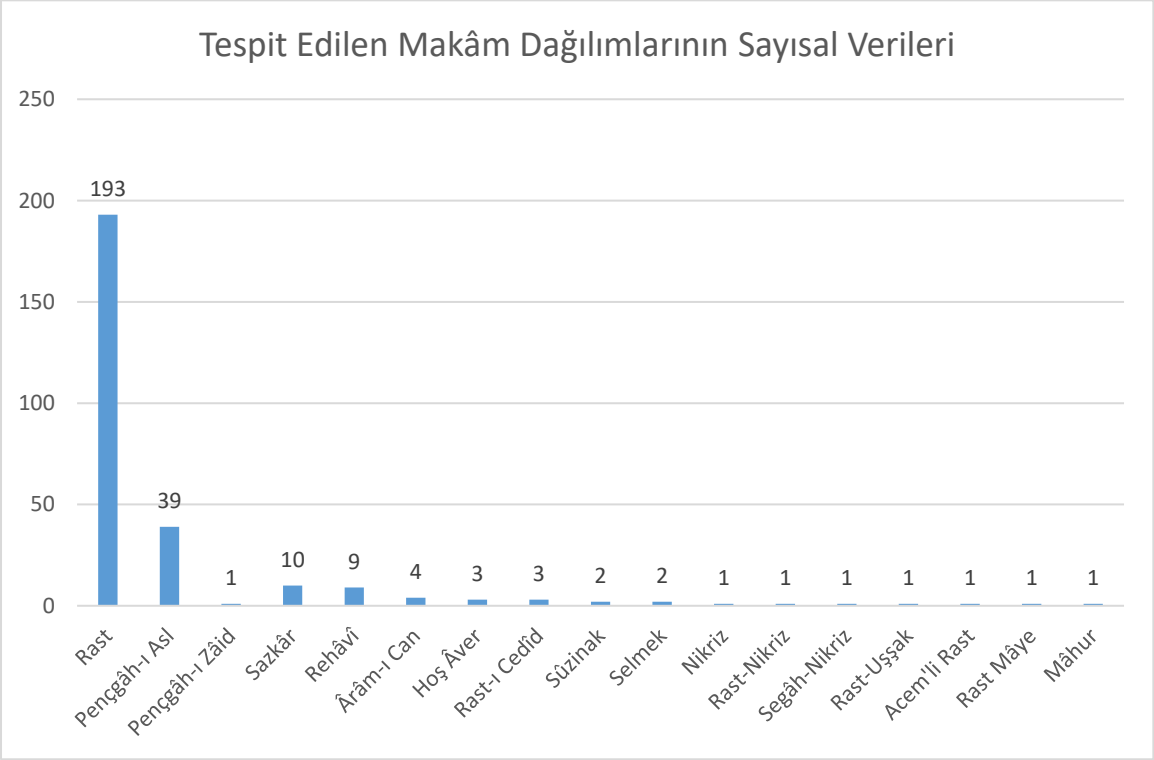
Bu minvalde ele alınan eserin Zemin ve Nakarat bölümlerinde;

- 22 kez kürdî perdesinin duyurulduğu Segâh çeşnisi,
- 7 kez nim hicaz perdesinin duyurulduğu Nevâ perdesi üzerinde Nihâvend çeşnisi,
- 4 kez nevâ perdesinde Hüzzam (nevâ'da Hicaz perde baskılarının âhenksiz duyumu sebebiyle) nağmelerinin duyurulduğu çeşnileri,
- 1 kez yerinde Hüzzam çeşnisi,
- 5 kez Nişâbur çeşnisi,
- 3 kez Nikriz çeşnisi,
- 2 kez kürdî perdesinin duyurulduğu (Rast Nât-ı Mevlânâ'ya benzer şekilde) Rast çeşnisi,
- 1 kez dügâh perdesinde işlenen Segâh çeşnisi,
- 1 kez Müstear çeşnisinin işlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Rast makâmının yapılan asma kalışlar ile temel çeşnilerinin (dügâh perdesinde yapılan kalış ile Uşşak, segâh perdesinde yapılan kalış ile Segâh vs.) dâhil edilmediği bu bölümde, ele alınan eserlerde belirtilen çeşniler haricinde birçok geçki ve çeşni yer almaktadır. Bu geçki ve çeşnilerin Zemin bölümünde işlenmesi, makâmların seciyesinin değişmesine yol açmasından dolayı bahsi geçen eserlerde makâm değişiklikleri uygulanmış, makâmı değişen eserlerde görülen geçkiler bu kapsamda değerlendirilmemiştir. Örneğin Zemin bölümünde Rast makâmı duyurmaksızın Hüzzam nağmeleri işleyerek rast perdesinde karar eden bir eser Sûzinak

kapsamında değerlendirilerek makâm içerisindeki aslî işleyiş olan Hüzzam nağmeleri, geçki ya da çeşni sınıfına dâhil edilmemiştir. İfade edilen makâm değişikleri bir sonraki başlıkta açıklanmıştır.

8. *Makâm değişimi gösteren kaç eser bulunmaktadır? Makâm değişim oranları nedir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

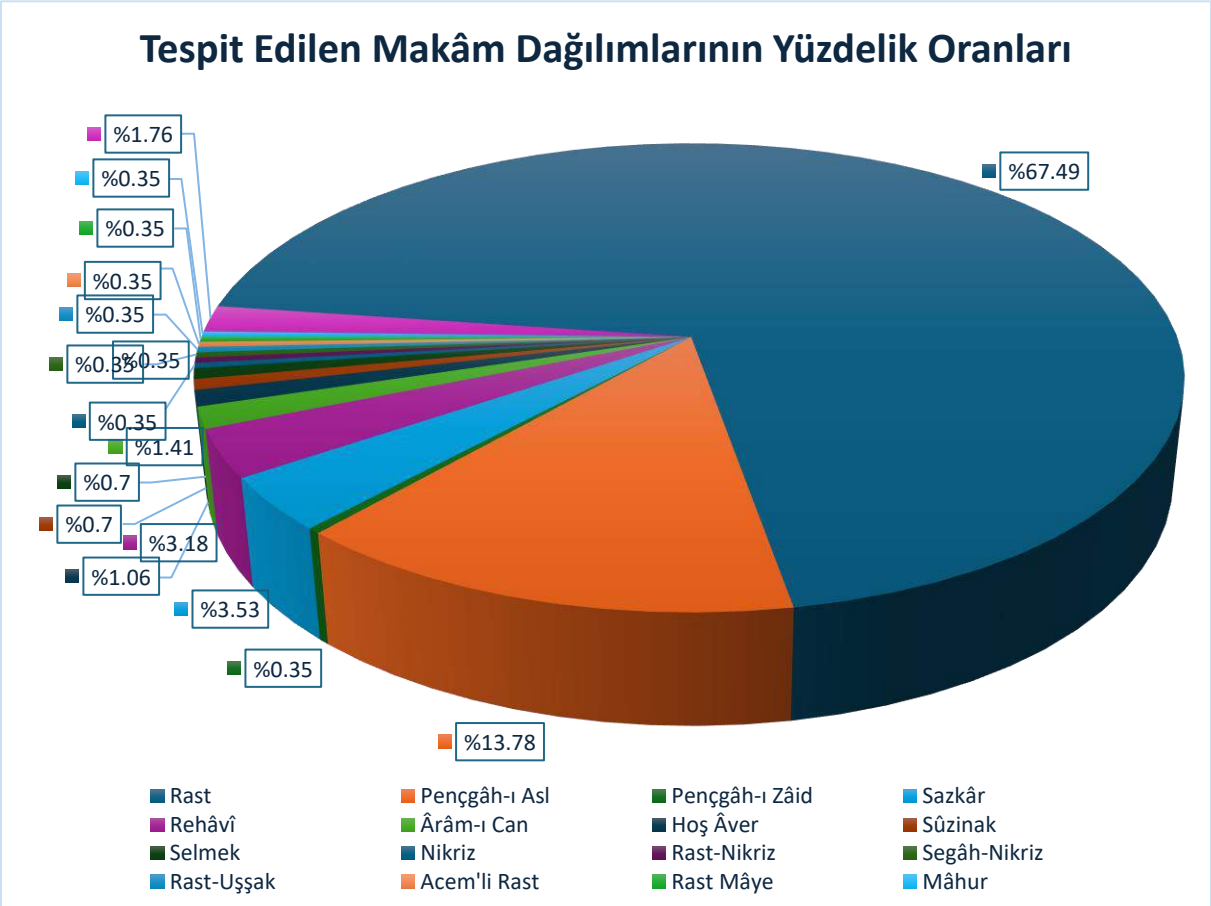

Grafik 8. Tespit Edilen Makâm Dağılımlarının Sayısal Verileri

Arşivde Rast makâmında bestelendiği ifade edilen 282 eser, Zemin ve Nakarat bölümlerindeki nağmelerin başlangıç-seyir-karar üçgeni çerçevesinde ele alınarak öncelikle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile mukâyese edilmiş, sonrasında Rast makâmının tarihî süreçteki târifleri ve Rauf Yektâ Bey, Yakup Fikret Kutluğ gibi nazariyatçıların diğer makâm tarifleri ile karşılaştırılmıştır. Nazarî mukâyeselerin akabinde ekseriyetle Türk mûsikîsinde klasik eserler sunan bestekârlarının, tespit edilen makamlara yönelik eserleri incelenerek yapılan tespitler sağlamlaştırılmıştır. Makâm tespitlerinde makâm yapılarının muğlak olduğu eserlerde ise ele alınan eser, seciyesine en yakın tarif ve eser örneklerinde tespit edilen makâmın ismi ile isimlendirilmiştir.

Ele alınan eserlerde Rast makâmı ile donanım yönüyle benzerlik gösteren Pençgâh (40), Sazkâr (10) ve Rehâvî (9) gibi makâmların seyir itibariyle Rast makâmından ayrıldığı, çalışmada en çok bu makamlara yönelik ve bu makâmlara benzer seyir yapıları işlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Buna göre ele alınan eserlerin sayıları tabloda verilmiş, yüzdelik oranları ise aşağıda yer alan grafiğe aktarılmıştır.

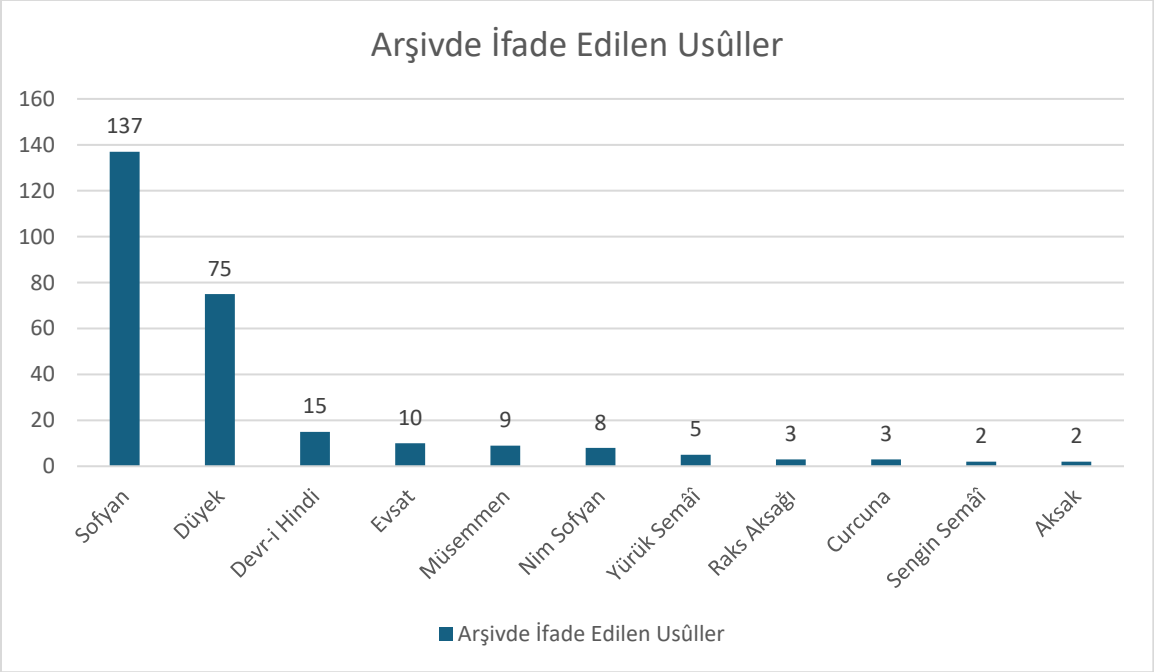
Grafik 9. Tespit Edilen Makâm Dağılımlarının Yüzdelik Oranları

9. *Rast makâmında olduğu tespit edilen eserlerin kaç tanesi Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tarifleri ile paralellik göstermektedir?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Ele alınan eserlerin 191 tanesinin Rast makâmında bestelendiği tespit edilmiştir. Bu eserlerin tespitinde nağmelerin başlangıç-seyir-karar üçgeni doğrultusunda işlenen yapılarına göre ayrıldığı, özellikle Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin de Rast makâmı tariflerinde ifade ettiği rast perdesinden başlayan ve rast-çargâh perdeleri arasında rast perdesi odağında yapılan seyirlerin akabinde rast perdesinde ilk nağme cümlelerinin tamamlanması ile Rast makâmının oluştuğu ifade edilmektedir. Rast makâmında tespit

edilen 191 eserin ise 110 tanesi bahsi geçen yapıya benzer nitelik teşkil ederek diğer eserlerde ilk nağme cümlesinin rast perdesinde tamamlandığı görülse de ilk nağmelerde nevâ, hüseynî hatta gerdâniye perdesine kadar tizleşildiği, yegâh perdesine kadar sık genişlemeler yapıldığı görülmektedir. Bu minvalde 110 kadar eserde ise Kantemiroğlu ve Nâsır Dede'nin Rast makâmı tariflerine benzer şekilde ekseriyetle rast-çargâh rast perdesi odağında başlayan ve hiçbir perdede kalış yapılmaksızın rast perdesine dönülerek karar veren seyir yapıları görülmektedir.

10. Arşivdeki nüshalarda hangi usûller kullanılmıştır? Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Grafik 10. Devlet Korosu Nota Arşivinde İfade Edilen Usûller

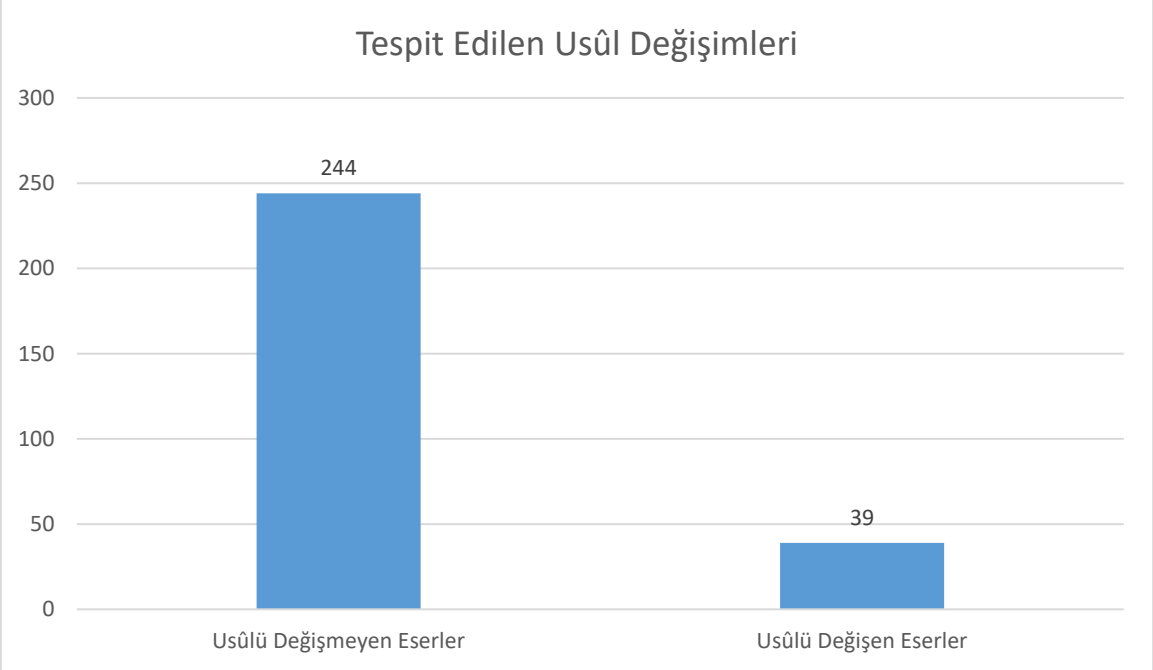
Devlet Korosu Nota Arşivindeki ele alınan eser nüshalarında en çok kullanılan usûlün Sofyan ve Düyek usûlleri olduğu görülmektedir. Diğer 9 usûl grafikte sayısal verilerine yönelik ifade edilirken, aşağıda belirtilen usûllerin her biri için 1'er eser neşredildiği tespit edilmiştir.

- Nim Evsat
- Aksak Semâî Evferi
- Ağır Devr-i Hindi
- Türk Aksağı
- Türk Aksağı + Sofyan
- Raks Aksağı + Sofyan
- Mevlevî Devr-i Revânı

- Çember
- Düyek + Sofyan
- Düyek + Semâî + Yürük Semâî
- Sofyan+Düyek
- İkiz Aksak
- Darbeyn
- Hafif

Belirtilen usûllerde bestelendiği ifade edilen eser nüshaları gerek nüshalar arasındaki usûl tutarsızlıkları gerek eserlerde işlenen nağme ve güfte yapılarına göre ele alınarak bir sonraki başlıklarda irdelenerek ortaya konmuştur.

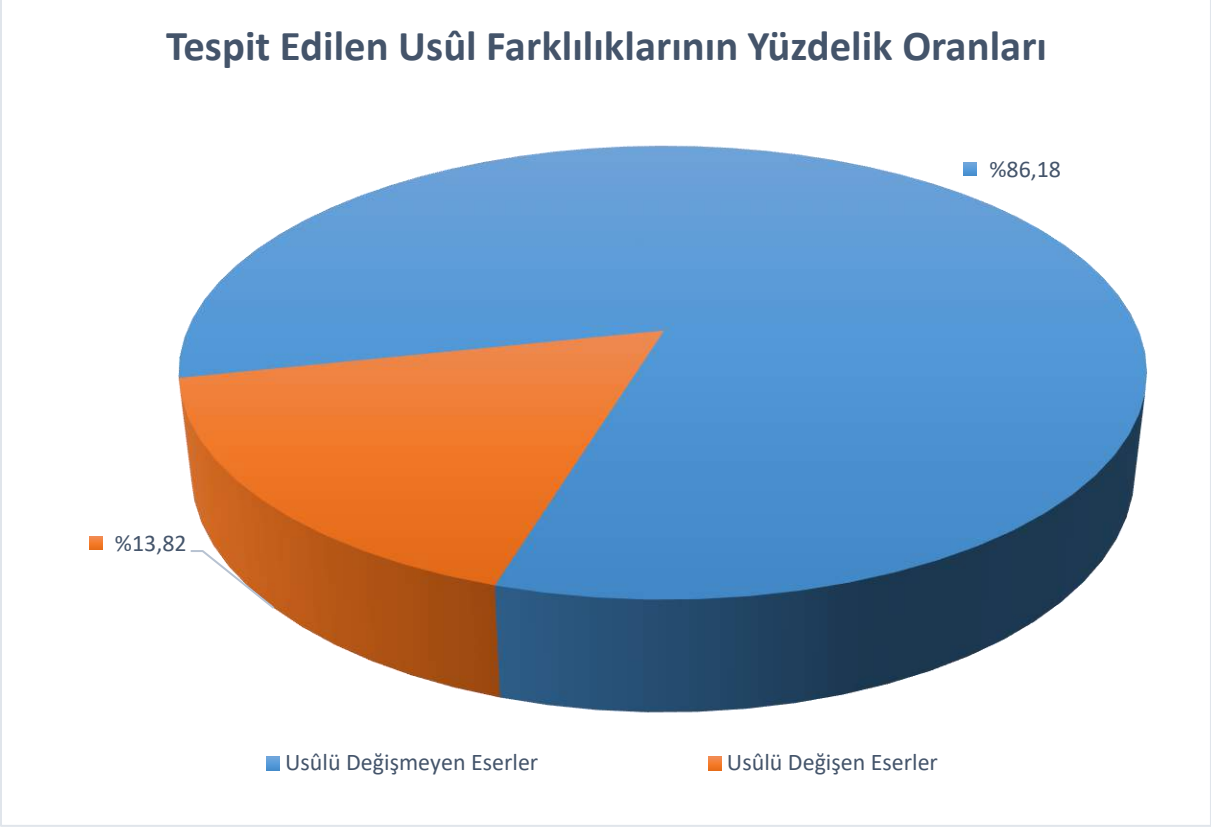
11. *Usûl değişimi gösteren kaç eser bulunmaktadır? Usûl değişim oranları nedir?* Alt problemlerine ilişkin sonuçlar;

Grafik 11. Tespit Edilen Usûl Değişimleri

Çalışmanın elzem hususlarından birisinin de usûl konusu olduğu yapılan analizler sonucunda ortaya çıkmıştır. Ele alınan 282 eserin 39 tanesinin tercih edilen nüshalarda belirtildiği usûl yapısı ile uyum göstermediği, 243 tanesinin tercih edilen nüshalar ile uyum gösterse de bir sonraki başlıkta ifade edilen usûl yazım noktasında tutarsızlık gösteren nüshaların, eser tercihlerinde girift yapı ortaya koyduğu söz konusudur. İncelenen eserlerde Nim Sofyan, Sofyan, Düyek gibi usûllerin birbirleri ile karıştırılmasının yanında nağme ve güfte yapılarının

büyük zamanlarda ve büyük usûllere göre bestelendiği tespit edilen birçok eserin de Sofyan, Düyek gibi daha küçük usûl kalıplarına göre notaya alındığı sonucuna varılmıştır. Bahsi geçen usûl değişikliklerinin genel tablodaki yüzdelik oranı aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 12. Tespit Edilen Usûl Değişimlerinin Yüzdelik Oranları

Yukarıdaki tablolardan elde edilen verilere göre 282 eserin 39 tanesinde %13,82 oran ile usûl değişimi görülmektedir. Söz konusu usûl değişimlerinin detayları ise aşağıda ifade edilmiştir. Ele alınan nüshalarda;

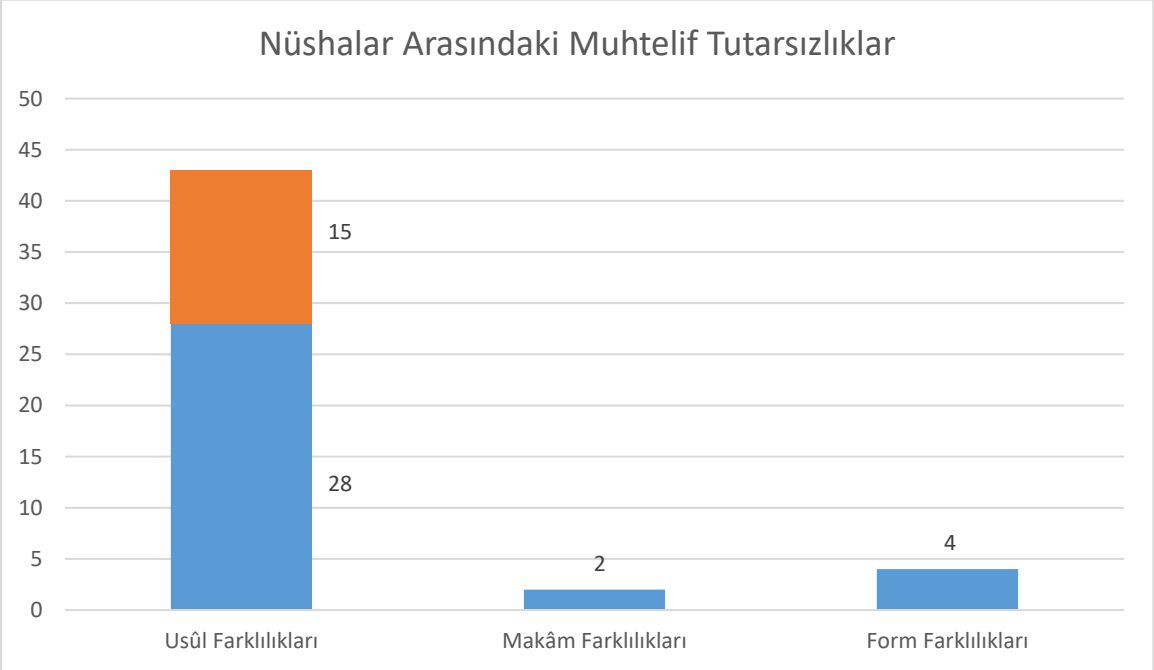
- Sofyan usûlünde ifade edilen 2 eserin Nim Çember,
- Sofyan usûlünde ifade edilen 2 eserin Muhammes,
- Düyek usûlünde ifade edilen 3 eserin Nim Hafif,
- Düyek usûlünde ifade edilen 1 eserin Fahte + Hafif (değişimli),
- Düyek usûlünde ifade edilen 8 eserin Sofyan,
- Sofyan usûlünde ifade edilen 7 eserin Düyek
- Nim Sofyan usûlünde ifade edilen 8 eserin Sofyan,
- Yürük Semâî ve Devr-i Hindi usûllerinde ifâde edilen 6 eserlerin mertebe itibariyle Sengin Semâî ve Ağır Devr-i Hindi usûllerinde bestelendiği tespit edilmiş ve 1 eserin

de Darbeyn tertibinin icrâ ile uyumsuzluğu sebebi ile yine Darbeyn ismi ile usûl tertibi değiştirilmiştir.

Bahsi geçen tüm değişimler aşağıda yer verilen sonuç tablosunda ifade edilmiş, tespit edilen usûllere ve nota düzümlerine göre yeniden yazılan eserler Ekler bölümünde sunulmuştur.

12. *Aynı eserler için yazılan nota nüshaları birbirleri ile tutarlı mıdır?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Ele alınan nota nüshaları arasında görülen usûl, makâm ve form gibi hususlardaki bazı tutarsızlıklar noktasında veriler aşağıda yer alan grafikte ifade edilerek açıklanmıştır.

Grafik 13. Nüshalar Arasındaki Muhtelif Tutarsızlıklar

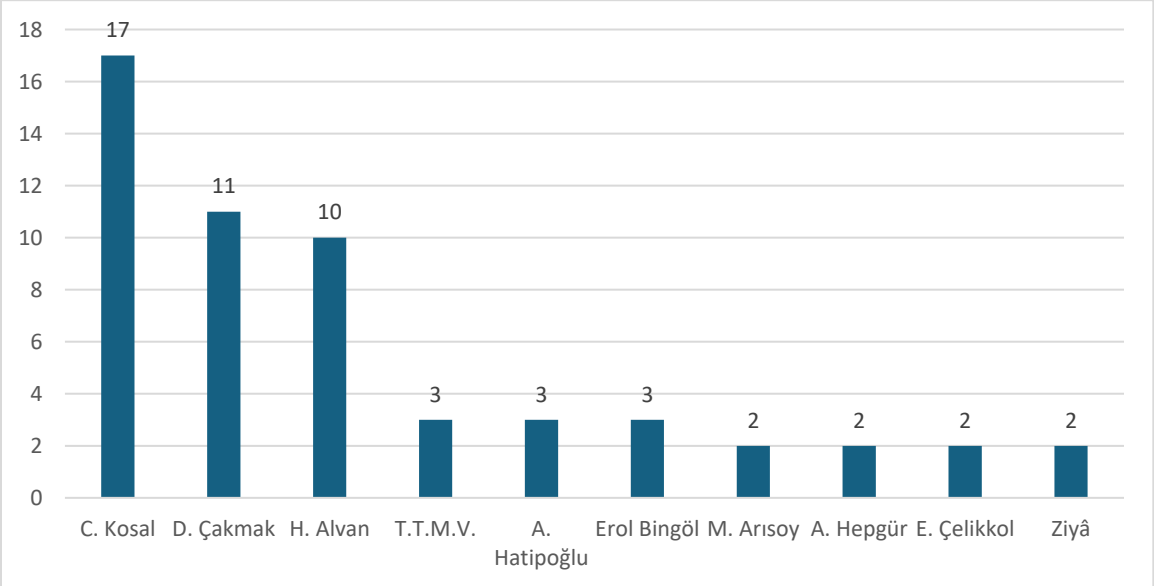
- Usûl konusunda toplam 43 eserin 28'inde nüshalar arası usûl farklılıkları görülürken, 15 tanesinde (turuncu renk ile ifade edilen) ölçü ifadelerinde tutarsızlıklar saptanmıştır. İlk husûsa örnek olarak aynı eser için 4 nüshanın 2 tanesinde Sofyan, diğer 2 tanesinde Düyek usûlü ile yazılan eserler olmasının yanında, 8/8'lik tartımda ifade edilmesi gereken Düyek usûlünün 2/4'lük tartımda ya da Nim Evsat ya da Evsat usûlünün 5/4'lük tartımlar ile gösterilmiştir.
- Makâm konusunda usûl kadar farklılıklar bulunmamakla birlikte tespit edilen eserin bir nüshasında Selmek diğerinde Rast, bir diğer eserde ise bir nüshada Sazkâr diğerinde Rast makâmı yazdığı görülmektedir.

- Form farklılıklarında ise toplamda 4 adet eserin İlâhi formunda ifade edildiği nüshaların yanında Tevşîh ve Mersiye formlarında bestelendiği belirtilen nüshaları yer almaktadır.
- Usûl, makâm ve formlara yönelik farklılıklar dışında yer yer eserlerin nağme yapılarında, güftelerinde, bestekâr (Seher Vaktinin Yeliyiz eserinde ilk nüshada bestekârın Şeyh Sâdık Efendi olduğu ifade edilirken ikinci nüshada bestenin Mehmet Efendi (Halvetî)'ye ait olduğu gibi) ve güftekâr bilgilerinde (Yanar Dede-Yaman Dede, bazı nüshalarda belirsiz yazarken diğer nüshalarda güftekâr bilgisi yer alması gibi) bazı farklılıklar görülmektedir. Bahsi geçen farklılıkların eserlerin seciyesini temelden değiştirmemesi itibariyle bu hususlar ayrıca ele alınmayarak Bulgular bölümünde ifade edilmiştir.

13. *Arşivdeki nüshalarda nota yazımında usûllere göre düzümleme yapılmış mıdır?* Alt problemine ilişkin sonuçlar;

Çalışmanın konusunu teşkil eden bir diğer husus ise ele alınan eserlerin belirli bir kâideye bağlı kalmadan notaya alınması olmuştur. Bu minvalde tahkîk edilen 282 (bulgular bölümünde yer alan) nüshadaki nota yazımlarında 75 eserde usûl düzümleri gözetilerek yazıldığı, 207 eserde ise bahsi geçen usûl düzümlerinin gözetilmediği sonucuna varılmıştır.

İncelenen nüshalar doğrultusunda nota yazımında usûl yapılarına göre nota nüshası neşreden kişilerin grafiği aşağıda verilmiştir;

Grafik 14. Nota Nüshalarında Usûl Yapılarına Göre Düzümlenen Nüshaların Neşreden Kişilere Göre Dağılım Grafiği

Belirtilen grafikte yer alan verilere göre eserlerin notaya alımında usûl yapılarının gözetildiği nüshaların büyük çoğunluğu, Cüneyt Kosal, Dursun Çakmak ve M. Hâkan Alvan tarafından yazılmış, grafikte yer alan diğer 7 kişi/kurum haricinde yer alan kişiler Bulgular bölümünde ifade edilmiştir.

Eserlerde işlenen usûllerin gözetilerek yazıldığı nota nüshalarının çoğunluğu Cüneyt Kosal'a ait olsa da "**Grafik 6**"da da görüldüğü üzere Cüneyt Kosal'ın 57 adet nüsha neşrettiği, bunların 17 tanesi usûllere göre ve ekseriyetle Sofyan usûllerinde neşredildiği tespit edilmiştir. Dursun Çakmak ise 19 eserin 11 tanesini, Hâkan Alvan 12 eserin 10'unu, usûl düzümlerine göre notaya almıştır.

Usûl düzümlerine göre notaya alınan eserlerde ise;

- 50 Sofyan,
- 15 Düyek,
- 7 Nim Sofyan,
- 1 Raks Aksağı,
- 1 Devr-i Hindi,
- 1 Hafif usûlleri görülmektedir.

Bu bağlamda ele alınan eserlerin çoğunluğunu Sofyan, Düyek ve Nim Sofyan gibi küçük yapıdaki usûllerin oluşturduğu görülmektedir. Gerek bahsi geçen usûllerde gerek diğer usûllerde bestelenen eserlerin notaya alımlarında ekseriyetle usûl yapılarının gözetilmediği, gözetilse de küçük yapıdaki usûllere göre (Sofyan, Nim Sofyan gibi) notaya alınan nüshaların bestelendiği usûlü yansıtma noktasında sağlıklı çıkarım için yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın örnekleminde yer alan eserlerin bulgular ve yorumlar ışığında varılan sonuçlara göre form, makâm ve usûl yönünden tashih edilmiş tablosu aşağıda verilmiştir. Tahliller sonucunda yapılan değişikler kalın (bold) yazı tipi ile belirtilmiştir.

No	**Eser Adı**	**Formu**	**Makâmı**	**Tespit Edilen Makâmı**	**Nüshada Yazılı Usûlü**	**Tespit Edilen Usûlü**
1	Açıldı Göklerin Bâbı O Hazrete Minhâc Oldu	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek

2	Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
3	Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
4	Akan Çeşme Durulur Mu	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
5	Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Müsemmen	Müsemmen
6	Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece	**Tevşih**	Rast	Rast	Sofyan	**Nim Çenber**
7	Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
8	Allâh'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm ol	İlâhi	Rast	Rast	Yürük Semâî	**Sengin Semâî**
9	Allah'ı Zikredelim Zikreder Bizi Allah	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
10	Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle	İlâhi	Rast	Rast	Nim Evsat	Nim Evsat
11	Arayı Arayı Bulsam İzini	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
12	Arayı Arayı Bulsam İzini	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	Sofyan
13	Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
14	Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde	İlâhi	Rast	**Mâhur**	Sofyan	Sofyan
15	Aşk Odu Kâr Etti Câna	İlâhi	Rast	**Rast-ı Cedîd**	Düyek	**Sofyan**
16	Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
17	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
18	Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
19	Aşkın Nârına Ben Kana Geldim	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
20	Aşkınla Cihan Beste	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
21	Aşkınla Cihan Beste	İlâhi	Rast	**Hoş Âver**	Düyek	**Sofyan**

22	Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
23	Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
24	Azrâil Alır Canımız	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Raks Aksağı	Raks Aksağı
25	Azrâil Alır Canımız	İlâhi	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
26	Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn	İlâhi	Rast	**Rast-ı Cedîd**	Düyek	Düyek
27	Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
28	Bağ-ı Ma'ârif İçreyiz İllallah Hû	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Düyek	**Nim Sakîl**
29	Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle	İlâhi	Rast	Rast	Raks Aksağı	Raks Aksağı
30	Bazı Günler Güler Yüzler (Zaman Benim)	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
31	Behey Âdemoğlu Musun	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
32	Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
33	Ben Ham İdim Olgunlaştım	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
34	Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
35	Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
36	Benem Ol Aşk Bahrîsi	İlâhi	Rast	Rast	Evsat	Evsat
37	Biliniz Ey Çocuklar	İlâhi	Rast	**Rast Mâye**	Aksak Semâî Evferi	Aksak Semâî Evferi
38	Bilirim Bende Sensin Allâh'ım	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
39	Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
40	Bir Nur Gördüm Seyrimde	İlâhi	Rast	Rast	Yürük Semâî	Yürük Semâî

41	Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
42	Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
43	Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla	İlâhi	Rast	**Selmek**	Nim Sofyan	**Sofyan**
44	Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız	İlâhi	Rast	**Rast Mâye**	Sofyan	Sofyan
45	Boyadı Sînemi Al Kana Meded Dîdelerim	İlâhi	Rast	Rast	Evsat	Evsat
46	Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
47	Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	Sofyan
48	Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin	İlâhi	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
49	Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
50	Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece	İlâhi	Rast	Rast	Aksak	Aksak
51	Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah	**Tevşih**	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
52	Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
53	Cem Olmuş Dervişleri	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
54	Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
55	Cerrâhî Benim Özüm	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
56	Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
57	Cihandan Göç Ederim	**Cenâze İlâhisi**	Rast	Rast	Düyek	Düyek
58	Çekme Gam Destgîrdir Allah	İlâhi	Rast	Rast	Curcuna	Curcuna
59	Çıktım Kırklar Yaylasına Çağırdım Üçler Aşkına	**Nefes**	Rast	**Nikriz**	Raks Aksağı	Raks Aksağı

60	Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
61	Dağı Taşı Düz Eder	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	Sofyan
62	Dâim Hakkı Zikredelim	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
63	Daldı Gönül Bahr-i Gama	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Düyek	Düyek
64	Dervişim Deyip de Dergâha Geldin	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
65	Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
66	Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
67	Dil Hânesi Pür Nûr Olur Envâr-ı Zikrullah ile	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
68	Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb	**Tevşih**	Rast	Rast	Evsat	Evsat
69	Doğmazdı Kalbe Îman	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
70	Dolap Niçin İnilersin	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
71	Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
72	Doldur Kadeh Sungıl Bize	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Nim Sofyan	**Sofyan**
73	Döndüm Allâh'ım Döndüm Kapına Geldim	İlâhi	Rast	**Pençgah**	Sofyan	Sofyan
74	Durmaz Yanar Vücûdum	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
75	Durmaz Yanar Vücûdum	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
76	Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney	İlâhi	Rast	**Acemli Rast**	Düyek	Düyek
77	Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
78	Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

79	Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Düyek	Düyek
80	Dünyâya Mağrur Kişi Tövbeye Gel Tövbeye	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Türk Aksağı	Türk Aksağı
81	El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî	**Şuğul**	Rast	Rast	Düyek	Düyek
82	El-Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
83	Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık	**Tevşih**	Rast	**Rehâvî**	Düyek	Düyek
84	Elbet Gelir Nurlu Günler	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
85	Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî	İlâhi	Rast	Rast	Ağır Devr-i Hindi	Ağır Devr-i Hindi
86	En Muhteşem Sevdâ O Ki Yâr Görünmez	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	**Düyek**
87	Engelleri Aştım Geldim	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
88	Envâr-ı Îmândır Salât ü Selâm (Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim)	**S. İlâhisi**	Rast	Rast	Düyek	**Sofyan**
89	Erenler Meclisinde (İster İdim Allâh'ı Buldum İse ne Oldu)	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
90	Erişdi Hicrânın Demi	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
91	Erler Demine Destûr Alalım	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
92	Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
93	Es-selâm Ey Sâlik-i Rah-ı Şerîat Es-selâm	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
94	Estağfirullah el-Azîm Mürâînin İşlerine	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	**Muhammes**
95	Evvel Allah Adını Yâd Edelim	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
96	Ey Âşık-ı Dildâde	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
97	Ey Âşık-ı Sâdıklar (Giydirme Eser)	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

98	Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
99	Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan	İlâhi	Rast	Rast	Yürük Semâî	Sengin Semâî
100	Ey Canların Cânânı	**Tevşih**	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
101	Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
102	Ey Dervişim Diyen Kişi	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Fahte+Hafif**
103	Ey Dillere Cân ü Hayât	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
104	Ey Fâtıma Ey Fâtıma	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
105	Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
106	Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
107	Ey Gülleri Handân Eden	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
108	Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	**Ağır Devr-i Hindi**
109	Ey Hevâsına Tapan	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
110	Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	**Ağır Devr-i Hindi**
111	Ey Kâbeye Bakanlar	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	**Düyek**
112	Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	**Sofyan**
113	Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz	İlâhi	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
114	Ey Rabb-i Rahmân	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
115	Ey Rahmeti Bol Pâdişâh	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
116	Ey Resûl-i Kibrîya Ey Sînesi Saf Enbiyâ	**Tevşih**	Rast	Rast	Evsat	Evsat
117	Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	**Nim Sakîl**

118	Eyleyen Uşşâk-ı Şeydâ Dâimâ Tal'atındır yâ Resûlâllâh Senin	**Tevşih**	Rast	**Sazkâr**	M. Devr-i Revânı	M. Devr-i Revânı
119	Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
120	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	**Ağır Devr-i Hindi**
121	Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
122	Fakirliğin Yaşamını Bilenler (Uyanış)	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
123	Fazlın ile Yâ Rabbena Kaldır Kuvamızdan Kesel	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
124	Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
125	Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
126	Gamdan Beni Azâd Et	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
127	Ganî Mevlâm Nasîb Etse	İlâhi	Rast	**Hoş Âver**	Sofyan	Sofyan
128	Garîb Âvâre Bîçâre	İlâhi	Rast	**Rast Mâye**	Sofyan	Sofyan
129	Gece Gündüz Zikrimiz	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
130	Gel Can Gezelim Gel Kendimizde	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
131	Gel Derviş Beri Gel	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
132	Geldi Binlerce Şükür	İlâhi	Rast	Rast	Çember	Çember
133	Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
134	Geldik Dünyâya İbret Almaya	İlâhi	Rast	Rast	Türk Aksağı + Sofyan	**Türk Aksağı + Düyek**
135	Gelin Tevhîd Edelim	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
136	Gerçek Âşıklara Salâ Denildi	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan

137	Göklerden Son İlâm	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
138	Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
139	Göynükte İki Veli	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
140	Gül Dibinde Kül Olayım (Diye Diye)	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
141	Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan	**Ramazan İlâhisi**	Rast	**Rehâvî**	Düyek	Düyek
142	Gül Yüzünü Rüyâmızda Görelim yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	**Sûzinak**	Düyek-Sofyan	**Nim Hafîf**
143	Güller Sünbüller Öten Bülbüller	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
144	Günâhım Boydan Aşkındır be-Gâyet Ya Resûlallah	**Tevşih**	Rast	Rast	Evsat	Evsat
145	Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim	**Tevşih**	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
146	Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı Bilmez	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
147	Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim	İlâhi	Rast	Rast	Curcuna	**Aksak Semâî**
148	Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem	İlâhi	Rast	Rast	Aksak	Aksak
149	Hak Şerleri Hayreyler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
150	Hak Şerleri Hayreyler	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
151	Hak Şerleri Hayr Eyler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
152	Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın	İlâhi	Rast	**Hoş Âver**	Düyek	Düyek
153	Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
154	Hak'dan Gayrı Sevgiler Küllî Yalandır Yalan	İlâhi	Rast	Rast	Evsat	Evsat
155	Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan

156	Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı (Sen Bir Yalaz Yavrusun)	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
157	Hakk'a Giden Erenler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
158	Hakk'a Yakın Olmanın	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
159	Hakk'ın Metin Kal'ası	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
160	Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
161	Hamr-ı Rûy-i Yâr İle Sekrân Olan Anlar Bizi	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	**Düyek**
162	Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
163	Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
164	Her Nefeste Her Yerde	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
165	Hû Eyleyen Halleriyle (Eyyüb Nebî)	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Düyek	Düyek
166	İftardaki Naz Allâh'a Niyaz Bir Anlatılmaz Hâldir Ramazan	**R. İlâhisi**	Rast	**Pençgâh**	Raks Aksağı - Sofyan	Raks Aksağı - Sofyan
167	İkilik Yok Birlik Var	İlâhi	Rast	**Sûzinak**	Sofyan	Sofyan
168	İlim İlim Bilmektir	İlâhi	Rast	Rast	Curcuna	Curcuna
169	İlim İlim Bilmektir	İlâhi	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
170	Îmandır Her Derde Çâre	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
171	İnile Ey Dertli Gönül İnile	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	**Nim Çenber**
172	İntisâbım Tâ Ezeldendir	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
173	İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
174	İşte Geldi Ramazan	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

175	İyi Sende Kötü Sende	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	**Düyek**
176	Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
177	Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Sofyan**
178	Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
179	Kendimi Sen Gelecek Ey Meh-i Mâtem Bilmem	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Sofyan**
180	Kudretinden Şüphe Yok, Kudretinden Âdem Doğar	İlâhi	Rast	Rast	Müsemmen	Müsemmen
181	Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
182	Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim	İlâhi	Rast	**Selmek**	Düyek	**Sofyan**
183	Lâ Aynasında Gördüm İllâyı	İlâhi	Rast	Rast	Sengin Semâî	Sengin Semâî
184	Lâ Fâile İllâllah	İlâhi	Rast	**Ârâm-ı Can**	Düyek	Düyek
185	Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-vefâdır Bi-vefâ	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Evsat	Evsat
186	Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler	İlâhi	Rast	Rast	Nim Sofyan	**Sofyan**
187	Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
188	Mecnûn Olana Duâ Gerekmez	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
189	Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû	**Nefes**	Rast	**Pençgâh**	Düyek	**Sofyan**
190	Meded Yâ Gavsü'l-Âzam	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
191	Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
192	Medîne'den Bir Er Uçtu	İlâhi	Rast	**Hoş Âver**	Sofyan	Sofyan
193	Men Garîbin Ey Âşinâyız	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan

194	Men Şudem Bende-i Rûmî-i Hakîkat-Gû	İlâhi	Rast	Rast	Düyek+Semâî+Yürük Semâî	Düyek+Semâî+Yürük Semâî
195	Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ	**Ramazan İlâhisi**	Rast	**Sazkâr**	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
196	Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ	**Ramazan İlâhisi**	Rast	**Rast-Uşşak**	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
197	Mevlam Bana Ver Aşkını	İlâhi	Rast	Rast	İkiz Aksak	İkiz Aksak
198	Milk-i Cihan Sultânı	İlâhi	Rast	**Sûzinak**	Düyek	Düyek
199	Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
200	Mûsâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Nim Hafif**
201	Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
202	Mürşidim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
203	Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
204	Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan	İlâhi	Rast	**Rast-Nikriz**	Sofyan	Sofyan
205	Neye Beyhûde Emekler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
206	Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâh'ım Gerek	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
207	Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân	**Ramazan İlâhisi**	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
208	Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
209	Nurdan Süzülür Besmeleler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
210	O Mistik Havanı Kokladık Bugün	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
211	Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

212	Oldum Elem-i Cürm ile Bî-çâre İlâhi	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
213	Oldumsa Bî-râh Estağfirullah	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
214	Ömür Bahçesinin Gülü Solmadan	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
215	Pâyin Sadâsı Gelse De Sen Hiç Gelmesen	İlâhi	Rast	Rast	Darbeyn	**Darbeyn (Yapı Değişimi)**
216	Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn	İlâhi	Rast	**Rast-ı Cedîd**	Düyek	**Sofyan+Düyek**
217	Peygâmberim Hac Yolundan Ziyâretine Geldim	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
218	Peygâmberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	Sofyan
219	Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazan'dır Bu	**Ramazan İlâhisi**	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
220	Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl	İlâhi	Rast	Rast	Semâî	Semâî
221	Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ	**Tevşih**	Rast	Rast	Düyek	Düyek
222	Saf Saf Gelenler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
223	Sâilem İhsâna Geldim yâ Resûlallah Meded	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Devr-i Hindi	**Ağır Devr-i Hindi**
224	Sakın Dünyâya Aldanma	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
225	Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Düyek	Düyek
226	Sakın Terk-i Edebden Kûy-i Mahbûb-i Hüdâdır Bu	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
227	Sâlik-i Râh-ı Hüdânın Kârı Zikrûllâh Olur	İlâhi	Rast	Rast	Evsat	Evsat
228	Sarmış Mâtem Buraları (Türk'ün İlâhisi)	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
229	Sebeb-i Hilkati Âlem Yüceden Sesleniyor	**Tevşih**	Rast	Rast	Düyek	Düyek
230	Seher Vaktinin Yeliyiz	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

231	Selâm Size Erenler Hakk'a Gönül Verenler (Hû Erenler)	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
232	Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
233	Semâdan Sırr-ı Tevhîdi Duyan Gelsin Bu Meydâne	İlâhi	Rast	**Ârâm-ı Can**	Devr-i Hindi	**Ağır Devr-i Hindi**
234	Sen Bir Gonca Gülsün yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
235	Sen Bir Yalaz Yavrusun (Hakk'a Âşık Olanlar)	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
236	Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
237	Sen Dervişsin Ulu Dağsın	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sengin Semâî	Sengin Semâî
238	Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
239	Seni Sevmek dü Âlemde Saâdet yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
240	Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim	**Tevşih**	Rast	Rast	Düyek	Düyek
241	Sev Beni Sevdir Beni	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
242	Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
243	Solmadan Bağın Geçmeden Çağın	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
244	Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	Sofyan
245	Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
246	Şah Hüseyn'in Firkatine Ağlayan Gelsin Berî	**Nefes**	Rast	Rast	Sofyan	**Muhammes**
247	Şefîu'l Halkı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber	**Tevşih**	Rast	Rast	Hafif	Hafif
248	Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selam Sana	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
249	Şerîat Bağının Gülü Târık-ı Ahmed'in Yolu	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Sofyan**

250	Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
251	Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan Aldanırsın	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
252	Şükredersen Yaradan'a Tez Erersin Murâdına	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
253	Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
254	Taştın Yine Deli Gönül	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
255	Tevbe Edelim Zenbimize	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	**Düyek**
256	Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor	İlâhi	Rast	**Ârâm-ı Can**	Düyek	Düyek
257	Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
258	Ud An Kıta Tab Gına (Sümer İlahisi)	İlâhi	Rast	Rast	Belirsiz	**Sofyan**
259	Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
260	Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu	İlâhi	Rast	**Sazkâr**	Sofyan	**Düyek**
261	Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
262	Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
263	Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin	İlâhi	Rast	Rast	Yürük Semâî	Yürük Semâî
264	Yâ Rab Bize Aşkın Ver Tevhîd Edelim Tevhîd	İlâhi	Rast	Rast	Yürük Semâî	**Sengin Semâî**
265	Yâ Râb Günâhım Affet	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
266	Yâ Rabbi Kerem Eyle Bu Şehr-i Siyâm İçre	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
267	Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	**Nim Hafif**
268	Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Evsat	Evsat
269	Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına	**Tevşih**	Rast	**Pençgâh**	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi

270	Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin	İlâhi	Rast	Rast	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
271	Yanan Kalbe Devâsın Sen	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
272	Yandır Beni Yanayım Allah	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
273	Yar Yüreğim Yar Gör Ki Neler Var	İlâhi	Rast	**Rehâvî**	Sofyan	Sofyan
274	Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Sofyan	Sofyan
275	Yıkıldı Kalmadı Zulmet	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Düyek
276	Yokta İnsan Aranılmaz	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
277	Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre	İlâhi	Rast	Rast	Düyek	Düyek
278	Yüzüm Kara Günâhım Çok Yok Yüzüm Peygâmbere	İlâhi	Rast	**Pençgâh**	Düyek	Düyek
279	Zâkir Safâya İrişür	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan
280	Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan	İlâhi	Rast	Rast	Evsat	Evsat
281	Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşânındadır	İlâhi	Rast	**Hoş Âver**	Müsemmen	Müsemmen
282	Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah	İlâhi	Rast	Rast	Sofyan	Sofyan

Tablo 2. Yapılan Tashihlere Göre Sınıflandırılan Eserler Tablosu

ÖNERİLER

- Devlet korosu ve diğer nota arşivlerinde yer alan Rast makâmında bestelenmiş Tevşih, Şuğul, Nefes, Savt gibi formların yanında Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî ve Şarkı gibi fasıl mûsikîsi formlarının da ele alınarak makâm ve usûl yönünden incelenmesi ve nüshalarında tutarsızlıklar görülen eserlerin yeniden yazılarak sarihleşmesi,
- Rast makâmı hâricinde bestelenmiş Câmi ve Tekke mûsikîsi formlarından eserler benzer yönleri ile icrâ üslûbunca ele alınarak makâm ve usûl özelliklerinin birbirleri ile olan ayrımları mukâyeseli biçimde irdelenmesi ile az tercih edilen makâm ve usûl repertuvarlarına yeni ve daha tutarlı eserlerin kazandırılması,
- Makâm ayrımı gözetmeksizin tüm makamlarda bestelenen Şuğullerin özellikle Arapça bilen mûsikîşinaslar tarafından şerh edilerek gerek güfte gerek makâm-usûl yönü ile incelenmesi ve yeniden yazılması ile nota nüshalarının okunamaması sebebiyle icrâ edilemeyen birçok Şuğulün arşiv ve icrâlara dâhil edilebilmesinin sağlanması,
- Gerek yapılan çalışmadaki gerek diğer makamlarda bestelenmiş, özellikle nüshası okunaklı olmayışından kaynaklı icrâ edilemeyen eserler yeniden notaya alınarak icrâlarının stüdyo ortamında kaydedilmesi ve konser repertuvarlarına eklenmesi ile bahsi geçen eserlerin günümüz ve gelecek icrâ repertuvarlarına aktarılması,
- Gerek Osmanlıca gerek Arapça güfteli eserlerin sık kullanılmayan kelime anlamlarının şerh edilerek bu kelime ve ifadelerin nüshalarda belirtilmesi ile eğitim-öğretime materyal oluşturulması,
- İlâhilerdeki güftelerin vezinleri nüshalara yazılarak eserlerin usûllerinin belirlenmesi ve icrâ edilmesi noktasında katkı sağlanması ve yine bu uygulama ile yazılan nüshalar eğitim-öğretim materyali olarak kullanılması,
- İlâhi bestekârlığı coğrafî, edebî, tarihî ve felsefî kuramlar nezdinde gerek disiplinlerarası bağlamda gerek müstakil konularda ele alınarak irdelenmesi ve bu sayede Türk mûsikîsi bestekârlığı konusuna geçmişten geleceğe daha sağlam köprüler oluşturulması önerilir.

KAYNAKLAR

Ak, A. Ş. (2022). *Bestelerimle Nazariyat Rast ve Tevâbî Makamlar*. Eğitim Yayınevi (İstanbul), Baskı-Cilt: Konya.

Akay, L. (1989). *Türk Dînî Mûsikîsinde Yer Alan İlâhiler*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Aksu, F. A. (1988). *Abdülbaki Nasır Dede ve Tetkik u Tahkik.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arel, H. S. (1993). *Türk Mûsıkîsi Nazariyatı Dersleri* (Haz. Onur Akdoğu). Kültür Bakanlığı, Ankara.

Arısoy, M. (1988). *Seydî'nin El-Matla'Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ateş, E. (2010). *Şuğul*. TDV İslam Ansiklopedisi. TDV İslâm Ansiklopedisi Web Sitesi: https://islamansiklopedisi.org.tr/sugul adresinden alınmıştır.

Banarlı, N. S. (1983). *Resimli Türk Edebiyâtı Târihi*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Başer, F. A. (2013). *Türk Mûsikîsinde Abdülbâkî Nâsır Dede*. Konservatuvar Müdürlüğü Yayınları, İstanbul.

Behar, C. (2015). *Osmanlı Türk Musikisinin Kısa Tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları,

Çelik, B. B. (2001). Hızır Bin Abdullah'ın Kitâbü'l-Edvâr'ı ve Makamların İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çırak, C. (2020). *İsmail Dede Ekolünde İlahi Besteciliği Üslubu*. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Programı Doktora Tezi.

Çolakoğlu, E. A. (2019). *İlahi Formundaki Eserlerde Versiyon Farklılıklarının İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Türk Din Musikisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Çubukcu, M. S. (2021). *Mevlîd ve Mîrâciye Formlarında İcrâ Edilen Tevşihlerin Makâm Analizleri (18-21. yy.)*. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Din Mûsikîsi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Erarabacı, M. (2023). TRT Arşivinde Yer Alan Hüzzam İlâhilerin Usûl ve Makam Açısından İncelenmesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Gönül, M. (2021). *Gelenekten Geleceğe Türk Mûsikîsi, Eğitim-Öğretim-İcrâ*. Konya: NEÜ Yayınları.

Gönül, M. (2019). *Solfej-Makam-Usûl-Dikte Alıştırmaları*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Gönül, M. (2018). *Türk Mûsikîsinin Tasnîf ve Tesmiyelerine Bir Bakış*. İSTEM / 31: 35-46. https://doi.org/10.31591/istem.434407

Gönül, M. (2015). *Türk Mûsikîsi Usûllerinin Gösterimi, İfadesi ve Tasnifine Bir Bakış*. İSTEM / 25: 31-46.

Güngördü, B. (2000). *Abdülbaki Nasır Dede'nin "Tedkik U Tahkik"İnde Geçen Makamlarla Dönem Bestekarlarının Eserlerindeki Makamların Mukayesesi*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi.

İlhan Harmancı, A. B. (2020). *Türk Din Mûsikîsi'nde Tevşih (Tevşîh ve Naat Mukâyesesi)*. İSTEM, 98.

İrden, S. (2020). *Türk Musikisinde Düzen, Perde, Makam, Terkib Uygulamaları*. Konya: Eğitim Yayınevi.

İrden, S. (2021). *Makamlar*. Eğitim Yayınevi, Dizgi Ofset, İstanbul.

Kahraman, S.A. ve Dağlı Y. (2003). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*: İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, C: I.

Karahasanoğlu, S. ve Yavuz, E. D. (2015). *Müzikte Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: İTÜ TMDK Yay. No.7.

Kaşıkçıoğlu, M. E. (2021). *Türkiye'de Müslümanların Dînî Günleriyle İlgili Eserlerin Besteciliği ve İcraları*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Isparta.

Köprülü, F. (1984). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Köprülü, F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken.

Kutluğ, Y. F. (2000). *Türk Musikisinde Makamlar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Levendoğlu Yılmaz, O. (2002). *XllI. yüzyıldan günümüze kadar varlığını sürdüren makamlar ve değişim çizgileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özcan, N. (1992). *Bektaşî Mûsikisi*. TDV İslam Ansiklopedisi. TDV İslâm Ansiklopedisi Web Sitesi: https://islamansiklopedisi.org.tr/bektasi-musikisi adresinden alınmıştır.

Özkan, İ. H. (2007). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Tıraşcı, M. (2019). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Tarihi*. İstanbul: Kayıhan Yayınları.

Toptaş, Ç. (2022). *Makam, Usûl ve Form Özellikleriyle Türk Mûsikîsinde İlâhiler*. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Doktora Tezi.

Tura, Y. (2001). *Kantemiroğlu Kitâbu 'İlmi"l-Mûsıkî 'alâ vechi"l-Hurûfat*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Tura, Y. (2006). *Tedkîk ü Tahkîk*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Tüysüz, F. (2017). *Türk Din Musikisi Formlarında İlahi ve TRT Repertuarındaki İlahilerin İncelenmesi*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı Türk Din Musikisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Uzun, M. (2000). *İlâhi*: TDV İslam Ansiklopedisi. TDV İslâm Ansiklopedisi Web Sitesi: https://islamansiklopedisi.org.tr/ilâhî adresinden alınmıştır.

Uzun, M. (1999). *Osmanlı' nın Gür Nefesi: Türk Dinî-Tasavvufî Edebiyatında İlâhî*. Osmanlı Kültür ve Sanat, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara C: IX.

Yahya Kaçar, G. (2020). *Türk Mûsikîsinde Eser ve İcrâ Tahlîli Yöntemleri*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Yavaşca, A. (2002). *Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayınları.

Yekta, R. (1986). Türk Musikisi. (O. Nasuhioğlu, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yeprem, G. (2007). *Dimitri Cantemir Edvarı'nın Makam Kavramı Açısından İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlâhiyat Anabilim Dalı İslâm Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

EKLER:

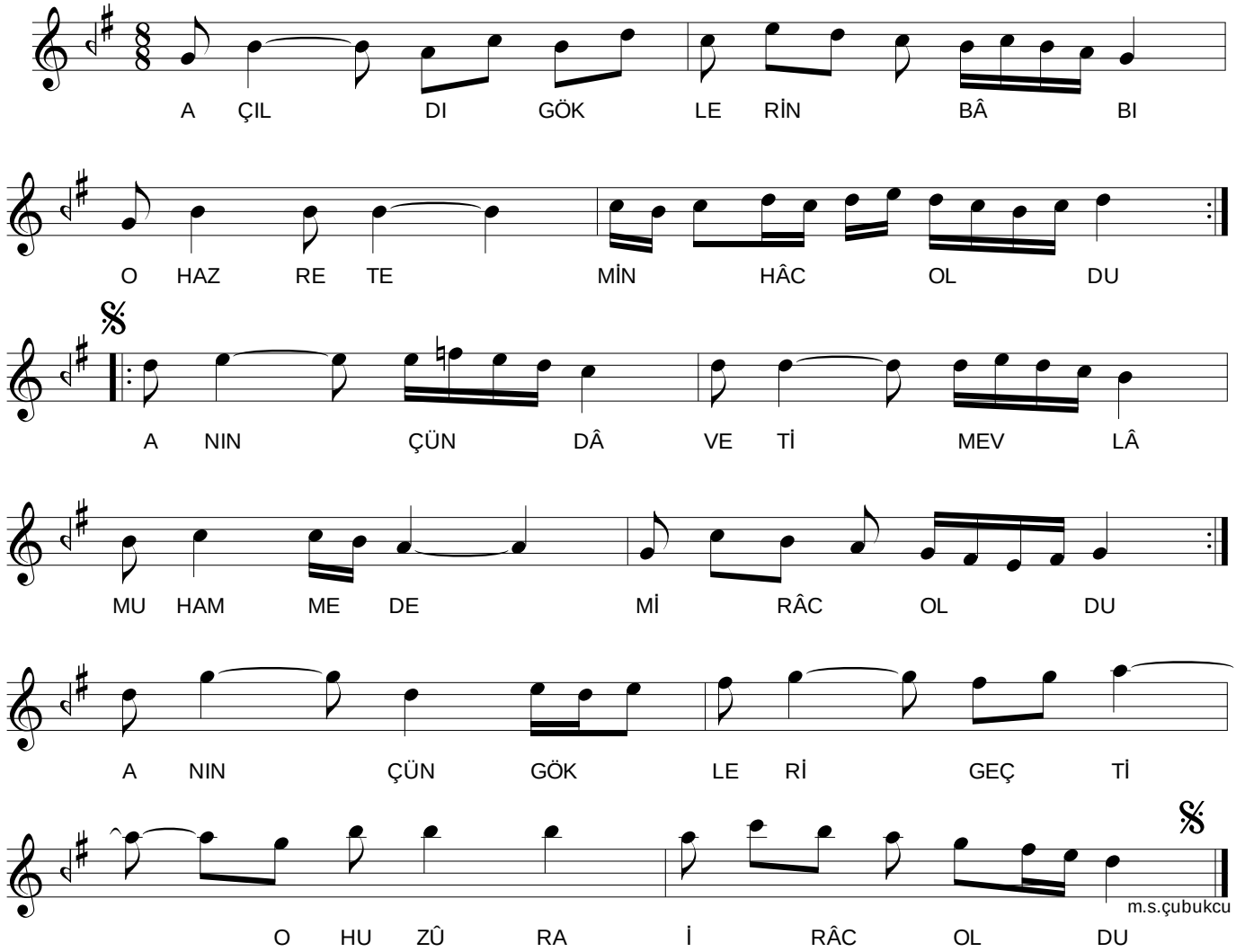
TÜRK MÛSİKİSİ REPERTUVARINDA YER ALAN RAST İLAHİLERİN TASHİH EDİLMİŞ NOTA NÜSHALARI

Rast İlâhi

Açıldı Göklerin Bâbı

Düyek

Beste: Âmir Ateş

AÇILDI GÖKLERİN BÂBI
O HAZRETE MİNHÂC OLDU

ANIN ÇÜN DÂVET-İ MEVLÂ
MUHAMMEDE MÎRÂC OLDU

ANIN ÇÜN GÖKLERİ GEÇTİ
O HUZÛRA İRÂC OLDU

Rast İlâhi

Âdeti Âşıkların Âh ile Efgân Olur

Güfte: Kuddûsi Hz.
Beste: R. Tekin Uğurel

Sofyan

ÂDETİ ÂŞIKLARIN ÂH İLE EFGÂN OLUR
AŞK İLE YANIKLARIN İŞLERİ GİRYÂN OLUR
AŞKA GİRİFTÂR OLAN GÖNLÜNÜ DOSTA SALAN
AKLI VERİP AŞKA TAM VÂLİ HÜ HAYRÂN OLUR

İÇİNE BİR OD DÜŞER AŞK İLE KAYNAR TAŞAR
CÜRM-İ YANU BEN PİŞER CİĞERİ PÜRYÂNEDİR
KÂR-I OLUR AŞK-I YÂR AŞKI EDER İHTİYÂR
ZÜHD-Ü GÖNÜLDEN SAVAR MAHZENİ İRFÂN OLUR

Rast İlâhi

Ağlayıp da Güleceğin Yaşayıp da Göreceğin

Güfte: Nihâyet Ağça
Beste: Mustafa Malay

Sofyan

AĞLAYIP DA GÜLECEĞİN
YAŞAYIP DA GÖRECEĞİN
KISACASI BİLECEĞİN
ÜÇ GÜNLÜK BOŞ DÜNYÂDAYIZ

BAHAR GEÇER SAĞLIK GİDER
HAZAN GELİR ÖMÜR BİTER
GONCA GÜLLER GAZEL DÖKER
ÜÇ GÜNLÜK BOŞ DÜNYÂDAYIZ

ÂŞIKLARIN BAĞRI YANIK
ULU MEVLÂM BUNA TANIK
YAŞAYANIN HEPSİ KONUK
ÜÇ GÜNLÜK BOŞ DÜNYÂDAYIZ

FÂNÎ DÜNYÂ RÜYÂ MISIN
NEFİSLERE HÜLYÂ MISIN
GÖNÜLLERE SEVDÂ MISIN
ÜÇ GÜNLÜK BOŞ DÜNYÂDAYIZ

Rast İlâhi

Akan Çeşme Durulur Mu

Sofyan

Beste: Rüştü Eriç

AKAN ÇEŞME DURULUR MU
ALLAH DEYEN YORULUR MU
RESÛLULLAH YÂRESİDİR
BUNA ÇÂRE BULUNUR MU

BUGÜN CUM'ÂLAR OLUYOR
KALPLERE NURLAR DOLUYOR
ŞÜKÜRLER OLSUN MEVLÂ'YA
KULLARI ISLAH OLUYOR

HEP ÇİÇEKLER GAZEL OLUR
ALLAH DEYEN GÜZEL OLUR
ALLAH DEYEN KULLARININ
GÜNAHLARI HAZAN OLUR

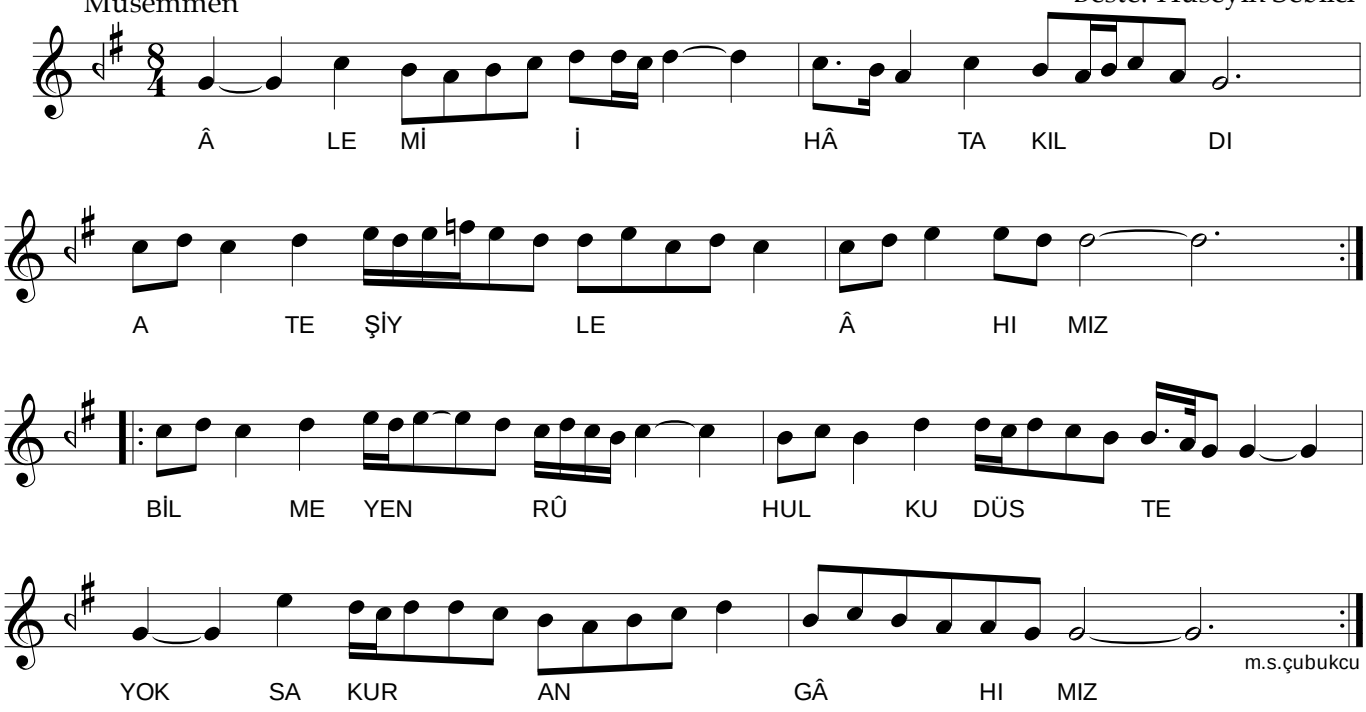
(Nakarat)
ALLAH HÛ DEMEYE GELDİM
HÛ DEYİP DÖNMEYE GELDİM
MURÂDIM HÛ DEĞİL BENİM
CEMÂLİN GÖRMEYE GELDİM

Pençgâh İlâhi

Âlemi İhâta Kıldı Ateşiyle Âhımız

Müsemmen

Beste: Hüseyin Sebilci

ÂLEMİ İHÂTA KILDI ÂTEŞİYLE ÂHIMIZ
BİLMEYEN RÛHU'L KUDSDE YOKDUR TERAH-GÂHIMIZ

'ÂŞIKIN ESRÂRINI HİÇ KİMSE BİLMEZ HAKK BİLİR
LÂ MEKÂNIN 'ÂLEMİNDE GİZLİDİR DERGÂHIMIZ

ZÂHİDİN 'AKLI ERİŞMEZ 'İLM-İ ZÂHİRLE BİZE
NEFSİNİ KİM BİLİRSE VARDIR EYVALLAHIMIZ

MA'DENİ ALTUN SERÂYA MEYLİMİZ YOKDUR BİZİM
BİZ HARÂBÂT EHLİYİZ SÂHİB-KEREMDİR ŞÂHIMIZ

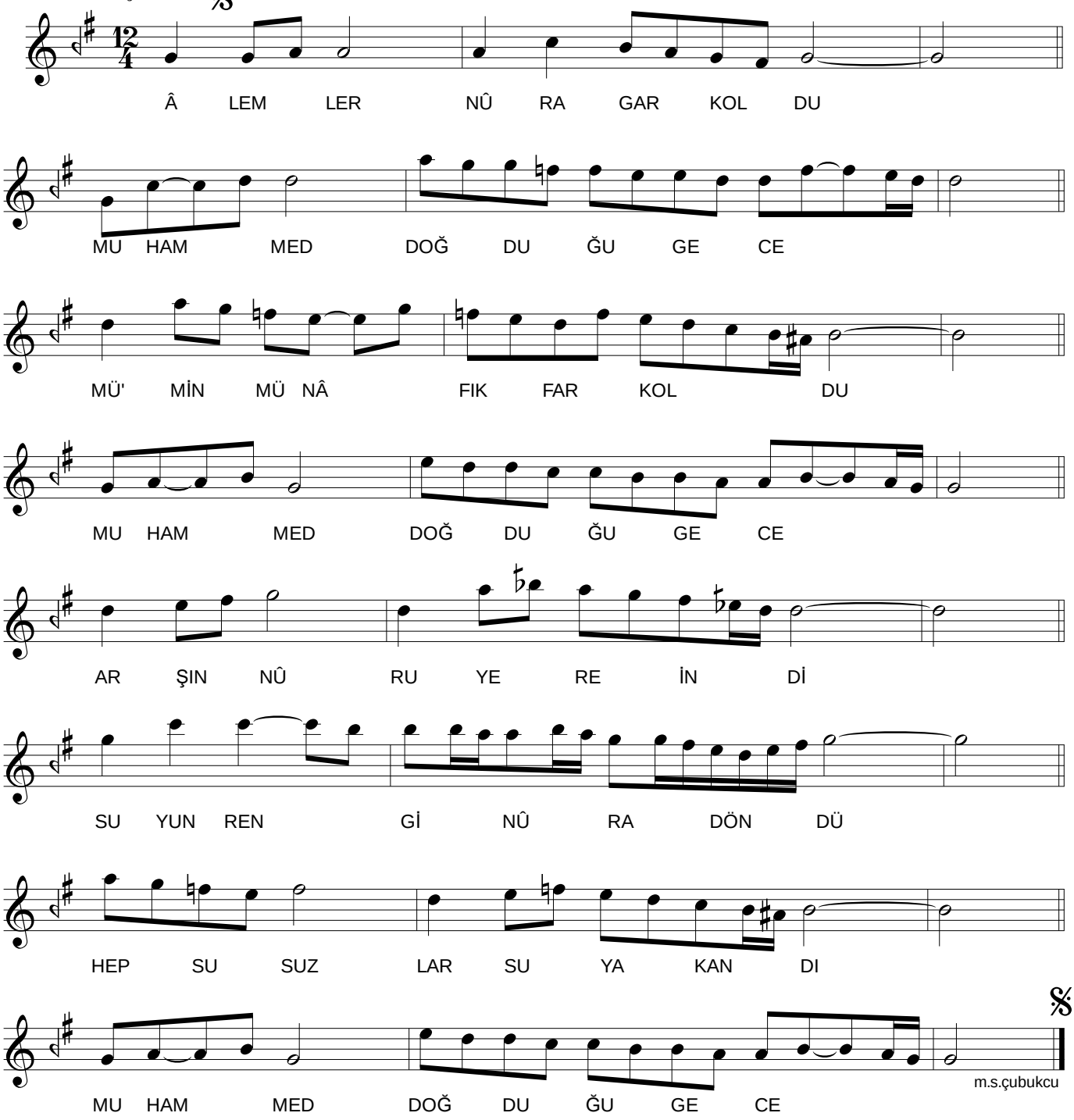
MEVLÂNÂ SULTÂN ER-RIFÂÎ PÎRİMİZ ÜSTÂDIMIZ
HAMDÜLİLLAH DÎN-İ AHMED'DE MUKAYYED NÂMIMIZ

Rast İlâhi

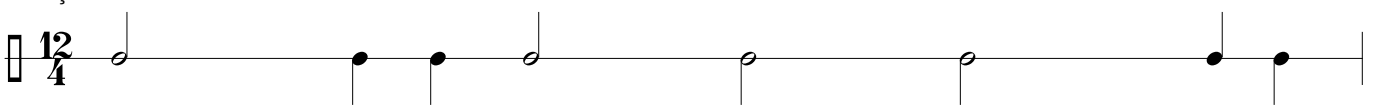
Âlemler Nûra Gark Oldu

Nim Çenber

Güfte: Yûnus Emre

Nim Çenber

ÂLEMLER NÛRA GARK OLDU
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE
MÜ'MİN MÜNÂFIK FARK OLDU
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

MUHAMMED ÂNEDEN DÜŞDÜ
KÂFİRLERİN AKLI ŞAŞDI
KİLİSELER YERE GÖÇTÜ
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

GÖKDEN YERE NÛRLAR İNDİ
SUYUN RENGİ NÛRA DÖNDÜ
HEP SUSUZLAR SUYA KANDI
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

HÛRİ KIZLARI GELDİLER
KUNDAĞIN BİLE SARDILAR
MUHAMMED'E YÜZ SÜRDÜLER
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

AĞLAYAN OĞLAN AVUNDU
DOĞURAN ANA SEVİNDİ
NİCE KÜFFÂR DÎNE GELDİ
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

YÛNUS DER Kİ EY KARDEŞLER
AKIT GÖZDEN KANLI YAŞLAR
SECDE ETDİ DAĞLAR TAŞLAR
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

Rast İlâhi

Allah Diyelim Dâim Mevlâ Görelim N'eyler

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Fehmi Tokay

ALLAH DİYELİM DÂİM
MEVLÂ GÖRELİM N'EYLER
YOLDA DURALIM KÂİM
ALLAH GÖRELİM N'EYLER

SEN SANMADIĞIN YERDE
NÂGÂH AÇILA PERDE
DERMÂN ERİŞE DERDE
ALLAH GÖRELİM N'EYLER

GÜNDÜZ OLALIM SÂİM
GECE OLALIM KÂİM
ALLAH DİYELİM DÂİM
ALLAH GÖRELİM N'EYLER

N'İTDİ BU YÛNUS N'İTDİ
BİR DOĞRU YOLA GİTDİ
BİR PÎR ETEĞİN TUTDU
ALLAH GÖRELİM N'EYLER

Rehâvî İlâhi

Allah'a Dayan Sâ'ye Sarıl Hikmete Râm Ol

Güfte: Mehmet Âkif-Ali Ulvi Kurucu

Beste: Ali Kemal Belviranlı

Sengin Semâî

Pençgâh İlâhi

Allah'ı Zikredelim

Güfte: Lütfi Filiz (Fânî)
Beste: Seven

Sofyan

ALLAH'I ZİKREDELİM
ZİKREDER BİZİ ALLAH
ALLAH'I ÇOK SEVELİM
SEVER KULUNU ALLAH

GÜNAHLARI AFFEDEN
AYIPLARI HEP ÖRTEN
BİZE MERHAMET EDEN
HEP ALLAH'TIR, HEP ALLAH

GECE GÜNDÜZ ANALIM
ALLAH'A DAYANALIM
GEL EY FÂNÎ YANALIM
DİYELİM DÂİM "ALLAH"

Rast İlâhi

Andelîb Olmak Dilersen Ol Güle

Güfte: Sultan III. Selim Han
Beste: Halikî

ANDELÎB OLMAK DİLERSEN OL GÜLE
ÂSİTÂN-I SÜNBÜLE GEL SÜNBÜLE
ZİKRİ HAKKI İR GÖREM DERSEN DİLE
ÂSİTÂN-I SÜNBÜLE GEL SÜNBÜLE

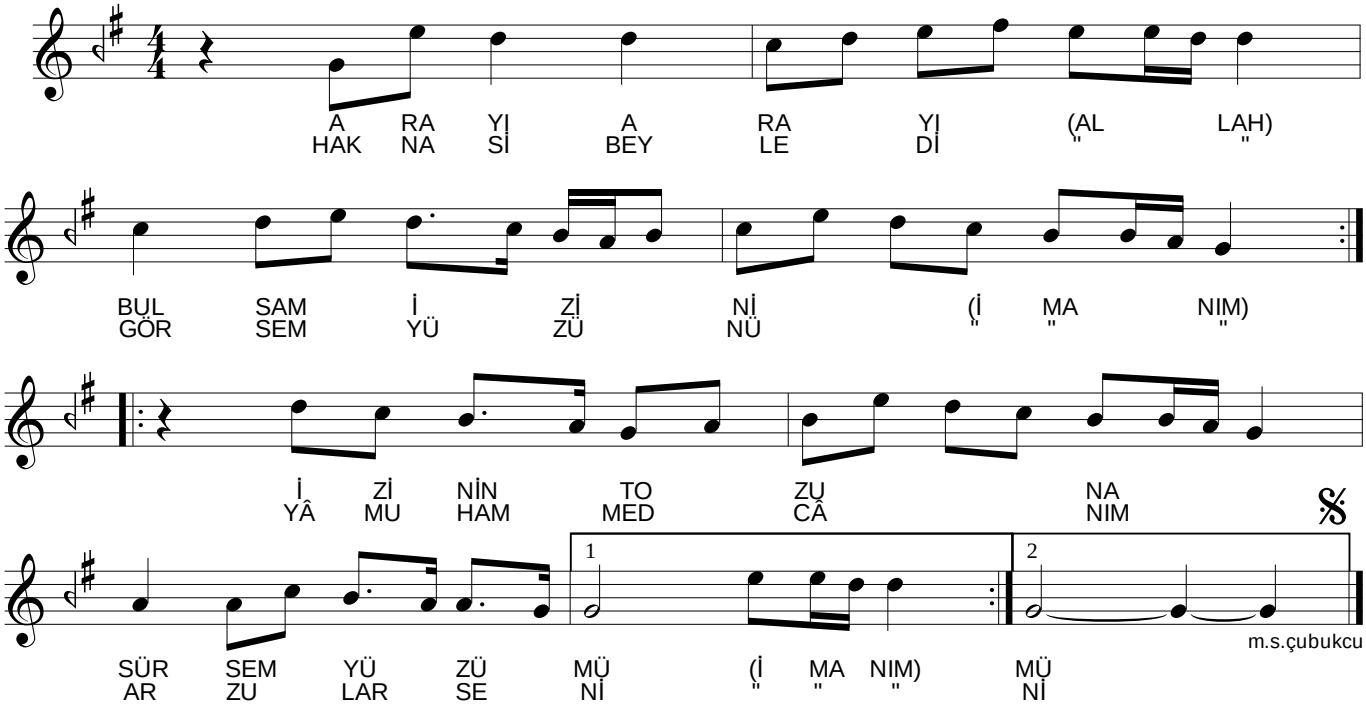
HÂLİKÎ'DİR HİZMETİNDE BENDESİ
OLMUŞ ÂNIN ÂŞIK-I EFKENDESİ
ZÂYİ OLMAZ HİZMETİNİN ZERRESİ
ÂSİTÂN-I SÜNBÜLE GEL SÜNBÜLE

Pençgâh İlâhi

Arayı Arayı Bulsam İzini

Sofyan

Güfte: Yûnus Emre

ARAYI ARAYI BULSAM İZİNİ
İZİNİN TOZUNA SÜRSEM YÜZÜMÜ
HAK NASÎB EYLESE GÖRSEM YÜZÜNÜ
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

BİR MÜBÂREK SEFER OLSADA GİTSEM
KÂBE YOLLARINDA KUMLARA BATSAM
HÛB CEMALİN BİR KEZ DÜŞTE SEYRETSEM
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

ZERRECE KALMADI GÖNLÜMDE HÎLE
SIDK İLE GİRMİŞİM BEN BU HAKYOLA
EBÛBEKİR, ÖMER, OSMAN DA BİLE
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

ALİ İLE HASAN, HÜSEYİN ANDA
SEVGİSİ GÖNÜLDE MUHABBET CANDA
YARIN MAHŞER GÜNÜ HAK DİVÂNINDA
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

ARAFAT DAĞIDIR BİZİM DAĞIMIZ
ONDA KABÛL OLUR BİZİM DUÂMIZ
MEDÎNE'DE YATAR PEYGAMBERİMİZ
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

YÛNUS MEDH EYLEDİ SENİ DİLLERDE
SEVİLİRSİN DİLLERDE, HEM GÖNÜLLERDE
AĞLAYA AĞLAYA GURBET ELLERDE
YÂ MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

Rehâvî İlâhi

Arayı Arayı Bulsam İzini

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmed Muhtar Gölge

ARAYI ARAYI BULSAM İZİNİ
İZİNİN TOZUNA SÜRSEM YÜZÜMÜ
HAK NASÎB EYLESE GÖRSEM YÜZÜNÜ
DOST MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

YÛNUS SENİN MEDHİN EDER DİLLERDE
DİLLERDE DİLLERDE HEM GÖNÜLLERDE
AĞLAYU AĞLAYU GURBET ELLERDE
DOST MUHAMMED CÂNIM ARZULAR SENİ

Ek-13

Pençgâh İlâhi

Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim

1/2

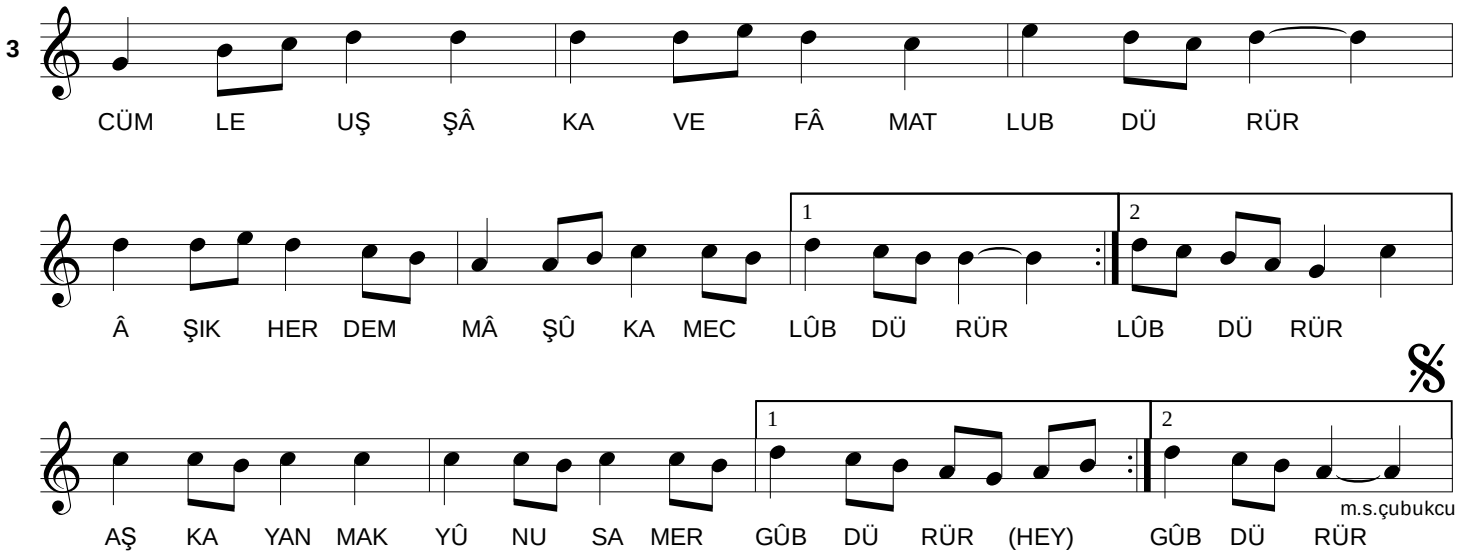
Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

Âşık Oldum Bende-i Cânâneyim

2/2

ÂŞIK OLDUM BENDE-İ CÂNANEYİM
BAHRA DÜŞTÜM TALİBİ DÜRDÂNEYİM
BÂL-Ü PERDEN GEÇMİŞEM PERVANEYİM
YANAYIM ŞEM-İ RÛŞEN YANAYIM

AŞK DÜRUR AŞIKLARA ŞEYDA KILAN
AŞK DÜRÜR AŞIKLARI RÜSVÂ KILAN
AŞK DÜRUR HER GÛŞE DE GAVGÂ KILAN
YANAYIM ŞEM-İ RÛŞEN YANAYIM

CÜMLE UŞŞÂKA VEFÂ MATLÜB DÜRÜR
EHL-İ AŞK OLMAK VEFÂLI HÜB DÜRÜR
ÇÜNKÜ YAKMAK ÂDET-İ MAHBÛB DÜRÜR
YANAYIM EY PÂDİŞÂHIM YANAYIM

Mâhur İlâhi

Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde

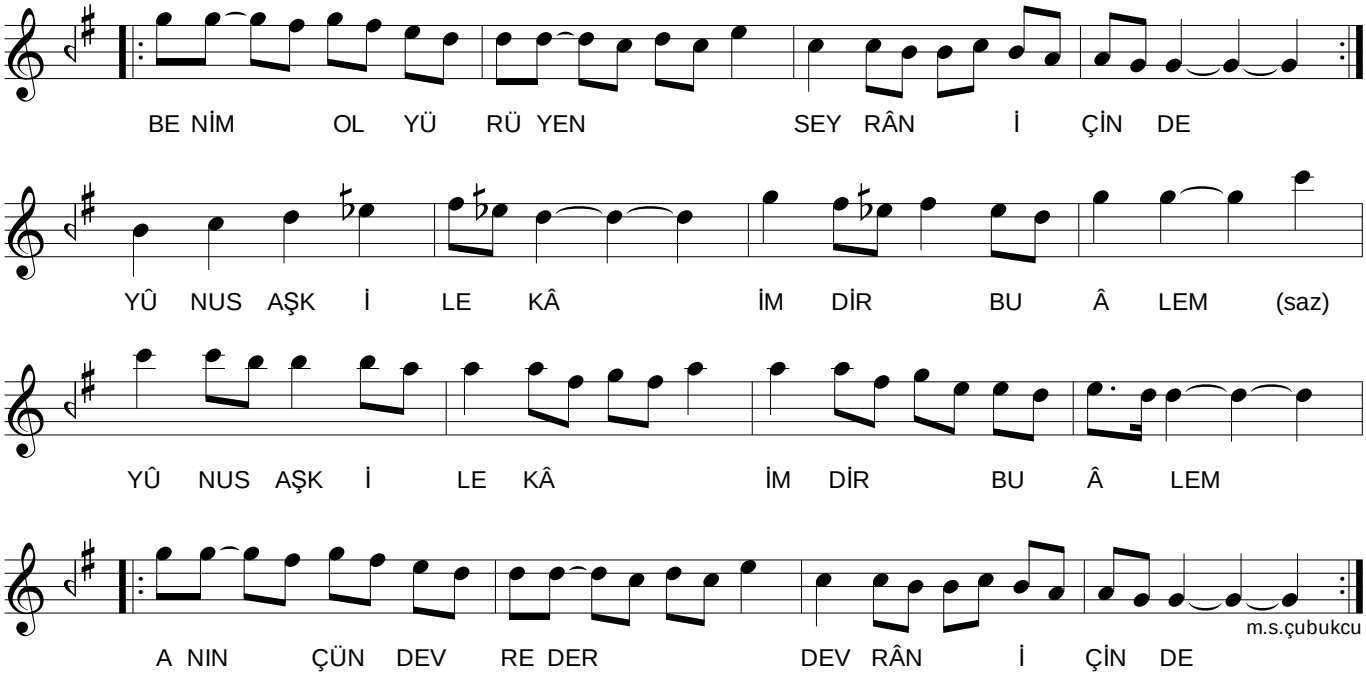
Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

Âşık Oldum Bugün Meydân İçinde

2/2

ÂŞIK OLDUM BUGÜN MEYDÂN İÇİNDE
BENİM KEY PEHLİVÂN, MERDÂN İÇİNDE
BUGÜN AŞK BAHRININ GAVVÂSI OLDUM
GÜHERLER BULMUŞUM UMMÂN İÇİNDE

BENİM, BUGÜN HARÂBÂT Ü MELÂMET
BENİM, OL YÜRÜYEN SEYRÂN İÇİNDE
YÛNUS! AŞK İLE KÂİMDİR BU ÂLEM
ANINÇÜN DEVREDER DEVRÂN İÇİNDE

Rast İlâhi

Aşk Odu Kâr Etti Câna

Beste: Latif Efendi

Sofyan

AŞK ODU KÂR ETTİ CÂNA
MAHV OLDU TEN YANA YANA
EŞK-İ TERİM DÖNDÜ KANA
AĞLA GÖNÜL YANA YANA

Rast İlâhi

Aşkın Habîbim Bizleri Yaksın

Güfte: Muhibbî
Beste: Sâdun Aksüt

AŞKIN HABÎBİM BİZLERİ YAKSIN, AŞKINA MEVLÂM GÖNLÜMÜZ KANSIN
DÎNİMLE ÎMAN VİRDİMDİR KUR'AN, CÂNIMDIR KURBÂN YOLUNDA OLSUN

VARLIĞIM SENSİN, SAĞLIĞIM SENSİN, KULUNUM SENİN AŞKINI BULSUN
HAKK'IN HABÎBİ, AŞKIN TABÎBİ, YOLUN TÂLİBİ ŞİFÂYI BULSUN

AŞKINLA DOLAN DURUYOR KIYÂM, HUZURDA HER ÂN, DOBDOLU OLSUN
AŞKINDAN ESER, MUHİBBÎ'YE VER, SERMEST OLUP GER, VİRÂNEM OLSUN

Ek-17

Rast İlâhi

Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûl Allah

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Hayâti Günyeli

Sofyan

AŞKIN İLE AŞIKLAR
YANSIN YÂ RESÛLALLAH
İÇİP AŞKIN ŞERÂBIN
KANSIN YÂ RESÛLALLAH

ŞOL SENİ SEVEN KİŞİ
VERİR YOLUNA BAŞI
İKİ CİHAN GÜNEŞİ
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

AŞIK YÛNUS'UN CÂNI
HİLM Ü ŞEFÂAT KÂNI
ÂLEMLERİN SULTÂNI
SENSİN YÂ RESÛLALLAH

Pençgâh İlâhi

Aşkın ile Âşıklar Yansın yâ Resûlallah

Güfte: Yûnus Emre

AŞKIN İLE ÂŞIKLAR YANSIN YÂ RESÛLALLÂH
İÇİP AŞKIN ŞERÂBIN KANSIN YÂ RESÛLALLÂH

ŞOL SENİ SEVEN KİŞİ VERİR YOLUNA BAŞI
İKİ CİHÂN GÜNEŞİ SENSİN YÂ RESÛLALLÂH

ŞOL SENİ SEVENLERE KIL ŞEFÂ'AT ANLARA
MÜ'MİN OLAN TENLERE CÂNSIN YÂ RESÛLALLÂH

ŞOL SENİ SEVDİ SÜBHÂN OLDUN KAMUYA SULTÂN
CÂNIM YOLUNA KURBÂN OLSUN YÂ RESÛLALLÂH

ÂŞIKAM ŞOL DÎLDÂRA BÜLBÜLEM ŞOL GÜLZÂRA
SENİ SEVMEYEN NÂRA YANSIN YÂ RESÛLALLÂH

DERVİŞ YÛNUS'UN CÂNI İLM Ü ŞEFÂ'AT KÂNI
İKİ CİHÂN SULTÂNI SENSİN YÂ RESÛLALLÂH

Ek-19

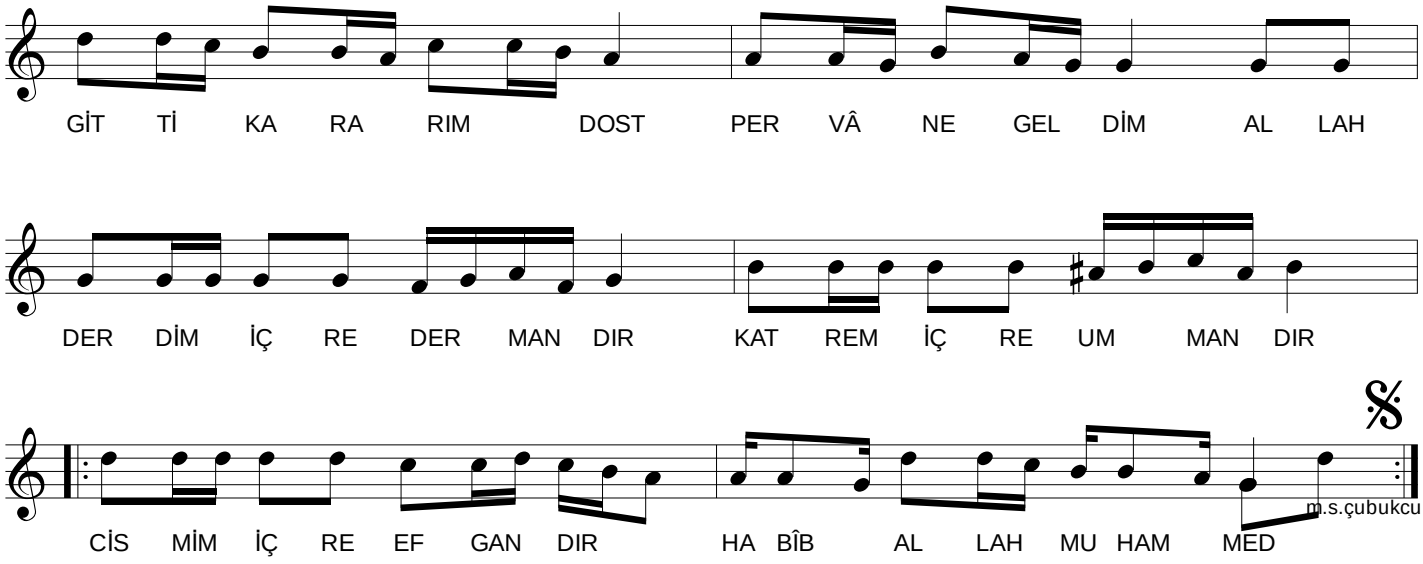
Rast İlâhi

Aşkın Nârına Ben Kana Geldim

Güfte: Niyâzi Musrî
Beste: Osman Nûri Özpekel

Aşkın Nârına Ben Kana Geldim

AŞKIN NÂRINA BEN KANA GELDİM
ŞEVKİN NÂRINA HOŞ YANA GELDİM
ŞEM'İ TEVHÎDİ GÖRDÜM YAKILMIŞ
GİTTİ KARARIM PERVÂNE GELDİM

HALKA-İ ZİKRİ KURMUŞ ÂŞIKLAR
BEN DE SAHNINDA CEVLÂNA GELDİM
YÂREMİ BİLDİM YÂRİMDEN İMİŞ
BUNDA NİYÂZİ LOKMAN'A GELDİM

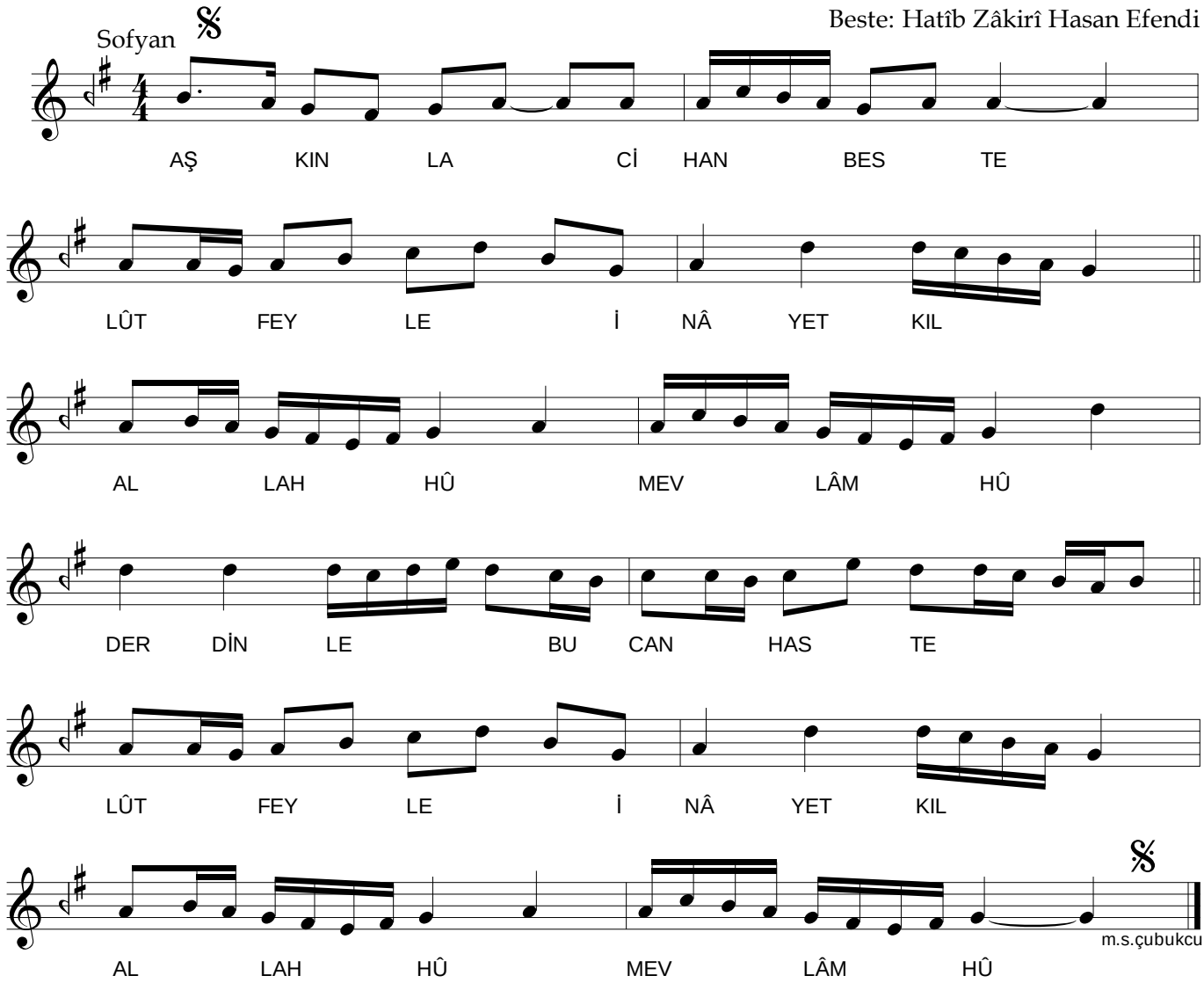
Nakarat
DERDİM İÇRE DERMANDIR
KATREM İÇRE UMMANDIR
CİSMİM İÇRE EFGANDIR
HABÎBALLAH MUHAMMED

Ek-20

Hoş Âver İlâhi

Aşkınla Cihan Beste

Güfte: Abdülehad Nûri
Beste: Hatîb Zâkirî Hasan Efendi

AŞKINLA CİHAN BESTE
LÛTFEYLE İNÂYET KIL
DERDİNLE BU CAN HASTE
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

ÂŞIKLARA İHSÂN ET
DERTLİLERE DERMÂN ET
VUSLAT YOLUN ÂSÂN ET
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

EY RAHMETİ ÇOK RAHMÂN
ÂLEM GÖZÜME ZİNDAN
UÇARSA KAFESTEN CAN
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

RAHMÂN Ü RAHÎMİMSİN
GUFRÂN-I AZÎMİMSİN
SULTÂN-I KERÎMİMSİN
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

BÜLBÜL GİBİ PÜR-ZÂREM
DÂİM DURUP AĞLAREM
DAHÎ KİME YALVAREM
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

EY DERDİME DERMÂNIM
KURBAN YOLUNA CÂNIM
NEM VAR DAHÎ SULTÂNIM
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

BÎ-ÇÂRELERİ YÂD ET
VÎRÂNEYİ ÂBÂD ET
NÛRÎ KULUNU ŞÂD ET
LÛTFEYLE İNÂYET KIL

Ek-21

Rast İlâhi

Aşkınla Cihan Beste

Güfte: Abdül Ehad Nûri
Beste: Şeyh Hüseyin Efendi

Sofyan

AŞKINLA CİHÂN BESTE
LUTFEYLE İNÂYET KIL
DERDİNLE BU CÂN HASTE
LUTFEYLE İNÂYET KIL

ÂŞIKLARA İHSÂN ET
DERDLİLERE DERMÂN ET
VUSLAT YOLUN ÂSÂN ET
LUTFEYLE İNÂYET KIL

EY RAHMETİ ÇOK RAHMÂN
ÂLEM GÖZÜME ZİNDÂN
UÇARSA KAFESDEN CÂN
LUTFEYLE İNÂYET KIL

RAHMÂN U RAHÎM'İMSİN
GUFRÂN-I AZÎM'İMSİN
SULTÂN-I KERÎM'İMSİN
LUTFEYLE İNÂYET KIL

BÜLBÜL GİBİ PÜR-ZÂREM
DÂİM DURUP AĞLÂREM
DAHÎ KİME YALVÂREM
LUTFEYLE İNÂYET KIL

EY DERDİME DERMÂNIM
KURBÂN YOLUNA CÂNIM
NEM VAR DAHÎ SULTÂNIM
LUTFEYLE İNÂYET KIL

BÎ-ÇÂRELERİ YÂD ET
VÎRÂNEYİ ÂBÂD ET
NÛRÎ KULUNU ŞÂD ET
LUTFEYLE İNÂYET KIL

Ek-22

Rast İlâhi

Ay Dahî Güneş Dahî Nûrundan Muhammed'in

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sâdettin Kaynak

AY DAHÎ GÜNEŞ DAHÎ
NÛRUNDAN MUHAMMED'İN
CÜMLE ŞEKERLER DAHÎ
TADINDAN MUHAMMED'İN

EVLİYÂLAR GELDİLER
SAF SAF OLUP DURDULAR
CÂNI FEDÂ KILDILAR
YOLUNDA MUHAMMED'İN

Ek-23

Pençgâh İlâhi

Ay Dahî Güneş Dahî

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Savni Sâmi Özer

Sofyan

AY DAHÎ, GÜNEŞ DAHÎ,
NÛRUNDAN MUHAMMED'İN
CÜMLE ŞEKERLER TADI,
TADINDAN MUHAMMED'İN.

DOĞDU, "ÜMMETİM DEDİ;
ÜMMETİN KAYDIN YEDİ,
MEVLÂ ZİYÂRET KODU,
SÎNİNİ MUHAMMED'İN.

MUHAMMED BİR DENİZDİR,
CÜMLE YERLERİ TUTMUŞ,
EVLİYÂLAR ÖRDEĞİ
GÖLÜNDE MUHAMMED'İN

EVLİYÂLAR GELDİLER,
SÂF SÂF OLUP DURDULAR,
CANLAR FEDÂ KILDILAR,
YOLUNDA MUHAMMED'İN

YETMİŞ BİN HACI GİDER,
MALI MÜLKÜ TERKEDER,
VARIP ZİYÂRET EDER;
RAVZÂSIN MUHAMMED'İN.

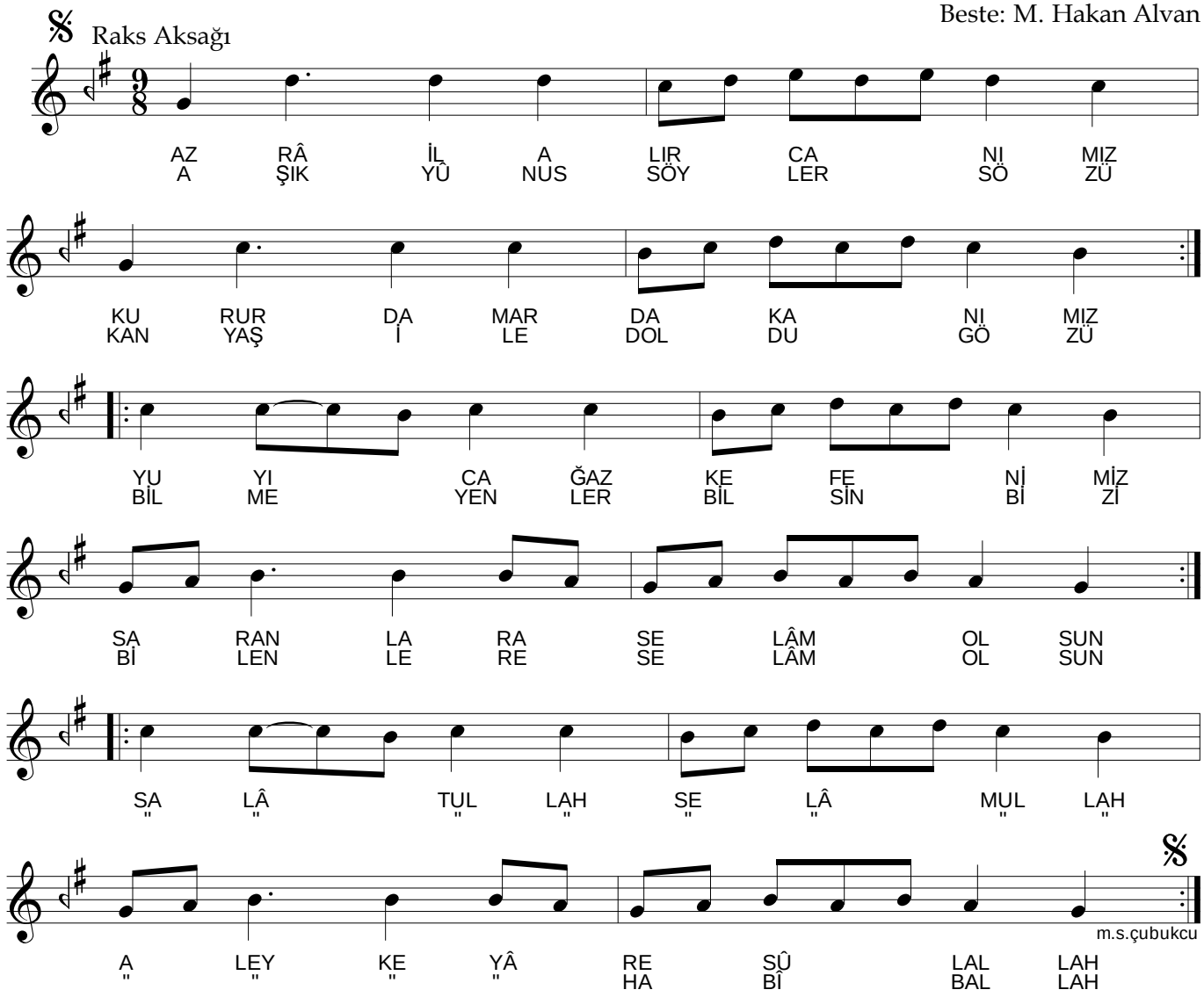
OL MERYEM OĞLU İSÂ,
SIR İLE GÖĞE AĞDI,
YÜZBİN İSÂ SERGERDÂN,
VASFINDA MUHAMMED'İN.

DERVİŞ YÛNUS MİSKİNDİR,
EKSİKLİĞİ MÜCRİMDİR,
HER KİM YETMEZ MAHRÛMDUR
HÛNUNU MUHAMMED'İN

Pençgâh İlâhi

Azrâil Alır Canımız

Güfte: Yûnus Emre
Beste: M. Hakan Alvan

AZRÂİL ALIR CANIMIZ
KURUR DAMARDA KANIMIZ
YUYICAĞAZ KEFENİMİZ
SARANLARA SELÂM OLSUN

GİDER OLDUK DOSTUMUZA
EREMEDİK KASDIMIZA
NAMAZ İÇİN ÜSTÜMÜZE
DURANLARA SELÂM OLSUN

ÂŞIK OLDUR HAKK'I SEVE
HAK DERDİNE KILA DEVÂ
BİZİM İÇİN HAYIR DUÂ
KILANLARA SELÂM OLSUN

ÂŞIK YÛNUS SÖYLER SÖZÜ
KAN YAŞ İLE DOLDU GÖZÜ
BİLMEYENLER BİLSİN BİZİ
BİLENLERE SELÂM OLSUN

Rast İlâhi

Azrâil Alır Canımız

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Raif Somer

AZRÂİL ALIR CANIMIZ
KURUR DAMARDA KANIMIZ
YUYICAĞAZ KEFENİMİZ
SARANLARA SELÂM OLSUN

GİDER OLDUK DOSTUMUZA
EREMEDİK KASDIMIZA
NAMÂZ İÇİN ÜSTÜMÜZE
DURANLARA SELÂM OLSUN

ÂŞIK OLDUR HAKK'I SEVE
HAK DERDİNE KILA DEVÂ
BİZİM İÇİN HAYIR DÛA
KILANLARA SELÂM OLSUN

ÂŞIK YÛNUS SÖYLER SÖZÜ
KAN YAŞ İLE DOLDU GÖZÜ
BİLMEYENLER BİLSİN BİZİ
BİLENLERE SELÂM OLSUN

Ek-26

Rast İlâhi

Bâbına Düştüm Dahîlek yâ İmâm el-Âşıkîn

Düyek

Beste: Latif Efendi

BÂBINA DÜŞTÜM DAHÎLEK YÂ İMÂM EL-ÂŞIKÎN
MÜCRİMİM KIL MERHAMET EY DESTGÎR-İ SÂLİKÎN
(MEDED MEDED MEDED SEYYİD SA'DEDDÎN MEDED)
REDD-İ BÂB ETME SEVİNDİR YÂ GİYÂS EL-VÂSILÎN
ELMEDED YÂ SEYYİD-İ NESL-İ RESÛLÜ'S-sEKALEYN

Ek-27

Rast İlâhi

Bağ-ı Aşkın Andelîbi Hazret-i Üftâdedir

Güfte: Aziz M. Hüdâî
Beste: Hüseyin Sebilci

Müsemmen

BAĞ-I AŞKIN ANDELÎBİ HAZRET-İ ÜFTÂDEDİR
DERTLİ ÂŞIKLAR TABÎBİ HAZRET-İ ÜFTÂDEDİR
SIDKILA KUL OL HÜDÂÎ EŞİĞİNDE DÂİMÂ
BİL HAKÎKAT KUTBÛ'L AKTÂB HAZRET-İ ÜFTÂDEDİR

Ek-28

Sazkâr İlâhi

Bağ-ı Ma'Ârif İçreyiz İllallah Hû

Nim Sakîl

Beste: Zekâî Dede

BAĞ-I MA'ARİF İÇREYİZ İLLALLAH HÛ
GÜLŞEN OLAN ANLAR BİZİ İLLALLAH HÛ
NİSBETİ CİHÂNA VİRMİŞİZ İLLALLAH HÛ
REYHAN OLANLAR ANLAR BİZİ İLLALLAH HÛ

Ek-29

Rast İlâhi

Bak Vech-i Yâre Gelmiş Kemâle

Güfte: Ulvî Baba
Beste: Hayâti Günyeli

Raks Aksağı

DİDÂR-I HAKTIR YÂ HÛ, SIDK İLE GEL NİYÂZ ET
DUVARA SECDE ETME GİRME VEBÂLE YÂ HAY
ALLAH KABÛL EDER Mİ RİYÂ İLE NAMÂZI
Bİ HÛDE'DİR KAPILMA BÖYLE HAYÂLE YÂ HAY

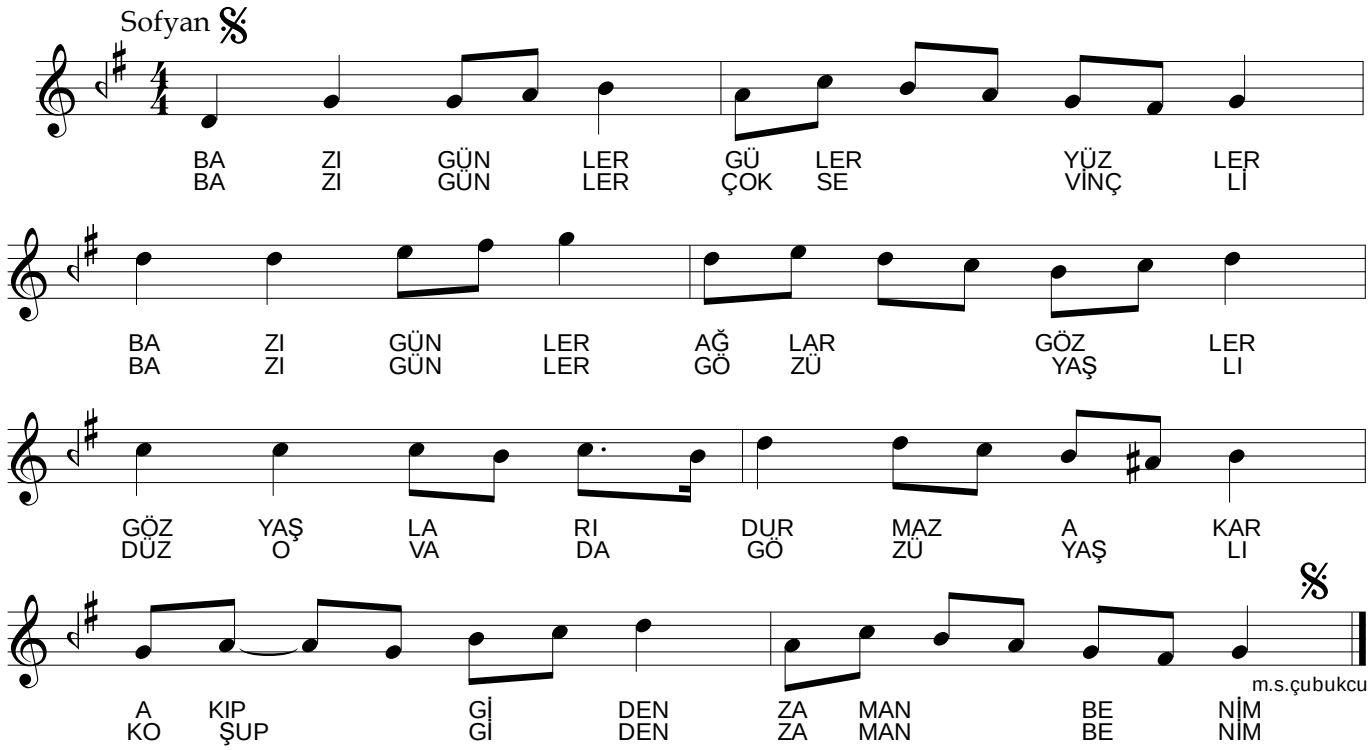
VÂSIL OLUR MU HAKKA EHLİ RİYÂ OLANLAR
EY SOFU HİÇ SIĞAR MIMIZRAK ÇUVALA YÂ HAY
ULVÎ BABA BU NUTKU HAKKIN DİLİYLE SÖYLER
SÂKÎ İNÂYET EYLE DOLDUR PİYÂLE YÂ HAY

Ek-30

Rast İlâhi

Bazı Günler Güler Yüzler
(Zaman Benim)

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Kadri Şençalar

BAZI GÜNLER GÜLER YÜZLER
BAZI GÜNLER AĞLAR YÜZLER
GÖZ YAŞLARI DURMAZ AKAR
AKIP GİDEN ZAMAN BENİM

BAZI GÜNLER ÇOK SEVİNÇLİ
BAZI GÜNLER GÖZÜ YAŞLI
DÜZ OVADA YOLU TAŞLI
KOŞUP GİDEN ZAMAN BENİM

BAZEN ACI BAZEN TATLI
BAZEN YAYA BAZEN ATLI
KUŞLAR GİBİ ÇİFT KANATLI
UÇUP GİDEN ZAMAN BENİM

AYLAR GEÇER YILLAR GEÇER
GÜN GEÇTİKÇE YARA AÇAR
KOVALARSIN DURMAZ KAÇAR
KAÇIP GİDEN ZAMAN BENİM

SULAR GİBİ DURMAZ AKAR
DURULUNCA SANA BAKAR
VAKİT GELİR ÖMÜR BİTER
BİTİP GİDEN ZAMAN BENİM

YALAN DÜNYA HEPSİ YALAN
ONA İNAN BUNA İNAN
ZAMÂNA UY HEP OYALAN
UYUP GİDEN ZAMAN BENİM

PIRIL PIRIL DÂİM YANAN
İÇİN İÇİN HEP KANAYAN
GÜN GELİNCE BİRDEN SÖNEN
SÖNÜP GİDEN ZAMAN BENİM

Rast İlâhi

Behey Âdem Oğlu Musun

BEHEY ÂDEM OĞLU MUSUN
YARADANIN KULU MUSUN
AKLIN YOK MU DELİ MİSİN
HEMEN SOYUN GİR MEYDÂNA

BU MEYDAN ERENLERİNDİR
SOYUNUP GİRENLERİNDİR
BU MEYDAN DÖNENLERİNDİR
HEMEN SOYUN GİR MEYDÂNA

DERVİŞ YÛNUS GİYER ABA
NE ATLAS İSTER NE DİBÂ
YALIN AYAK BAŞI KABÂ
HEMEN SOYUN GİR MEYDÂNA

Pençgâh İlâhi

Ben Dost Hevâsına Düştüm Gayri Hevâ Neme Gerek

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî Hz.
Beste: Şeyh Hüseyin Hâlis Ef.

BEN DOST HEVÂSINA DÜŞTÜM ÖZGE HEVÂ NEME GEREK
BAŞIMDA DOST SEVDÂSI VAR GAYRİ SEVDA NEME GEREK

EY ZÂHİD-İ DÜNYA-PEREST VAR ZÜHDÜNÜ ARZ EYLEME
BEN ÂŞIK-I ŞÛRÎDEYEM ZERK U RİYÂ NEME GEREK

BEN DOST YOLUNDA NAKDİMİ HEP OYNAYIP ÜTTÜRMÜŞEM
ÇÜN GİTTİ CÜMLE VARLIĞIM HAVF Ü RECÂ NEME GEREK

BEN EZELDEN MEST GELMİŞEM BEN TÂ EBED MEST GİDEREM
HİÇ AYILMAZ ESRÜKLÜĞÜM ZÜHD Ü TAKVÂ NEME GEREK

BEN UYKUMU FİKR ETMEZEM DÜŞ GÖRÜP TA'BÎR ETMEZEM
BEN GİTMEZEM BEN GELMEZEM FENÂ BAKÂ NEME GEREK

GERÇİ SÛRETTE İNSANAM BEN SULTÂN-I İNS-Ü CÂNIM
BEN FÂRİĞ-İ DÜ CİHÂNIM İŞBU GAVGÂ NEME GEREK

BEN EŞREFOĞLU RUMİ'YEM BEN BÂKÎYEM BEN KADÎMEM
BEN OL MÜRG-İ LÂHÛTÎYEM ARZ U SEMÂ NEME GEREK

Ek-33

Rast İlâhi

Ben Ham İdim Olgunlaştım

Güfte: Mehmet Reis
Beste: Sâdettin Çevik

Sofyan

BEN HAM İDİM OLGUNLAŞTIM
AŞKIN İLE DOLDUM TAŞTIM
HER MÜŞKİLİ ŞÜKÜR AŞTIM
BİRSİN ALLAH TEKSİN ALLAH

KUR'AN BANA REHBER OLDU
GÖNLÜM DOĞRU YOLU BULDU
SENİN İLE İÇİM DOLDU
BİRSİN ALLAH TEKSİN ALLAH

SESSİZ OLMAZ GÜNÜM ÂYAN
İÇİMDESİN SEN HER ZAMAN
YOL GÖSTERİR BANA KUR'AN
BİRSİN ALLAH TEKSİN ALLAH

Rast İlâhi

Ek-34

Bende Gözyaşı Var Âlemde Neş'e
(Şefaat yâ Resûlallah)

Güfte: Sermet Yüksel
Beste: Hasan Şanlıtürk

Sofyan

BEN DE GÖZ YA ŞI VAR Â LEM DE NEŞ E
İ Nİ ŞİN VAR LI Gİ YO KUŞ TA GİZ Lİ

YÜ RE ĞİM ÇIR PI NIR DÜŞ TÜ Â TE ŞE
SU YUN ŞI RIL TI SI A KIŞ TA GİZ Lİ

YÜ CE Lİ ĞİN SIĞ MAZ HA YÂ LE DÜ ŞE
SA A DET O NUR LU BA KIŞ TA GİZ Lİ

BÎ ÇÂ RE YİM ME DET YÂ RE SÛ LAL LAH
CE MÂ Lİ Nİ LUT FET YÂ RE SÛ LAL LAH

BÎ ÇÂ RE YİM ME DET YÂ RE SÛ LAL LAH
CE MÂ Lİ Nİ LUT FET YÂ RE SÛ LAL LAH

NE BO ŞA LA BİL DİM NE DO LA BİL DİM
ÖY LE BİR NEF SİN VAR HEM KÖR HEM SA ĞIR

NE BİR ME KAN NE BİR DOST BU LA BİL DİM
GÜ NAH YÜ KÜ İ LE YA ŞA MAK A ĞIR

BEN SE NİN SEV Gİ Nİ ÖZ SI LA BİL DİM
YÂ RAN MEC Lİ Sİ NE BE Nİ DE ÇA ĞIR

SEN SİZ HER YER GUR BET YÂ RE SÛ LAL LAH
ŞE FA AT ŞE FA AT YÂ RE SÛ LAL LAH

BA NA HER YER GUR BET YÂ RE SÛ LAL LAH
ŞE FA AT ŞE FA AT YÂ RE SÛ LAL LAH

m.s.çubukcu

Pençgâh İlâhi

Ek-35

Bendesi Olmak Saâdetdir Cenâb-ı Ahmed'in

Düyek

Beste: İsmail Hakkı Bey

BENDESİ OLMAK SAÂDETDİR CENÂB-I AHMET'İN
Kİ RİSÂLET BAHRİDİR İRFÂN-I GAVSİ EMCEDİN
PÎRİ SULTÂNE RİFÂÎ NESLİ ÂLİ MUSTAFA
ÇEŞMİ CÂNIM MÜRTEZÂ EVLÂDINA OLSUN FEDÂ

Ek-36

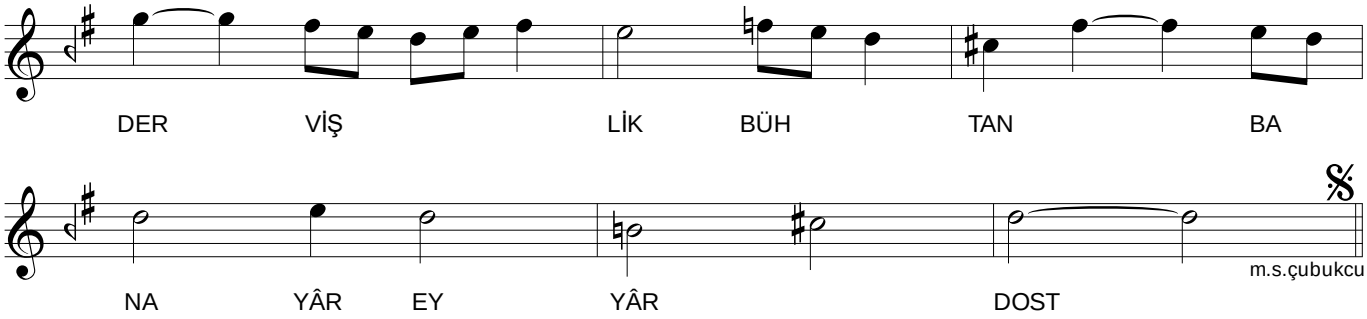
Rast İlâhi

Benem Ol Aşk Bahrîsi

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Mutlu Torun

Benem Ol Aşk Bahrîsi

BENEM OL AŞK BAHRÎSİ DENİZLER HAYRAN BANA
DERYÂ BENİM KATREMDİR ZERRELER UMMAN BANA

YÛNUS BU HALK İÇİNDE EKSİKLİDİR HAK BİLİR
DÎVÂNE OLMUŞ ÇAĞIRIR DERVİŞLİK BÜHTAN BANA

Ek-37

Sazkâr İlâhi

Biliniz Ey Çocuklar

Aksak Semâî Evferi

Beste: Metin Alkanlı

BİLİNİZ EY ÇOCUKLAR KİMDİR YÜCE PEYGAMBER
HAZRETİ MUHAMMED'DİR GÖNÜLLERE NUR SERPER

ALLAH ONUN YÜZÜNDEN KULLARA KAPI AÇDI
GÖKTEN YAĞMURLAR GİBİ RAHMETLERİNİ SAÇDI

BÜYÜKLERE HÜRMETİ KÜÇÜKLERE ŞEFKATİ
YOKSULLARA YARDIMI NASİHATLAR EYLEDİ

ELİNDEKİ BAYRAĞI LÂ İLÂHE İLLALLÂH
YANİ YOKDUR TAPACAK YALNIZ VARDIR BİR ALLAH

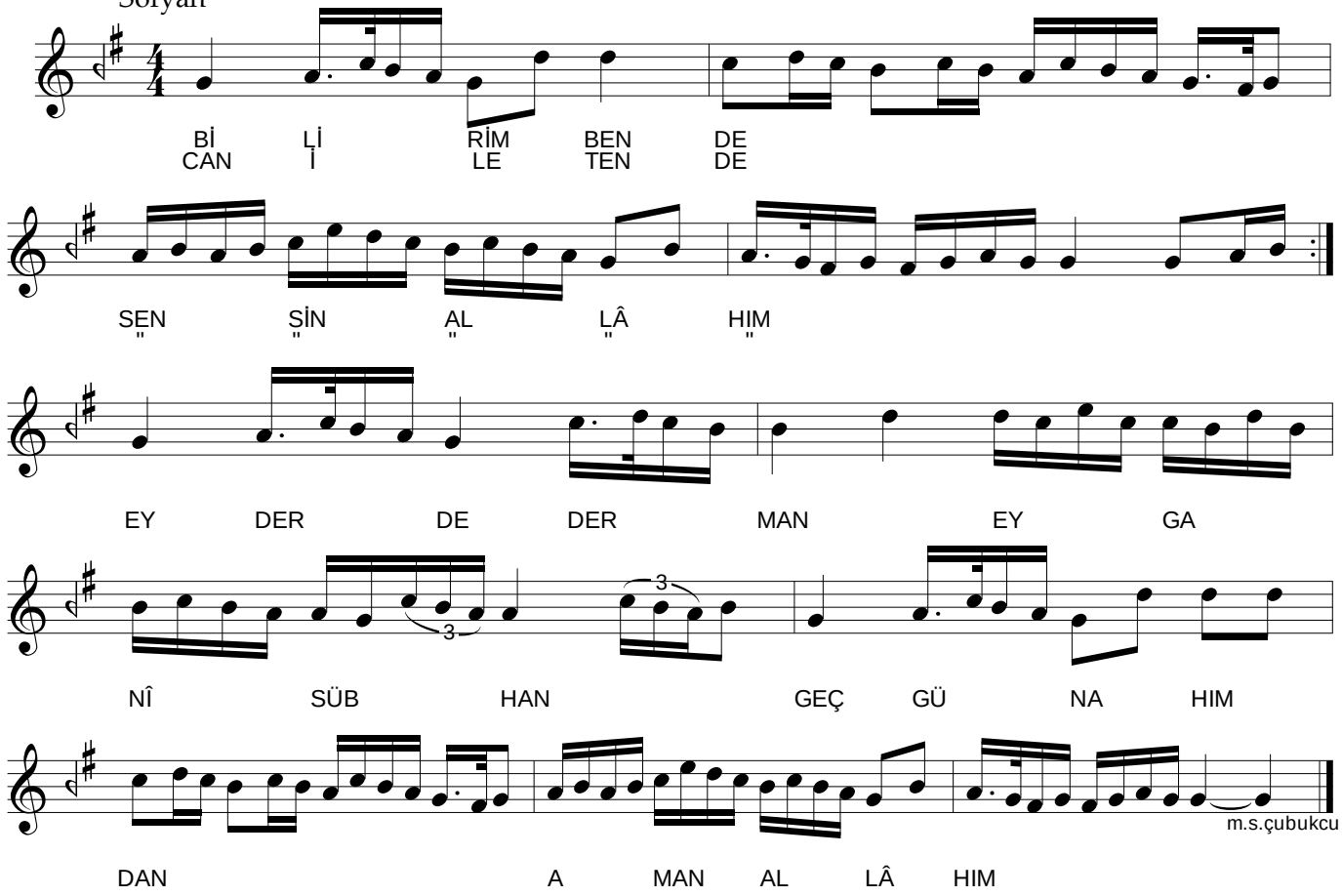
Ek-38

Rast İlâhi

Bilirim Bende Sensin Allâh'ım

Güfte: Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)
Beste: Dellâlzâde

Sofyan

BİLİRİM BENDE SENSİN ALLÂH'IM
CÂN İLE TENDE SENSİN ALLÂH'IM
EY DERDE DERMAN EY GANÎ SÜBHAN
GEÇ GÜNÂHIMDAN AMAN ALLÂH'IM
BULMUŞUM CÂNÂN OLMUŞUM ŞÂDÂN
PES DERİM HER AN SENSİN ALLAH'IM

MAHV EDİP BENİ BULMUŞUM SENİ
DEMEZEM KÂNÎ SENSİN ALLAH'IM
TERK EDEN VÂRI BULDU DİLDÂRI
PES BU EZKÂRI SENSİN ALLÂH'IM
SEZÂYÎ'DEN BAK ZÂHİR OLDU HAK
SÖZ BUDUR ANCAK SENSİN ALLÂH'IM

Pençgâh İlâhi

Bir İsmi Mustafa Bir İsmi Ahmet

Güfte: Derviş Mûsâ Dede
Beste: Kemal Gürses

Düyek

BİR İSMİ MUSTAFÂ BİR İSMİ AHMED
ALLAHÜMME SALLİ 'ALÂ MUHAMMED
RÛZ-İ MAHŞERDE BİZE EDE MEDED
ALLAHÜMME SALLİ 'ALÂ MUHAMMED

NÛRU ANIN KALBİNİ PÜR-NÛR EDER
ZİKRİ GÖNÜL MİLKİNİ MA'MÛR EDER
ÇOK SALAVÂT ÂDEMİ MESRÛR EDER
ALLAHÜMME SALLİ 'ALÂ MUHAMMED

NÂİL OLAM DERSEN EĞER DEVLETE
EYLE İBÂDET CENÂB-I HAZRET'E
VER SALAVÂT RÛH-İ PÂK-İ EMCEDE
ALLAHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

VİRD EDİNÜP ANI MÜDÂM SÖYLEYEN
YOKSUL OLUP BAYLIĞINI DİLEYEN
GINÂ BULUR ÇOK SALAVÂT EYLEYEN
ALLAHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

DERVÎŞ MÛSÂ HÂLİS EYLE NİYYETİN
EMRİNE İMTİSÂL EYLE HAZRET'İN
İŞTE BUDUR DOĞRU YOLU CENNETİN
ALLAHÜMME SALLİ ALÂ MUHAMMED

Rast İlâhi

Bir Nur Gördüm Seyrimde

Güfte: Osman Erdiren
Beste: Osman Kenarda

BİR NUR GÖRDÜM SEYRİMDE
BİR HAL OLDU KENDİMDE
BULDUM HAKK'I ÖZÜMDE
ŞİFÂ VAR HER SÖZÜNDE

OLDUM ONURA BENDE
EYLEDİM HAKKA TEVBE
KALKTI GÖZÜMDEN PERDE
O GÖRÜNDÜ HER YERDE

LÂ İLÂHE İLLALLÂH
MUHAMMED RESÛLALLÂH

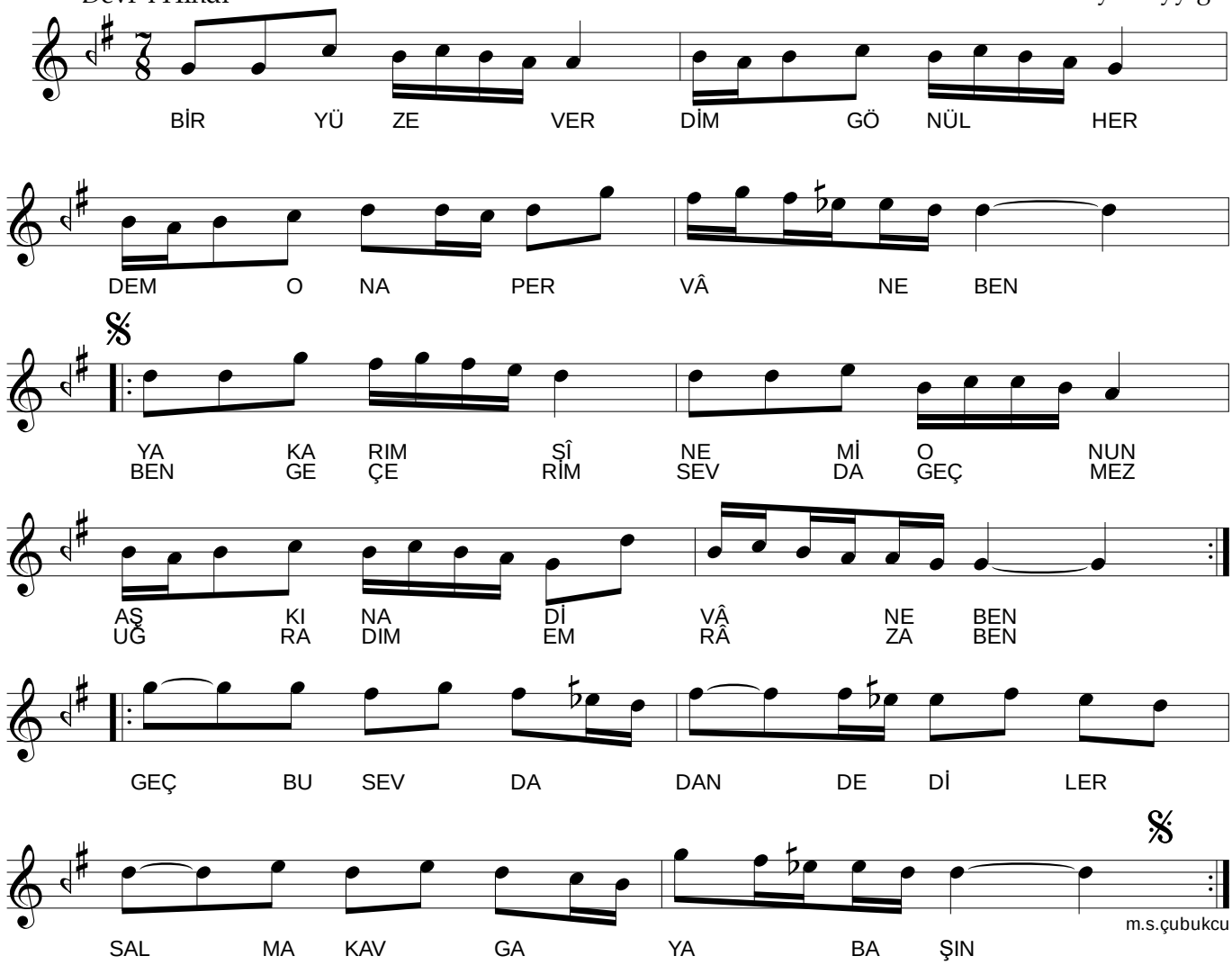
Ek-41

Rast İlâhi

Bir Yüze Verdim Gönül Her Dem Ona Pervâne Ben

Güfte: Hasan Fehmi Hz.
Beste: Yahyâ Soyyiğit

Devr-i Hindi

BİR YÜZE VERDİM GÖNÜL HER DEM ONA DİVÂNE BEN
YAKARIM SÎNEMİ ONUN AŞKNA PERVÂNE BEN

GEÇ BU SEVDADAN DEDİLER SALMA KAVGAYA BAŞIN
BEN GEÇERİM SEVDA GEÇMEZ UĞRADIM EMRÂZA BEN

DOST BELÂSIDIR BAŞIMA GELDİ NİCE BİN BELÂ
HER BELÂ GELDİKÇE HAMDEDERİM OL SÜBHÂNA BEN

BİR ACEP SEVDÂYA DÜŞTÜM ONA ÇÂRE BULAMADIM
ÇÜNKÜ MAHBÛB BENDEDİR DÜŞTÜM NEDEN SEVDAYA BEN

YOK VÜCÛDUM ÇÜN BİLMEZ AŞK ODU NEM YANDIRIR
BULMADI DERDİME DEVÂ SÖYLEDİM LOKMAN'A BEN

MAHVI MAHZ OLDUM GÖRÜNMEZ VARLIĞIMDAN BİR ESER
ÇEKSELER DÂRA BU CİSMİ GİRMEZEM HİÇ HAVFE BEN

ÖLMÜŞÜM ÖLMEZDEN EVVELERDİ CÂNIM VAHDETE
OL BEKÂYI GÜLŞEN-İ VAHDETTEYİM YEKDÂNE BEN

GİR BİZİM BAHÇEYE GÖR BÜLBÜLLERİ EFGÂN EDER
CÜMLE BÜLBÜLLER İÇİNDE ŞEYDÂ GÖR BİR TANE BEN

MAVERÂYI AKL İÇİNDE SOHBET ETTİM DOST İLE
FEHMİ DEDİLER BANA ÇÜN VAKIFIM ESRÂRA BEN

Rast İlâhi

Biz Gönül Bahçesinde Gülüz Îmânım

Güfte ve Beste: Şeyh Tâlip Kargı

BİZ GÖNÜL BAHÇESİNDE GÜLÜZ İMÂNIM
KURAKLIK DERYÂSINDA SUYUZ İMÂNIM
SIRÂTI SEN BİZLERE SORMA İMÂNIM
HAK TUTMUŞ ELİMİZDEN ÇEKER İMÂNIM

KALBİ MİZDE CÂN VARDIR HAKTIR İMÂNIM
O CÂN Kİ BU GÖVDEYE MİHMÂN İMÂNIM
TÂLİ B OLDUK YOLUNA KOŞTUK İMÂNIM
HAKKIM ÜMMÎ SİNAN'A HÛ DE İMÂNIM

BAKIP DA HÂLİ MİZE SANMA İMÂNIM
GÖNLÜMÜZ HAK DOLUDUR ANLA İMÂNIM
CEHENNEMİN ÂTEŞİ YAKAR İMÂNIM
KEVSER-İ AŞKIN İLE SÖNDÜ İMÂNIM

Ek-43

Selmek İlâhi

Biz Günahkâr Kullarız Tanrım Bizi Bağışla

Sofyan

Güfte ve Beste: Rıdvan Tandoğan

BİZ GÜNAHKÂR KULLARIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA
NÂDİM OLDUK PİŞMÂNIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA
BİZ GÜNAHKÂR KULLARIZ, RABBİM BİZİ BAĞIŞLA

GÖKTE, YERDE ARARIZ, YALNIZ SANA TAPARIZ
SANA HER AN MUHTÂCIZ, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA
BİZ GÜNAHKÂR KULLARIZ, RABBİM BİZİ BAĞIŞLA

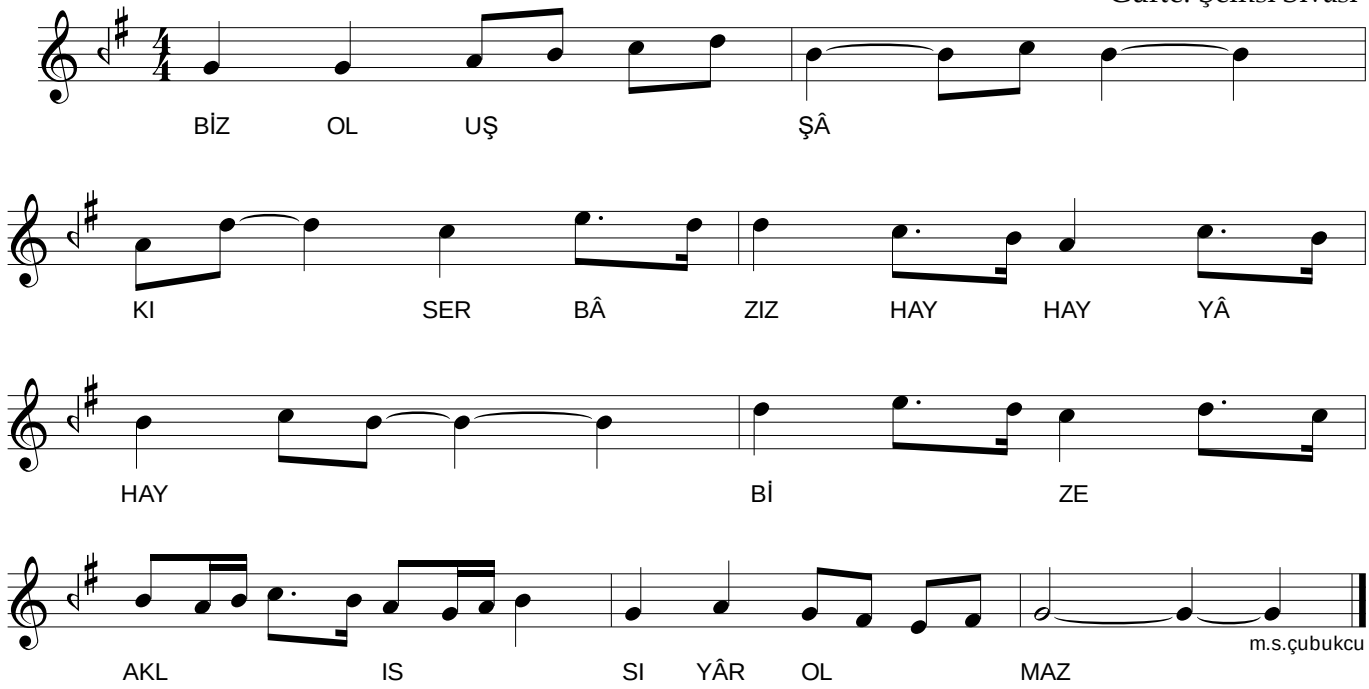
MELEKLERE, GÖKLERE, YARATTIĞIN HER ŞEYE
ÎMÂN ETTİK BİN KERE, TANRIM BİZİ BAĞIŞLA
BİZ GÜNAHKÂR KULLARIZ, RABBİM BİZİ BAĞIŞLA

Sazkâr İlâhi

Biz Ol Uşşâk-ı Serbâzız

Sofyan

Güfte: Şemsi Sivâsî

BİZ OL UŞŞÂK-I SERBÂZIZ
BİZE AKL ISSI YÂR OLMAZ

Rast İlâhi

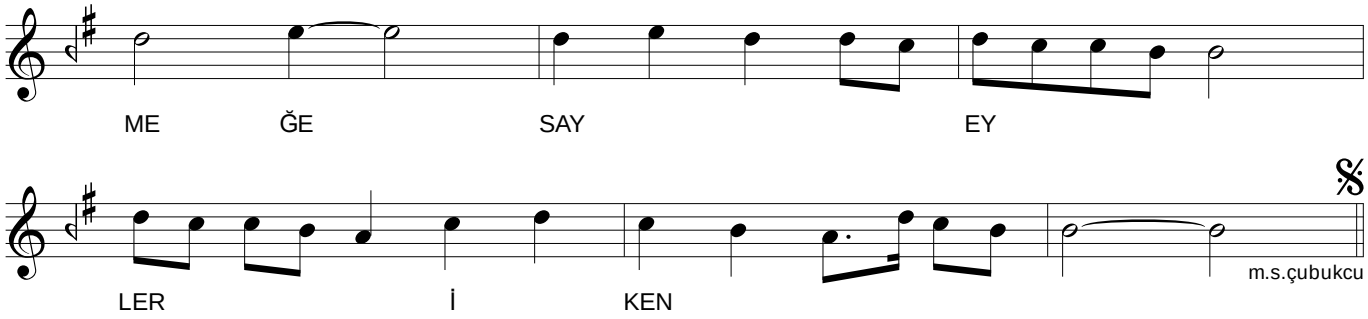
Boyadı Sînemi Al Kana Medet Dîdelerim

Güfte: Fehmi
Beste: Ârif Efendi

Evsat

Boyadı Sînemi Al Kana Medet Dîdelerim

BOYADI SÎNEMİ AL KANA MEDET DÎDELERİM
N'OLA BİR GÜN BENİ RAHAT KOYA BU ÇEŞM-İ TERİM

BU FELEKTE DİLİ ŞÂD ETMEĞE SA'Y EYLER İKEN
NİÇİN OLSUN BANA HEM-PÂ ŞU CİHÂNDA KEDERİM

GÜN BE-GÜN NÂS-I CİHÂN İŞVE Ü ZEVKINDE OLUP
YİNE BEN KENDİME GAM-HÂNEYİ MESKEN EDERİM

FEHMİ'YÂ TÂLİ'İMİ YAZMIŞ EZEL BÖYLE HÜDÂ
DİYEGÖR DİL KADERİMDİR KADERİMDİR KADERİM

Rast İlâhi

Bu Âlem Buldu Nûrunla Bidâyet yâ Resûlallah

Güfte: Azmi Efendi
Beste: Hâfız Kemal Tezergil

BU ÂLEM BULDU NÛRUNLA BİDÂYET YÂ RESÛLALLAH
YİNE SENDE BULUR ÂLEM NİHÂYET YÂ RESÛLALLAH

SANA TA'ZİM İÇİN GÖNDERDİ CİBRÎL-İ EMÎN'İ, HAKK
SENİ DERGÂHINA HAKK ETTİ DÂVET YÂ RESÛLALLAH

ŞEB-İ MİR'ÂC HUSÛSİ BİR TECELLİDİR SANA YOKSA
BÜTÜN ÂNIN SENİN, Mİ'RÂC-I İZZET YÂ RESÛLALLAH

SENİ GÖREN GÖRÜR HAKKI Kİ, SEN MİR-AT-I RÂHMÂN'SIN
CEMÂL-İ ZÂTINI GÖRMEK NE DEVLET YÂ RESÛLALLAH

SENİN HÂK-İ İTİRNÂKIN TEFÂHUR EYLER EFLÂKE
HARÎM-İ HAZRETİNDİR ARZ-I CENNET YÂ RESÛLALLAH

GÜNAHKÂRIM HUZURUNDA BENİ AFFEYLE SULTÂNIM
Kİ SENSİN ÂLEME HÜCCET-İ RAHMÂN YÂ RESÛLALLAH

DER-İ DEVLET MAÂBINDA BOYUN BÜKMÜŞ NİYÂZ EYLER
KULUN AZMİ DİLER SENDEN ŞEFÂAT YÂ RESÛLALLAH

Rehâvî İlâhi

Bu Dem Bu Devrânda Pîr Aşkına

Sofyan

Güfte ve Beste: Şeyh Tâlip KARGI

BU DEM BU DEVRÂNDA PÎR AŞKINA
YOL ERKÂNDA ALLAH AŞKINA
MUHAMMED ALÎ'NİN AŞKINA
HÛ DİYELİM BİZ ALLAH AŞKINA

TOPLANIP CEM OLALIM DOST AŞKINA
CAN VERELİM CÂNÂN AŞKINA
KUR'AN'DAKİ EHL-İ BEYK AŞKINA
HÛ DİYELİM BİZ ALLAH AŞKINA

YOLDA ON İKİ İMÂM AŞKINA
DEMDE KIRKLAR MECLİSİ AŞKINA
TÂLİP DE ÜMMİ SİNÂN AŞKINA
HÛ DİYELİM BİZ ALLAH AŞKINA

Rast İlâhi

Bu Dervişlik Yoluna Sıdk ile Gelen Gelsin

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Bekir Sıtkı Sezgin

BU DERVÎŞLİK YOLUNA
SIDK İLE GELEN GELSİN
HAKK'DAN ÖZGE NE Kİ VAR
GÖNLÜNDEN SİLEN GELSİN

DERVÎŞLİK DEDİKLERİ
NİHÂYETSİZ DENİZDİR
BU PÂYÂNSIZ DENİZİN
MEVCİNİ DUYAN GELSİN

DERVÎŞLİK DEDİKLERİ
BİR TÜKENMEZ KÂN OLUR
HÂSS U 'ÂMM KUL U SULTÂN
BU KÂNDAN ALAN GELSİN

DERVÎŞ DOLU NÛR DOĞAR
HER LAHZA GÖĞE AĞAR
BEN DİYEM DOĞRU HABER
CÂNINA KIYAN GELSİN

DERVÎŞİN GÖZÜ AÇIK
DÜN Ü GÜNÜ UYANIK
BU SÖZE TANRIM TANIK
BAKMADAN GÖREN GELSİN

DERVÎŞİN KULAĞI SAK
HAKK'DAN ALIR OL SEBAK
DEPRENMEDEN DİL DUDAK
SÖZÜ İŞİTEN GELSİN

DERVÎŞİN KOLU UZUN
ÇIKARIR MÜNKİR GÖZÜN
ŞARKDAN GARBA DÜPDÜZÜN
SONMADIK İREN GELSİN

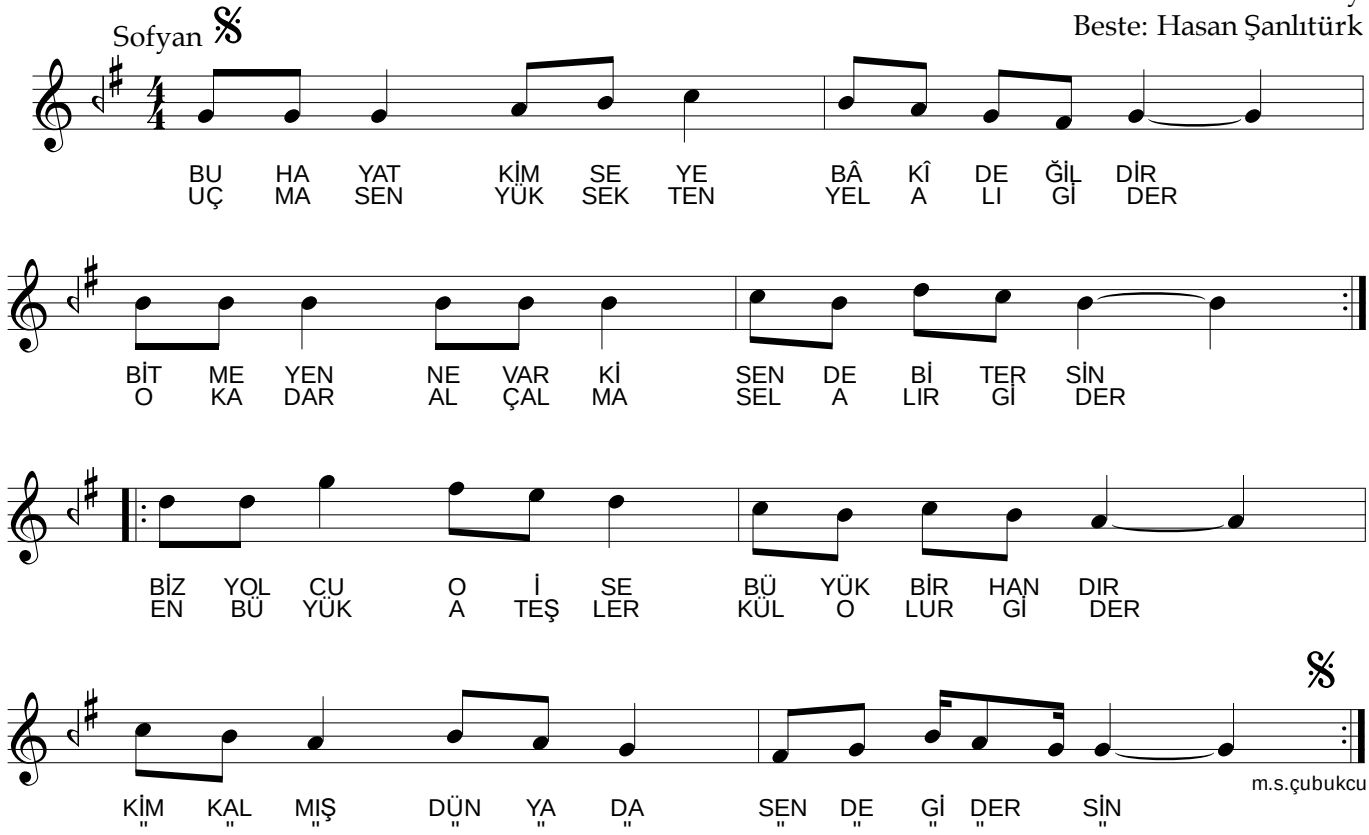
DERVÎŞLER HAKK'IN DOSTU
CÂNLARI EZEL MESTİ
AŞK ŞEM'İNİ YAKTILAR
PERVÂNE OLAN GELSİN

BU EŞREFOĞLU RÛMÎ
DERVÎŞLİĞE GELELİ
NEFSİNDENDİR ÇEKTİĞİ
NEFSİN ÖLDÜREN GELSİN

Rast İlâhi

Bu Hayat Kimseye Bâkî Değildir
(Kim Kalmış Dünyâda)

Güfte: Sâdık Atay
Beste: Hasan Şanlıtürk

BU HAYAT KİMSEYE BÂKÎ DEĞİLDİR
TÜKENMEYEN NE VAR SEN DE BİTERSİN
BİZ YOLCU O İSE KOSKOCA HANDIR
KİM KALMIŞ DÜNYÂDA SEN DE GİDERSİN

YOLLAR VAR ULAŞIR YOLLAR VAR UZAR
KİMSELER BİLMEZ Kİ KADER NE YAZAR
YETİM HAKKI YEME ALMA İNTİZAR
KİM KALMIŞ DÜNYÂDA SEN DE GİDERSİN

SEVİLMEK SEVMEKTİR HÜNER DEDİĞİN
NASIL HAKÎKATSA ÖYLE GELDİĞİN
ENİNDE SONUNDA ELBETTE BİR GÜN
KİM KALMIŞ DÜNYÂDA SEN DE GİDERSİN

ZAMAN SET TANIMAZ COŞKUN BİR SUDUR
AKAR SELLER GİBİ SANMAKİ DURUR
EĞRİSİ DOĞRUSU HAKÎKAT BUDUR
KİM KALMIŞ DÜNYÂDA SEN DE GİDERSİN

UÇMA SEN YÜKSEKTEN YEL ALIR GİDER
O KADAR ALÇALMA SEL ALIR GİDER
EN BÜYÜK ATEŞLER KÜL OLUR GİDER
KİM KALMIŞ DÜNYÂDA SEN DE GİDERSİN

Rast İlâhi

Buldu Hep Derdine Dermânını Canlar Bu Gece

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Hasan Şanlıtürk

Aksak

BUL DU HEP DER Dİ NE DER MÂ
DOĞ DU Â LEM LE RE RAH MET

NI Nİ CAN LAR BU GE CE
O Hİ DÂ YET GÜ NE Şİ

NÛ RA GARK OL DU BÜ TÜN KEV
O NUN AŞ KIY LE YA NAN GÖN

NÜ ME KÂN LAR BU GE CE (son)
LÜ MÜ DAĞ LAR BU GE CE

KÂ BE Î ZÂ Tİ MU AL LÂ
Â ŞI KIN KAL Bİ BU GÜN SEY

YI TA VAF EY LE Dİ LER
Rİ CE MÂL Â LE Mİ DİR

E ZE Lİ VUS LA TI NAŞ KIY
BUL DU LEY LÂ SI NI MEC NUN

LE YA NAN LAR BU GE CE
CO ŞAR AĞ LAR BU GE CE

m.s.çubukcu

BULDU HEP DERMÂNINI CANLAR BU GECE
NÛRA GARKOLDU BÜTÜN KEVN-Ü MEKÂNLAR BU GECE
KÂBE-İ ZÂT-İ MUALLÂ'YI TAVÂF EYLEDİLER
EZELİ VUSLATIN AŞKIYLE YANANLAR BU GECE
NÛRA GARKOLDU BÜTÜN KEVN-Ü MEKÂNLAR BU GECE

DOĞDU ÂLEMLERE RAHMET O HİDÂYET GÜNEŞİ
ONUN AŞKIYLA YANAN GÖNLÜMÜ DAĞLAR BU GECE
ÂŞIKIN KALBİ BUGÜN SEYRİ CEMÂL ÂLEMİDİR
BULDU LEYLÂSINI MECNÛN COŞAR AĞLAR BU GECE
ONUN AŞKIYLA YANAN GÖNLÜMÜ DAĞLAR BU GECE

Ek-51

Rast Tevşîh

Can Dayanmaz Nâre yâ Resûlallah

Güfte: Necâti Bursalı
Beste: Metin Yetişken

Sofyan

CAN DAYANMAZ NÂRE YÂ RESÛLALLAH
SENDEN OLUR ÇÂRE YÂ RESÛLALLAH
ÂH EDİP İNLEDİM NİCE BİR ZAMAN
GÖNLÜM PÂRE PÂRE YÂ RESÛLALLAH

ŞEFAÂT KÂNISIN LUTFET KEREM ET
ŞU ÂŞIKI ZÂRE YÂ RESÛLALLAH
EĞER LUTFETMEZSEN KİM MEDET KILAR
BÖYLE GÜNAHKÂRE YÂ RESÛLALLAH

HASRETİM DÎDÂRE YÂ RESÛLALLAH
KİM KALKAR İNKÂRE YÂ RESÛLALLAH
BOYUN BÜKMÜŞ BEKLER İŞTE KAPINDA
NECÂTİ BÎÇÂRE YÂ RESÛLALLAH

Rast İlâhi

Canlar Cânını Buldum Bu Cânım Yağma Olsun

Güfte: Yûnus Emre
Beste: İsmail Ötenkaya

CANLAR CÂNINI BULDUM BU CÂNIM YAĞMA OLSUN
ASSI ZİYANDAN GEÇTİM DÜKKÂNIM YAĞMA OLSUN
BEN BENLİĞİMDEN GEÇTİM GÖZÜM HİCÂBIN AÇTIM
DOST VASLINA ERİŞTİM GUMÂNIM YAĞMA OLSUN

BENDEN BENLİĞİM GİTTİ HEP MÜLKÜMÜ DOST YUTTU
LÂ-MEKÂNA KAVM OLDUM MEKÂNIM YAĞMA OLSUN
TAALLUKTAN ÜZÜŞTÜM OL DOSTTAN YANA UÇTUM
AŞK DÎVÂNINA DÜŞTÜM DÎVÂNIM YAĞMA OLSUN

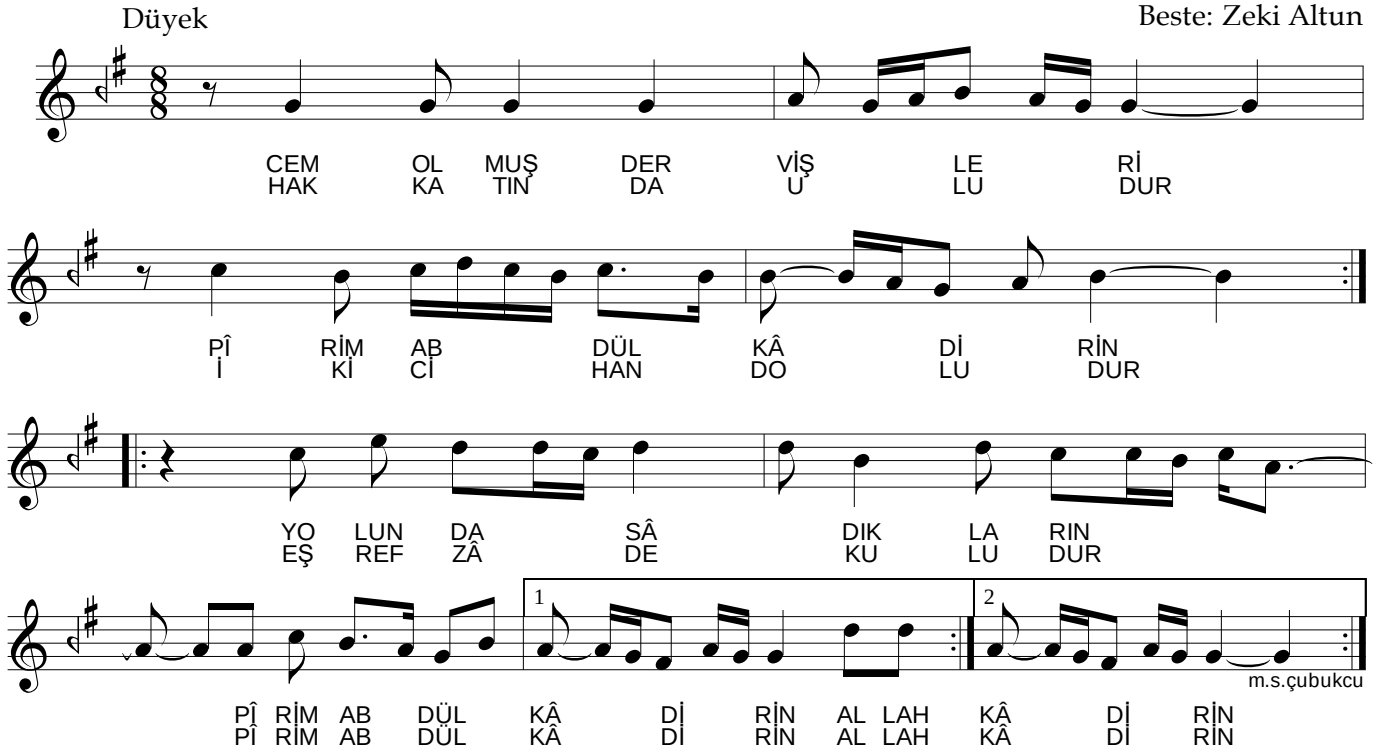
İKİLİKTEN USANDIM BİRLİK HÂNINA KANDIM
DERD-İ ŞARÂBIN İÇTİM DERMANIM YAĞMA OLSUN
VARLIK CUN SEFER KILDI DOST ANDAN BİZE GELDİ
VİRÂN GÖNÜL NÛR DOLDU CİHÂNIM YAĞMA OLSUN

GEÇTİM BİTMEZ SAĞINÇTAN USANDİM YAZ U KIŞTAN
BOSTANLAR BAŞIN BULDUM BOSTANIM YAĞMA OLSUN
YÛNUS NE HOŞ DEMİŞSİN BÂL Ü ŞEKER YEMİŞSİN
BALLAR BALINI BULDUM KOVANIM YAĞMA OLSUN

Rast İlâhi

Cem Olmuş Dervişleri

Güfte: Eşrefzâde Abdullah Rûmî
Beste: Zeki Altun

CEM' OLMUŞ DERVÎŞLERİ
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN
YOLUNDA SÂDIKLARI
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

ELİM VERDİM ELİNE
KURBÂN OLAM DİLİNE
CÂNLAR FEDÂ YOLUNA
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

KUTB-İ ÂLEM OL VELÎ
SIRR-I MÜRTEZÂ ALİ
CEDDİ HAKKÎN HABÎBİ
PÎRİM ABDÜLKÂDİRİN

ARISININ BALIYAM
BAHÇESİNİN GÜLÜYEM
BÂĞININ BÜLBÜLÜYEM
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

İNKÂR EDEN OL ERİ
MÜRŞİD EDER ŞEYTÂNI
ASLI DÜRÜR GEYLÂNÎ
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

SANA DİREM EY KİŞİ
KALBDEN ÇIKAR TEŞVÎŞİ
ODA YANMAZ DERVÎŞİ
PÎRİM ABDÜLKADİR'İN

EVLİYÂLAR REHBERİ
HAKK'IN SIRRA MAZHARI
BAŞINDA KUDRET GÜLÜ
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

HAKK KATINDA ULUDUR
İKİ CİHÂN DOLUDUR
EŞREFZÂDE KULUDUR
PÎRİM ABDÜLKÂDİR'İN

Rast İlâhi

Cennet İçre Ümmetine Sen Sunarken Kevseri

Güfte: Tevfik Çapacıoğlu
Beste: Kemal Tezergil

Düyek

m.s.çubukcu

Rast İlâhi

Cerrâhî Benim Özüm

Güfte ve Beste: Aslan Hepgür

CERRÂHÎ BENİM ÖZÜM
KÂBEYE DÖNÜK YÜZÜM
TEVHİDDİR DİLİM SÖZÜM
MUHAMMED İKİ GÖZÜM

KUL OLSAM KAPUSUNA
YÜZ SÜRSEM RAVZASINA
BİR CÂNIM VAR FEDÂDIR
GÖNÜLLER SULTÂNINA

DOYULMAZ CEMÂLİNE
ERİLMEZ KEMÂLİNE
SELÂT-Ü SELÂM VERDİM
HEM EHLİNE ÂLİNE

CERRÂHÎ DERVİŞİYEM
HEM AŞKÎ MUHİBBÎYEM
NÛREDDİN BENDESİYEM
MUHAMMED ÜMMETİYEM

Rast İlâhi

Cihân Câm-ı Felek Sâkî Ecel Mey

Beste: Muallim İsmail Hakkı Bey

CİHÂN CÂM-I FELEK SÂKÎ ECEL MEY
HALÂİK BÂDE NÛŞ EZ MECLÎS-İ VEY
HALÂS NÎST ASLÂ HİÇ KES RÂ
EZ AN CÂM EZ AN SÂKÎ EZ AN MEY

Rast İlâhi

Cihandan Göç Ederim

Düyek

Beste: Sadettin Kaynak

CİHANDAN GÖÇ EDERİM YÂ KERÎM ALLÂH KERÎM
DÖRT KOL İLE GİDERİM YÂ KERÎM ALLÂH KERÎM
ALLÂH KERÎM ALLÂH KERÎM

NAMAZIM İMÂM KILA SÎNE TELKÎNİM OLA
BENİ KOYALAR YOLA YÂ KERÎM ALLÂH KERÎM
ALLÂH KERÎM ALLÂH KERÎM

Rast İlâhi

Çekme Gam Destgîrdir Allah

Güfte: Şeyh Gâlib
Beste: S. Eyyûbi Işıksal

Curcuna

Çekme Gam Destgîrdir Allah

ÇEKME GAM DESTGÎRDİR ALLAH
KULA NİÂMÜ-N NASÎRDİR ALLAH

KORKMAZAM ŞÂHU MİRDEN ASLA
HÂLİK-U ŞÂHU MÎRDİR ALLAH

KİMSE MENEDEMEZ ÂNI HÂŞÂ
BÎ-VEZÎR Ü MÜŞÎRDİR ALLAH

NİGERÂN OL ATÂSINA GÂLİB
ÇEKME GAM DESTGÎRDİR ALLAH

Nikriz Nefes

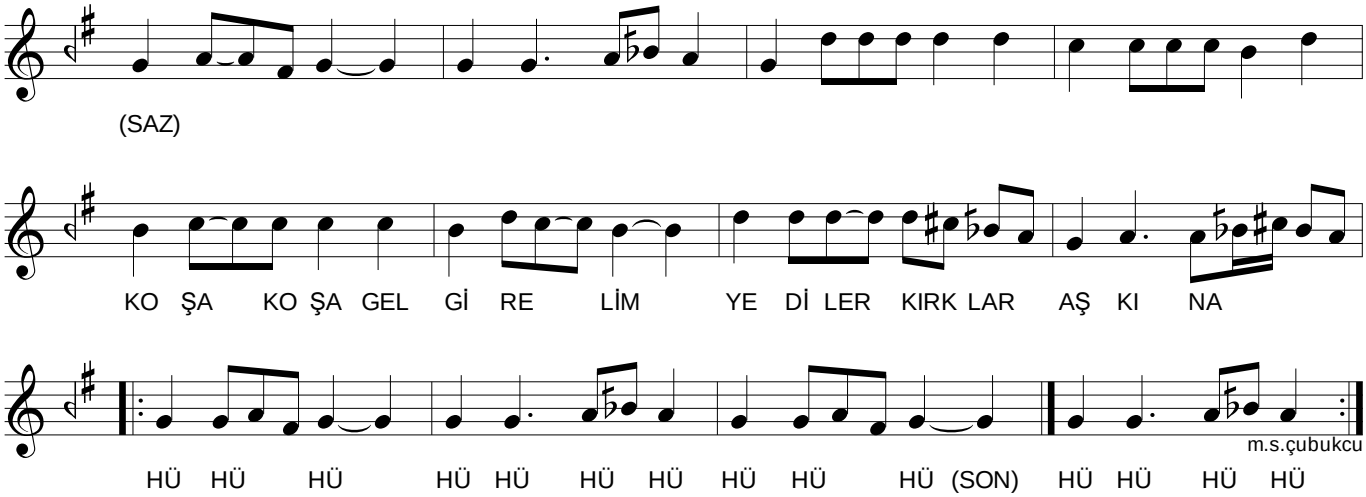
Çıktım Kırklar Yaylasına

Güfte: Şah Hatâyî
Kaynak Kişi: Hamza Demir
Derleyen: Muammer Uludemir
Düzenleyen Ahmet Hatipoğlu

Raks Aksağı

Çıktım Kırklar Yaylasına

ÇIKTIM KIRKLAR YAYLASINA
ÇAĞIRDIM ÜÇLER AŞKINA
YÜZÜMÜ YERLERE SÜRDÜM
YEDİLER KIRKLAR AŞKINA

GELSİN MUHAMMED'İM GELSİN
DÜŞMÜŞLERİ ELE ALSIN
CÂNIM HAKK'A KURBAN OLSUN
YEDİLER KIRKLAR AŞKINA

ŞAH HATÂYÎ'ME VARALIM
ANDA GÜNAH VAR DURALIM
KOŞA KOŞA GEL GİRELİM
YEDİLER KIRKLAR AŞKINA

Pençgâh İlâhi

Çünki Bildin Mü'minin Kalbinde Beytullah Var

Sofyan

Beste: Şehülislam Esad Efendi

ÇÜNKİ BİLDİN MÜ'MİNİN KALBİNDE BEYTULLAH VAR
NİÇÜN 'İZZET ETMEDİN OL EVDE Kİ ALLAH VAR

HER NE VAR ÂDEMDE VAR ÂDEMDEN İSTE HAKK'I SEN
OLMA İBLÎS-İ ŞAKÎ ÂDEMDE SIRRULAH VAR

YILDA BİR KEZ HACC OLURSA KÂ`BE'DE EY HÂCEGÂN
GİR GÖNÜLLER KÂ`BESİNE NİCE BİN HACCULLAH VAR

ZÂHİDİN DİLİNDE ZİKRİ VAR İSE ÇÜN "LÂ İLÂHE"
'ÂŞIK-I SÂDIKLARIN KALBİNDE "İLLALLAH" VAR

PEHLİVANDIR ŞOL KİŞİ Kİ NEFSİNİ ISLÂH EDER
HEP ERENLER MECLİSİNDE ONA EYVALLAH VAR

KİMSEYE TA'N ETME EY DİL SIRR-I HAKK'A VÂKIF OL
CÜMLE EŞYÂ NÛR-İ HAKK'DIR SANMA GAYRULLAH VAR

KENZ-İ MAHFÎDİR HAKÎKAT EY NESÎMÎ EBSEM OL
SIRRINI FÂŞ ETME BU YOLDA ÇOK GÜMRÂH VAR

Rehâvî İlâhi

Dağı Taşı Düz Eder

Güfte: Nihat Adlim
Beste: Mustafa Piranoğlu

Sofyan

DAĞI TAŞI DÜZ EDER
GECEYİ GÜNDÜZ EDER
BİR ECRİNİ BİN EDER
BESMELEYİ ANDIKÇA

ANAHTARI KURÂN'IN
HAKK'A VARIR HİTÂBIN
KOLAYLAŞIR İRŞÂDIN
BESMELEYİ ANDIKÇA

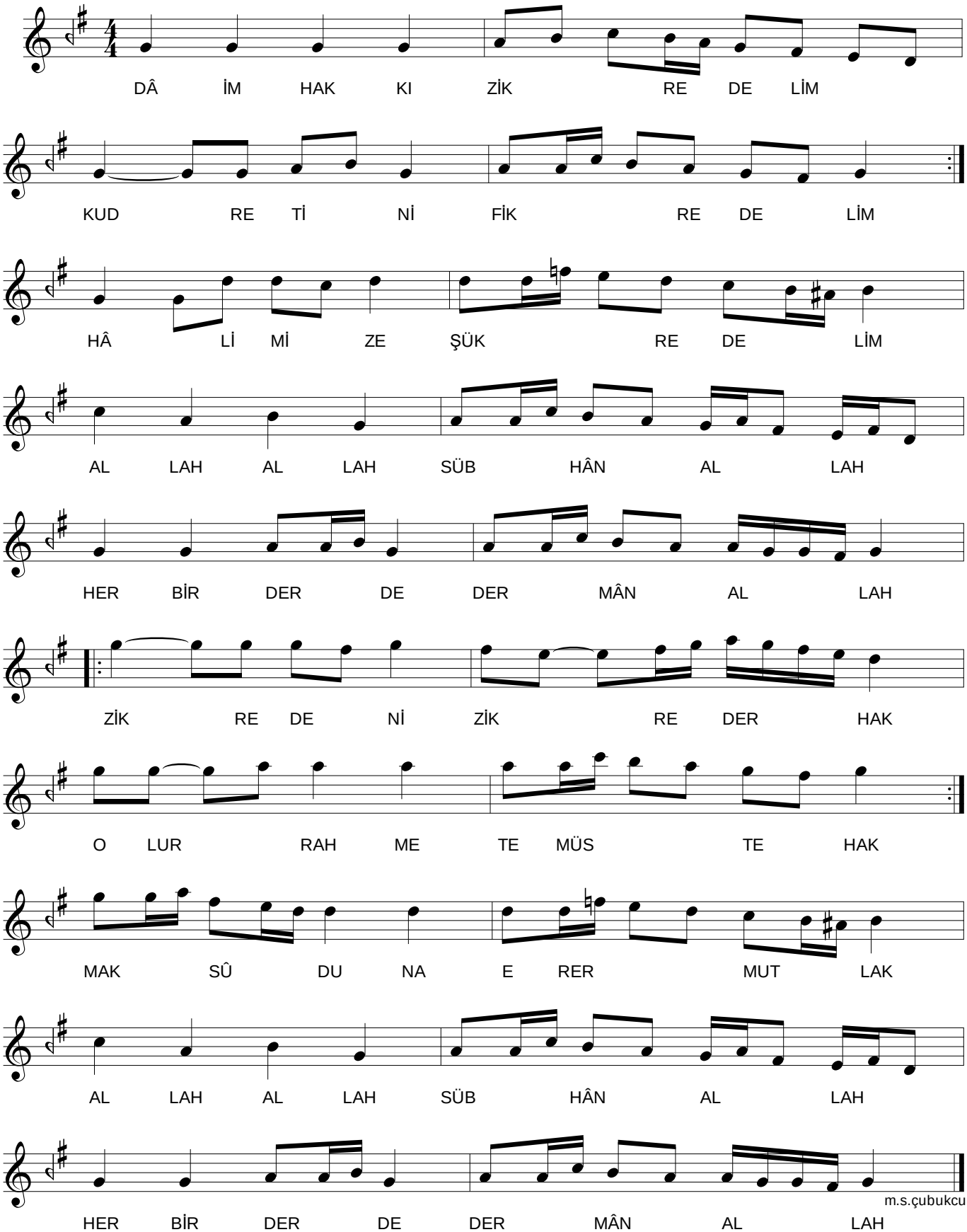
ŞEYTAN ONDAN DEF OLUR
GÜNAHLARIN REF OLUR
PİRÂNÎ ŞEREF BULUR
BESMELEYİ ANDIKÇA

Rast İlâhi

Dâim Hakkı Zikredelim

Güfte: Aşkî
Beste: Erdinç Çelikkol

Sofyan

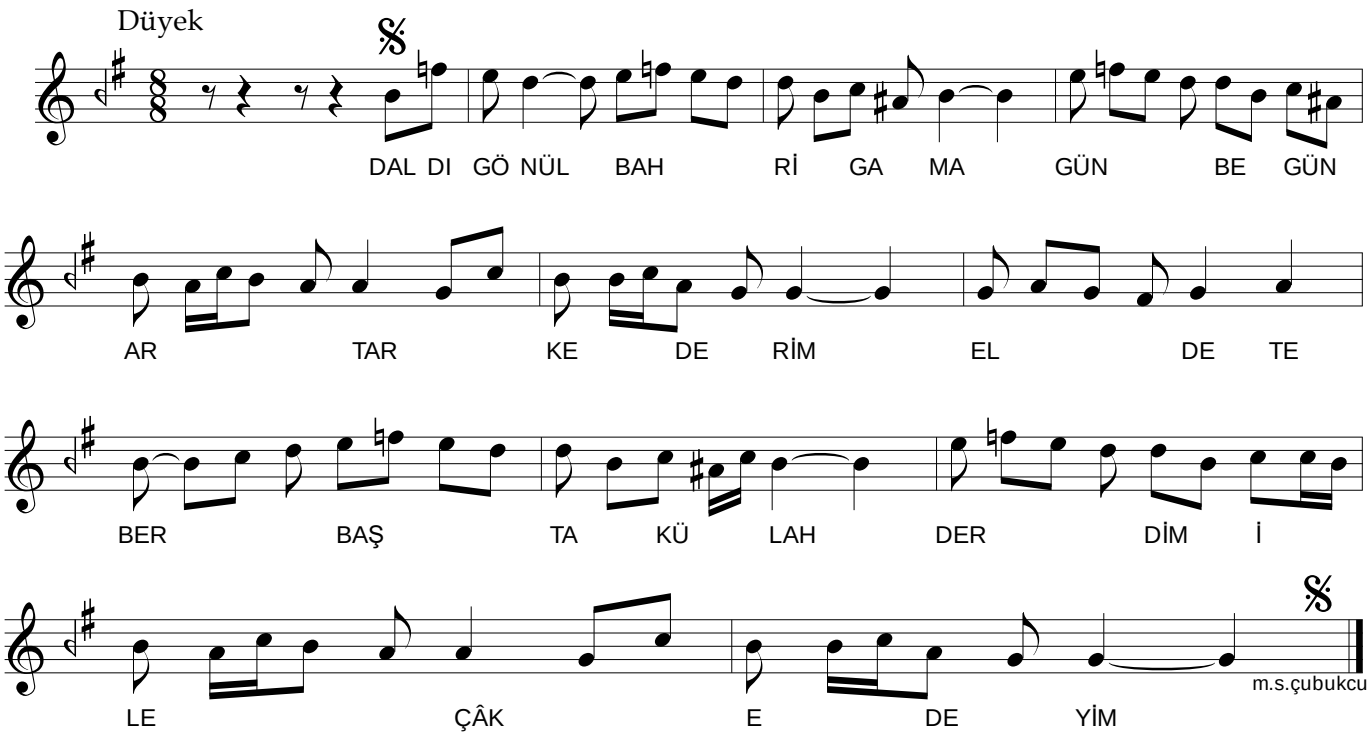
DÂİM HAKKI ZİKREDELİM
KUDRETİNİ FİKREDELİM
HÂLİMİZE ŞÜKREDELİM

ZİKREDENİ ZİKREDER HAK
OLUR RAHMETE MÜSTEHAK
MAKSÛDUNA ERER MUTLAK

ALLAH ALLAH SÜBHÂN ALLAH
HER BİR DERDE DERMÂN ALLAH

Sazkâr İlâhi

Daldı Gönül Bahr-i Gama

DALDI GÖNÜL BAHRİ GAMA
GÜNBEGÜN ARTAR KEDERİM
ELDE TEBER BAŞTA KÜLAH
DERDİM İLE ÇÂK EDEYİM

KÜSMEYEYİM Mİ ŞU FELEĞE
SATTI BENİ BİR MELEĞE
KOYDU BİR İNCE ELEĞE
ÇALKANIP ALT ÜST GEZERİM

GÖZLERİME ÇÖKTÜ DUMAN
YALVARIRIM HAKK'A HEMAN
BAŞIMA DAR OLDU CİHAN
DOSTUM DÜŞMANIM GEZEYİM

ENSEDE SAÇ NEYLER TIRAŞ
GÖĞSÜMDEDİR HULLELİ TAÇ
KOY DESİNLER BU ABDAL AÇ
EYVALLAH DEYİP GEZERİM

Sazkâr İlâhi

Dervişim Deyip de Dergâha Geldin

Sofyan

DERVİŞİM DEYİP DE DERGÂHA GELDİN
NEFSİNİ KAPIDA KOYABİLDİN Mİ
BU EDEP MEYDÂNI ERKANDIR DEDİN
ERKÂNIN SIRRINA VARABİLDİN Mİ

HAKÎKAT YOLUDUR DOĞRULUK GEREK
YALANI TERK EDİP CEHD İLE EMEK
ALİ MUHAMMED'DEN MUHABBET GEREK
CÜR'A-YI SÂFÎDEN İÇEBİLDİN Mİ

VARLIĞI YOKLUĞU BİR HÂL EYLEYİP
YAŞ İLE KURUYU BİR DAL EYLEYİP
DİLİNİ TUTUBEN HEM LÂL EYLEYİP
MÜRŞİDE KULAĞIN VEREBİLDİN Mİ

Rast İlâhi

Dervişlik Dedikleri Bir Acâyip Tuzaktır

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Tahir Karagöz

DERVİŞLİK DEDİKLERİ BİR ACÂYİP TUZAKTIR
DERVİŞ OLAN KİŞİYE EVVEL DİRLİK GEREKTİR

ÇÜN ERDE DİRLİK OLA HAK İLE BİRLİK OLAN
VARLIĞIN ELDEN KOYUP HAKK'A KULLUK GEREKTİR

HAK ERE BENİM DEDİ YARLIĞIN ELDEN KODU
ERENLERİN HİMMETİ YERDEN GÖĞE DİREKTİR

ÂRİF İSEN EY YÛNUS ANLADIM BİLDİM DEME
TUT ERENLER ETEĞİN ÂBİR SANA GEREKİR

Rast İlâhi

Devrân Bu Devrân Seyrân Bu Seyrân

Güfte: Şeyh Sırrî Efendi (Üsküplü)
Beste: Şeyh Sâdeddin Rifâî Efendi

DEVRÂN BU DEVRÂN
SEYRÂN BU SEYRÂN
MEYDÂN BU MEYDÂN
MERDÂN-I AŞKA

KO KIYL-Ü KÂLİ
BUL EHL-İ HÂLİ
GÖZLE VİSÂLİ
CÂNÂN-I AŞKA

GÖKLER FELEKLER
İNS-ÜMELEKLER
HAK'DIR DİLEKLER
İRFÂN-I AŞKA

AÇIKDIR BU YOL
NURDUR SAĞ-Ü SOL
ER İSEN KUL OL
ŞÂHÂN-I AŞKA

SIRR-İ SÜBHÂN'DIR
CÂNA CÂNÂNDIR
MÜRŞÎD-İ KÂNDIR
ÎMÂN-I AŞKA

Rast İlâhi

Dil Hânesi Pür Nûr Olur

Güfte: Sultan I. Ahmed
Beste: Kemal Batanay

Sofyan

DİL HÂNESİ PÜR-NÛR OLUR
ENVÂR-I ZİKRULLÂH İLE
İKLÎM-İ TEN MA'MÛR OLUR
Mİ'MÂR-I ZİKRULLÂH İLE

HER MÜŞKİL İŞ ÂSÂN OLUR
DERD-İ DİLE DERMÂN OLUR
CÂNIN İÇİNDE CÂN OLUR
ESRÂR-I ZİKRULLÂH İLE

GAMGÎN GÖNÜLLER ŞÂD OLUR
DEMBESTELER ÂZÂD OLUR
GÜMGEŞTELER İRŞÂD OLUR
ÂSÂR-I ZİKRULLAH İLE

ZİKREYLE HAKK'I HER NEFES
ALLAH BES BÂKÎ HEVES
PES GAYRIDAN ÜMMÎDİ KES
TEKRÂR-I ZİKRULLAH İLE

GÖR EHL-İ HÂLİN FIRKASIN
ÇÂK ETDİ CEYB-İ HIRKASIN
DEVREYLE ZİKRİN HALKASIN
PERGÂR-I ZİKRULLAH İLE

TERK ET CİHÂN ÂRÂYİŞİN
NEFSİN GİDER ÂLÂYİŞİN
BUL CÂN Ü DİL ÂSÂYİŞİN
EFKÂR-I ZİKRULLAH İLE

BAHTÎ SANA İKRÂR EDER
TEVHÎDİNİ TEKRÂR EDER
İHLÂSINI İŞ'ÂR EDER
EŞ'ÂR-I ZİKRULLAH İLE

Rast Tevşîh

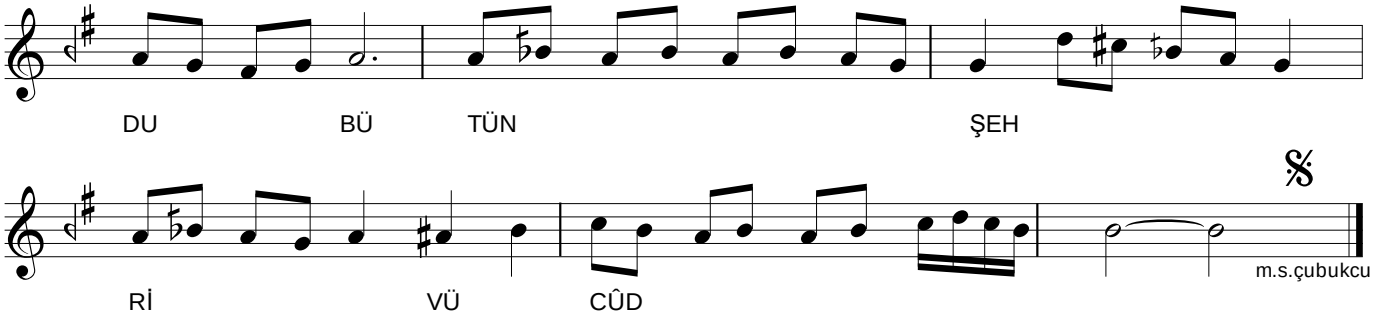
Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb

Evsat

Beste: Latif Ağa

Doğdu Ol Şems-i Hakîkat Burc-i Vahdetten Bu Şeb

DOĞDU OL ŞEMS-İ HAKÎKAT BURC-İ VAHDETTEN BU ŞEB
KAPLADU NÛR-İ TECELLİ ÂLEMİ CÜMLE BU ŞEB
GELDİ A'YÂNE ÂYÂN OLDU BÜTÜN ŞEHR-İ VÜCÛD
KILDILAR SECDE AĞAÇLAR DAĞLAR U TAŞLAR BU ŞEB

Rast İlâhi

Doğmazdı Kalbe Îman

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Sâdettin Kaynak

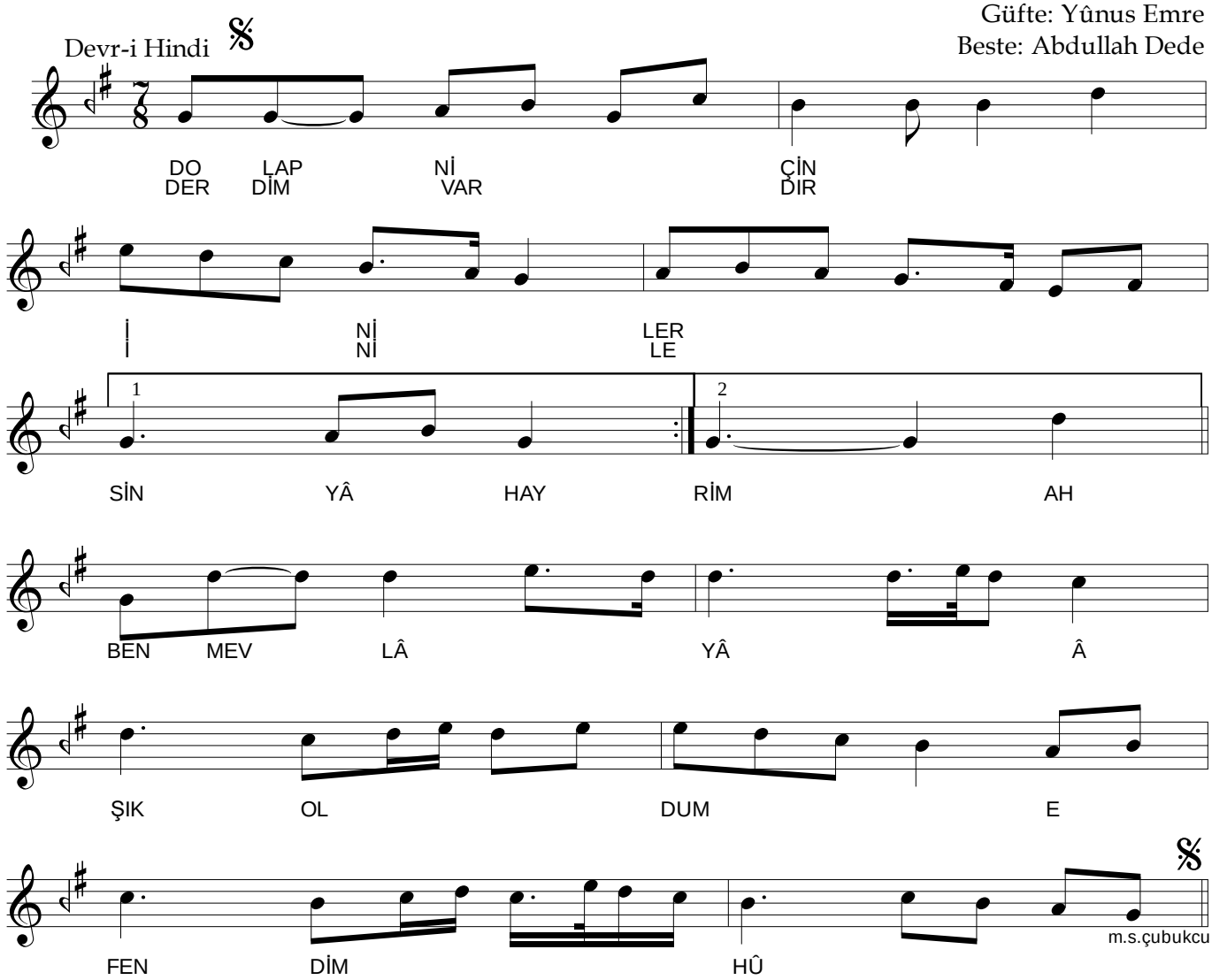
DOĞMAZDI KALBE ÎMAN
İNMEZDİ ARZA KUR'AN
MEÇHUL OLURDU ESMÂ

MÂTEM TUTARDI GÖKLER
GÜLMEZDİ HİÇ MELEKLER
MAHZUNDU ARŞ-I ÂLÂ

Rast İlâhi

Dolap Niçin İnilersin

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Abdullah Dede

DOLAP NİÇİN İNİLERSİN
DERDİM VARDIR İNİLERİM
BEN MEVLA'YA ÂŞIK OLDUM
ANIN İÇİN İNİLERİM

BENİM ADIM DERTLİ DOLAP
SUYUM AKAR YALAP YALAP
BÖYLE EMREYLEMİŞ ÇALAP
ANIN İÇİN İNİLERİM

BENİ BİR DAĞDA BULDULAR
KOLUM KANADIM YOLDULAR
DOLABA LÂYIK GÖRDÜLER
ANIN İÇİN İNİLERİM

BEN BİR DAĞIN AĞACIYIM
NE TATLIYIM NE ACIYIM
BEN MEVLÂ'YA DUÂCIYIM
ANIN İÇİN İNİLERİM

DAĞDAN KESTİLER HEZENİM
BOZULDU TÜRLÜ DÜZENİM
BEN BİR USANMAZ OZANIM
ANIN İÇİN İNİLERİM

DÜLGERLER HER YANIM YOLDU
HER AZAM YERİNE KONDU
BU İNİLTİM HAKK'DAN GELDİ
ANIN İÇİN İNİLERİM

SUYU ALÇAKTAN ÇEKERİM
ÇEKER YÜKSEĞE DÖKERİM
BEN MEVLÂ'YI ZİKREDERİM
ANIN İÇİN İNİLERİM

ÂŞIK YÛNUS İDER ÂHI
GÖZYAŞI SİLER GÜNÂHI
HAKK'A ÂŞIKAM BİLLAHİ
ANIN İÇİN İNİLERİM

Rast İlâhi

Doldu Taştı Günâhımız Boynum Büktüm Geldim Sana

Güfte: Hasan Boşluk
Beste: Dursun Çakmak

DOLDU TAŞTI GÜNÂHIMIZ
BOYNUM BÜKTÜM GELDİM SANA
AZ DEĞİLDİR GÜNÂHIMIZ
BOYNUM BÜKTÜM GELDİM SANA

HEKİMLER KATINA VARDIM
LOKMAN HEKİMLERİ GÖRDÜM
BEN DERDİME İLAÇ SORDUM
BULAMADIM GELDİM SANA

BU DÜNYÂNIN CEFÂSINI
NE EYLEYİM SAFÂSINI
BİR NEFESİN HESÂBINI
VERMEK İÇİN GELDİM SANA

HÜKMÜN GELİNCE YERİNE
SÖYLEYEMEM BİR KELİME
DEFTERİMİ SAĞ ELİME
ALMAK İÇİN GELDİM SANA

HASAN BOŞLUK KEMTER KULUN
REHBERİMİZDİR RASÛLÜN
YÜCE CEMÂLİNİ O GÜN
GÖRMEK İÇİN GELDİM SANA

Rehâvî İlâhi

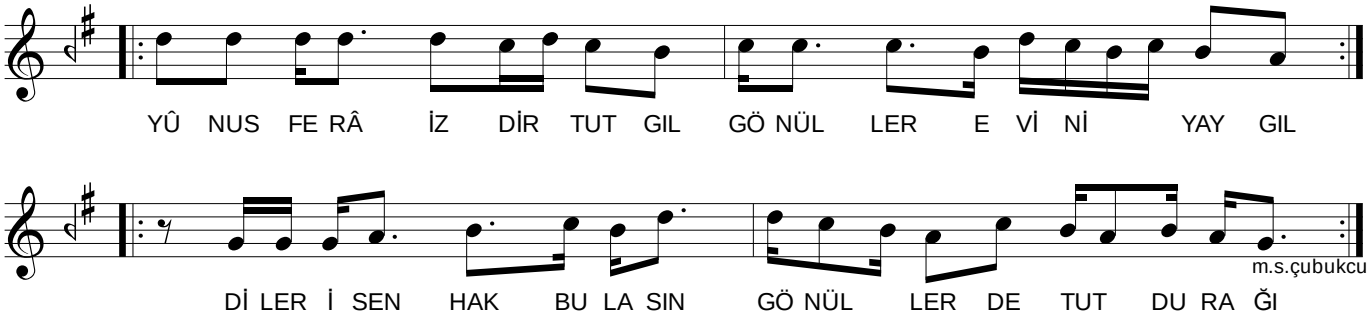
Doldur Kadeh Sungıl Bize

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

Doldur Kadeh Sungıl Bize

DOLDUR KADEH SUNGIL BİZE
AŞK ŞARÂBINDAN EY SÂKÎ
ANDAN İÇEN KAMU ÂLEM
MÜFTÜ MÜDERRİS ŞEYH FAKI

SOHBETİMİZ İLÂHÎDİR
ŞAHIMIZ ŞAHLAR ŞÂHIDIR
SUYUMUZ KEVSER ŞARÂBI
ÇALGIMIZ HEM DOST HÂLETİ

TÂC İLE HIRKA YOL VERMEZ
FERÂCEYLE ÂLİM OLMAZ
DİN DİYÂNET OLMAYINCA
BİN KEZ OKU Bİ EVRÂKI

OKUDUN YEDİ MUSHAFI
Kİ HİLAT GÖSTERİR SÂFİ
ÇÜNKİ AMEL EYLEMEDİN
GEREKSE VAR YÜZYIL OKU

YÜZ KEZ HACCA VARDIN İSE
YÜZ KEZ KAZÂ KILDIN İSE
BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE
GEREKTİR ÇEKESİN ÂHI

YÛNUS FERÂİZDİR TUTGIL
GÖNÜLLER EVİNİ YAYGIL
DİLER İSEN HAK BULASIN
GÖNÜLLERDE TUT DURAĞI

Rast İlâhi

Döndüm Allah'ın Döndüm Kapına Geldim

Sofyan

Beste: Dursun Çakmak

DÖNDÜM ALLAH'IM DÖNDÜM
DÖNDÜM KAPINA GELDİM
DÂİM SUÇUMU BİLDİM
ESTAĞFİRULLAH TEVBE

TEVBE ALLAH'IM TEVBE
TEVBE MEVLÂM HÛ TEVBE

TEVBESİZ UYUYANLAR
UYKUDA BULUNANLAR
KALBİ KARA OLANLAR
ESTAĞFİRULLAH TEVBE

TEVBESİZ YATAN KİŞİ
ZOR OLUR ONUN İŞİ
ZEBÂNİLER YOLDAŞI
ESTAĞFİRULLAH TEVBE

TEVBE ALLAH'IM TEVBE
TEVBE MEVLÂM HÛ TEVBE

SAĞINA SOLUNA BAK
SAÇLARINA DÜŞTÜ AK
BİR GÜN GELİN DERSE HAK
ESTAĞFİRULLAH TEVBE

Rast İlâhi

Durmaz Yanar Vücûdum

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Zekâî Dede

DURMAZ YANAR VÜCÛDUM ÂH İTMEYİP NÎDEYİM
SÖNDÜREMEZEM ODUM ÂH İTMEYÜP NÎDEYİM

MÂDEM Kİ CÂN TENDEDİR CÜRM Ü ISYÂN BENDEDİR
LUTF U İHSÂN SENDEDİR ÂH İTMEYİP NİDEYİM

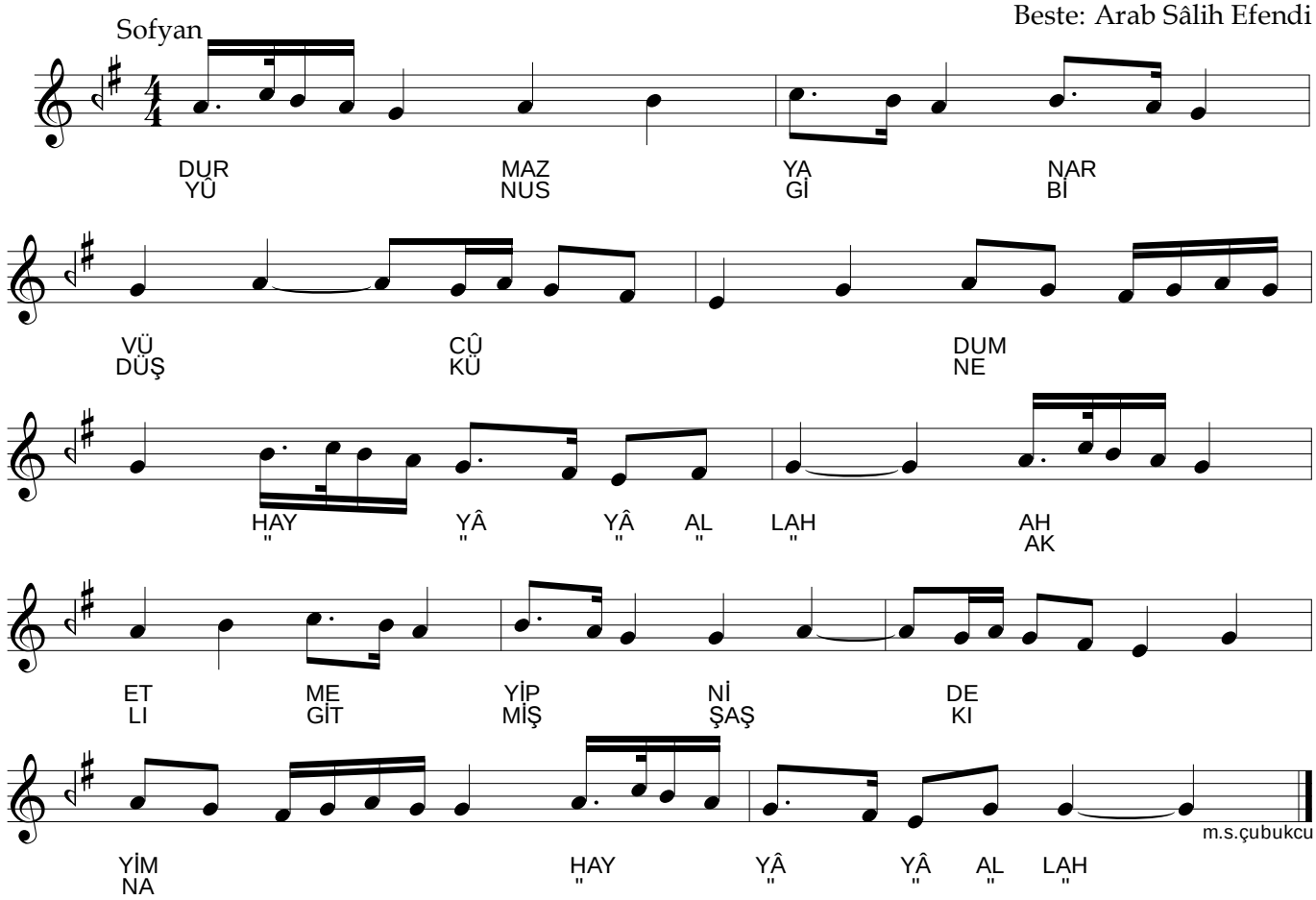
MECNÛN SEVER LEYLÂ'YI BEN SEVERİM MEVLÂ'YI
KAN AĞLAYU AĞLAYU ÂH İTMEYİP NİDEYİM

YÛNUS GİBİ DÜŞKÜNE ÂKLI GİTMİŞ ŞAŞKINA
DOST MUHAMMED AŞKINA ÂH İTMEYİP NİDEYİM

Rast İlâhi

Durmaz Yanar Vücûdum

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Arab Sâlih Efendi

DURMAZ YANAR VÜCÛDUM
ÂH İTMEYİP NÎDEYİM
SÖNDÜREMEZEM ODUM
ÂH İTMEYÜP NÎDEYİM

MÂDEM Kİ CÂN TENDEDİR
CÜRM Ü ISYÂN BENDEDİR
LUTF U İHSÂN SENDEDİR
ÂH İTMEYİP NİDEYİM

MECNÛN SEVER LEYLÂ'YI
BEN SEVERİM MEVLÂ'YI
KAN AĞLAYU AĞLAYU
ÂH İTMEYİP NİDEYİM

YÛNUS GİBİ DÜŞKÜNE
ÂKLI GİTMİŞ ŞAŞKINA
DOST MUHAMMED AŞKINA
ÂH İTMEYİP NİDEYİM

Acem'li Rast İlâhi

Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney
(Dinle Neyden)

Güfte: Hz. Mevlânâ C. Rûmî
Tercüme: Feyzi Halıcı
Beste: Tahir Karagöz

Düyek

Duy Şikâyet Etmede Her An Bu Ney
(Dinle Neyden)

DUY ŞİKÂYET ETMEDE HER AN BU NEY
ANLATIR HEP AYRILIKLARDAN BU NEY

DER Kİ FERYÂDIM KAMIŞLIKTAN GELİR
KİM İŞİTSE GÖZLERİNDEN KAN GELİR

AYRILIKTAN PARÇALANMIŞ BİR YÜREK
İSTERİM BEN DERDİMİ DÖKMEM GEREK

KİM UZAK TUTTUYSA YARDAN CÂNINI
ÖYLE BEKLER ÖYLE VUSLAT ÂNINI

HER MEKÂNDA AĞLADIM ÂH EYLEDİM
KİM Kİ GÖRDÜM CÜMLEYİ DOST BELLEDİM

HERKESİN ZANNINDA DOST OLDUM AMA
KİMSE TÂLİP OLMADI ESRÂRIMA

HİÇ DEĞİL FERYÂDIMA SIRRIM UZAK
ÂŞİNÂ OL NÛR'A NERDE GÖZ KULAK

TEN CÂNIN AYNASIDIR HEM CAN TENİN
LÂKİN OLMAZ CAN GÖZÜ HER KİMSENİN

Rast İlâhi

Dünyâdan Geçen Hayrını Seçen

Güfte: Sefer Dal (Muhîbbî)
Beste: Cüneyt Kosal

DÜNYÂDAN GEÇEN HAYRINI SEÇEN
MEVLÂYI SEVEN CAN VERMEK İSTER
SEVDİĞİN SENDEN HER ŞEYİ İSTER
ALLAH İSTEYEN CAN VERMEK İSTER

İSRÂFİL SÛRUN DUYUNCA ÂŞIK
DİRİLMEK İÇİN CAN VERMEK İSTER
SEKİZ CENNETİN NÎMETLERİ ÇOK
SÂHİBİ İÇİN CAN VERMEK İSTER

HÜDÂ'YI BULAN HABÎB'İ GÖREN
LÛTFUNA EREN CAN VERMEK İSTER
MUHÎBBÎ DÜŞÜN CAN SENİN MİDİR
EMÂNET BU CAN CAN VERMEK İSTER

Rast İlâhi

Dünyâya Geldik Geleli Aşkınla Yandık Yanalı
(Yolundayız yâ Mevlânâ)

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Kadri Şençalar

DÜNYÂYA GELDİK GELELİ
AŞKINLA YANDIK YANALI
SENİ KALPLERDE BULALI
YANDIK MEVLÂNÂ, MEVLÂNÂ

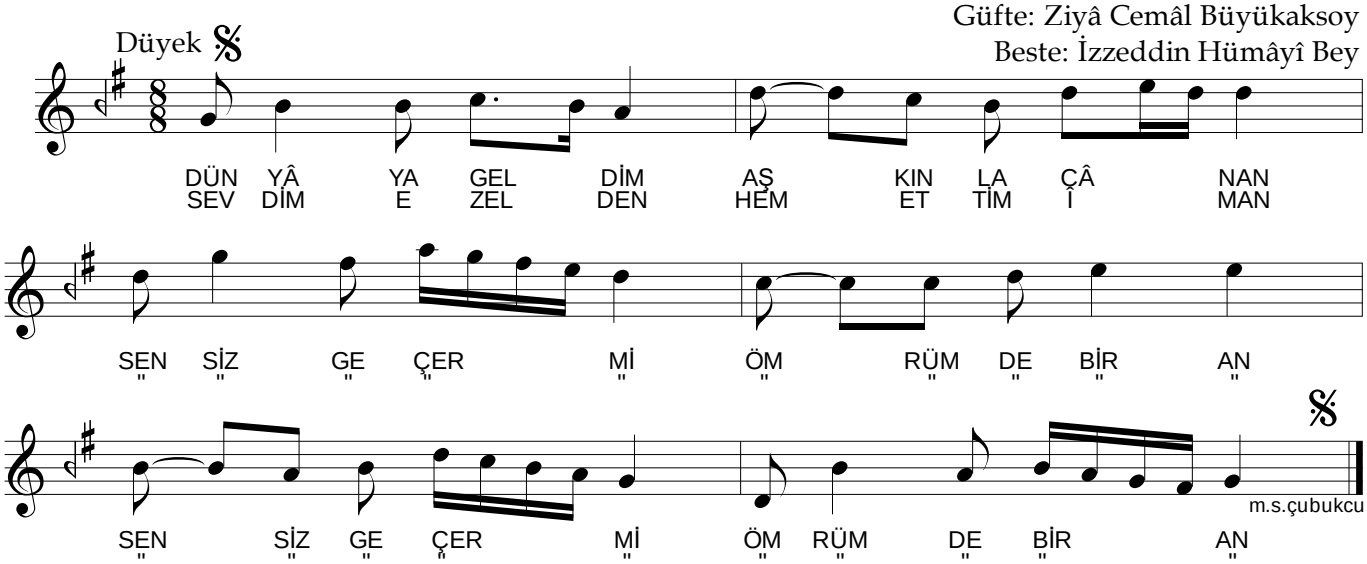
YÜZÜN HİLÂL GÖZLER YILDIZ
BİZ ÂŞIKLAR İZİNDEYİZ
BIRAKMA SEN BİZİ YALNIZ
İZİNDEYİZ YÂ MEVLÂNÂ

HER KUVVETİ SENDEN ALDIK
AŞKIN DERYÂSINA DALDIK
DOĞRU YOLU SENDE BULDUK
YANINDAYIZ YÂ MEVLÂNÂ

Rehâvî İlâhi

Dünyâya Geldim Aşkınla Cânan

Güfte: Ziyâ Cemâl Büyükaksoy
Beste: İzzeddin Hümâyî Bey

DÜNYÂYA GELDİM AŞKINLA CÂNAN
SENSİZ GEÇER Mİ ÖMRÜMDE BİR AN
SEVDİM EZELDEN HEM ETTİM ÎMAN
SENSİZ GEÇER Mİ ÖMRÜMDE BİR AN

Rast İlâhi

Dünyâya Mağrur Kişi

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Türk Aksağı

Dünyâya Mağrur Kişi

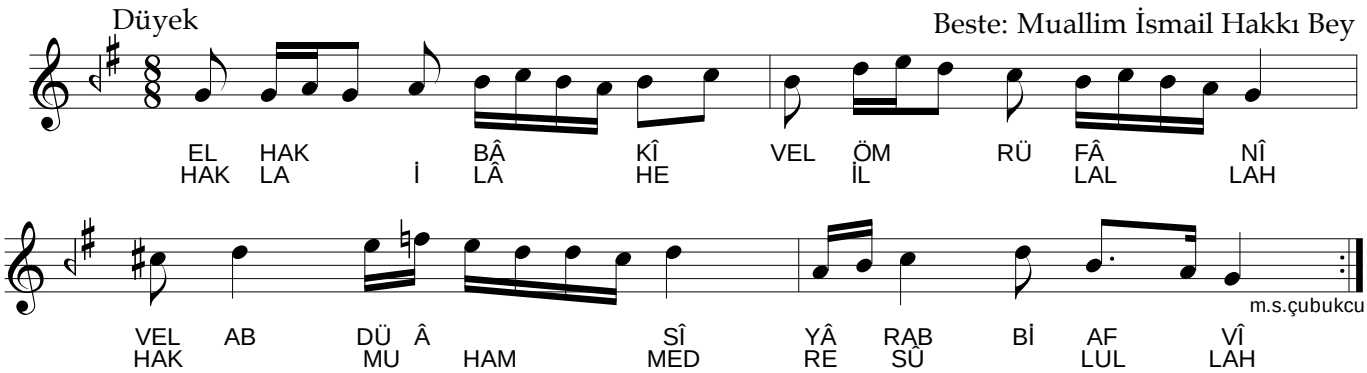
DÜNYÂYA MAĞRUR KİŞİ
TEVBEYE GEL TEVBEYE
UÇMADAN ÖMRÜN KUŞU
TEVBEYE GEL TEVBEYE

EY HALK İÇİNDE ULU
OLMUŞ NEFSİNİN KULU
İŞİT EY YAMAN HUYLU
TEVBEYE GEL TEVBEYE

UÇA GİDE CAN DAHİ
KURU KALA TEN DAHİ
YÛNUS EMRE'M SEN DAHİ
TEVBEYE GEL TEVBEYE

Rast Şuğul

El-Hakku Bakî ve'l-Ömrü Fânî

EL-HAKKU BAKÎ VE'L-ÖMRÜ FÂNÎ
VE'L-ABDÜ ÂSÎ YÂ RABBİ AFVÎ HAK
LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMED
RESÛLULLAH

Rast İlâhi

El Meded Ey Fahr-i Âlem Rahmeten li'l-Âlemîn

Güfte: Cerrâhî Şeyhi Âtıf Efendi
Beste: Hâfız Kemal Tezerggil

EL MEDED EY FAHR-İ ÂLEM RAHMETEN Lİ'L ÂLEMÎN
MÜCRİMİM İHSÂNA GELDİM YÂ ŞEFİÂL MÜZNİBÎN
HAYRA AMÂLİM Mİ VAR YAZSIN KİRÂMEN KÂTİBİN
YÂ RESULÂLLAH MEDET SENDEN MEDET

Rehâvî İlâhi (Tevşîh)

Elâ Ey Mefhar-i Âlem Sana Kevn ü Mekân Âşık

Güfte: Şeyh Sâmi Efendi
Beste: Mustafa Tüzün

ELÂ EY MEFHAR-İ ÂLEM SANA KEVN Ü MEKÂN ÂŞIK
DÖNER NÛRUN İLE DEVRÂN SANA HALK-I CİHÂN ÂŞIK

GÖRÜNDÜ PERTEVİNDE NÛR-İ VECH-İ KİBRİYÂ ÇÜNKİM
AVÂN ÂŞIK BEYÂN ÂŞIK MÜ'MİN ÂŞIK NİHÂN ÂŞIK

KULUN SÂMİ GÜNAHKÂRÂN İÇİNDE CÜMLEDEN MÜCRİM
ŞEHİN ŞÂH-I ŞEFÂATSİN SANA HEP ÂSİYAN ÂŞIK

Pençgâh İlâhi

Elbet Gelir Nurlu Günler

Düyek

Güfte ve Beste: İzzettin Eskidemir

ELBET GELİR NURLU GÜNLER
RAHMET NÎMET YAĞAR GÜLLER
OL MÜBÂREK REMEZANDA
HAKK'A NİYÂZ EDER DİLLER

Rast İlâhi

Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî

Güfte: Yahyâ Kemal Beyatlı
Beste: Kemal Gürses

Ağır Devr-i Hindi

Emr-i Bülendsin ey Ezân-ı Muhammedî

EMR-İ BÜLENDSİN EY EZÂN-I MUHAMMEDÎ
KÂFÎ DEĞİL SADÂNA CİHÂN-I MUHAMMEDÎ

SULTAN SELÎM-İ EVVEL'İ RÂMETMEYÜP ECEL
FEHMETMELİYDİ ÂLEMİ ŞÂN-I MUHAMMEDÎ

GÖK NÛRA GARKOLUR NİCE YÜZ BİN MİNÂREDEN
ŞEHBÂL AÇINCA RÛH-İ REVÂN-I MUHAMMEDÎ

ERVÂH CÜMLETEN GÖRÜR ALLÂHU EKBER'İ
AKSEYLEYİNCE ARŞA LİSÂN-I MUHAMMEDÎ

ÜSKÜP'DE KABR-I MÂDER OLSUN BU NEV-GAZEL
BİR TUHFE-İ BEDÎ'Ü BEYÂN-I MUHAMMEDÎ

Rehâvî İlâhi

En Muhteşem Sevdâ

Güfte: Feyzi Halıcı
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

Düyek

Rast İlâhi

Engelleri Aştım Geldim
(Tanrı'ya Münâcât)

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Ârif Sâmi Toker

ENGELLERİ AŞTIM GELDİM
UMMAN GİBİ COŞTUM GELDİM
BİR ÜMİTLE KOŞTUM GELDİM
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

İBÂDETSİZ GEÇTİ GÜNÜM
EBEDÎDİR SEVGİLERİM
HİÇ TÜKENMEZ SAYGILARIM
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

VARLIKLARIN MÛCİDİ SEN
PEYGAMBERLER HOCASI SEN
KÂİNÂTIN YÜCESİ SEN
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

GÜNÂHIM ÇOK SEVÂBIM AZ
YOLUM KÂBE KALBİM NİYÂZ
HALSİZ DÜŞTÜM ACI BİRAZ
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

ŞİMDİ HUZÛRUNDAYIM BEN
TOPRAK OLDUM ÇÜRÜDÜ TEN
ULULARIN ULUSU SEN
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

AFFET KALMASIN GÜNÂHIM
SANA KURBÂN OLSUN CÂNIM
ACI BANA ZÜLCELÂLIM
HUZÛRUNDAN KOVMA BENİ

Rast "Sünnet" İlâhisi

Gözler Aydın Olsun Bugün Efendim

Güfte: Alvarlı Efe (Lütfî)
Beste: Hayâti Günyeli

Sofyan

GÖZLER AYDINLIK OLSUN BUGÜN EFENDİM
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN
ŞERÂFETLİ CEMAÂTİ BEĞENDİK
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

OKUNSUN SALÂVAT MECLİS KURULSUN
CEMAÂTİN GÖNLÜ GÖZÜ NÛR OLSUN
BU HİTANDA FEYZİ RAHMAN BULUNSUN
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

MUHAMMED MUSTAFÂ AHMED-İ MUHTAR
BU SÜNNETİ BİZE KILDI YÂDİGÂR
ALÂMETİ İSLÂM BUDUR ÂŞİKÂR
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

RAHMETİ RAHMÂNE GARKOLSUN ÜMMET
EYLENSÜN NE DE GÜZEL RİÂYET
MESRÛR OLSUN HER İKİ ÂLEM ÜMMET
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

SÜNNET OLAN YAVRU TÂZE BİR GÜLDÜR
GÖNÜL BAHÇESİNDE YEŞİL SÜNBÜLDÜR
ANNESİ BABASI GÜLLE BÜLBÜLDÜR
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

OKUNSUN FÂTİHÂ MECLİS HİTAMDIR
MÜSLÜMANA LÛTFÎ KUR'AN ÎMANDIR
CENÂB-I ALLAH'DAN BÜYÜK İN'AMDIR
SÜNNET DÜĞÜNÜMÜZ MÜBÂREK OLSUN

Rast İlâhi

İster İdim Allâh'ı Buldum İse Ne Oldu

Güfte: Yûnus Emre

İSTER İDİM ALLÂH-I
BULDUM İSE NE OLDU
AĞLAR İDİM DÜN Ü GÜN
GÜLDÜM İSE NE OLDU

ERENLER MEYDANINDA
YUVARLANIR TOP İDİM
PÂDİŞAH ÇEVGÂNINDA
KALDIM İSE NE OLDU

ERENLER SOHBETİNDE
DESTE KIZIL GÜL İDİM
AÇILDIM ELE GELDİM
SOLDUM İSE NE OLDU

DÂNİŞMENDLE ÂLİMİN
MEDRESEDE BULDUĞUN
BEN HARÂBET İÇİNDE
BULDUM İSE NE OLDU

İŞİT YÛNUS'U İŞİT
UŞ YİNE DELİ OLDU
ERENLER MÂ'NÎSİNE
DALDIM İSE NE OLDU

Rast İlâhi

Erişdi Hicrânın Demi

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâî
Beste: Erdinç Çelikkol

Sofyan

ERİŞDİ HİCRÂNIN DEMİ, EY MÂHİ GUFRAN ELVEDÂ
AĞLATMASIN MI ÂDEMİ, EY MÂHİ GUFRAN ELVEDÂ
ELDEN ÇIKARDIK MÂHIMIZ, EFLÂKE ÇIKSIN ÂHIMIZ
RAHMEYLESİN ALLÂHIMIZ, EY MÂHİ GUFRAN ELVEDÂ

Pençgâh İlâhi

Erler Demine Destûr Alalım

Güfte ve Beste: Hacı Tahsine Hanım

Rast İlâhi

Es-selâm Ey Mahzen-i Esrâr-ı Hikmet Es-selâm

Düyek

Beste: Sâdettin Heper

ES-SELÂM EY MAHZEN-İ ESRÂR-I HİKMET ES-SELÂM
ES-SELÂM EY MAZHÂRI TÂCI RİSÂLET ES-SELÂM
ES-SELÂM EY HÂMİLİ KENZİ HİDÂYET ES-SELÂM
ES-SELÂM EY MENBÂÎ CÛDÜ SAHÂVET ES-SELÂM

Rast İlâhi

Es-selâm Ey Sâlik-i Râh-ı Şerîat Es-selâm

Güfte: Seyyid Seyfullah
Beste: Cüneyt Kosal

Sofyan

Esselâm Ey Sâlik-i Râh-ı Şerîat Esselâm

ES-SELÂM EY SALİK-İ RAH-I ŞERÎAT ESSELÂM
ES-SELÂM EY REHBER-İ EHL-İ TARÎKAT ES-SELÂM

ES-SELÂM EY PERTEV-İ ÂYÎNE-İ NÛR-İ HÜDÂ
ES-SELÂM EY VAKIF-I SIRR-I HAKÎKAT ES-SELÂM

ES-SELÂM EY NESL-İ PÂK-İ MUSTAFÂ VÜ MÜRTEZÂ
ES-SELÂM EY SÂHİB-İ SIRR-I VELÂYET ES-SELÂM

ES-SELÂM EY MUKTEDA-YI TALİBAN-I RAH-I HAK
ES-SELÂM EY ÂLEME ENVAR-I RAHMET ES-SELÂM

ES-SELÂM EY ASİTANI KÂBE-Î ERBAB-I DİN
ES-SELÂM EY ZÜBDE-İ SAHİB-KERAMET ES-SELÂM

ES-SELÂM EY ONYEDİ ERKÂNA BÎAT GÖSTEREN
ES-SELÂM EY SAHİB-İ AYÂT-I BÎAT ES-SELÂM

ÂSİTÂNE GELDİ SEYYİD SEYFİ YÜZBİN ÖZR İLE GEL
KABÛL EYLE EYÂ KÂN-I MÜRÜVVET ES-SELÂM

Rast İlâhi

Estağfirullah el-Azîm Mürâînin İşlerine

Güfte: Nizamoğlu Seyyid Seyfullah
Beste: Şikârîzâde Şeyh Ahmed Efendi

ESTAĞFİRULLAH'EL AZÎM MÜRÂÎNİN İŞLERİNE
GÖRDÜ SÜCÛD EYLEMEDİ DİLBERİMİN KAŞLARINA

GÖNLÜ KARANLIĞI GİDİP NE HOŞ MÜNEVVER OLMADI
NAZÂR EDİP DİLBERİMİN İNCİ GİBİ DİŞLERİNE

BAŞDAN AYAĞA YÂRİMİN NUR İDUĞÜN BİLMEDİLER
ZÂHİDLER EKSİK OLMASIN BELALARI BAŞLARINA

SOFU BU AŞK İŞİN DEĞİL DERDLERE UĞRATIR SENİ
YAR YÜREĞİM BİR NAZAR ET BU BAĞRIMIN BAŞLARINA

VECH-İ DİLBERE ZÂHİDİN BAKMADIĞI ACEB DEĞİL
ERMEDİ DOST TECELLİSİ İÇLERİNE DIŞLARINA

SEYYİD NİZAMOĞLU CİHAN DOLDU CEMÂL-İ YÂR İLE
GÖRMEDİLER KÖRLER ANI GİRMEDİ HİÇ DÜŞLERİNE

Rast İlâhi

Evvel Allah Adını Yâd Edelim

Düyek

Beste: Münir Nûrettin Selçuk

m.s.çubukcu

Rast İlâhi

Ey Âşık-ı Dildâde

Güfte: Hasan Sezâî Hz.
Beste: Halvetî Şeyhi Sâdık Ef.

EY ÂŞIK-I DİLDÂDE GEL NÛŞ İDELİM BÂDE
BİR BÂDE GEREK AMMÂ KİM İÇİLE ME'VÂDE

SÂKÎSİ OLA MEVLÂ EKDÂHI ANIN ESMÂ
BİR KEZ NÛŞ İDEN KAT'Â GAM GÖRMEYE DÜNYÂDE

BİR KEZ İÇEN ÂŞIKTIR YOLUNDA HEM SÂDIKTIR
AŞK ONA HEM LÂYIKDIR MECNÛN İLE FERHÂD'E

OL CÂMA OLAN TÂLİB CÂN İLE OLA RÂGIB
NEFSİNE OLA GÂLİB DİL BAĞLAYA ÜSTÂDE

NÛŞ EYLEYEN OL CÂMDAN SUBHU NE BİLİR ŞÂMDAN
TA'LİM-İ CÜNÛN EYLER MECNÛN İLE FERHÂD'E

İŞİT BU SEZÂÎ'DEN NE GÖRDÜ FENÂÎ'DEN
DOST VECHİNİ GÖSTERDİ MİR'ÂT-I MÜCELLÂDA

Rast İlâhi

Ey Âşık-ı Sâdıklar

Güfte: Himmet Efendi
Beste: Zekâî Dede

EY ÂŞIK-I SÂDIKLAR GELİN ALLAH DİYELİM
BEZM-İ HAKK'A LÂYIKLAR GELİN ALLAH DİYELİM

VARALIM DOĞRU RÂHA YÜZ SÜRELİM DERGÂHA
YALVARALIM ALLAH'A GELİN ALLAH DİYELİM

YOLUNDA CÂN VERELİM LUTF-İ HAKK'A ERELİMNASİHAT,
CEMÂLİNİ GÖRELİM GELİN ALLAH DİYELİM

DİNLEN DERVİŞ HİMMET'İ TUTUN FARZI SÜNNETİ
EY MUHAMMED ÜMMETİ GELİN ALLAH DİYELİM

Pençgâh İlâhi

Ey Bâd-ı Sabâ Gel Bize Cânan Haberin Ver

Güfte: Şeyh Mehmed Şerüfeddin Ef.
Beste: M. İhsan Özer

Sofyan

EY BÂD-I SABÂ GEL BİZE CÂNAN HABERİN VER
DİL-İ BÜLBÜLİNE OL GÜL-İ HANDÂN HABERİN VER

ÂŞIKLARINA RUHLARI EVSÂFINI SÖYLE
MÜŞTAKLARA OL SERV-İ HIRÂMAN HABERİN VER

VÂ'İZ BİZE VUSLATDA OLAN ZEVKİ BEYÂN ET
ZÜHD EHLİNE VAR RAVZA-İ RIDVÂN HABERİN VER

GER "KENZİ HAFÎ" SIRRINA MAZHAR OLAN ER GEL
SEYYİD ŞEREF'İN DERDİNE DERMÂN HABERİN VER

Rast İlâhi

Ey Bunca Letâifle Mükerrem Olan İnsan

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Fevzi Özçimi

EY BUNCA LETÂİFLE MÜKERREM OLAN İNSAN
GAFLETDEN UYAN, RABB'INI YAŞLAR DÖKEREK AN

BİR KALBE DOĞMAZSA HİDÂYET DENİLEN NÛR
ÂFÂKİ BİR ENGİN GECE KORKUNÇ UÇURUMDUR

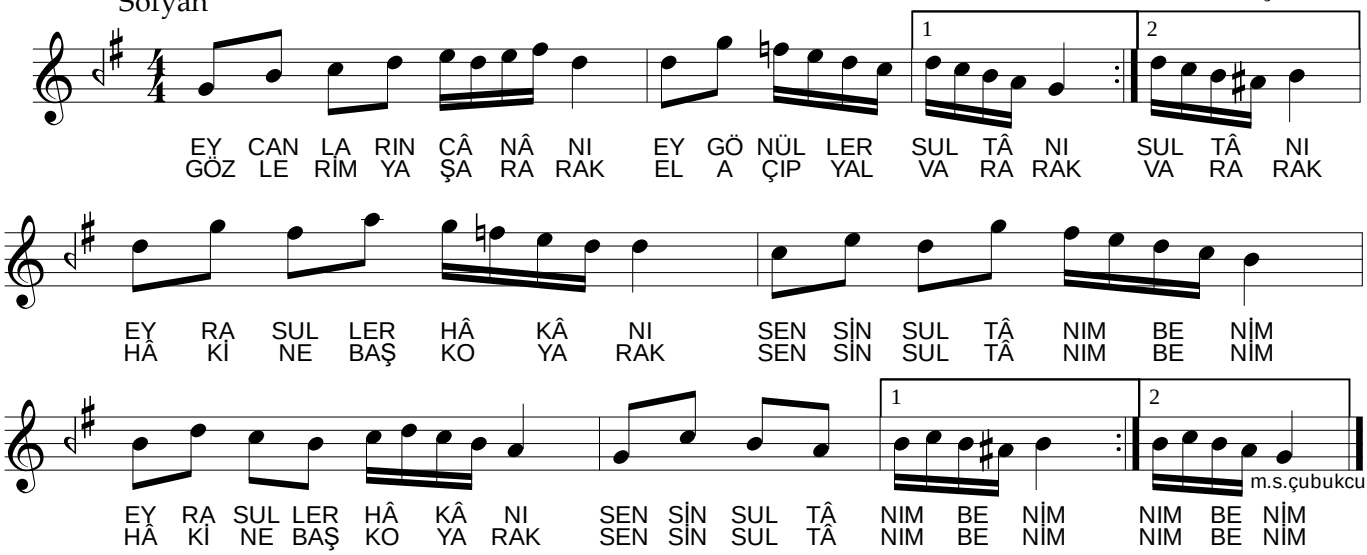
HAKK'IN EZELÎ FEYZİNİ TATMAZSA BİR İNSAN
HER ÂNI ZEHİRLER GİBİ HİCRÂN, GENE HİCRÂN

Pençgâh İlâhi

Ey Canların Cânânı

Güfte: Tevfik Çapacıoğlu
Beste: Dursun Çakmak

Sofyan

EY CANLARIN CÂNÂNI
EY GÖNÜLLER SULTÂNI
EY RASULLER HÂKÂNI
SENSİN SULTÂNIM BENİM

LEYL-Ü NEHÂR ÂŞIKLAR
DURMAZ SENİ SAYIKLAR
SALÂT-Ü SELÂM YOLLAR
SENSİN SULTÂNIM BENİM

AŞKINLA YANAR ÖZLER
DERDİNLE SÖNER FERLER
SENİNLE BİTER DERTLER
SENSİN SULTÂNIM BENİM

GÖZLERİM YAŞARARAK
EL AÇIP YALVARARAK
HÂKİNE BAŞ KOYARAK
SENSİN SULTÂNIM BENİM

Rast İlâhi

Ey Cemâl-i Nûr-i Çeşm-i Evliyâ

Güfte: Yavuz Sultan Selim
Beste: Zeki Altun

Müsemmen

EY CEMÂL-İ NÛR-İ ÇEŞM-İ EVLİYÂ
EL MEDED VEY MÂDEN-İ NÛRİ HÜDÂ
HÂKİ PÂY-İ TÛTİYÂ-YI ASFİYÂ
EL MEDED VEY MÂDEN-İ NÛR-İ HÜDÂ

Rast İlâhi

Ey Dervişim Diyen Kişi Gayre Gönül Verme Sakın

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: Hopçuzâde Şâkir Ef.

Fahte+Nim Hafif

Rast İlâhi

Ey Dillere Cân ü Hayât

Sofyan

Güfte: İrşâdî

EY DİLLERE CÂN Ü HAYÂT BAHŞEYLEYEN ŞÂHIM YETİŞ
ATŞÂNIYAM KEVSERLERİN KANDIR ŞEHİN ŞÂHIM YETİŞ

HÜSN Ü CEMÂLİN ŞEM'İNE PERVÂNEYİM CAN ATMAYA
GEL YAK ÇERAĞIN GÖNLÜME EY RÛY-İ MEHTÂBIM YETİŞ

AŞKIN SIRATE'L-MÜSTAKÎMİNDEN YOLUM AYIRMA HİÇ
KİM VASL-I ZÂTE VARMAYA ETME DIRAZ RÂHIM YETİŞ

BİLMEZ MİSİN İRŞÂDÎ'NİN DERDİNLE MECNÛN OLDUĞUN
EY GÖNLÜMÜN LEYLÂSI GEL ALMA BENİM ÂHIM YETİŞ

Rast İlâhi

Ey Fâtıma Ey Fâtıma

Güfte: Rüştü

EY FÂTIMA, EY FÂTIMA
KÂNİ SEHÂVET FÂTIMA
KAPINDA MİSKİN ÇAĞIRIR
GEÇMEZ BOĞAZDAN FÂTIMA

SİZ HİSSENİZİ AYIRIN
BEN HİSSEMİ VEREM ÂNA
SU İLE İFTÂR EDEYİM
HEM YİNE NİYET FÂTIMA

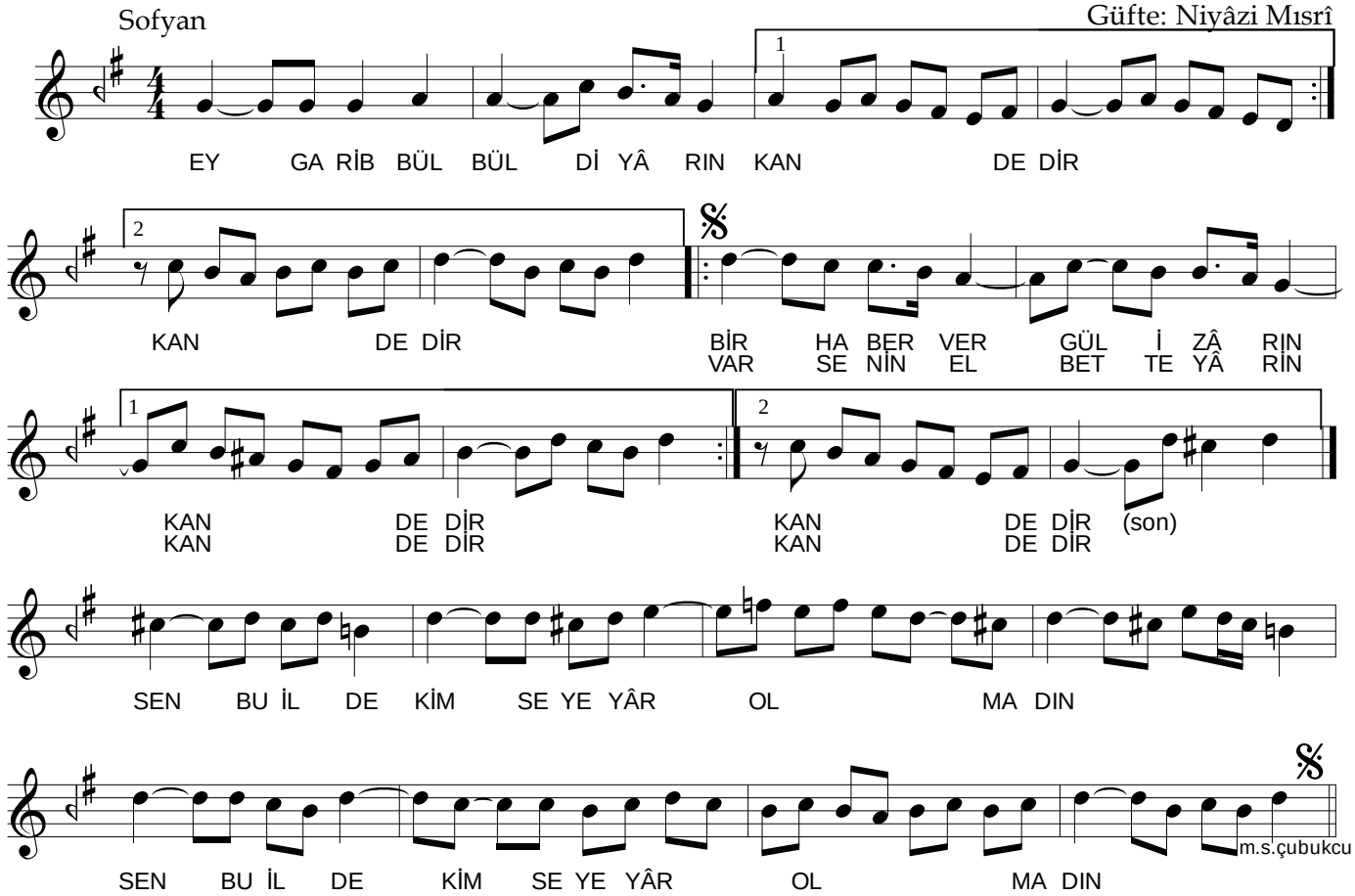
HASAN HÜSEYİN BAKIŞTILAR
GÖZDEN YAŞLAR AKITTILAR
MİSKİNİ TEK DOYURALIM
BİZ DE YEMEYİZ FÂTIMA

ÜÇ GÜN YEMEK YEMEDİLER
TAAM YÜZÜ GÖRMEDİLER
HÂLİM BUDUR DEMEDİLER
OLMAZ CİHANDA YAALİ

RÜŞTÜ İLE HEM EHL-İ HAK
HÂLİM YAZAR FİRÂK FİRÂK
SORARSA SENDEN BUNU HAK
ETME ŞİKÂYET FÂTIMA

Rast İlâhi

Ey Garib Bülbül Diyârın Kandedir

EY GARİB BÜLBÜL DİYÂRIN KANDEDİR
BİR HABER VER GÜLİZÂRIN KANDEDİR

SEN BU İLDE KİMSEYE YÂR OLMADIN
VAR SENİN ELBETTE YÂRİN KANDEDİR

GÖKTE UÇARKEN SENİ İNDİRDİLER
ÇÂR-I UNSUR BENDLERİNE URDULAR

NÛR İKEN ADIN NİYÂZÎ DEDİLER
ŞOL EZELKİ İTİBÂRIN KÂNDEDİR

Rast İlâhi

Ey Gönül Gel Hakk'a Giden Râhı Bul

Güfte: Niyâzi Mısrî
Beste: Niyâzi Yetişken

EY GÖNÜL GEL HAKK'A GİDEN RÂHI BUL
EHL-İ DERD OLUB DERÛNİ ÂHI BUL
CÂNÂN İLİNDEKİ ŞEMSİ MÂHI BUL

ÂDEM İSEN SÜMME VECHULLÂH'I BUL
KANDE BAKSAN O GÜZEL ALLAH'I BUL

DEVLET-İ DÜNYÂYA MAĞRUR OLMA SEN
LEZZET-İ CÂNINA MESRÛR OLMA SEN
İZZETİ BULDUM DEYU HOR OLMA SEN

ÂDEM İSEN SÜMME VECHULLÂH'I BUL
KANDE BAKSAN O GÜZEL ALLAH'I BUL

Rast İlâhi

Ey Gülleri Handân Eden

Güfte: A. Mahmud Hüdâyî
Beste: S. Eyyûbi Işıksal

Sofyan

EY GÜLLERİ HANDÂN EDİP
BÜLBÜLLERİ NÂLÂN EDEN
GÂH HÛB CEMÂLİN GÖSTERİP
GÂH GİZLEYÜP PİNHÂN EDEN

SEN SEMME VECHULLAH DEDİN
HEM ZÂHİR Ü BÂTIN ADIN
GÂH GÖSTERÜP GÂH GİZLEDİN
AKLI ODUR HAYRÂN EDEN

ETMEZ SENİN ÂŞIKLARIN
MÜLK-İ SÜLEYMÂN'A NAZAR
ANCAK CEMÂLİN NÛRUDUR
CÂNLARINA DERMÂN EDEN

EYLE HÜDÂYÎ'YE ATÂ
CÛDUNLA HAKKÂNÎ VÜCÛD
EY NUTFEYİ İNSÂN EDÜP
EY KATREYİ UMMÂN EDEN

Rast İlâhi

Ey Güzellerden Güzel Rûhum Resûl-i Kibriyâ

Güfte: Hayrullah Tâceddin Efendi
Beste: Hüseyin Sebilci

Ağır Devr-i Hindi

EY GÜZELLERDEN GÜZEL RÛHUM RESÛL-İ KİBRİYÂ
HASTA GÖNLÜME NAZAR KIL KALBİME SENSİN DEVÂ

DERDİME DERMÂN OLAN ANCAK CEMÂLİN NÛRUDUR
İSMİNİ ANMAKLA DÂİM HER GÖNÜL BULUR SAFÂ

CÜMLE ÂLEM HALKI MUHTÂCDIR SENİN İHSÂNINA
SEVER-İ ÂLEM EFENDİM MENBA'-İ CÛD Ü SEHÂ

HÂNEDAN-I EHL-İ BEYTE ÂŞIK-I SÂDIK OLAN
SIDK İLE BENDE OLUR EYLER KAPINA İLTİCÂ

HAZRET-İ ZEHRÂ'YA BAHŞET TÂCÎ'Yİ MAHŞER GÜNÜ
AHMED Ü MAHMÛD EBE'L KÂSIM MUHAMMED MUSTAFÂ

Rast İlâhi

Ey Hevâsına Tapan
(Tevbeye Gel)

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mustafa Hâkan Alvan

EY HEVÂSINA TAPAN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE
HAKK'A TAP HAKK'DAN UTAN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

NİCE NEFSE UYASIN
NİCE DÜNYÂ KOĞASIN
VAKT OLA USANASIN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

NİCE BESLERSİN TENİ
YILAN ÇIYAN YER ÂNI
KO TENİ BESLE CÂNI
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

SEN TENİ SANDIN SENİ
BİLMEDİN SENDEN TENİ
ODLARA YAKDIN CANI
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

SEN DÜNYÂPEREST OLDUN
NEFSİN İLE DOST OLDUN
SANMA DİRİSİN ÖLDÜN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

GÖR BU MÜEKKELLERİ
YAZARLAR HAYR U ŞERRİ
GÜNÂHDAN OLGIL BERÎ
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

EY MİSKÎN ÂDEMOĞLU
USAN TUTMA 'ÂLEMİ
ESMEDEN ÖLÜM YELİ
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

ÖLÜM GELİCEK NÂÇAR
DİLİN TANINI ŞAŞAR
ERKEN İŞİNİ BAŞAR
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

GÖÇER BU DÜNYÂ KALMAZ
ÖMÜR PÂYİDÂR OLMAZ
SON PİŞMÂN ASSI KILMAZ
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

TÖVBE SUYUYLAARIN
DİMEGİL BUGÜN YARIN
GÖRESİN HAKK DÎDÂRIN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

EŞREFOĞLU RÛMÎ SEN
TÖVBE KIL ERKEN UYAN
OLMA YOLUNDA YALAN
TÖVBEYE GEL TÖVBEYE

Rast İlâhi

Ey Hüdâ'dan Lûtf u İhsân İsteyen

Güfte: Abdurrahman Efendi (Nefeszâde)
Beste: Kânî Karaca

Ağır Devr-i Hindi

EY HÜDÂ'DAN LÛTF U İHSÂN İSTEYEN
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLULLAH'A GEL
CENNET İÇRE HÛR U GILMÂN İSTEYEN
MEVLÎD-İ PÂK-İ RESÛLULLAH'A GEL

OL RESÛL'ÜN DOĞDUĞU ŞEB BÎ-GÜMÂN
LEYLE-İ KADR'E MÜŞÂBİHDİR HEMÂN
BULMAK İSTERSEN CEHENNEMDEN EMÂN
MEVLİD-İ PÂK-İ RESÛLULLAH'A GEL

ZÂT-I PÂKİ CÂN U DİLDEN DİNLE SEN
MAHZ-I NÛR-İ HAKK'DIR OL ZÂT-I HASEN
OLDUĞUNCA DÜNYÂDA SAĞ U ESEN
MEVLİD-İ PÂK-İ RESÛLULLAH'A GEL

MECLİS-İ MEVLİD'DE EY VÂLÎ MÜDÂM
OL RESÛL'E KIL SALÂT İLE SELÂM
CENNET-İ A'LÂDA İSTER İSEN MAKÂM
MEVLİD-İ PÂK-İ RESÛLULLAH'A GEL

Rehâvî İlâhi

Ey Kâbe'ye Bakanlar

Güfte: Sefer Dal Ef. (Muhibbî)
Beste: Cüneyt Kosal

Düyek

Ey Kâbe'ye Bakanlar

2/3

Ey Kâbe'ye Bakanlar

3/3

EY KÂBE'YE BAKANLAR
HAK'LA NAZAR KILANLAR
BEYTÛLLAH'I BULANLAR
GELİN TEVHÎD EDELİM

İSLÂM'IN ŞARTIDIR BEŞ
BİL ALLAH'A YOKDUR EŞ
NAMAZIN KILAN KARDEŞ
GELİN TEVHÎD EDELİM

RAMAZAN'DA ORUÇ VAR
TUTANA ÇOK SEVABLAR
ORUCUNU TUTAN YÂR
GELİN TEVHÎD EDELİM

ZEKÂT VEREMEYENLER
FİTRESİNİ VERİRLER
EY GANÎ GÖNÜLLÜLER
GELİN TEVHÎD EDELİM

İLMEL-YAKÎNE VARSAK
HAKK'AL-YAKÎNİ BULSAK
AYNEL-YAKÎNE ERSEK
GELİN TEVHÎD EDELİM

GÖZDEN PERDELER KALKAR
GÖNLE AŞKULLAH DOLAR
EY HAKK'A DOST OLAN YÂR
GELİN TEVHÎD EDELİM

CİSMİN SIHHATE VARIR
FİKRİN RAHATA ERER
MUHİBBÎ TEVHÎDE ER
GELİN TEVHÎD EDELİM

BENLİK SENLİK DÛR OLUR
OL TEVHÎDE İR GÖRÜR
KESRET VAHDET BİR OLUR
GELİN TEVHÎD EDELİM

Pençgâh İlâhi

Ey Kâşif-i Esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ

Güfte: Şeyh Gâlip
Beste: M. Refik Kaya

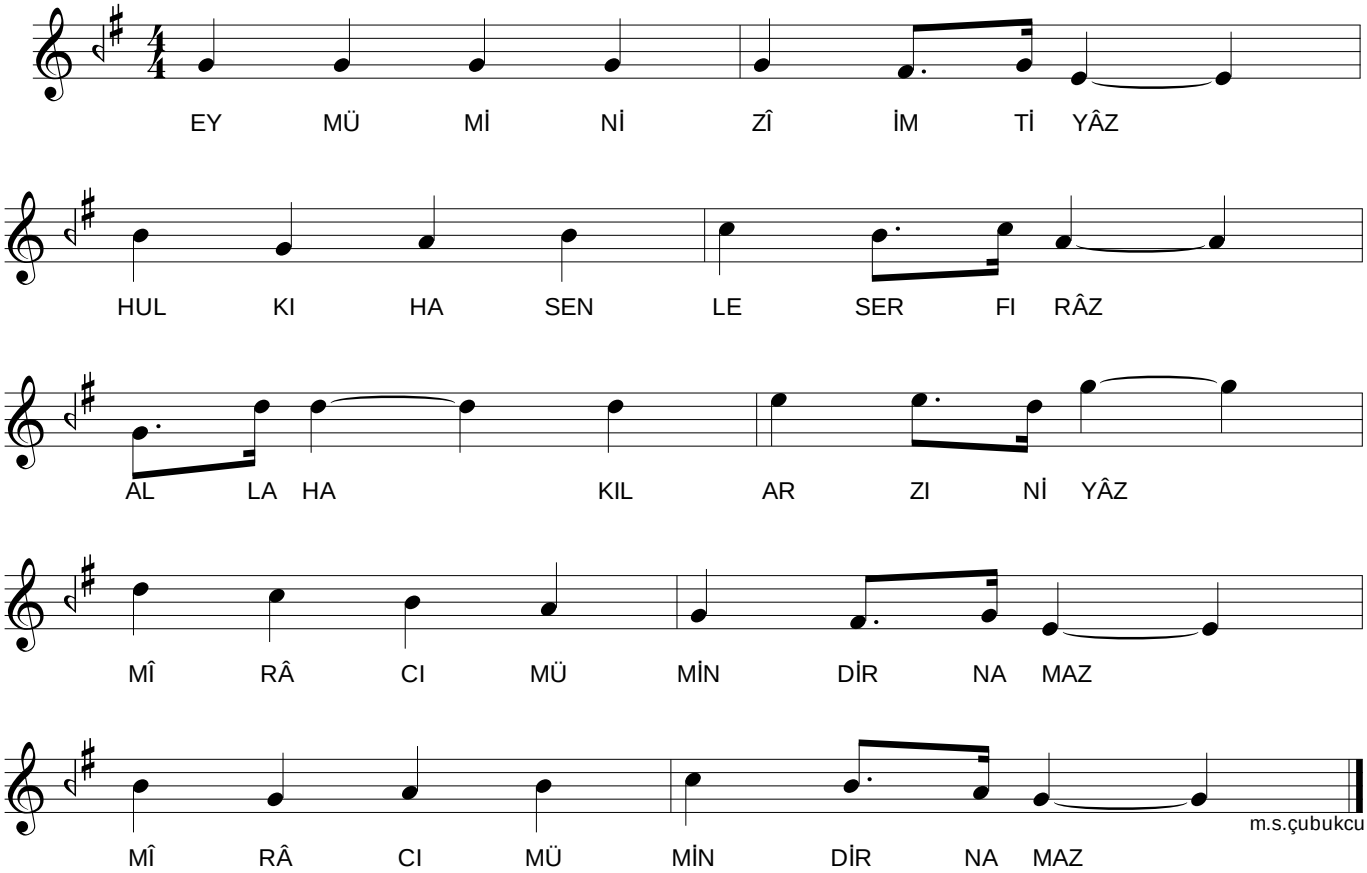
EY KÂŞİF-İ ESRÂR-I HÜDÂ MEVLÂNÂ
SULTÂN-I FENÂ ŞÂH-I BEKÂ MEVLÂNÂ
AŞK ETMEDEDİR HAZRETİNE BÖYLE HİTÂB
MEVLÂYI GÜRÛH-I EVLİYÂ MEVLÂNÂ

Rast İlâhi

Ey Mü'min-i zî-İmtiyâz

Sofyan

Beste: Zekâîzâde Ahmed Ef.

EY MÜ'MİN-İ ZÎ-İMTİYÂZ
HULK-I HASENLE SER-FİRÂZ
ALLAH'A KIL ARZ-I NİYÂZ
Mİ'RÂC-I MÜ'MİNDİR NAMAZ

ET FARZI VAKTİNDE EDÂ
BÖYLE BUYURMUŞTUR HÜDÂ
ELBET EDERSİN İ'TİLÂ
Mİ'RÂC-I MÜ'MİNDİR NAMAZ

ÎMANLA BULDUN DEVLETİ
HAKK'IN BÜYÜKTÜR NÎMETİ
BEŞ VAKTİ KIL BUL CENNETİ
Mİ'RÂC-I MÜ'MİNDİR NAMAZ

Rast İlâhi

Ey Rabb-i Rahmân

Sofyan

Beste: Şikârî Zâde Ahmed Ef.

EY RABB-İ RAHMÂN
EYLE GEL İHSÂN
KALMASIN VÎRÂN
BU DİL-İ NÂLÂN

KAPINA GELDİM
ZÂRÎLER KILDIM
SUÇUMU BİLDİM
EYLE GEL GUFRÂN

HECR İLE BUNDA
KALDIM EFKENDE
VASLINI SEN DE
BANA ET İHSÂN

FEYZ-İ SÜBHÂNÎ
OLSA ERZÂNÎ
KUL İKEN ÂNI
EYLER ÂLÎ-ŞÂN

BAKMA SEN KÂLE
İRGÖR AHVÂLE
BEZM-İ VİSÂLE
MUNTAZIR BU CÂN

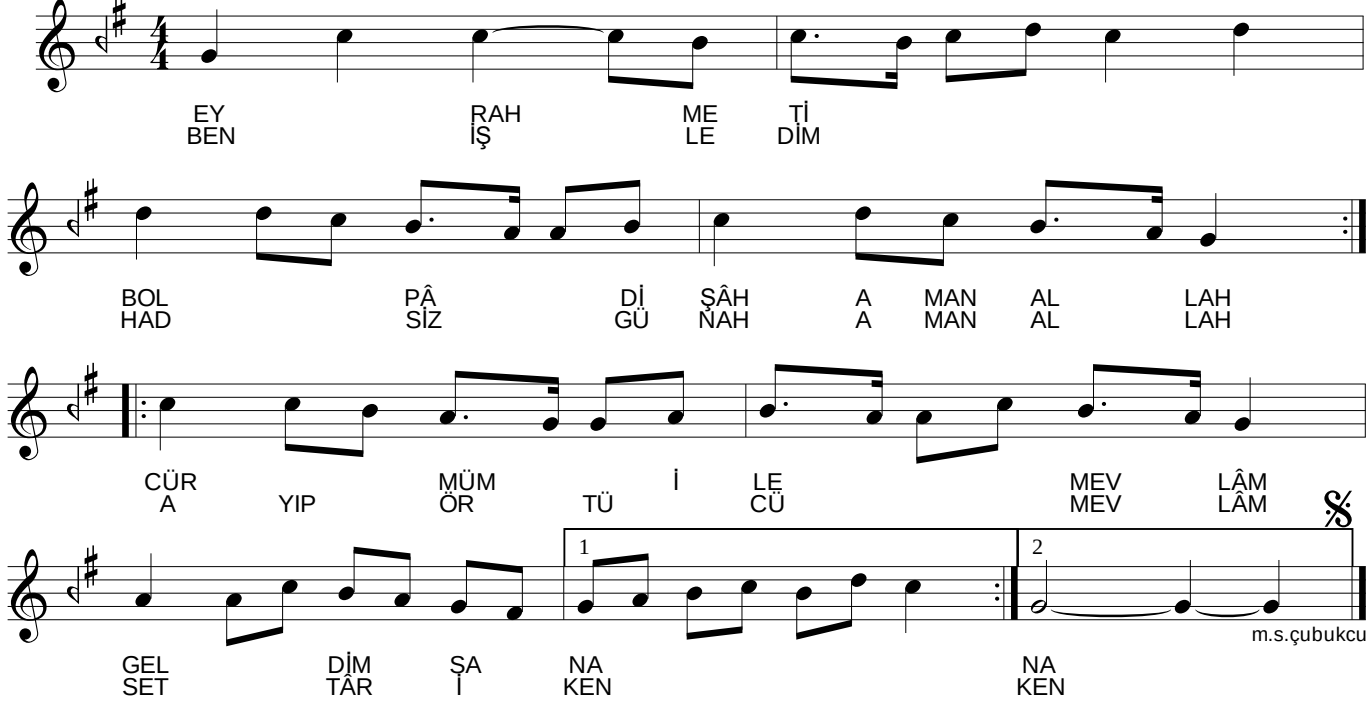
FETHÎ MİSKÎNE
GÖNLÜ GAMKÎNE
KALBİ DERDİNE
EYLE SEN DERMÂN

Pençgâh İlâhi

Ey Rahmeti Bol Pâdişâh

Sofyan

Güfte: Kuddûsî

EY RAHMETİ BOL PÂDİŞÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA
BEN EYLEDİM HADSİZ GÜNÂH
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

ADIN SENİN GAFFÂR İKEN
AYIP ÖRTÜCÜ SETTÂR İKEN
KİME GİDEM SEN VÂR İKEN
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

HİÇ SANA KULLUK ETMEDİM
RÂH-I RIZÂNA GİTMEDİM
HEM BUYRUĞUNU TUTMADIM
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

KUDDÛSÎ İSYÂNDA ŞEDÎD
KULLUKDA BİR BATTAL PELÎD
DER SENDEN KESMEYİP ÜMÎD
CÜRMÜM İLE GELDİM SANA

Rast Tevşîh

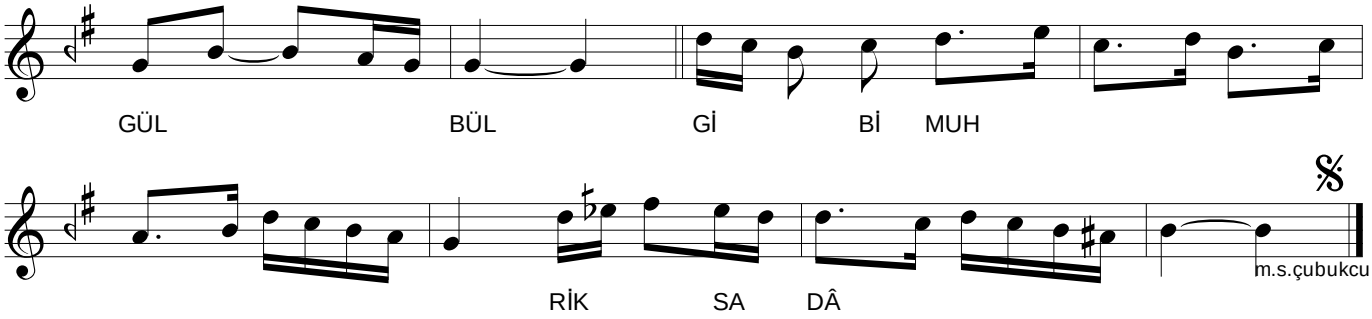
Ey Resûl-i Kibriyâ Ey Sînesi Saf Enbiyâ

Evsat

Beste: Fahri Dede

Ey Resûl-i Kibriyâ Ey Sînesi Saf Enbiyâ

EY RESÛLİ KİBRİYÂ, EY SÎNESİ SAF ENBİYÂ
ÂTEŞİ AŞKINLA DÎL YANMAKTEDİR SUBH-U MESÂ
BÂDE-İ AHBEBTÜDEN SUNDUN FAKÎRE MUTLAKÂ
HÂNE-İ KALBİNDEN GELİR, BÜLBÜL GİBİ MAHRİK SADÂ
RAHMETENLİL ÂLEMİNSİN YÂ MUHAMMED MUSTAFÂ

Rast İlâhi

Ey Şehîd-i Kerbelâya Ağlayan

Güfte: Hz. Sezâî

EY ŞEHÎD-İ KERBELÂ'YA AĞLAYAN
AĞLA MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN
NÂR-I HASRETLE CİĞERİN DAĞLAYAN
AĞLA MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN
İNLE MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN

HER SEHER SANMA ŞAFAKLA ŞEBNEMİ
ANDA KAN AĞLAR FELEKLER OL DEMİ
ÂLEMİ TUTTU HÜSEYN'İN MÂTEMİ
AĞLA MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN
İNLE MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN

EY SEZÂÎ BİLMİŞ OL ŞÂH-I HÜSEYN
CÜMLEYE SEVMEKDİR ANI FARZ-I AYN
ŞEKSİZ EHLULLAHA OLDU NÛR-İ AYN
AĞLA MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN
İNLE MÂTEMDİR MUHARREMDİR BUGÜN

Sazkâr İlâhi

Eyleyen Uşşâkı Şeydâ Dâimâ

Güfte: Hz. Nasûhi
Beste: Hâfız Tevfik Bey

EYLEYEN 'UŞŞÂKI ŞEYDÂ DÂİMÂ
TAL'ATINDIR YÂ RESÛLALLAH SENİN
DERD İLE ÂH ETDİREN SUBH Ü MESÂ
HASRETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

MERHAMET KIL BEN GARÎB ÂVÂREYE
MÜCRİMEM RAHM EYLE YÜZÜ KÂREYE
ŞEFKAT ETMEK BÎ-KES Ü BÎ-ÇÂREYE
'ÂDETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

RÛZ U ŞEB KÂRIM BENİM EFGÂN EDEN
NÂR-I HASRETLE DİLİM SÛZÂN EDEN
DEMBEDEM BU GÖZLERİM GİRYÂN EDEN
FİRKATİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

ASFİYÂNIN GÖRDÜĞÜ LUTF-I HUDÂ
EVLİYÂNIN SÜRDÜĞÜ ZEVK U SAFÂ
ENBİYÂNIN GÖRDÜĞÜ RIF'AT ŞEHÂ
DEVLETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

EY ŞEFÎ'U'L-MÜZNİBÎN NÛR-İ EHAD
BİR GARÎBİNDİR NASÛHÎ KIL MEDED
BÂB-I LUTFUNDAN KEREM KIL ETME RED
ÜMMETİNDİR YÂ RESÛLALLAH SENİN

Rast İlâhi

Ezelden Aşk Oduna Yâne Geldim

Güfte: Sünbül Sinan Hz.

EZELDEN AŞK ODUNA YÂNE GELDİM
ANINÇÜN TÂ EBED MESTÂNE GELDİM

EĞER NÛŞ ETMEZ İSEN SEN BU MEYDEN
DEME ZÂHİD Kİ BEN ÎMÂNE GELDİM

İÇE BİR CÜR'A GER RÂHİB BU MEYDEN
KOYUB KÜFRÜ DİYE ÎMÂNA GELDİM

OLAN MEYHÂNE-İ VAHDETDE MEY-NÛŞ
ÇAĞIRIR KÜFR İLE ÎMÂNE GELDİM

SERÂY-I VAHDET OLMUŞKEN MAKÂMIM
BU KESRET ÂLEMİN SEYRÂNE GELDİM

BU DEHR İÇRE GÖRÜP İTME TE'ACCÜB
ÇÜ GİZLİ GENC İDİM VÎRÂNE GELDİM

VÂR İDİ İLM-İ 'AYNE KÂBİLİYYET
GÖRÜBEN KENDİMİ İRFÂNE GELDİM

ÇÜ BİRDİR SÜNBÜLÎ MA'RÛF U ÂRİF
EDÜP DA'VÂ DEME İRFÂNE GELDİM

HAZRET-İ PÎR YÛSUF SÜNBÜL SİNÂN
KADDESALLAHU SIRRAHU'L-MENNÂN

Rast İlâhi

Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

Ağır Devr-i Hindi

Beste: Âmir Ateş

FAHR-İ ÂLEM ENBİYÂNIN ZÂT-I MÜSTESNÂSIDIR
SIRRI ÂYÂT-I NÜBÜVVET LÂFZININ MÂNÂSIDIR
OLDULAR BİR HUCCETİ PÂKÎZE CÜMLE ENBİYÂ
HATMİLE ZÂT-I MUHAMMED MUSTAFÂ İMZÂSIDIR

Rast İlâhi

Fahr-i Âlem Enbiyânın Zât-ı Müstesnâsıdır

Düyek

Beste: Zeki Altun

FAHR-İ ÂLEM ENBİYÂNIN ZÂT-I MÜSTESNÂSIDIR
SIRRI ÂYÂT-I NÜBÜVVET LÂFZININ MÂNÂSIDIR
OLDULAR BİR HUCCETİ PÂKÎZE CÜMLE ENBİYÂ
HATMİLE ZÂT-I MUHAMMED MUSTAFÂ İMZÂSIDIR

Rast İlâhi

Fakirliğin Yaşamını Bilenler

(Uyanış)

Güfte: Ziyâ Polat
Beste: Kadri Şençalar

Düyek

(SAZ)

FA KİR Lİ ĞİN YA ŞA MI NI Bİ LEN LER

DÜN YÂ MA LI E MÂ NET TİR Dİ YEN LER

YÜZ SEC DE DE U LU TAN RIM Dİ YEN LER

Bİ LİR LER Kİ BU DÜN YÂ DA Ö LÜM VAR

AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH

KA NA A Tİ NEF Sİ NE MÂL E DEN LER

KIS ME Tİ Mİ AL LAH VE RİR Dİ YEN LER

HU ZÛ RUN DA BE Nİ AF FET Dİ YEN LER

Bİ LİR LER Kİ BU DÜN YÂ DA Ö LÜM

Fakirliğin Yaşamını Bilenler
(Uyanış)

FAKİRLİĞİN YAŞAMINI BİLENLER
DÜNYÂ MALI EMÂNETTİR DİYENLER
YÜZ SECDEDE ULU TANRIM DİYENLER
BİLİRLER Kİ BU DÜNYÂDA ÖLÜM VAR

KANAATİ NEFSİNE MÂL EDENLER
KISMETİMİ ALLAH VERİR DİYENLER
HUZÛRUNDA BENİ AFFET DİYENLER
BİLİRLER Kİ BU DÜNYÂDA ÖLÜM VAR

KISMETİNE RÂZI OLAN KİŞİLER
HARAM YEMEZ HELÂL YOLDA GİDİŞLER
MAHŞER GÜNÜ MAHZUN MAHZUN GÜLÜŞLER
BİLİRLER Kİ BU DÜNYÂDA ÖLÜM VAR

Rast İlâhi

Fazlın ile yâ Rabbenâ Kaldır Kuvâmızdan Kesel

Sofyan

Güfte ve Beste: Hatib Zâkirî Hasan Efendi

FAZLIN İLE YÂ RABBENÂ KALDIR KUVÂMIZDAN KESEL
HIFZ EYLE ŞEYTAN VERMESÜN SON DEMDE ÎMÂNA HALEL
HÂLİM N'OLA NÂGÂH BANA DERLERSE BİR GÜN İRTE GEL
ŞÛRÎ-DE HÂL ETDİ BENİ HAY MEDET VAY KURB-I ECEL SÛ-Yİ AMEL

KENDİ KENDİME ZULM EYLEYİP İBLİSİN OLDUM HEM RÂH-I
ÂB-I LÛTFUN İLE AĞART YÂ RABBİ RÛYİ SİYÂHI
DERGÂHINA NİCE VARAM YÜZÜM KARA ELİM TEHÎ
ŞÛRÎ-DE HÂL ETDİ BENİ HAY MEDET VAY KURB-I ECEL SÛ-Yİ AMEL

ÖMRÜN ÇAĞI ZÂKİRÎ ZİKRİ HAKK İLE GEÇDİ HEP
MAKBÛL-İ HAKK OLMAZ İSE DİRLER M'ALA EY BÎ EDEB
YÂ RABB UMARIM AFFINI GUFRÂNINA EYLE SEBEB
ŞÛRÎ-DE HÂL ETDİ BENİ HAY MEDET VAY KURB-I ECEL SÛ-Yİ AMEL

Rast İlâhi

Feyizler Akseder Binbir Hitâb-ı Mânevîsinden

Güfte: Nûri Baş
Beste: Zeki Altun

FEYİZLER AKSEDER BİNBİR HİTÂB-I MÂNEVÎSİNDEN
GELİR LÂHUT NEFESLER HEP KİTÂB-I MESNEVÎSİNDEN

O MÂNÂ GÜLŞENİNDE GÜL AÇAR, ÂLEM OLUR GÜLZÂR
NİCE AĞYAR OLUR BİR DOST, OLUR ÂŞIK, OLUR DİLDÂR

O, ÂRİFLER SEMÂSINDA DOĞAN ŞEFKATLİ BİR MÂHDIR
HAKÎM, ŞÂİR, TASAVVUF ŞÂHI, ÜSTADDIR, DİLÂGÂHDIR

HAZÂN OLMAZ VE RENK SOLMAZ O'NUN GERÇEK BAHÂRINDA
YETİŞMİŞDİR O GÜL ZİRÂ MUHAMMED BAĞ-I ZÂRINDA

Rast İlâhi

Gaflet Uykusundan Yatar Uyanmaz

Güfte: Genc Abdal
Beste: Hüseyin Sebilci

Sofyan

GAFLET UYKUSUNDA YATAR UYANMAZ
CAN GÖZÜ KAPALI GÂFİLÂN ÇOKDUR
HAK SÖZÜ DİNLEMEZ ASLÂ İNANMAZ
KALBİ ÇÜRÜK FESAD CÂHİLÂN ÇOKDUR

MÜRŞİD-İ KÂMİLE VERMEZ ÖZÜNÜ
GAFLET UYKUSUNDAN AÇMAZ GÖZÜNÜ
TAŞDAN KATI BETER SÖYLER SÖZÜNÜ
BED AMELLİ FESAD MÜNKİRÂN ÇOKDUR

NEFS ATINA BİNMİŞ GEZER BOŞUNA
HAKSIZ OLANLARIN HAKK'DA İŞİ NE
İBLİS GİBİ DÜŞMÜŞ HALKIN PEŞİNE
ŞEYTÂN DOLABINA ALDANAN ÇOKDUR

BİLDİĞİNDEN ŞAŞMAZ NASÎHAT ALMAZ
ASLI MÜNKİR OLAN ÎMÂNA GELMEZ
AKLINI YİTİRMİŞ KENDİNİ BİLMEZ
NEFSİYLE OYNAŞAN PEHLİVÂN ÇOKDUR

GENC ABDAL'IM HERKESİ MEST OLUR SANMA
HER KURBÂN DERİSİNDEN POST OLUR SANMA
HER YÜZE GÜLENİ DOST OLUR SANMA
İÇİ KÂFİR DIŞI MÜSLÜMÂN ÇOKDUR

Rast İlâhi

Gamdan Beni Azâd Et

Güfte: Şeref Hanım
Beste: Sefer Dal (Muhibbî)

GAMDAN BENİ ÂZÂD ET YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN
BÎÇÂREYİM İMDÂD ET YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

SEN HEM REHBER-İ HAKK'SIN HEM MÜRŞÎD-İ MUTLAKSIN
KUTBİYYETE ELYAKSIN YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

ŞÂYESTE BU KEM-MÂYE BAŞ EĞMESE DÂRÂ'YA
OLDUM SANA HEM-SÂYE YÂ HAZRET-İ NÛREDDÎN

HER YÂRE-İ BÎMÂRE CERRÂHÎ EDER ÇÂRE
GELDİM SANA TİMÂRE YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

ÂSÎLERE SERDÂRIM MÜCRİMLERE SÂLÂRIM
GÂYETLE GÜNÂHKÂRIM YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

KENDİMDE DİRÂYET YOK ÖMRÜMDE METÂNET YOK
İSYÂNA NİHÂYET YOK YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

BÎÇÂRE ŞEREF ÂSÂ BİLLAH OLURUM RÜSVÂ
TUTMAZSAN ELİM FERDÂ YÂ HAZRET-İ NÛREDDİN

Hoş Âver İlâhi

Ganî Mevlâm Nasîb Etse

Güfte: Yûnus Emre

GANÎ MEVLÂM NASÎB ETSE
VARSAM AĞLAYI AĞLAYI
MEDÎNE'DE MUHAMMED'İ
GÖRSEM AĞLAYI AĞLAYI

SANA ALTIN OLUK SANA
GÖREN HAYRÂN OLUR SANA
KARA DONLU KA'BE SANA
VARSAM AĞLAYI AĞLAYI

DELÎL YAPIŞSA ELİME
LEBBEYK ÖĞRETSE DİLİME
İHRÂM BEZİNİ BELİME
SARSAM AĞLAYI AĞLAYI

AKITIRLAR KURBÂN KÂNI
ESİRGEMEZ KİMSE CÂNI
MİNA'DAKİ HAC KURBÂNI
KESSEM AĞLAYI AĞLAYI

HACILAR DEVE KATARLAR
KUM DERYÂSINA BATARLAR
ŞEYTÂNI TAŞA TUTARLAR
ATSAM AĞLAYI AĞLAYI

ÇEVRE YANI KESME KAYA
EL KALDIRIP ÂMÎN DİYE
ARAFAT'DAKİ VAKFEYE
DURSAM AĞLAYI AĞLAYI

HUCCÂC DÖNER YANA YANA
CİĞERİM DÖNDÜ BÜRYÂNA
ŞOL ZEMZEMDEN KANA KANA
İÇSEM AĞLAYI AĞLAYI

ÂŞIK YÛNUS DER CÂN İLE
KUL OLMUŞUM ÎMÂN İLE
DİLİM ZİKİR KUR'ÂN İLE
VARSAM AĞLAYI AĞLAYI

Rast Mâye İlâhi

Garîb Âvâre Bîçâre

Sofyan

Güfte ve Beste: Kenan Rifâî

GARÎB ÂVÂRE BÎÇÂRE
ARADIM DERDİME ÇÂRE
O DEM BİLMEM Kİ NE OLDUM
GÜZEL BİR YERDE BULUNDUM

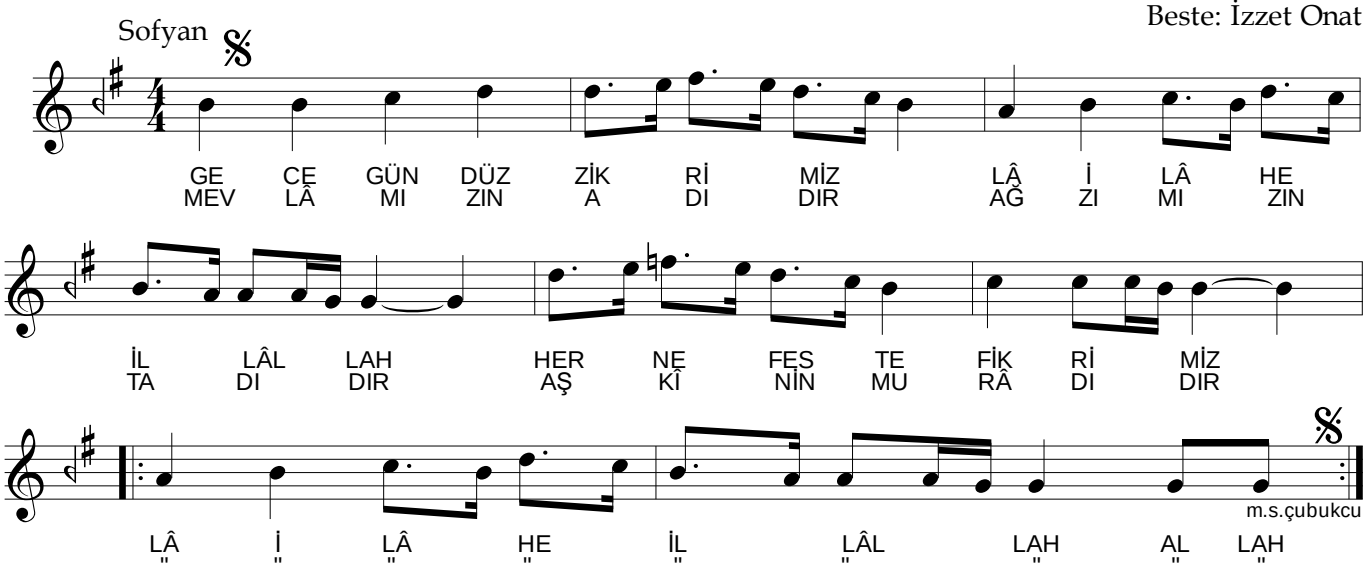
SEMÂYA SER ÇEKEN DAĞLAR
SULAR YAR YAR AKIP ÇAĞLAR
NE HOŞ BİR DİLRÜBÂ EZHAR
YEŞİL ZÜMRÜD GİBİ OTLAR

DEDİM Kİ BAĞRIMI YAKTIN
BENİ YALNIZ NE BIRAKTIN
BANA SENSİZ CİHAN ZİNDAN
BENİ VASLIN EDER HANDAN

Sazkâr İlâhi

Gece Gündüz Zikrimiz

Güfte: Aşkî
Beste: İzzet Onat

GECE GÜNDÜZ ZİKRİMİZ
LÂ İLÂHE İLLALLAH
HER NEFESDE FİKRİMİZ
LÂ İLÂHE İLLALLAH

BUDUR ZİKRİN YÜCESİ
ARŞA BEDEL HECESİ
ÂŞIKIN BİLMECESİ
LÂ İLÂHE İLLALLAH

"LÂ MA'BÛD"A DÖNDÜRÜR
NEFS VARLIĞIN ÖLDÜRÜR
CEHENNEMİ SÖNDÜRÜR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

"LÂ MAKSÛD"A ERDİRİR
GÖRMEDİĞİN GÖRDÜRÜR
CENNETİNİ VERDİRİR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

"LÂ MEVCÛD"A İLETİR
BİLMEDİĞİN ÖĞRETİR
HAKK'I HAKK'A SÖYLETİR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

DÖRT KİTÂBIN ÖZÜDÜR
ÂRİFLERİN SÖZÜDÜR
MUHAMMED'İN YÜZÜDÜR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

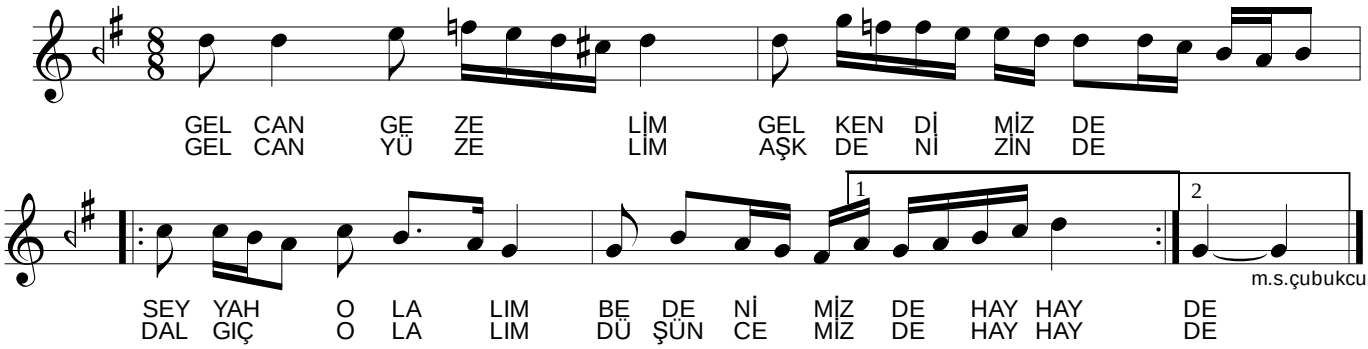
MEVLÂMIZIN ADIDIR
AĞZIMIZIN TADIDIR
AŞKÎ'NİN MURÂDIDIR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

Pençgâh İlâhi

Gel Can Gezelim

Düyek

Güfte ve Beste: Lütfi Filiz

GEL CAN GEZELİM GEL KENDİMİZDE
SEYYAH OLALIM BEDENİMİZDE
GEL CAN YÜZELİM AŞK DENİZİNDE
DALGIÇ OLALIM DÜŞÜNCEMİZDE

GEL KENDİNİ BİL, GÖZYAŞINI SİL
GİTSİN ÜSTÜNDEN KARANLIK CEHİL
GEL BİL SEN SENİ, AT VESVESENİ
BU CANLA TENİN KIYMETİNİ BİL

GÜNEŞİN DOĞSUN ZULMET YOK OLSUN
HER TARAF EY DİL NÛR İLE DOLSUN
GÜLLER AÇSIN, BÜLBÜL ŞAKISIN
SEVGİ SAÇILSIN, BİL Kİ SEN NÛRLUSUN

BİLDİN Mİ NESİN, SEN NE İMİŞSİN
DÜNYÂYA NEDEN, NİÇİN GELMİŞSİN
BİLDİNSE FÂNÎ ÖZ MÂDENİNİ
YÜREĞİN ALTIN, SEN BİR GÜMÜŞSÜN

Rast İlâhi

Gel Derviş Beri Gel

Güfte: Rızâ Tevfik
Beste: Niyâzi Yetişken

Sofyan

AYRI MÂNÂ VERME KÜFRİLE DÎNE
VARIP GELME ŞAŞKIN ŞEKKÛ YAKÎNE
ÂRİF İSEN ÂGÂH OL SIRRI MÜBÎNE
VESVESEN KÜFÜRDÜR ÎMAN SENDEDİR

İŞİTTİM BABASIZ BİR OĞULMUŞSUN
HEM CENNETTE DOĞMUŞ HEM KOVULMUŞSUN
HEM KESRET İSTEMİŞ HEM BOĞULMUŞSUN
ALLÂH'IN SUÇU NE İSYAN SENDEDİR

BİR GÖNÜL ŞEHRİNE DOLAŞ BİR KERRE
KIYAS ET NE İMİŞ GÜNEŞLE ZERRE
YALNIZ SEN KÂDİRSİN HAYIR İLE ŞERRE
ŞERRE MÛİF İSEN ŞEYHÂN SENDEDİR

Rast İlâhi

Geldi Binlerce Şükür

Çenber

Beste: Câhit Öney

GELDİ BİNLERCE ŞÜKÜRLER YİNE ŞEHR-İ RAMAZAN
NÛRA GARK OLDU GÖREN GÖZLERE SOL KEVN Ü MEKÂN
YÂ İLÂHÎ NE SAÂDET SANA KULLUK NE ŞEREF
NÛRA GARK OLDU GÖREN GÖZLERE SOR KEVN Ü MEKÂN

Rast İlâhi

Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda

Güfte: Mustafa Nâfiz Irmak
Beste: Sâlih Suphi Soner

Müsemmen

Geldi Bülbülleri Aşkın Gül İçin Feryâda

GELDİ BÜLBÜLLERİ AŞKIN GÜL İÇİN FERYÂDA
DOĞDU BİR ŞEMS-İ DEHÂ, GÜLŞEN-İ FECRÂBÂDA

LÂLEZÂRIM, GÜNEŞİM, TEK EMELİM DÜNYÂDA
BAĞLADIM CÂN Ü DİLİ GONCA-İ ÂTEŞZÂDA

RÛHUMUN VECDİNİ DUYDUM DA GETİRDİM YÂDA
KALB-İ ZÂRIM DÖNÜYOR DERGÂH-I MEVLÂNÂ'DA

ŞÛLE-İ FEYZ-İ ÜMÎDİN Kİ BİZE ŞÂN OLDU
ZULMET AYDINLIĞA KALB OLDU, SESİN ŞÂN OLDU

"MESNEVÎ" ÂLEME BİR FECR-İ DIRAHŞÂN OLDU
İSM-İ PÂKİN EBEDÎ MEŞ'ALİ İRFÂN OLDU

AŞKINA YANDI GÖNÜL, ŞEVKİNE NÂLÂN OLDU
NÂİL-İ VASLIN OLAN FAZLINA HAYRÂN OLDU

Rast İlâhi

Geldik Dünyâya İbret Almaya

Güfte: Mehmet Hulusi Öcal
Beste: Selâhattin İçli

Türk Aksağı - Düyek

Geldik Dünyâya İbret Almaya

GELDİK DÜNYÂYA
İBRET ALMAYA
HAKK'I BULMAYA

GÜÇ VER ALLAH'IM
SABIR ALLAH'IM
EYYUB MİSÂLİ
SABIR ALLÂH'IM

BÜTÜN VARLIĞIM
SANA YARLIĞIM
GEÇSİN DARLIĞIM

GÜÇ VER ALLAH'IM
SABIR ALLAH'IM
EYYUB MİSÂLİ
SABIR ALLÂH'IM

DERDİM GİTMİYOR
ÇİLEM BİTMİYOR
DERMAN YETMİYOR

GÜÇ VER ALLAH'IM
SABIR ALLAH'IM
EYYUB MİSÂLİ
SABIR ALLÂH'IM

SABIR SİLÂHIM
OLUR FELÂHIM
N'OLUR ALLAH'IM

GÜÇ VER ALLAH'IM
SABIR ALLAH'IM
EYYUB MİSÂLİ
SABIR ALLÂH'IM

Pençgâh İlâhi

Gelin Tevhîd Edelim

Güfte: Osman Erdiren
Beste: Orhan Bandak (Ûdî)

GELİN TEVHÎD EDELİM
HÛ ALLAH ALLAH DİYELİM
DİLLE İKRÂR EYLEYİP
KALBİLE TASDÎK EDELİM

RAHMETİYLE GARÎBİNE
ÜMMET ET HABÎBİNE
GÖNÜLLER TABÎBİNE
VARALIM YÂ RESÛLALLAH

DEVRÂNINA GİRELİM
ZİKR-U TESBÎH EDELİM
AŞKA GÖNÜL VERELİM
MUHİBBÎYİ GÖRELİM

Pençgâh İlâhi

Gerçek Âşıklara Salâ Denildi

Güfte: Emir Sultan Hz.
Beste: Hayrullah Tâceddin Ef.

GERÇEK ÂŞIKLARA SALÂ DENİLDİ
DERTLİ OLAN GELSİN, DERMÂNI BULDUM
ÂH İLE VÂH İLE CEVLÂN EDERKEN
CANIMIN İÇİNDE CÂNÂNI BULDUM

AKAR GÖZLERİMDEN YAŞ YERİNE KAN
ZERRECE GÖRÜNMEZ GÖZÜME CİHÂN
DERYALAR NÛŞ EDİP KANMAZ İKEN CÂN
ÂŞIKLAR KANDIRAN UMMÂNI BULDUM

ÂŞIKLAR MEYDANA DOĞRU VARIRLAR
ERENLER CEM›OLMUŞ VERİR ALIRLAR
CÜMLE EVLİYALAR DİVAN DURURLAR
CEVAHİR BAHŞOLAN DÜKKÂNI BULDUM

AÇILMIŞ DÜKKÂNLAR KURULMUŞ PAZAR
CANLAR MEZAD OLMUŞ TELLÂLLAR GEZER
OTURMUŞ ÜMMETİN BERATIN YAZAR
HAKK'A MAHBÛB OLAN SULTÂNI BULDUM

EMİR SULTAN DER, NE HOŞ PAZAR İMİŞ
ÂŞIKLAR MEYDÂN EDİP GEZER İMİŞ
CÜMLENİN MAKSÛDU OL DİDÂR İMİŞ
HAKK'A KARŞI DURAN DÎVÂNI BULDUM

Rast İlâhi

Göklerden Son İlâm

Güfte: Necip Fâzıl Kısakürek
Beste: Yılmaz Pakalınlar

GÖKLERDEN SON İLÂM; ALLAH BİR, BİR İSLÂM
ŞEKİLLER, ELİF LÂM; NE BİR HARF, NE KELÂM
ESSELÂM, ESSELÂM, ALLAH BİR İSLÂM

YER ÇÖKÜK, GÖK SOLUK; DİZ BÜKÜK, SAÇ YOLUK
NE VARSA KORKULUK. NE BİR HARF, NE KELÂM;
ESSELÂM, ESSELÂM, ALLAH BİR İSLÂM

BU HAYAT BİR EZBER; HAYATTAN NE HABER
O'NUNLA BERABER? NE BİR HARF NE KELÂM
ESSELÂM, ESSELÂM, ALLAH BİR İSLÂM

ÖN VE ARD, VE SOL, BİN YOLDA YOL BOYU BU YOL
EMİR: ÖL, YAHUT OL! NE BİR HARF, NE KELÂM
ESSELÂM, ESSELÂM, ALLAH BİR İSLÂM

ELİNDE ALAMET İZİNDE SELÂMET
TEK İSİM "MUHAMMED"
NE BİR HARF, NE KELÂM
ESSELÂM, ESSELÂM, ALLAH BİR İSLÂM

Rast İlâhi

Gönüller Zikirde Akıllar Fikirde

Güfte: Mürşid Kavurmacı
Beste: Âmir Ateş

Düyek

GÖNÜLLER ZİKİRDE AKILLAR FİKİRDE
KÂİNÂT SEYİRDE MEVLÂYI ANARLAR

SEHERDE YELLER BAHARDA SELLER
MIZRAPTA TELLER MEVLÂYI ANARLAR

ÇİÇEKLER AÇARKEN GÜNEŞLER AŞARKEN
CANLILAR YAŞARKEN MEVÂYI ANARLAR

SEVİMLİ KUŞLAR SİHİRLİ TUŞLAR
HERDEM OLUŞLAR MEVLÂYI ANARLAR

Rast İlâhi

Göynükte İki Veli

Güfte: Ahmed Cesur
Beste: Dursun Çakmak

GÖYNÜKTE İKİ VELİ
HİMMETLERİ PEK ÂLÎ
BİRİSİ AKŞEMSEDDİN
DİĞERİ ÖMER SİKKÎN

BU İKİ MÜMTAZ SÎMÂ
NÛR İÇİNDE DÂİMÂ
PEK YÜCE RUTBELERİ
GÖYNÜKTE TÜRBELERİ

KALPLERİ IŞIK DOLU
YOLLARI KUR'AN YOLU
BU İKİ SEÇKİN İNSAN
GÖYNÜK HALKINA İHSÂN

IŞIKTIR ONLAR BİZE
NÛR SAÇAR ÜSTÜMÜZE
CANDAN TA'ZİM EDERİZ
HİMMETLERİN DİLERİZ

Pençgâh İlâhi

Gül Dibinde Kül Olayım
(Diye Diye)

Güfte: N. Deniz Yaşar
Beste: Abidin Gerçeker

Sofyan

GÜL DİBİNDE KÜL OLAYIM
NEHİRLERDE KUM OLAYIM
DERYÂLARA YOL BULAYIM
ALLAH ALLAH DİYE DİYE

DAMLA DAMLA GÖL OLAYIM
COŞUP TAŞAN SEL OLAYIM
AKIP UMMÂNA DALAYIM
ALLAH ALLAH DİYE DİYE

SIRLARA SIRDÂŞ OLAYIM
MAZLÛMA YOLDAŞ OLAYIM
YANIP VUSLATA EREYİM
ALLAH ALLAH DİYE DİYE

BURUK KALBE EŞ OLAYIM
GÖREN GÖZE YAŞ OLAYIM
ALLAH DEYİP HOŞ OLAYIM
ALLAH ALLAH DİYE DİYE

Rehâvî İlâhi

Gül Gibi Dilşâd Olun Ey Âşıkan

Güfte: İsmail Hakkı (Bursavî)
Beste: M. Hâkan Alvan

Düyek

GÜL GİBİ DİLŞÂD OLUN EY ÂŞIKAN
GELDİ MÂH-I RAHMET-İ HAK RAMAZAN
BÜLBÜL-Â SAZÂR İDİN EY SÂDIKAN
GELDİ MÂH-I RAHMET-İ HAK RAMAZAN

GELDİ OL ŞEHRİ SAFÂ MÂH-I VEFÂ
HAMDÜLİLLÂH ÇEŞMİ CAN BULDU CILA
MAĞFİRETÇİ OL HÜDÂDAN HAKK'I YÂ
GELDİ MÂH-I RAHMET-İ HAK RAMAZAN

Ek-142

10.04.2021

Sûzinak İlâhî

Gül Yüzünü Rüyamızda Rörelim Yâ Resûlallah

Güfte: Hacı Kişi
Beste: Sebilci Hüseyin Ef.

Nim Hafif

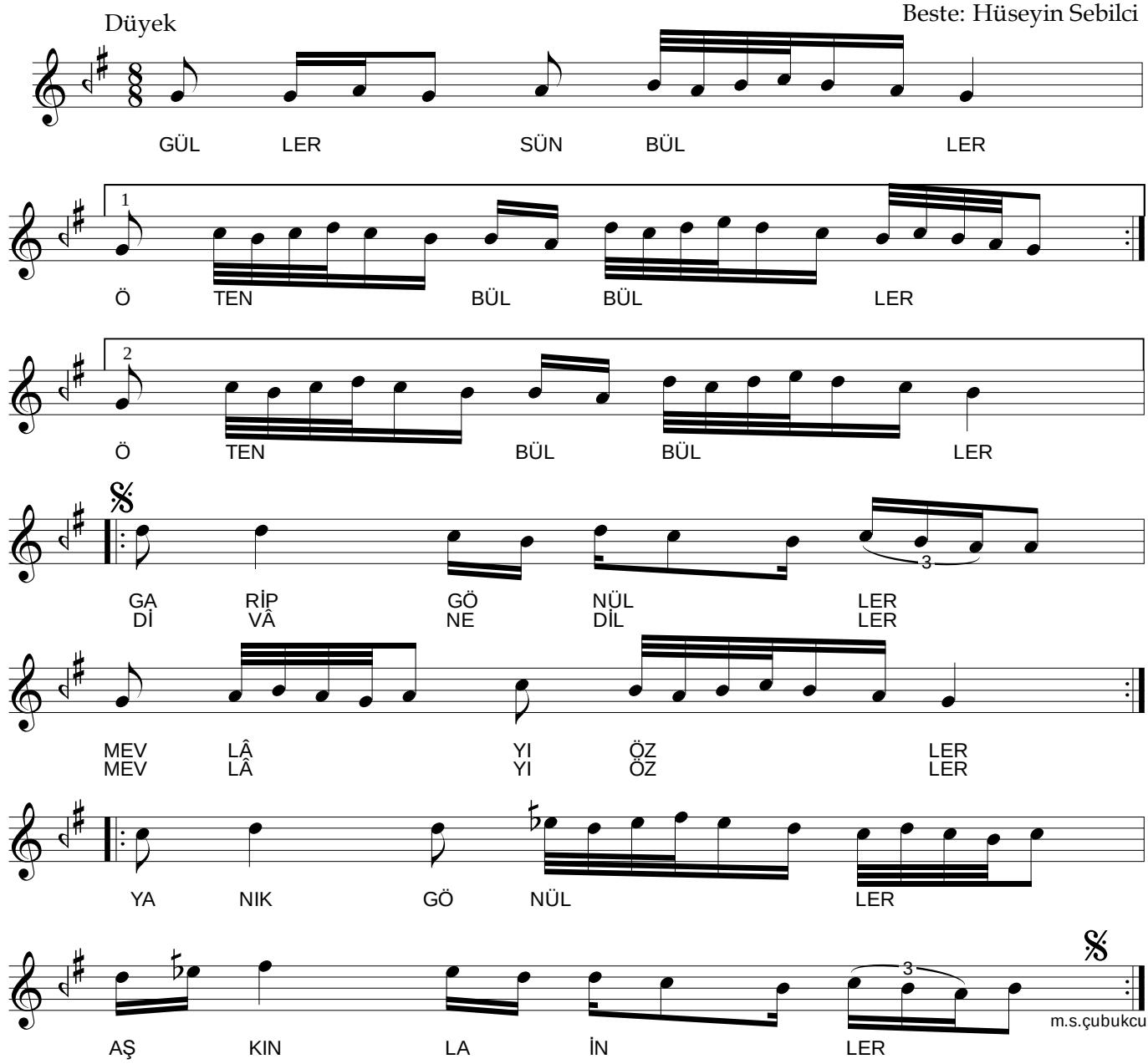
SENSİN GÖNÜLLER SULTANI GETİREN YÜCE KUR'ÂN'I
UĞRUNA TENDEKİ CÂNI VERELİM YÂ RESÛLALLAH

AŞKINLA YAŞARIR GÖZLER FİRÂKINLA YANAR ÖZLER
MÜBÂREK RAVZANA YÜZLER SÜRELİM YÂ RESULALLAH

Rast İlâhi

Güller Sünbüller Öten Bülbüller

Beste: Hüseyin Sebilci

GÜLLER SÜNBÜLLER, ÖTEN BÜLBÜLLER
GARİP GÖNÜLLER MEVLÂYI ÖZLER
YANIK GÖNÜLLER AŞKINLA İNLER
DÎVÂNE DİLLER MEVLÂYI ÖZLER

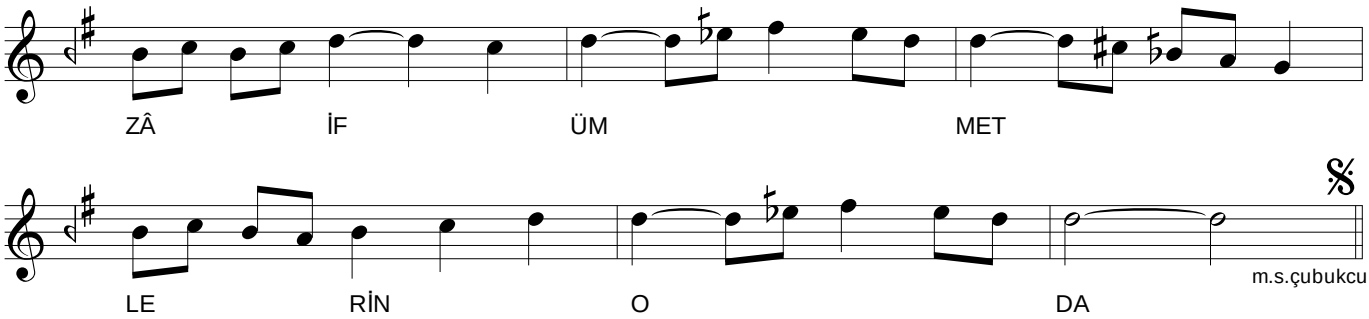
Rast İlâhi (Tevşîh)

Günâhım Boydan Aşkındır Be-Gâyet yâ Resûlallah

Beste: Muallim İsmail Hakkı Bey

Günâhım Boydan Aşkındır Be-Gâyet yâ Resûlallah

GÜNÂHIM BOYDAN AŞKINDIR BE-GÂYET YÂ RESÛLALLAH
MEĞER SENDEN OLA LUTF U İNÂYET YÂ RESÛLALLAH
GETİRMEZLER ZEBÂNİLER ZAÎF ÜMMETLERİN ODA
OLURSA HAZRETİNDEN NÎM İŞÂRET YÂ RESÛLALLAH

Rast Tevşîh

Haddim Değil Amma Nideyim Cânım Efendim

Güfte: Şevket Özdemir
Beste: Dursun Çakmak

Sofyan

HADDİM DEĞİL AMMA, NİDEYİM CÂNIM EFENDİM
MESTOLDU GÖNÜL ZÂTINA, SULTANIM EFENDİM
DOYMAM SANA, MECNÛN OLUP RAVZANA VARSAM
ÖMRÜM BOYU DİNMEZ YİNE FİGÂNIM EFENDİM

AŞKINLA YANANLAR BENİ ANCAK BİLİR, ANLAR
KEMTER KULUNUM, HÜSNÜNE HAYRÂNIM EFENDİM
UĞRUNDA SEZÂDIR, OD'AGİRSEM DE REVÂDIR
BİR MİSLİ GIDÂDIR BANA HİCRÂNIN EFENDİM

Rast İlâhi

Hak Cihâna Doludur, Kimseler Hakk'ı bilmez

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Danyal Mantı

HAK CİHÂNA DOLUDUR, KİMSELER HAKK'I BİLMEZ
ÂNI SEN SENDEN İSTE, SEN SENDEN AYRI OLMAZ
DÜNYÂYA İNANIRSIN, RIZKA BENİMDİR DERSİN
NİÇÜN YALAN SÖYLERSİN, ÇÜN SEN DEDİĞİN OLMAZ

DÜNYÂYA GELEN GEÇER, BİR BİR ŞERBETİN İÇER
BU BİR KÖPRÜDÜR GEÇER, CÂHİLLER ÂNI BİLMEZ
YÛNUS SÖZÜN ANLARSAN, MÂNİSİNİ DİNLERSEN
SAN'EYİ DİRLİK GEREK, BUNDA KİMSE NE KALMAZ

Rast İlâhi

Hak Nasîb Etti İkrâra Geldim

HAK NASÎB ETTİ İKRÂRA GELDİM
BU YOLA DÜŞTÜM DERİM ALLAH HÛ HÛ
AÇILIR GÜLLER ÖTER BÜLBÜLLER
HAKK'I BİLİRLER DERİM ALLAH ALLAH HÛ HÛ

TEVHÎDE BAŞLAR UÇUŞUR KUŞLAR
FÂİLDİR İŞLER DERİM ALLAH ALLAH HÛ HÛ
SIFATE VARDIM VARLIĞI VERDİM
PERVÂNE OLDUM DERİM ALLAH ALLAH HÛ HÛ

BU KEMTER HAKTIR KALBİMİZ PAKTIR
ŞÜPHEMİZ YOKTUR DERİM ALLAH ALLAH HÛ HÛ
OL DENİZ DİPSİZ GİR ÂNA İPSİZ
KALMA HABİPSİZ DERİM ALLAH ALLAH HÛ HÛ

Rast İlâhi

Hak Sûretidir Âlemi İmkân ile Âdem

Güfte: Kenan Rifâî
Beste: Yusuf Ömürlü

HAK SÛRETİDİR ÂLEM-İ İMKÂN İLE ÂDEM
BUNDAN GÜZELİ NERDE Kİ CENNETTE Mİ SANDIN

YENİLER HER ÂH İLE KEN'ÂN AHD-İ ELEST'İ
ÂHIM ACABÂ NEFHA-İ HÂYÎDE Mİ SANDIN

Rast İlâhi

Hakk Şerleri Hayr Eyler

Güfte: Erzurumlu İbrahim Hakkı
Beste: Abidin Gerçeker

Sofyan

HAKK ŞERLERİ HAYR EYLER
ZANNETME Kİ GAYR EYLER
ÂRİF ÂNI SEYREDER
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

HAKK'IN OLUCAK İŞLER
BOŞDUR GÂM-U TEŞVİŞLER
OL HİKMETİNİ İŞLER
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

NÂÇÂR KALACAK YERDE
NÂGÂH AÇILIR PERDE
DERMAN EDER OL DERDE
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

Pençgâh İlâhi

Hak Şerleri Hayreyler

Güfte: Erzurumlu İbrahim Hakkı
Beste: Erdinç Çelikkol

Sofyan

HAKK ŞERLERİ HAYR EYLER
ZANNETME Kİ GAYR EYLER
ÂRİF ÂNI SEYREDER
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

HAKK'IN OLUCAK İŞLER
BOŞDUR GÂM-U TEŞVİŞLER
OL HİKMETİNİ İŞLER
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

NÂÇÂR KALACAK YERDE
NÂGÂH AÇILIR PERDE
DERMAN EDER OL DERDE
MEVLÂ GÖRELİM NEYLER
NEYLERSE GÜZEL EYLER

Rast İlâhi

Hak Şerleri Hayr Eyler

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Zeki Altun

HAKK ŞERLERİ HAYR EYLER
ZANNETME Kİ GAYR EYLER
ÂRİF ANI SEYR EYLER
MEVLÂ GÖRELİM N'EYLER
N'EYLERSE GÜZEL EYLER

HİÇ KİMSEYE HOR BAKMA
İNCİTME GÖNÜL YIKMA
SEN NEFSİNE YAN ÇIKMA
MEVLÂ GÖRELİM N'EYLER
N'EYLERSE GÜZEL EYLER

KALBİN ANA BERK EYLE
TEDBÎRİNİ TERK EYLE
TAKDÎRİNİ DERK EYLE
MEVLÂ GÖRELİM N'EYLER
N'EYLERSE GÜZEL EYLER

BİL ELSİNE-İ HALKI
AKLÂM-İ HAKK EY HAKKI
ÖĞREN EDEB Ü HULKU
MEVLÂ GÖRELİM N'EYLER
N'EYLERSE GÜZEL EYLER

Ârâm-ı Can İlâhi

Hak Tanınsın Kimse Gaddar Kimse Mağdur Olmasın

Güfte: Halile Nusret Zorlutuna
Beste: Dursun Çakmak

HAK TANINSIN KİMSE GADDAR, KİMSE MAĞDÛR OLMASIN
MEST OLUP İKBÂL MEYİNDEN SONRA MAHMÛR OLMASIN
BİR MİSÂFİRHÂNEDİR DÜNYÂYA MAĞRÛR OLMASIN
YÂ İLÂHÎ RAHMETİNDEN KİMSELER DÛR OLMASIN

AVUCUMUZ BOŞ GÖNLÜMÜZ BOŞ SÎNEMİZ SADPÂREDİR
YOLCUDUR, YOLLARDA ŞAŞKIN ÇIRPINIR ÂVÂREDİR
KOYMA GAFLETLERDE RABB'İM KULLARIN BÎÇÂREDİR
YÂ İLÂHÎ RAHMETİNDEN KİMSELER DÛR OLMASIN

DİL NAZARGÂHINDIR ANCAK YÜZ ÇEVİRME KALBE BAK
AŞK İLE PÜRNÛR KIL SEN KALBİMİZ RABBÜL FELÂK
ZULMET ARTIK KALMASIN DOĞSUN MÜEBBED BİR ŞAFAK
YÂ İLÂHÎ RAHMETİNDEN KİMSELER DÛR OLMASIN

Rast İlâhi

Hak Yarattı Âlemi Aşkına Muhammed'in

Güfte: Yûnus Emre
Beste: İsmail Demirkıran

HAK YARATTI ÂLEMİ AŞKINA MUHAMMED'İN
AY'I GÜNÜ YARATTI ŞEVKİNE MUHAMMED'İN
OL DEDİ OLDU ÂLEM YAZILDI LEVHÜKALEM
OKUNDU HATM-İ KELÂM ŞÂNINA MUHAMMED'İN

HEP ERENLER GELDİLER, DERGÂHA YÜZ SÜRDÜLER
ZİKR-İ TEVHÎD ETTİLER NÛRUNA MUHAMMED'İN
YÛNUS KİM EDE MEDHİN, ÖVE KUR'AN ÂYETİ
AN VERGİL SALAVÂTI AŞKINA MUHAMMED'İN

Rast İlâhi

Hak'dan Gayrı Sevgiler Küllî Yalandır Yalan

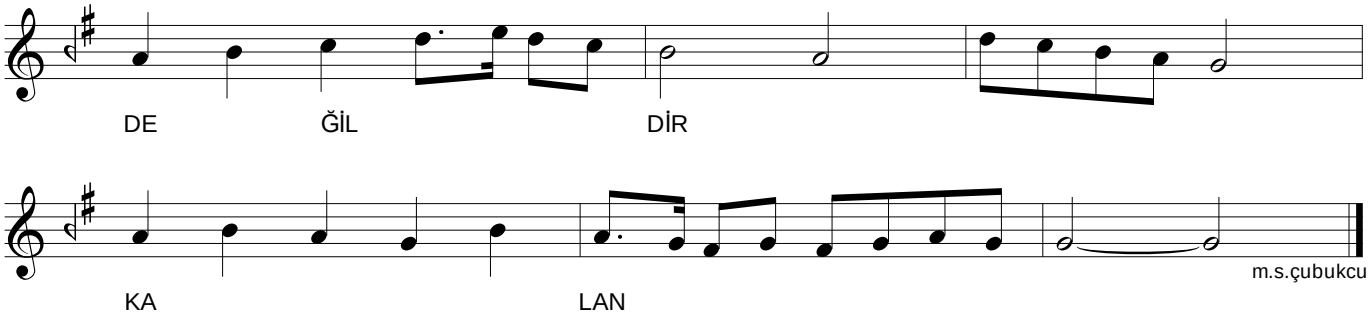
Güfte: Yûnus Emre

Beste: Abdülkerim Ef. (Buhûrizâde)

Evsat

Hak'dan Gayrı Sevgiler Küllî Yalandır Yalan

HAK'TAN GAYRI SEVGİLİ KÜLLÎ YALANDIR YALAN
HAK'TAN GAYRİSİ FÂNÎ, BÂKÎ DEĞİLDİR KALAN

HAKK'I SEVEN ÂŞIĞIN BELLİ NİŞÂNI VARDIR
DÜN UYKUSUN UYUMAZ DÎDÂRA MÜŞTÂK OLAN

GAFLET İLE YÂR OLMA HIRSA ALDANIP KALMA
YIK NEFSİNİN KAL'ASIN SONU VÎRANDIR VÎRAN

İŞİM GÜCÜM VAR DEYU BİLDİĞİNİ İŞLEME
YARIN MÎZÂN KURULUR ULU DÎVANDIR DÎVAN

ÖMRÜNE GÜVENMEGİL MALINA DAYANMAGİL
ÖMRÜN FENÂYA GİTSE MALIN TALANDIR TALAN

DERVİŞ YÛNUS BU SÖZÜ KÂMİLLERE SÖYLEDİ
CÂHİLLERİN SOHBETİ AKLA ZİYÂNDIR ZİYÂN

Sazkâr İlâhi

Hakk'a Âşık Olanlar Zikrullahtan Kaçar Mı

Güfte: Hz. Üftâde

Beste: Ali Şirügâni Dede

HAKK'A ÂŞIK OLANLAR
ZİKRULLAHDAN KAÇAR MI
ÂRİF OLAN GEVHERİN
BOŞ YERLERE SAÇAR MI

GERÇEK BU SÖZ YÂRENLER
GÖRDÜM DEMEZ GÖRENLER
KERÂMETE ERENLER
GİZLİ SIRRIN AÇAR MI

ÜFTÂDE YANIP TÜTER
BÜLBÜLLER GİBİ ÖTER
DERVİŞLERE TAŞ ATAN
ÎMÂN İLE GÖÇER Mİ

GELSİN MA'RİFET ALAN
YOKDUR SÖZÜMDE YALAN
EMMÂREYE KUL OLAN
HAYRI ŞERRİ SEÇER Mİ

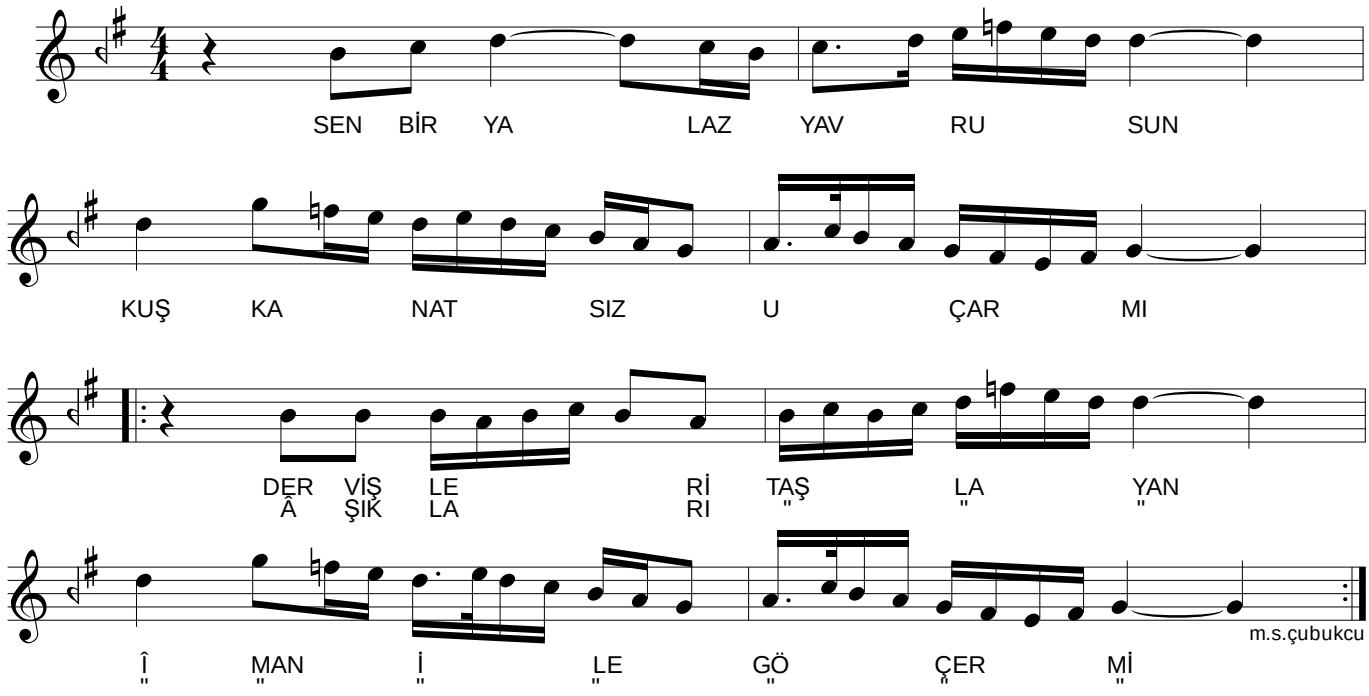
SEN BİR KORUK SERVİSİN
HEMEN ŞÖYLE DURURSUN
SEN BİR PALAZ YAVRUSUN
KUŞ KANATSIZ UÇAR MI

Pençgâh İlâhi

Sen Bir Yalaz Yavrusun

Güfte: Üftâde (Mehmet Muhyittin)

Sofyan

SEN BİR YALAZ YAVRUSUN
KUŞ KANATSIZ UÇAR MI
DERVİŞLERİ TAŞLAYAN
ÎMÂN İLE GÖÇER Mİ
(ÂŞIKLARI TAŞLAYAN
ÎMÂN İLE GÖÇER Mİ)

Rast İlâhi

Hakk'a Giden Erenler

Sofyan

Güfte ve Beste: Nil Ergül

HAKK'A GİDEN ERENLER PİR NÛR OLUR GELİRLER
BU AŞK İLE YANANLAR HÛ DİYEREK DÖNERLER
OL BAHÇEDEKİ GÜLLER KÂH AĞLAR KÂH GÜLERLER
BU AŞK İLE YANANLAR HÛ DİYEREK DÖNERLER

Sazkâr İlâhi

Hakk'a Yakın Olmanın

Sofyan

Güfte ve Beste: Ünal Ensârî

HAKK'A YAKIN OLMANIN
HAKK İLE YAŞAMANIN
HAKK'A KULLUK ETMENİN
TEVHİDDEDİR ESRÂRI

LÂ İLÂHE İLLALLAH
MUHAMMED RESÛLALLAH

TERK ET DÜNYÂ HEVESİN
VERMEDEN SON NEFESİN
PİŞMANLIKLA TEVBENİN
RAHMETTEDİR ESRÂRI

LÂ İLÂHE İLLALLAH
MUHAMMED RESÛLALLAH

ŞÜKRET DÂİM HÂLİNE
ALDANMA ÂMÂLİNE
SARIL RAHMET İPİNE
RAHMAN'DADIR ESRÂRI

LÂ İLÂHE İLLALLAH
MUHAMMED RESÛLALLAH

Pençgâh İlâhi

Hakk'ın Metin Kal'ası

Güfte: Muzaffer Ozak
Beste: Hüseyin Tolan

HAKK'IN METÎN KAL'ASI
NÛR BURCUNUN BÂLÂSI
ZİKRULLAHIN ALÂSI
LÂ İLAHE İLLALLAH

DERVÎŞLERİN MAKSÛDU
ÂŞIKLARIN MATLÛBU
ZİKİRLERİN MAHBÛBU
LÂ İLAHE İLLALLAH

BAŞIMA DEVLET BUDUR
DERVÎŞE HASLET BUDUR
AŞKÎ'YE VUSLAT BUDUR
LÂ İLAHE İLLALLAH

Rast İlâhi

Hamd ü Minnetdir Sana Hâlik-i Kevn ü Mekân

Beste: Erdinç Çelikkol

HAMD Ü MİNNETDİR SANA HÂLİK-İ KEVN Ü MEKÂN
MÜRDE DİLLER OLDU İHYÂ, GELDİ ŞEHR-İ REMEZÂN
MAZHÂR ETDİ RAHMETİNE KULLARINI MÜSTEÂN
MÜRDE DİLLER OLDU İHYÂ, GELDİ ŞEHR-İ REMEZÂN

Rast İlâhi

Hamr-ı Rûy-i Yâr İle Sekrân Olan Anlar Bizi

Güfte: Niyâzi Mısrî

Beste: Sabahaddin Volkan

Düyek

Rast İlâhi

Hep Fesâd İşlerime Estağfirullah Tevbe

Düyek

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

HEP FESÂD İŞLERİME ESTAĞFİRULLAH TÖVBE
YAMAN TEŞVİŞLERİME ESTAĞFİRULLAH TÖVBE

EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN ŞOL ÇOK GÜNAHLARININ
KEFÂRETİDİR ÂNIN ESTAĞFİRULLAH TÖVBE

Rast İlâhi

Her Kimin Kalbinde Zikrullah Olur

Devr-i Hindi

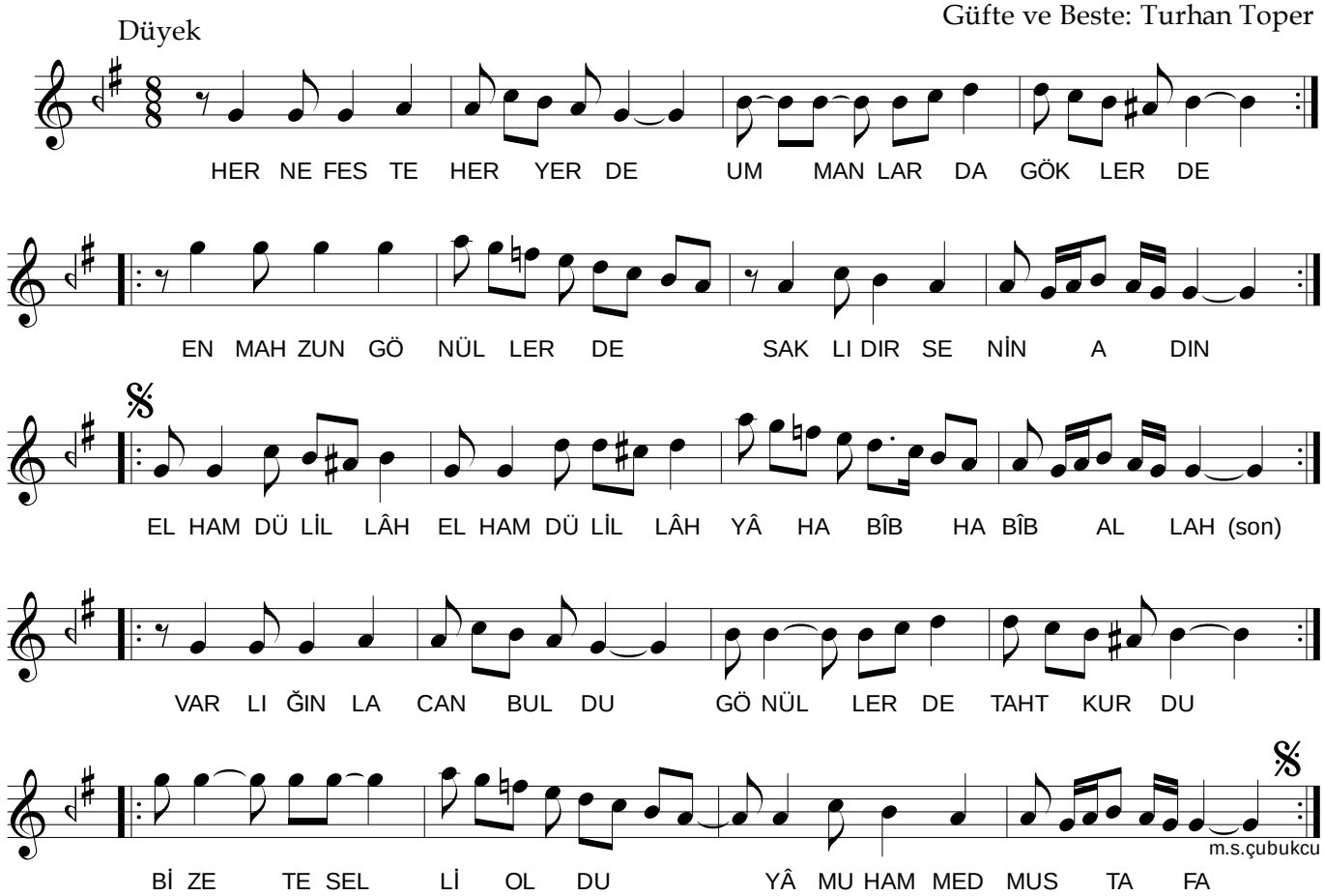
Beste: Turşucuzâde Hâfız Mehmed Ef.

Rast İlâhi

Her Nefeste Her Yerde

Güfte ve Beste: Turhan Toper

HER NEFESTE HER YERDE
UMMANLARDA GÖKLERDE
EN MAHZUN GÖNÜLLERDE
SAKLIDIR SENİN ADIN

ELHAMDÜLİLLÂH ELHAMDÜLİLLÂH
YÂ HABÎB ALLAH

VARLIOĞINLA CAN BULDU
GÖNÜLLERDE TAHT KURDU
BİZE TESELLİ OLDU
YÂ MUHAMMED MUSTAFA

Sazkâr İlâhi

Hû Eyleyen Halleriyle
(Eyyüb Nebî)

Güfte: Şükrü Algın
Beste: Âmir Ateş

Düyek

HÛ EYLEYEN HÂLLERİYLE
YÂRE GİDEN YOLLARİYLE
DUÂ EDEN DİLLERİYLE
EYYÜB NEBÎ SABREYLEMİŞ

GÜNDÜZLERDE GECELERDE
TESBİHLERDE HECELERDE
ENGİNLERDE YÜCELERDE
EYYÜB NEBÎ SABREYLEMİŞ

ÇİÇEK AÇMIŞ DALLARIYLA
DESTE DESTE GÜLLERİYLE
ŞÜKREYLEYEN HÂLLERİYLE
EYYÜB NEBÎ SABREYLEMİŞ

Pençgâh İlâhi

Vaktin Yücesi

Güfte: Besâmi Yazgan
Beste: Fâruk Şâhin

Raks Aksağı
Sofyan

İFTARDAKİ NAZ
ALLAH'A NİYAZ
BİR ANLATILMAZ
HÂLDİR RAMAZAN

PAKLANIR KİRDEN
RUH İLE BEDEN
CENNETE GİDEN
YOLDUR RAMAZAN

İLÂNİHÂYET
BOLLUK, BEREKET
NE GÜZEL NÎMET
NALDIR RAMAZAN

HAYRETE DÜŞEN
ŞEYTAN PERÎŞAN
RAHMETE NİŞAN
GÜLDÜR RAMAZAN

Sûzinak İlâhi

İkilik Yok Birlik Var

Güfte: Orhan Seyfi Orhan
Beste: Remzi Oktar

Sofyan

İKİLİK YOK BİRLİK VAR
YALNIZ BUNDA DİRLİK VAR
BUNDADIR YALNIZ FELÂH
LÂ İLÂHE İLLÂLLÂH

BİR AŞK İÇİN GÖNÜLLER
ÇIRPINIRKEN BERÂBER
İKİYE TAPMAK GÜNAH
BİR LÂ İLÂHE İLLÂLLÂH

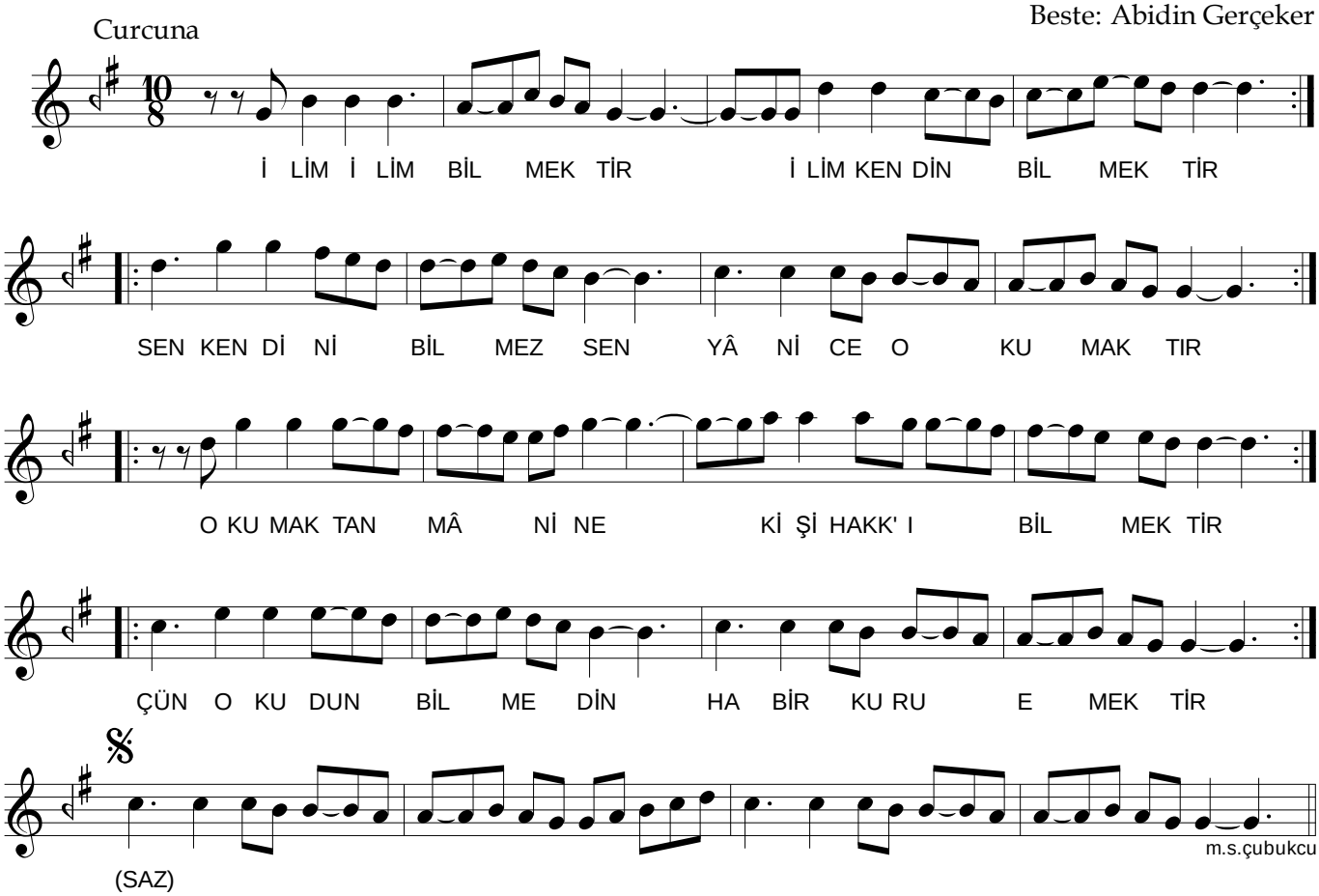
ŞU MÜNÂFIK KARANLIK
SONA ERECEK ARTIK
SABAH OLACAK SABAH
LÂ İLÂHE İLLÂLLÂH

HER TÜRLÜ NÎMET BUNDA
BEKLENEN CENNET BUNDA
YALNIZ BİR DİN BİR İLÂH
LÂ İLÂHE İLLÂLLÂH

Rast İlâhi

İlim İlim Bilmektir

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Abidin Gerçeker

İLİM İLİM BİLMEKDİR İLİM KENDİN BİLMEKDİR
SEN KENDİNİ BİLMEZSİN YA NİCE OKUMAKDIR

OKUMAKDAN MA'NÂ NE KİŞİ HAKK'I BİLMEKDİR
ÇÜN OKUDUN BİLMEZSİN HA BİR KURU EMEKDİR

OKUDUM BİLDİM DEME ÇOK TÂAT KILDIM DEME
ERİ HAKK BİLMEZ İSEN ABES YERE YELMEKDİR

DÖRT KİTÂBIN MA'NÂSI BELLİDİR BİR ELİFDE
SEN ELİF DERSİN HOCA MA'NÂSI NE DEMEKDİR

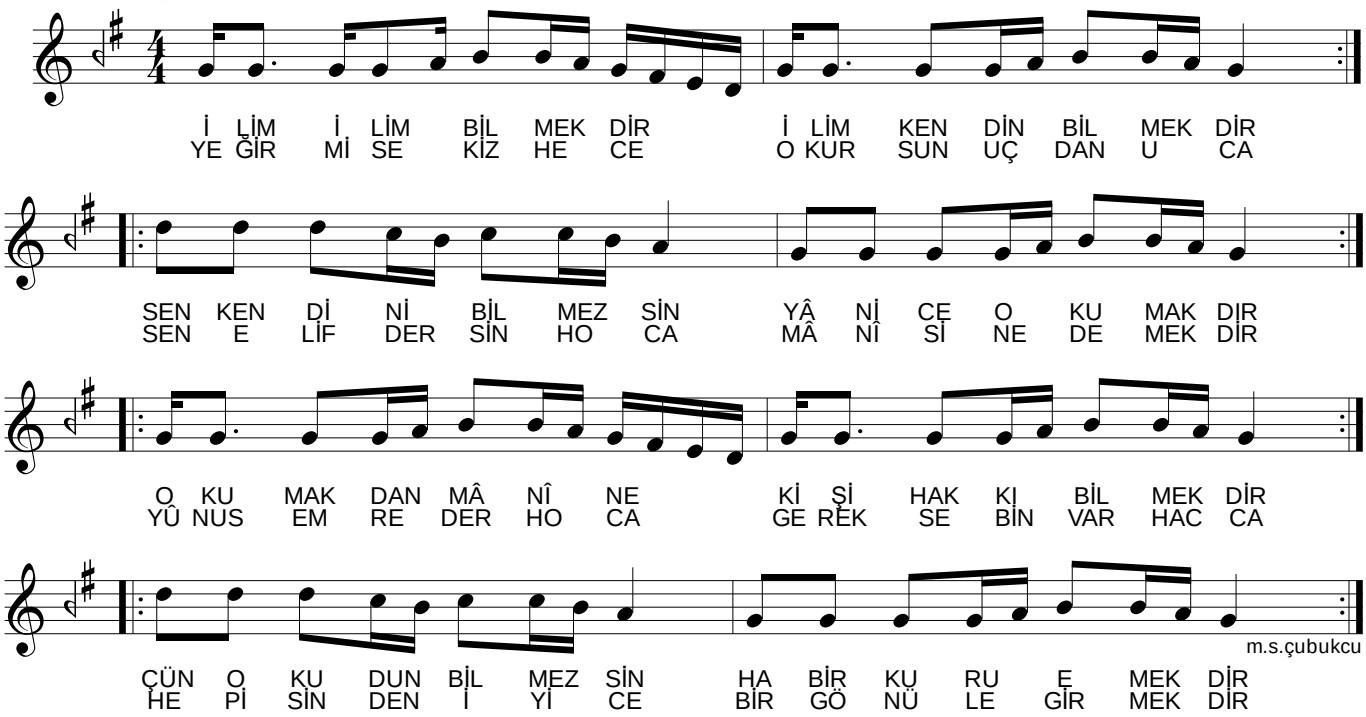
YÛNUS EMRE DER HOCA GEREKSE VAR BİN HACCA
HEPİSİNDEN İYİCE BİR GÖNÜLE GİRMEKDİR

Rast İlâhi

İlim İlim Bilmektir

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Tâhir Karagöz

Sofyan

İLİM İLİM BİLMEKDİR İLİM KENDİN BİLMEKDİR
SEN KENDİNİ BİLMEZSİN YÂ NİCE OKUMAKDIR

OKUMAKDAN MA'NÂ NE KİŞİ HAKK'I BİLMEKDİR
ÇÜN OKUDUN BİLMEZSİN HA BİR KURU EMEKDİR

OKUDUM BİLDİM DEME ÇOK TÂAT KILDIM DEME
ERİ HAKK BİLMEZ İSEN ABES YERE YELMEKDİR

DÖRT KİTÂBIN MA'NÂSI BELLİDİR BİR ELİFDE
SEN ELİF DERSİN HOCA MA'NÂSI NE DEMEKDİR

YÛNUS EMRE DER HOCA GEREKSE VAR BİN HACCA
HEPİSİNDEN İYİCE BİR GÖNÜLE GİRMEKDİR

Rast İlâhi

Îmandır Her Derde Çâre

Güfte: Mustafa Ertürk
Beste: Hasan Şanlıtürk

İMANDIR HER DERDE ÇÂRE
İMANSIZ YÜREKLER YÂRE
KULLUKTA GERÇEK ENVÂRE
NÛR-U İLÂHİDEN GELİR

NAKARAT
VİCDANLARDA BEYÂN OLUR
GÖNÜLLERDE ŞÂYÂN OLUR
MÜMİNLERDE ÂYÂN OLUR
NÛR-U İLÂHİDEN GELİR

MÂSİVÂDAN UZAK TUTAR
ONDA ÇOK MÂNÂLAR YATAR
MÜ'MİN OLANLARA YETER
NÛR-U İLÂHİDEN GELİR

İNSAN İÇİN NE HOŞ BİR ŞEY
KEMÂL BULUR ONDA HER ŞEY
LEZZETLERDEN EN TATLI ŞEY
NÛR-U İLÂHİDEN GELİR

Sazkâr İlâhi

İnile Ey Dertli Gönül İnile

Güfte: Niyâzi-i Mısrî

İNİLE EY DERTLİ GÖNÜL İNİLE
EHL-İ DERDİN İNLİYECEK ÇAĞIDIR

GEL TIMAR ET YÂRENİ SEN AŞK İLE
YARALARIN ONULACAK ÇAĞIDIR

HAKK'I ANLA ETMEDEN BUNDAN UBÛR
MEVTİN ELÇİSİSİ GELECEK ÇAĞIDIR

EY NİYÂZİ DÜNYÂDA EYLER HUZUR
ŞOL Kİ KİM OLMAYA EHL-İ GURUR

Rast İlâhi

İntisâbım Tâ Ezeldendir Cenâb-ı Ahmed'e

Düyek

Güfte ve Beste: Nafia Muhasebecisi Sâdi Bey

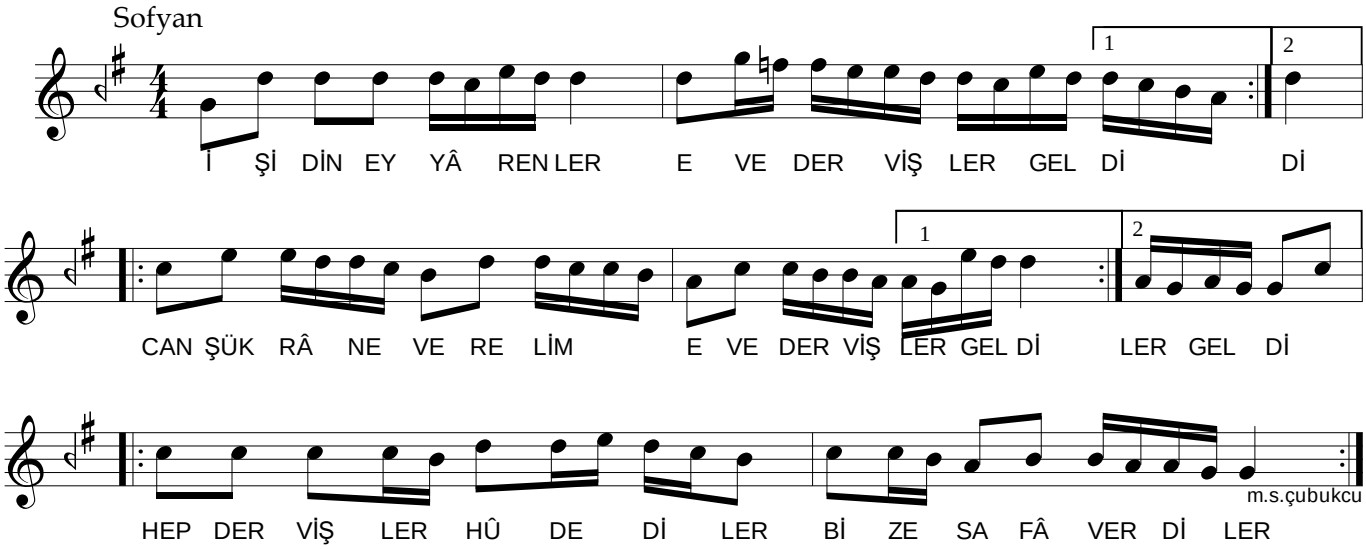
İNTİSÂBIM TÂ EZELDENDİR CENÂB-I AHMED'E
VÂRİS-İ SIRR-I NEBÎ SULTÂN-I GAVS-İ EMCEDE
N'OLA BÖYLE FAHRİDERSEM ESSALÂ ÂŞIKLARA
AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ

CÂM-I AŞKI HAZRET-İ GAVS-İ RİFÂÎ'DEN İÇİP
NEŞ'E-Yİ TEVHÎD İLE HESTÎ-İ ÂLEMDEN GEÇİP
SADİ'YÂ SUBH Ü MESÂ BÖYLE TEFÂHÜR EYLEYİP
AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ'YEM AHMEDÎ

Pençgâh İlâhi

İşidin Ey Yârenler Eve Dervişler Geldi

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Veysel Dalsaldı- Hâkan Alvan

İŞİDİN EY YÂRENLER EVE DERVÎŞLER GELDİ
CAN ŞÜKRÂNE VERELİM EVE DERVÎŞLER GELDİ

HER KİM GÖRDÜ YÜZÜNÜ İNDİRİR KENDÖZÜNÜ
İLM-İ BÂTINDAN ÖTER EVE DERVÎŞLER GELDİ

DERVÎŞLER UÇAR KUŞLAR DENİZ KENÂRIN KIŞLAR
ZİHÎ DEVLETLÜ BAŞLAR EVE DERVÎŞLER GELDİ

DERVÎŞLER YÜZÜ SULU GÖRENLER OLUR DELİ
BÂTINI 'ARŞDAN ULU EVE DERVÎŞLER GELDİ

SEYDÎ BALIM İLİNDEN ŞEKER TAMLAR DİLİNDEN
DOST BÂĞÇESİ YOLUNDAN EVE DERVÎŞLER GELDİ

YÛNUS KULUN ÖĞÜRSÜZ KİMSESİ YOK YALINIZ
FEDÂ OLSUN CANIMIZ EVE DERVÎŞLER GELDİ

Rast İlâhi

İşte Geldi Ramazan

Güfte: İsmail Konak
Beste: Tahir Karagöz

İŞTE GELDİ RAMAZAN
SANA ÇOK ŞÜKÜR YÂ RÂB
NASIL SEVİNMEZ İNSAN
SANA ÇOK ŞÜKÜR YÂ RÂB

GECE KALKIP SAHURA
DURULUNCA HUZÛRA
KAVUŞURUZ BİZ NÛRA
SANA ÇOK ŞÜKÜR YÂ RÂB

RAMAZAN BÖYLE GEÇER
MÜ'MİNLER HAKK'I SEÇER
EL AÇIP HER ZAMAN DER
SANA ÇOK ŞÜKÜR YÂ RÂB

Rast İlâhi

İyi Sende Kötü Sende

Güfte: İbrâhim Âgâh Çubukçu
Beste: Tâhir Karagöz

İYİ SENDE KÖTÜ SENDE
BAK AYNAYA GÖR KENDİNİ
BEDEN DENEN ÖRTÜ SENDE
BAK AYNAYA GÖR KENDİNİ

HAYÂTIMIZ TUHAF OYUN
BİR DÜZENE GİRMEZ HUYUN
ISINACAK BİR GÜN SUYUN
BAK AYNAYA GÖR KENDİNİ

TUTKU BÜYÜR GÖZLER DOYMAZ
KALP BOZULUR KULAK DUYMAZ
ULU KİŞİ NEFSE UYMAZ
BAK AYNAYA GÖR KENDİNİ

KİMİ KOŞAR KAYGI İLE
İŞLER BİTER SAYGI İLE
GÖNÜL COŞAR SEVGİ İLE
BAK AYNAYA GÖR KENDİNİ

Sazkâr İlâhi

Kâbe'nin Yolları Bölük Bölüktür

KÂBE'NİN YOLLARI BÖLÜK BÖLÜKTÜR
BENİM YÜRECİĞİM DELİK DELİKTİR
DÜNYÂ DEDİKLERİ BİR GÖLGELİKTİR
CÂNIM KA`BEM VARSAM SANA
YÜZÜM GÖZÜM SÜRSEM SANA

EŞİM DOSTUM YÜKLESİNLER YÜKÜMÜ
KOMŞULARIM HELÂL ETSİN HAKKINI
GÖRMEZ OLDUM IRAK İLE YAKINI
CÂNIM KA`BEM VARSAM SANA
YÜZÜM GÖZÜM SÜRSEM SANA

AK MERMERDEN DÖŞETMİŞLER
GÜMÜŞ KEMER İLE KUŞATMIŞLAR
ALTINDAN OLUK YAPTIRMIŞLAR
CÂNIM KA`BEM VARSAM SANA
YÜZÜM GÖZÜM SÜRSEM SANA

SUSUZ DERLER MEDÎNE'NİN YOLUNU
MEVLÂM HİÇ BUNALTMIYOR KULUNU
GÖSTER BANA PEYGAMBER'İN YOLUNU
CÂNIM KA`BEM VARSAM SANA
YÜZÜM GÖZÜM SÜRSEM SANA

Rast İlâhi

Kadir Mevlâm Defterime Bak Derse

Güfte: Yûnus Emre

Sofyan

KADİR MEVLÂM DEFTERİME BAK DERSE
CÜRM Ü İSYAN GÜNAHLARIM ÇOK DERSE
YERLE GÖĞÜN ARASINDAN ÇIK DERSE (ALLAH MEVLÂM)
HAYIF BANA YAZIK BANA VAH BANA

Rast İlâhi

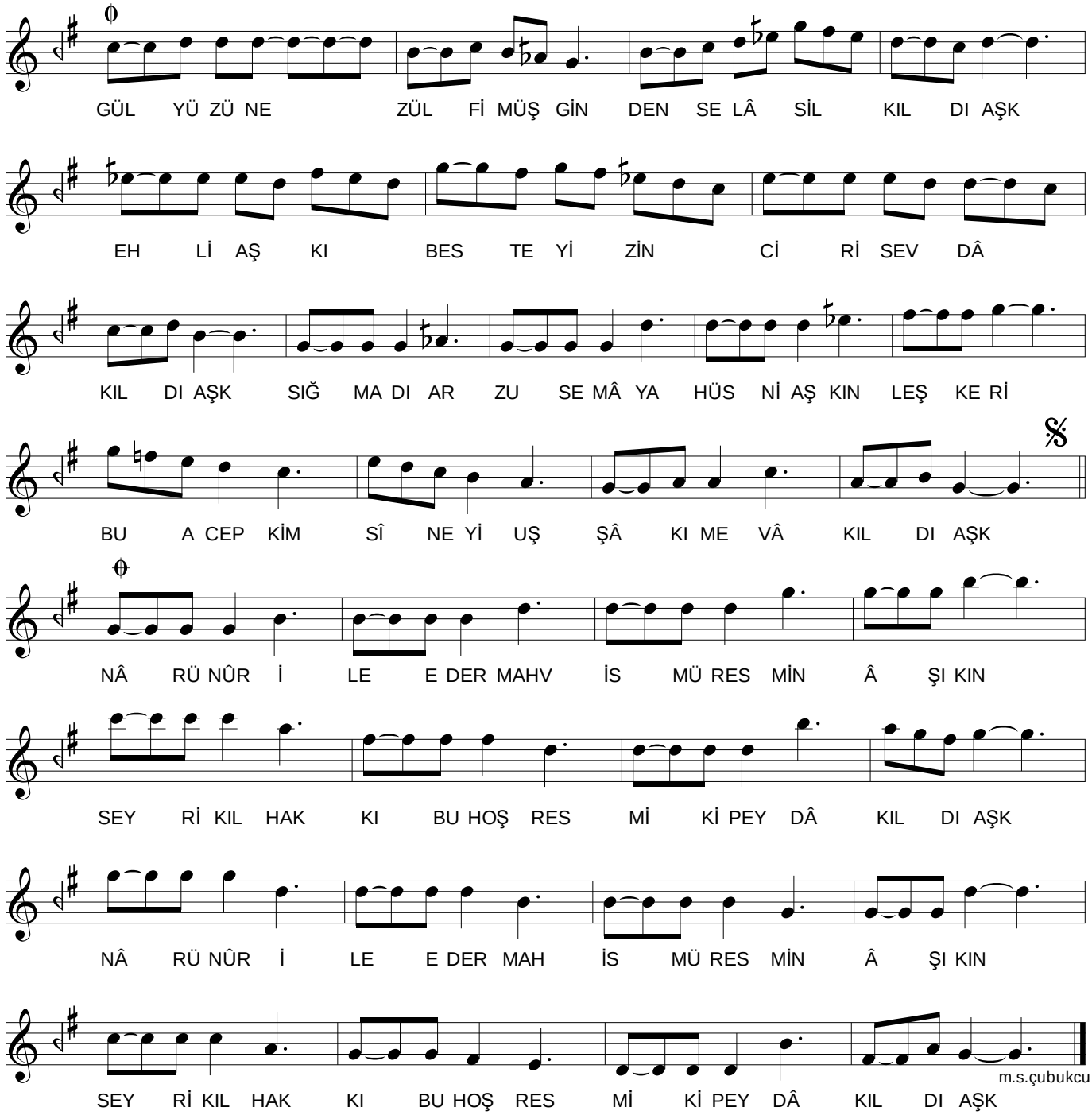
Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk

Güfte: Erzurumlu İbrâhim Hakkı Hz.
Beste: Alâeddin Yavaşca

Müsemmen

Kendi Hüsnün Vech-i Dilberden Hüveydâ Kıldı Aşk

KENDİ HÜSNÜN VECH-İ DİLBERDEN HÜVEYDÂ KILDI AŞK
ÇEŞM-İ ÂŞIKDAN DÖNÜP ANI TEMÂŞÂ KILDI AŞK

ÂB-I GÜLDEN GÖSTERÜP AKS-İ CEMÂLİN DEMBEDEM
ŞEM'-İ GÜL-RUHSÂRI MÂH-I SERVİ-BÂLÂ KILDI AŞK

GERÇİ DİLBER KENDİDİR HEM GİYDİ ÂŞIK KİSVESİN
PES CEMÂLİ CİLVESİN KENDİ TEMENNÂ KILDI AŞK

GÜL YÜZÜNE ZÜLF-İ MÜŞKÜNDEN SELÂSİL BAĞLAYUP
EHL-İ AŞKI BESTE-İ ZENCÎR-İ SEVDÂ KILDI AŞK

SIĞMADI ARZ U SEMÂYA HÜSN-İ AŞKIN LEŞKERİ
NE ACEB KİM SÎNE-İ UŞŞÂKI ME'VÂ KILDI AŞK

NÂR U NÛR İLE İDER MAHV İSM Ü RESMİN ÂŞIKIN
SEYR KIL HAKKI BU HOŞ RESMİNE PEYDÂ KILDI AŞK

Rast İlâhi

Kendimi Sen Gelicek Ey Meh-i Mâtem Bilmem

Sofyan

Beste: İzzeddin Hümâyi Bey

KENDİMİ SEN GELİCEK EY MEH-İ MÂTEM BİLMEM
DEM REVÂN OLMADIĞIN DÎDEDE BİR DEM BİLMEM
HÂSILI BU GAM-I MÂTEM GİBİ BİR GAM BİLMEM
TEZ GELİRSİN NEDEN EY MÂH-I MUHARREM BİLMEM
NİÇİN ETTİN BİZİ BU DERD İLE HEMDEM BİLMEM

Rast İlâhi

Kudretinden Şüphe Yok, Kudretinden Âdem Doğar

Güfte: Yâsin Hatiboğlu
Beste: Erdinç Çelikkol

Müsemmen

KUDRETİNDEN ŞÜPHE YOK, BİR DAMLADAN ÂDEM DOĞAR
ZERRENİN BİR ZERRESİNDEN HER DOĞAN MUHKEM DOĞAR
RABBİMİN HÂŞÂ BULUNMAZ ZERRE MİKTAR BENZERİ
"KÜN" KELÂMINDAN "YEKÛN" HÂSIL OLUR, ÂLEM DOĞAR

Rast İlâhi

Kuldan Kula Belâ Gelmez, Tanrı Belâ Yazmayınca

Güfte: Ayhan Songar
Beste: Hasan Şanlıtürk

KULDAN BELÂ GELMEZ, TANRI BELÂ YAZMAYINCA
TANRI KULA BELÂ YAZMAZ, KUL KENDİSİ AZMAYINCA
TANRI'DAN HİÇ BELÂ OLMAZ, KUL KENDİSİ ŞAŞMAYINCA
TANRI KULA BELÂ YAZMAZ, KUL KENDİSİ AZMAYINCA

Selmek İlâhi

Kün Emrindeki Kafta, Kemâli Nişân Ettim

Güfte: Niyâzi Yetişken
Beste: Metin Yetişken

KÜN EMRİNDEKİ KAFTA
KEMÂLİ NİŞÂN ETTİM
NUN HARFİNDEKİ NÛRDA
CEMÂLİ NİŞÂN ETTİM

BOYUN KESİP POSTUMA
SECDE EDİP DOSTUMA
KASTIM ODUR NEFSİME
NEFSİMİ KURBÂN ETTİM

HALVETTEYİM ERENLER
KEMÂLÎ'Yİ SEVENLER
GEÇER NEFSİNDEN ERLER
CEMÂLİNİ GÖRENLER

NİYÂZİYİM SULTÂNIM
BİN YERDE BİNBİR ÂHIM
KEMÂLİ'YE MİHMÂNIM
CEMÂLİNE HAYRÂNIM

Rast İlâhi

Lâ Aynasında Gördüm İllâyı

Güfte ve Beste: Lütfi Filiz

Sengin Semâî

LÂ AYNASINDA GÖRDÜM İLLÂ'YI
DOSTTAN ÖĞRENDİM AŞKI, SEVDÂYI
SEVGİYLE DOLDU GÖNÜL SARAYI

BEN DOSTU SEVDİM, DOSTUM DA BENİ
FEDÂ KILMIŞIM CÂN İLE TENİ

ÂŞIK OLANIN YANMAKTIR KÂRI
DURMAZ, KAN AĞLAR HEP ZÂRI ZÂRI
NERDE BULUNSA GÖNLÜNDE YÂRİ

BEN DOSTU SEVDİM, DOSTUM DA BENİ
FEDÂ KILMIŞIM CÂN İLE TENİ

DOST DİLDE İKEN BU HASRET NEDEN
VOLKANA DÖNDÜ GAYRI BU BEDEN
ŞÜPHESİZ SENİN BU CAN İLE TEN

BEN DOSTU SEVDİM, DOSTUM DA BENİ
FEDÂ KILMIŞIM CÂN İLE TENİ

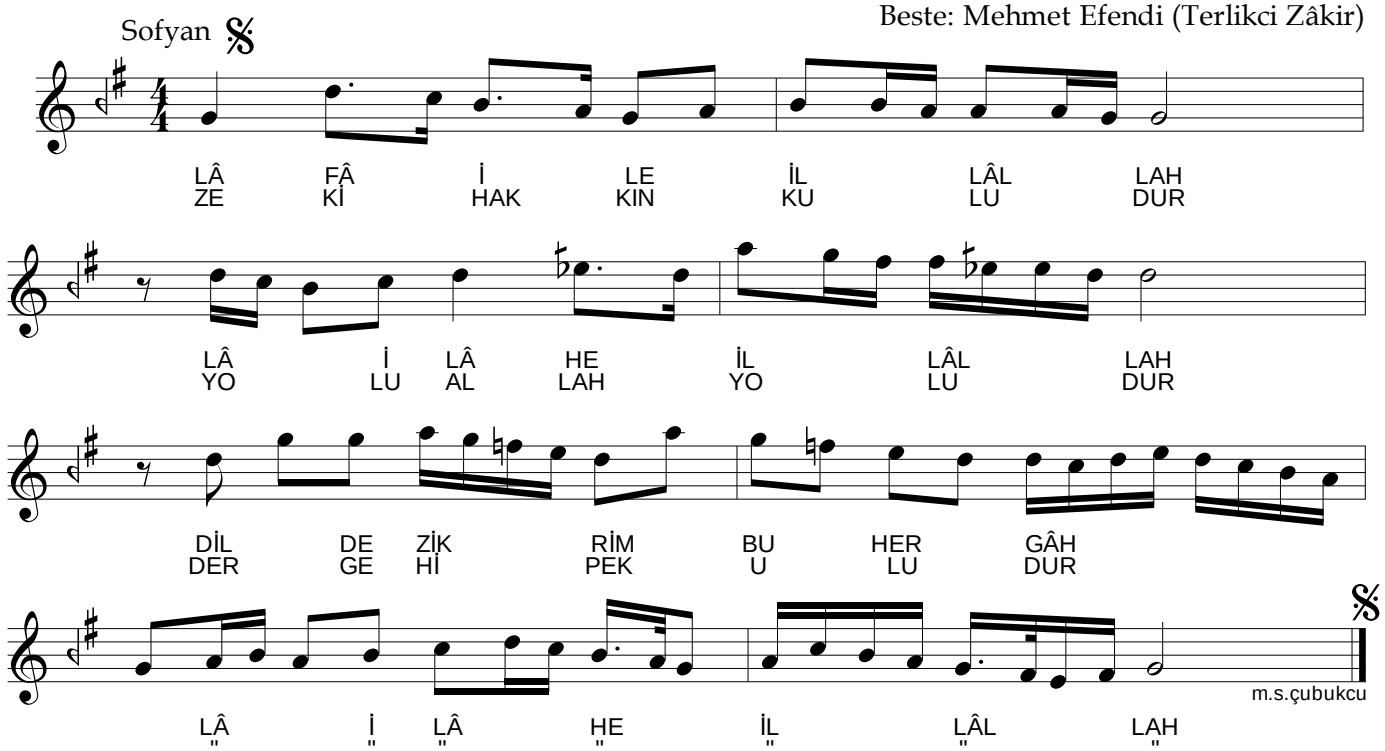
HER NEYE BAKSAM SENİ GÖRÜRÜM
SEMT-İ VEFÂYA AŞKLA YÜRÜRÜM
FÂNÎ BU İLDEN DOSTA MÜRÛRUM

BEN DOSTU SEVDİM, DOSTUM DA BENİ
FEDÂ KILMIŞIM CÂN İLE TENİ

Ârâm-ı Can İlâhi

Lâ Fâile İllâllah

Güfte: Zâkir Âsım Efendi
Beste: Mehmet Efendi (Terlikci Zâkir)

LÂ FÂİLE İLLÂLLAH
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
DİLDE ZİKRİM BU HER GÂH
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

RUHLERİN GÜL MİHR Ü MÂH
KAŞLARINDIR KIBLEGÂH
EY MUAZZAM PÂDİŞAH
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

NÛR-İ ZÂT-I KİBRİYÂ
MENBÂ-I CÛD Ü SEHÂ
DERGEH-İ ŞÂH Ü GEDÂ
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

DERDE DERMAN SENDEDİR
LUTF Ü İHSAN SENDEDİR
SIRR-I KUR'AN SENDEDİR
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

ZEKİ HAKK'IN KULUDUR
YOLU ALLAH YOLUDUR
DERGEHİ PEK ULUDUR
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

Rehâvî İlâhi

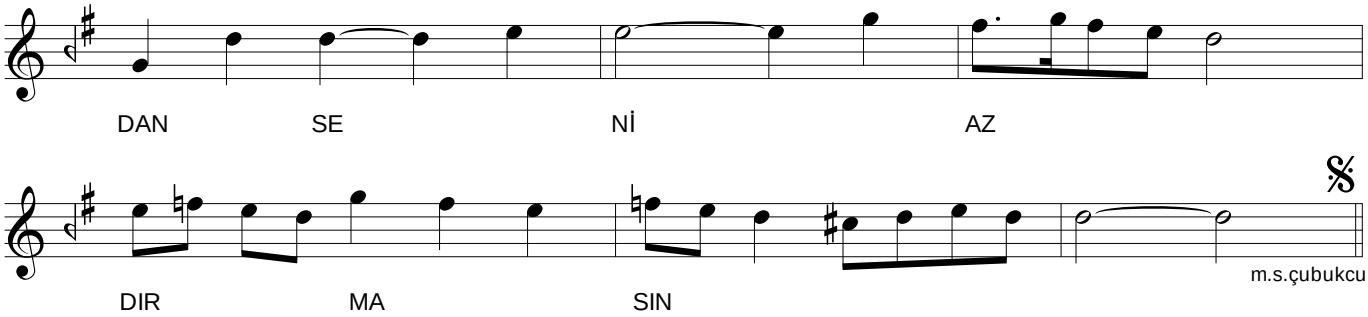
Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-Vefâdır Bî-Vefâ

Güfte: Hakkı
Beste: Zekâî Dede

Evsat

Mâil Olma Dünyâya Çün Bî-Vefâdır Bî-Vefâ

MÂİL OLMA DÜNYÂYA ÇÜN BÎ-VEFÂDIR BÎ-VEFÂ
MEKRİNE ALDANMA ZÎRÂ PÜR CEFÂDIR PÜR CEFÂ

REDDEDİP DÎV-İ HEVÂ YOLDAN SENİ AZDIRMASIN
İHTİRÂZ ET NEFSE UYMA PÜR HATÂDIR PÜR HATÂ

HAKKI-İ ŞÛRÎDEYİ ÂLÛDE KILDI AŞK-I YÂR
BİR ONULMAZ DERDE DÂİM MÜBTELÂDIR MÜBTELÂ

Rast İlâhi

Mâneviyat Bahçesinde Saf Saf Olmuş Dervişler

Güfte ve Beste: Aslan Hepgür

MÂNEVİYAT BAHÇESİNDE SAF SAF OLMUŞ DERVİŞLER
ZİKRULLAH'DA DÂİM OLUP MERTEBEYE ERMİŞLER

HEP BERÂBER ZİKREDELİM LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
İKİ CİHÂNIN SERVERİ MUHAMMED RESÛLULLAH

HAYYÜL KAYYÛM SÜBHÂNALLAH HÛ MEVLÂM HÛ
HANNAN ALLAH MENNÂN ALLAH HÛ MEVLÂM HÛ

CERRÂHÎDİR SULTÂNIMIZ HAMD Ü SENÂLAR OLSUN
KELİME İ TEVHÎD İLE KALBLERİMİZ NÛR DOLSUN

HEP BERÂBER ZİKREDELİM LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
İKİ CİHÂNIN SERVERİ MUHAMMED RESÛLULLAH

HAYYÜL KAYYÛM SÜBHÂNALLAH HÛ MEVLÂM HÛ
HANNAN ALLAH MENNÂN ALLAH HÛ MEVLÂM HÛ

Rast İlâhi

Mâye-i Rûh-i Mücessem Mâşukumsun Sen Benim

Devr-i Hindi

Güfte ve Beste: Lütfi Filiz

MÂYE-İ RÛH-İ MÜCESSEM MÂŞUKUMSUN SEN BENİM
SERMED-İ SIRR-I MÜKERREM MÂBUDUMSUN SEN BENİM
VEHLE-İ ULÂ'DA GÖRDÜM KURRET-İL-AYN AYNINI
ÂLEM-İ KEVN-İ ŞÜHÛDDA MAHBÛBUMSUN SEN BENİM

NOKTA-İ SÜVEYDÂ SIRR-I KALBİMSİN BENİM
HATT-I KUDRETLE HÜVEYDÂ NÛR-I AYNIMSIN BENİM
KÂBE-TÜL UŞŞAK VÜCÛDUN, ÇOK ŞÜKÜR ETTİM TAVAF
KIL BENİ ŞEYTÂN-I VASLIN RABB-İ İZZİMSİN BENİM

TAL'AT-I ŞEMS-İ MÜNÎRİM ŞEVK-İ ŞAHÎDİMSİN BENİM
MENBÂ-I FEYZİM, MUÎNİM, NÛR-I HADİMSİN BENİM
KENZ-İ MAHFİ'DEN N'OLA BU FÂNÎ'YE İHSÂN OLA
BEKLERİM BİR CUR'A SENDEN RÛHA SÂKÎMSİN BENİM

Rast İlâhi

Mecnûn Olana Duâ Gerekmez

Güfte: Rızâ Göver
Beste: Âmir Ateş

Sofyan

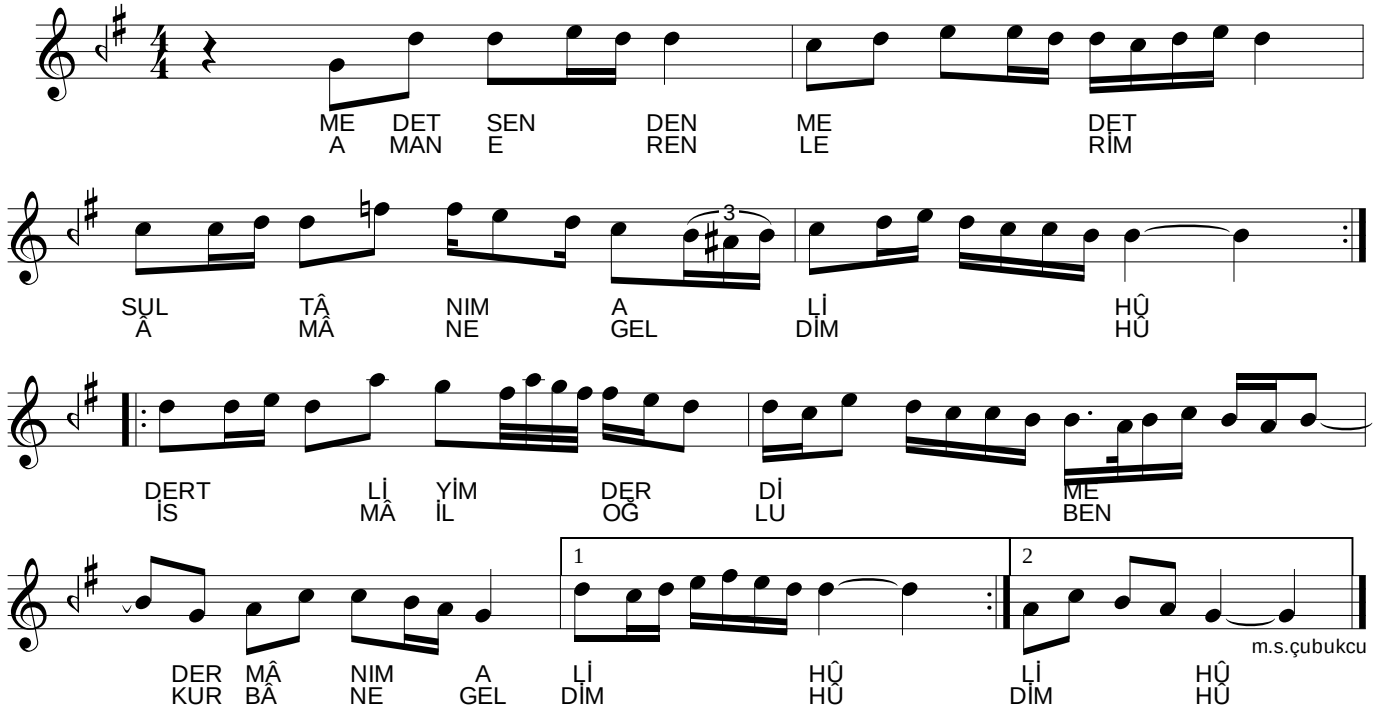
MECNÛN OLANA DUÂ GEREKMEZ
LEYLÂDAN GAYRI DEVÂ GEREKMEZ
TABİPLER ELBET DERMAN BULAMAZ
MEVLÂDAN GAYRI ŞİFÂ GEREKMEZ

Pençgâh Nefes

Medet Senden Medet Sultânım Ali Hû

Sofyan

Güfte: Derviş Tevfik

MEDET SENDEN MEDET SULTÂNİM ALİ HÛ
DERTLİYİM DERDİME DERMÂNIM ALİ HÛ

HER NE EMROLURSA FERMÂNE GELDİM HÛ
GÜLÜM GÜLİSTÂNIM SEYRÂNIM ALİ HÛ

AMAN ERENLERİM AMAN EL AMAN HÛ
YAKIYOR DERÛNE ÂTEŞ-İ SÛZAN HÛ

PERVÂNEYİM DOSTLAR ŞEM'ÂNE YANAR HÛ
GÜLÜM GÜLİSTÂNIM SEYRÂNIM ALİ HÛ

AŞIK TEVHİD KENDİ ÜRYÂN EYLEME HÛ
BU MAHZUN GÖĞSÜMÜ VİRÂN EYLEME HÛ

ERENLERE KARŞI İSYÂN EYLEME HÛ
GÜLÜM GÜLİSTÂNIM SEYRÂNIM ALİ HÛ

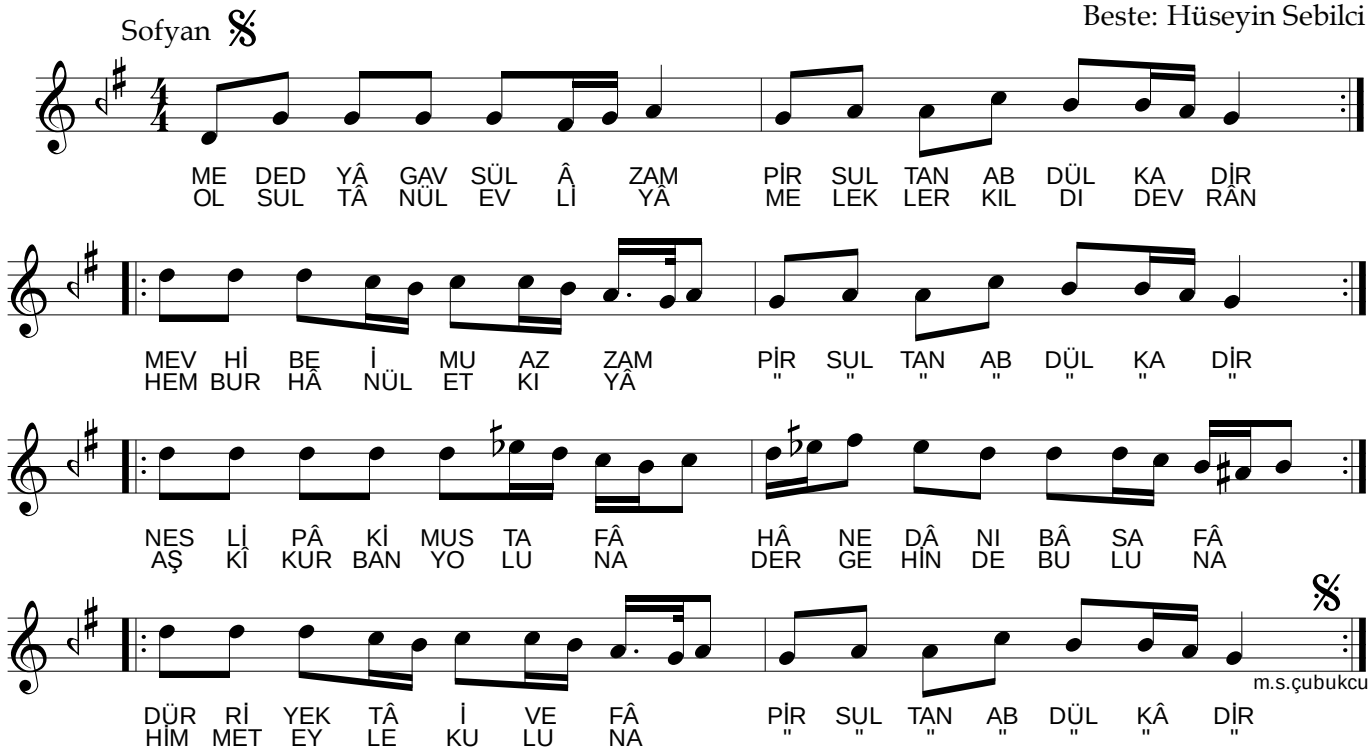
AMAN ERENLERİM ÂMÂNE GELDİM HÛ
İSMÂİL OĞLU BEN KURBÂNE GELDİM HÛ

*Arşivde yer alan eser nüshasında güftekâr ve bestekâr belirsizdir. Söz konusu eserin güftelerinin, Hüseynî makâmındaki bir nefeste Derviş Tevfik'e ait olduğu ifâde edilmiştir.

Rast İlâhi

Meded Yâ Gavsü'l-Âzam

Güfte: Muzaffer Ozak (Aşkî)
Beste: Hüseyin Sebilci

MEDED YÂ GAVSÜ'L-Â'ZAM
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR
MEVHİBE-İ MU'AZZAM
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

NESL-İ PÂK-İ MUSTAFÂ
HÂNEDÂN-I BÂ-SAFÂ
DÜRR-İ YEKTÂ-YI VEFÂ
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

OL SULTÂNÜ'L-EVLİYÂ
NÜKTEDÂNÜ'L-ASFİYÂ
HEM BÜRHÂNÜ'L-ETKIYÂ
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

MAZHAR-I SIRR-I HUDÂ
MEŞHER-İ FEYZ-İ 'ATÂ
MEŞ'AR-İ PÛŞ-İ HATÂ
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

İNS Ü CİN OLDU HAYRÂN
MELEKLER KILDI DEVRÂN
ARŞI EYLEDİ SEYRÂN
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

BERGÜZÂR-I MÜRTEZÂ
REHGÜZÂR-I MÜCTEBÂ
GÜLZAR-I ÂL-İ ABÂ
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

AŞKÎ KURBÂN YOLUNA
DERGEHİNDE BULUNA
HİMMET EYLE KULUNA
PÎR SULTÂN ABDÜLKÂDİR

Rast İlâhi

Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre

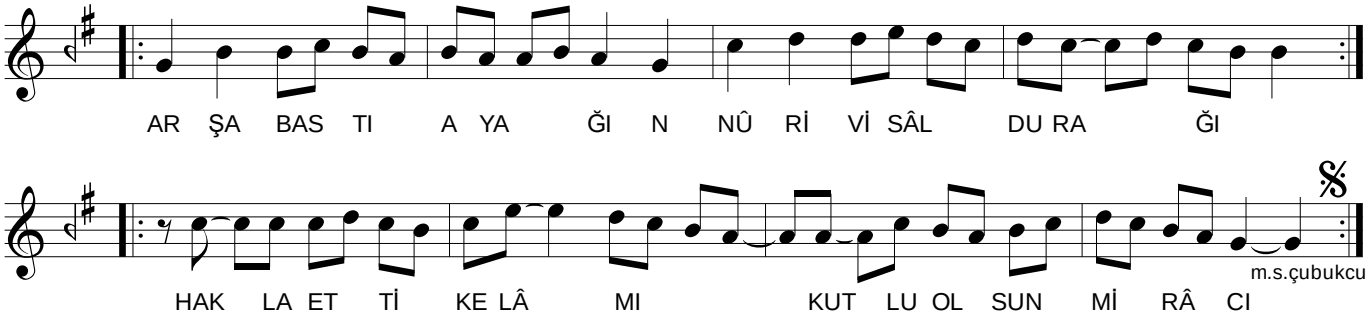
Güfte: Aziz Mahmut Hüdâyî

Beste: Aslan Hepgür

Sofyan

Medhini Oku Yâre Koymaya Seni Nâre

MEDHİNİ OKU YÂRE
KOYMAYA SENİ NÂRE
HER KİM SALAVAT VERE
DOĞRU CENNET GİRE

DOĞDU KÂBEDE AHMED
HAK RESÛLÜ MUHAMMED
GELDİ ÂLEME RAHMET
BULDU ÜMMETİ DEVLET

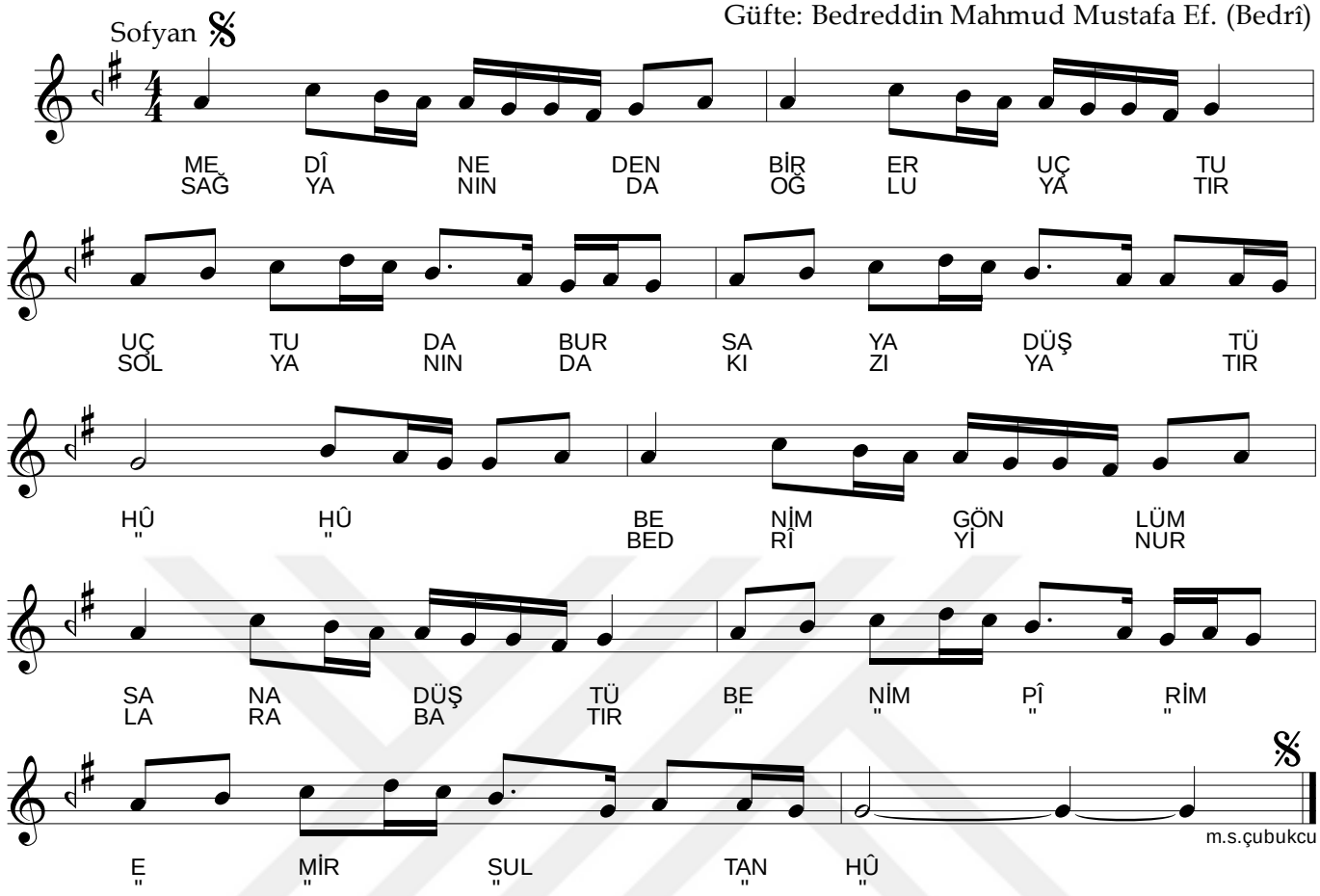
CÂNA CÂNAN YÂ HABÎB
AŞKIN ŞEVKÎN ET NASÎB
SEN BANA OLSAN TABÎB
Kİ BEN OLURUM NECÎB

ARŞA BASTI AYAĞI
NÛR-İ VİSÂL DURAĞI
HAKLA ETDİ KELÂMI
KUTLU OLSUN MİRÂCI

Hoş Âver İlâhi

Medîne'den Bir Er Uçtu

Güfte: Bedreddin Mahmud Mustafa Ef. (Bedrî)

MEDÎNE'DEN BİR ER UÇTU
UÇTU DA BURSA'YA DÜŞTÜ
BENİM GÖNLÜM SANA DÜŞTÜ
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

EMİR SULTAN BİR ULUDUR
İÇİ MELEKLER DOLUDUR
O DA MEVLÂ'NIN KULUDUR
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

TÜRBESİNİN ÖNÜ GÜLLER
ÇAĞRIŞIP ÖTER BÜLBÜLLER
SANA EMİR SULTAN DERLER
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

GELİN TÜRBEYE VARALIM
HÂCET NAMAZIN KILALIM
HAYIR DUÂSIN ALALIM
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

CUMA GÜN TÜRBEYE VARDIM
EŞİĞİNE YÜZLER SÜRDÜM
GÜYÂ Kİ CENNETE GİRDİM
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

BAŞ UCU SERVİ AĞACI
BAŞINDA PEYGAMBER TÂCI
SANA VARAN OLUR HACI
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

TEKKESİNİN ÖNÜ SOFA
SOFADA SÜRERLER SAFÂ
CEDDİ MUHAMMED MUSTAFÂ
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

EMİR SULTAN BİR KİŞİDİR
AK SAKALLI PÎR KİŞİDİR
ENBİYÂNIN SIRDAŞIDIR
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

SAĞ YANINDA OĞLU YATIR
SOL YANINDA KIZI YATIR
BEDRİ'Yİ NURLARA BATIR
BENİM PÎRİM EMİR SULTAN

Pençgâh İlâhi

Menem Garîbin Ey Âşinâyız

Güfte: Dârendeli Osman Hulûsi Ef.

Beste: Ahmet Hatipoğlu

Sofyan

m.s.çubukcu

Rast İlâhi

Men Şudem Bende'i Rûmî'i Hakîkat Gû

Güfte: Nedim Ökmen
Beste: İsmail Baha Sürelsan

Düyek+Semâî+Yürük Semâî

Men Şûdem Bende'i Rûmî'i Hakîkat Gû

Sazkâr İlâhi

Merhabâ Ey Nûr-i Yezdân Merhabâ

Devr-i Hindi

Beste: İzeddin Hümâyi Bey

MERHABÂ EY NÛR-İ YEZDÂN MERHABÂ
MERHABÂ EY ŞEHRİ GUFRÂN MERHABÂ
EYLEDİN TEŞRÎFÜ İNSAN MERHABÂ
MERHABÂ ŞEHR-İ RAMAZAN MERHABÂ

Rast-Uşşak İlâhi

(Ramazân-ı Şerîf İlâhisi)

Merhabâ yâ Merhabâ Sad Merhabâ yâ Merhabâ

Devr-i Hindi

Beste: Hâfız Kemal Tezergil

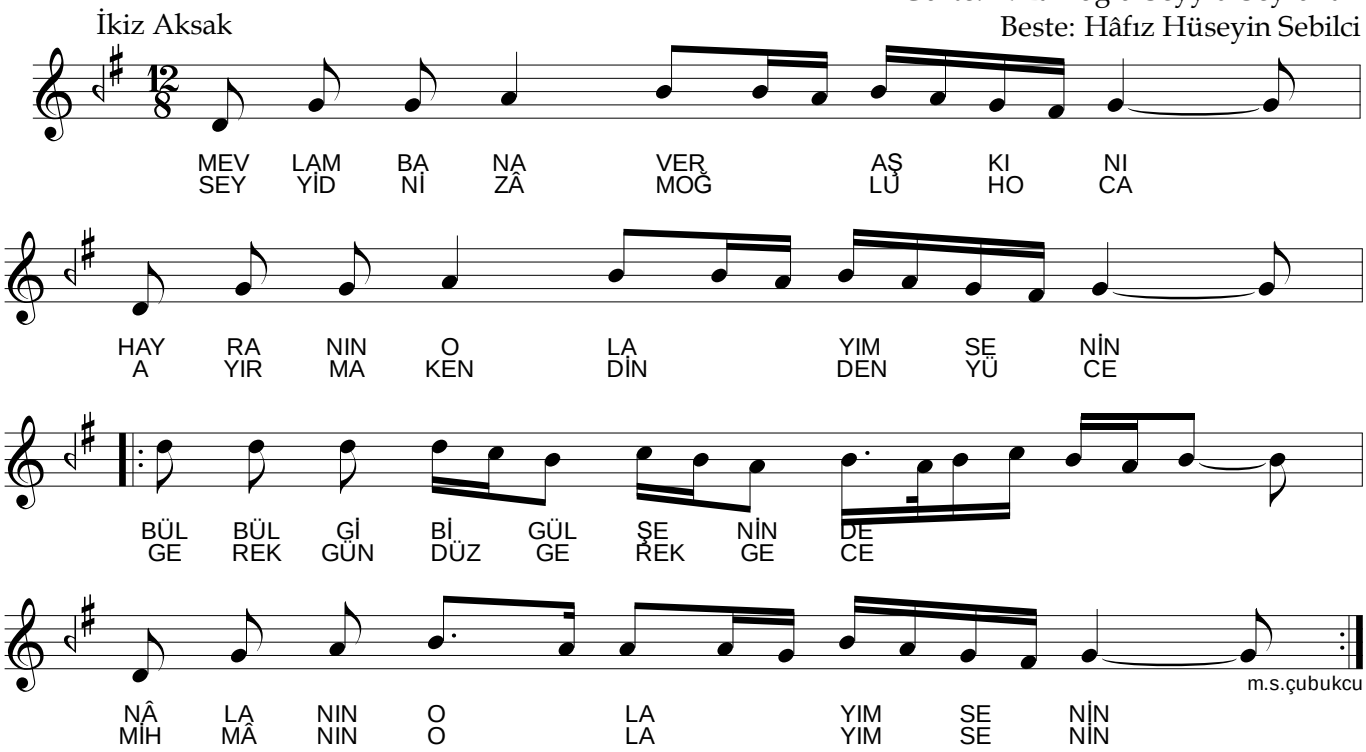

MERHABÂ YÂ MERHABÂ SAD MERHABÂ YÂ MERHABÂ
KIL KUDÛMÜ LÂ MÜŞERREF KULLARINDA PÜR-HATÂ
ŞEHR-İ GUFRÂN LUTF-U İHSÂNIN BİZE BAREK-LENÂ
RABBENÂ YÂ RABBENÂ VAĞFİR-LENÂ VERHAM-LENÂ

Rast İlâhi

Mevlam Bana Ver Aşkını

Güfte: Nizamoğlu Seyyid Seyfullah
Beste: Hâfız Hüseyin Sebilci

MEVLÂM VER AŞKINI BANA HAYRÂNIN OLAYIM SENİN
BÜLBÜL GİBİ GÜLŞENİNDE NÂLÂNIN OLAYIM SENİN

YANDIR BENİ YANDIR BENİ AŞK MEYİNE KANDIR BENİ
SARHOŞ EDÜP DÖNDÜR BENİ MESTÂNIN OLAYIM SENİN

MANSÛR'UM AŞKIN DÂRINA MAZHAR OLUP DÎDÂRINA
ŞEM'-İ CEMÂLİN NÂRINA SÛZÂNIN OLAYIM SENİN

AL BENDE BENLİK KALMASIN KİMSELER HÂLİM BİLMESİN
NÂM U NİŞÂNIM KALMASIN PİNHÂNIM OLAYIM SENİN

BU CÂN KUŞUN SANA UÇUR AŞK MEYİNDEN BANA İÇİR
BU TÂC U HIRKADAN GEÇİR URYÂNIN OLAYIM SENİN

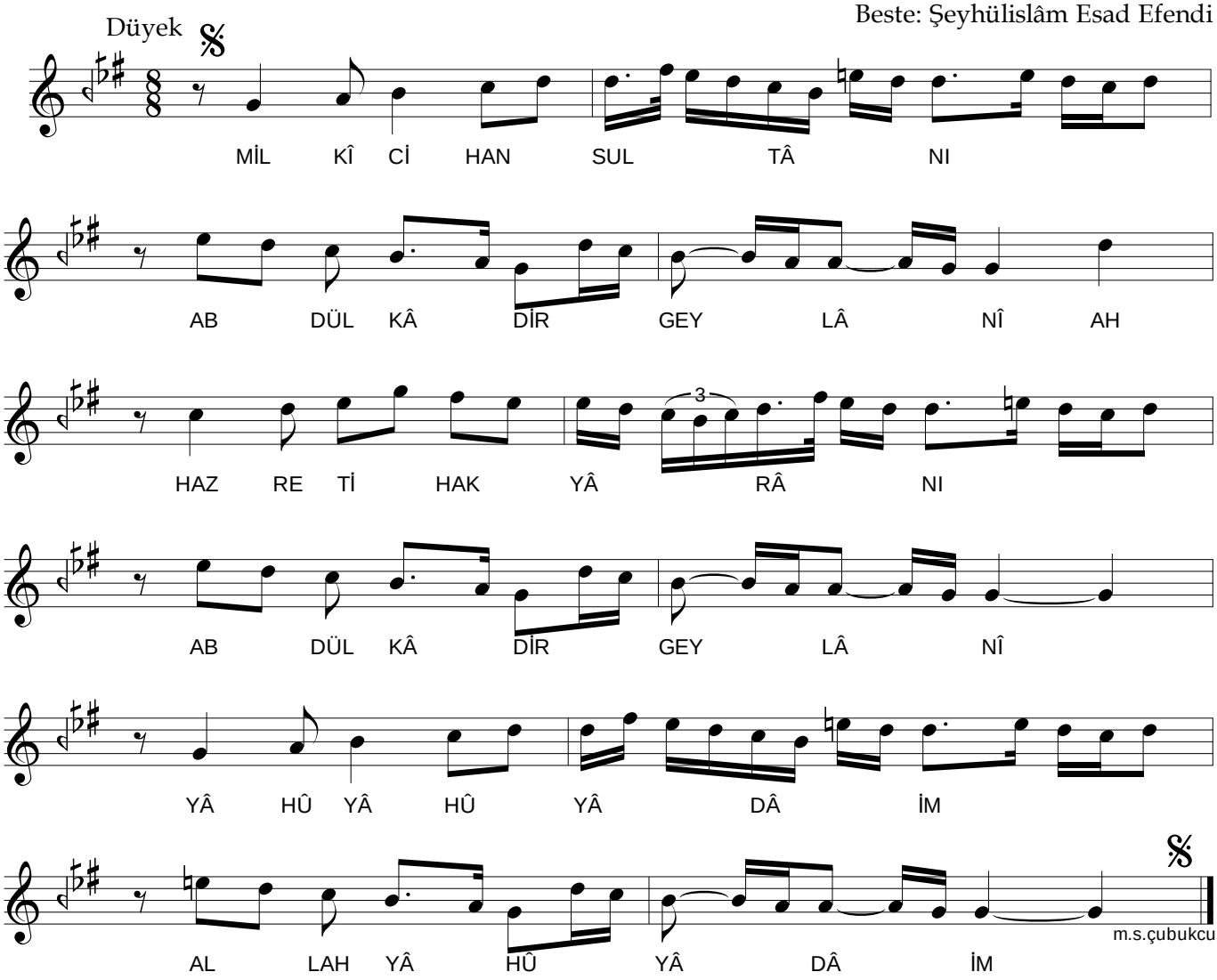
VASLEYLE YÂRİ YÂRİNE KOMA BU GÜNÜ YARINA
YAK BENİ AŞKIN NÂRINA BÜRYÂNIN OLAYIM SENİN

SEYYİD NİZÂMOĞLU HOCAM AYIRMA KENDİNDEN YÜCEM
EĞER GÜNDÜZ EĞER GECEM MİHMÂNIN OLAYIM SENİN

Sûzinak İlâhi

Milk-i Cihân Sultânı

Güfte: Şevkî
Beste: Şeyhülislâm Esad Efendi

MİLK-İ CİHÂN SULTÂNI
ABDÜLKADİR GEYLÂNÎ
HAZRETİ HAK YÂRÂNI
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ

TAL'ATİYLE NÛR EDER
VASIL-I SÜRUR EDER
CÜMLE GAMDAN DAR EDER
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ

GEL SEN DE OL HALKA-BEND
KİM OLASIN SER-BÜLEND
İHVET-İ ŞAH NAKŞİBEND
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ

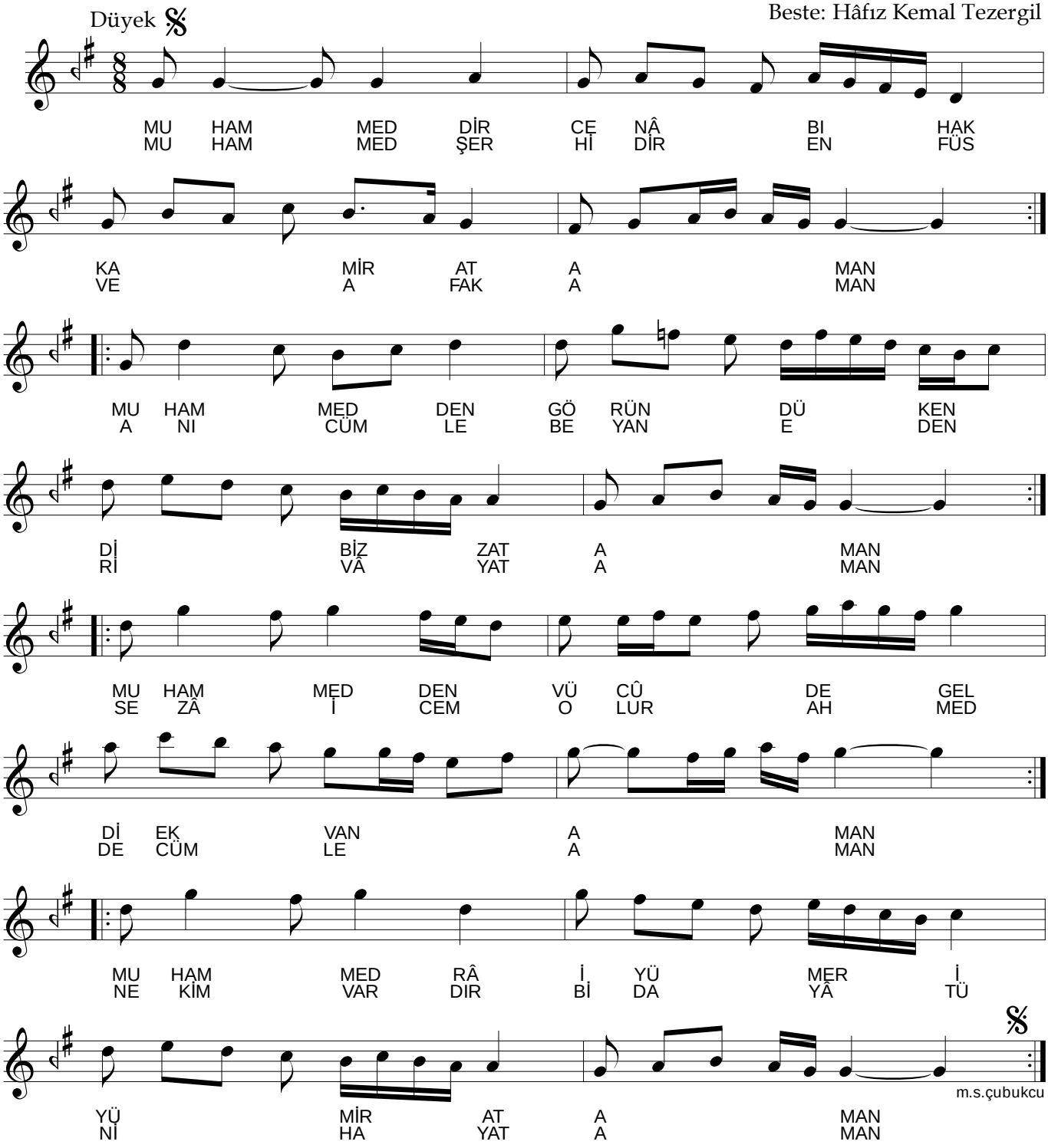
GIBTA EDER DERVİŞÂN
OLDUĞU'ÇÜN BENDEGÂN
MENBÂ'-İ DARÜ'L-EMÂN
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ

DİLLER MEDHİNİ EDER
ŞEVKİ İZİNİ YEDER
VASIL-I İLAH EDER
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ

Rast İlâhi

Muhammed'dir Cenâb-ı Hakk'a Mir'ât

Güfte: Sezâî
Beste: Hâfız Kemal Tezergil

MUHAMMED'DİR CEMÂL-İ HAKK'A MİR'ÂT
MUHAMMED'DEN GÖRÜNDÜ KENDİ BİZZAT

MUHAMMED'DEN VÜCÛDA GELDİ EKVÂN
MUHAMMED RÂÎ VÜ MER'Î VÜ MİR'ÂT

GÖRÜNDÜ ÇÜN SIFÂT-I BÎ-ÇÜN İKEN OL
NİCE DERK İDE DERRÂK ÂNI HEYHÂT

MUHAMMED ŞERHİDİR ENFÜS Ü ÂFÂK
ANI CÜMLE BEYÂN EYLER RİVÂYÂT

SEZAYÎ CEM' OLUR AHMED'DE CÜMLE
NE KİM VARDIR BİDÂYÂT Ü NİHÂYÂT

Rast İlâhi

Musâ'nın Tûr-i Hakk'ıçün

Nim Hafif

MÛ SÂ NIN TÛ Rİ HAK KI
İS RÂ FİL SÛ Rİ HAK KI

ÇÜN A MAN A MAN İL LÂL LAH HÛ HÛ
ÇÜN

YÂ HÛ YÂ HÛ MU HAM MED

NÛ Rİ HAK KI ÇÜN A MAN A MAN

İL LÂL LAH HÛ HÛ YÂ HÛ YÂ

HÛ GÖS TER Bİ ZE

CE MÂ Lİ Nİ A MAN A MAN İL LÂL LAH

HÛ HÛ YÂ HÛ YÂ HÛ

m.s.çubukcu

Nim Hafif

MÛSA'NIN TÛR-İ HAKKI-ÇÜN
İSRÂFİL SÛR-İ HAKKI-ÇÜN
MUHAMMED NÛR-İ HAKI-ÇÜN
GÖSTER BİZE CEMÂLİNİ

Rast İlâhi

Mü'minin Kalbini Yuyup Arıtan

Güfte: Yûnus Emre

MÜ'MİNİN KALBİNİ YUYUP ARITAN
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR
AFVEDİP CEHENNEM NÂRIN KURUTAN
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR

İHLAS İLE DESE BUNU BİR ZÂKİR
YUNURYÜNÜR GÜNÂHINDAN HEM OLUR TÂHİR
CENNET'TE BÜLBÜLLER HEP BUNU OKUR
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR

CENNET'TE SEYRETTİM BEN O BÜLBÜLÜ
BÜLBÜL İHLÂS İLE BEKLER OL GÜLÜ
CEHENNEM'DEN AZÂD EDEN HER KULU
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR

EĞER ZÂHİR EĞER BÂTIN HER TENDE
OL KUL SEVGİLİDİR HAK HAZRETİNDE
ERENLER EVLİYÂLAR SOHBETİNDE
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR

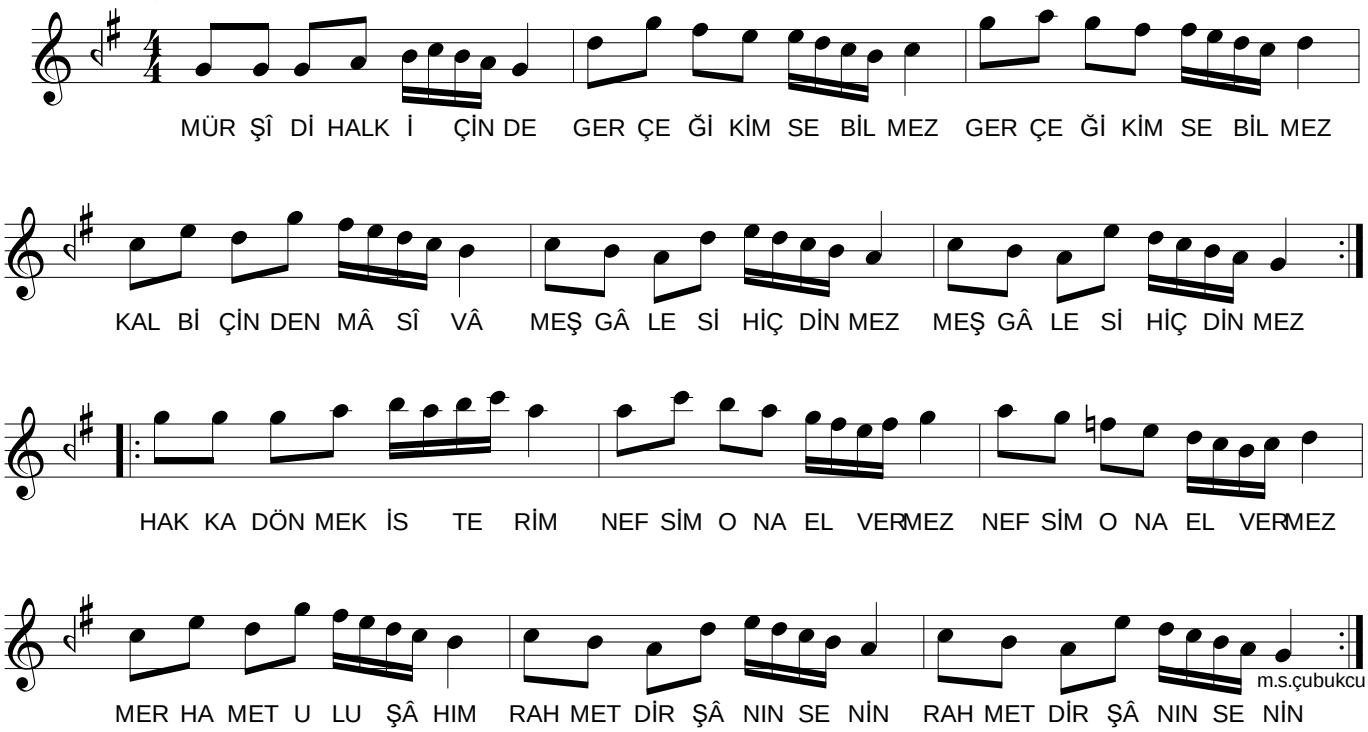
YÛNUS İDER ALLAH CÜMLEDEN ULU
FARZ İLE SÜNNETİ TUTANDIR KULU
CENNET'İN ÜST EŞİĞİNDE YAZILI
LÂ İLÂHEİLLÂLLAH'DIR YA NEDİR

Rast İlâhi

Mürşîdim Halk İçinde Gerçeği Kimse Bilmez

Güfte: H. Tevfik Çapacıoğlu
Beste: Dursun Çakmak

Sofyan

MÜRŞÎDİM HALK İÇİNDE GERÇEĞİ KİMSE BİLMEZ
KALBİ İÇİNDEN MÂSİVÂ MEŞGÂLESİ HİÇ DİNMEZ
HAKK'A DÖNMEK İSTERİM NEFSİM ONA EL VERMEZ
MERHAMET ULU ŞÂHIM RAHMETDİR ŞÂNIN SENİN

RABB'İM BİZE BU YURDU YAPMADAN AH SÖYLEME
NEFİS DÜNYÂ ŞEYTÂNIN SAKIN EMRİN DİNLEME
AĞYAR İLE ÜLFETİ KESÜN SİYYET EYLEME
MERHAMET ULU ŞÂHIM RAHMETDİR ŞÂNIN SENİN

KALBİNİ ÎMÂR EYLE YOKSA ONA NÛR İNMEZ
GÖNÜL MÂ'MÛR OLMADAN ORAYA SULTAN GİRMEZ
SULTAN DA GELMEYİNCE IZDIRAPLAR HİÇ DİNMEZ
MERHAMET ULU ŞÂHIM RAHMETDİR ŞÂNIN SENİN

ALLAH KELÂMI DİNLE, MÜ'MİNİN KALBİNDEYİM
DÜNYÂLARA SIĞMAYAN DARACIK GÖNÜLLERDEYİM
GÖNÜLDEN GEÇENLERİ İLMİMLE BİLMEKTEYİM
MERHAMET ULU ŞÂHIM RAHMETDİR ŞÂNIN SENİN

TEVFİK SANA ÖĞÜDÜM SEV YÜREKTEN RASÛLÜ
SEVGİN YÜCE OLURSA BULURSUN SEN KABÛLÜ
BU ÎMAN MES'ELESİ YOKTUR BUNUN ZUHÛLÜ
MERHAMET ULU ŞÂHIM RAHMETDİR ŞÂNIN SENİN

Rast İlâhi

Nedir Derdin Senin Bu Mâtemin Ne

Güfte: Şeyh Şâkir Ef.
Beste: Bursalı Duhânî Şerif

Düyek

m.s.çubukcu

Rast-Nikriz İlâhi

Nefsini Bilsen Rabbini Bulsan

Güfte: Safer Dal
Beste: Nizâmeddin Yıldırım

NEFSİNİ BİLSEN RABBİNİ BULSAN
RIZÂDA OLSAN VARIRSIN HAKK'A

DİLİNDE ESMÂ KALBİNDE MEVLÂ
SÖZÜNDE VEFÂ VARIRSIN HAKK'A

TA'AT'DA SEFÂ HİZMETTE CEFÂ
GÜVENME HALKA VARIRSIN HAKK'A

MÂSİDEN VÛDÛ NAMAZDA HÛDÛ
GÖZÜNDE TÛLÛ VARIRSIN HAKK'A

MALINI TERKET RAHATI TERKET
TERKÎDE TERKET VARIRSIN HAKK'A

İLMİNLE ÂMİL ÎMANDA KÂMİL
KULLUKTA MELÛL VARIRSIN HAKK'A

SAFÂ-İ RÛHÎ MEVLÂ'NIN AŞKI
HAK İNÂYETİ VARIRSIN HAKK'A

DERVİŞİN ZİKRİ MEVLÂ'DIR FİKRİ
VEYSEL MİSÂLİ VARIRSIN HAKK'A

GÖZLERİN HAYRAN SÎNENSE SÛZAN
CİĞERİN BÜRYÂN VARIRSIN HAKK'A

AH U EFGÂNIN ZÂR U GİRYÂNIN
YUSUFSA CÂNIN VARIRSIN HAKK'A

GÜLZÂR-I VAHDET DELİL İNÂYET
GELİR HİDÂYET VARIRSIN HAKK'A

ÜLFETİ SOHBET CEMÂLİ RAHMET
BAHRİ HAKÎKAT VARIRSIN HAKK'A

ÂŞIK-I CÂNÂN SULTÂN-I CİHÂN
MUHİBBÎ NİHÂN VARIRSIN HAKK'A

Rast İlâhi

Neye Beyhûde Emekler

Güfte: Kenan Rifâî
Beste: İzzeddin Hümâyi Elçioğlu

NEYE BEYHÛDE EMEKLER, NEYE BU SA'Y Ü EMEL,
GELİR ELBET BAŞINA HER NE İSE HÜKM-İ EZEL

GEÇEMEZ MÜRG-İ SAÂDET ELE DÜNYA DA MUHÂL,
ÇALIŞIRSIN GECE GÜNDÜZ TUTULUR MU BU HAYÂL

DEDİ "LÂ RÂHATE Fİ'D-DÜNYÂ" HABÎB-İ MÜTEÂL,
BUNA KARŞI NE GÜLÜNÇ NE ABES OLMAZ MI MAKAL

GEÇİYOR CÜMLE GELENLER, YİNE BİR BİR GİDİYOR,
KİMİ DEVRAN BU CİHETTEN ACEB ÂZÂD EDİYOR

DEME GELDİM GELELİ ÇEKMEDEYİM BEN ELEMİ,
GELE BİR GÜN Kİ TAHASSÜRLE ARARSIN BU DEMİ

NELER OLDU NAZAR ET GEÇMİŞE, BAK SEN RUSÜLE,
YÂ HABÎB'İNE HÜDÂ'NIN NELER ETTİ HAZELE

DÜŞÜN EVLÂD-I RESÛL'E NELER OLDU NE HELE,
AMAN ALLAH NE YAMAN VÂK'Â-İ DİL-SÛZ, NE ÇİLE

NİCE MÂSÛM O GÜN AL KANLARA GARK OLMUŞ İDİ,
BİR İÇİM SU DİYEREK ÂH YANARAK GİTMİŞ İDİ

BAKIVER ONLARA BİR NEFSİNE GÖR KIYMETİNİ,
DÜŞÜN HEM ONLARA NİSPET NE İMİŞ HİMMETİNİ

SENİN ÂH OF DEDİĞİN ÇEKTİĞİN ÂLÂM Ü CEFÂ,
UFACIK KATRE DEĞİL Mİ BUNA KARŞI ACABÂ

İDEGÖR NEFSİNE KEN'AN ESEF Ü GAMM Ü KEDER,
BUNA DÜNYA DEDİLER, BÖYLE GELİR BÖYLE GİDER

Rast İlâhi

Neyleyeyim Dünyâyı Bana Allâhım Gerek

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâyî

Beste: Âmir Ateş

NEYLEYEYİM DÜNYÂYI, BANA ALLAH'IM GEREK
GEREKMEZ MÂSİVÂYI, BANA SULTÂN'IM GEREK

EHL-İ DÜNYÂ DÜNYÂDA, EHL-İ UKBÂ UKBÂDA
HER BİRİ BİR SEVDÂDA, BANA ALLAH'IM GEREK

DERDLİ DERMÂNIN İSTER, KULLAR SULTÂNIN İSTER
ÂŞIK CÂNÂNIN İSTER, BANA SÜBHÂN'IM GEREK

FÂNÎ DEVLET GEREKMEZ, TÜRLÜ ZİYNET GEREKMEZ
HAK'SIZ CENNET GEREKMEZ, BANA ALLAH'IM GEREK

MECNÛN İSTER LEYLÂ'YI, VÂMIK ÖZLER AZRÂ'YI
N'İDEM GAYRI SEVDÂYI, BANA ALLAH'IM GEREK

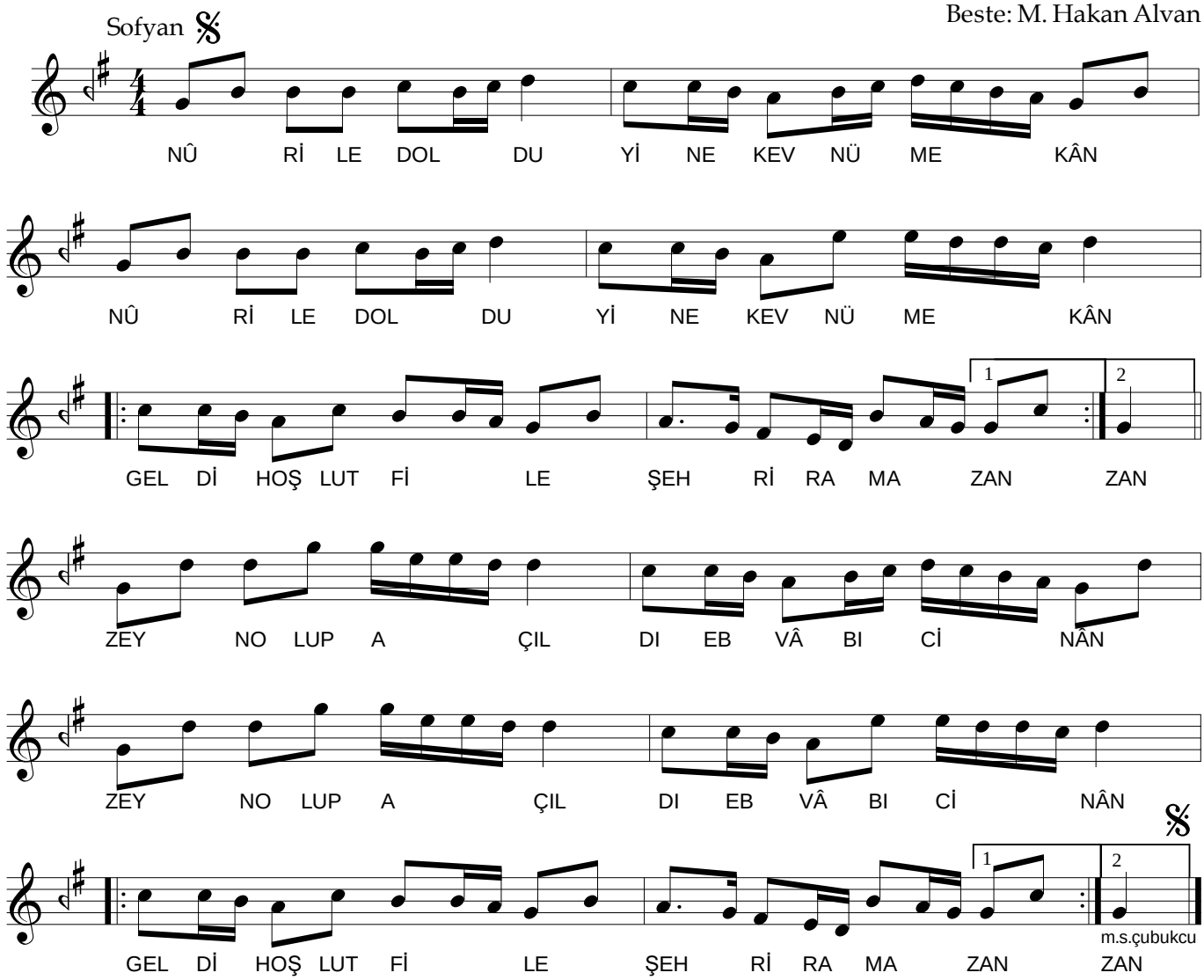
BÜLBÜL GÜLE KARŞI ZÂR, PERVÂNEYİ YAKMIŞ NÂR
HER KULUN BİR DERDİ VAR, BANA ALLAH'IM GEREK

BEYHÛDE HEVÂYI KO, HAKK'I BULA GÖR YÂ HÛ
HÜDÂYÎ'NİN SÖZÜ BU, BANA ALLAH'IM GEREK

Sazkâr İlâhi

Nûr ile Doldu Yine Kevn ü Mekân

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâyî
Beste: M. Hakan Alvan

NÛR İLE DOLDU YİNE KEVN Ü MEKÂN
GELDİ HOŞ LUTF İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN
ZEYN OLUP AÇILDI EBVÂB-I CİNÂN
GELDİ HOŞ LUTF İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN

ANDA KUR'ÂN-I AZÎM ETDİ NÜZÛL
ŞEHR-İ RAHMET BUYURUR ANA RESÛL
TÂLİB-İ HAKK'A NASÎB OLA VUSÛL
GELDİ HOŞ LUTF İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN

ZİKR Ü TEHLÎLİ VÜ TESBÎHİ GÜZEL
HEM NAMÂZI VÜ TERÂVÎHİ GÜZEL
ZAV'-İ KANDÎL Ü MESÂBÎHİ GÜZEL
GELDİ HOŞ LUTF İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN

ŞER'-İ PÂKİ BAŞA HOŞ TÂC EDELİM
SÜNNET-İ AHMED'İ MİNHÂC EDELİM
ÂLEM-İ MA'NÂYA Mİ'RÂC EDELİM
GELDİ HOŞ LUTF İLE ŞEHR-İ RAMAZÂN

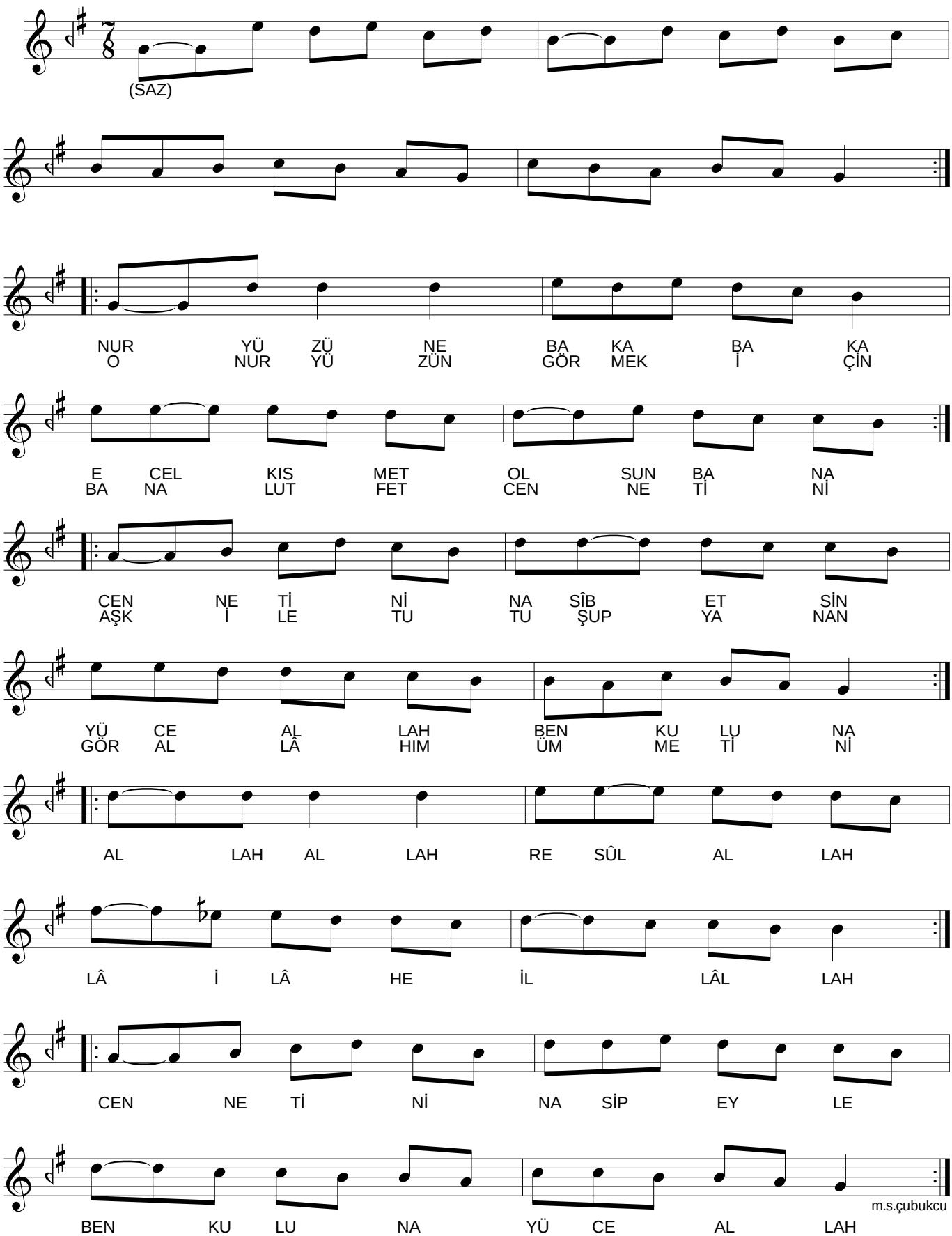
MÂSİVÂ HUBBUN ARADAN ÇIKAGÖR/SÜREGÖR
ZÂT-I BÎ-ÇÛNE HÜDÂYÎ EREGÖR
BEZM-İ VAHDETDE SAFÂLAR SÜREGÖR
GELDİ LUTF İLE MÜBÂREK RAMAZÂN

Pençgâh İlâhi

Nur Yüzüne Baka Baka Ecel Kısmet Olsun Bana
(Cennetini Nasip Etsin)

Devr-i Hindi

Güfte ve Beste: Câvit Deringöl

Rast Kıyam İlâhisi

Nurdan Süzülür Besmeleler

Güfte: Melek Hiç
Beste: Sabahattin Volkan (Rebâbî)

Sofyan

NURDAN SÜZÜLÜR BESMELELER BEZM-İ SEHERDE
MİHRÂBI KURAR PEMBE ŞAFAK RENKLERİ GÖKDE
KUR'ÂNI AÇIP BİR BİR OKUR MÜ'MİN-İ HİLKAT
ALLAH DİYEREK SECDE EDER İNS-Ü MELEK DE

YÂ RÂB BU NE ESRÂR-I İLÂHİ, BU NE KUDRET
AŞK SENDE BEKÂ SENDE, EZEL SENDE HAKÎKAT
SARDIKÇA BÜTÜN VARLIĞI MÂNÂ YÜCE HİKMET
ALLAH DİYEREK SECDE EDER İNS-Ü MELEK DE

Pençgâh İlâhi

O Mistik Havanı Kokladık Bugün

(Eyüp Sultan)

Güfte: N. Deniz Yaşar
Beste: Abidin Gerçeker

Sofyan

O MİSTİK HAVANI KOKLADIK BUGÜN
BİR HUZUR BİR SÜKÛN BULDU GÖNLÜMÜZ
GÖRKEMLİ TÜRBENDE ARADIK SENİ
ÇOK DERİN HİSLERLE DOLDU İÇİMİZ

AKLIM MÂNİ HÂLİMİ ANLATMAYA
UTANIRIM DERTLERİMİ SAYMAYA
BİR NEFESTE BİN ÂHI SOLUMAYA
MEDET EY SULTÂNIM BİZE YARDIM ET

MAKÂMINI KİM BEZEDİ SÜSLEDİ
HANGİ KUDRET SENİ ÖRTTÜ GİZLEDİ
ŞEHÂDET RÜTBESİYLE YALDIZLADI
MEDET YÂ SAHÂBİ BİZE YARDIM ET

EY VELÎ! MÂNEVÎ HUZÛRA KABÛL ET
HİMMETİNE ERİŞMİŞLERE DÂHİL ET
ARŞ-I ÂLÂYA GÖTÜR NİYÂZIMI
DERGÂH-I İZZETTE BİZE YARDIM ET

Rast İlâhi

Ol Benim Şâhımı Görmeye Kim Gider

Güfte: Pîr Sultan
Beste: Niyâzi Yetişken

OL BENİM ŞÂHIMI
GÖRMEĞE KİM GİDER
ZEVK İLE SAFÂSI
SÜRMEĞE KİM GİDER

ÂSÂSI ELİNDE
KEMERİ BELİNDE
HOCASI ÖNÜNDE
ÖLMEĞE KİM GİDER

ŞEHÎDİN KANINI
YUĞMAZLAR TENİNİ
HAK İÇİN CÂNINI
VERMEĞE KİM GİDER

İNCİDİR DİŞLERİ
KALEMDİR KAŞLARI
HAK İÇİN BAŞLARI
SERMEĞE KİM GİDER

ŞÂHIMIN ÖZÜNÜ
SEVERİM SÖZÜNÜ
GÜN GİBİ YÜZÜNÜ
GÖRMEĞE KİM GİDER

PİRSULTAN İLLERİ
IRAKTIR YOLLARI
BAHÇENDE GÜLLERİ
DERMEĞE KİM GİDER

Rast İlâhi

Oldum Elem-i Cürm ile Bî-Çâre İlâhi

Güfte: Zîver Paşa
Beste: Zeki Altun

OLDUM ELEM-İ CÜRM İLE BÎ-ÇÂRE İLÂHİ
SENSİN VERECEK MERHEMİ BÎ-MÂRE İLÂHİ

DERMÂNI HAZÎNENDE İKEN BAŞKA SUVERLE
MÜMKİN Mİ OLA DERD-İ DİLE ÇÂRE İLÂHİ

YANSIN DÎL Ü CÂN ATEŞ-İ AŞKINLA KÜL OLSUN
MAHŞERDE YÜZÜM GÖRMEYENLER KÂRE İLÂHİ

AL BENLİĞİMİ KAYDI SİVÂDAN BENİ KURTAR
TÂ VÂSIL OLAM RÜYET-İ DÎDÂRE İLÂHİ

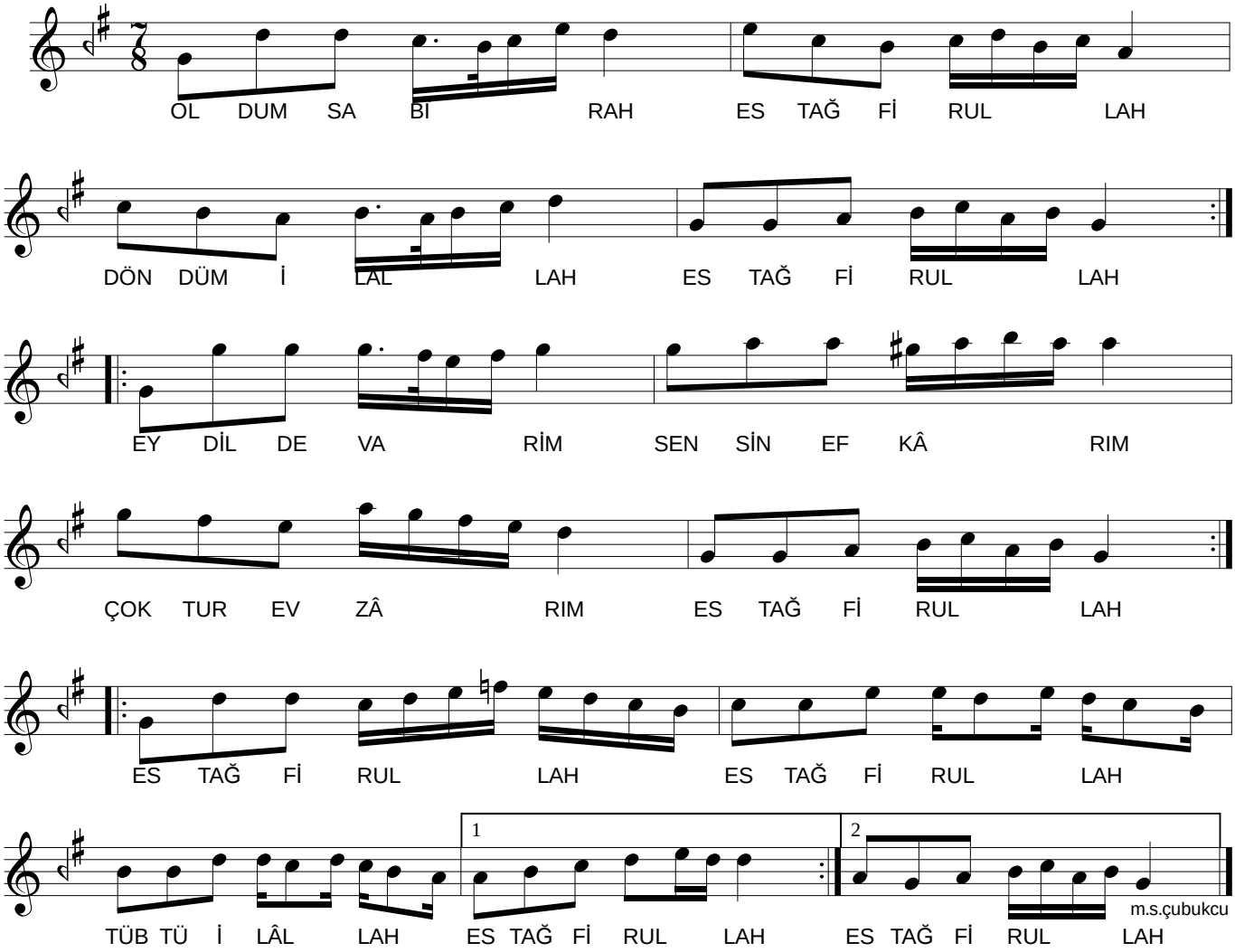
SEN İSTER İSEN KULLARINA MAĞFİRET ETMEK
DÛZAHDA DÖNER YERLERİ GÜLZÂRE İLÂHİ

Pençgâh İlâhi

Oldumsa Bî-râh Estağfirullah

Güfte: Şeyh Mehmed Aydî Ef.
Beste: Ahmet Yılmaz

Devr-i Hindî

OLDUMSA BÎRAH ESTAĞFİRULLAH
DÖNDÜM İLLÂLLAH ESTAĞFİRULLAH

VERGİL YÂ SÜBHÂN BİLDİM İSYÂNIM
DÖNDÜM SULTÂNIM ESTAĞFİRULLAH

CAN İÇRE CÂNIM BİLDİM İSYÂNIM
DÖNDÜM SULTÂNIM ESTAĞFİRULLAH

EY DİLDE VÂRİM SENSİN EFKÂRIM
ÇOKTUR EVZÂRIM ESTAĞFİRULLAH

DERGÂHINA YÜZ DÖNDERELİ BİZ
ETTİK ŞEBÂNRUZ ESTAĞFİRULLAH

AYDÎ KILAR AH ZULMETTE EYVÂH
RÛŞEN ET ALLAH ESTAĞFİRULLAH

ESTAĞFİRULLAH ESTAĞFİRULLAH
TÜBTÜ İLLÂLLAH ESTAĞFİRULLAH

Rast İlâhi

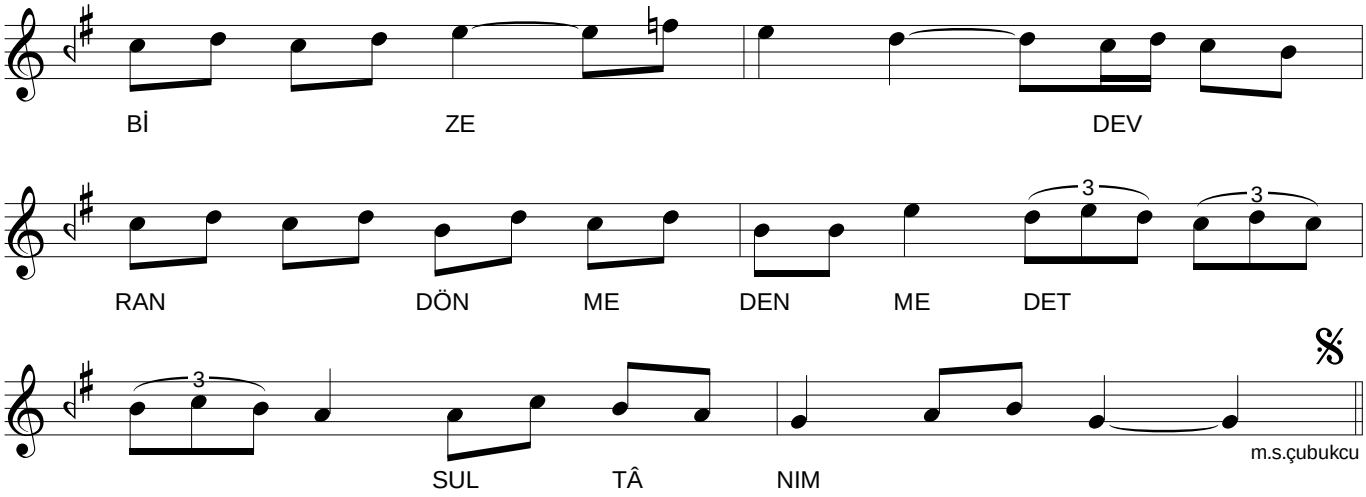
Ömür Bağçesinin Gülü Solmadan

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Küçük Ahmed Ağa

Sofyan

Ömür Bağçesinin Gülü Solmadan

ÖMÜR BAĞÇESİNİN GÜLÜ SOLMADAN
UYAN HEY GÖZLERİM GAFLETDEN UYAN
ECEL BİR GÜN BİZE DEVRAN DÖNMEDEN
UYAN HEY GÖZLERİM GAFLETDEN UYAN

DERVİŞ YÛNUS SÖYLER SÖZÜ TUTULMAZ
SENİN KUMAŞ BU İLLERDE SATILMAZ
BÖYLE YATMAK İLE HAKKÂ YETİLMEZ
UYAN HEY GÖZLERİM GAFLETDEN UYAN

Rast İlâhi

Pâyin Sadâsı Gelse de Sen Hic Gelmesen

Güfte: İsmail Hâmi Danişmend

Beste: Yavuz Yektâ

PÂYİM SADÂSI GELSE DE SEN HİÇ GELMESEN
MEN BEKLERİM KIYÂMETE DEK VUSLAT İSTEMEM
BULSAM İZİNLE SEMTİNİ OL SEMTE İRMESEM
AŞSAM ZAMÂNI HASRETİN ENCÂMI GELMEDEN

Sûzinak İlâhi

Pâyine Düştüm Dahîlek yâ İmâme'l Âşıkîn

Beste: Latif Ağa

Sofyan

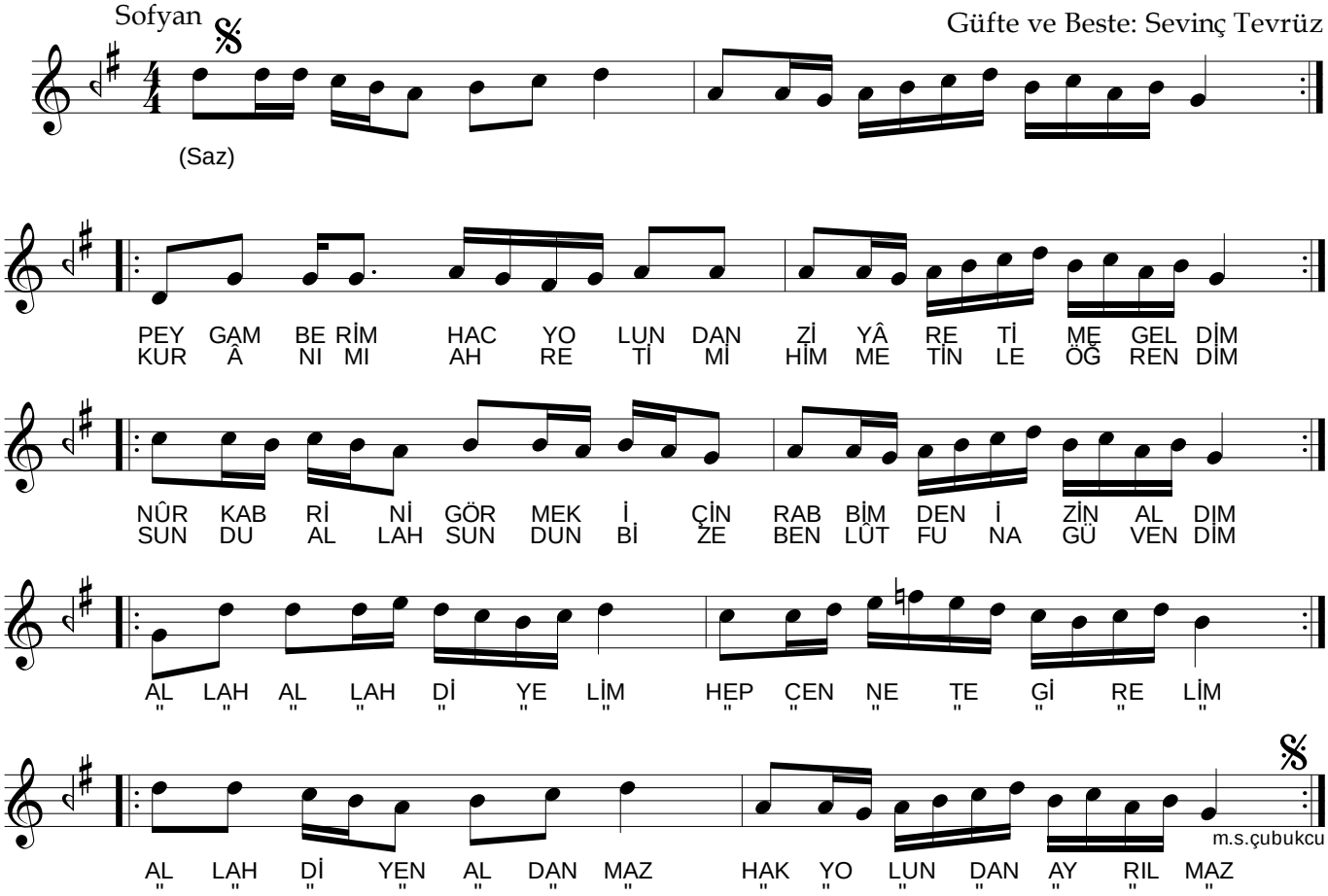
PÂYİNE DÜŞTÜM DAHÎLEK YÂL İMÂME'L ÂŞIKÎN
MÜCRİMİM KIL MERHAMET EY DESTGÎR-İ SÂLİKÎN
REDD-İ BÂB ETME SEVİNDİR YÂ GIYÂSE'L VÂSILÎN
EL-MEDED YÂ SEYYİD NESL-İ RESÛLİ'S SEKALEYN

Rast İlâhi

Peygamberim Hac Yolunda Ziyâretine Geldim

Sofyan

Güfte ve Beste: Sevinç Tevrüz

PEYGAMBERİM HAC YOLUNDAN ZİYÂRETİNE GELDİM
NÛR KABRİNİ GÖRMEK İÇİN RABB'İMDEN İZİN ALDIM
ALLAH ALLAH DİYELİM, HEP CENNETE GİRELİM
ALLAH DİYEN ALDANMAZ, HAK YOLUNDAN AYRILMAZ

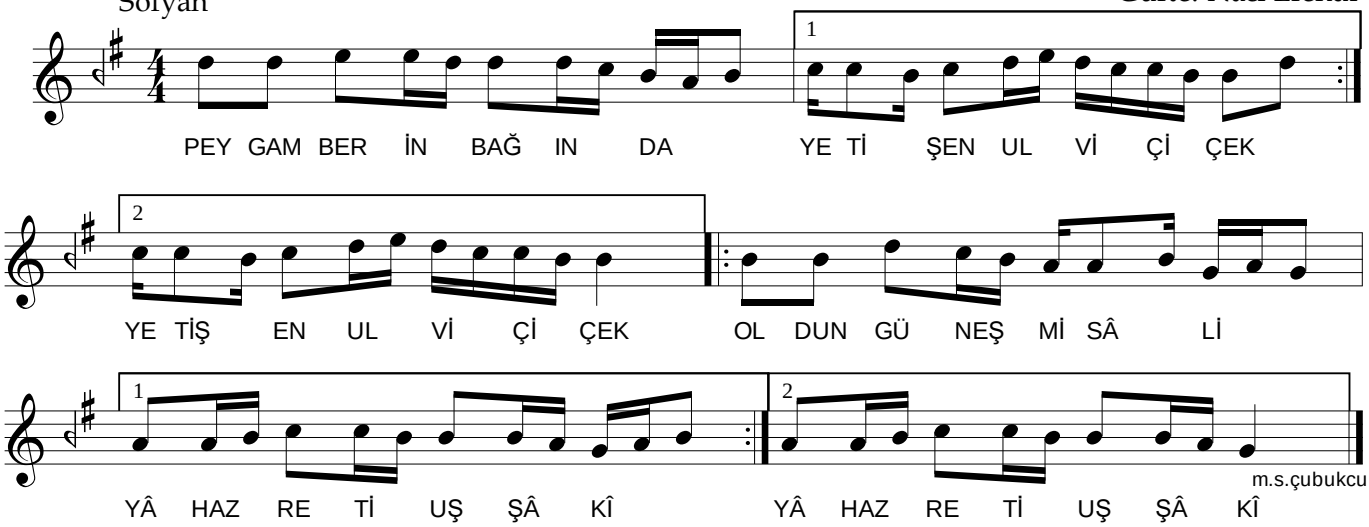
KUR'ÂN'IMI AHRETİMİ HİMMETİNLE ÖĞRENDİM
SUNDU ALLAH, SUNDUN BİZE BEN LÛTFUNA GÜVENDİM
ALLAH ALLAH DİYELİM, HEP CENNETE GİRELİM
ALLAH DİYEN ALDANMAZ, HAK YOLUNDAN AYRILMAZ

Sazkâr İlâhi

Peygamberin Bağında Yetişen Ulvî Çiçek

Sofyan

Güfte: Nâci Efendi

PEYGAMBERİN BAĞINDA
YETİŞEN ULVÎ ÇİÇEK
OLDUN GÜNEŞ VİSÂLİ
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

GAVSÜL ÂZAM PÎRİMİZ
HAYRÂNE MESTÂNEYİZ
AŞKINDAN PERVÂNEYİZ
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

PEK BÜYÜKTÜR MAKÂMIN
PEYGAMBER NESLİNDENSİN
VÂRİSİ ENBİYÂSIN
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

OL BAHÇEDE GÜLLERİN
ÖTÜŞÜR BÜLBÜLLERİN
AÇILMIŞ SÜNBÜLLERİN
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

EHLULLAH ÎMANISIN
ÂŞIKLAR SULTÂNISIN
DERVİŞLER REHBERİSİN
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

AÇILMIŞ NÛR KABRİN
GÜZEL KOKULAR GELDİ
ÇÜRÜMEMİŞ CESEDİN
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

AŞKİYLE GELDİM SANA
YÜZ SÜRDÜM DERGÂHINA
BİR NAZÂR EYLE BANA
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

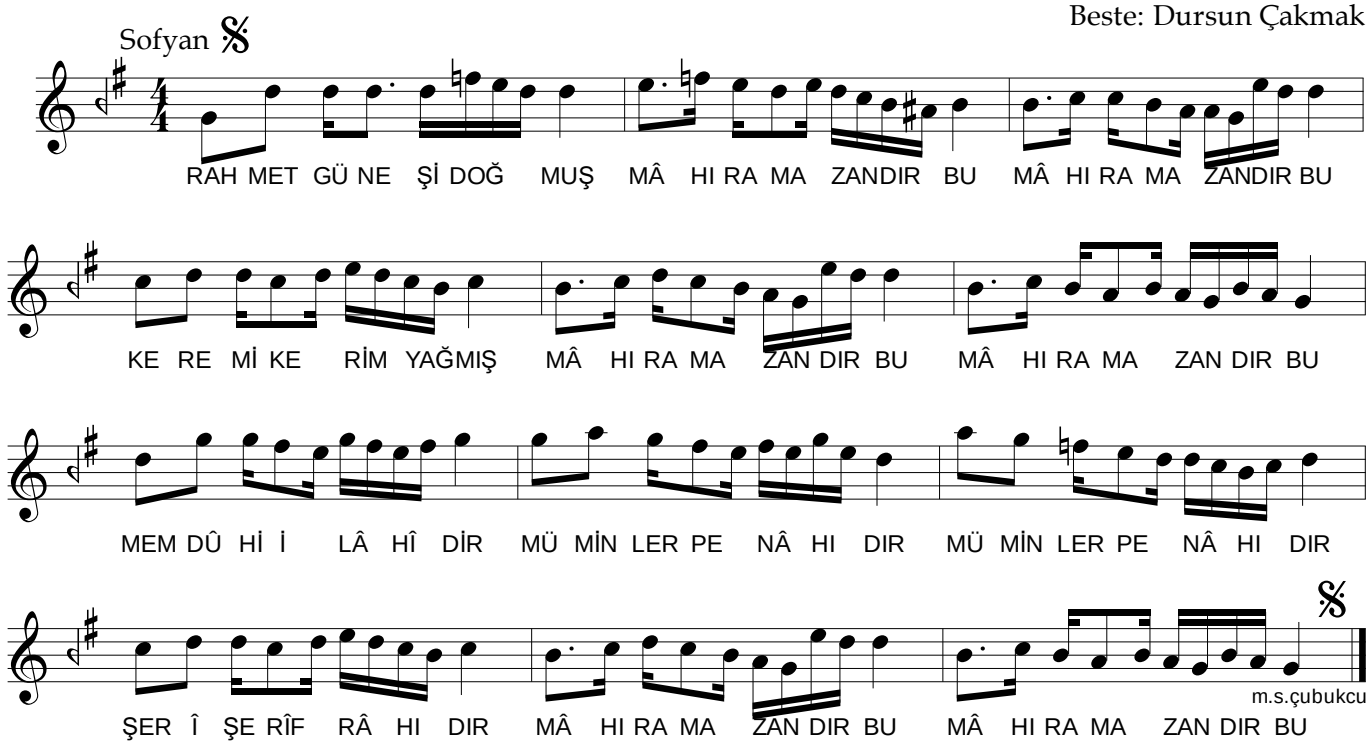
GÖTÜR CENÂB-I HAKK'A
MUHAMMED'E MUSTAFÂ'YA
HİMMETİNİ BEKLERİM
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

SENSİN VELÎLER ŞÂHI
ÂŞIKLAR PÂDİŞÂHI
SIDDIK NÂCİ HÂDİMİN
YÂ HAZRETİ UŞŞÂKÎ

Pençgâh İlâhi

Rahmet Güneşi Doğmuş Mâh-ı Ramazandır Bu

Güfte: Lutfî
Beste: Dursun Çakmak

RAHMET GÜNEŞİ DOĞMUŞ MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU
KEREM-İ KERÎM YAĞMIŞ MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

ÂLEM-İ MELEKÛTDA BİR ŞÂN U ŞERÂFET VAR
ARŞI BÜRÜMÜŞ NÛRU MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

MEYDÂN-I HİDÂYETDİR MENZİL-İ SE'ÂDETDİR
BU ÜMMETE DEVLETDİR MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

BİR BAK Kİ HUDÂ N'EYLER SÂİMLERİ SEYREYLER
İFTÂR SÂ'ATINDA HAKK MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

GÜLZÂR-I HİDÂYETDİR DÜRBÂR-I SE'ÂDETDİR
ENHÂR-I KERÂMETDİR MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

MEMDÛH-İ İLÂHÎDİR MÜ'MİNLER PENÂHIDIR
ŞER'İ ŞERÎF RÂHIDIR MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

RAHMET NAZARIN DÂİM HER GÂHDA ALIR SÂİM
HUSÛSÎ RAMAZÂN'DA MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

EZÂN-I MUHAMMEDÎ GÖR CEMÂL-İ AHMED'İ
BUL RIZÂ-YI EHAD'İ MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

CENNETLERİ BEZETMİŞ RIDVÂN BİZİ GÖZETMİŞ
FİRDEVS-İ A'LÂ İÇRE MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

YETÎMLERİ ŞÂD EYLE FUKARÂYI YÂD EYLE
ÂLEMDE BİR ÂD EYLE MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

LUTFÎ NİCE NÂDİMDİR BU ÜMMETE HÂDİMDİR
RAHMET EDE MEVLÂ'SI MÂH-I RAMAZÂN'DIR BU

Rast İlâhi

Rûh u Cism ü Bâtın ü Zâhirsin Elhak yâ Resûl

Güfte ve Beste: Kenan Rifâî

RÛH U CİSM Ü BÂTIN U ZÂHİRSİN ELHAK YÂ RESÛL
HEY'ET-İ KEVN Ü MEKÂNE ŞEMS-İ NURSUN YÂ RESÛL
NÛR-U VECHİNDEN ALIR FEYZ ENCÜM Ü ŞEMS Ü KAMER
ZÂDE-İ RÛHUNDUR İNSANLAR CİHANDA YÂ RESÛL
ÇÂRESİZLER DEST-GÎRİ DERTLİLER DERMÂNISIN
GÂFİLİN İMDAD-RESÎ BÎÇÂRENİN ÂMÂNISIN
BİLDİREN SENSİN HÜDÂ'YI ZÜLCELÂLİ KULLARA
ENBİYÂNIN, ASFİYÂNIN, ŞAHLARIN SULTÂNISIN
HİLKAT-İ LEVLÂK'İ GİYDİN ZÂHİR OLDUN ÂLEME
BÛ ZUHÛRUNDAN VÜCUD BULDU BU VARLIK YÂ RESÛL
ŞÂNINI VASÎ EYLEMEK HİÇ KİMSEYE KAABİL DEĞİL
HAK BİLİR ANCAK ULUVV-İ KADR Ü ŞÂNIN YÂ RESÛL
RAHMETİN BÂBINDA KEN'AN AHKÂR Û EDNÂ KULUN
VUSLATINDAN EYLEME BİR LAHZA MECHUR YÂ RESÛL

Rast İlâhi

Sadr-ı Bezm-i Nûr-i Âlem Ey Habîb-i Kibriyâ

Güfte: Mehmet Nasûhi Ef.

Beste: Terlikçi Zâkir Mehmed Ef.

SADR-I BEZM-İ NÛR-İ ÂLEM EY HABÎB-İ KİBRİYÂ
BAĞ-I HÜSNÜN ANDELÎB-İ ENBİYÂ VÜ EVLİYÂ

HÂK-İ KABRİN REŞGGÂH-I ARŞ-I RAHMÂN OLALI
NÛRU ÜZRE DEVR EDER ŞEMS Ü KAMER BÂ SAD HAYÂ

ÂFİTÂB-I HÜSNÜNE ÂŞIKTIR ALLAH NASS İLE
KANDE KALDI İBN-İ ÂDEM EY ARÛS-İ LÂM Ü YÂ

SADRA TÂKAT KALMADI KIL EY NASÛHÎ NÂLELER
RE'FET ETSİN EVVELÂ REF'-İ HİCÂBIN SÂNİYÂ

Rast İlâhi

Saf Saf Gelenler

Güfte: Tevhid Turnalı
Beste: Tâhir Karagöz

Sofyan

SAF SAF GELENLER
HUŞÛ İLE SECDE EDENLER
TEKBİR ÇEKEN ERENLER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

BAŞLAR İNDE ELLER BAĞLI
BAĞI AŞKTA GEZENLER
SEVDÂ PINARINDAN İÇENLER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

GÖRSEK CEMÂLİ HAKK'I
CENNETLER MÜ'MİN HAKKI
KULUN KALBİNDE SAKLI
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

Pençgâh İlâhi

Sâilem İhsâne Geldim yâ Resûlallah Medet

Güfte: Hüznî
Beste: Ahmed Şahin

Ağır Devr-i Hindi

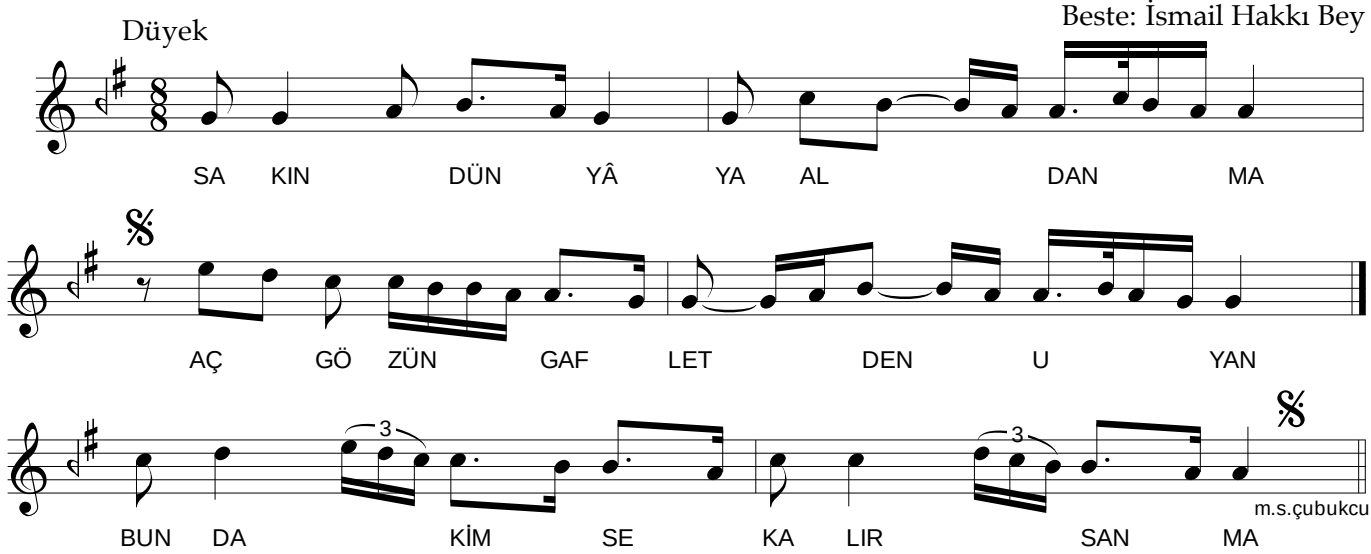

SÂİLEM İHSÂNE GELDİM YÂ RESÛLALLAH MEDET
LÛTFİ BÎ PÂYÂNE GELDİM YÂ RESÛLALLAH MEDET
BİR GEDÂYEM GERÇİ AMMA HİMMETİM GÂYET BÜLEND
SEN GİBİ SULTÂNE GELDİM YÂ RESÛLALLAH MEDET

Rast İlâhi

Sakın Dünyâya Aldanma

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâyî
Beste: İsmail Hakkı Bey

SAKIN DÜNYÂYA ALDANMA
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN
BUNDA KİMSE KALIR SANMA
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

HANİ ÂDEM HANİ HAVVÂ
HANİ MUHAMMED MUSTAFÂ
BU FÂNÎDEN UMMA VEFÂ
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

TAKSÎRE İSTİĞFÂR EYLE
İKRÂRINI TEKRÂR EYLE
BİR ASSILI BÂZÂR EYLE
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

BU DEVLETE MAĞRÛR OLMA
FÂNÎ ZEVKE MESRÛR OLMA
TÂ'AT-I HAKK'DAN DÛR OLMA
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

NEFSİN ARADAN SÜRE GÖR
VAHDET İLİNE ERE GÖR
AKLIN BAŞINA DERE GÖR
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

ŞOL Kİ OLDU HAKK'A VÂSIL
OL OLDU İNSÂN-I KÂMİL
GEÇ SEVDÂLARDAN EY GÂFİL
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

MÂSİVÂDAN YUMUP GÖZÜ
DERGÂH-I HAKK'A TUT YÜZÜ
HÜDÂYÎ'DEN GÛŞ ET SÖZÜ
AÇ GÖZÜN GAFLETDEN UYAN

Rehâvî İlâhi

Sakın Terk-i Edebden

Güfte: Nâbî
Beste: Cahit Öney

SAKIN TERK-İ EDEBDEN KÛY-I MAHBÛB-I HÜDÂ'DIR BU
NAZARGÂH-I İLÂHÎ'DİR MAKÂM-I MUSTAFÂ'DIR BU

FELEKDE MÂH-I NEV BÂBÜ'S-SELÂM'IN SÎNEÇÂKİDİR
BUNUN KANDÎLÎ CEVZÂ MATLA-I NÛR U ZİYÂDIR BU

HABÎB-İ KİBRİYÂ'NIN HÂBGÂHIDIR FAZÎLETDE
TEFEVVUK KERDE-İ ARŞ-I CENÂB-I KİBRİYÂ'DIR BU

BU HÂKİN PERTEVİNDEN OLDU DEYCÛR-I ADEM ZÂİL
AMÂDAN İÇTİ MEVCÛDÂT ÇEŞMİN TÛTİYÂDIR BU

MÜRÂÂT-İ EDEB ŞARTIYLA GİR NÂBÎ BU DERGÂHA
METÂF-I KUDSİYÂNDIR BUSEGÂH-I ENBİYÂDIR BU

Rast İlâhi

Sakın Terk-i Edepten

Güfte: Nâbî
Beste: Hasan Şanlıtürk

SAKIN TERK-İ EDEBDEN KÛY-I MAHBÛB-I HÜDÂ'DIR BU
NAZARGÂH-I İLÂHÎ'DİR MAKÂM-I MUSTAFÂ'DIR BU

FELEKDE MÂH-I NEV BÂBÜ'S-SELÂM'IN SÎNEÇÂKİDİR
BUNUN KANDÎLÎ CEVZÂ MATLA-I NÛR U ZİYÂDIR BU

HABÎB-İ KİBRİYÂ'NIN HÂBGÂHIDIR FAZÎLETDE
TEFEVVUK KERDE-İ ARŞ-I CENÂB-I KİBRİYÂ'DIR BU

BU HÂKİN PERTEVİNDEN OLDU DEYCÛR-I ADEM ZÂİL
AMÂDAN İÇTİ MEVCÛDÂT ÇEŞMİN TÛTİYÂDIR BU

MÜRÂÂT-İ EDEB ŞARTIYLA GİR NÂBÎ BU DERGÂHA
METÂF-I KUDSİYÂNDIR BUSEGÂH-I ENBİYÂDIR BU

Ek-227

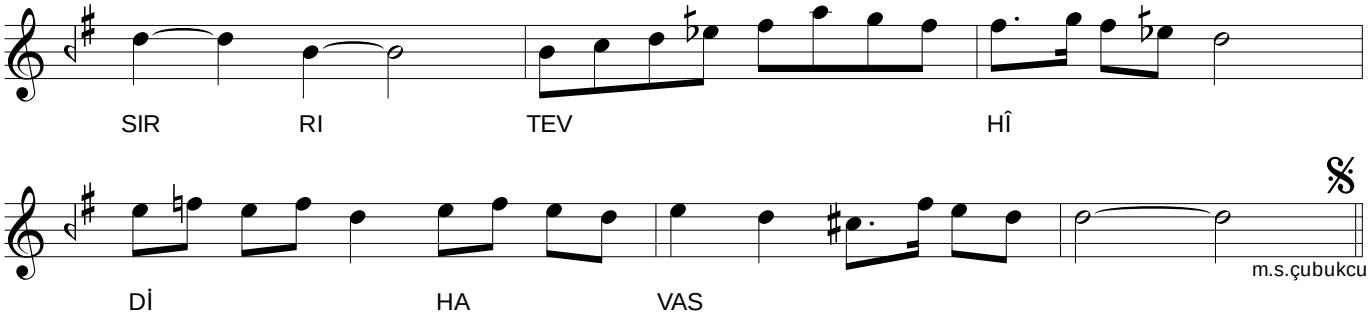
Rast İlâhi

Sâlik-i Râh-ı Hüdâ'nın Kârı Zikrullah Olur

Beste: Turşucuzâde Hâfız Mehmet Ef.

Sâlik-i Râh-ı Hüdâ'nın Kârı Zikrullah Olur

SÂLİK-İ RÂH-I HÜDÂ'NIN KÂRI ZİKRULLAH OLUR
TEKKEGÂH-I DİLDE ESMÂSI HEMAN ÂGÂH OLUR

GÛŞİNE ERSEM SADÂ-YI SIRR-I TEVHÎD-İ HAVÂS
OL SEBAK-HÂN-I HAKÎKAT ÂRİF-İ NÂGÂH OLUR

Rast İlâhi

(Türk'ün İlâhisi)

Sarmış Mâtem Buraları

Güfte: Kemalettin Kamu
Beste: Muallim İsmail Hakkı Bey

SARMIŞ MÂTEM BURALARI
SAZ BENİZLİ OVALARI
BOYNU BÜKÜK YUVALARI
SEN HİMÂYE ET YÂ RABB'İ

BİRGÜN SABAH OLUR DİYE
KATLANDIK HER İŞKENCEYE
BU FELÂKETLİ GECEYE
VER BİR NİHÂYET YÂ RABB'İ

Rast İlâhi

Sebebi Hilkati Âlem Yüceden Sesleniyor

Güfte: Mecit Sesigür
Beste: Dursun Çakmak

Rast İlâhi

Seher Vaktinin Yeliyiz

Güfte: Derviş Sadık Halveti
Beste: Mehmed Ef. (Halvetî)

SEHER VAKTİNİN YELİYİZ
SIRR-I HAKÎKAT DİLİYİZ
MECNÛN'A LEYLÂ ELİYİZ
BİZ ŞA'BÂNÎ BÜLBÜLÜYÜZ
VAHDET BÂĞININ GÜLÜYÜZ

BİZE GELEN İRFÂN OLUR
HAYVÂN İKEN İNSÂN OLUR
SIRR-I CÂNI CÂNÂN OLUR
BİZ ŞA'BÂNÎ BÜLBÜLÜYÜZ
VAHDET BÂĞININ GÜLÜYÜZ

YAKTIK AŞKLA CÂN U TENİ
KOYMADIK DİLDE GÜMÂNI
HAKK'DIR BUGÜN DİL MİHMÂNI
BİZ ŞA'BÂNÎ BÜLBÜLÜYÜZ
VAHDET BÂĞININ GÜLÜYÜZ

VARLIĞIMIZ YOKDUR BİZİM
MA'DENİMİZ PÂKDIR BİZİM
DİLDÂRIMIZ HAKK'DIR BİZİM
BİZ ŞA'BÂNÎ BÜLBÜLÜYÜZ
VAHDET BÂĞININ GÜLÜYÜZ

DERVÎŞ SÂDIK HARÂBÂTDIR
CİSMİ ZÂTA MÜSTAĞRAKDIR
İSMİ RESMİ ZÂT-I HAKK'DIR
BİZ ŞA'BÂNÎ BÜLBÜLÜYÜZ
VAHDET BÂĞININ GÜLÜYÜZ

Rast İlâhi

Selam Size Erenler

Güfte: Münevver Tulun
Beste: Kadri Şençalar

SELAM SİZE ERENLER
HAKK'A GÖNÜL VERENLER
DERGÂHTA GÜL DERENLER

GÖNLÜMÜZ AŞKLA YANSIN
KALPLER BURDA UYANSIN
SEMÂ NURLA BOYANSIN

SEMÂDA KAYNAŞALIM
KARDEŞÇE ANLAŞALIM
SEVGİLİ PAYLAŞALIM

NAKARAT
GEL YİNE GEL
GELİNİZ MEVLÂNÂ'YA

Rast İlâhi

Selâmım Söyleyin Ol Ulu Şâha

Güfte: Tevfik Çapacı
Beste: Kemal Tezergil

SELÂMIM SÖYLEYİN OL ULU ŞÂHA
YOL VERSİN EREYİM O KUTLU RÂHA
KAVUŞTURSUN BENİ YÜCE DERGÂHA
HABÎBİM TABÎBİM MERHAMET BANA
HABÎBİM ŞEFÎ'İM İHSÂN ET BANA

TEVFİK DER SEVERİM LUTFETMESE DE
GÖNÜL BAHÇESİNE O GELMESE DE
ÖLÜRÜM YOLUNDA YÜZ VERMESE DE
HABÎBİM TABÎBİM MERHAMET BANA
HABÎBİM ŞEFÎ'İM İHSÂN ET BANA

Ârâm-ı Can İlâhi

Semâdan Sırr-ı Tevhîdi

Güfte: Abdülehad Nûri Ef.
Beste: Hüseyin Sebilci

SEMÂDAN SIRR-I TEVHÎDİ DUYAN GELSİN BU MEYDÂNE
DERÛN İÇRE BUGÜN ALLAH DİYEN GELSİN BU MEYDÂNE

GÖRENLER NÛR-I GAFFÂR'I DUYANLAR SIRR-I SETTÂR'I
CİHÂNDA ŞÎŞE-İ 'ÂRI SIYAN GELSİN BU MEYDÂNE

SALÂDIR EHL-İ 'İRFÂNE GETÜRSÜN CÂNI KURBÂNE
BUGÜN BAŞINI MEYDÂNE KOYAN GELSİN BU MEYDÂNE

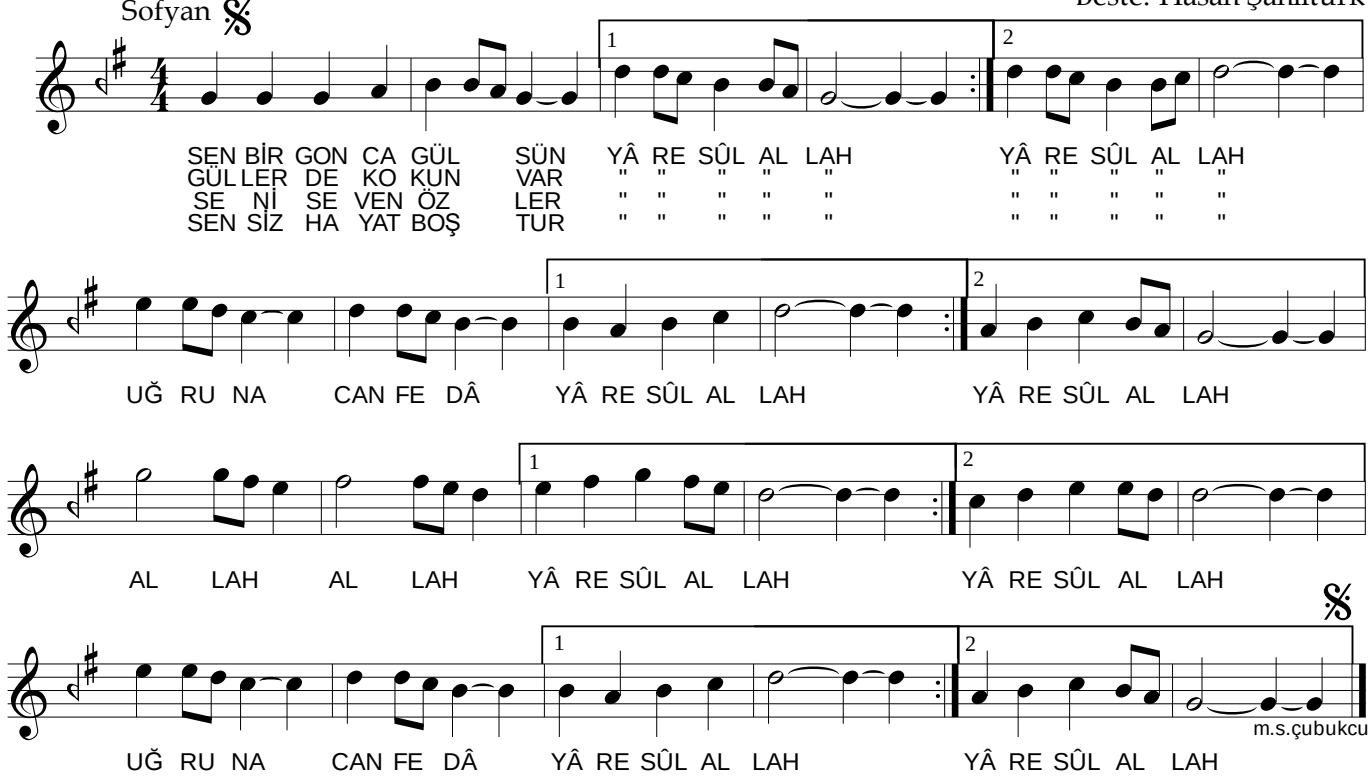
GEÇİP BU ÂB İLE GİLDEN DAHÎ CÜMLE HEYÂKİLDEN
BU DÜNYÂ NAKŞINI DİLDEN YUYAN GELSİN BU MEYDÂNE

GÖNÜL MAKSÛDUNU BULDU CİHÂN ENVÂR İLE DOLDU
BUGÜN NÛRÎ İMÂM OLDU UYAN GELSİN BU MEYDÂNE

Rast İlâhi

Sen Bir Gonca Gülsün
(Uğruna Can Fedâ)

Güfte: Yılmaz Çiçek
Beste: Hasan Şanlıtürk

SEN BİR GONCA GÜLSÜN YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH
ALLAH, ALLAH YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH

GÜLLERDE KOKUN VAR YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH
ALLAH, ALLAH YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH

SENİ SEVEN ÖZLER YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH
ALLAH, ALLAH YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH

SENSİZ HAYAT BOŞTUR YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH
ALLAH, ALLAH YÂ RESÛLALLAH
UĞRUNA CAN FEDÂ YÂ RESÛLALLAH

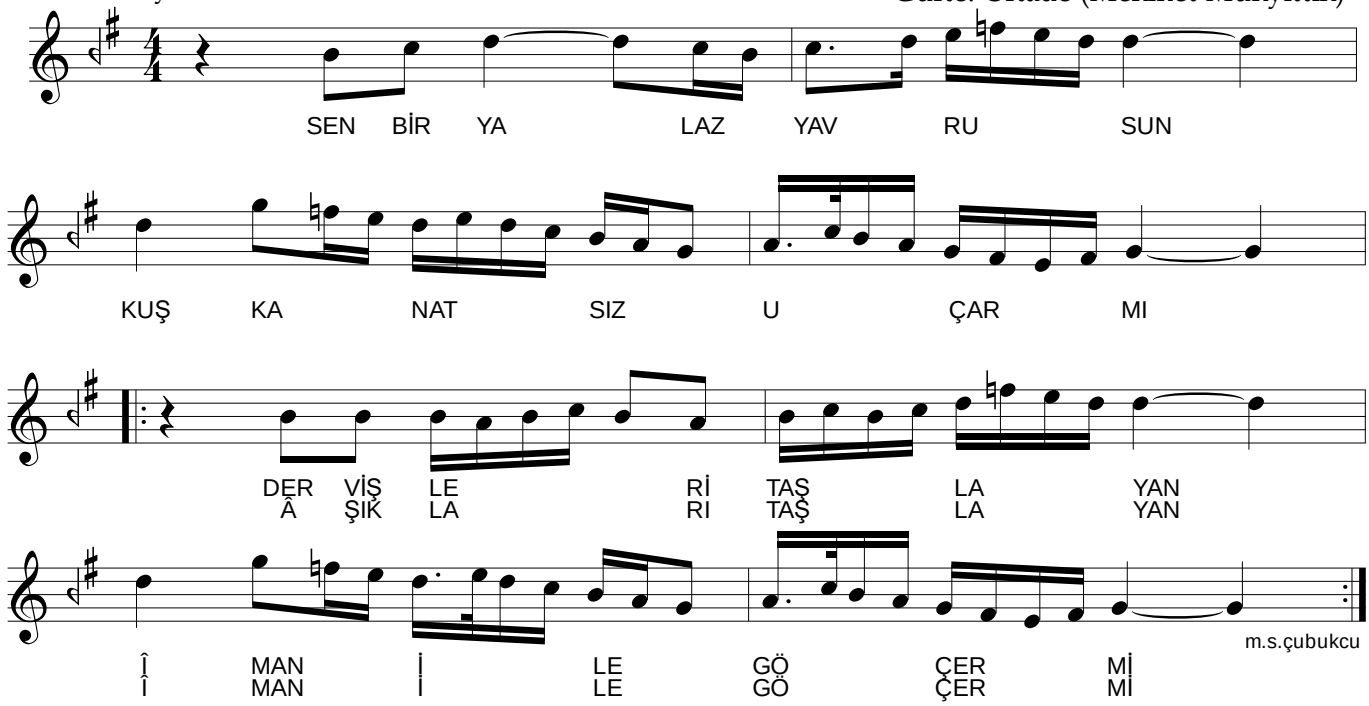
Ek-235

Pençgâh İlâhi

Sen Bir Yalaz Yavrusun

Sofyan

Güfte: Üftâde (Mehmet Muhyittin)

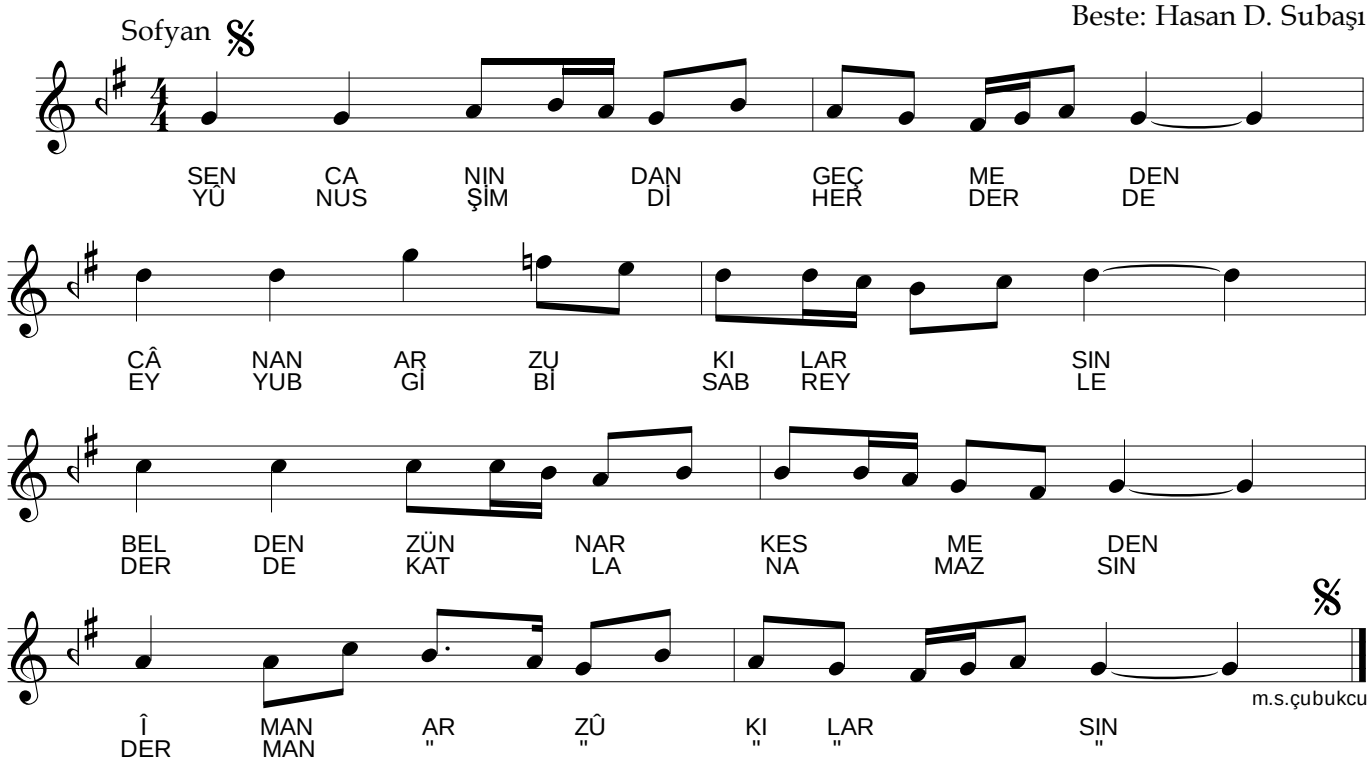

SEN BİR YALAZ YAVRUSUN
KUŞ KANATSIZ UÇAR MI
DERVİŞLERİ TAŞLAYAN
ÎMÂN İLE GÖÇER Mİ
(ÂŞIKLARI TAŞLAYAN
ÎMÂN İLE GÖÇER Mİ)

Rast İlâhi

Sen Canından Geçmeden Cânan Arzu Kılarsın

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Hasan D. Subaşı

SEN CÂNINDAN GEÇMEDEN CÂNÂN ARZU KILARSIN
BELDEN ZÜNNÂR KESMEDEN ÎMÂN ARZU KILARSIN

MEN ‘ARAFE NEFSEHÛ DERSİN İLLÂ DEĞİLSİN
MELÂİKDEN YUKARI SEYRÂN ARZU KILARSIN

TIFL-I NEV-RESTE GİBİ ETEĞİN AT İDİNÜP
ELE ÇEVGÂN ALMADAN MEYDÂN ARZU KILARSIN

BİLEMEDİN SEN SENİ SADEFDE NE GEVHERSİN
MISIR'DA SULTÂN İKEN KEN'ÂN ARZU KILARSIN

SEN BUNDA İŞE GELDİN UŞ YİNE VARISARSIN
HENÜZ SEN KUL OLMADAN SULTÂN ARZU KILARSIN

OL EZEL ‘ÂLEMİNDE EBEDİ GÖZLEMEDEN
PERR Ü BÂLİN BİTMEDEN CEVLÂN ARZU KILARSIN

YETMİŞ YEDİ PERDE VAR DOSTUNU ARZULAMA
YEDİSİNDEN GEÇMEDEN YAKÎN ARZU KILARSIN

OTUZU GÖZDE DURUR OTUZU GÖNÜLDEDİR
ONUN DAHÎ BİLMEDEN GÖRMEK ARZU KILARSIN

BALIK GİBİ SUDASIN BİLEMEZSİN YUDASIN
ÖMRÜN GEÇDİ İÇMEDİN UMMÂN ARZU KILARSIN

YÛNUS DÜŞDÜN BU DERDE EYYÛB'LAYIN SABREYLE
DERDE KATLANAMAZSIN DERMÂN ARZU KILARSIN

Segâh-Nikriz İlâhi

Sen Dervişsin Ulu Dağsın

Sengin Semâî

Güfte: Yûnus Emre

SEN DERVİŞSİN ULU DAĞSIN
KOY BAŞINA KARLAR YAĞSIN
DÖVEN DÖVSÜN SÖVEN SÖVSÜN
HEMEN SOYUN GİR MEYDANA

DERVİŞİN BAŞINDA SİKKE
DERVİŞ GEZER TEKKE TEKKE
AMAN ŞEYHİM BENİ BEKLE
HEMEN SOYUN GİR MEYDANA

MEYDÂNA GELEN SOYUNUR
CÜRMÜ İSYANDAN ARINIR
MAHŞERDE HÛLE BÜRÜNÜR
HEMEN SOYUN GİR MEYDANA

DERVİŞ YÛNUS GİYER ABÂ
NE ATLAS İSTER NE DİBÂ
YALIN AYAK BAŞI KABA
HEMEN SOYUN GİR MEYDANA

Rast İlâhi

Sende Doğmuştur Muhammed Mustafâ

Güfte: Abdülehad Nûri
Beste: Sâdun Aksüt

Rast İlâhi

Seni Sevmek Dü Âlemde

Güfte: Hayreddin Karaman
Beste: Âmir Ateş

Sofyan

SENİ SEVMEK DÜ ÂLEMDE SAÂDET YÂ RASÛLALLAH
ONA VUSLAT TA SENDENDİR BU ÂDET YÂ RASÛLALLAH
SENİ SEVMEKLE EŞYAYI YARATTI KADİR U HALLÂK
BU SIRRA ERMEYE SENDEN ŞAFÂAT YÂ RASÛLALLAH

HABİBALLAH , TABÎBALLAH MEDET KIL YÂ NESİYYALLAH
BU SIRRA ERMEYE SENDEN İNAYET YÂ RASÛLALLAH

SANA DERSE HABİBİM BİR ŞERİKİ OLMAYAN ALLAH
HABİB OLMAYAN BİZE EŞSİZ KERAMET YÂ RASÛLALAH
GÖNÜL İSTER Kİ HUBBUN BAHRİNE DALSIN FENA BULSUN
KEREM ET AH N'OLUR ARTIK MURAT ET YÂ RASÛLALLAH

HABİBALLAH , TABÎBALLAH MEDET KIL YÂ NESİYYALLAH
KEREM ET AH N'OLUR ARTIK MURAT ET YÂ RASÛLALLAH

Rast İlâhi

Senin Aşkınla Yansın Bu Tenim Nûrunla Dolsun Bedenim

Güfte: İbrâhim Peker
Beste: Dursun Çakmak

Düyek

SENİN AŞKINLA YANSIN BU TENİM NÛRUNLA DOLSUN BEDENİM
GECE GÜNDÜZ HEP SENSİN DİLEĞİM ŞEFAÂT YÂ RESÛLALLAH
HÜDÂ'NIN SEVGİLİSİ HEM RAHMETENLİL ÂLEMİNSİN EY CAN
ŞEFÎ'UL MÜZNİBÎN MUHAMMEDÜL EMİNSİN YÂ RESÛLALLAH

Rast İlâhi

Sev Beni Sevdir Beni

Güfte: Tevfik Çapacıoğlu
Beste: Dursun Çakmak

SEV BENİ SEVDİR BENİ
BİLLÂH SEVERİM SENİ
YOLUNA DÖNDÜR BENİ
YALVARIRIM ALLAHIM

KUL HAKKIYLE İLETME
NEFS YOLUNDA DİRETME
AZGINLARLA BİR ETME
YALVARIRIM ALLAHIM

Rast İlâhi

Sevgi Baht Olmuş Ezelden Bize

Güfte: İbrâhim Yurtören
Beste: Tâhir Karagöz

SEVGİ BAHT OLMUŞ EZELDEN BİZE
SİZDE BİR TÜRLÜ, BİZDE BİR TÜRLÜ
ALACA DÜŞMÜŞ GÖRDÜĞÜMÜZE
SİZDE BİR TÜRLÜ BİZDE BİR TÜRLÜ

DONANDI DAĞLAR, BAHAR OLUNCA
GÖLGEM KAYBOLDU GÖNLÜM DOLUNCA
GÜZELİ GÖRMEK BOYLU BOYUNCA
SİZDE BİR TÜRLÜ, BİZDE BİR TÜRLÜ

İSTEMEM VERSEN CİHAN VÂRINI
GÖNÜL NAKŞETTİ GÜLE YÂRINI
HER YÜZDE GÖRMEK DOST DÎDÂRINI
SİZDE BİR TÜRLÜ, BİZDE BİR TÜRLÜ

EY OĞUL BİRDİR, KAP DEĞİŞSE SU
VARLIK BİR GÖLGE, BENLİK BİR PUSU
BE DİYELİM Kİ RABB'İN DUYGUSU
SİZDE BİR TÜRLÜ, BİZDE BİR TÜRLÜ

Pençgâh İlâhi

Solmadan Bağın Geçmeden Çağın

Güfte: İsmail Hakkı (Bursavî)
Beste: Cüneyt Kosal

Sofyan

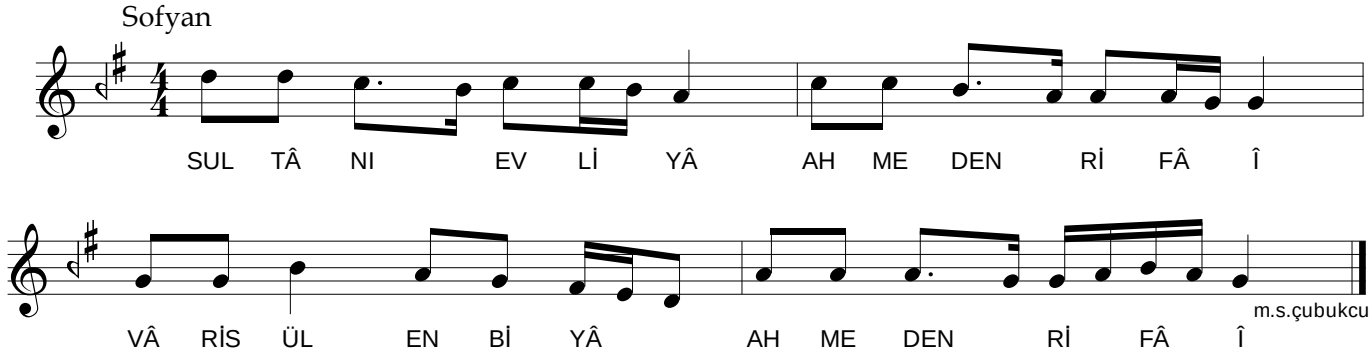
SOLMADAN BAĞIN, GEÇMEDEN ÇAĞIN
YAKIP ÇERAĞIN, YANDIR OCAĞIN
ALLAH YÂ ALLAH, MÂBUDÜM ALLAH
GÖZÜN AÇ EY CAN, HAKK'I GÖR AYAN

ALLAH YÂ ALLAH, MÂBUDÜM ALLAH
NÛR OLUP ZÂHİR, GELDİ MEZHÂHİR
HAKKI'YA ÂHİR, HAK'DIR DURAĞIN
ALLAH YÂ ALLAH, MÂBUDÜM ALLAH

AŞK ODUNA YAN, ARTIRIP DAĞIN
ALLAH YÂ ALLAH, MÂBUDÜM ALLAH
EY CAN BÜLBÜLÜ, BULA GÖR GÜLÜ
LÂ-MEKÂN İLİ, OLSUN DURAĞIN

Rehâvî İlâhi

Sultân-ı Evliyâ Ahmed er-Rifâî

SULTÂNÜ'L EVLİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ
VÂRİSÜ'L ENBİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ

SIDK İLE OL BENDE AĞLA SEHERLERDE
YETİŞİR HER YERDE AHMED ER-RİFÂÎ

SULTÂNÜ'L EVLİYÂ AHMED-ER-RUFÂÎ
VÂRİSÜ'L ENBİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ

GÜNÂHKÂR KULLARIZ ACI HÂLİMİZE
HİMMET ET SEN BİZE AHMED ER-RİFÂÎ

SULTÂNÜ'L EVLİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ
VÂRİSÜ'L ENBİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ

MEZHEBİMDİR BENİM MEŞREBİMDİR BENİM
SULTÂNIMDIR BENİM AHMED ER-RİFÂÎ

SULTÂNÜ'L EVLİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ
VÂRİSÜ'L ENBİYÂ AHMED ER-RİFÂÎ

Rast İlâhi

Sûre-i Kadr'de Hak Celle Alâ

Güfte: Muzaffer Ozak (Aşkî)
Beste: M. İhsan Özer

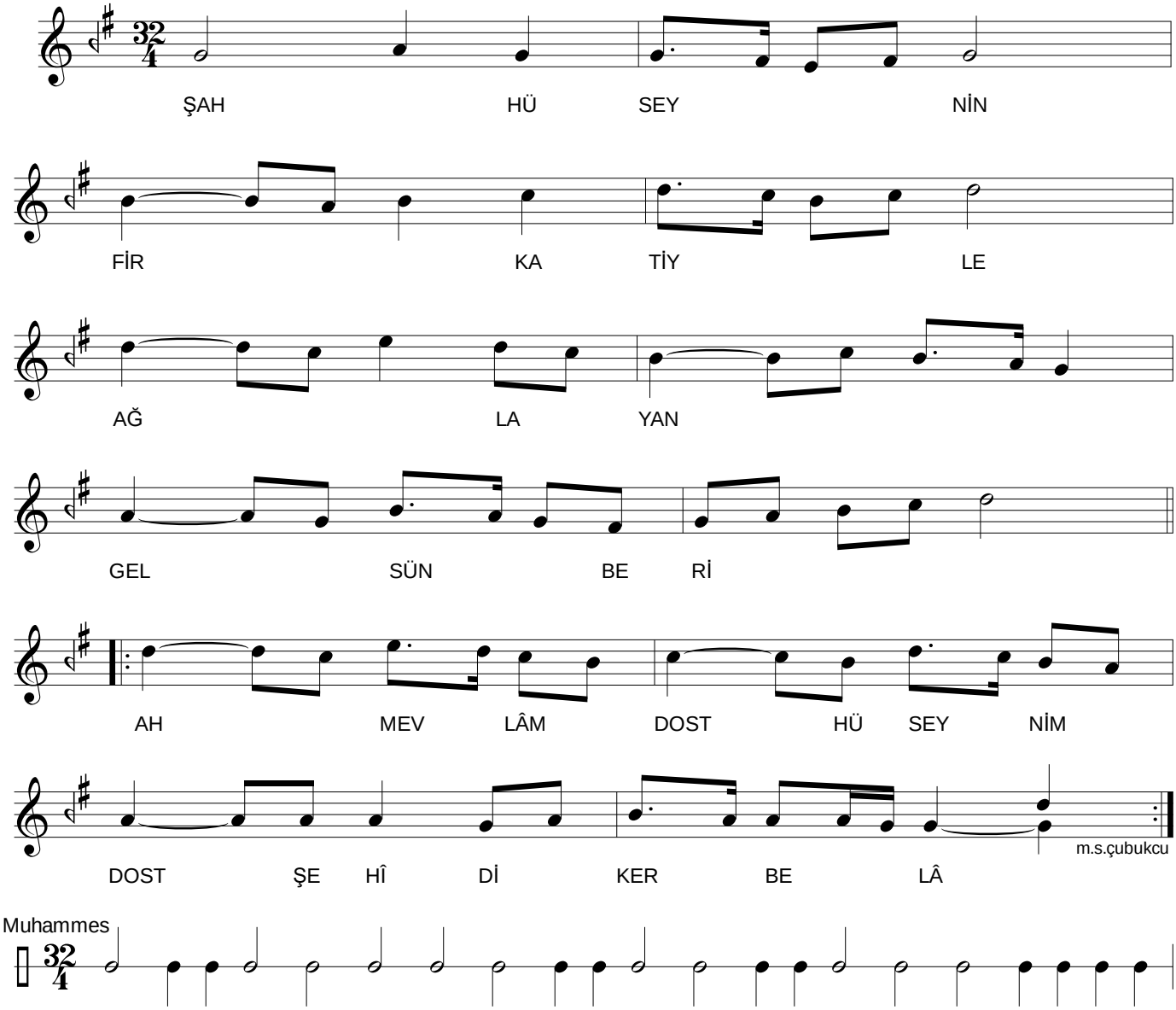

Rast İlâhi (Nefes)

Şah Hüseyn'in Fiykatiyle Ağlayan Gelsün Berî

Muhammes

Güfte: Şeyh Fuad Ef. (Fuadî)

ŞÂH HÜSEYN'İN FİRKATİYLE AĞLAYAN GELSÜN BERİ
ÂH U VÂH EDÜP DEMÂDEM İNLEYEN GELSÜN BERİ

KERBELÂ'DA ÇAĞRIŞIRLAR YÂ MUHAMMED YÂ ALİ
SÎNESİNE ŞERHALARLA DÂĞ URAN GELSÜN BERİ

KERBELÂ-YI 'AŞK İÇİNDE CÂN İLE OLUP ŞEHÎD
SÎNESİN ÇÂK EYLEYÜB KÂNLAR SAÇAN GELSÜN BERİ

HAKK CİVÂRINDA ŞEHÎDLER MENZİLİN BULMAK İÇÜN
'ARŞI SEYRÂN ETMEĞE CÂNLAR VEREN GELSİN BERİ

KUTB-İ ÂLEM ŞEYH ŞA'BÂN-I AZÎZ ERKÂNIDIR
YEVM-İ ÂŞÛRÂYI İHYÂ EDEN GELSÜN BERİ

HEM MUHAMMED MECLİSİNDE ÇÂR-YÂR İLE GELÜP
EY FUÂDÎ HÂL İLE İRŞÂD OLAN GELSÜN BERİ

Ek-247

Rast Tevşîh (İlâhi)

Şefîu'l Halk-ı Fi'l-Mahşer Muhammed Sâhibü'l-Minber

Hafîf

Beste: Sâlih Efendi (Suyolcuzâde)

ŞEFÎU'L HALK-I Fİ'L-MAHŞER MUHAMMED SÂHİBÜ'L-MİNBER
EBÛBEKİR, ÖMER, OSMANEMÎRÜL MÜ'MİNİN HAYDER
RIDVÂNULLÂH-I ALEYHİM HÜVESSÂKİ ALEL KEVSER
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH MUHAMMED HAK RESÛLÛLLAH

Rast İlâhi

Şehirlerin Mükerremi
(Mekke Şehri)

Güfte: Ahmet Cesur
Beste: Mümin Salman

Düyek

Rast İlâhi

Şerîat Bağının Gülü Târik-i Ahmed'in Yolu

Sofyan

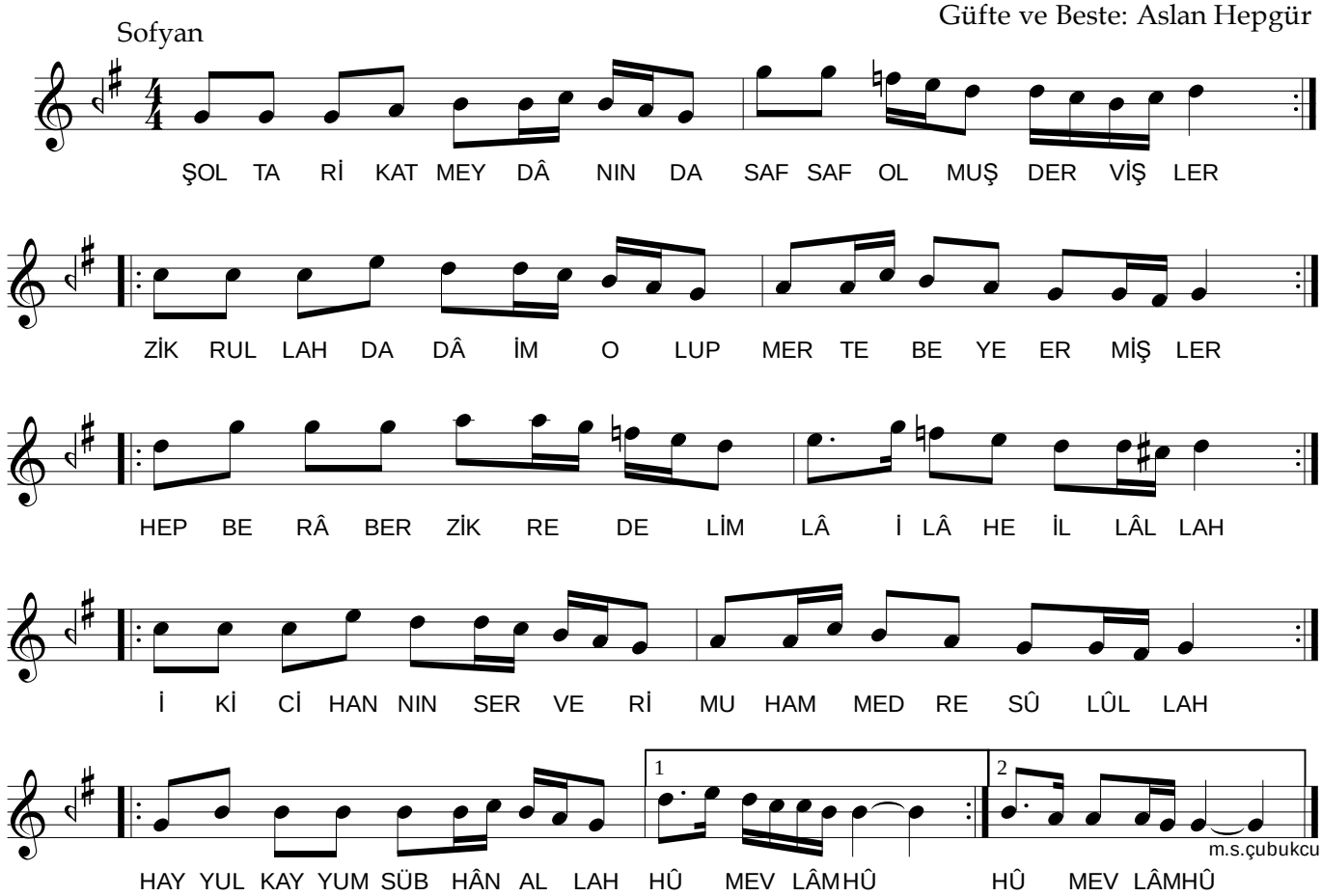
ŞERÎAT BAĞININ GÜLÜ
TÂRİK-İ AHMED'İN YOLU
HAKÎKATTE TUTAR ELİ

ŞÂHI SULTAN HÛ, NAKŞIBENDİ HÛ
MEVLÂM HÛ, YÂ ALLAH HÛ

Rast İlâhi

Şol Tarikat Meydanında Saf Saf Olmuş Dervişler

Güfte ve Beste: Aslan Hepgür

ŞOL TARİKAT MEYDÂNINDA SAF SAF OLMUŞ DERVİŞLER
ZİKRULLAHDA DÂİM OLUP MERTEBEYE ERMİŞLER
HEP BERÂBER ZİKREDELİM LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
İKİ CİHÂNIN SERVERİ (2.GÜNEŞİ) MUHAMMED RESÛLÛLLAH

HAYYUL KAYYUM SÜBHÂNALLAH HÛ MEVLÂM HÛ
HANNÂN ALLAH MENNÂN ALLAH HÛ MEVLÂM HÛ

CERRÂHÎDİR REHBERİMİZ HEMDÜ SENÂLAR OLSUN
KELİME-İ TEVHÎD İLE KALPLERİMİZ NÛR DOLSUN
HEP BERÂBER ZİKREDELİM LÂ İLÂHE İLLÂLLAH
İKİ CİHÂNIN SERVERİ (2.GÜNEŞİ) MUHAMMED RESÛLÛLLAH

Pençgâh İlâhi

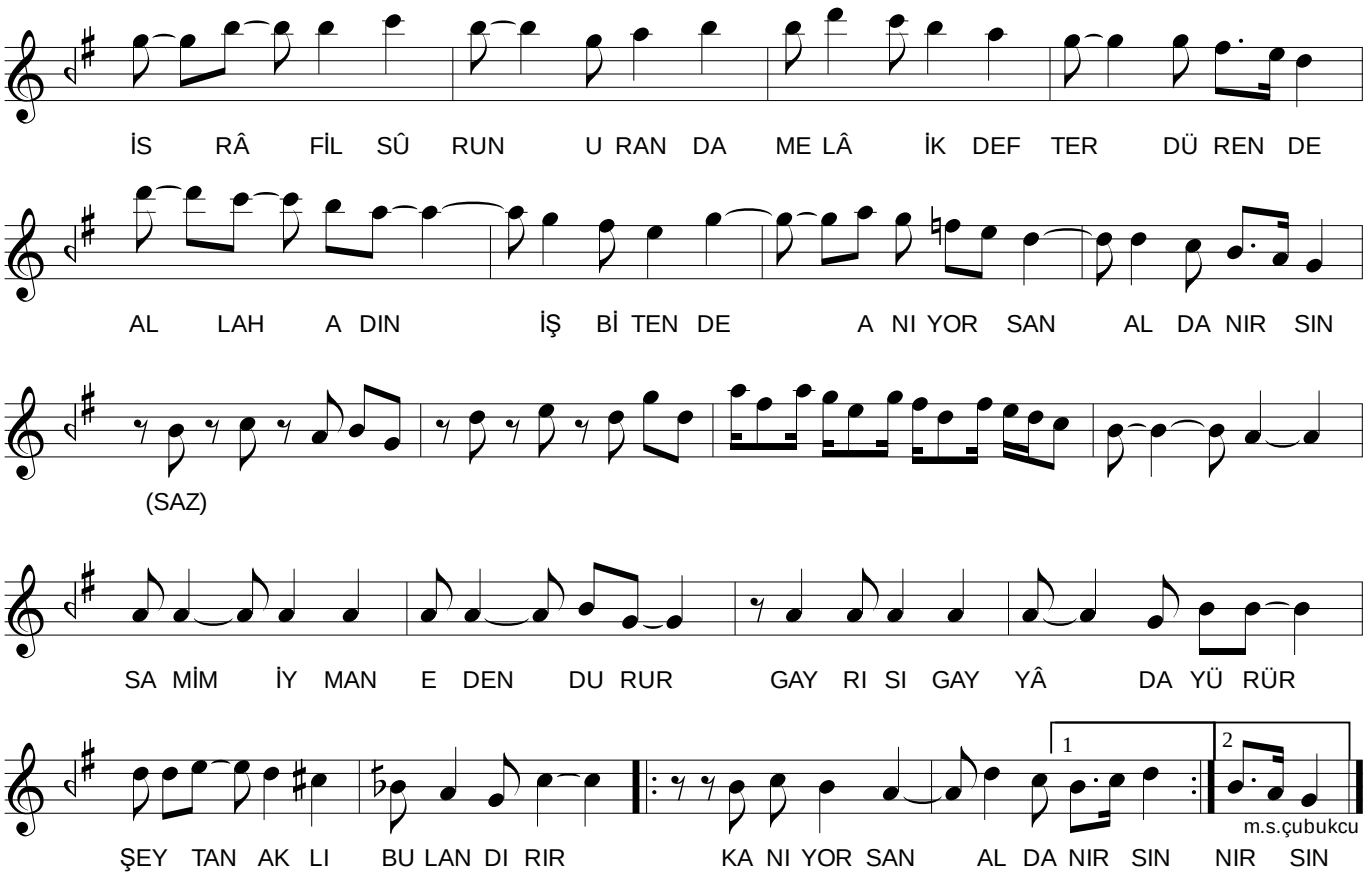
Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan

Güfte: Samim Arıksoy
Beste: Erol Sayan

Düyek

Şu Dünyâyı Taş Topraktan Sanıyorsan

ŞU DÜNYAYI TAŞ TOPRAKTAN
SANIYORSAN ALDANIRSIN
BOŞ KALIPLA HÂLVET İÇİN
YANIYORSAN ALDANIRSIN

BAKIP GÖRÜP DUYUP HÂLÂ
KÖTÜ OLA İŞİ ÂLÂ
SERVETİ CÜMLEDEN EVLÂ
TANIYORSAN ALDANIRSIN

KURBAN GÜNÜ KOÇ YÜRÜRKEN
DUL ÖKSÜZLE AÇ DURURKEN
BİR LOKMANI AŞINA SEN
BANIYORSAN ALDANIRSIN

İSRÂFİL SÛRUN URAN DA
MELÂİK DEFTER DÜREN DE
ALLAH ADIN İŞ BİTEN DE
ANIYORSAN ALDANIRSIN

SAMİM İYMAN EDER DURUR
GAYRISI GAYYA'DA YÜRÜR
ŞEYTAN AKLI BULANDIRIR
KANIYORSAN ALDANIRSIN

Rast İlâhi

Şükredersen Yaradana Tez Erersin Murâdına
(Şükür Elhamdülillâh)

Güfte ve Beste: İsmail Acar

ŞÜKREDERSEN YARADANA
TEZ ERERSİN MURÂDINA
BU SÖZÜM HER MÜSLÜMANA
HAK YOLUNDAN AYRILMAYIN

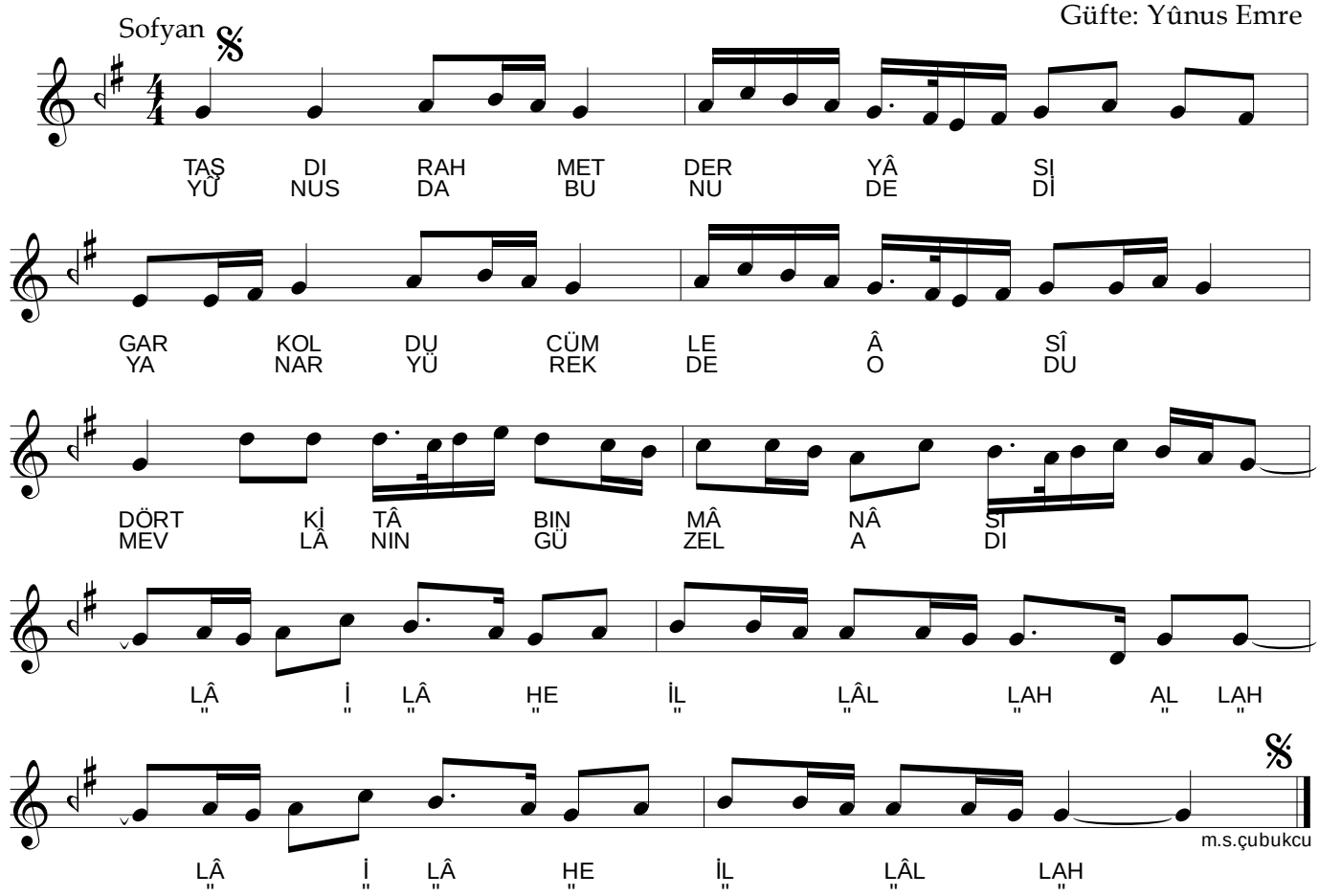
ÜMMET OLUN PEYGÂMBERE
BAŞINIZ HİÇ GELMEZ YERE
ŞÜKREYLEYİN BİN BİR KERE
HAK YOLUNDAN AYRILMAYIN

ALLAH ALLAH ALLAH ALLAH
ŞÜKÜR ELHAMDÜLİLLÂH
MUHAMMEDEN RESÛLÛLLAH

Rast İlâhi

Taşdı Rahmet Deryâsı

Güfte: Yûnus Emre

TAŞDI RAHMET DERYÂSI
GARK OLDU CÜMLE ÂSÎ
DÖRT KİTÂBIN MA'NÂSI
LÂ İLÂHE İLLALLAH

BUDUR MA'NÂNIN HÂSI
SİLER KALBİNDEN PÂSI
İSM-İ A'ZAM DUÂSI
LÂ İLÂHE İLLALLAH

GÖNÜL BURCUNDAN DOĞAR
ÂLEME RAHMET YAĞAR
HAKK'IN BİRLİĞİN ÖĞER
LÂ İLÂHE İLLALLAH

KİTAPLARDA YAZILIDIR
GÖNÜLLERDE GİZLİDİR
SÖYLENECEK SÖZ BUDUR
LÂ İLÂHE İLLALLAH

CENNETDEN ÇIKDI ÂDEM
DÜNYÂYA BASDI KADEM
BUNU DER İDİ MÜDÂM
LÂ İLÂHE İLLALLAH

ERENLERİN BURAĞI
YAKIN EDER IRAĞI
ARŞIN KÜRSÜN DİREĞİ
LÂ İLÂHE İLLALLAH

GÖNÜLLERE YOL EYLER
DÂĞI TAŞI KÜL EYLER
SULTÂNLARI KUL EYLER
LÂ İLÂHE İLLALLAH

YÛNUS DA BUNU DEDİ
YANAR YÜREK AŞK OLDU
MEVLÂ'NIN GÜZEL ADI
LÂ İLÂHE İLLALLAH

Pençgâh İlâhi

Taştın Yine Deli Gönül

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Hüseyin Erbay

Sofyan

Taştın Yine Deli Gönül

2/2

Rast İlâhi

Tevbe Edelim Zenbimize

Güfte: Şeyh Kâmil Efendi
Beste: Eyyûbî Zekâî Dede

Sofyan

TEVBE EDELİM ZENBİMİZE,
TÜBTÜ İLALLAH YAALLAH
LÛTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE,
AMAN ALLAH YAALLAH

SEN ETMEZ İSEN BİZLERİ,
KİM AFFEDER ALLAH (YAALLAH)
LÛTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE,
AMAN ALLAH YAALLAH

ÖMÜRLERİMİZ GELDİ GEÇER,
YAN İLE DAİMYAALLAH
LÛTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE,
AMAN ALLAH YAALLAH

MEVT OLDU KARİB BİZ YİNE,
GAFLETLE MÜDAVİM YAALLAH
LÛTFUNLA BİZE MERHAMET EYLE,
AMAN ALLAH YAALLAH

Ârâm-ı Can İlâhi

Tevhîdin Çiçekleri Misk-i Amber Kokuyor

Güfte: Ali Oktay Cevher
Beste: Özata Ayan

TEVHÎDİN ÇİÇEKLERİ
MİSK-İ AMBER KOKUYOR
SAF OLMUŞ YÜREKLERİ
İPEK KOZA DOKUYOR

MEDET YÂ RESÛLÛLLAH
EHLİ BEYT VELÎYULLAH

NÂRI NÛRU ÖZÜNDE
PÎRİN VECHİ GÖZÜNDE
İKRÂRINDA SÖZÜNDE
GÜL CEMÂLE BAKIYOR

MEDET YÂ RESÛLÛLLAH
EHLİ BEYT VELÎYULLAH

HALVETTE BULAN NEŞE
GİRDİ HULK-İ REVİŞE
SIRALANMIŞ PEŞPEŞE
BÜLBÜL GİBİ ŞAKIYOR

MEDET YÂ RESÛLÛLLAH
EHLİ BEYT VELÎYULLAH

HAK'TAN GELİR AŞLARI
YONTULMUŞ HAMTAŞLAR
GÖNÜLDE GÖZYAŞLARI
ÂYÂN OLMUŞ AKIYOR

MEDET YÂ RESÛLÛLLAH
EHLİ BEYT VELÎYULLAH

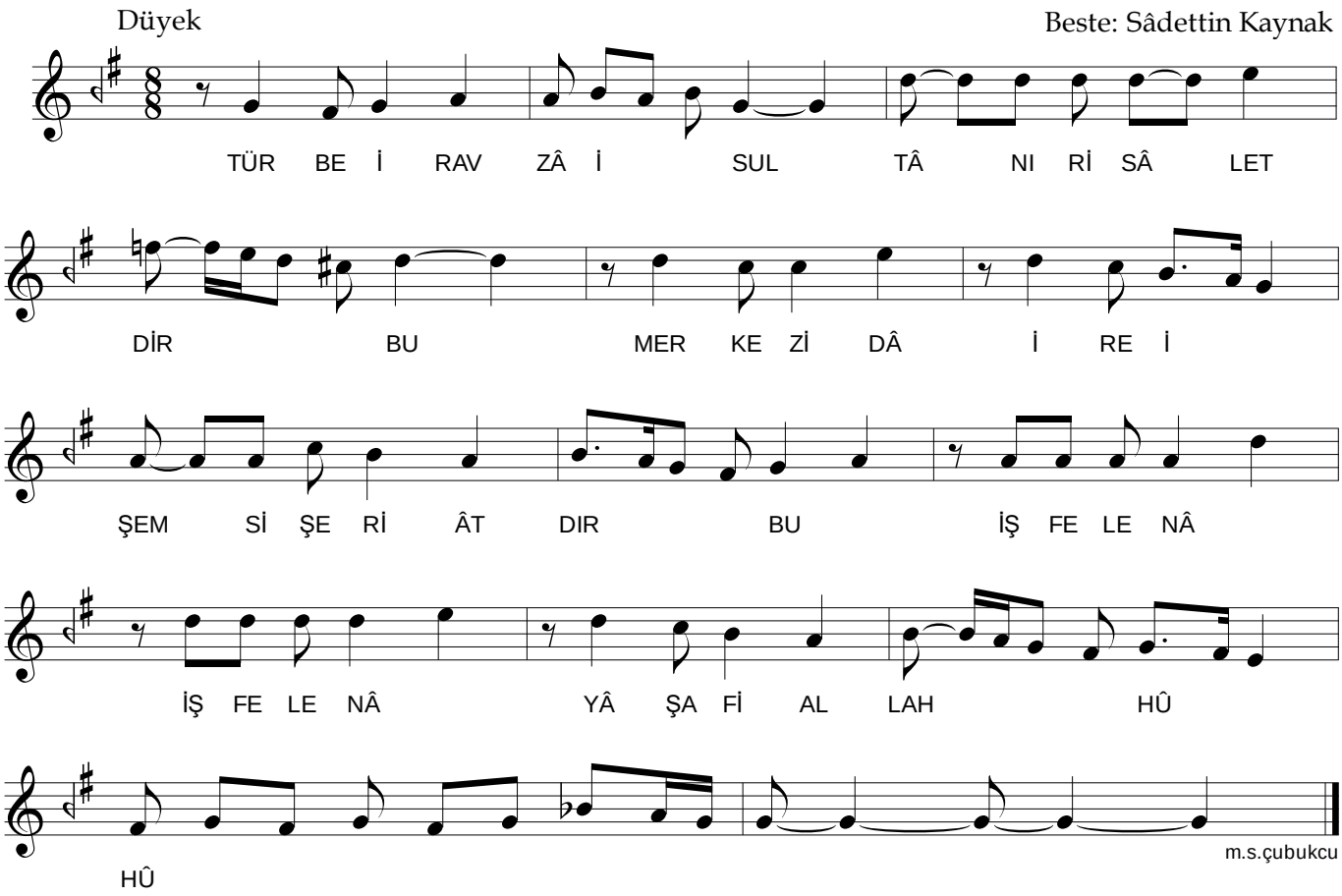
HEM NAZ HEM NİYAZDALAR
UNUTULMAZ HAZDALAR
VARLIKLARI TOZDALAR
ŞİMŞEK OLMUŞ ÇAKIYOR

MEDET YÂ RESÛLÛLLAH
EHLİ BEYT VELÎYULLAH

Rast İlâhi

Türbe-i Ravzâ-i Sultân-ı Risâletdir Bu

Güfte: Neccarzâde Rıza Efendi
Beste: Sâdettin Kaynak

TÜRBE-İ RAVZÂ-İ SULTÂN-I RİSÂLETDİR BU
MERKEZ-İ DÂİRE-İ ŞEMS-İ ŞERİÂTDIR BU

İŞFE'LENA İŞFE'LENA YA ŞEFÎ ALLAH HÛ HÛ

ÇEHRE-İ TERSÛDE-İ DERGÂH-I NİYAZ OL EY DİL
VAKT-İ FERHANDE-İ EYYAM-I İCÂBETDİR BU

GELDİ AVAN-I VEDÂ GEÇTİ ZAMÂN-I VUSLAT
AĞLA EY DİDE Kİ HUNÂBE-İ HASRETTİR BU

YÜZÜNÜ NUR-İ ŞEFAATLE BEYAZ EYLE RIZA
RÛ SİYÂHAN-I TEBEHKÂRE İNAYETTİR BU

Ek-258

Rast İlâhi

Ud An Kıta Tab Gına
(Sümer İlâhisi)

Güfte: Derviş Himmet
Beste: Hayrullah Tâcettin Ef.

Düyek

Pençgâh İlâhi

Uyan Behey Gâfil Hâb-ı Gafletten

Güfte: Derviş Himmet
Beste: Hayrullah Tâcettin Ef.

UYAN BE HEY GÂFİL HÂB-I GAFLETTEN
ÖMRÜN GELDİ GEÇTİ HABERİN VAR MI
BİR HABER ALDIN MI SIRR-I VAHDETTEN
MURG-İ CANIN UÇTU HABERİN VAR MI

BU DÂR-I RIHLETTİR BUNDA KALINMAZ
HEM SONU FENÂDIR MURAD ALINMAZ
KAFİLE KALKICAK GERİ DÖNÜLMEZ
KERVANBAŞI GÖÇTÜ HABERİN VAR MI

AZIĞIN VAR MIDIR YOLA GİTMEĞE
DÖŞEĞİN HAZIR MI VARIP YATMAĞA
EJDERLER GİBİ DEM ÇEKİP YUTMAĞA
TOPRAK AĞZIN AÇTI HABERİN VAR MI

MA'SİYET YÜKÜNÜ ALDIN BOYNUNA
HİÇ ÖLÜM KORKUSU GELMEZ AYNINA
FELEK BİRKAÇ ARŞIN BEZİ EĞNİNE
YAKASIZ DON BİÇTİ HABERİN VAR MI

DERVİŞ HİMMET SENDEN EVVEL GELENLER
KİMİSİ KUL KİMİ SULTAN OLANLAR
DÜNYA BENİM MÜLKÜM DEYİP YELENLER
ECEL CÂNIM İÇTİ HABERİN VAR MI

Sazkâr İlâhi

Uyurken Seyrimde Kalkdım Ağlayu

Güfte: Yûnus Emre
Beste: Sâmi Savni Özer

UYURKEN SEYRİMDE KALKDIM AĞLAYU
HAKK'IN DÎVÂNINA ELİM BAĞLAYU
ŞEYHİME VARSAM AĞLAYU AĞLAYU
YEŞİL ALEM İLE GELİR MUHAMMED

SANCAĞIN ALDI DA ARŞA YÜRÜDÜ
MUHAMMED'İN NÛRU ARŞI BÜRÜDÜ
YÜREĞİMDE YAĞ KALMADI ERİDİ
YEŞİL ALEM İLE GELİR MUHAMMED

HURMADAN NALİNİ VAR AYAĞINDA
TÂZE GÜLLER AÇMIŞ AL YANAĞINDA
RESÛL'Ü ALLAHIM GÖSTER DÜŞÜMDE
YEŞİL ALEM İLE GELİR MUHAMMED

YÛNUS EMRE DER Kİ DÜNYÂ YALANDIR
GÜVENME MÂLİNE MÂLİN TALANDIR
SEHERDE ÂŞIKA UYKU HARAMDIR
YEŞİL ALEM İLE GELİR MUHAMMED

Rast İlâhi

Ümmetin Üstüne Titreyen Sensin

Güfte: Hayreddin Karaman
Beste: Âmir Ateş

Düyek

Rast İlâhi

Vech-i Yâre Dûş Olan Âlemde Seyrân İstemez

Sofyan

Güfte: Kuşadalı İbrâhim Ef.

VECH-İ YÂRE DÛŞ OLAN ÂLEMDE SEYRÂN İSTEMEZ
CÂNINI CÂNÂNE TESLÎM EYLEYEN CÂN İSTEMEZ

BU MİSÂFİRHÂNENİN FÂNÎLİĞİN FEHM EYLEYEN
HÂNE-İ KALBİNDE HAKK'DAN GAYRI MİHMÂN İSTEMEZ

GERÇİ ZÂHİR 'İLMİNİN NEF'İ DE VARDIR TÂLİBE
LÎK ESRÂRA ERENLER SÛRÎ İRFÂN İSTEMEZ

ZÂHİDÂ ÂRİF NEYE KILSA NAZAR HAKK GÖRÜNÜR
ŞEKKİ YOKDUR 'ÂRİFİN ÂYÂT U BÜRHÂN İSTEMEZ

CENNET İÇRE TAMUDAN KORKMAZ HAKK'IN ÂŞIKLARI
HAK BUDUR ERBÂB-I 'AŞKA HÛR U GILMÂN İSTEMEZ

"İRCİÎ" ÂVÂZI ERDİ MÜRG-İ CÂNIM SEM'İNE
BÎ-KARÂR OLDU ANIN'ÇÜN DERD Ü HANDÂN İSTEMEZ

MÂSİVALLAHDAN MÜCERRED OLDU İBRÂHİM BUGÜN
VÂRINI DİLDÂRE VERDİ VASL U HİCRÂN İSTEMEZ

Rast İlâhi

Yâ Hazret-i Mevlânâ Dergâhında Yanmak İçin
(Düğün Gecesi)

Güfte: Abdullah Akay
Beste: Refet Kayserilioğlu

Sengin Semâî

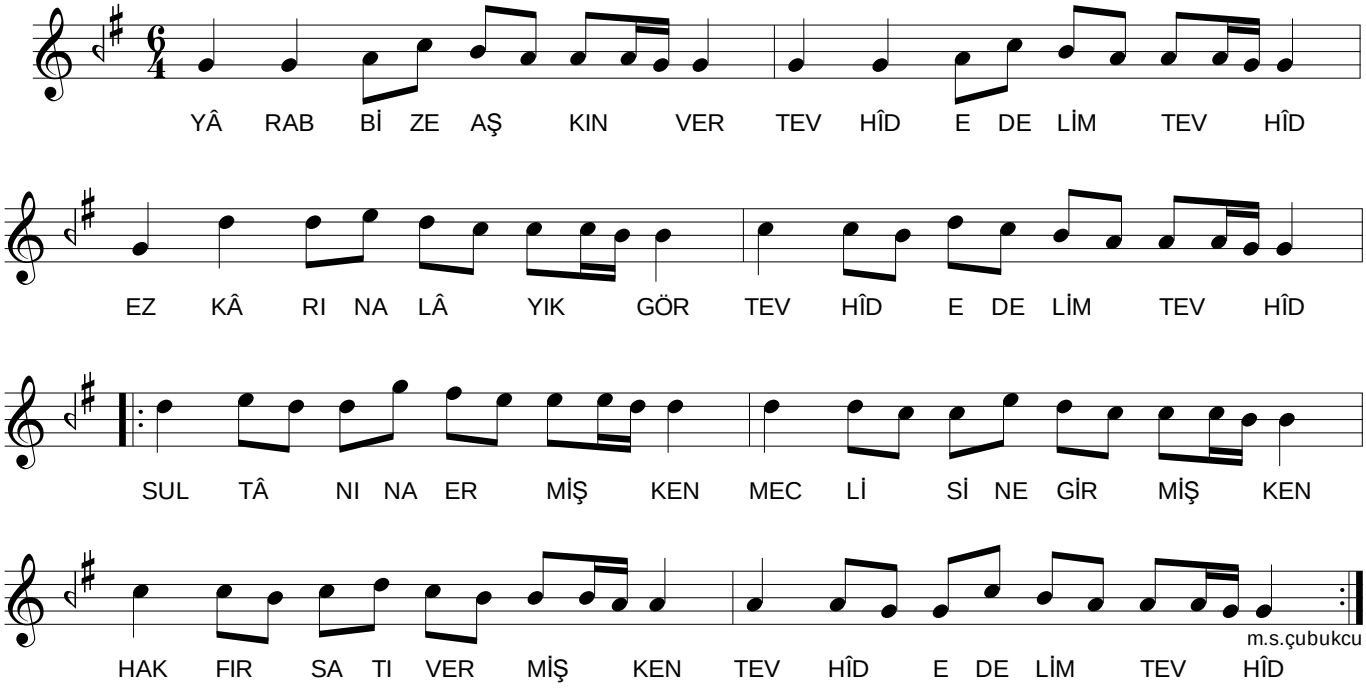

Rast İlâhi

Yâ Rab Bize Aşkın Ver

Güfte ve Beste: Haydar Akdemir

Sengin Semâî

YÂ RAB BİZE AŞKIN VER
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD
EZKÂRINA LÂYIK GÖR
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

YA RAB BU NE HİKMETTİR
MEYDÂN-I MUHABBETTİR
DERVİŞLERE KISMETTİR
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

TEVHÎD EDEN İSLÂMDIR
HAKK'TAN BİZE İKRAMDIR
HAMD'EYLEYECEK DEMDİR
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

İLMİN SANA HÂL OLSUN
ÂLEMDE MİSÂL OLSUN
MANADA VİSÂL OLSUN
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

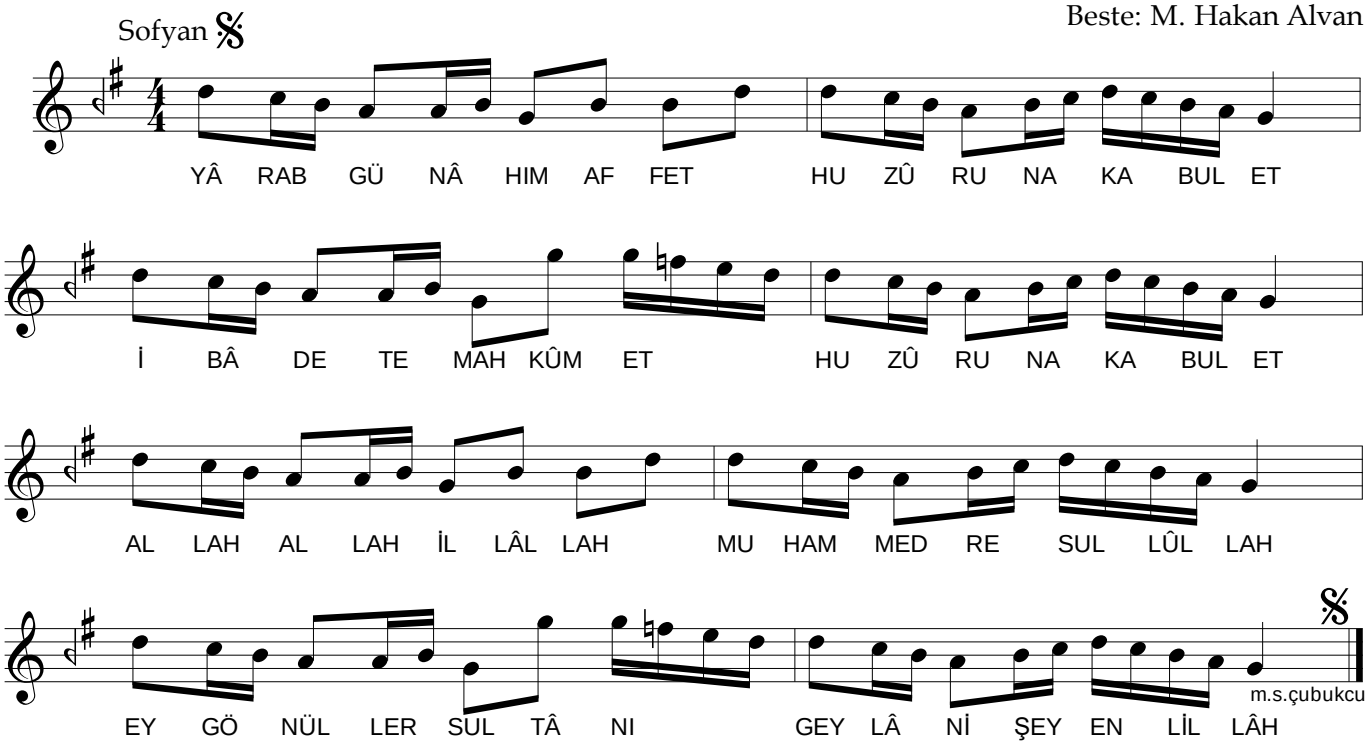
AKLIN SANA YÂR OLMAZ
GAFLET İLE KÂR OLMAZ
BOŞ KALPLERE NÛR OLMAZ
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

NAKARAT
SULTÂNINA ERMİŞKEN
MECLİSİNE GİRMİŞKEN
HAKK FIRSATI VERMİŞKEN
TEVHÎD EDELİM TEVHÎD

Pençgâh İlâhi

Yâ Rab Günâhım Affet

Güfte: Sefer Dal (Muhibbî)
Beste: M. Hakan Alvan

YA RÂB GÜNAHIM AFFET HUZURUNA KABÛL ET
İBÂDETE MAHKÛM ET HUZÛRUNA KABÛL ET
SEN HER ŞEYE KÂDİRSİN BENİ BENLE BİLİRSİN
SEN ÖLÜMSÜZ DİRİSİN HUZÛRUNA KABÛL ET

GAFLET VAKTİ OLMASIN VAKTİM İŞE YARASIN
KALBİM SENSİZ OLMASIN HUZÛRUNA KABUL ET
CİSMİMİZE SIHHAT VER FİKRİMİZE NUSRET VER
DERDİMİZE DERMAN VERHUZÛRUNA KABÛL ET

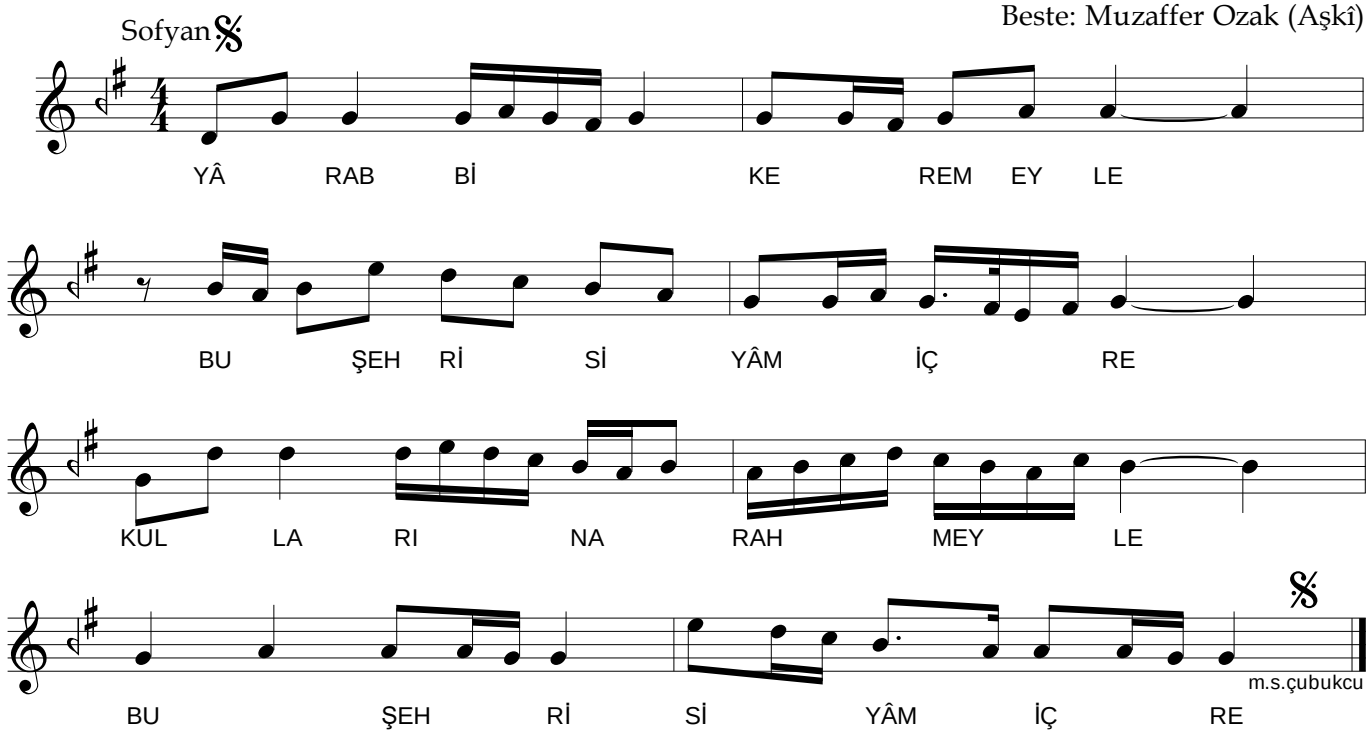
BEŞ VAKTİMİ KILARIM BEŞE BEŞTE KATAYIM
EMİRLERİN TUTAYIM HUZURUNA KABÛL ET
CENNETİNE AL BİZİ CEMÂLİN ONDA GİZLİ
KULUN OLMUŞ MUHİBBÎ HUZÛRUNA KABÛL ET

Ek-266

Rast İlâhi

Yâ Rabbi Kerem Eyle

Güfte: İsa Mahvi Efendi
Beste: Muzaffer Ozak (Aşkî)

YÂ RABBİ KEREM EYLE BU ŞEHR-İ SIYÂM İÇRE
KULLARINA RAHM EYLE BU ŞEHR-İ SIYÂM İÇRE

BİZ DERDLİYE DERMÂN ET 'ÂSÎLERE GUFRÂN ET
İHSÂN-I FİRÂVÂN ET BU ŞEHR-İ SIYÂM İÇRE

ŞUNLAR Kİ OLUR SÂİM TÂ'ATDE OLUR KÂİM
İSTER KEREMİN DÂİM BU ŞEHR-İ SIYÂM İÇRE

ÂBİDLER OLUR MA'MÛR 'ÂRİFLER OLUR PÜR-NÛR
MAHVİ OLAGÖR MAĞFÛR BU ŞEHR-İ SIYÂM İÇRE

Rast İlâhi

Yâ Rabbi Zâtın Hakkı Çün

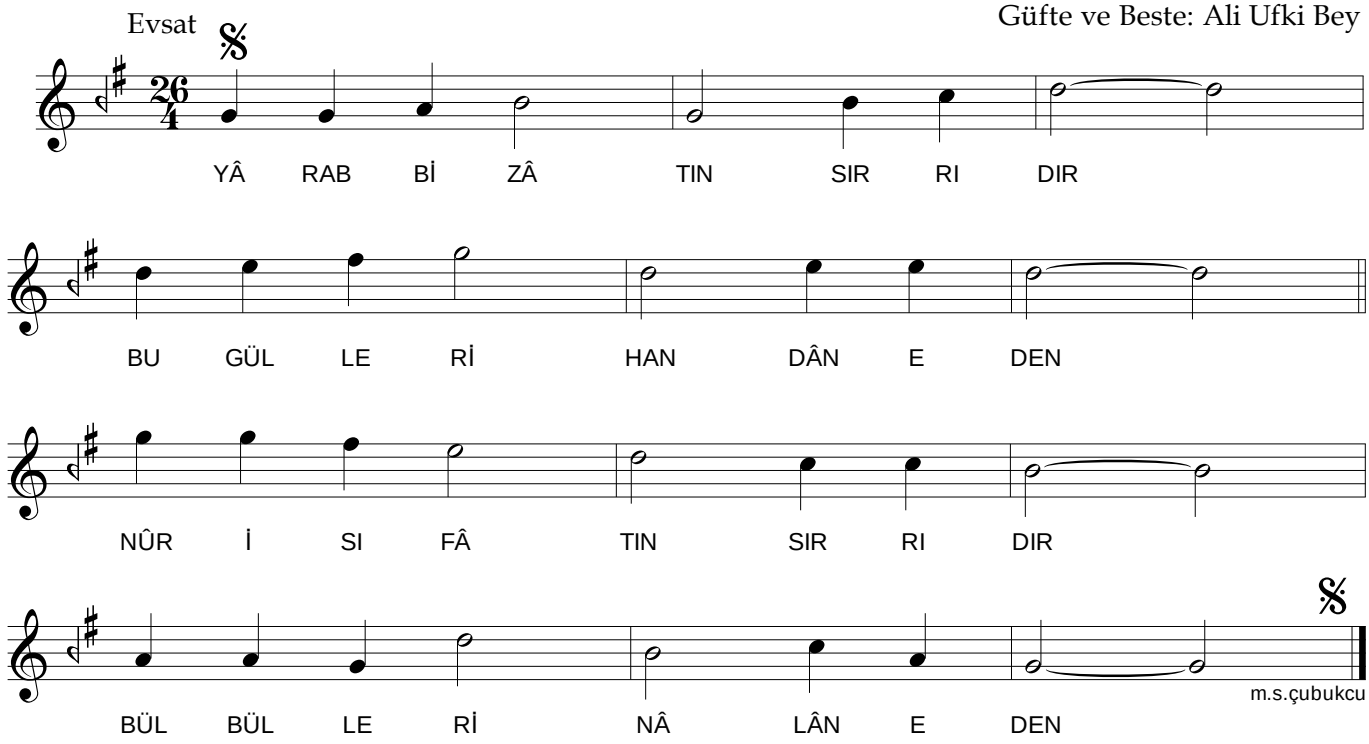

YÂ RABBİ ZÂTIN HAKKI ÇÜN
(AMAN AMAN İLLÂLLAH HÛ YÂ HÛ YÂ HÛ)
CÜMLE SIFÂTIN HAKKI ÇÜN
(AMAN AMAN İLLÂLLAH HÛ YÂ HÛ YÂ HÛ)
GÖSTER BİZE CEMÂLİNİ

Pençgâh İlâhi

Yâ Rabbi Zâtın Sırrıdır Bu Gülleri Handân Eden

Güfte ve Beste: Ali Ufki Bey

YÂ RABBİ ZÂTIN SIRRIDIR BU GÜLLERİ HANDÂN EDEN
NÛR-I SIFÂTIN SIRRIDIR BÜLBÜLLERİ NÂLÂN EDEN

'İZZ Ü CELÂLİN SIRRIDIR 'ARZ-I CEMÂLİN SIRRIDIR
VA'D-İ VİSÂLİN SIRRIDIR 'ÂŞIKLARI HAYRÂN EDEN

CÂN U CİHÂNI TERK İDER DÂR U DİYÂRI KOR GİDER
GAYRI MURÂDÂTI N'İDER MAKSÛDU VASL-I CÂN İKEN

VAHDET ŞERÂBIN NÛŞ İDEER VUSLAT KELÂMIN GÛŞ İDER
KALBİ SİVÂDAN BOŞ İDER CÂNÂNINI MİHMÂN EDEN

'AŞKINLA PÜR GÖNLÜM EVİ YOKDUR MURÂD-I DÜNYEVÎ
ŞEMS-İ CEMÂLİN PERTEVİ BU NÛRÎ'Yİ SÛZÂN EDEN

Pençgâh İlâhi

Yâ Resûlallah Şefâat Eyle Allah Aşkına

Devr-i Hindi

Beste: Zekâî Dede

YÂ RESÛLALLAH ŞEFÂAT EYLE ALLAH AŞKINA
BEN GARİBİM SEN İNÂYET EYLE ALLAH AŞKINA
NÂMURÂDIM BER MURÂD ET YÂ RESÛLALLAH MEDET
BEN GARİBİM SEN İNÂYET EYLE ALLAH AŞKINA

Rast İlâhi

Yâ Resûlallah yâ Mahbûbe Rabbi'l Âlemin

Ağır Devr-i Hindi

Güfte ve Beste: Kenan Rifâî

YÂ RESÛLALLÂH YÂ MAHBÛBE RABBİ'L ÂLEMİN
SEN DELİLÜ'L ASFİYÂSIN HEM EMÂNÜ'L HÂİFÎN

İSTİNÂDIM SENSİN EY MÂŞUK-I YEKTÂYI HÜDÂ
ŞEFKATİN, LUTFUN SENİN ÇOK EY MELÂZÜ'L ÂŞIKIYN

RÛH-I ASHÂB-I VEFÂ YÂ MUSTAFÂ GAVSEN MEDED
CEDDİM EY ŞEMSÜ'L HÜDÂ, TÂHÂ'R RESÛL, VÂ'DÜ'L EMÎN

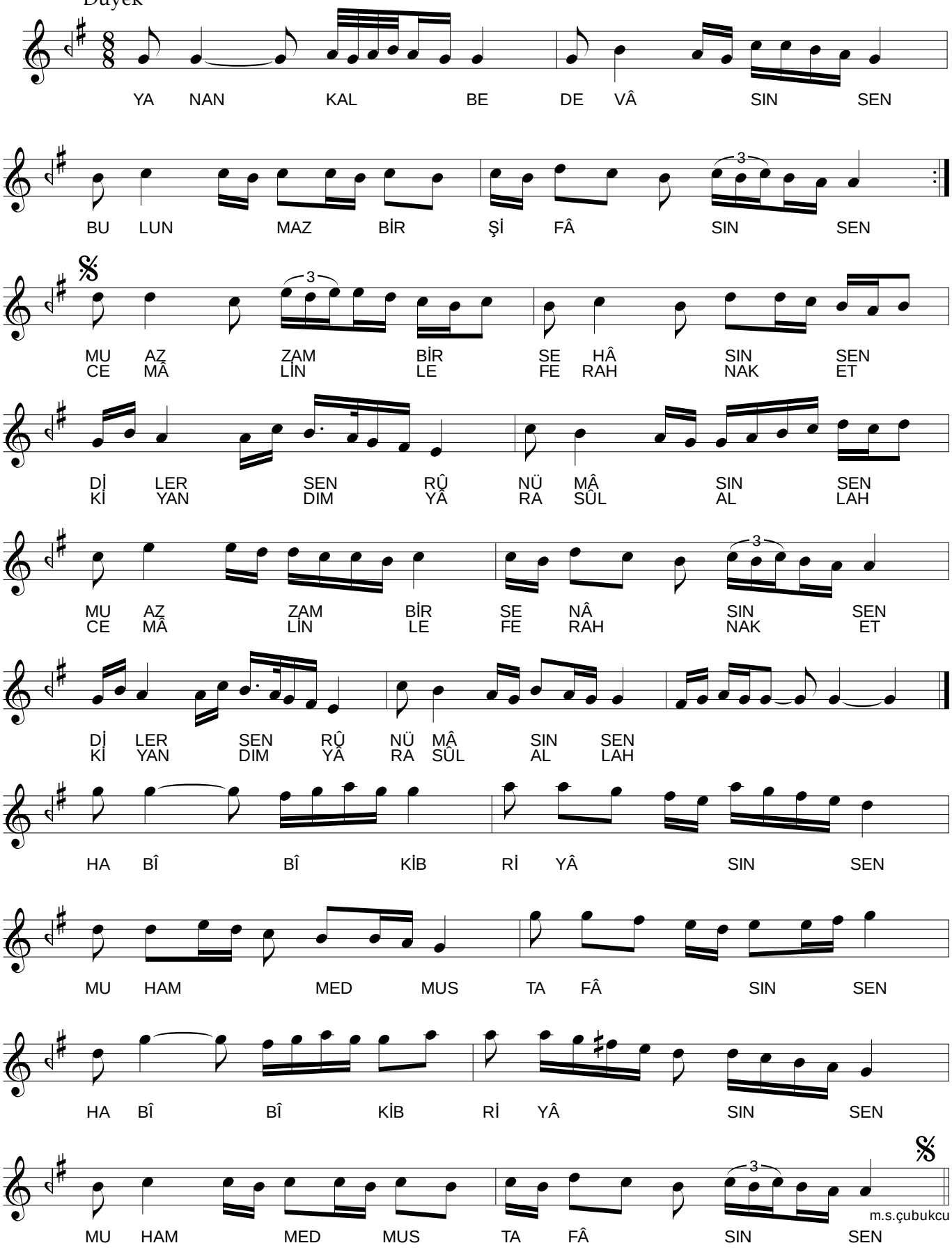
DERGÂH-I LÜTFUNDAN ETME KEN'ÂN'I ASLÂ CÜDÂ
SEN EMÎNULLAHSIN ELHAK, HEM ŞEFÎ'UL MÜZBİNÎN

Rast İlâhi

Yanan Kalbe Devâsın Sen

Güfte: Yaman Dede
Beste: Ali Kemal Belviranlı

Düyek

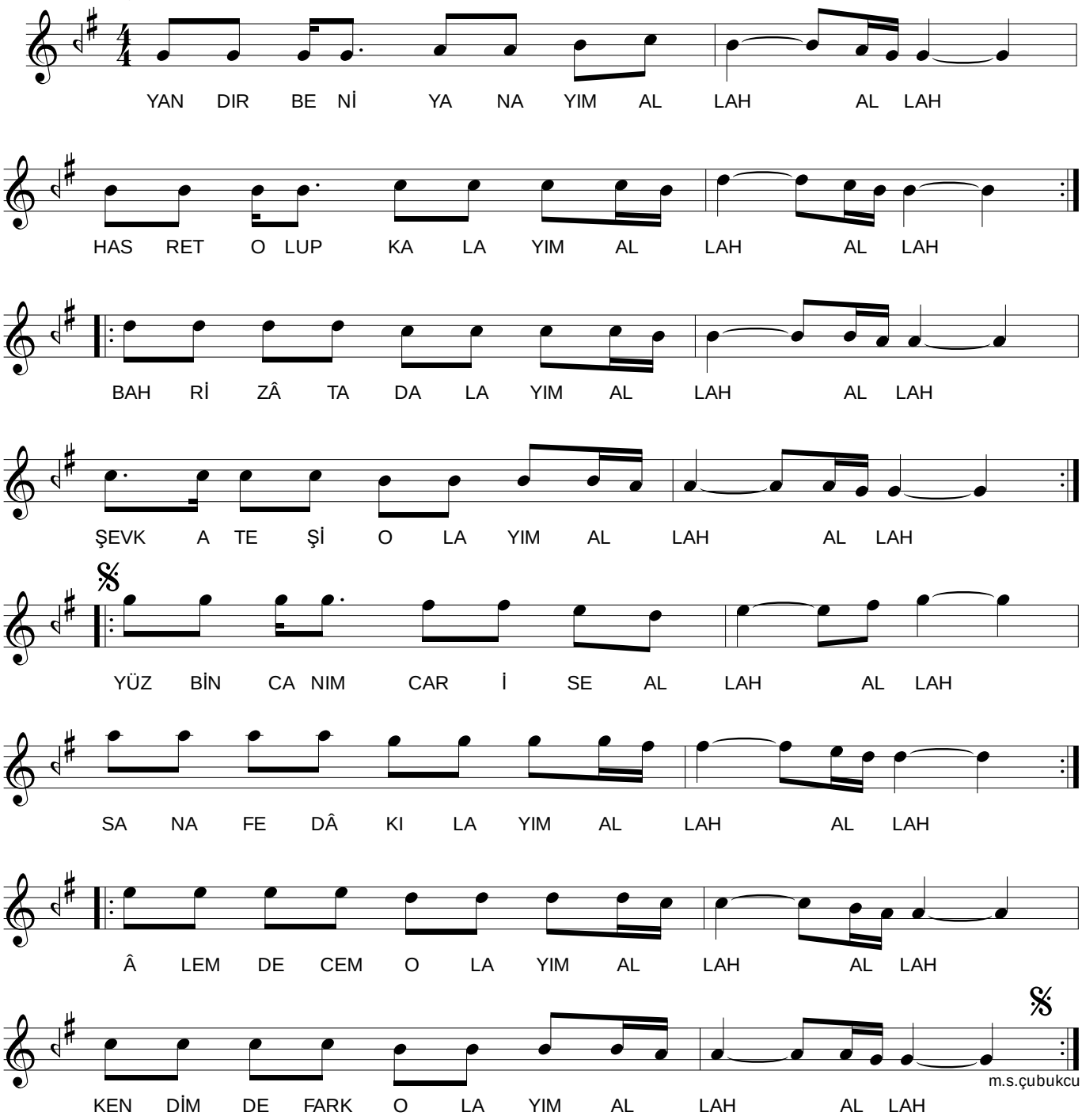

Rast İlâhi

Yandır Beni Yanayım Allah

Güfte: Davut Yılmaz
Beste: H. Hüsnü Üstün

Sofyan

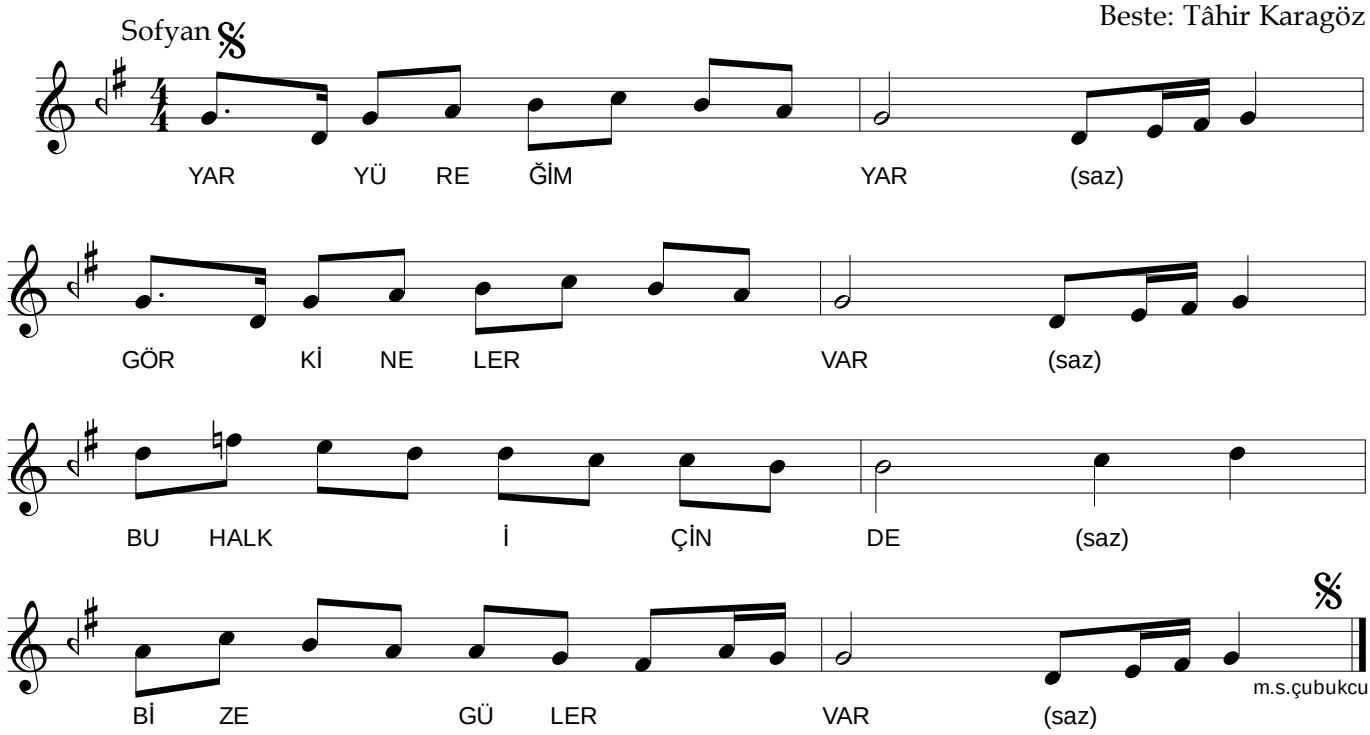
YANDIR BENİ YANAYIM ALLAH
HASRET OLUP KALAYIM ALLAH
BAHRİ ZÂTA DALAYIM ALLAH
ŞEVK ATEŞİN OLAYIM ALLAH

YÜZ BİN CÂNIM VAR İSE ALLAH
SANA FEDÂ KILAYIM ALLAH
ÂLEMDE CEM OLAYIM ALLAH
KENDİM DE FARK OLAYIM ALLAH

Rast İlâhi

Yar Yüreğim Yar Gör Ki Neler Var

Güfte: Âşık Yûnus
Beste: Tâhir Karagöz

YAR YÜREĞİM YAR GÖR Kİ NELER VAR
BU HALK İÇİNDE BİZE GÜLER VAR

GÜLENLER GÜLSÜN DOST BİZİM OLSUN
NÂDÂN NE BİLSİN BİZİ BİLEN VAR

KO GÜLEN GÜLSÜN HAKK BİZİM OLSUN
GÂFİL NE BİLSİN HAKK'I SEVER VAR

GİRDİK BU YOLA AŞK İLE BİLE
GURBETLİK İLE BİZİ SALAR VAR

BU YOL UZAKDIR MENZİLİ ÇOKDUR
GEÇİDİ YOKDUR DERİN SULAR VAR

HER KİM ÂŞIKDIR YOLDA SÂDIKDIR
SÂDIK OLANA ANDA NELER VAR

HER KİM MERDÂNE GELSİN MEYDÂNE
KALMASIN YÂNE KİMDE HÜNER VAR

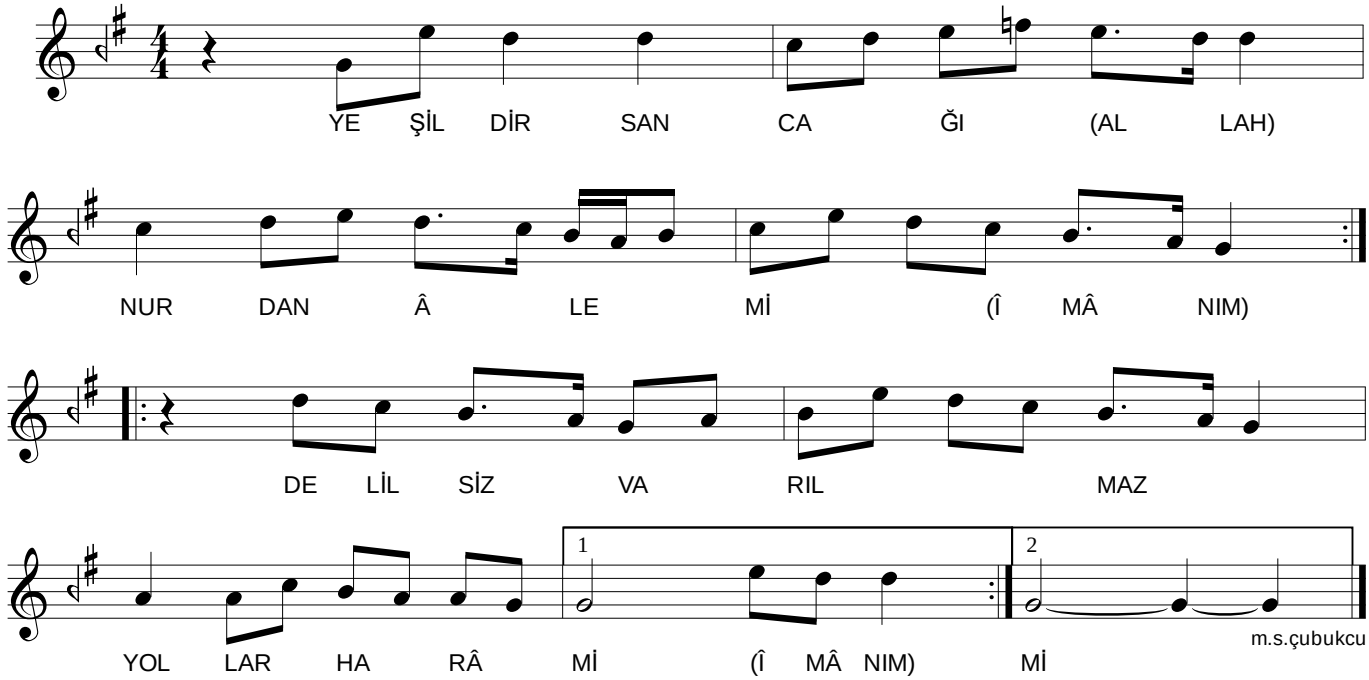
YÛNUS SEN BUNDA MEYDÂN İSTEME
MEYDÂN İÇİNDE MERDÂNELER VAR

Pençgâh İlâhi

Yeşildir Sancağı Nurdan Âlemi

Sofyan

Güfte: Yûnus Emre

YEŞİLDİR SANCAĞI NURDAN ÂLEMİ
DELİLSİZ VARILMAZ YOLLAR HARÂMİ
DELİLİM KUR'AN'DIR ŞÂHIM ALİ
ÎMÂN OLSUN SANA YOLDAŞ KABİRDE

ARAFAT DAĞIDIR BİZİM DAĞIMIZ
MEDÎNE'DE YATAR PEYGÂMBERİMİZ
ORADA KABÛLDÜR DUALARIMIZ
ÎMÂN OLSUN SANA YOLDAŞ KABİRDE

ÂŞIK YÛNUS DER Kİ DÜNYÂ YALANDIR
GELDİ GEÇTİ ÖMRÜM SONU VÎRÂNDIR
ÂŞIK OLANLARA UYKU HARAMDIR
ÎMÂN OLSUN SANA YOLDAŞ KABİRDE

Rast İlâhi

Yıkıldı Kalmadı Zulmet

Güfte: Tevfik Çapacıoğlu
Beste: Yusuf Kalyoncu

YIKILDI KALMADI ZÛLMET
KURULDU ADLİLE HİDÂYET
BELİRDİ VAKTİ SAÂDET
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

HAKK'I SÖYLER OLDU DİLLER
TEMİZLENDİ BÜTÜN YERLER
KIRILDI PUTLAR SANEMLER
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

ÂLEMLER BULDU CEVHERİ
İKİ CİHAN PEYGÂMBERİ
NÛR OLDU HEP MENZİLLERİ
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

TEVFİK OLMA SEN SERSERİ
GÖNÜLDEN SEV O SERVERİ
O DEM BULURSUN KEVSERİ
MUHAMMED DOĞDUĞU GECE

Rast İlâhi

Yokta İnsan Aranılmaz

Güfte: Halil Soyuer
Beste: Hasan Şanlıtürk

Sofyan

YOKTA İNSAN ARANILMAZ
YASA BUDUR VAR EKSİLİR
NE TÜKENİR SIRDA İNSAN
NE İNSANDA SIR TÜKENİR

HAYAT DENEN ŞU VARLIKTA
SÖZ YÜCENİN PAZARLIKTA
ÖLÜRSEN BİR MEZARLIKTA
ÜÇ METRELİK YER EKSİLİR

ELDEN ELE RENKTEN RENGE
ÖLÜM SELDİR, CAN BİR YONGA
GİDERSEK BOZULMAZ DENGE
ÂŞIKLARDAN BİR EKSİLİR

Rast İlâhi

Yol Ararken Kendime Öyle Garip Bîçâre

YOL ARARKEN KENDİME
ÖYLE GARİP BÎÇÂRE
SEN YETİŞTİN İMDÂDE
ŞÜKÜR OLSUN RABB'İME

SEN İSTEDİN BEN GELDİM
YÜZÜM DERGÂHIN SÜRDÜM
KAPINDA KUL OLMAYA
TÜM GÖNLÜM ÖZÜM GELDİM

EY İLÂHİ YÂ RABBİ
YOLUM KILDIN CERRÂHÎ
KUTLU KIL TÜM DERVİŞİ
BİZ DİLERİZ HEP SENİ

Pençgâh İlâhi

Yüzüm Kara Günâhım Çok

Güfte: Enver Baytan
Beste: Dursun Çakmak

Düyek

YÜZÜM KARA GÜNÂHIM ÇOK
YOK YÜZÜM PEYGÂMBERE
İSTEMEM BİR TÜRLÜ GİTMEK
BÖYLE RÛZİ MAHŞERE

EYLERİM BELKİ TESÂDÜF
DER İKEN BİR REHBERE
ZÂLİM NEFSE UYUP GİRDİM
BİN GÜNÂHI REHBERE

RAHMETE NİSBETLE RABB'İM
İNNEHÜ ŞEY'ÜN KALÎL

Rast İlâhi

Zâkir Safâya İriştür

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâî
Beste: Hasan Şanlıtürk

ZİKİR SAFÂYA İRİŞÜR
ENVÂR-I ZİKRULLAH İLE
ÂŞIK HÜDÂ'YA İRİŞÜR
İKSÂR-I ZİKRULLAH İLE

ZİKR-İ MÜKERRER İDE GÖR
BİR HACC-I EKBER İDE GÖR
KALBİN MUATTAR İDE GÖR
ATTÂR-I ZİKRULLAH İLE

ÂŞIK OLAN CÂNÂNINA
GİRMİŞ FENÂ MEYDÂNINA
ERMİŞ HAKK'IN İHSÂNINA
İSÂR-I ZİKRULLAH İLE

TASDÎK İLE ÎMÂNI ER
TAHKÎK İLE İRFÂNA ER
BİR BAHR-I BÎ PÂYÂNA ER
ENVÂR-I ZİKRULLAH İLE

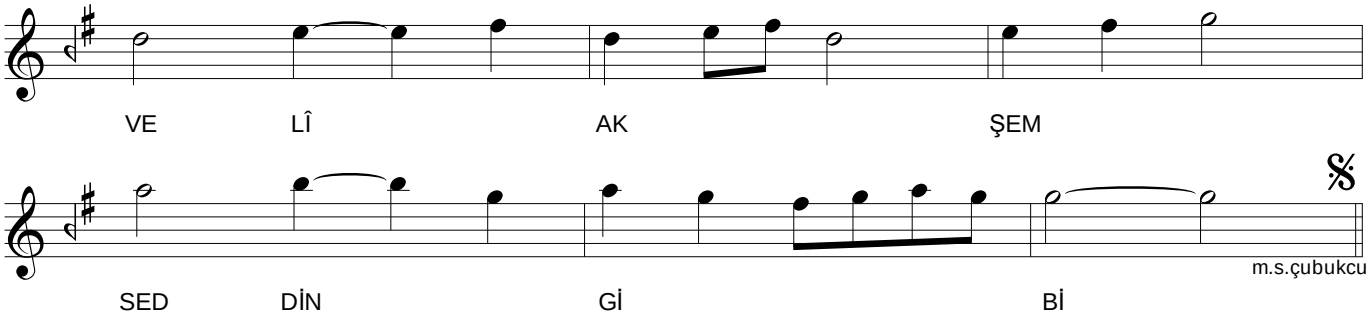
Rast İlâhi

Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan

Güfte: Akşemseddin Hz.
Beste: Çayırlı İsmail Hakkı Bey

Zehî Can Kim Münevverdir Bugün Nûr-i Tecellâdan

ZEHÎ DİL KİM MÜNEVVERDİR BUGÜN NÛR-İ TECELLÂDAN
ZEHÎ CÂN KİM MU'ATTARDIR HEVÂ-YI 'AŞK-I MEVLÂ'DAN

CİĞER KÂNIN İÇEN 'ÂŞIK ŞARÂB-I FÂNÎYİ N'İTSÜN
ŞARÂB-I BÂKÎ VÂR İKEN DEM URMAZ CÂM-I SEHBÂDAN

EĞER EHL-İ HİCÂB ANI MUHAKKAK BİLMESE KİMDİR
ÇÜ GÖRMEZ YÛSUF'UN HÜSNÜN NE HÂSIL ÇEŞM-İ A'MÂDAN

DAHİ SEN KENDİ ÖZÜNÜ KUBÛR EHLİNDEN OLMUŞ BİL
Kİ YA'NÎ HİÇ VATAN TUTMA SEMERKAND U BUHÂRÂ'DAN

'AMEL KIL DEDİ DÜNYÂ'ÇÜN CİHÂNDA DURDUĞUN MİKDÂR
'AMEL KIL DEDİ CENNET'ÇÜN BEKÂ BULDUKÇA ME'VÂDAN

HUDÂ'NIN 'ÂŞIKI ÇOKDUR VELÎ BU ŞEMSEDDÎN GİBİ
KANI BİR DERDLİ 'ÂŞIK KİM YANUPDUR 'AŞK-I MEVLÂ'DAN

Hoş Âver İlâhi

Zerre-veş Dil Pençe-i Mihr-i Dırahşânındadır

Güfte: Nedim

Beste: Abidin Gerçeker

Müsemmen

ZERRE-VEŞ DİL PENÇE-İ MİHR-İ DIRAHŞÂNINDADIR
CÂN-Ü TEN ÇÜN MEVÇ DEST-İ KAHR-I UMMÂNINDADIR
YÂRIN EY AŞÜFTE DİL HÜSNÜN NİHÂN TUTMAZ VELÎ
VAR İSE BİLLÂH TEKÂSÜL ÇEŞM-İ İRFÂNINDADIR

Rast İlâhi

Zikrullâhın Zâkiri Sensin yâ Resûlallah

Güfte: Sefer Dal (Muhibbî)
Beste: Cüneyt Kosal

Sofyan

